

Hallituksen esitys Eduskunnalle tietoyhteiskuntakaareksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tietoyhteiskuntakaari. Ehdotetulla lailla kumottaisiin viestintämarkkinalaki, sähköisen viestinnän tietosuojalaki, laki radiotaajuuksista ja telelaitteista, laki televisio- ja radio toiminnasta, verkkotunnuslaki, laki eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä, laki eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista ja laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta sekä näiden nojalla annetut asetukset.

Esityksellä toteutettaisiin sähköisen viestinnän sääntelyn kokonaistarkistus. Esitetyllä lainsäädännöllä tavoitellaan kokonaisuudessaan positiivisia tietoyhteiskuntavaikutuksia. Kansalaisten näkökulmasta se merkitsisi sitä, että tarjolla olevat sähköisen viestinnän palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, turvallisia, helppokäyttöisiä ja kohtuuhintaisia. Sääntelyllä pyritään myös varmistamaan se, että sähköisen viestinnän palveluja on saatavilla kaikkialla Suomessa. Lisäksi sääntelyllä pyritään edistämään sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa. Samalla pyritään luomaan entistä paremmat lainsäädännölliset edellytykset keskenään kilpailevalle liiketoiminnalle, viestintäteknologian kehitykselle ja innovaatioille.

Esitys tehostaisi ja yksinkertaistaisi toimilupajärjestelmää siirtämällä merkittävän osan ohjelmistolupapäätöksistä Viestintävirastolle. Samalla luovuttaisiin vastikkeettomasta taa-juuksien käytöstä.

Huutokauppan menetelmää voitaisiin soveltaa esityksen mukaan jatkossa matkaviestinnän käyttöön osoitettuihin taajuusalueisiin.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on myös tehostaa nykyistä huomattavan markkinavoiman sääntelyä sekä mahdollistaa EU-direktiivien tarkoittama todellinen ennakkosääntely. Käytännössä tämä merkitsisi Viestintävirastolle oikeutta määrätä säännel-lyille tukku tuotteille enimmäishinta.

Esityksessä parannettaisiin kuluttajan- suojaa koskevaa sääntelyä. Erityisesti kulut-

tajansuojasääntelyä parannettaisiin teleyri-tyksen ja myyjän tai palveluntarjoajan yh-teisvastuuta sekä teleyritysten korvauskäy-täntöä ja sopimusehtoja koskevalla sääntelyllä.

Sähköisen viestinnän yksityisyyden suojan sääntely ja tietoturvan varmistaminen ulotet-taisiin koskemaan kaikkia viestinnän välittä-jiä.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain sään-nökset, jotka koskevat yhteisötalajan oikeut-ta käsitellä tunnistamistietoja yrityssalai-suusvuototapauksissa ja muissa vääriinkäy-töstilanteissa esitetään kumottaviksi. Jatkossa yrityssalaisuusvuotojen selvittämisen hoitai-sivat esitutkintaviranomaiset uuden vuonna 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain nojal-la.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain tietojen tallennusvelvollisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin vastaamaan internet-yhteyspalveluihin liittyvien teknologisten muutosten aiheuttamia tarpeita.

Yleispalveluyritykselle asetettaisiin esityk-sessä velvollisuus tiedottaa yleispalvelutuot-teistaan sekä velvollisuus tarjota yleispalve-lutuotteitaan ja -palvelujaan.

Esityksessä ehdotetaan, että Viestintäviras-to tekisi jatkossa markkina-analyysin ja ni-meäisi tarvittaessa yrityksen tarjoamaan pu-helinluettelo- tai numeropalveluja kohtuuhin-taan, jos palveluja ei ole tarjolla markkinaeh-toisesti.

Esityksen mukaan teleyritysten tulisi tar-keemmin määritellä ja dokumentoida kriitti-simmät järjestelmänsä ja suunnitella niiden ylläpitoa häiriötilanteissa. Keskeisimmät verkonvalvomot ja muut kriittiset järjestel-mät olisi jatkossa ylläpidettävä Suomesta kä-sin tai ainakin olla palautettavissa tarvittaessa Suomeen.

Viestintäviraston tulisi koota sähkö- ja te-leverkon ylläpitäjistä koostuva häiriöhallin-nan yhteistoimintaryhmä. Ryhmän tehtävänä

olisi kerätä tietoja ja sovittaa yhteen häiriötilanteissa tarvittavia toimenpiteitä sekä avustaa Viestintävirastoa häiriöiden hallinnassa.

Viranomaisverkkoa koskevaa sääntelyä uudistettaisiin siten, että viranomaisverkon liittymiä voitaisiin tarjota myös sellaisille tahoille jotka hoitavat valtion johtamisen ja turvallisuuden, maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden, meripelastustoiminnan, hätäkeskustoiminnan, maahanmuuton ja ensihoitopalvelun tehtävien hoitamiseen kannalta välttämättömiä tehtäviä.

Telekaapeleiden sijaintitiedot veloitettaisiin saattamaan digitaaliseen muotoon.

Teleyritysten oikeus saada valtiolta korvusta viranomaisten avustamisesta aiheutuvis-

ta kustannuksista rajattaisiin yksin viranomaistarpeita palvelevien järjestelmien investointikustannuksiin. Teleyritykset eivät jatkossa saisi valtiolta korvausta siitä työstä, joka aiheutuu viranomaisten avustamisessa tarvittavien järjestelmien käytöstä ja tietojen luovuttamisesta viranomaisille.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	3
YLEISPERUSTELUT.....	6
1 JOHDANTO.....	6
2 NYKYTILA.....	6
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	6
2.1.1 Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla.....	7
2.1.2 Verkko- ja ohjelmistotoimiluvat.....	9
2.1.3 Hinnoittelun valvonta.....	11
2.1.4 Yleispalvelu sähköisessä viestinnässä.....	11
2.1.5 Radiotaajuuksien hallinnointi.....	13
2.1.6 Numerointi.....	13
2.1.7 Kuluttajan sopimusoikeudellinen asema.....	14
2.1.8 Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja.....	15
2.1.9 Verkkotunnustoiminta.....	16
2.1.10 Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen sääntely.....	16
2.1.11 Yhteystietopalvelut.....	17
2.1.12 Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely.....	17
2.1.13 Telekaapelien sijoittaminen.....	18
2.1.14 Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät.....	20
2.1.15 Jatkuvuuden turvaaminen.....	20
2.1.16 Viranomaismaksut ja – korvaukset.....	21
2.1.17 Viranomaistoiminta.....	23
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	25
2.2.1 Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö.....	25
Toimilupajärjestelmät.....	26
Teleyritysten hinnoittelun valvonta.....	30
Jatkuvuuden turvaaminen.....	38
2.2.2 EU:n lainsäädäntö.....	42
Puitedirektiivi.....	43
Valtuutusdirektiivi.....	44
Käyttöoikeusdirektiivi.....	44
Yleispalveludirektiivi.....	44
Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi.....	45
Tunnistamistietojen tallentamista koskeva direktiivi.....	45
AV-direktiivi.....	45
Ehdollisen pääsyn direktiivi.....	45
Sähkökauppadirektiivi.....	46
Yleinen tietosuoja-asetus.....	46
Verkko- ja tietoturvadirektiivi.....	46
2.3 Nykytilan arviointi.....	47
2.3.1 Verkko- ja ohjelmistotoimiluvat.....	47
2.3.2 Hinnoittelun valvonta.....	48

2.3.3	Yleispalvelu	49
2.3.4	Taajuudet ja numerointi	50
2.3.5	Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa	50
2.3.6	Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja	51
2.3.7	Verkkotunnustoiminta	52
2.3.8	Yhteystietopalvelut	53
2.3.9	Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely	53
2.3.10	Telekaapelien, radiomastojen ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittaminen	53
2.3.11	Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät	54
2.3.12	Jatkuvuuden turvaaminen	54
2.3.13	Viranomaismaksut ja –korvaukset	55
2.3.14	Viranomaistoiminta	55
3	ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	56
3.1.1	Toimilupajärjestelmä	56
3.1.2	Hinnoittelun valvonta	57
3.1.3	Yleispalvelu	58
3.1.4	Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa	59
3.1.5	Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja	60
3.1.6	Verkkotunnustoiminta	61
3.1.7	Yhteystietopalvelut	61
3.1.8	Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely	61
3.1.9	Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät	62
3.1.10	Telekaapelien sekä matkaviestinverkon edellyttämien radiomastojen ja tukiasemien sijoittaminen	62
3.1.11	Jatkuvuuden turvaaminen	63
3.1.12	Viranomaismaksut ja –korvaukset	63
3.1.13	Viranomaistoiminta	64
4	ESITYKSEN VAIKUTUKSET	64
4.1	Taloudelliset vaikutukset ja yritysvaikutukset	64
4.2	Vaikutukset viranomaisten toimintaan	67
4.3	Yhteiskunnalliset vaikutukset	69
4.3.1	Vaikutukset kansantalouteen ja kansalaisyhteiskuntaan	70
4.3.2	Tietoyhteiskunnalliset vaikutukset	72
4.4	Ympäristövaikutukset	73
5	ASIAN VALMISTELU	73
5.1	Valmisteluvaiheet ja aineisto	73
5.2	Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen	74
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	75
1	LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	75
1.1	I OSA Yleiset säännökset	75
1.2	II OSA Ilmoituksenvarainen toiminta ja toimitukset	87
1.3	III OSA Velvollisuuksien asettaminen teleyrityksille	105
1.4	IV OSA Taajuudet ja numerointi	126
1.5	V OSA Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa	127
1.6	VI OSA Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja	136
1.7	VII OSA Sähköisiin palveluihin liittyvää erityissääntelyä	141
1.8	VIII OSA Audiovisuaalisten sisältöjen ja palvelujen sääntely	152

1.9	IX OSA Viestintäverkot, -palvelut ja -laitteet	155
1.10	X OSA Viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen	174
1.11	XI OSA Viranomaismaksut ja -korvaukset	183
1.12	XI OSA Viranomaisten toiminta.....	191
1.13	XI OSA Muut säännökset.....	210
2	VOIMAANTULO.....	210
3	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	210
3.1	Omaisuu den suoja.....	211
3.2	Elinkeinovapaus.....	215
3.3	Sananvapaus	215
3.4	Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle	216
3.5	Valtion verot ja maksut	217
3.6	Säätäm isjärjestyksen arviointia.....	218
	LAKIEHDOTUS.....	219

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Hallituksen kesäkuussa 2011 laatima ohjelma sisältää kirjauksen tietoyhteiskuntakaaresta, johon kootaan keskeiset sähköistä viestintää ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjontaa koskevat säännökset. Sähköistä viestintää koskevaa lainsäädäntöä noin 490 pykälässä yli kymmenessä eri laissa. Tietoyhteiskunta-kaaren tarkoituksena on poistaa sähköistä viestintää koskevan lainsäädännön päällekkäisyydet sekä selkeyttää, ajanmukaistaa ja parantaa sääntelyä.

Hallituksen esitys kokoaa yhteen sääntelyn ja samalla kumoo viestintämarkkinalain (393/2003), sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004), lain radiotaajuuksista ja telelaitteista (1015/2001, jäljempänä *radiolaki*), lain televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998), verkkotunnuslain (228/2003), lain eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä (1117/2001, jäljempänä *suojauksenpurkulaki*), lain eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista (462/2009, jäljempänä *huutokauppalaki*) ja lain tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta (458/2002, jäljempänä *sähkökauppalaki*).

Voimassa olevan sääntelyn teleyrityksiä koskeva peruslaki on viestintämarkkinalaki, jossa säädetään teleyritysten oikeuksista ja velvollisuuksista. Siinä säädetään muun muassa teletoiminnan harjoittamisesta, huomattavan markkinavoiman yrityksille säädetyistä velvollisuuksista, käyttöoikeuteen liittyvistä velvollisuuksista, numeroinnista, yleispalvelua koskevista asioista, käyttäjän oikeuksista, hinnoittelusta, viranomaisten avustamiseen liittyvistä velvollisuuksista, telekaapelien sijoittamisesta ja viestintäverkon laatuvaatimuksista.

Radiolaisissa säädetään muun muassa radiotaajuuksien käytön suunnittelusta sekä telelaitteiden ja radiolaitteiden markkinoille saatamisesta. Laissa televisio- ja radiotoiminnasta on muun muassa ohjelmistolupia koskevaa sääntelyä sekä ohjelmistoja koskevaa sisällön sääntelyä, kuten esimerkiksi mainoksia koskevaa sääntelyä.

Huutokauppalaista löytyvät tietyn teletoimintaan osoitetun taajuusalueen huutokauppaan sovellettavista säännöksistä.

Sähköisen viestinnän tietosuojalaista löytyy luottamuksellisen viestinnän ja yksityisyyden suojan erityissääntelyä.

Sähkökauppalaista löytyvät säännökset tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapaudesta ja toisaalta niistä velvollisuuksista, joita palvelujen tarjoajille asetetaan. Samoin laista löytyvät säännökset muun muassa sopimusten muotovaatimuksista ja välittäjien vastuuvapaudesta.

Suojauksenpurkulain tarkoituksena on suojata televerkon avulla tarjottavien tietoyhteiskunnan palvelujen niiden suojauksen purkujärjestelmien oikeudetonta käyttöä vastaan.

Lakia vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009), joka on myös yksi keskeisistä sähköistä viestintää koskevista laeista, ei esitetä toistaiseksi otettavaksi mukaan tietoyhteiskunta-kaaren. Komissio antoi kesäkuussa 2006 esityksen asetukseksi sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla (COM/2012/0238 lopull.). Kansallista lainsäädännön muutosta ei ole asetuksen valmistelun keskeneräisyyden vuoksi syytä ryhtyä valmistelemaan tässä vaiheessa.

Hallituksen esitys on valmisteltu siten, että siinä on kuvattu mahdollisimman tarkasti muutokset voimassa olevaan lainsäädäntöön nähden. Esimerkiksi yleisperusteluissa keskitytään selvittämään pääasiassa sitä nykytilaa, jota esityksellä pyritään muuttamaan. Samoin yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvataan muutokset tarkasti, mutta siltä osin kuin lainsäädäntö ei ole muuttumassa, viitataan voimassa olevaan lainsäädäntöön ja sen perusteluihin.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 *Tilanne sähköisen viestinnän markkinoilla*

Suomalainen viestintämarkkina on euroopalaisittain pieni, kehittynyt ja kilpailtu. Keskeisiä alan toimijoita ovat puhe- ja laajakaistamarkkinalla TeliaSonera Finland Oyj, Elisa Oyj, DNA Finland Oy ja paikallisista puhelinyhtiöistä koostuva Finnet-ryhmä. Maaliskuussa 2013 noin 200 yritystä oli tehnyt teletointailmoituksen Viestintävirastolle. Televisiotoiminnan markkinoilla merkittäviä yrityksiä ovat muun muassa Digita Oy, Yleisradio Oy, MTV Media Oy ja Sanoma Entertainment Finland Oy.

Teleyritysten kokonaisliikevaihto on pysynyt hyvin vakaana koko 2000-luvun. Vuonna 2011 teleyritysten kokonaisliikevaihto oli 4 880 miljoonaa euroa. Teleyritysten liikevaihdon osuus bruttokansantuotteesta oli noin 2,6 prosenttia. Osuus on laskenut jonkin verran viime vuosien aikana.

Liikevaihdolla mitattuna suurimmat teleyritykset vuonna 2009 olivat TeliaSonera Finland Oyj noin 1 550 miljoonan euron liikevaihdolla, Elisa Oyj 1 530 miljoonaa euron liikevaihdolla sekä DNA Oy, jonka liikevaihto oli noin 728 miljoonaa euroa).

Viime vuosien merkittävimmät muutokset markkinalla ovat olleet matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymien määrän voimakas kasvu, investoinnit valokuituverkkoihin, yhä nopeampien laajakaistaliittymien lisääntyminen sekä kiinteiden puhelinliittymien määrän väheneminen.

Suomessa oli vuoden 2012 lopussa yhteensä noin 9,3 miljoonaa matkaviestinverkon liittymää. TeliaSoneran, Elisan ja DNA:n yhteenlaskettu markkinaosuus matkaviestinmarkkinoilla oli 98 prosenttia. Lisäksi Suomessa on yksi matkaviestinverkko-operaattori, joka toimii Ahvenanmaalla, sekä noin kahden prosentin markkinaosuudella 10 palveluoperaattoria, jotka tarjoavat matkaviestinpalveluja vuokraamalla kapasiteettia valtakunnallisten verkko-operaattoreiden verkoista. Valtaosa teleyrityksen verkkoon kytkettyneistä asiakkaista on kuitenkin verkko-yrityksen kanssa samaan konserniin kuuluvan palveluyrityksen liittymäasiakkaita. Markkinaosuuksissa on viime vuosina tapah-

tunut lähinnä hyvin pieniä vaihteluita suurimpien toimijoiden kesken ja itsenäisten palveluoperaattoreiden markkinaosuus on pysynyt erittäin vähäisenä. Vaikka matkaviestinverkon ja kiinteän verkon laajakaistamarkkinat ovat keskittyneet, kolmen kilpailijan asetelma on mahdollistanut merkittävän hintakilpailun syntymisen ja matkaviestinpalvelujen hinnat ovat Suomessa olleet pitkään alhaisemmat kuin EU:ssa keskimäärin.

Kiinteän verkon laajakaistaliittymiä oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 1,7 miljoonaa kappaletta. Sellaisia matkaviestinverkon liittymiä, joissa on kuukausimaksullinen tiedonsiirtosopimus, oli 4,8 miljoonaa kappaletta. Kiinteän verkon laajakaistaliittymien määrä on viime vuosina ollut hienoisessa kasvussa, kun taas matkaviestinverkon kuukausimaksullisten tiedonsiirtoliittymien määrä on kasvanut hyvin voimakkaasti. Kiinteän verkon laajakaistamarkkinat ovat Suomessa keskittyneet samoille kolmelle suurimmalle toimijalle kuin matkaviestinpalvelujen markkinoilla. Näiden kolmen toimijan markkinaosuus kiinteän verkon laajakaistamarkkinoilla on noin 80 prosenttia, Finnet-ryhmän noin 16 prosenttia ja muiden toimijoiden noin 4 prosenttia. Kiinteän verkon laajakaistapalvelujen alueellisia markkinoita hallitsee yleensä yksi vahva operaattori, joka kilpailee usean pienemmän operaattorin kanssa.

Suomessa siirryttiin yksinomaan digitaalisiin televisiolähetysiin, kun analogiset lähetykset päättyivät kaapeliverkossa helmikuussa 2008. Antenniverkossa siirtymä toteutettiin jo aiemmin vuoden 2007 syksyllä.

Televisiokanavat on sijoitettu UHF – alueella neljään valtakunnalliseen ja neljään alueelliseen kanavanippuun. VHF –alueella on kaksi valtakunnallista ja yksi alueellinen kanavanippu. Antenniverkossa oli vuoden 2012 lopussa yhteensä 45 valtioneuvoston myöntämällä toimiluvalla toimivaa televisiokanavaa ja 4 Yleisradio Oy:n televisiokanavaa.

Suomen maanpäällistä televisio- ja radioverkkoa hallinnoi Digita Oy, jolla on kaikki verkkotoimiluvat UHF -alueella. Valtioneuvosto myönsi vuonna 2010 Anvia Oyj:lle kaksi verkkotoimilupaa alueellisiin kanavanippuihin, mutta yhtiö luopui niistä vuonna 2013. Valtioneuvosto myönsi kesällä 2009

kaksi ja vuonna 2011 kolmannen television antenniverkon verkkotoimiluvan DNA Oy:lle VHF -alueelle.

Vuoden 2012 lopussa noin 91 prosenttia kaikista talouksista vastaanotti televisiolähettyksiä. Maanpäällisen antenniverkon kautta lähetyksiä vastaanotti noin 53 prosenttia ja kaapelitelevisioverkon kautta noin 49 prosenttia televisiotalouksista. Satelliittivastaanotto oli käytössä noin 5 prosentilla ja laajakaistayhteyden kautta käytettävä IPTV noin 10 prosentilla televisiotalouksista.

Kaapelitelevisiotoimintaa Suomessa harjoittavat useat paikalliset teleyritykset. Suurin on DNA Oy, jolla on noin kolmannes Suomen kaapelitelevisioasiakkaista. Satelliittiverkon kautta televisio-ohjelmia Suomessa tarjoavat Canal Digital Finland Oy ja Viasat Finland Oy.

Suomessa ULA-radioverkossa oli vuoden 2012 lopussa 12 valtakunnallisella tai siihen rinnastettavalla ohjelmistotoimiluvalla toimivaa kanavaa ja 54 paikallista kanavaa. Yleisradiolla on seitsemän valtakunnallista tai alueellista radiokanavaa.

Vuosituhatlupien loppupuolella myös joukkoviestintä lähti vahvaan kasvuun. Kasvu selittyy pääosin internet-markkinoiden ja televisiotoiminnan kasvulla. Televisiolähetysten digitalisoituminen vauhditti erityisesti maksutelevisiomarkkinoita. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 joukkoviestinnän kokonaisliikevaihto oli noin 4,3 miljardia euroa.

Sähköisen joukkoviestinnän eli television, radion ja internet-palvelujen suhteellinen osuus on kasvanut viime vuosina selvästi. Vuonna 2011 sähköisen viestinnän kokonaisliikevaihto oli 1,31 miljardia euroa. Tilastokeskuksen mukaan televisiotoiminnan arvo oli vuonna 2011 noin 1,03 miljardia euroa.

Myös joukkoviestintämarkkinat ovat Suomessa keskittyneet. Liikevaihdoltaan suurimpia Suomessa toimivia sähköisen median yrityksiä ovat Sanoma Oyj, Yleisradio Oy ja Bonnier Ab.

Esitys kattaa myös laajemman toimijakentän kuin edellä mainitut perinteisillä viestintämarkkinoilla toimivat tahot. Näitä toimijoita ovat muun muassa muut viestinnän välittäjät, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajat, sähköistä suoramarkkinointi harjoittavat tahot

sekä luettelo- ja numerotiedotuspalveluja tarjoavat tahot.

Luettelopalvelujen markkinat ovat Suomessa melko keskittyneet. Aikaisemmin teleyritykset vastasivat itse lähes kokonaan palvelujen tuottamisesta ja tarjoamista. Nykyisin nämä liiketoiminnat on ulkoistettu pääsääntöisesti yhteystietopalveluihin erikoistuneille yrityksille. Markkinoita hallitsee Fonecta Oy. Lisäksi markkinoilla toimii muun muassa Eniro Sentraali Oy, 16100 Oy ja Edea Numeropalvelu Oy sekä 118 Numeropalvelu Oy:lle. Sen omistavat Fonecta Oy, Eniro Sentraali Oy ja Kontaktia Oy.

Markkinoiden keskittymisestä huolimatta luettelopalvelujen tarjonta on lisääntynyt ja monipuolistunut. Painettuja puhelinluetteloja jaetaan edelleen maksutta muun postinjake-lun yhteydessä joko suoraan koteihin ja yrityksiin, tai se on noudettavissa maksutta nou-topaikasta, esimerkiksi postista.

Muiden erilaisten sähköiseen viestintään keskittyvien toimijoiden markkinoiden arviointi on haastavaa, koska nämä toimijat toimivat varsin heterogeenisellä alueella eikä niiden tarvitse esimerkiksi tehdä ilmoitusvelvollisuutta toiminnan aloittamisesta.

Esimerkiksi merkittävä osa Suomessa toimivista yrityksistä täyttää yhteisötalouden määritelmän, jolloin ne ovat esityksen mukaisia viestinnän välittäjiä. Siten yhteisötalouden määrästä voitaisiin esittää ainoastaan erittäin karkeita arvioita kapparekisteriin merkittyjen yritysten määrään perustuen.

Voidaan myös todeta, että internetin käyttäjien määrä on hieman yli kymmenessä vuodessa kasvanut kahteen miljardiin ja kasvaa ennusteiden mukaan vuoteen 2015 mennessä kolmeen miljardiin. Internet-liikenne televerkoissa on lisääntynyt 40 prosentin vuosivauhtia eikä vauhti ole hidastumassa, vaan päinvastoin uusien päätelaitteiden, tehokkaampien verkkojen ja uusien palvelumallien kehityksen myötä entisestään kiihtymässä. Internetin osuus Suomen taloudesta on noin kymmenesosa. Merkittävin yksittäinen osa Internetin talousvaikutuksista liittyy sen käyttöön kotitalouksissa.

Suomessa ICT-palvelujen nettoviennin brutto kansantuote -osuus oli aina vuoteen 2007 saakka lähellä nolaa. Vuonna 2008 osuus

nousi dramaattisesti johtuen erityisesti tietoteknisten palvelujen viennin kasvusta, joka yli nelinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosi 2008 ei ollut yksittäinen poikkeus, vaan myös sitä seuraavina vuosina ICT-palvelujen nettovienti on ollut aivan eri tasolla kuin 2000-luvun alkupuolella.

2.1.2 Verkko- ja ohjelmistotoimiluvat

Verkko- ja ohjelmistotoimilupia koskevat säännökset ovat viestintämarkkina- ja televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa sekä laissa eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista. Radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa, edellyttää toimilupaa (*verkkotoimilupa*). Myös televisio- ja radiotoiminta maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on luvanvaraista (*ohjelmistotoimilupa*). Taajuuksien hallinto voidaan järjestää usealla eri tavalla. Huutokauppanenettely ja niin sanottu kauneuskilpailu eli toimilupien myöntäminen vertailevalla menettelyllä ovat toimilupien myöntämisen tärkeimmät menetelmät.

Suomessa toimilupien myöntämiseen on erillisillä säädettyjä, vuonna 2009 ja 2013 toteutettuja taajuushuutokauppoja lukuun ottamatta käytetty vertailevaa menettelyä, jossa toimiluvat myönnetään toimijoille tiettyjen laatukriteereiden mukaan suoritettujen arviointien perusteella.

Toimiluvan myöntämisestä vertailevalla menettelyllä säädetään verkkotoimilupien osalta viestintämarkkina- ja ohjelmistotoimilupien osalta televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa. Huutokauppanenettelyä säädetään eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annetussa laissa.

Ohjelmistotoimilupien osalta toimiluvan julistamista haettavaksi ja toimiluvan myöntämistä ohjaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 §. Julistaessaan haettavaksi ja myöntäessään toimilupia toimilupaviranomaisen tulee ottaa huomioon asianomaisella alueella harjoitettava televisio- ja radiotoiminta kokonaisuudessaan ja pyrkiä sananvapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus sekä yleisön

erityisryhmien tarpeet. Toimiluvan julistaa haettavaksi ja myöntää valtioneuvosto.

Yleisradio Oy voi harjoittaa julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa. Yleisradio Oy:n toiminnasta säädetään Yleisradio Oy:stä annetussa laissa (1380/1993).

Televisio- ja radiotoimintaan myönnetään myös lyhytaikaisia toimilupia. Viestintävirasto voi myöntää toimiluvan korkeintaan kolme kuukautta kestäväseen toimintaan, jos muut televisio- ja radiolaissa lyhytaikaiselle toiminnalle säädetyt edellytykset täyttyvät.

Verkkotoimiluvan myöntämisestä säädetään viestintämarkkinalain 9 §:ssä. Toimiluvan julistaa haettavaksi ja myöntää valtioneuvosto. Toimilupa on myönnettävä, jos hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista eikä lupaviranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan viestintämarkkinalain, radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain, sähköisen viestinnän tietosuojalain tai muun teletoimintaa koskevan lain säännöksiä. Laki edellyttää, että toimilupa on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita, jos toimilupaa ei voida radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää kaikille hakijoille. Viestintämarkkinalain 1 §:ssä säädettyinä tavoitteena on edistää palvelujen tarjontaa ja käyttöä viestintäverkoissa sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi huolehtia siitä, että Suomessa saatavilla olevat mahdollisuudet televiestintään ovat käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisia, keskenään kilpailevia, teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

Toimilupien huutokauppaan sovelletaan lakia eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista. Lakia voidaan soveltaa ainoastaan vuonna 2009 käytyyn 2,6 GHz:n huutokauppaan ja vuonna 2013 käytyyn 800 MHz:n taajuusalueen huutokauppaan.

Lain 4 §:n mukaan toimilupa myönnetään yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt siitä korkeimman hyväksytyin tarjouksen, jollei toimilupaviranomaisella ole erityisen paina-

via perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Toimiluvat myönnetään enintään 20 vuodeksi.

Kyseinen erityislaki on säädetty silmälläpitäen kahta edellä mainittua, jo huutokaupattua taajuusaluetta, eikä sitä voida nykymuodossaan yleisemmin soveltaa muiden taajuusalueiden huutokauppoihin. Huutokaupattavalla taajuusalueella olevien taajuuskaistaparien määrä ja huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinta vaihtelevat taajuusaluekohtaisesti Myös yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärä on yksityiskohta, joka riippuu jaettavissa olevien taajuuksien määrästä, yksittäiselle huutokaupalle asetettavista tavoitteista sekä kilpailutilanteesta markkinoilla.

Vuoden 2009 kesään asti digitaalista televisioimintaa harjoitettiin neljässä UHF-taajuusalueen kanavanipussa (A, B, C ja E). Viides kanavanippu D oli jo tuolloin varattu mobiilitelevisiolähetysille. Lisäksi vuonna 2007 Anvia Oyj:lle myönnettiin alueellisen digitaalisen kanavanipun toimilupa Närpiön, Pietarsaaren ja Vaasan seudulle. Seinäjoella alueelliseen maanpäälliseen televisioimintaan myönnettiin lupa toiminimelle Satman.

Kesällä 2009 myönnettiin lisäksi VHF-taajuusalueelta kaksi valtakunnallista maanpäällistä televisioiminnan verkkotoimilupaa DNA Oy:lle. Tämä toi markkinaa siihen asti hallinneelle Digita Oy:lle kilpailijan. Keväällä 2011 DNA Oy:lle myönnettiin vielä kolmas verkkotoimilupa samalta VHF-taajuusalueelta. Tällä hetkellä verkkopalvelua maanpäällisessä televisioverkossa tarjoavat Digita Oy ja DNA Oy Anvia Oyj:n luovuttua keväällä 2013 kanavanippuihin F ja G myönnettyistä verkkotoimiluvistaan.

Valtioneuvosto on myöntänyt yhteensä 48 toimilupaa televisioimintaan yhteensä seitsemään eri kanavanippuun.

Valtioneuvosto myönsi helmikuussa 2011 radiotoiminnan ohjelmistotoimiluvat toimilupakaudelle 2012 - 2019. Tammikuussa 2012 aloitti kaksi uutta, suurimmat kaupungit kattavaa radiokanavaa. Valtioneuvosto myönsi kymmenen valtakunnallista, kaksi suurimmat kaupungit kattavaa sekä 55 alueellista ja paikallista toimilupaa. Luvat ovat

voimassa vuoden 2012 alusta vuoden 2019 loppuun.

Uudet suurimmat kaupungit kattavat valtakunnalliset toimiluvat myönnettiin Basso Medialle ja NRJ Finlandin Radio Nostalgialle.

Valtakunnallisista kanavista jo aiemmin toimineet kanavat jatkavat entisillä taajuuskokonaisuuksillaan. Luvan saivat Nova, The Voice, Radio Energy, Radio Rock, Suomi-POP, Radio Aalto, Groove FM, Rondo FM, Radio Dei ja Sputnik.

Matkaviestinverkoille on osoitettu taajuuksia 800 megahertsin taajuusalueelta, 900 megahertsin ja 1800 megahertsin alueilta, 2100 megahertsin alueelta sekä 2,6 gigahertsin ja 450 megahertsin taajuusalueilta.

Matkaviestinverkoille on myönnetty kolme toimilupaa 900 megahertsin ja 1800 megahertsin alueilta. Näissä DNA Oy:lle, TeliaSonera Oy:lle ja Elisa Oyj:lle myönnettyissä toimiluvissa tarkoitettu verkko on toisen sukupolven GSM-verkko, mutta 900 – alueella sallitaan myös UMTS-käyttö. Edellä mainituille kolmelle teleyritykselle on myönnetty toimiluvat myös 2100 megahertsin taajuusalueelle, jonka verkot ovat kolmannen sukupolven UMTS-verkkoja.

Taajuusalueella 450 megahertsia on myönnetty yksi toimilupa digitaaliselle laajakaismaiselle matkaviestinverkolle Manner-Suomeen Datame Oy:lle.

Vuonna 2009 järjestetyssä taajuushuutokaupassa neljä teleyritystä, Elisa Oyj, TeliaSonera Oy, DNA Oy ja Datame Oy, saivat toimiluvan 2,6 gigahertsin taajuusalueelle, johon rakennetaan neljännen sukupolven LTE-verkkoja.

Nopeita langattomia yhteyksiä mahdollistavaa LTE-tekniikkaa voidaan käyttää myös parhaillaan huutokaupan kohteena olevalla 800 megahertsin taajuusalueella sekä edellä mainitulla 1800 megahertsin taajuusalueella.

Tulevaisuudessa näköpiirissä on myös neljännen 4G-yhteydet mahdollistavan taajuusalueen vapautuminen matkaviestimien käyttöön. Vuoden 2012 helmikuussa maailman radioviestintäkonferenssi (WRC 12) osoitti tällä hetkellä maanpäällisen televisioiminnan käytössä olevan 700 megahertsin taajuusalueen käytettäväksi langattomille laajakaistaverkoille vuoden 2015 jälkeen.

2.1.3 Hinnoittelun valvonta

Viestintämarkkinoilla huomattavan markkinavoiman (HMOV) sääntelyn tavoitteena on, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin kaikkien teleyritysten ja käyttäjien saatavilla koko maassa. Sääntely perustuu EU:n direktiiveihin. Tarkoituksena on edistää kilpailua niillä viestintämarkkinoilla, joilla on erityisiä kilpailuongelmia ja missä yleinen kilpailuoikeus ei riitä. Vaikka huomattavan markkinavoiman sääntely kohdistuu ensisijaisesti tukkumarkkinoihin, sen vaikutukset näkyvät kilpailun lisääntymisenä vähittäismarkkinoilla.

Huomattavan markkinavoiman sääntely on luonteeltaan ennakkosääntelyä. Viestintävirasto asettaa huomattavan markkinavoiman omaaville yrityksille velvollisuuksia liittyen verkon käyttöoikeuden luovutukseen, verkkojen yhteenliittämiseen sekä näihin liittyvään teleyritysten väliseen hinnoitteluun.

Viestintäverkkoihin pääsyn syrjimätön ja kohtuullinen hinnoittelu teleyritysten välillä on edellytys uusien vähittäispalveluja tarjoavien yritysten markkinoille tulolle. Jos hinnoittelu teleyritysten välillä tukkutasolla on kohtuuton, kilpailua vähittäispalvelujen tarjonnassa kyseisessä verkossa ei synny, vaan vähittäispalveluja tarjoavat vain verkkoja omistavat teleyritykset. Kilpailua palvelujen kehittämisessä ja vähittäishinnoittelussa ei tällöin merkittävästi ole, etenkin tilanteissa, joissa päällekkäisten verkkojen rakentaminen ei ole kansantaloudellisesti kannattavaa. Huomattavan markkinavoiman sääntelyn perimmäisenä tavoitteena ovat kilpaillut, kehittyneet ja edulliset viestintäpalvelut käyttäjille.

Voimassa olevan viestintämarkkinalain 37 §:n nojalla Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle velvollisuuden hinnoitella käyttöoikeuden luovutuksesta tai yhteenliittämisestä perittävä korvaus siten, että korvaus on lain 84 §:ssä tarkoitettulla tavalla joko kustannussuuntautunut tai syrjimätön taikka kustannussuuntautunut ja syrjimätön. Elleen 37 §:n mukaan Viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen noudattamaan lain 24 §:ssä määriteltyjen tilaajayhteyden, tilaajayh-

teyden välityskyvyn tai siirtokapasiteetin taikka lain 25 §:n mukaisen kiinteän yhteyden hinnoittelussa enimmäishintaa.

Edellä tarkoitettu enimmäishinta voidaan asettaa vain poikkeustapauksessa, jos käyttöoikeudesta peritty hinta ylittää selvästi yleisen hintatason tai se on muutoin välttämätöntä käyttöoikeuden tarkoituksen toteuttamiseksi. Enimmäishinnan suuruus on määrättävä siten, teetä hinta 84 §:ssä tarkoitettulla tavalla kustannussuuntautunut. Hintakatto asetetaan enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Viestintävirastolla on velvollisuus muuttaa tai poistaa asetettu hintakatto, jos velvollisuuden asettamiseen liittyvissä seikoissa tai markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

Viestintämarkkinalain 84 §:n mukaan kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on aiheutuneet kustannukset ja toiminnan tehokkuus huomioon ottaen kohtuullinen. Lain mukaan kohtuullisuutta arvioidessa on otettava huomioon myös kohtuullinen pääomalle laskettava tuotto, johon vaikuttavat teleyrityksen tekemät investoinnit ja niihin liittyvät riskit. Lain perustelujen mukaan hinnoittelun yhteyttä toiminnan tehokkuuteen on tarpeen tutkia vain silloin, jos toiminnan tehokkuutta on erityistä syytä epäillä.

2.1.4 Yleispalvelu sähköisessä viestinnässä

Viestintämarkkinalain yleispalvelua koskevan sääntelyn tarkoituksena on varmistaa perustasoisten viestintäpalvelujen tarjonta Suomessa. Yleispalvelu tarkoittaa välttämättömyyshyödykkeinä pidettyjä viestintäpalveluja, jotka jokaisen kuluttajan ja yrityksen tulee saada.

Viestintämarkkinalain 6 a luku sisältää yleispalvelua koskevat säännökset. Lain 60 c §:ssä määritellään yleisiä puhelinpalveluja ja tarkoituksenmukaista internetyhteyttä koskevan yleispalvelun sisältö. Yleispalveluvelvoitteen mukaan jokaisella kuluttajalla ja yrityksellä on oikeus saada maantieteellisestä sijainnista riippumatta vakituiseen asuin- tai sijaintipaikkaansa puhelinyhteys ja tarkoituksenmukainen internetyhteys.

Lain mukaan tarjottavan liittymän tulee olla sellainen, että siitä voidaan soittaa hätäpuheluita, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja. Liittymän on lisäksi mahdollistettava tarkoituksenmukainen internetyhteys. Yhteysnopeutta arvioitaessa on otettava huomioon tilaajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset.

Internetyhteyden vähimmäisnopeudesta säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Yleispalveluun kuuluvan internetyhteyden vähimmäisnopeudeksi määriteltiin 1 heinäkuuta 2010 alkaen yksi megabitti sekunnissa 15 päivänä lokakuuta 2009 voimaan tulleella liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella (732/2009) tarkoituksenmukaisen internet-yhteyden nopeudesta yleispalvelussa.

Eriyisryhmien yleispalvelun toteutumista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston kuulo-, puhe- ja näkövammaisille tarjottavien yleisten puhelinpalvelujen vähimmäisvaatimuksista antamassa asetuksessa (1/2012) on määritelty vammaisten henkilöiden yleispalveluun liittyvät erityistarpeet.

Yleispalveluyritykseksi nimetyllä teleyrityksellä on oikeus saada korvausta yleispalveluvelvoitteesta aiheutuvista nettokustannuksista, jos nämä muodostavat yritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen. Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan sellaisia palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuksi palvelun tuotoilla. Lisäksi aiheutuvien nettokustannusten on oltava palvelun tarjoajalle kohtuuttomia. Kohtuuttomuuden arvioinnissa otetaan huomioon esimerkiksi yrityksen koko, toiminnan laajuus sekä yrityksen harjoittaman teletoiminnan liikevaihto.

Viestintämarkkinalain 60 §:ssä säädetään yleispalvelun hintojen seurannasta. Pykälän mukaan Viestintäviraston on seurattava yleispalveluyrityksiksi nimeämiensä yritysten tarjoaman yleispalvelun hinnoittelua ja verrattava sitä muiden viestintäpalvelujen hintatasoon.

Viestintävirasto nimeää viestintämarkkinalain 59 §:n mukaisesti yrityksen yleispalvelun tarjoajaksi. Viestintäviraston tehtävänä

on päättää yleispalvelujen tarjontaan velvollisten yleispalveluyritysten nimeämisestä. Viestintämarkkinalain 59 §:n 1 momentin mukaan Viestintäviraston on nimettävä yksi tai useampi teleyritys, numerotiedotuspalvelua tarjoava yritys tai puhelinluettelopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos nimeäminen on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Numeropalveluja ja puhelinluettelopalveluja koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta ei säädetä viestintämarkkinalaissa, vaikka nimeämisestä säädetään viestintämarkkinalain 59 §:ssä.

Viestintämarkkinalain mukaan yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset viestintämarkkinalain tavoitteet täyttävän yleispalvelun tarjontaan. Viestintäviraston on muutettava päätöstään, jos päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

Viestintävirasto on 31 päivänä joulukuuta 2010 antamallaan yleispalvelupäätöksillä nimenyt neljä teleyritystä puhelinpalvelujen tarjontaan velvollisiksi yleispalveluyrityksiksi sekä 23 päivänä joulukuuta 2009 ja 5 päivänä tammikuuta 2010 antamallaan päätöksillä 26 teleyritystä internetyhteyspalvelun tarjontaan velvollisiksi yleispalveluyrityksiksi. Lisäksi Digita Oy on nimetty internetyhteyspalvelun tarjonnassa tarvittavan verkkopalvelun tarjontaan velvolliseksi yritykseksi.

Voimassa olevien päätösten mukaiset yleispalveluvelvoitteet kattavat puhelinpalvelun, jolla voidaan soittaa hätäpuheluita, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja sekä tarkoituksenmukaisen internetyhteyden. Päätöksiin ei sisälly vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevia velvoitteita.

Viestintävirasto on selvittänyt vammaisten erityistarpeita yleispalvelun toteuttamiseksi vuonna 2011 julkaistussa selvityksessä (työryhmäraportti 2/2011, julkaistu 16 päivänä kesäkuuta 2011). Esteettömyyttä on kuitenkin viestintämarkkinalaissa edellytetty ainoastaan teleyrityksen käyttäjälle tarjoamalta liittymältä, minkä vuoksi Viestintäviraston selvityksessä ei ole käsitelty puhelinluettelo- ja numeropalveluja koskevia kysymyksiä.

Viestintävirasto on arvioinut uudelleen syksyllä 2012 sekä puhelinpalveluja että internetyhteyspalveluja koskevien yleispalveluvelvoitteiden tarpeellisuuden koko Suomen alueella. Arvioinnissa otetaan huomioon muun muassa valtioneuvoston asetuksen 1/2012 mukaiset vaatimukset vammaisten erityistarpeiden huomioimiseksi yleispalvelussa.

Viestintävirasto seuraa yleispalvelutuotteiden hinnoittelun kohtuullisuutta keräämällä säännöllisesti hintatiedot yleispalvelun kannalta keskeisistä tuotteista. Hintaseuranta on kattanut ainoastaan yleispalveluyrityksiksi nimettyjen yritysten tarjoaman yleispalvelun hinnoittelun eli hintaseurannan ulkopuolelle ovat jääneet esimerkiksi puhelinluettelo- ja numerotiedotuspalvelut, jotka eivät ole sisällyneet yleispalveluvollisuuden piiriin ja joiden tarjontaan ei ole siten nimetty yleispalvelupalveluyritystä.

2.1.5 Radiotaajuuksien hallinnointi

Radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain (jäljempänä *radiolaki*) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää radiotaajuuksien tehokasta, tarkoituksenmukaista ja riittävän häiriötöntä käyttöä, turvata radiotaajuuksien tasapuolinen saatavuus, luoda edellytykset telelaitteiden mahdollisimman vapaalle liikkuuudelle sekä edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta yleisessä teletoiminnassa.

Radiolain 6 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle sekä taajuussuunnitelma. Radiolain 6 a pykälän mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella vahvistetaan radiotaajuuksien käyttösuunnitelma, jossa on yksityiskohtaiset määräykset 6 §:n 1 momentissa tarkoitettujen taajuusalueiden käytöstä.

Radiolain 6 b §:n mukaan Viestintävirasto määrää radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin. Viestintäviraston on päätöksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, kyseisen taajuusalueen käyttösuunnitelma vahvistetaan valtioneuvoston hyväk-

symässä taajuusalueiden käyttösuunnitelmassa. Valtioneuvosto on antanut asetuksen radiotaajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1169/2009) sekä liikenne- ja viestintäministeriö asetuksen radiotaajuuksien käyttösuunnitelmasta (1799/2009). Viestintävirasto on puolestaan edellä todetun säännöksen nojalla antanut radiotaajuumääräyksen (Viestintävirasto 4 O/ 2012 M).

2.1.6 Numerointi

Viestintämarkkinalain 6 luvussa on säännökset numeroinnista. Lain 46 §:n mukaan Viestintävirasto päättää Suomen jakautumisesta telealueisiin. Viestintämarkkinalain 47 §:ssä säädetään Viestintäviraston toimivallasta antaa numerointia koskevia määräyksiä. Viestintämarkkinalain 48 §:n mukaan Viestintävirasto päättää teleyritysten ja muiden henkilöiden käyttöön annettavista numeroista ja tunnuksista. Lisäksi luvussa on säännökset numerointimaksusta, numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden peruuttamisesta, puhelinnumeron siirrettävyydestä ja esimerkiksi yleisestä hätänumerosta.

Viestintävirasto on antanut yleisen puhelinverkon numeroinnista määräyksen, jossa säädetään esimerkiksi siitä, millaisia numeroita ja tunnuksia teletoiminnassa saa käyttää ja mihin tarkoitukseen niitä on käytettävä. Viestintävirasto myöntää numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuksia pääasiassa teleyrityksille. Numeroiden ja tunnusten käyttöoikeuden myöntämistä tai peruuttamista koskevia päätöksiä tehdään vuosittain noin 30 kpl. Käyttöoikeus lyhytsanomapalvelunumeroihin (SMS) puolestaan myönnetään suoraan palvelujen tarjoajille. Päätöksiä SMS-numeroiden käyttöoikeuden myöntämisestä tai peruuttamisesta tehdään vuosittain noin 400 kpl.

Viestintävirasto on antanut määräyksen myös puhelinnumeron siirrettävyydestä. Määräyksessä on säännöksiä siirrettävyyden teknisestä toteuttamisesta ja siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämisestä. Viestintävirasto seuraa puhelinnumeron siirrettävyyden toteutumista ja puuttuu tarvittaessa havaittuihin puutteisiin teleyritysten toiminnassa.

2.1.7 *Kuluttajan sopimusoikeudellinen asema*

Kuluttajan viestintäpalveluihin liittyvää sopimusoikeudellista asemaa koskevaa lain-säädäntöä sisältyy viestintämarkkinalain 7 lukuun (Käyttäjän oikeudet). Lisäksi eräitä käyttäjän oikeuksia koskevia säännöksiä sisältyy sähköisen viestinnän tietosuojalakiin.

Viestintämarkkinalain 66 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen sopimusehdoista ja hinnastosta. Teleyrityksen on laadittava kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja käytettävä niitä tehdessään sopimuksia kuluttajan kanssa. Sopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia.

Viestintämarkkinalain 67 §:ssä säädetään viestintäpalvelusopimuksen muodosta ja sisällöstä. Puhelinverkon liittymäsopimus ja muu viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti. Sopimus voidaan tehdä myös sähköisesti edellyttäen, että sähköisen sopimuksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että sopimus säilyy osapuolten saatavilla. Sopimuksessa on yksilöitävä teleyrityksen nimi ja yhteystiedot. Lisäksi sopimuksessa on mainittava ainakin sopimuksen voimassaoloaika, tarjottavien palvelujen laatu ja ominaisuudet sekä ylläpitopalvelutyypit, viestintäpalvelun toimitusaika, sopimuksen irtisanomismenettely ja irtisanomisen perusteet, mahdollisen virheen tai viivästyksen seuraamukset, miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan käyttäjälle, mitkä ovat käyttäjän oikeudet sopimusehtojen muuttuessa, palvelujen hinnoitteluperuste tai sovellettavat hinnastot, käyttäjän oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta, käyttäjän oikeus tehdä telelaskusta muistutus, maksun laiminlyönnin seuraamukset, teleyrityksen oikeus lopettaa palvelujen tarjoaminen tai rajoittaa palvelun käyttöä ja käyttörajan suuruus sekä ohjeet siitä, miten kuluttaja voi seurata laskun kertymistä.

Viestintämarkkinalain 67 a–g§ sisältää viestintäpalvelusopimuksia koskevan virhe-, vastuu- ja korvaussääntelyn. Mainituissa pykälissä säädetään viestintäpalvelun toimituk-

sen viivästyksestä ja oikeudesta pidäytyä maksusta, viestintäpalvelun toimituksen keskeytyksestä ja muusta viestintäpalvelun virheestä, virheen oikaisusta, hinnanalennuksesta, sekä viivästyksen tai keskeytyksen ja muun virheen nojalla maksettavista korvauksista (vakiokorvauksesta toimituksen viivästyksestä, vakiohyvityksestä toimituksen keskeytyessä, vahingonkorvauksesta toimituksen viivästyessä sekä vahingonkorvauksesta toimituksen keskeytyessä ja muusta viestintäpalvelun virheestä).

Viestintämarkkinalain 68 §:n mukaan käyttäjällä on oikeus valita sisältöpalvelun tarjoaja. Puhelinverkon liittymäsopimuksen ja muun viestintäpalvelun vastaanottamista koskevan sopimuksen ehdossa ei voida rajoittaa käyttäjän oikeutta valita sisältöpalvelun tarjoaja.

Viestintämarkkinalain 72 §:ssä säädetään viestintäverkon rakennus- ja kunnossapitotyöstä sekä tietoturvaan liittyvistä toimenpiteistä. Teleyritys saa tilapäisesti ilman käyttäjän suostumusta keskeyttää viestintäpalvelun tarjonnan tai rajoittaa sen käyttöä, jos toimenpide on välttämätön viestintäverkon rakennus- tai kunnossapitotyön taikka tietoturvan vuoksi. Keskeytys on tehtävä käyttäjälle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla ja siitä on mahdollisuuksien mukaan tiedotettava hyvissä ajoin etukäteen.

Jos palvelu on keskeytetty edellä tarkoitusta syystä kalenterikuukaudessa yhteensä vähintään 48 tunnin ajan, teleyrityksen on hyvittävä käyttäjälle tämän pyynnöstä palvelun perusmaksu yhden kuukauden ajalta tai suoritettava vastaava kohtuullinen hyvitys.

Edellä tarkoitettua hyvitysvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos vika on aiheutunut luonnonilmiöstä tai muusta ylivoimaisesta syystä ja teleyritys lisäksi osoittaa, ettei se ole kohtuullisin toimenpitein kyennyt korjaamaan vikaa 48 tunnin kuluessa, käyttäjän tai muun liittymää käyttäneen henkilön tuottamuksesta tai päätelaitteen tai sisäjohtoverkon puutteellisesta toimintakunnosta johtuvasta syystä.

Viestintämarkkinalain 80 §:ssä säädetään telelaskun erittelystä. Teleyrityksen on maksettava ja, jos lasku on yli 50 euroa, ilman pyyntöä eriteltävä puhelinverkon liittymän käytöstä aiheutuva lasku. Laskusta on vaikeudetta käytävä ilmi ainakin seuraavista

suoritteista laskutettavat erät: paikallispuhelin ja kaukopuheluista, kansainvälisistä puheluista ja matkaviestinpuheluista perityt verkkokorvaukset, kaukopuhelut, kansainväliset puhelut, matkaviestinpuhelut, perusmaksut, tekstiviestit, kuvaviestit ja muut viestit, ja datansiirtopalvelut.

Lisäksi teleyrityksen on laskun suuruudesta riippumatta ilman pyyntöä ja maksutta eriteltävä laskussa muista kuin viestintäpalveluista aiheutuneet maksut siten kuin sähköisen viestinnän tietosuojalain 24 §:ssä säädetään.

Eritellyssä laskussa ei saa näkyä ilmaisnumeroihin otettuja puheluita. Liittymäsoitteen osapuolella on oikeus pyynnöstä saada erittelemätön lasku. Viestintämarkkinalain 80 §:ää on muutettu lailla 373/2012 ja se tulee voimaan 1. kesäkuuta 2013.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 24 §:ssä säädetään laskun yhteyskohtaisesta erittelystä. Pääsäännön mukaan teleyritys ei saa luovuttaa laskun yhteyskohtaista erittelyä. Teleyrityksen on kuitenkin tilaajan sitä pyytäessä annettava maksutta laskun yhteyskohtainen erittely. Erittely on annettava tilaajalle siten, että puhelinnumeron kolme viimeistä numeroa on peitetty tai muutoin siten, ettei erittelystä voida tunnistaa viestinnän toista osapuolta.

Lisäksi teleyrityksen on annettava käyttäjän sitä pyytäessä laskun yhteyskohtainen erittely, jossa on eritelty viestinnän osapuolten liittymien numerot tai viestintäpalvelun muut tunnistamistiedot täydellisesti. Käyttäjän puhevaltaa käyttää alle 15-vuotiaan puolesta hänen huoltajansa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 4 §:n mukaisesti tai muun kuin alaikäisen vajaan puolesta hänen edunvalvojansa siten kuin holhoustoimesta annetussa laissa säädetään.

Teleyrityksen on myös eriteltävä tilaajalle maksun määrä, ajankohta ja saaja yhteyksistä, joissa on kyse maksupalvelulain (290/2010) 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista maksutapahtumista, ellei maksupalvelulaista muuta johdu (erittelyyn ei saa sisältyä yksityisyyden suojan piiriin kuuluvaa viestintää koskevia tietoja), tilaajalle maksun määrä, ajankohta ja saaja yhteyksistä, joissa on kyse yksinomaan maksupalvelulain soveltamisalaan kuulumattoman hyödykkeen tai

palvelun maksamisesta automaattisessa palvelussa ja joista aiheutuu tilaajalle ensisijaisesti muita kuin viestintäpalvelun käytöstä johtuvia maksuja, sekä tilaajalle palvelutyypeittäin ja käyttäjälle täydellisesti muut kuin edellä tarkoitettut yhteydet, joista aiheutuu tilaajalle muita kuin viestintäpalvelun käytöstä johtuvia maksuja.

Liittymän yhteyskohtainen erittely ei saa sisältää maksuttomien palvelujen tunnistamistietoja. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 24 §:ää on muutettu lailla 374/2012 ja se tulee voimaan 1. kesäkuuta 2013. Muutoksen tavoitteena on muuttaa käytäntöä muista kuin viestintäpalveluista aiheutuvien maksujen erittelyn osalta. Täydellinen erittely muista kuin viestintäpalvelujen käytöstä annetaan aina liittymän tilaajalle. Muutos vastaa käytäntöä, jota noudatetaan muun muassa työnantajan luottokorttien osalta. Muutoksen tavoitteena on myös osaltaan yhdenmukaistaa sähköisen viestinnän tietosuojalain sääntelyä maksupalvelulain kanssa.

2.1.8 *Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja*

Yksityiselämän eli yksityisyyden suojasta säädetään perustuslain 10 §:ssä. Yksityisyyden suojan piiriin kuuluu muun muassa kotirauha, luottamuksellisen viestin ja henkilötietojen suoja. Yksityisyyden suoja koskee sähköisessä viestinnässä luottamuksellisen viestin sisällön suojan lisäksi myös tunnistamistietoja (*välitystietoja*) ja paikkatietoja (*sijaintitietoja*), jotka ovat yhdistettävissä luonnolliseen henkilöön ja joita viestinnän välittäjä käsittelee viestien välittämiseksi.

Yksityisyyden suojaa ja viestinnän luottamuksellisuuden suojaa koskevilla säännöksillä tarkennetaan perustuslain asianomaisia säännöksiä. Sääntely antaa raamit sille, kuinka ja missä tilanteissa muut kuin viestinnän osapuolet saavat käsitellä viestejä ja niihin liittyviä tietoja. Asiaa koskevat säännökset sisältyvät nykyään sähköisen viestinnän tietosuojalakiin.

Sähköisen viestinnän tietosuojalaissa on säädetty sähköisten viestien välittäjien velvollisuuksista, joilla taataan viestinnän luottamuksellisuus ja viestintäverkkojen käyttäji-

en yksityisyys tavallisen lain tasolla. Sähköisen viestinnän tietosuojalaissa viestinnän luottamuksellisuuden takaava sääntely on ulotettu koskemaan teleyrityksien lisäksi myös yhteisötilaajia. Yhteisötilaajia ovat viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun tilaajana olevat yritykset tai yhteisöt, jotka käsittelevät viestintäverkossaan käyttäjien luottamuksellisia viestejä, tunnistamistietoja tai paikkatietoja.

Yhteisötilaajilla on vuoden 2009 kesäkuusta asti ollut oikeus käsitellä tunnistamistietoja väärinkäytöstilanteissa. Näitä väärinkäytöstilanteita ovat maksullisen tietoyhteiskunnan palvelun, viestintäverkon tai viestintäpalvelun luvaton käyttö taikka rikoslain (39/1889) 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettu yrityssalaisuuksien vuoto.

Säännökset edellyttävät yhteisötilaajilta erityisiä toimenpiteitä ennen kuin ne voivat ryhtyä käsittelemään tunnistamistietoja. Muun muassa viestintäverkon ja viestintäpalvelujen käytön tulee olla huolellisesti suunniteltuja sekä yrityssalaisuuksien suojan tulee olla asianmukaisin tietoturva- ja käyttäjähallintoimenpitein järjestetty. Tämän lisäksi käsittelyn aloittamisesta on tullut ilmoittaa valvovalle viranomaiselle eli tietosuojavaltuutetulle. Vain yksi lain mukainen ennakoilmoitus tunnistamistietojen käsittelystä on tehty. Yhtään vuosi-ilmoitusta ei ole tehty. Käsittelyoikeus ei ole oikeuttanut yhteisötilaajia saamaan tietoa viestien sisällöistä.

Työnantaja-asemassa olevan yhteisötilaajan on lisäksi otettava tunnistamistietojen käsittelyyn liittyvät asiat yhteistoimintamenettelyssä käsiteltäviksi ja tiedotettava niistä työntekijöille.

Teletointailmoitusvelvolliset palveluyritykset ovat sähköisen viestinnän tietosuojalain 14 a–c §:n mukaan velvoitettuja säilyttämään viestintää koskevia tietoja 12 kuukauden ajan. Velvollisuus säilyttää tietoja koskee muun muassa tietoa siitä, kuka on soittanut puhelun tai lähettänyt sähköpostiviestin ja näiden tapahtumien ajankohdasta. Säilytysvelvollisuus ei koske viestin sisältöä. Tietoja säilytetään tiettyjen vakavien rikosten rikostutkinnan tarpeita varten. Tietojen säilyttämisestä teleyrityksille aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamisesta vas-

taa se viranomaisen, jonka tarpeita varten tietoja säilytetään.

2.1.9 Verkkotunnustoiminta

Verkkotunnuslaki tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2003. Lain tarkoituksena on edistää tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista internetissä ja parantaa suomalaisten verkkotunnusten saatavuutta. Lailla on pyritty turvaamaan kaikille suomalaisille internetin käyttäjille mahdollisuus suomalaiseen verkkotunnukseen.

Suomalaista fi–juurta ylläpitää Viestintävirasto. Ahvenanmaan maakunnan hallitus käsittelee ax-päätteiseen maakuntatunnukseen liittyvät verkkotunnuslaissa tarkoitetut hallintotehtävät Tasavallan presidentin asetuksella verkkotunnushallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa (TPa 188/2006).

Verkkotunnuslaki sisältää muun muassa verkkotunnuksen muotoa koskevia säännöksiä, säännöksiä verkkotunnuksen hakemisesta ja myöntämisestä sekä säännöksiä, jotka koskevat verkkotunnuksen muuttamista, siirtämistä, uudistamista tai irtisanomista. Laissa on myös säännökset verkkotunnuksen määraaikaisesta sulkemisesta tai sen peruuttamisesta ongelmatilanteissa. Lisäksi laissa säädetään verkkotunnuksen käyttäjän, verkkotunnusvälittäjän ja Viestintäviraston velvollisuuksista.

Verkkotunnuslaissa ei ole säännöksiä verkkosivujen sisältöön liittyvistä kysymyksistä. Viestintävirastolla ei ole verkkotunnuslain perusteella myöskään oikeutta puuttua verkkosivuilla välitettävään aineistoon. Verkossa välitettävää sisältöä ja sen laillisuutta valvovat Suomessa yleiset laillisuusvalvonta- ja oikeusviranomaiset eli poliisi, syyttäjä ja tuomioistuimet.

2.1.10 Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen sääntely

Laki tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta (458/2002) sääntelee tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen periaatteita. Laissa säädetään palvelujen tarjoamisen vapaudesta, palveluntarjoajien tiedonantovelvollis-

suuksista sekä välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuuvapaudesta. Lailla on implementoitu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä (2000/31/EY). Lain päätavoitteina on vahvistaa palvelujen tarjoamisen vapaus sekä edistää yleisesti sähköistä kaupankäyntiä Euroopan unionin alueella. Toisaalta lailla pyritään myös lisäämään kuluttajien luottamusta rajat ylittävään kaupankäyntiin. Laista ei ole juurikaan kansallista oikeuskäytäntöä. Korkein oikeus on kuitenkin ratkaisussaan KKO 2010:47 tulkinnut välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuuvapautta koskevaa 15 §:ää suhteessa tiedostojenjakoverkossa tahtuneisiin tekijänoikeusrikkomuksiin.

2.1.11 Yhteystietopalvelut

Puhelinluettelon, numeropalvelun, tilaaja-luettelon ja muuta tilaajaluetteloa koskevat säännökset ovat viestintämarkkinalain 6 luvussa ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 25 §:ssä.

Viestintämarkkinalain 57 §:ssä säädetään puhelinluettelopalvelun tarjoamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen kanssa kiinteän puhelinverkon tai matkaviestinverkon liittymän käytöstä sopimuksen tehneen käyttäjän nimeä, osoitetta ja puhelinnumeroa koskevat yhteystiedot kerätään ja julkaistaan yleisesti saatavilla olevassa kattavassa ja kohtuuhintaisessa painetussa tai sähköisessä muodossa olevassa puhelinluettelossa, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa. Velvollisuudesta luovuttaa yhteystietoja puhelinluettelon laatimista varten säädetään puolestaan viestintämarkkinalain 58 §:ssä.

2.1.12 Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely

Televisio- ja radiotoiminnasta sekä tilausohjelmopalvelujen tarjonnasta säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa. Laki noudattaa televisiotoiminnan ja tilausohjelmopalvelujen sääntelyn osalta pääosin Euroopan parlamentin ja neuvoston antamaa direktiiviä 2010/13/EY audiovisuaalisten

mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (jäljempänä *AV-direktiivi*). Televisio- ja radiolakia sovelletaan Suomeen sijoittautuneiden televisiotoiminnan harjoittajien toimintaan. Laki sisältää toimiluvan myöntämistä, peruuttamista, ohjelmistojen sisältöä, mainontaa, teleostoslähetyskiä ja sponsorointia sekä poikkeusoloihin varautumista koskevia säännöksiä. Televisio- ja radiolain 7 b §:n mukaan muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisio- ja radiotoiminnan harjoittamisesta on ennen toiminnan aloittamista tehtävä 15 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus Viestintävirastolle. Lain 15 §:ssä säädetään ilmoituksessa annettavista tiedoista.

Kaapelitelevisiotoimintaan sovelletaan televisio- ja radiolain säännöksiä, lukuun ottamatta toimilupäsääntelyä sekä säännöksiä eurooppalaisten teosten ja riippumattomien ohjelmatuottajien ohjelmien kiintiöistä, jos toiminta on paikallista.

Televisio- ja radiolain 16 § sisältää säännökset televisio-ohjelmistojen eurooppalaisuusasteesta. Pykälän 1 momentin mukaan televisiotoiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetyksajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetysille tai teleostoslähetysille varattua aikaa. Televisio- ja radiolain 17 §:n mukaan televisiotoiminnan harjoittajien on varattava riippumattomien tuottajien tuottamille ohjelmille 15 prosenttia lähetyksajastaan johon ei lueta uutisia, urheilutapahtumia, kilpailunomaisia viihdeohjelmia, mainoksia, teleostoslähetyskiä ja tekstitelevisiolähetysille varattua aikaa, tai vaihtoehtoisesti 15 prosenttia ohjelmistobudjetistaan. Prosenttiosuutta korotettiin vuonna 2002 aiemmasta 10 prosentista digitaalisen sisältötuotannon edistämiseksi. Säännökset perustuvat AV-direktiiviin ja koskevat kaikkia televisiotoimijoita.

Lyhytaikaista analogista radiotoimintaa on mahdollista harjoittaa pelkän teknisen radioluvan nojalla, mikäli radiolähtäjän säteilyteho on enintään 50W ja toiminnan kesto alle kolme kuukautta. Tekniset radioluvat voidaan myöntää peräkkäin toisiaan seuraaville

kolmen kuukauden jaksoille eli lupien niin sanottu ketjutus on mahdollista.

Mikäli säteilyteho ylittää 50W tulee toimintaan hakea Viestintäviraston myöntämä lyhytaikainen ohjelmistotoimilupia, joka on myönnettävissä enintään kolmen kuukauden ajaksi. Tätä pidempiaikainen toiminta edellyttää valtioneuvoston myöntämää toimilupaa. Lyhytaikaisia ohjelmistotoimilupia ei voida myöntää toisiaan seuraaville kolmen kuukauden jaksoille eli ohjelmistotoimilupien ketjutus on kielletty.

Vuonna 2012 lyhytaikaisia taajuudenantoja oli yhteensä yli 400 kappaletta. Yksi lupa voi sisältää useita taajuuksia. Teknisiä radiolupia ketjuttavien tahojen määrä on pysynyt lähes samana viimeisinä muutamana vuotena, mutta lyhytaikaisten tapahtumaradioiden määrät ovat yleisesti olleet kasvussa muutaman vuoden takaisesta. Vuonna 2011 taajuudenantoja oli alle 300 kappaletta. Vuosien 2012 - 2013 aikana lyhytaikaisia 50W radiolupia yhdellä tai useammalla paikkakunnalla on ketjuttanut kymmenisen yritystä. Näiden yritysten ohella lyhytaikaisia radiolupia myönnettiin lähinnä urheilutapahtumien radiointia tarjoaville pienille yrittäjille, kristillisille tahoille, raviradoille, radioharrastajille ja pieniin yksittäisiin tapahtumiin sekä paikallisiksi kausiradioiksi myös isommille toimijoille.

2.1.13 *Telekaapelien sijoittaminen*

Viestintämarkkinalain 10 luku sisältää telekaapelin sijoittamista koskevat säännökset silloin, kun sijoittamisesta ei päästä sopimukseen osapuolten välillä. Viestintämarkkinalain 100 §:n 1 momentissa todetun pääsäännön mukaan teleyrityksen oikeudesta sijoittaa yhdyskuntaa tai kiinteistöä palveleva telekaapeli toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999).

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväk toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle voi pykälän 2 momentin mukaan perustua myös maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitetun kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätökseen siten kuin viestintämarkkinalaissa säädetään.

Viestintämarkkinalain 101 §:n mukaan telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaisissa (503/2005) tarkoitettulle tiealueelle tai kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettulle yleiselle alueelle. Telekaapelin sijoittamisessa on otettava huomioon voimassa oleva kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu sekä maisemalliset ja ympäristönäkökohdat. Telekaapelin sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä.

Viestintämarkkinalain 102 §:n mukaan jos osapuolet eivät pääse sopimukseen telekaapelin sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle, teleyrityksen on laadittava telekaapelin sijoittamisesta suunnitelma. Suunnitelman tulee sisältää telekaapelien ja niihin liittyvien rakenteiden sijainnin ilmaisevan kartan, kylittäin tai kaupunginosittain laaditun karta, johon on merkitty alueella sijaitsevat kiinteistöt, asiakirjan, josta käy ilmi telekaapeleiden ja niihin liittyvien rakenteiden ja laitteiden rakentamistapa ja rakentamisaika sekä rakennussuunnitelman, josta käy ilmi se, miten telekaapelin reitti merkitään maastoon.

Lain 103 §:n mukaan teleyrityksen on asetettava telekaapelisuunnitelma julkisesti nähtäville. Teleyrityksen on lisäksi julkaistava telekaapelisuunnitelmaa koskeva ilmoitus paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Ilmoituksessa on mainittava kiinteistöt, joita suunnitelma koskee. Ilmoituksessa tulee lisäksi mainita, että kiinteistön omistajalla ja henkilöllä, jonka etua tai oikeutta suunnitelma koskee, on oikeus tehdä muistutus telekaapelisuunnitelmasta tietyn määräajan kuluessa. Telekaapelisuunnitelma on lähetettävä tavallisella kirjeellä tiedoksi kaikille kiinteistönomistajille ja muille henkilöille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma koskee.

Lain 104 §:n mukaan teleyrityksen on hankittava telekaapelisuunnitelmasta lausunto kunnalta ja toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä tarpeen mukaan muilta toimivaltaisilta viranomaisilta.

Lain 105 §:n mukaan kiinteistön omistajalla ja muulla, jonka etua tai oikeutta telekaapelisuunnitelma koskee, on oikeus tehdä te-

leirytykselle muistutus 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona telekaapelisuunnitelma on julkaistu.

Viestintämarkkinalain 106 §:n 1 momentin mukaan telekaapeli sekä siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväk voidaan sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle, jos sijoittamisesta sovitaan. Jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi teleyrityksen hakemuksesta päätöksellään antaa teleyritykselle sijoitusoikeuden vahvistamalla 102 §:ssä tarkoitetun telekaapelisuunnitelman. Rakennusvalvontaviranomaisen päätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta.

Suunnitelma telekaapelin sijoittamisesta voidaan vahvistaa, jos teleyritys on noudattanut 103 ja 104 §:n mukaista menettelyä. Jos telekaapelisuunnitelmasta on tehty muistutus, suunnitelman vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että suunnitelma vastaa 101 §:n mukaisia vaatimuksia. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Jos päätöksestä on valitettu, valitusviranomaisen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes se on ratkaissut valituksen. Rakennusvalvontaviranomaisen 2 momentin mukaiseen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:ssä säädetään.

Lain 107 §:n mukaan jos se on telekaapelisuunnitelman toteuttamiseksi välttämätöntä, teleyritys, jolla on 106 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen perustuva oikeus, saa ilman omistajan tai haltijan lupaa kaataa telekaapelisuunnitelman mukaiselta alueelta puita ja muita kasveja, kiinnittää rakennuksiin ja rakennelmiin tarpeellisia laitteita sekä tehdä muita rakennustöitä alueella. Teleyrityksen palveluksessa olevalla on tässä tarkoituksessa oikeus liikkua yksityisellä alueella ja asettaa mastoon tarpeellisia merkkejä. Teleyrityksen on muissa kuin kiireellisissä tapauksissa varattava alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus suorittaa 1 momentissa mainitut toimenpiteet itse. Teleyrityksen on kunnostettava alue työn suorittamisen jälkeen.

Lain 108 §:n mukaan kiinteistön omistajalla ja haltijalla, kunnalla yleisen alueen omis-

tajana ja haltijana sekä valtiolla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka on aiheutunut 107 §:ssä tarkoitetusta toimenpiteestä. Korvausvaatimus on tehtävä teleyritykselle vuoden kuluessa haitan tai vahingon syntymisestä. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977, jäljempänä *lunastuslaki*) mukaisessa järjestyksessä.

Lain 109 §:n mukaan jos telekaapelien sijoittamisessa ja kunnossapitämisessä tarvitaan laajempia oikeuksia toisen omaisuuteen kuin 107 §:ssä on mainittu, asia ratkaistaan lunastuslain mukaisesti.

Lain 110 §:n mukaan kunnan on alueellaan valvottava sitä, että telekaapelien sijoittamisessa noudatetaan 101 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita. Kunnan on tarvittaessa koordinoitava teleyritysten telekaapelien sijoittamista siten, että 101 §:ssä tarkoitettujen tavoitteiden saavutetaan myös silloin, kun kunnan alueella tehdään useamman kuin yhden teleyrityksen telekaapelien rakentamis- ja kunnossapitotöitä.

Viestintämarkkinalain erityissäännökset ovat tarpeen erityisesti sellaisia tilanteita varten, joissa telekaapelin ei voida katsoa välittömästi palvelevan kyseessä olevaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa. Tällaisia kaapeleita voivat olla esimerkiksi valtakunnalliseen verkkoon tai seutuverkkoon liittyvät kaapelit

Käytännössä viestintämarkkinalain telekaapeleita koskevaa säännöstöä sovelletaan erittäin harvoin. Valtaosa telekaapelien sijoittamisratkaisuista perustuu osapuolten väliseen sopimukseen ja käytännössä sopimukset tehdään vakio- ja muotoisina. Viestintämarkkinalain 10 luvun säännökset ovat kuitenkin tarpeellisia sen varalta, etteivät osapuolet pääsisi asiasta yhteisymmärrykseen.

Jos kyse on yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevasta telekaapelista, sen sijoittaminen voi perustua myös maankäyttö- ja rakennuslakiin, kuten edellä on todettu.

Maankäyttö- ja rakennuslain 161 §:n mukaan kiinteistön omistaja ja haltija on velvollinen sallimaan yhdyskuntaa tai kiinteistöä palvelevan johdon sijoittamisen omistamalleen tai hallitsevalle alueelle, jollei sijoittamista muutoin voida järjestää tyydyttävästi

ja kohtuullisin kustannuksin. Sama koskee johtoihin liittyviä vähäisiä laitteita, rakennelmia ja laitoksia. Sijoittamisesta päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

2.1.14 *Suojaus ja suojauspurkujärjestelmät*

Niin sanotusta yhden kortin periaatteesta säädetään viestintämarkkinalaissa. Viestintämarkkinalain 136 §:n mukaan suojauspurkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen huolehtimaan siitä, että suojauspurkujärjestelmä ei estä toisen yrityksen televisio- tai radio-ohjelmistojen taikka niihin liittyvien oheis- tai lisäpalvelujen jakelua tai vastaanottoa digitaalisessa televisio- tai radioverkossa.

Lähinnä maksutelevisiolähetysten suojaamiseen käytettävien ehdollisen pääsyn järjestelmien suojasta säädetään eräistä suojauspurkujärjestelmistä annetussa laissa (1117/2001, jäljempänä *suojauspurkulaki*). Laissa säädetään luvattomien suojauspurkujärjestelmien jakelun kiellosta ja kiellon rikkomisen seurauksista. Luvattomien suojauspurkulaitteiden kiellon rikkomisen rangaistavuudesta säädetään rikoslain 38 luvun 8 b §:ssä.

Maksutelevision maksukorttitoimijoita ovat tällä hetkellä DigiTV Plus Oy ja DNA Oy. Viestintävirasto on 7.5.2012 antanut päätöksen (1459/92220/2011), jonka koskee yhden kortin periaatteen toteutumista maanpäällisessä digitaalisessa televisioverkossa. Päätöksissään Viestintävirasto kehottaa DNA Oy:tä ja DigiTV Plus Oy:tä huolehtimaan tarvittavassa yhteistyössä siitä, ettei kuluttajan tarvitse vaihtaa korttia kesken katselun käyttäessään eri maksukorttioperaattoreiden antenniverkon palveluja. Päätös ei ole lainvoimainen.

2.1.15 *Jatkuvuuden turvaaminen*

Toimintavarmoja sähköisiä viestintäverkkoja voidaan pitää tietoyhteiskunnan perusinfrastruktuurina ja häiriöttömiä viestintäpalveluja tietoyhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömyyspalveluina. Verkkojen

ja palvelujen toimivuus ja luotettavuus on ehdoton edellytys Suomen talouden kasvuille, kilpailukyvyille, innovaatioille ja hyvinvoinnille kaikilla yhteiskunnan toimialoilla. Tietoyhteiskunnan toiminta perustuu keskeisesti luottamukseen, joten viestintäverkkojen ja -palvelujen tietoturvallisuudesta huolehtiminen on keskeisen tärkeää koko yhteiskunnan kannalta.

Valtioneuvosto hyväksyi 16 päivänä joulukuuta 2010 periaatepäätöksen yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi ja määritteli strategiasa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot. Strategian mukaan liikenne- ja viestintäministeriön strategisena tehtävänä on muun muassa sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toiminnan varmistaminen. Ministeriö huolehtii tästä tehtävästään muun muassa valmistelemalla asiaa koskevaa lainsäädäntöä.

Huoltovarmuudella tarkoitetaan huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain (1390/1992) mukaan niitä taloudellisia toimintoja ja niihin liittyviä teknisiä järjestelmiä, jotka turvaavat väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen poikkeusolojen ja niihin verrattavissa olevien vakavien häiriöiden varalta. Suomen huoltovarmuuden kannalta kriittisiä toimialoja ovat tietoyhteiskuntasektorin lisäksi energiahuolto, rahoitushuolto, kuljetuslogistiikka, terveydenhuolto, elintarvikehuolto ja kriittinen teollisuustuotanto. Kaikkien näiden alojen toimivuus on eri tavoin riippuvaista tieto- ja viestintäjärjestelmien häiriöttömästä toiminnasta.

Sähköisen viestinnän ja palvelujen häiriöttömän jatkuvuuden turvaamiseksi on etenkin viestintämarkkinalaissa, sähköisen viestinnän tietosuojalaissa, radiolaissa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa erilaisia säännöksiä, joilla turvataan sähköisen viestinnän ja siitä riippuvaisten palvelujen laatu, turvallisuus ja toimintavarmuus. Viestintäverkoille, -palveluille ja radiolaitteille on säädetty viestintämarkkinalain 128 §:ssä ja radiolain 3 luvussa sellaisia laatuvaatimuksia, jotka turvaavat muun muassa sähköisen viestinnän hyvän laatutason ja toimintavarmuuden sekä häiriöttömyyden tai riittävän sietokyvyn häiriötilanteissa. Laatuvaatimuk-

set tarkentuvat Viestintäviraston yksityiskohteisissa määräyksissä.

Verkkojen ja palvelujen ylläpitäjillä on oikeus ja velvollisuus viestintämarkkinalain laatuvaatimusten sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n mukaan huolehtia verkkojen ja palvelujen häiriöttömyydestä sekä tietoturvallisuudesta. Havaituista häiriöistä ja tietoturvaloukkauksista sekä niiden uhkista tulee ilmoittaa viestintämarkkinalain 72 a §:n ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 ja 21 a §:ien mukaisella tavalla asiakkaille sekä tietoturva- ja tietosuoja- valvoville viranomaisille.

Viestintäverkkojen ja -palvelujen ylläpidosta vastaavat toimijat on viestintämarkkinalain 131 §:n nojalla velvoitettu korjaamaan havaitut häiriöt esimerkiksi kytkemällä vaa- ra- tai häiriötä aiheuttava laite irti verkosta. Viime kädessä myös Viestintävirasto voi velvoittaa toimijaa poistamaan häiriöt viestintäverkosta. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:ssä on puolestaan yksilöity ne toimet, joihin ryhtymiseen teleyrityksellä, lisäarvopalvelun tarjoajalla ja yhteisötilaajalla on oikeus ryhtyä tietoturva- huolehtimiseksi. Radiolain 33 §:ssä on säädetty velvollisuudesta poistaa radiolaitteiden aiheuttamia häiriöitä.

Kaikkein vakavimpien yhteiskunnan kriisien varalle on säädetty 1 päivänä maaliskuuta 2011 voimaan tullut valmiuslaki (1552/2011). Lain 9 luvussa on säädetty sellaisista lisätoimivaltuuksista, joilla liikenne- ja viestintäministeriö sekä Viestintävirasto voivat poikkeusoloiksi todetuissa kriisitilanteissa erilaisin päätöksin ja määräyksin turvata mahdollisimman häiriöttömät viestintä- mahdollisuudet Suomessa. Kaikille teleyrityksille, eräille televisio- ja radiotoimijoille sekä keskeisimmille radiotaajuuksien käyttäjille on radiolaissa, viestintämarkkinalaissa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa säädetty velvollisuus valmiussuunnitel- lulla sekä poikkeusoloihin varautumisella huolehtia siitä, että niiden toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteissa.

Viestintäverkkoja sekä -palveluja ylläpitävien toimijoiden tulee avustaa viranomaisia siten kuin avustamisesta on erikseen säädet-

ty. Avustamisvelvollisuuksilla turvataan sähköisen viestinnän lisäksi viranomaistoimin- nan jatkuvuutta ja viranomaisten kykyä esimerkiksi suoriutua väestön varoittamiseen, pelastustoimintaan, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä rikosten estämiseen, pal- jastamiseen ja selvittämiseen liittyvistä tehtävistään. Avustamisvelvollisuuksia ja niiden kustannusten korvaamista koskevaa nykytilaa on kuvattu jäljempänä osassa viran- omaismaksut ja korvaukset.

Valtioneuvosto on antanut huoltovarmuu- desta annetun lain 2 §:n mukaisesti päätök- sen huoltovarmuuden tavoitteista 21 päivä- nä elokuuta 2008 (VNp 539/2008). Päätök- sen mukaan kriittisimmät ja keskeisimmät tietotekniikan varassa olevat yhteiskunnan toiminnot tulee tunnistaa ja niihin liittyvät tietojärjestelmäratkaisut ja -palvelut tulee varmistaa erilaisia vakavia häiriöitä ja poik- keusoloja kestäväillä järjestelyillä. Päätök- sen mukaan on kehitettävä menetelmiä ja toimin- tamuotoja tietojärjestelmien, organisaatioverkostojen ja toimitusketjujen muodostaman kokonaisuuden ymmärtämiseen, hallintaan ja varmistamiseen. Päätöksessä edel- lytetään, että yhteiskunnan keskeisimmät tie- tojärjestelmät ja tietovarannot on hajautettava maantieteellisesti vähintään kahteen paikkaan. Yhteiskunnan toimivuudelle kriittisiä tietojärjestelmiä suunniteltaessa ja rakennet- taessa on varmistettava, että niihin liittyvän ohjauksen, ylläpidon, järjestelmähallinnan ja teknisen tuen osaaminen säilyy Suomessa tai ohjaus- ja hallintakyky on oltava mahdollista palauttaa Suomeen. Keskeisten sovellusten tietovarantojen tulee olla Suomessa. Tietojär- jestelmät ja niiden muodostamat kokonai- suudet tulee dokumentoida. Huoltovarmuu- den periaatepäätöksen uusimista valmistel- laan parhaillaan työ- ja elinkeinoministeriös- sä.

2.1.16 *Viranomaismaksut ja – korva- ukset*

Viestintämarkkinalain 15 a – d §:ssä sääde- tään viestintämarkkinamaksusta. Kyseessä on veroluontoinen maksu, jonka teleyritys on velvollinen suorittamaan vuosittain Viestin- tävirastolle. Maksulla katetaan Viestintävi-

raston erilaisista valvontatehtävistä koituvia kuluja. Viestintämarkkinamaksun tulee viestintämarkkinalain mukaisesti vastata niitä kustannuksia, jotka Viestintävirastolle aiheutuvat viestintämarkkinalaisissa säädettyjen teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

Maksujen suuruus määritellään maksuyksiköiden lukumääränä maksuluokittain. Teleyrityksen maksuluokka määräytyy teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoinnin maksun määräämistä edeltävän kauden liikevaihdon perusteella.

Vastaavista valvontamaksuista on lisäksi säännökset sähköisen viestinnän tietosuojalain 10 luvussa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 5 luvussa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 38 §:n mukaan ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava teleyritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuisen tietoturvamaksun. Teleyrityksiltä perittävät tietoturvamaksut vastaavat niitä kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat Viestintävirastolle tässä laissa säädettyjen teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta.

Myös tietoturvamaksu määritellään maksuyksiköiden lukumääränä maksuluokittain. Teleyrityksen maksuluokka määräytyy yrityksen Suomessa harjoitettaman teletoinnin maksun määräämistä edeltävän kauden liikevaihdon perusteella. Maksuyksikön suuruus on tällä hetkellä 60 euroa.

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun suuruudesta säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 c §:ssä. Pykälässä on muun muassa säädetty, että muun kuin alueellista televisio toimintaa harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 16 000 euroa kutakin toimiluvan mukaista televisio-ohjelmistoa kohden. Yhteensä vastaavia maksuluokkia on kuusi ja valvontamaksun määrä vaihtelee Yleisradio Oy:n 165 000 euron ja alueellisen tai paikallisen toimiluvanvaraisen radiotoiminnan 800 euron välillä.

Viestintämarkkinalain 49 §:ssä säädetään numerointimaksusta.

Liikenne- ja viestintäministeriön taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista antamassa asetuksessa (1222/2010) on säännökset taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallintoon liittyvistä julkisoikeu-

dellisista suoritteista perittävistä muista maksuista. Asetuksessa on muun muassa säännös lyhytaikaisen verkkotoimiluvan hakemuskustusta. Asetus on annettu valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n nojalla.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella Viestintäviraston eräistä maksuista (865/2012) on puolestaan säädetty viestintämarkkinamaksun maksueristä.

Hakemusmaksuista säädetään lisäksi viestintämarkkinalain 7 §:ssä ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 a §:ssä.

Viestintämarkkinamaksujen toteuma on sen käyttöönoton jälkeen vuodesta 2004 vaihdellut 2,9 miljoonan ja 2,3 miljoonan euron välillä. Vuonna 2011 viestintämarkkinamaksusta kertyi 2,8 miljoonaa euroa.

Viestintäviraston maksullisen toiminnan tuotot olivat vuonna 2012 kaikkiaan 27 miljoonaa euroa, josta veronluonteisten maksujen osuus oli 6,2 miljoonaa euroa. Veronluonteisista maksuista suurin kertymä 2,8 miljoonaa euroa kerättiin viestintämarkkinamaksuna. Vuonna 2012 viestintämarkkinamaksun laskennallinen kustannusvastaavuus oli noin 0,3 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Teleyritykselle on viestintämarkkinalaisissa, sähköisen viestinnän tietosuojalaisissa, sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa säädetty velvollisuudeksi avustaa viranomaisia näiden lakisääteisten tehtävien suorittamisessa. Avustamisvelvollisuuksia ovat esimerkiksi viestintämarkkinalain 95 ja 96 §:n mukainen velvollisuus varustaa viestintäverkot telekuuntelun ja televalvonnan mahdollistavilla ominaisuuksilla sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 14 a ja 14 b §:ssä säädetty velvollisuus tallentaa tunnistamistietoja luotamuksellisesta viestinnästä rikosten tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi. Lisäksi viranomaisten avustamisvelvoitteeksi voidaan katsoa teleyritykselle viestintämarkkinalain 55 §:ssä säädetty velvollisuus huolehtia siitä, että viestintäpalvelujen käyttäjät saavat maksutta yhteyden puhelimella tai tekstiviestillä yleiseen hätänumeroon.

Viestintäverkkojen varustamiseen liittyvien velvoitteiden lisäksi teleyrityksellä on eräitä velvoitteita luovuttaa tietoja viranomaisille sekä velvoitteita välittää eräitä viestejä viranomaiselta yleisölle taikka käyttäjältä vi-

ranomaiselle. Teleyrityksen tulee ohjata hätäpuheluita ja tekstiviestejä hätäkeskuksiin. Ohjelmistoluvan nojalla toimivan televisio- ja radiotoiminnan harjoittajalla on puolestaan televisio- ja radiolain 15 a §:ssä säädetty velvollisuus välittää viranomaistiedotuksia radio- ja televisioverkoissaan korvauksetta yleisölle. Teleyrityksen velvollisuutena on myös sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 a §:n nojalla välittää kohdennettuja viranomaistiedotteita yleisölle.

Teleyrityksellä on tietyissä tilanteissa velvollisuus avustaa viranomaisia myös luovuttamalla niille eräitä tietoja. Teleyrityksen on viestintämarkkinalain 97 §:n nojalla luovutettava viranomaiselle maksutta hallussaan olevat tiedot, jotka ovat tarpeen laissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Pykälässä tarkoitetut viranomaistehtävät tähtäävät yksilön hengen tai terveyden taikka väestön turvallisuuden varmistamiseen, yhteiskuntajärjestyksen ylläpitoon tai Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten noudattamiseen. Pykälässä tarkoitettuja viranomaisia ovat esimerkiksi poliisi, tullit, rajavartiolaitos sekä palo- ja pelastusviranomaiset.

Vaikka viranomaisten avustamisvelvollisuuksien aineellisesta sisällöstä säädetäänkin sähköisen viestinnän lainsäädännössä, on viranomaisten tehtävistä ja esimerkiksi oikeudesta saada tietoja luottamuksellisesta viestinnästä säädetty myös viranomaisten toimintaa koskevissa laeissa, kuten pakkokeinolaisissa (806/2011) ja poliisilaissa (872/2011).

Teleyrityksellä on viestintämarkkinalain 98 §:n nojalla oikeus saada valtion varoista korvaus yksinomaan viranomaisen ilmoittamien tarpeiden vuoksi hankittujen järjestelmien, laitteistojen tai ohjelmistojen investoinneista, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus myös viranomaisen määräämästä toimenpiteestä aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Kustannusten korvaamisesta päättää Viestintävirasto. Teleyritys ei saa käyttää viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa.

Viestintämarkkinalain lähtökohta on, että sellaiset viranomaisten avustamisesta aiheu-

tuvat kustannukset, jotka alun perin on tuotettu teleyrityksen oman toiminnan tueksi tai kaupallisesti tarjottaviksi itsenäisiksi tuotteiksi, eivät oikeuta korvaukseen valtion varoista. Sen sijaan palvelut, jotka liittyvät yksinomaan viranomaisten avustamiseen ja joiden tuottaminen edellyttää teleyrityksiltä investointeja ja työtä, oikeuttavat teleyritykset korvaukseen. Kolmannen ryhmän avustavat palvelut, jotka on laissa nimenomaisesti säädetty maksuttomiksi, riippumatta kustannusten mahdollisesta aiheutumistavasta.

Sisäasiainministeriön toimittaman tiedon mukaan telekuuntelun ja valvonnan toteuttaminen maksoi poliisille vuonna 2011 noin 2,8 miljoonaa euroa. Sisäasiainministeriön arvion mukaan vuoden 2012 osalta telekuuntelun ja -valvonnan aiheuttamat kustannukset nousevat noin viiteen miljoonaan euroon. Uusien viestintätapojen sekä tietoteknisen kehityksen myötä telepakkokeinojen ja tiedonsaantipyyntöjen merkityksellisyyden voidaan perustellusti olettaa kasvavan edelleen. Samalla kasvavat myös esitutkintaviranomaisten teleyrityksille maksamat kustannukset tiedonhankintamenetelmien käytöstä.

2.1.17 *Viranomaistoiminta*

Viestintämarkkinalain 12 luvussa on säännökset teletoiminnan yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä sekä valvonnasta. Lisäksi luku sisältää säännökset seuraamuksista ja riitojen ratkaisusta.

Viestintämarkkinalain 121 §:n 1 momentin nojalla Viestintävirasto voi velvoittaa lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä rikkoneen tahon korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, jos tämä ei kehotuksesta huolimatta ole oikaissut menettelyään. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään tai että tekemättä jätetty toimenpide teetetään rikkojan kustannuksella.

Havaitut puutteet on pyritty ratkaisemaan ensisijaisesti ohjauksella ja neuvonnalla. Viestintävirasto on kuitenkin antanut vuosittain useita päätöksiä, joissa on velvoitettu korjaamaan virhe tai laiminlyönti lain 121 §:n nojalla. Säännöstä on sovellettu tilanteis-

sa, joissa teleyritys ei ole noudattanut sille suoraan lain nojalla asetettuja velvoitteita esimerkiksi käyttäjän oikeuksista. Säännöstä on sovellettu myös silloin, kun teleyrityksen on todettu toimineen Viestintäviraston antamien teknisten määräysten tai huomattavan markkinavoiman päätöksissä asetettujen velvoitteiden vastaisesti. Viestintävirasto on myös joitain kertoja asettanut uhkasakon velvoitteen tehosteeksi. Lisäksi Viestintävirasto on ratkaissut lain nojalla muun muassa teleurakoitsijoiden, kiinteistöjen ja poliisin toimintaan liittyviä asioita

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 8 luvussa on säännökset viranomaisen ohjauksesta ja valvonnasta. Lain 9 luvussa on viranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevat säännökset. Lain tarkoittamia valvontaviranomaisia ovat Viestintävirasto ja tietosuojavaltuutettu.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 31 §:n mukaan Viestintäviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Lain 40 §:n nojalla Viestintävirasto voi velvoittaa lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä rikkoneen tahon korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä, jos tämä ei kehotuksesta huolimatta ole oikaissut menettelyään. Velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään tai että tekemättä jätetty toimenpide teetetään rikkojan kustannuksella.

Viestintävirasto on puuttunut tarvittaessa havaittuihin puutteisiin teleyritysten toiminnassa. Tapaukset ovat liittyneet pääsääntöisesti viestintäpalvelujen käyttäjien yksityisyydensuojaan. Tapaukset ne on pystytty pääsääntöisesti ratkaisemaan neuvonnalla ja ohjeistuksella. Joissain tilanteissa teleyritys on kuitenkin velvoitettu myös nimenomaisesti toimenpiteisiin.

Radiolain 4 luku sisältää säännökset ohjauksesta ja valvonnasta.

Lain 36 §:n 1 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai lupaehtoja, ja velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitettun

velvoitteen tehosteeksi uhkasakon tai uhan, että toiminta keskeytetään, jos uhkasakon tai keskeyttämisuhan asettaminen on välttämättömää virheen tai laiminlyönnin vahingollisuuden vuoksi.

Viestintävirasto on käytännössä antanut lukuisia huomautuksia, joilla on kehoitettu korjaamaan virhe tai laiminlyönti lain 36 §:n 1 momentin nojalla. Säännöksen soveltaminen on liittynyt radiolähettimien lainvastaiseen kaupanpitoon ja maahantuontiin.

Viestintävirasto on käyttänyt myös lain 32 §:ssä ja 34 §:ssä sille annettua toimivaltaa kieltää radiolähettimien kaupanpito tai maahantuonti tilapäisesti tai pysyvästi. Uhkasakkoa tai toiminnan keskeyttämisuhkaa koskevia säännöksiä ei ole sovellettu käytännössä.

Lain televisio- ja radiotoiminnasta 5 luvussa on viranomaisvalvontaa koskevat säännökset. Lain tarkoittamia valvovia viranomaisia ovat Viestintävirasto ja kuluttajasiames. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 5 luvun 35 §:n mukaan Viestintävirasto valvoo kyseisen lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista lukuun ottamatta alaikäisten suojelua käsittelevää 25 §:ää, jonka valvonta on säädetty Kuluttaja-asiamiehen tehtäväksi. Lain 36 §:ssä säädetään valvonnassa käytössä olevista pakkokeinoista. Jos televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja taikka muu viestintämarkkinalaissa tarkoitettu teleyritys rikkoo lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, valvontaviranomainen voi antaa sille huomautuksen ja velvoittaa sitä korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko siten kuin uhkasakkolaissa säädetään.

Viestintävirasto on antanut vuosittain 36 §:n nojalla useita huomautuksia ja samalla velvoittanut huomautettuja yrityksiä korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Huomautuksia on annettu sekä lain rikkomisesta että lain nojalla annettujen muiden säännösten ja määräysten, kuten esimerkiksi toimilupamääräysten rikkomisesta. Viestintävirasto on myös joitain kertoja asettanut uhkasakon päätöksessään asetettun velvoitteen tehosteeksi.

Verkkotunnuslain 11, 14, 16 ja 17 §:ssä on verkkotunnuslain viranomais toimintaa koskeva sääntely. Lain 16 §:n nojalla liikenne- ja viestintäministeriö huolehtii verkkotunnus-

lain mukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä. Lain 17 §:ssä on määritelty Viestintäviraston tehtävät.

Verkkotunnuslain 11 §:n mukaan Viestintävirasto on voinut sulkea verkkotunnuksen pääsääntöisesti hakijan tai sen pyynnöstä, joka katsoo tunnuksen loukkaavan oikeuttaan. Viestintävirasto on voinut sulkea tunnuksen myös muun viranomaisen pyynnöstä tai omaloitteisesti verkkotunnuslaissa säädetyissä tilanteissa. Verkkotunnusten sulkemispäätöksiä verkkotunnuslain 11 §:n perusteella Viestintävirastossa ei ole tehty lainkaan.

Verkkotunnuslain 14 §:ssä säädetään verkkotunnuspalvelun tarjoamisesta, joka sisältää sekä verkkotunnushakemuksen välittämisen Viestintävirastolle että verkkotunnuksen käytön edellyttämien määrittelyjen tekemisen tietojärjestelmiin. Pykälän 2 momentin mukaan palveluntarjoajan on osaltaan huolehdittava asiakkaan, nimipalvelutietojen toimivuudesta, ilmoittaa nimipalvelutietojen ja palveluntarjoajan tietoja koskevista muutoksista sekä noudattaa Viestintäviraston antamia verkkotunnuksia koskevia määräyksiä. Jos palveluntarjoaja on rikkonut olennaisesti tai toistuvasti 2 momentissa säädettyjä velvoitteita tai määräyksiä, Viestintävirasto on voinut 14 §:n 3 momentin nojalla antaa huomautuksen verkkotunnuspalvelun tarjoajalle ja velvoittaa palveluntarjoajan korjaamaan laiminlyöntinsä. Päätöksen tehosteeksi 3 momentin mukaan Viestintävirasto voi kieltää määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, verkkotunnuspalvelun tarjoajalta verkkotunnushakemusten välittämisen Viestintävirastoon. Verkkotunnuslain voimassaolon aikana Viestintävirasto ei ole antanut huomautuksia tai velvoittavia päätöksiä verkkotunnuspalvelun tarjoajille verkkotunnuslain 14 §:n perusteella. Mikäli palveluntarjoajien toiminnassa on havaittu ongelmia, niihin on puututtu neuvonnalla ja ohjeistuksella.

Viestintäviraston verkkotunnuslain 17 §:n mukaisessa yleisessä lain valvontatehtävässä painopiste on ollut verkkotunnuksia koskevien riitojen ratkaisemisessa verkkotunnuslain 12 §:n mukaisten edellytysten nojalla. Verkkotunnuslain 12 §:ssä säädetään verkkotunnuksen peruuttamisesta esimerkiksi tilanteissa, joissa Viestintävirastolle on ilmoitettu olennaisesti puutteellisia tai virheellisiä tieto-

ja, jos tunnus on siirretty toiselle ilman oikeuden haltijan suostumusta ja tämä pyytää tunnuksen peruuttamista tai tunnus rikkoo suojattua nimeä tai merkkiä ja nimen tai merkin haltija pyytää tunnuksen peruuttamista. Verkkotunnuksia koskevissa riidoissa toisena osapuolena on verkkotunnuksen haltija ja toisena verkkotunnusta itselleen vaativa taho. Viestintävirasto selvittää asiaa ja arvioi verkkotunnuslain nojalla sitä, kenelle oikeus verkkotunnukseen kuuluu. Peruutusvaatimuksia koskevien Viestintäviraston päätösten määrä on noin 100 vuodessa ja riitojen määrä on lisääntynyt verkkotunnusrekisteröintien kasvaessa. Noin 40 % päätöksistä johtaa verkkotunnuksen peruuttamiseen ja siirtämiseen vaatimuksen esittäjälle ja sama määrä tehdään hylkääviä päätöksiä. Noin 20 % vaatimuksista raukeaa, koska osapuolet sopivat asian.

Lain eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä valvontaa koskeva säännös on 4 §:ssä. Virka-avusta säädetään lain 7 §:ssä.

Lain tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta valvonnasta ja seuraamuksista säädetään lain 6 luvussa. Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien toiminnassa olleet puutteet ovat liittyneet pääasiassa palveluntarjoajan puutteellisiin yhteystietoihin. Viestintävirasto on tarvittaessa puuttanut palveluntarjoajien toimintaan huomautuksin ja neuvonnalla.

Radiolain 35 §:ssä, viestintämarkkinalain 125 §:ssä ja eräiden suojauksenpurkujärjestelmien kieltämisestä annetun lain 7 §:ssä on säädetty Viestintäviraston oikeudesta saada virka-apua muilta viranomaisilta. Laissa ei ole säännöksiä viestintäviraston mahdollisuudesta antaa Virka-apua toisille viranomaisille.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

2.2.1 *Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö*

Esityksen kansainvälisessä vertailussa on käyty läpi ulkomaista lainsäädäntöä niiden aihepiirien osalta, joihin kohdistuu laajempia

muutoksia nykytilaan verrattuna. Näitä asiakokonaisuuksia ovat toimitilujärjestelmiin liittyvä lainsäädäntö, teleyritysten hinnoittelun valvontaa koskeva lainsäädäntö ja jatkuvuuden turvaamista koskeva lainsäädäntö muissa maissa.

Toimitilujärjestelmät

Ruotsi

Ruotsissa ääniradio- ja televisio-ohjelmien tarjoaminen yleisölle edellyttää kahta erillistä toimitilua, joista toinen perustuu sähköistä viestintää koskevaan lakiin (2003:389) ja toinen radio- ja televisiolakiin, joka tuli voimaan vuonna 2010. Radiolähettimen käyttö edellyttää radiolupaa (*radiotillstånd*). Radiolähettimen käyttöoikeus voidaan lähtökohtaisesti myöntää hakijalle, jos tämän voidaan olettaa käyttävän lähettintä niin, ettei erityisiä häiriöitä synny, eikä lähettintä käytetä lupaehtojen vastaisesti. Lisäksi edellytyksenä on, että luvan myöntämisellä edistetään tehokasta taajuuksien käyttöä. Radiolupa myönnetään määrääjäksi ja lupaan sisällytettävät ehdot voivat tarpeen mukaan olla voimassa varsinaista radiolupaa lyhyemmän ajan. Lupa myönnetään käyttäen joko vertailevaa menettelyä tai huutokauppaa taikka niiden yhdistelmää. Silloin kuin taajuuksista on kilpailua Ruotsin asianomainen viranomainen PTS eli posti- ja telelaitos (*Post- och telestyrelse*) käyttää lähtökohtaisesti huutokauppaa taajuuksien jakamisessa.

Ruotsissa on harkittu markkinaehtoisten taajuusmaksujen käyttöönottoa ja hallinnollisten taajuusmaksujen määräytymismallit on jo muokattu mahdollisten markkinaehtoisten maksujen kanssa yhteensopiviksi.

Radio- ja televisiolaisissa on puolestaan säännökset toiminnan edellyttämistä toimitiluvista. Laissa on erikseen säädetty taajuusalueittain toimitilua edellyttävä toiminta. Toimitilua voidaan myöntää kuudeksi vuodeksi. Lähetystoiminta, joka ei edellytä radio- ja televisiolain nojalla toimitilua, edellyttää kuitenkin rekisteröitymistä lähetystoiminnasta vastaavalle viranomaiselle. Kaapelin, satelliitin tai internetin kautta toimitettavat lähetykset eivät vaadi toimitilua, mutta edellyttävät siis rekisteröitymistä. Radio- ja

televisioviranomainen (Radio- och TV-verket) tekee toimitilua koskevat päätökset muiden lähetystoiminnan harjoittajien kuin radio- ja televisiomaksuilla toimintaansa rahoittavien lähetystoiminnan harjoittajien eli Ungdomsradien (UR) ja Sveriges TV:n (SVT) osalta. Viimeksi mainittujen toimitiluvista päättää valtioneuvosto.

Kun televisiolähetystoimintaan tarkoitettuja taajuuksia on vapaana, viranomainen ilmoittaa asiasta internet-sivujensa kautta sekä sanomalehtimainoksia. Internet-sivustolta löytyy tuolloin hakijoille tarkoitettu hakulomake. Toimitilua voidaan myöntää vain sellaiselle toimijalle, jolla katsotaan olevan riittävät taloudelliset ja tekniset edellytykset harjoittaa lähetystoimintaa koko toimitilukauden ajan ja joka on valmis tekemään yhteistyötä muiden luvanhaltijoiden kanssa teknisissä kysymyksissä. Toimitilua myöntäessään viranomainen kiinnittää huomiota myös televisio-ohjelmien monipuolisuuteen ja lähetystoiminnan harjoittajien lukumäärään.

Norja

Norjassa radiotaajuuksien käytöstä säädetään sähköistä viestintää koskevalla lailla (lov nr 83 av 4. juli 2003 om elektronisk kommunikasjon eli ekomloven) ja sähköisiä viestintäverkkoja ja sähköisiä viestintäpalveluja koskeva asetuksella (forskrift av 16. februar 2004 nr 401 om elektronisk kommunikasjonsnett og elektronisk kommunikasjonstjeneste eli ekomforskriften).

Radiotaajuuksien käyttö ei ole sallittua Norjan posti- ja televiranomaisen (Post- og teleilsynet, NPT) tai liikenne- ja viestintäministeriön ([Samferdselsdepartementet](#)) myöntämää toimitilua tai taajuuksien käyttöön oikeuttavaa yleisvaltuutusta. Ministeriön alainen NPT on taajuusresursseja hallinnoiva viranomainen, joka suunnittelee ja myöntää taajuustoimitiluvat ja valvoo niiden käyttöä sekä ministeriön määrittelemiä erityisehtoja, jotka toimitilupiin on sisällytetty.

Yksittäiset käyttöoikeudet myönnetään NPT:n toimesta joko taajuustoimitiluna (spektrumstillatser) tai radiolupina (senderstillatser). Taajuustoimitilua on oikeus käyttää tiettyä osaa taajuusspektristä maantieteellisesti määritellyllä alueella, jolla ei ole mää-

ritelty, mihin radiolähtimet tulisi maantieteellisesti sijoittaa. Radioluvalla tarkoitetaan oikeutta käyttää tiettyjä taajuuksia lähetyksiin, jotka tapahtuvat maantieteellisesti määritellystä pisteestä. NPT myöntää radiolupia jatkuvasti saapuvien hakemusten perusteella. Yleensä lupa voidaan myöntää kaikille hakijoille, sillä taajuuksia on riittävästi kaikkien käyttöön.

Lähetystoiminnan sääntely perustuu lähetystoimintaa koskevaan lakiin (lov nr. 123 av om kringkasting) sekä lähetystoimintaa koskevaan asetukseen (forskrift nr 153 av 28. februar 1997 om kringkasting). Lähetystoimintaa koskeva laki sisältää säännökset toimiluvista, televisiomainonnasta sekä sponsoinnista.

Norjan yleisradiolla (NRK) on erillinen oikeus harjoittaa lähetystoimintaa, ja sen toimintaa koskee erilliset tarkkaan määritellyt ehdot. Muilla toimijoilla tulee olla toimilupa langattoman, maanpäällisen lähetystoiminnan tai paikallisen lähetystoiminnan harjoittamiseen. Muunlainen lähetystoiminta, kuten kaapelin tai satelliitin kautta harjoitettu toiminta, ei vaadi toimilupaa, mutta toimijoiden tulee rekisteröityä Norjan mediaviranomaiselle (Medietilsynet).

Norjan kulttuuriministeriö (Kulturdepartementet) myöntää luvat lähetystoiminnalle ja paikalliselle lähetystoiminnalle. Käytännössä lähetystoimilupien hakuprosessi toimii niin, että Mediaviranomainen ilmoittaa mahdollisuuksista hakea toimilupaa paikalliseen lähetystoimintaan. Hakemukset toimitetaan etukäteen määritellyllä lomakkeella.

Saatujen toimilupahakemusten käsittelyssä kiinnitetään huomiota hakijoiden teknisiin ja taloudellisiin valmiuksiin tuottaa asianmukaisesti hakemuksessa esitettyä lähetystoimintaa. Huomiota kiinnitetään myös hakijan suunnitelmiin tuottaa paikallisia julkisen palvelun televisiopalveluja ja toimia ohjelmakemitysyhteistyössä paikallisten organisaatioiden kanssa.

Tanska

Radiotaajuuksien käytöstä säädetään radiotaajuuksista annetulla lailla (Lov om radiofrekvenser, lov nr. 475 af 12 juni 2009), joka astui voimaan 1. tammikuuta 2010. Televi-

siotoimintaan käytettävä radiotaajuustoimilupa voidaan myöntää vain sellaiselle hakijalle, jolla on voimassaoleva radio- ja televisiolausakunnan myöntämä oikeus jakaa ohjelmapalveluja tai oikeus jakaa ääni- ja televisio-ohjelmia maanpäällisissä digitaalisissa verkoissa radio- ja televisiotoimintaa koskevan lain (Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, lov nr. 477 af 6. maj 2010) tai sen yhteydessä annettujen määräysten nojalla.

Niissä tapauksissa, kun radiotaajuuksien niukkuutta ei ole havaittavissa, IT- ja televirasto (IT- og teledirektoratet) myöntää toimiluvat sitä mukaan kun toimilupahakemukset saapuvat virastoon. Jos useita toimilupahakemuksia samoihin radiotaajuuksiin vastaanotetaan samana päivänä, toimiluvat jaetaan arpomalla. Olemassa olevan toimiluvan haltija on kuitenkin etusijalla muihin hakijoihin nähden. Jos toimilupahakemus kohdistuu sellaisiin radiotaajuuksiin, joissa jollakin toimijalla on jo toimilupa, virasto informoi saapuneesta hakemuksesta toimiluvan haltijaa ja antaa tälle mahdollisuuden uusien toimilupansa.

Jos IT- ja televiraston selvitysten mukaan radiotaajuuksista on niukkuutta tietyllä maantieteellisellä alueella, virasto voi ilmoittaa kyseisten radiotaajuuksien tarjolla olosta, ja kiinnostuneet toimijat voivat tämän ilmoituksen perusteella toimittaa virastolle toimilupahakemuksen. Ennen viraston ilmoitusta toimitetut hakemukset tulee uusien ilmoituksen antamisen jälkeen, ja viraston tulee informoida kyseisiä hakijoita tästä uusimistarpeesta.

Tiede-, teknologia- ja innovaatioministeriö päättää menetelmästä, jolla IT- ja televirasto jakaa taajuudet niissä tapauksissa, kun sekä radiotaajuuksien niukkuus että keskeinen yleinen etu on huomioitava. Toimiluvat voidaan jakaa kolmella eri tavalla, joita ovat huutokauppa, julkinen tarjouskilpailu (public tender process) ja toimilupien myöntäminen hakemusten saapumisjärjestyksen mukaisesti. Jos ministeriö päättää järjestää huutokaupan tai julkisen tarjouskilpailun, päättää hän myös prosessin tarkemmista säännöistä, kuten toimilupien tyypeistä ja määristä sekä hakijoiden vähimmäisvaatimuksista. Käytännössä taajuustoimiluvat myönnetään yleensä 15 vuoden ajaksi.

Tanskassa on harkittu markkinaehtoisten taajuusmaksujen käyttöönottoa ja hallinnollisten taajuusmaksujen määräytymismallit on jo muokattu mahdollisten markkinaehtoisten maksujen kanssa yhteensopiviksi.

Radio- ja televisiotoimintaan tarkoitettujen taajuustoimilupien kohdalla tiede-, teknologia- ja innovaatioministeri voi yhdessä kulttuuriministerin kanssa neuvotella lisäehdoista, joita viraston tulee sisällyttää toimilupiin mediapoliittisten vaatimusten täyttämiseksi.

Radio- ja televisiotoimintaa koskevalla lailla (Lov om radio- og fjernsynsvirksomhed) säädetään yleiset säännöt, jotka koskevat Tanskassa toimivia radio- ja televisioyhtiöitä. Toimivaltainen viranomaisena on kulttuuriministeriön (Kulturministeriet) alaisuudessa toimiva radio- ja televisiolautakunta (Radio- og tv-nævnet). Lautakunta on itsenäinen, mutta kulttuuriministeriö nimittää sen jäsenet. Ääni- ja televisio-ohjelmien jakelu maanpäällisissä digitaalisissa verkoissa on sallittu vain radio- ja televisiolautakunnan myöntämällä toimiluvalla. Lautakunta päättää toimiluvista, myöntää ne tarjousten perusteella ja valvoo niiden käyttöä. Toimilupia myöntäessään lautakunta voi määrittellä toimilupien ehdot ja yksityiskohtaisemmat ohjeistukset esimerkiksi tarjousten vähimmäissummaa ja omistukseen liittyviä rajoituksia koskien. Kulttuuriministeriö voi määrittellä yksityiskohtaisia sääntöjä tarjouksille.

Niiden ohjelmajakelujen tarjoajien, joilta ei edellytetä toimilupaa, tulee kuitenkin rekisteröityä radio- ja televisiolautakunnalle. Toimiluvasta on vapautettu muun muassa satelliitin avulla tapahtuva lähetystoiminta.

Alankomaat

Myös Alankomaissa radio- ja televisio-ohjelmien tarjoaminen yleisölle edellyttää kahta erillistä toimilupaa Lähetystoiminnan osalta verkkoja koskevat säännökset ovat televiestintälaissa. Lähetystoimintaa, sen organisointia, sisältöä ja toimilupia koskevat säännökset ovat puolestaan medialaissa (Mediawet 2008). Näitä säädöksiä on lisäksi täydennetty lähetystoimintaa koskevilla asetuksilla.

Alankomaiden viestintämarkkinoita yleisesti sääntelevä viranomaisena on sähköisen

viestinnän virasto (Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit, OPTA). Sen pääasiallisena tehtävänä on televiestintämarkkinoiden ja kilpailun kehittäminen ja televiestintään liittyvän lainsäädännön toteutumisen ja noudattamisen valvominen. Taajuuskysymyksistä vastaa kuitenkin talous-, maatalous- ja innovaatioministeriön alaisuudessa toimiva erityinen radioviestintävirasto (Agentschap Telecom). Virasto vastaa kansallisen taajuussuunnitelman hallinnoinnista ja taajuustilan kohdentamisesta, taajuuksien käytön valvonnasta ja kansainvälisestä koordinoinnista, mukaan lukien radio- ja televisiotoimintaan liittyvästä taajuuskäytöstä.

Radioviestintäviranomaisena myöntää toimiluvat radiotaajuuksien käyttäjille. Silloin kun kyseisellä taajuusalueella ei esiinny niukkuutta, viranomaisena myöntää luvat toimilupahakemusten saapumisjärjestyksen mukaisesti. Kuitenkin silloin kun taajuuksien kysyntä on suurta (esimerkiksi matkaviestin- ja televisiopalveluihin käytettävien taajuuksien kohdalla), taajuudet jaetaan joko huutokauppaamalla tai vertailevalla menettelyllä.

Talous-, maatalous- ja innovaatioministeriö myöntää kaupallisten toimijoiden toimiluvat maanpäälliseen digitaaliseen lähetystoimintaan. Silloin kun toimilupien kysyntä ylittää tarjonnan eli kun taajuuksien niukkuutta esiintyy, toimiluvat voidaan myöntää joko huutokaupan tai vertailevan menettelyn kautta. Jos vertailevaa menettelyä päätetään käyttää taajuustoimilupien jakamisen perustana, myös opetus-, kulttuuri- ja tiedeministeriö osallistuu prosessiin sisältöasioiden osalta.

Medialaissa ja sen pohjalta annetuissa alempiasteisissa säädöksissä (esimerkiksi tiedotusvälineitä koskevassa asetuksessa Mediabesluit 2008) annettuja säännöksiä toimeenpaneva ja niiden noudattamista valvova elin on Alankomaiden mediaviranomainen (Commissariaat voor de Media, CvdM). CvdM on riippumaton hallinnollinen toimielin, jonka hallitus koostuu kolmesta poliittisesti sitoutumattomasta asiantuntijajäsenestä, jotka nimitetään tehtävään viiden vuoden toimikausiksi opetus-, kulttuuri- ja tiedeministerin toimesta.

CvdM vastaa audiovisuaaliseen sisältöön ja jakeluun liittyvistä asioista muun muassa myöntämällä lähetystoimijoiden toimiluvat,

rekisteröimällä video-on-demand –palvelut ja valvomalla ohjelmasisältöä koskeviin kiintiöihin, mainontaan ja alaikäisten suojeluun liittyvien sääntöjen noudattamista.

Kaupallisen radio- tai televisiopalvelun tarjoaminen edellyttää toimilupaa. Toimiluvat myönnetään kerrallaan 5 vuodeksi.

Yhdistynyt Kuningaskunta

Radiotaajuuksien siviilikäytön hallinnosta vastaava viranomainen on Ofcom (the Office of Communications), jonka lakisäätöihin tehtäviin kuuluvat muun muassa taajuuksiin kohdistuvien käyttöoikeuksien jakaminen ja taajuuksien tehokkaan käytön edistäminen. Regulaattorin toimenkuvasta ja toimivallasta on säädetty vuonna 2003 annetulla viestintää koskevalla lailla (Communications Act 2003) sekä vuonna 2006 annetulla Wireless Telegraphy -lailla (Wireless Telegraphy Act 2006). Edellä mainitut kaksi säädöstä muodostavat nykyään radiotaajuuksien käytön kannalta keskeisimmän primäärilainsäädännön Iso-Britanniassa.

Ofcom sääntelee esimerkiksi toimiluvanvaraisuuteen liittyviä poikkeuksia (luvanvaraisuudesta vapautetuista laitteista), toimilupamaksuja (nykyisten maksujen suuruutta), toimilupien määrään liittyviä rajoituksia (eri taajuuksia ja käyttötarkoituksia varten myönnettävien toimilupien tarkkoja lukumääriä) sekä toimilupien siirto-oikeutta ja jälkimarkkinoita. Ofcomin tulee toimia läheisessä yhteistyössä hallituksen kanssa taajuusasioissa. Kuitenkin esimerkiksi toimilupa-asioissa regulaattori toimii vapaammin, ja eurooppalaisittain vertailtuna voidaan todeta Ofcomin olevan huomattavan itsenäinen toimija.

Wireless Telegraphy Act:ssä säädetään, että radioaseman tai -laitteiden käyttö on sallittua vain Ofcomin myöntämän toimiluvan nojalla ja siinä määriteltyjen ehtojen mukaisesti, paitsi jos radiolaitteen käyttö on vapautettu luvanvaraisuudesta erillisellä määräyksellä.

Toimilupien myöntämismekanismina Ofcom on soveltanut huutokauppaa muun muassa silloin, kun laaja taajuusalue vapautuu kokonaisuudessaan uuteen käyttöön.

Iso-Britanniassa on vuodesta 1998 lähtien siirretty keräämään hallinnollisten taajuus-

maksujen ja huutokaupamaksujen lisäksi vuosittaisia taajuusmaksuja, joilla pyritään kannustamaan taajuuksien tehokkaaseen käyttöön. Maksut määrättiin kauneuskilpailulla myönnetuille matkaviestintaajuuksille kahdella taajuusalueella.

Iso-Britannian mallissa taajuusmaksujen kokonaissumma ylittää taajuushallinnosta syntyvät kustannukset ja hallinnolliset kustannukset ylittävä osa on siirretty valtion budjettiin. Niin sanotun markkinaehtoisien taajuusmaksun lähtökohtana on, että kun taajuudelle asetetaan sen arvoa kuvaava suuruus, taajuuden käyttäjä luopuu mahdollisesti käyttämättä olevasta taajuudesta tai pyrkii tehostamaan taajuuden käyttöä siten, että maksun suhteellinen koko pienenee.

Vuosina 2004 ja 2005 markkinaehtoisien taajuusmaksu laajennettiin julkisten toimijoiden, kuten viranomaisten, puolustusvoimien ja tutkimuslaitosten käytössä oleville taajuuksille. Vuosina 2008 ja 2009 maksua alettiin periä myös muun muassa FM-radiotaajuuksilta sekä kaikilta sellaisilta langattoman laajakaistan taajuuksilta, joita ei ollut huutokaupattu. Vuoden 2009 jälkeen maksut olivat käytössä kaikilla muilla vastikkeetta myönnettyillä taajuuksilla paitsi osalla ilmailu- ja merenkulkutaajuuksista ja televisio-toiminnan taajuuksilla. Ofcomin suunnitelmien mukaan maksu tulee kattamaan kaikki taajuudet, myös televisio-toiminnan käytössä olevat taajuudet, vuoden 2014 loppuun mennessä. Syynä markkinaehtoisten taajuusmaksujen myöhäiseen soveltamisajankohtaan televisiotajuuksilla on ollut digi-tv-siirtymä, jonka loppuun saattamista päätettiin odottaa ennen maksujen soveltamista myös televisio-toimintaan.

Ofcom on arvioinut maksujen vaikuttaneet taajuuksien käytön tehostumiseen usealla tavalla. Taajuuksien käyttö on ensinnäkin siirtynyt joiden käyttötarkoitusten osalta vähemmän kysytyille taajuusalueille. Tehottomista teknologioista johtuva taajuuksien kysyntä on vähentynyt. Lisäksi malli on kannustanut toimijoita investoimaan paremmin hyödynnettävään infrastruktuuriin esimerkiksi matkaviestinverkoissa.

Vaikka AIP-maksujen soveltamista on harkittu useissa maissa, toistaiseksi sitä on käytetty

tetty Iso-Britannian lisäksi Uudessa-Seelannissa ja Australiassa.

Riippumattomat televisio- ja radioasemat sekä rajoitetut televisio- ja radiopalvelut saatavat tarvita myös vuoden 1996 Broadcasting Act:n nojalla myönnettävän toimiluvan. Kaikkien kaupallisten televisiopalvelujen lähetystoimiluvat myöntää Ofcom. Ofcomin tulee, Communications Act:n ja Broadcasting Act:n nojalla, laatia televisio- ja radio-ohjelmia koskeva normi (Ofcom Broadcasting Code), joka kattaa muun muassa ohjelmien standardit sekä sponsorointiin ja tuotesijoitteluun ja oikeudenmukaisuuteen ja yksityisyyteen liittyvät vaatimukset. Sääöksellä toimeenpannaan sekä edellä mainituissa laeissa että AV-direktiivissä ja kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa annettuja velvoitteita. Viimeisin Ofcom Broadcasting Code astui voimaan helmikuussa 2011. Yleisesti ottaen kaikki toimiluvanhaltijat ovat velvollisia noudattamaan Broadcasting Codessa annettuja määräyksiä.

Ofcom myöntää toimiluvat televisiotoinnin kanavanippuihin. Ne sisältävät palveluntarjontaan ja toiminnanharjoittajan käyttäytymiseen liittyviä ehtoja. Toimiluvassa voidaan asettaa ohjelmavalikoimaan ja ohjelmien luonteeseen liittyviä velvoitteita. Ehdot kuitenkin vaihtelevat eri toimilupien välillä. Ofcom myöntää myös digitaalisen television palveluja koskevia toimilupia.

Televisiopalvelut, jotka sisältävät joko televisio-ohjelmia, sähköisiä televisio-ohjelmaoppaita tai molempia, ja jotka saataan yleisön saataville joko satelliitin, radio-kanavanipun tai sähköisen viestintäverkon (esimerkiksi kaapelin) kautta kuuluvat Television Licensable Content Services (TLCS) –toimiluvan piiriin. Tämän toimilupamallin lisäksi erikseen ovat vielä toimiluvat paikallisten televisiopalvelujen tarjoamiseen sekä eritystapahtumat kattavien palvelujen tarjoamiseen.

Teleyritysten hinnoittelun valvonta

Liikenne- ja viestintäministeriö teetti alkuvuodesta 2012 vertailevan selvityksen telemarkkinoiden hinnoittelun valvontaa koskevista säännöksistä Ruotsissa, Saksassa, Tanskassa ja Iso-Britanniassa. Selvityksessä on

vertailtu Viestintävirastoa vastaaville valvontaviranomaisille annettua toimivaltaa hinnoittelun valvontamenetelmien valinnassa sekä kussakin maassa säännellyillä tukkumarkkinoilla käytössä olevista valvontamenetelmistä. Selvitys on julkaistu kokonaisuudessaan liikenne- ja viestintäministeriön julkaisusarjassa (Julkaisuja 10/2012). Seuraavassa on esitetty yksityiskohtaisempia tietoja Ruotsin, Tanskan ja Iso-Britannian lainsäädännöstä ja käytännöstä. Lopuksi on esitetty yhteenveto selvityksestä.

Ruotsi

Hinnoittelua koskevat kansalliset säädökset

Ruotsissa televiestinnän markkinoita sääntelee laki sähköisestä viestinnästä, Lag om elektronisk kommunikation 2003:389 (LEK). Kansallisena sääntelyviranomaisena toimii Post- och telestyrelsen (PTS), jonka tehtäviin kuuluvat markkina-analyysit sekä velvoitteiden asettaminen huomattavan markkinavoiman (HMV) omaaville yrityksille.

Tukkumarkkinoilla sovellettavista hinnoitteluelvoitteista säädetään LEK 4 luvun 11 §:ssä. Lainkohdan mukaan HMV-yritykselle voidaan asettaa velvollisuus noudattaa kustannusvastaavuutta (kostnadstäckning) tai velvollisuus soveltaa kustannussuuntautunutta (kostnadsorienterad) tai muuta hinnoittelua. Hinnoitteluelvoite voidaan asettaa, jos markkina-analyysi osoittaa, että HMV-yritys voisi kilpailun puutteen vuoksi ylihinnoitella palvelunsa tai soveltaa hintaruuvia tavalla, joka tuo haittaa loppukäyttäjille.

Lain esitöiden (Proposition 2002/03:110 Lag om elektronisk kommunikation, m.m.) mukaan kustannussuuntautuneella hinnoittelumallilla tarkoitetaan ensisijassa Euroopan komission suosittamaa LRIC-mallia (Long Run Incremental Cost), jossa otetaan huomioon myös tehokkaalle toimijalle aiheutuvat yhteiset kustannukset. Esitöissä on katsottu, että LRIC-malli johtaa nopeasti kehittyvillä markkinoilla kilpailua paremmin edistävään lopputulokseen kuin historiallisiin kustannuksiin perustuva hintasääntely. Lainsäädäntö ei kuitenkaan estä muunlaisten kustannusmallien käyttöä. Esitöiden mukaan laissa

mainittu muu hinnoitteluelvoite voi tarkoittaa muuta kuin kustannuksista lähtevää hinnoittelumallia, mutta tällaisenaan mallin nojalla asetettavat hinnat eivät voi alittaa yrityksen kustannuksia.

Lain mukaan sekä hallituksella että PTS:llä on toimivalta antaa tarkempia määräyksiä kustannussuuntautuneen hinnan laskemisessa sovellettavasta metodista, laskelman perusteeksi otettavista tekijöistä sekä laskelman toteuttamisesta. Sähköistä viestintää koskevalla asetuksella (2003:396) tehtävä on osoitettu PTS:lle.

PTS on antanut määräyksen LRIC-mallin soveltamisesta. Määräystä on uudistettu viimeksi vuonna 2011 (PTSFS 2011:1 - Föreskrifter om ändring i PTS föreskrifter (PTSFS 2004:5) om LRIC-metoden för beräkning av kostnadsorienterad prissättning). Määräyksen lisäksi PTS on julkaissut sekä kiinteässä verkossa että matkaviestinverkossa sovellettavista LRIC-malleista tarkempaa dokumentaatiota, joissa selvitetään yksityiskohtaisesti mallien perusteeksi otettavia tekijöitä ja malleissa käytettäviä muuttujia. Molemista LRIC-malleista on julkaistu myös taulukkolaskentamallit.

LEK 4 luvun 12 §:n mukaan hinnoittelun valvonnassa on otettava huomioon HMV-yrityksen tekemät investoinnit ja hinnoitteluelvoite tulee muotoilla niin, että teleyritys saa kohtuullisen tuoton pääomainvestointeihin. Käytännössä PTS on soveltanut pääoman tuottoa laskiessaan WACC-mallia (Weighted Average Cost of Capital- malli).

Vähittäismarkkinoilla sovellettavista hinnoitteluelvoitteista säädetään LEK 5 luvun 13 §:ssä. Lainkohdan mukaan HMV-yritykselle voidaan asettaa velvollisuus soveltaa määrättyä korkeinta tai matalinta hintaa. Lain esitöiden mukaan vähittäishintasaantely ei saa johtaa hintaruuviin ja HMV-yritykselle asetettavien vähittäis- ja tukkuhintasaantelyiden on oltava yhteensopivia. Tällä hetkellä Ruotsissa ei säännellä vähittäishintoja.

PTS:n hinnoitteluvalvonta keskittyy pääasiassa HMV-yritysten tämänhetkisiin hintoihin. PTS:llä on kuitenkin toimivalta tutkia takautuvasti myös HMV-yritysten aiempaa hinnoittelua ja ottaa siihen tarvittaessa kantaa.

PTS:n asettamat hinnoitteluelvoitteet tukumarkkinoilla

Kansallisen lainsäädännön mukaan (LEK 8:5) PTS:n tulee analysoida ennakkosääntelyn alaiset telemarkkinat säännöllisesti. PTS:llä on toimivalta valita kullekin säännellylle markkinalle se laissa mainittu hinnoittelun arviointimenetelmä, joka parhaiten soveltuu havaittujen kilpailuongelmien poistamiseen. Hinnoitteluelvoitteet asetetaan huomattavaa markkinavoimaa (HMV) koskevilla päätöksillä.

PTS:llä on toimivalta määrittellä valitun hinnoitteluelvoitteen tarkempi sisältö. Määriteltäessä hinnoitteluelvoitteen sisältöä PTS arvioi, millainen vaikutus velvoitteella on säännelyihin markkinoihin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Arvioinnissa PTS ottaa huomioon muun muassa loppukäyttäjien tarpeen saada edullisia palveluja sekä tarpeen edistää palvelu- ja infrastruktuurikilpailua. PTS:n soveltamiskäytännössä kustannussuuntautunut hinnoittelu on tarkoittanut joko LRIC-malliin tai historiallisiin kustannuksiin perustuvaa hinnoittelua. PTS:n käyttämiä muita hinnoitteluelvoitteita ovat niin sanottu oikeudenmukaisen ja kohtuullisen hinnoittelun velvoite sekä marginaalikustannuksiin perustuva hinnoitteluelvoite.

PTS:n HMV-päätöksiin sisältyy laaja valittujen velvoitteiden ja sääntelymenetelmien vaikutusten arviointi. Arvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että asetetut velvoitteet ovat sopivia havaittujen kilpailuongelmien poistamiseen, oikeasuhtaisia eivätkä rajoita HMV-yrityksen toimintavapauksia enempää kuin on tarpeellista. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti siihen, miten velvoitteiden asettaminen vaikuttaa kilpailuolosuhteisiin, investointeihin sekä kuluttajille ja yhteiskunnalle tuleviin hyötyihin.

LRIC- hinnoittelumallit

LRIC-mallin tarkoituksena on määrittää ne pitkän aikavälin lisäkustannukset, joita tehokkaasti toimivalle yritykselle aiheutuisi säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta. Kustannukset lasketaan verkkoelementtien jälleenhankintahinnasta eikä laskelman

perusteena käytetä HMV-operaattorille todellisuudessa aiheutuneita historiallisia kustannuksia. Tällöin säännellyt hinnat asettuvat samalle tasolle kuin kilpailluilla markkinoilla, eli vastaavat modernia tekniikkaa käyttävän kilpailevan operaattorin hinnoittelua. HMV-päätöksissä PTS on katsonut, että LRIC-mallin avulla voidaan parhaiten turvata käyttäjien edut sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. PTS:n mukaan eteenpäin suuntautuva jälleenhankintahintoihin pohjautuva hinnoittelumalli soveltuu markkinoille, joilla halutaan varmistaa neutraali valintatilanne palvelujen tarjoamiseksi joko HMV-yrityksen säänneltyjen tukku tuotteiden avulla tai rakentamalla omaa kilpailevaa infrastruktuuria. Edelleen PTS:n mukaan erityisesti niillä markkinoilla, joilla vanhoja verkkoja päivitetään ja joilla investoidaan kilpaileviin verkkoihin, on kansantalouden kokonaistehokkuuden kannalta tärkeää, että sovellettava hintasääntelymalli kannustaa oikealla tavalla jo olemassa olevien verkkojen käyttämiseen ja uusien verkkoinvestointien tekemiseen (esimerkiksi PTS:n päätös 24.5.2010, Dnro 07-11741/23, kohta 9.5.1.).

PTS:n LRIC-määräyksen 2011 mukaan LRIC-mallin tulee perustua nykyaikaista tekniikkaa käyttävän tehokkaan yrityksen pitkän aikavälin erilliskustannuksiin ja mallin pitää kattaa tehokkaalle toimijalle kilpailluissa olosuhteissa aiheutuvat yhteiskustannukset. PTS on kuitenkin matkaviestinverkkojen laskevaa liikennettä koskevissa HMV-päätöksissä todennut, ettei ole laillista estettä muuttaa LRIC-mallia kattamaan vain erilliskustannukset. PTS:ltä saadun tiedon mukaan LRIC-määräystä on tarkoitus muuttaa niin, että myös komission suositteleman pure LRIC-mallin käyttö olisi jatkossa mahdollista.

PTS:n kiinteässä verkossa soveltama LRIC-malli on ns. hybridimalli, joka perustuu kahteen eri laskelmaan. Hybridimallissa kustannukset lasketaan sekä TeliaSoneran olemassa olevan verkon että teoreettisen tehokkaan toimijan verkon perusteella. Hybridimalli sisältää myös osuuden tehokkaan toimijan yhteisistä kustannuksista ja kohtuullisen tuoton pääomalle. Kohtuullinen tuotto määritellään WACC-mallin avulla. Vuodesta 2013 lähtien kiinteän verkon laskevan liikenteen

kustannukset tullaan määrittämään komission suosituksen mukaisesti pure LRIC – mallin perusteella.

LRIC-mallia sovelletaan myös matkaviestinverkkojen laskevan liikenteen hinnoitteluun. Heinäkuusta 2011 asti LRIC-mallia on sovellettu kaikkiin matkaviestinverkon HMV-operaattoreihin. Aikaisemmin pienemmillä operaattoreilla oli velvollisuus hinnoitella laskeva liikenne oikeudenmukaisesti ja kohtuullisesti. Heinäkuussa 2011 käyttöön otettu uudistettu matkaviestinverkon LRIC-malli perustuu teoreettisen tehokkaan operaattorin nykyaikaisiin kustannuksiin. Aiempi LRIC-malli perustui teleyrityskohtaisiin laskelmiin. PTS päivittää matkaviestinverkon LRIC-mallin volyymi- ja muut muuttuvat tiedot vuosittain. Lisäksi tarkempi mallien päivittäminen tehdään vähintään kolmen vuoden välein.

Historiallisiin kustannuksiin perustuvat hinnoittelumallit

Historiallisiin kustannuksiin perustuva hinnoittelumalli on käytössä kiinteän verkon yhteenliittämisessä (ns. operatorsaccess-tuote) sekä kiinteiden yhteyksien ja maanpäällisten televisio- ja radioverkkojen sääntelyssä. Malli pohjautuu HMV-yrityksen kirjanpidon kustannuksiin. Malliin sisältyvä kohtuullinen tuotto pääomalle määritetään WACC-mallin avulla. Myös pääoma, jolle tuotto lasketaan, määritellään historiallisten kirjanpidon kustannusten perusteella.

PTS on katsonut, että historiallisiin kustannuksiin perustuva malli luo HMV-yritykselle vain heikkoja kannusteita tehostaa toimintaansa ja vähentää kustannuksia, sillä kustannusten väheneminen johtaa vastaavasti säännellyn hinnan alenemiseen. Lisäksi jälleenhankintahinnan sijasta historiallisiin hankintahintoihin perustuva malli voi antaa kansantalouden kokonaistehokkuuden kannalta väärää signaaleja jo olemassa olevien verkkojen käyttöön tai uusien verkkoinvestointien tekemiseen. Toisaalta historiallisiin kustannuksiin perustuva malli estää HMV-yritystä ylihinnottelemasta tuotteita tai palveluja, mutta takaa samalla yritykselle korvauksen kaikista palvelun tuottamisen aiheuttamista kustannuksista ja investoinneista.

PTS:n mukaan historiallisiin kustannuksiin pohjautuva hintasääntely soveltuu niille tuotteille, joille ei ole olemassa LRIC-laskentamallia. Televisio- ja radioverkkojen markkinoilla PTS on katsonut historiallisiin kustannuksiin pohjautuvan hintasääntelyn perustelluksi, koska kilpailevien verkkojen rakentaminen ei tällä markkinalla ole todennäköistä ja koska historiallisiin kustannuksiin pohjautuvan sääntelyn avulla voidaan estää ylihinnan periminen säännelystä tuotteesta.

PTS ei vahvista etukäteen historiallisten kustannusten perusteella määräytyviä hintoja, vaan HMV-yritys hinnoittelee itse tuotteensa asetetun velvoitteen mukaisesti.

Oikeudenmukainen ja kohtuullinen hinnoittelu

Oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua sovelletaan kiinteän televerkon laskevan liikenteen markkinoilla muihin HMV-yrityksiin kuin TeliaSoneraan. Ennen vuotta 2011 oikeudenmukainen ja kohtuullinen hinnoittelu on ollut käytössä myös matkaviestinverkon laskevan liikenteen hinnoittelussa pienemmillä HMV-operaattoreilla. PTS on perustellut oikeudenmukaisen ja kohtuullisen hinnoitteluvetoituksen asettamista pienemmille HMV-operaattoreille suhteellisuusarvioinnilla. Oikeudenmukaisen ja kohtuullisen hinnoittelun avulla päästään samaan lopputulokseen kuin LRIC-mallia soveltamalla, mutta ilman LRIC-mallin yrityskohtaisten laskevien vaatimia merkittäviä panostuksia.

Oikeudenmukainen ja kohtuullinen hinnoittelu vastaa LEK 4 luvun 11 §:n mukaista muuta hinnoittelua. Sillä ei ole suoraa sidosta yrityksen kustannuksiin, mutta lain esitöiden mukaan hinnoittelu ei saa alittaa yrityksen kustannuksia. PTS:n antamien kiinteän verkon laskevaa liikennettä koskevien HMV-päätösten mukaan oikeudenmukaisella ja kohtuullisella hinnoittelulla tarkoitetaan hintaa, joka saa olla enintään TeliaSoneralle kiinteän verkon LRIC-mallin perusteella määräytyvän hinnan suuruinen. Lisäksi hinnoittelun tulee olla vastavuoroista.

PTS ei vahvista oikeudenmukaista ja kohtuullista hintaa etukäteen, vaan HMV-yritys hinnoittelee itse tuotteensa asetetun velvoitteen mukaisesti. PTS on julkaissut kiinteän

verkon laskevalle liikenteelle LRIC-mallin kustannuksiin pohjautuvan hintasuosituksen, joka käytännössä määrittää korkeimman sallitun hintatason myös oikeudenmukaiselle ja kohtuulliselle hinnalle.

Iso-Britannia

Hinnoittelua koskevat kansalliset säädökset

Iso-Britanniassa sähköisen viestinnän markkinoita säätelee Communications Act 2003 ja kansallisena sääntelyviranomaisena toimii Office of Communications (OFCOM). OFCOMin yleisenä velvollisuutena on edistää kansalaisten ja kuluttajien etuja muun muassa kilpailua edistämällä. Lain mukaan OFCOMin tulee noudattaa puitedirektiivin 8 artiklassa asetettuja tavoitteita ja periaatteita. Jos puitedirektiivin ja kansallisen lainsäädännön välillä on ristiriita, tulee puitedirektiivin tavoitteille ja periaatteille antaa etusija.

Communications Act antaa OFCOMille varsin laajan toimivallan määrittellä käytettävät hintasääntelymenetelmät ja kustannuslaskentamallit sen mukaan, mitä OFCOM kulloinkin arvioi tarkoituksenmukaiseksi. Lain 88 §:n mukaan OFCOM voi asettaa HMV-yritykselle hinnoitteluun liittyviä velvoitteita, jos OFCOM markkina-analyysin perusteella havaitsee, että HMV-yritys voi soveltaa kohtuuttoman korkeita hintoja tai hintaruuvia. Velvoitteen asettamisen tulee edistää tehokkuutta ja kestävästä kilpailusta ja tuoda loppukäyttäjille suurin mahdollinen hyöty. Velvoitteita asetettaessa OFCOMin on otettava huomioon HMV-yrityksen tekemät investoinnit.

Lain 7 §:n mukaan OFCOMin tulee tehdä vaikutusarviointi aina, jos sääntelyllä todennäköisesti on merkittävää vaikutusta yrityksiin tai suureen yleisöön tai jos OFCOM merkittävästi muuttaa aiempaa linjaansa. Vaikutusarviointia koskevissa ohjeissaan OFCOM on ilmoittanut, että se liittyy vaikutusarvioinnin valtaosaan päätöksistään. Vaikutusarvioinnin yhteydessä OFCOM selvittää eri sääntelyvaihtoehdot ja niiden vaikutukset alan yrityksiin, eri käyttäjäryhmiin sekä markkinoiden kilpailuolosuhteisiin. Arvioinnin yhteydessä kartoitetaan myös eri vaihtoehtojen kustannukset ja hyödyt. Arvioinnin

tarkoituksena on valita kuhunkin tilanteeseen parhaiten sopiva sääntelyvaihtoehto ja vähentää sääntelyn haitallisia sivuvaikutuksia.

Lain 47(2) §:n mukaan OFCOM voi asettaa HMV-yritykselle velvollisuuksia tai muuttaa niitä vain jos toimenpide on objektiivisesti perusteltavissa, syrjimätön, läpinäkyvä ja kohtuullisessa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden.

OFCOMin hinnoitteluvalvonta keskittyy pääasiassa HMV-yritysten tämänhetkisiin ja tuleviin hintoihin. OFCOMilla on kuitenkin toimivalta tutkia takautuvasti myös HMV-yritysten aiempaa hinnoittelua ja ottaa siihen tarvittaessa kantaa joko valituksen perusteella tai oma-aloitteisesti.

Valvontaviranomaisen asettamat hinnoitteluvaihtoehdot

Iso-Britanniassa useimmat markkinat ovat maantieteellisesti jakautuneet siten, että British Telecom (BT) on HMV-asemassa koko valtakunnassa lukuun ottamatta Hullin aluetta, missä on oma alueellinen HMV-operaattori Kingston Communications (KCOM). Laskevan liikenteen markkinoilla on lukuisia määriä muitakin HMV-operaattoreita sekä kiinteän verkon että matkaviestinverkon markkinoilla. Tiukimmat hinnoitteluvaihtoehdot on asetettu BT:lle kun taas KCOMin hinnoittelua säännellään yleensä lievemmin.

OFCOM asettaa ja määrittelee hinnoitteluvaihtoehdot markkina- ja tarvittaessa tuotekohtaisesti HMV-päätöksissä. Tukutason laajakaistayhteyksien markkinoilla OFCOM on eriyttänyt hinnoittelusääntelyä sen perusteella, millainen kilpailutilanne on maantieteellisesti.

Vaikka OFCOMilla on laajat toimivaltuudet hinnoitteluvaihtoehtojen valinnassa, se käyttää vakiintuneesti vain muutamia hinnoitteluvaihtoehtoja. Näitä ovat hintakatto, kustannussuuntautunut hinnoittelu sekä oikeudenmukainen ja kohtuullinen hinnoittelu. Joissakin tapauksissa OFCOM on hyväksynyt HMV-yrityksen antamat vapaaehtoiset sitoumukset tiettyjen tuotteiden hinnoittelusta; tällöin varsinaista hinnoitteluvaihtoehtoa ei ole asetettu tai velvoite on toissijainen sitoumukseen nähden. Hinnoitteluun liittyviä

sitoumuksia on voimassa ainakin kiinteiden yhteyksien markkinoilla.

OFCOM on julkaissut vuonna 2001 hintasääntelyä ja kustannuslaskentaa koskevat ohjeet. Ohjeet eivät ole juridisesti sitovat, vaan OFCOM voi tarvittaessa poiketa niistä. Ohjeessa palvelut on jaettu neljään luokkaan: 1) kilpailullisiin palveluihin, 2) uusiin palveluihin, 3) potentiaalisesti kilpailullisiin palveluihin ja 4) ei-kilpailullisiin palveluihin. Luokkiin 1 ja 2 ei kohdisteta hintasääntelyä. Ohjeen mukaan luokkiin 3 ja 4 kuuluvia palveluja säännellään niin sanotun hintakorimallin mukaisesti, missä säänneltyjen tuotteiden hintakorin keskimääräisen hinnan muutoksen tulee vastata asetettua prosenttia (RPI+/-X %). Ohjeissa on lisäksi todettu, että hintaa ei yleensä pidetä kilpailua rajoittavana, jos se vastaa enintään palvelun tuottamisen kokonaiskustannuksia ja vähintään sen tuottamisesta aiheutuvia lisäkustannuksia. OFCOM käyttää muitakin hintasääntelymenetelmiä kuin ohjeessa mainittua RPI+/-X -mallia.

OFCOMin hinnoitteluvalvonta keskittyy pääasiassa HMV-yritysten tämänhetkisiin ja tuleviin hintoihin. OFCOMilla on kuitenkin toimivalta tutkia takautuvasti myös HMV-yritysten aiempaa hinnoittelua ja ottaa siihen tarvittaessa kantaa joko valituksen perusteella tai oma-aloitteisesti.

OFCOM asettaa ja määrittelee hinnoitteluvaihtoehdot markkina- ja tarvittaessa tuotekohtaisesti HMV-päätöksissä.

Hintakatto (network charge controls, NCC) on yksi OFCOMin käyttämistä hintasääntelymenetelmistä. Hintakaton avulla voidaan varmistaa, ettei HMV-yritys peri kohtuuttoman korkeita hintoja. OFCOM käyttää hintakattojen asettamisessa pääsääntöisesti edellä mainittua RPI+/-X -mallia.

OFCOM asettaa RPI+/-X hintakatot etukäteen määrätyle ajanjaksolle, pääsääntöisesti neljäksi vuodeksi kerrallaan. Näin BT:lle syntyy kannuste tehostaa toimintaansa, koska BT voi pitää itsellään ne voitot, jotka se saavuttaa alentamalla kustannuksiaan asetettua tavoitetasoa enemmän.

Kustannussuuntautunut hinnoittelu

OFCOMin kustannussuuntautunutta hinnoittelua koskevan vaihtoehdon mukaan

HMV-yrityksen perimän maksun tulee olla kohtuullisella tavalla johdettu palvelun tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista, jotka määritellään eteenpäin suuntautuvan pitkän ajan lisäkustannusmallin mukaisesti. Hinnoittelussa saa olla mukana kohtuullinen yleiskustannuslisä sekä kohtuullinen tuotto sitoutuneelle pääomalle.

OFCOMin vuonna 2001 julkaisemien ohjeiden mukaan kustannussuuntautuneen hinnan tulee olla palvelun tuottamisesta aiheutuvien LRIC-kustannusten ja erilliskustannusten (stand alone cost, SAC) välillä. HMV-yrityksellä on vapaus asettaa hintansa näiden kustannustasojen väliin.

Tilaaajayhteysmarkkinoita koskevassa päätöksessä OFCOM on nimenomaisesti todennut, että kustannussuuntautunut hinta tarkoittaa LRIC+ -menetelmän avulla määriteltyjä hintoja. Tässä mallissa säänneltyjen tuotteiden kustannuksina otetaan huomioon myös kohtuullinen osuus yhteisistä kustannuksista. LRIC-malliin sisältyvä kohtuullinen tuotto pääomalle määritellään WACC (Weighted Average Cost of Capital)-mallin avulla.

OFCOM soveltaa LRIC-hinnoittelua myös suurimpien kansallisten matkaviestinoperaattoreiden laskevan liikenteen hinnoitteluun. Aiemmin sovellettu LRIC-malli sisälsi osuuden verkko-operaattorin yleiskustannuksista. Maaliskuussa 2011 OFCOM on muuttanut hintojen määrittelyperustetta ja ryhtynyt soveltamaan matkaviestinmarkkinoilla komission suosituksen mukaista pure LRIC-mallia. OFCOM on asettanut laskevan liikenteen hinnoille vuosittaiset, asteittain laskevat enimmäishinnat siten, että säännelty hintataso tavoittaa pure LRIC-kustannustason vuonna 2015.

Oikeudenmukainen ja kohtuullinen hinnoittelu

Sekä kiinteän verkon että matkaviestinverkon laskevan liikenteen markkinoilla on pienemmille HMV-operaattoreille asetettu velvoite hinnoitella laskeva liikenne siten, että hinnat ovat oikeudenmukaiset ja kohtuulliset (fair and reasonable). OFCOM on katsonut, että velvoite on oikeassa suhteessa kyseisten yritysten kokoon, liiketoiminnan laajuuteen sekä käytössä oleviin resursseihin nähden.

Tanska

Hinnoittelua koskevat kansalliset säädökset

Tanskassa televiestinnän markkinoita sääntelee laki sähköisistä viestintäverkoista ja palveluista, Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (LOV nr 169 af 03/03/2011). Laki tuli voimaan 25.5.2011.

Kansallisena sääntelyviranomaisena toimii 1.1.2012 alkaen talouselämästä ja kasvusta vastaavan ministeriön alainen virasto (Erhvervsstyrelsen, ERST), jolle on siirretty aiemman televiranomaisen (IT- og Telestyrelsen) tehtävät. Uuden telelain mukaan ERST:lla on toimivalta määrätä HMV-yritysten hintasääntelyssä käytettävistä valvontamenetelmistä. ERST myös analysoi markkinat säännöllisesti ja asettaa velvoitteet HMV-yrityksille.

HMV-yrityksille asetettavista hinnoittelovelvoitteista säädetään lain 46 §:ssä. Lain mukaan hinnoitteluelvoite voidaan asettaa, jos HMV-yritys voisi puutteellisesta kilpailusta johtuen periä ylisuuria hintoja tai soveltaa hintaruuvia loppukäyttäjien vahingoksi. Hinnoitteluelvoitetta asetettaessa on otettava huomioon HMV-yrityksen tekemät investoinnit ja sallittava kohtuullinen tuotto relevantille investoidulle pääomalle ottaen huomioon siihen liittyvä riski. Kun arvioidaan uusien verkkoinvestointien riskiä, tulee ottaa huomioon se riskitaso, joka investoinnilla on sitä tehtäessä. Hinnoitteluelvoitteita asetettaessa on varmistettava, että käytetty hinnoitteluelvoite edistää tehokkuutta, luo pysyvää kilpailua ja lisää kuluttajien etua.

Aikaisemmassa lainsäädännössä hintasääntelymenetelmät oli lueteltu tyhjentävästi lain tasolla. Vuonna 2011 kumotun vanhan telelain mukaan tukkumarkkinoilla voitiin soveltaa jotakin laissa nimetystä neljästä hinnoittelumallista: historiallisiin kustannuksiin perustuva malli, parhaisiin käytäntöihin perustuva malli (best practice), vähittäishintoihin perustuva malli (retail minus) tai LRAIC (Long Run Average Incremental Cost)-malli. Vähittäismarkkinoilla ei voitu soveltaa LRAIC-mallia, mutta muutoin vähittäistuotteiden sääntelyssä käytetyt hinnoitteluelvoitteet

menetelmät vastasivat tukkumarkkinoiden sääntelyä.

Uudessa laissa ei enää mainita H MV-sääntelyssä sovellettavia hinnoittelumenetelmiä. Lain esitöiden mukaan uudistuksen tarkoituksena on ollut tehdä hintasääntelystä joustavampaa ja antaa mahdollisuus käyttää uusia hintasääntelymenetelmiä tai eri menetelmien yhdistelmiä. Lähtökohtaisesti sääntelyssä kuitenkin sovellettaisiin samoja menetelmiä kuin aiemman lain aikana. Uuden lain 46.8 §:n mukaan ERST:lla on toimivaltaa antaa tarkempia säännöksiä käytettävistä hinnoitteluvaihtoehdoista sekä velvoitteiden laadimisesta, käyttämisestä ja päivittämisestä. ERST voi lisäksi antaa määräyksiä siitä, milloin ja missä laajuudessa alan toimijoita kuullaan hintasääntelyä valmisteltaessa. ERST on antanut hinnoittelumenetelmiä koskevan määräyksen (Bekendtgørelse om pris-kontrolmetoder BEK nr 385), joka on tullut voimaan 25.5.2011. Määräyksen mukaan ERST käyttää yhtä tai useampaa määräyksessä tarkemmin määritellyistä neljästä hinnoittelun valvonnan menetelmästä. Määräyksessä mainitut menetelmät ovat LRAIC, historiallisiin kustannuksiin perustuva menetelmä, vähittäishintaan perustuva menetelmä sekä kohtuullinen hinnoittelu.

ERST on julkaissut tarkat kuvaukset käyttämistään matkaviestinverkon ja kiinteän verkon LRAIC-hinnoittelumalleista. ERST on lisäksi julkaissut hintaruuvien arviointia koskevan valvontamallin.

ERST:lla on toimivalta puuttua H MV-yritysten hinnoitteluun myös taannehtivasti. ERST voi tutkia H MV-yritysten aiemmin voimassa olleita hintoja ja antaa päätöksen niiden lainmukaisuudesta. Taannehtivaa hinnoittelua koskevalla päätöksellä voi olla merkitystä kilpaileville teleyrityksille muun muassa kun ne hakevat vahingonkorvauksia lainvastaisesta hinnoittelusta yleisissä tuomioistuimissa.

Valvontaviranomaisen asettamat hinnoitteluvaihtoehdot

ERST:lla on toimivalta valita kullekin säänneltylle markkinalle se hinnoittelumenetelmä, joka parhaiten soveltuu havaittujen

kilpailuongelmien poistamiseen. Hinnoitteluvaihtoehdot asetetaan H MV-päätöksellä.

Tanskassa lähes kaikilla säänneltyillä markkinoilla on vain yksi H MV-yritys, TDC A/S, joten hintasääntely kohdistuu pääasiassa vain yhteen yritykseen. Matkaviestinverkkojen laskevan liikenteen markkinoilla hintasääntely kohdistuu kuitenkin kaikkiin verkkoyrityksiin. Kiinteän verkon laskevan liikenteen markkinoilla hintasääntelyn alaisena on tällä hetkellä vain TDC.

ERST:n tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan käyttää tukkumarkkinoiden sääntelyssä yhdenmukaisia menetelmiä kaikilla säänneltyillä markkinoilla. ERST:n mukaan näin voidaan taata yhdenmukainen hinnoittelu koko arvoketjussa ja turvata tasapainoiset kannusteet sekä verkko- että palvelukilpailuun. ERST:n käyttämä pääasiallinen hintasääntelymenetelmä on LRAIC, mutta asetettujen hinnoitteluvaihtoehtojen lisäksi verran sekä markkina- että tuotekohtaisesti. Historiallisiin kustannuksiin perustuvaa hinnoittelua sovelletaan pääasiassa vain niihin tuotteisiin, joita ei niiden vähämerkityksellisyyden tai muun syyn takia ole otettu mukaan LRAIC-malliin.

Yhteenveto

Hintasääntelyn säädöstaso vaihtelee merkittävästi eri maiden välillä. Iso-Britanniassa ja Tanskassa sääntely on lain tasolla hyvin avointa ja yleisluontoista ja sääntelyviranomaiselle on annettu laajat toimivaltuudet määrittellä kulloinkin parhaaksi katsomansa hintasääntelymenetelmä. Iso-Britannian sääntelyviranomainen OFCOM on antanut vain vähän yleisiä ohjeita soveltamistaan hintasääntelymalleista. Sen sijaan OFCOM täsmentää hintasääntelyssä sovellettavat menetelmät ja niiden yksityiskohdat kutakin markkinaa koskevassa huomattavassa markkinavoimaa (H MV) koskevassa päätöksessä. Tanskassa hintasääntelymenetelmät määritellään sääntelyviranomaisen antamassa määräyksessä. Ruotsissa hintasääntelymenetelmät kuvataan pääpiirteissään lain tasolla ja sääntelyviranomaisen toimivalta koskee vain kunkin hintasääntelymenetelmän soveltamisen yksityiskohtia.

Raskaimmat hintasääntelyvelvoitteet on kaikissa tutkituissa maissa asetettu suurimmalle valtakunnalliselle H MV -yritykselle. Pienempien teleyritysten sääntelyssä käytetään usein sekä sääntelyviranomaisen että teleyrityksen kannalta kevyempiä keinoja. Esimerkiksi laskevan liikenteen hinnoittelu on sekä Iso-Britanniassa että Ruotsissa sidottu suurimman H MV -yrityksen säänneltyyn hintaan. Jos pienempien teleyritysten hintoja säännellään LRIC-mallilla, kyseinen malli on yhteinen koko markkinalle. Missään tutkimuksessa maassa ei ole käytössä useita rinnakkaisia teleyrityskohtaisia LRIC-malleja.

OFCOMin laajasti käyttämä CCA FAC-malli, joka perustuu nykykäyttöarvoon määritelyihin kokonaiskustannuksiin, on lähinnä Suomessa tällä hetkellä käytössä olevaa hintasääntelymenetelmää. OFCOMin mallia ei ole tiukasti sidottu kirjanpidon poistoaikoihin. Esimerkiksi tilaajayhteysien osalta malli perustuu ns. jatkuvasti päivitettävään verkkomalliin, jossa poistokustannukset määritetään verkkokomponenttien todellisen käytön perusteella.

LRIC-hinnoittelu on jossakin muodossa käytössä kaikissa tutkituissa maissa, yleisimmin laskevan liikenteen hinnoittelussa. LRIC-kustannusmallit ovat laajoja ja komplisoituja ja ne on yleensä kehitetty kokonaan tai osittain konsulttien avustuksella. Malleja myös päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. LRIC-mallien soveltaminen vaatii viranomaiselta kykyä ennakoita markkinoiden kehitystä, sillä useat mallien taustalla olevat parametrit perustuvat tulevia vuosia koskeviin ennusteisiin muun muassa liikennemäärien ja tuotteiden kysynnän kehityksestä.

Kaikissa tutkimuksen kohteena olleissa maissa komission suosituksen mukainen laskevan liikenteen pure LRIC – malli, joka ei sisällä yleiskustannuksia on jo otettu käyttöön tai mallin käyttöönottoa valmistellaan. Saksassa menetelmän käyttöönotto on vaatinut lain muutoksen, sillä entisen lainsäädännön mukaan LRIC-malliin oli sisällytettävä osuus yhteisistä kustannuksista.

Verkko-omaisuuden arvostamisessa käytetään yleisimmin nykykäyttöarvoa. Kaikki käytössä olevat LRIC-mallit ja myös OFCOMin CCA FAC-kustannusmalli perustuvat verkko-omaisuuden nykykäyttöarvoihin.

Kaikissa tutkituissa maissa sääntelyviranomaiset katsovat nykykäyttöarvoihin perustuvan sääntelyn kuvaavan parhaiten kilpailujen markkinoiden hintatasoa ja luovan kannusteita sekä H MV -yrityksen että kilpailijoiden verkkoinvestoinneille.

Historiallisiin kirjanpidon kustannuksiin perustuva hintasääntelymenetelmä on käytössä Ruotsissa ja Tanskassa. Historiallisiin kustannuksiin perustuvaa hintasääntelyä sovelletaan niiden tuotteiden sääntelyyn, joita ei mallinneta LRIC-kustannusmallilla joko niiden vähämerkityksellisyyden vuoksi tai koska ne eivät muutoin ominaisuuksiensa vuoksi sovellu LRIC-mallintamiseen. Lisäksi historiallisiin kustannuksiin perustuvaa sääntelymallia on pidetty Ruotsissa perusteltuna televisio- ja radiolähetyspalvelujen markkinoilla, koska kilpailevien verkkojen rakentaminen ei PTS:n mukaan ole tällä markkinalla todennäköistä.

Säännelty hinta sisältää kaikissa tutkituissa maissa kohtuullisen tuoton sijoitetulle pääomalle. Kohtuullisen tuoton määrittämisessä käytettävä menetelmä on kaikissa maissa sama. Tuottoprosentit määritellään WACC- ja CAPM-mallien avulla sekä LRIC-malleissa että muissa kustannuksiin perustuvissa hinnoittelumalleissa.

Käytännössä tärkeimpien säänneltyjen tukutuotteiden hinnat asetetaan etukäteen Saksassa, Tanskassa ja Iso-Britanniassa. Säännellyt hinnat vahvistetaan vuosittain tai pidemmäksi ennalta määräytyksi ajanjaksoksi, enimmillään 4 vuoden ajaksi. Yleisimmin hinnat vahvistetaan euromääräisinä. Joillakin markkinoilla, erityisesti laskevan liikenteen sääntelyssä, on käytössä asteittain laskevia hintapolkuja. Hintapolut ovat yleisiä etenkin silloin, kun sääntelyviranomaisen muuttaa hinnoittelun sääntelymallia, esimerkiksi tekee muutoksia LRIC-malliin. OFCOM käyttää hintojen ennakkosääntelyssä indeksiin ja tehostamistavoitteeseen sidottua RPI+/-X hinnoittelua. Ruotsissa H MV -yrityksen hinnoittelua ei vahvisteta etukäteen. PTS laskee LRIC-mallin mukaiset säänneltyjen tuotteiden kustannukset vuosittain, mutta hinnoittelu on H MV -yrityksen vastuulla ja sillä on hintojen asettamisessa jonkin verran liikkumavaraa.

Iso-Britanniassa OFCOMilla on lakisääteinen velvollisuus tehdä hinnoitteluvaihtoehtojen asettamisen yhteydessä myös sääntelyn vaikutusten arviointi. OFCOMin tulee selvittää eri hintasääntelyvaihtoehtojen vaikutuksia markkinatoimijoihin ja arvioida, mikä vaihtoehdoista on kokonaisuutena arvioiden paras ja aiheuttaa vähiten vahingollisia sivuvaikutuksia. Vastaava sääntelyn vaikutusten arviointi sisältyy myös Ruotsin PTS:n tekemiin HMV-päätöksiin.

Sääntelyviranomaisilla on erityinen laissa asetettu velvollisuus edistää yhtenäistä hintasääntelyä sekä Iso-Britanniassa että Saksassa. Myös Tanskassa ja Ruotsissa sääntelyviranomaisen on perustellut asettamiaan hintasääntelyvelvoitteita sääntelyn yhdenmukaisuudella.

Sekä Tanskassa että Saksassa sääntelyviranomaisen kiinnittää erityistä huomiota säänneltyjen tuotteiden mahdollisesti luomaan hintaruuviin. Tanskassa ERST on kehittänyt hintaruuvien arviointia varten erillisen laskentamallin. Kun sääntelyviranomaisen ottaa omatoimisesti huomioon hintaruuvien, riski sääntelyn kilpailua vääristävistä vaikutuksista pienenee. Hintaruuvi on ollut merkittävä kilpailuongelma erityisesti laajakaistamarkkinoilla. Sekä hinnoittelun tason että hintaruuvien tarkasteluiden keskittäminen sääntelyviranomaiselle mahdollistaa kokonaisarviointin, jossa voidaan paremmin ottaa huomioon koko palvelujen tarjonnan ketju. Tällöin tukutuotteiden hintasääntelyssä otetaan vahvemmin huomioon myös sääntelyn vaikutukset vähittäismarkkinoille sekä kuluttajien ja käyttäjien näkökulma.

Jatkuvuuden turvaaminen

Liikenne- ja viestintäministeriö teetti syksyllä 2012 vertailevan selvityksen sähköisen viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaamista koskevasta sääntelystä kahdeksassa Euroopan maassa. Selvityksen kohteena olevat maat olivat Ruotsi, Tanska, Norja, Viro, Saksa, Iso-Britannia, Hollanti ja Espanja. Selvitys on julkinen ja se on saatavilla liikenne- ja viestintäministeriöstä.

Selvityksessä käsiteltiin keskeinen säädöstausta ja sääntelyn rakenne tarkasteltavissa

maissa. Tarkoituksena oli selvittää eri toimijoiden oikeudet ja velvollisuudet häiriöiden ja tietoturvaloukkausten ennaltaehkäisemiseksi sekä häiriöihin reagoimiseksi. Lisäksi tarkasteltiin teleoperaattoreille asetettuja velvollisuuksia varautua poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin suunnitelmilla tai muilla toimenpiteillä sekä operaattoreiden velvollisuuksia ilmoittaa häiriöstä ja tietoturvaloukkauksista tai niiden uhkasta.

Selvityksessä on yksityiskohtaisemmin tutkittu myös verkkojen ja palvelujen laatuvaatimuksia, yritysten velvoitteita dokumentoida tai suojata teletoiminnan tai yhteiskunnan turvallisuuden kannalta kriittisiä tieto- tai viestintäjärjestelmiä koskevia tietoja, erityisesti liittyen kaapeleiden sijaintitietoihin. Lisäksi kysyttiin mahdollisista velvoitteista, jotka liittyvät varautumiseen verkkojen tai palvelujen ylläpitämiseen tietyissä tilanteissa tarkasteltavan valtion alueelta käsin.

Ruotsi

Ruotsin viestintälaissa edellytetään, että palveluntarjoajat suorittavat tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet riittävän luotettavuuden tason ylläpitämiseksi. Toimenpiteiden tulee turvata turvallisuuden taso, joka saatavilla oleva teknologia ja toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen on sopiva verrattuna häiriöiden aiheuttamiin riskeihin. Ruotsissa sähköisten viestintäverkkojen ja palvelujen laatuvaatimukset on säädetty yleisesti lain tasolla ja yksityiskohtainen laatuvaatimusten määrittely kuuluu PTS:lle.

Yrityksille asetetaan velvoitteita ja oikeuksia PTS:n yleisessä ohjeessa (PTSFS 2007:2), joka ei ole suoranaisesti velvoittava, mutta joka edustaa PTS:n tulkintaa kohtuullisesta turvallisuuden tasosta. PTS:n yleisen ohjeen mukaan sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavan yrityksen tulee ylläpitää jatkuvaa ja systemaattista työskentelyä turvallisuuden ylläpitämiseksi pitkällä aikavälillä kattaen tavalliset olosuhteet ja poikkeukselliset tilanteet. PTS:n mukaan tähän työhön kuuluvat riskianalyysi ja riskien hallinta, suunnitelma häiriöiden ja vikojen varalle sekä häiriöiden ja vikojen seuranta. Lisäksi riskianalyysiin ja riskien hallintaan liittyvät

käytännöt, toimintasuunnitelmat, tulokset ja selvitykset tulee dokumentoida ja niitä tulee päivittää.

Viestintälain mukaan PTS voi lisäksi asettaa sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen vähimmäislaatuvaatimukset, jos se on tarpeen ruuhkautumisen tai viivästyneen tietoliikenteen estämiseksi taikka viestintäpalvelujen heikkenemisen estämiseksi. Vaatimuksia ei ole tällä hetkellä ole asetettu.

Tiedossa ei ole säännöksiä, jotka koskevat telekaapeleita koskevien tietojen säilyttämisestä tai niiden suojaamisesta. Ruotsissa ei ole säännöksiä, jotka koskisivat veloitetta varautua verkkojen ylläpitoon tietyissä tilanteissa Ruotsin alueelta käsin. Ruotsissa ei ole olemassa suoraan yksityisille verkkojen käyttäjille asetettuja sitovia veloituksia sähköisen viestinnän häiriöttömyyden takaamiseksi. Loppukäyttäjää varten on olemassa sitomattomia ohjeita ja suosituksia yleisellä tasolla internet-turvallisuudesta.

Norja

Norjan viestintälaissa (Lov om elektronisk kommunikasjon 2003-7-4-83) säädetään muun muassa sähköisten viestintäverkkojen häiriöttömyydestä. Viestintälaki asettaa sähköisille viestintäverkoille, palveluille, laitteille ja laitteistoille yksityiskohtaisia vaatimuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa yhteensopivuus verkkojen ja palvelujen välillä sekä varmistaa muun muassa verkkojen laatu ja välttää haitallisia häiriöitä.

Viestintälaissa palveluntarjoajille on asetettu velvoite ottaa käyttöön tarvittavat turvallisuustoimenpiteet suojatakseen viestintää omilla sähköisillä viestintäverkoissaan ja -palveluissaan. Lain esitöiden mukaan tämä velvoite pitää sisällään vaatimuksia koskien välitetyn viestinnän ja viestien välittämistä koskevien tietojen tietoturva. Tarvittavia toimenpiteitä määriteltäessä palveluntarjoajan tulee ottaa huomioon markkinoiden parhaat ratkaisut kaikkina aikoina ja tällaisista toimenpiteistä aiheutuvat kulut. Käyttöön otettujen toimenpiteiden tulee olla sopivassa suhteessa mahdollisiin riskeihin, ja kulujen tulee olla oikeassa suhteessa saavutettuun turvallisuuden tasoon nähden.

Viestintälaissa säännellään palveluntarjoajalle asetetusta veloitteesta tarjota riittävän turvallisia sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja käyttäjille myös kriisi- ja sotatilanteissa. Palveluntarjoajan tulee ylläpitää tarvittavaa valmiutta ja pitää tarvittaessa viestinnälle tärkeät kokonaisuudet ensisijaisina.

Palveluntarjoajalle asetettuja velvollisuuksia turvallisuudesta ja valmiudesta täsmennetään viestintäasetuksessa (Ekomforskriften 2004-02-16-401). Sen mukaan toimijoiden tulee pitää hallussaan ja tarjota tietoa käyttäjistä, tehdä suunnitelmia ja ottaa käyttöön turvallisuustoimenpiteitä ylläpitääkseen tarvittavan sähköisen viestinnän ja asettaakseen etusijalle käyttäjät, joilla on yhteiskunnan kannalta kriittisiä tehtäviä. Niitä ovat julkiset tai yksityiset käyttäjät, joiden vastuulle viranomaisen on antanut tehtäviä ylläpitää yhteiskunnan toimintakykyä kriisi- ja hätätiloissa ja jotka ovat palveluja ja verkkoja tarjoavien yritysten asiakkaita.

Norjassa ei ole yksinomaan kaapeleiden sijaintitietoja koskevaa nimenomaista veloitetta. Norjassa ei myöskään ole säännöksiä, joiden perusteella verkkoja tulisi tietyissä tilanteissa ylläpitää valtion alueelta käsin. Norjassa ei ole asetettu sähköistä viestintää käyttäville yksityisille tahoille sähköisen viestinnän turvallisuuteen liittyviä veloituksia.

Viro

Virossa tärkein sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja sääntelevä säädös on laki sähköisestä viestinnästä (Elektroonilise side seadus, RT I, 3.7.2012, 15, jäljempänä viestintälaki). Viestintälailla asetetaan vaatimuksia muun muassa yleisille sähköisille viestintäverkoille ja yleisesti saatavilla oleville sähköisille viestintäpalveluille. Viestintäverkoille on myös asetettu teknisiä laatuvaatimuksia sekä vaatimuksia viestintäpalvelujen toimittamiselle.

Teleyrityksiä koskee velvoite suorittaa asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen verkkojen ja palvelujen turvallisuuteen ja eheyteen liittyviä riskejä. Toimenpiteiden tulee olla oikeassa suhteessa mahdolliseen hätätilanteeseen, taata häiriöiden mahdollisimman vähäinen vaikutus viestintäpalvelujen ja niihin liittyvien

verkkojen eheydelle ja turvallisuudelle sekä varmistaa palvelujen jatkuvuus.

Lisäksi viestintäverkoista ja viestintäpalveluista säädetään hätätilasta annetulla lailla (Hädaolukorra seadus, RT I 2009, 39, 262; RT I, 30.12.2011, 44, jäljempänä hätätilalaki). Hätätilalain mukaan välttämättömien viestintäpalveluja tarjoavien yritysten tulee valmista välttämättömien palvelujen jatkuvuutta koskeva riskiselvitys ja valmistella suunnitelma yrityksen tarjoamien välttämättömien palvelujen jatkuvuudelle.

Hätätilalain mukaan palveluntarjoaja pitelee välttämättömien viestintäpalvelujen tarjoajana silloin, kun palveluja käyttää vähintään tuhat loppukäyttäjää. Lain mukaan jatkuvalla välttämättömien palvelujen toimittamisella tarkoitetaan suorituskykyä välttämättömien viestintäpalvelujen keskeytyksettömän toiminnan ylläpitämiseen ja mahdollisuutta palauttaa välttämättömien palvelujen keskeytyksetön toiminta häiriön jälkeen.

Virossa kaapeleita koskeva suunnittelutyö on julkista, joten kaapeleita koskevat tiedot on dokumentoitu ja ne ovat lähtökohtaisesti julkisesti saatavilla.

Saksa

Saksassa tärkein sähköistä viestintää koskeva säädös on televiestintälaki (Telekommunikationsgesetz). Laki asettaa veloitteita sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoaville yrityksille, mutta ei sähköisten viestintäpalvelujen tilaajille.

Televiestintälain mukaan sähköisiä viestintäpalveluja tarjoavien palveluntarjoajien tulee suorittaa tarvittavat toimenpiteet suojataksaan muun muassa televiestinnän luottamuksellisuus. Yleisten televiestintäpalvelujen tarjoajien tulee suorittaa tarvittavat toimenpiteet liittyen niiden hallussa olevaan tekniseen kalustoon ja tiloihin välttääkseen häiriöitä, jotka johtavat merkittäviin verkkojen ja palvelujen häiriötilanteisiin ja jotka sisältävät turvallisuusriskejä verkoille ja palveluille. Erityisesti on suojattava järjestelmiä luvattomalta pääsylvä sekä luonnonkatastrofien ja vakavien vaaratilanteiden haitalliselta vaikutukselta. Televiestintälain mukaan verkko-operaattoreiden tulee suorittaa tarvit-

tavat toimenpiteet turvataksaan televiestintäpalvelujen jatkuva saatavuus.

Televiestintälaki velvoittaa verkko-operaattorit ja yleisiä viestintäverkkoja ja -palveluja tarjoavat teleyritykset nimeämään turvallisuustoimihenkilön ja valmistelemaan turvallisuussuunnitelman, joka sisältää kuvauksen toimintaan liittyvistä verkoista ja tarjottavista palveluista, oletettavista turvallisuusriskeistä sekä teknisistä ja muista toimenpiteistä, jotka on suoritettu estämään turvallisuusriskejä. Turvallisuussuunnitelma tulee esittää valvovalle viranomaiselle (Bundesnetzagentur, verkkotoimisto), joka hyväksyy suunnitelman tai tarvittaessa vaatii siihen muutoksia tehtäväksi.

Saksassa ei ole säännöksiä, jotka koskevat suoraan yksityisten sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien velvollisuutta osallistua viestinnän häiriöttömyyden tai turvallisuuden varmistamiseen. Tiedossa ei ole Saksan osalta nimenomaisia säännöksiä, jotka suoraan velvoittaisivat varautumaan verkkojen ylläpitoon tietyissä tilanteissa maan alueelta käsin.

Iso-Britannia

Iso-Britanniassa ensisijainen sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja sääntelevä säädös on viestintälaki (Communications Act 2003). Iso-Britanniassa langattomien viestintäpalvelujen laatuvaatimukset määräytyvät yleisten sähköisestä viestinnästä ja langattomista puhelinpalveluista annetussa asetuksessa (The Electronic Communications and Wireless Telegraphy Regulations 2011) lueteltujen vaatimusten ja yksilöllisten lisenssisopimusten mukaisesti. Asetettujen laatuvaatimusten vakava laiminlyönti voi johtaa lisenssin peruuttamiseen OFCOMin toimesta. Palveluntarjoajan tulee myös estää tai minimoida häiriötilojen vaikutukset loppukäyttäjille.

Viestintälain ja edellä mainitun asetuksen lisäksi viestintämarkkinoille pyrkivien yritysten tulee täyttää OFCOMin asettamat yleiset vaatimukset oikeudelle tarjota viestintäpalveluja (General Conditions of Entitlement, jäljempänä OFCOMin yleiset vaatimukset). Yleisen vaatimuksen mukaan sähköisiä viestintäverkkoja ja/tai -palveluja tarjoavien yritysten tulee suorittaa kaikki tarvittavat toi-

menpiteet varmistatakseen niin pitkälle kuin mahdollista yleisten viestintäpalvelujen ja yleisesti saatavilla olevien puhelinpalvelujen asianmukainen ja tehokas toimivuus sekä saatavuus verkkojen vakavien häiriötilojen ja ylivoimaisen suoritusasteen tilanteiden sattuessa. Lisäksi OFCOM edellyttää yleisiä viestintäverkkoja tai yleisiä puhelinpalveluja tarjoavien yritysten varautuvan hätätilanteisiin tekemällä järjestelyjä suuronnettomuuksissa tarvittavien palvelujen toimittamiseksi ja pikaiseksi korjaamiseksi.

Iso-Britanniassa ei ole sääntelyä koskien tieto- ja viestintäjärjestelmien tietojen säilyttämis- tai suojaamisvelvoitteita. Tiedossa ei ole, että Iso-Britanniassa ylläpidettäisiin yleistä rekisteriä kaapelitietojen sijaintitiedoista. Iso-Britanniassa ei ole säännöksiä koskien suoraan yksityisten sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien velvollisuutta osallistua viestinnän häiriöttömyyden tai turvallisuuden varmistamiseen. Tiedossa ei ole, että Iso-Britanniassa olisi myöskään voimassa velvoitteita tai vireillä hankkeita, joiden mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajilla olisi velvollisuus varautua ylläpitämään järjestelmiään maan alueelta käsin.

Espanja

Espanjassa tärkein sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja sääntelevä laki on televiestinnästä annettu laki (Ley 32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones 32, 3, jäljempänä televiestintälaki). Televiestintälain mukaan verkko-operaattorien ja palveluntarjoajien, jotka tarjoavat yleisiä viestintäverkkoja ja -palveluja, tulee asianmukaisesti hallita verkkojen ja palvelujen turvallisuusriskejä turvataksaan riittävän turvallisuuden tason ja välttääksään tai minimoidakseen turvallisuushäiriöiden vaikutukset käyttäjiin ja liitettyihin verkkoihin. Viestintäpalvelujen laatua koskevissa ohjeissa (ITC/912/2006) asetetaan palveluntarjoajille velvollisuus antaa loppukäyttäjille tiedot palvelujen laadun tasoista käyttäen apuna ohjeen mukaisia laatuparametreja.

Operaattoreiden tulee varmistaa yleisten puhelinpalvelujen saatavuus viestintäverkoissa verkon vakavissa häiriötilanteissa tai ylivoimaisen suoritusasteen tilanteissa sekä suo-

rittaa kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistukseen häiriöttömän pääsyn hätäpalveluihin. Espanjassa henkilötietojen käsittelyä koskevassa asetuksessa 1720/2007 säädetään henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä turvallisuustoimenpiteistä. Toimenpiteisiin kuuluvat turvallisuusasiakirjan laatiminen ja sen mukaisten turvallisuustoimenpiteiden käyttöönotto.

Tiedossa ei ole, että Espanjassa ylläpidettäisiin yleistä rekisteriä kaapelitietojen sijaintitiedoista. Tiedossa ei myöskään ole, että Espanjassa olisi voimassa velvoitteita, joiden mukaan sähköisten viestintäpalvelujen tarjoajilla olisi velvollisuus varautua ylläpitämään järjestelmiään maan alueelta käsin. Kuitenkin televiestintälain nojalla verkot, palvelut, laitteet ja laitteet, jotka ovat välttämättömiä maan puolustukselle, tulee tietyissä tilanteissa tarjota valtion käyttöön, jolloin niiden käyttöön sovelletaan erityisiä säännöksiä.

Hollanti

Hollannissa tärkein sähköisiä viestintäverkkoja ja palveluja koskeva säännös on televiestinnästä annettu laki (Wet van 19 oktober 1998, Telecommunicatiewet, jäljempänä televiestintälaki). Televiestintälaissa asetetaan vaatimuksia muun muassa verkkojen ja palvelujen laadulle ja jatkuvuudelle. Lain mukaan palveluntarjoajien on suoritettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen verkkojen ja palvelujen turvallisuuden ja eheyteen liittyviä riskejä. Lisäksi edellytetään, että palvelujen toimittamisen tulee jatkua huolimatta poikkeuksellisista tilanteista, kuten sodasta tai kriisitilanteesta.

Teleyritykset on veloitettu suorittamaan toimenpiteet häiriöiden ja tietoturvaloukkauksen estämiseksi. Näiden tarvittavien toimenpiteiden sisältö vaihtelee toimijasta riippuen. Vuoden 2013 alusta lähtien tulee voimaan ministerin jatkuvuutta koskeva määräys (Besluit Continuïteit), jossa turvallisuustoimenpiteet yksilöidään tarkemmin. Vähimmäisvaatimukseen kuuluu jatkuvuuden vaatimus. Teleyrityksen tulee suorittaa tarvittavat toimenpiteet yleisten puhelinpalvelujen ja yleisten sähköisten viestintäverkkojen saatavuuden varmistamiseksi teknisten häiriöi-

den tai verkon kokonaisvaltaisen häiriötilanteen varalle. Näissä tapauksissa velvoitteen täyttämistä aiheutuvilla kustannuksilla ei ole merkitystä velvoitteen toteuttamisvelvollisuuden kannalta.

Televiestintälain nojalla teleyritysten tulee varautua poikkeustilanteisiin ja häiriöihin kaikilla tarvittavilla toimenpiteillä, joiden tulee olla teleyrityksen käytössä milloin tahansa. Yritysten on myös ylläpidettävä jatkuvuussuunnitelmaa. Jatkuvuussuunnitelmassa on nimettävä verkkojen ja palvelujen jatkuvuudesta vastaava toimihenkilö, joka tekee ilmoituksen turvallisuuden tai eheyden loukkauksista. Tämä henkilö toimii myös yhteyshenkilönä, kun viranomaisen pyytää tietoja tai tutkii, onko jatkuvuussuunnitelmaa noudatettu. Radioviestintäviranomaisella on mahdollisuus tarkastaa suunnitelma.

Teleyritykset ovat velvollisia toimeenpantamaan ja noudattamaan jatkuvuussuunnitelmaa. Teleyrityksen tulee laatia yhteenveto, arvioida turvallisuusriskit ja verkkojen ja palvelujen eheys vuosittain. Tulokset tulee käsitellä jatkuvuussuunnitelmassa. Lisäksi teleyrityksillä täytyy olla jatkuvuussuunnitelma siitä, mitä toimenpiteitä tulee suorittaa palvelujen ja verkkojen jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeustilanteissa.

Hollannissa kaapeleita koskevia tietoja voidaan jakaa vain kaivamistöiden yhteydessä. Poikkeuksellisissa tilanteissa ministeri voi televiestintälain nojalla antaa ohjeita verkkojen ylläpitämisestä ja käyttämisestä turvataksien yleisten verkkojen ja palvelujen käytävyyden.

Tanska

Tanskassa sähköisiä viestintäverkkoja säädetään lailla ja lain tasoisilla ministeriöiden antamilla määräyksillä. Tärkeimmät sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevat säännökset ovat laki sähköisistä viestintäverkoista ja -palveluista (Lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester 169/2011, jäljempänä telelaki). Sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tietosuojasta ja valmiudesta annetun määräyksen (445/2011) mukaan viestintäverkon omistavalla palveluntarjoajalla tulee olla jatkuva varasuunni-

telma hätätilanteisiin varautumiseksi ja hätätilanteiden selvittämiseksi.

Tanskassa ei ole asetettu lailla nimenomaisia velvoitetta yrityksille dokumentoida tai suojata teletoiminnan tai yhteiskunnan turvallisuuden kannalta kriittisiä tieto- tai viestintäjärjestelmiä koskevia tietoja, mutta tällainen velvoite voidaan katsoa kuuluvan osaksi määräyksen sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tietosuojasta ja valmiudesta asettamaa velvollisuutta, jonka mukaan verkko-operaattoreiden ja palveluntarjoajien tulee osana suunnittelua ja toimintaa suorittaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet hallitakseen viestintäverkkojen ja -palvelujen tietosuojariskejä. Samalla tavalla yleisen tietoturva koskevan säännöksen voidaan katsoa soveltuvan sähköisiin viestintäjärjestelmiin ja -verkkoihin.

Kaapelitiedot tulee ilmoittaa asunto-, kaupunki- ja maaseutuasioiden ministeriölle (Ministeriet for by, bolig og landdistrikter), joka ylläpitää rekisteriä kaikista maanalaisista kaapeleista. Tähän rekisteriin on pääsy kaikilla kaivaustöitä suorittavilla ammattilaisilla.

Tanskassa ei ole säännöksiä, joiden nojalla verkkoja tai palveluja tulisi varautua ylläpitämään tietyissä tilanteissa Tanskan valtion alueelta käsin tai joiden nojalla käyttäjille tai tilaajille olisi asetettu velvoitteita huolehtia verkkoon liitetyn laitteen, sisäisen verkon tai muun järjestelmän vaarattomuudesta tai tietoturvasta.

2.2.2 EU:n lainsäädäntö

Viestintämarkkinoita sääntelee viisi sähköisen viestinnän direktiiviä, jotka on kaikki hyväksytty 14 päivänä helmikuuta 2002 ja julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 24 päivänä huhtikuuta 2002.

Nämä direktiivit ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (2002/21/EY, jäljempänä *puitedirektiivi*), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä (2002/19/EY, jäljempänä *käyttöoikeusdirek-*

tiivi), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähköisiä viestintäverkkoja ja – palveluja koskevista valtuutuksista (2002/20/EY, jäljempänä *valtuutusdirektiivi*), Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja –palvelujen alalla (2002/22/EY, jäljempänä *yleispalveludirektiivi*) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (2002/58/EY, jäljempänä *sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi*).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ehdolliseen pääsyyn perustuvien tai ehdollisen pääsyn sisältävien palvelujen oikeussuojasta (98/84/EY, jäljempänä *ehdollisen pääsyn direktiivi*) annettiin 20 päivänä marraskuuta 1998.

Edellä mainittuja sähköisen viestinnän direktiivejä on sitemmin ajanmukaistettu ja muutettu kahdella eri direktiivillä. Toinen näistä on 25 päivänä marraskuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/140/EY sähköisten viestintäverkkojen ja – palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä annetun direktiivin 2002/21/EY, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä annetun direktiivin 2002/19/EY sekä sähköisiä viestintäverkkoja ja – palveluja koskevista valtuutuksista annetun direktiivin 2002/20/EY muuttamisesta. Toinen muutosdirektiivi on niin ikään 25 päivänä marraskuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/136/EY yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja – palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetun direktiivin 2002/58/EY ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä annetun asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta.

Molemmat direktiivit on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 18 päivänä joulukuuta 2009 ja ne on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä 25 päivä toukokuuta 2011.

Näiden viiden sähköisen viestinnän direktiivin lisäksi ehdotettuun lakiin liittyy neljä muuta direktiiviä. Näitä direktiivejä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston antama direktiivi 2006/24/EY, yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta (jäljempänä *tunnistamistietojen tallentamista koskeva direktiivi*), Euroopan parlamentin ja neuvoston antamalla direktiivillä 2010/13/EU audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (jäljempänä *AV-direktiivi*), tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY (jäljempänä *sähkökauppadirektiivi*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/84/EY ehdolliseen pääsyyn perustuvien tai ehdollisen pääsyn sisältävien palvelujen oikeussuojasta (jäljempänä *ehdollisen pääsyn direktiivi*).

Lisäksi Euroopan komissio on antanut kaksi esitystä, joilla voi myöhemmin olla vaikutuksia ehdotetun lain sisältöön. Näitä ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta COM(2012) 11 final (jäljempänä *yleinen tietosuoja-asetus*) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi verkko- ja tietoturvallisuuden korkean tason varmistamiseksi Euroopan unionin alueella (jäljempänä *verkko- ja tietoturvadirektiivi*).

Tässä luvussa esitellään edellä mainitut direktiivit, direktiivi-ehdotus ja asetus-ehdotus pääpiirteittäin.

Puitedirektiivi

Vuonna 2002 annetulla puitedirektiivillä pyrittiin luomaan yhdenmukaistettu sääntelyjärjestelmä sähköisen viestinnän palveluille ja verkoille sekä niihin liittyville toiminnoille ja palveluille Euroopan unionin alueella. Puitedirektiivin keskeinen tavoite oli selkeyttää kansallisten sääntelyviranomaisten, kuten

Viestintäviraston asemaa säätämällä niiden toimintaa koskevista periaatteista sekä sääntelyviranomaisen tavoitteista ja tehtävistä.

Puitedirektiivillä on luotu puitteet sääntelyviranomaisten puuttumiselle sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkina-häiriöihin. Lähtökohtana on sääntelyviranomaisen puuttumattomuus markkinoiden toimintaan. Yrityksille asetettujen erityisvelvollisuuksien perustana on markkina-analyysillä todetut häiriöt markkinoilla.

Puitedirektiiviin vuonna 2009 tehdyillä muutoksilla pyrittiin muun muassa lisäämään yhdenmukaista eurooppalaista sääntelykäytäntöä nykyisestä säätämällä entistä tarkemmin siitä menettelystä, jolla kansallisen sääntelyviranomaisen päätöksentekoon liitetään komission, muiden yhteisön jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten kuuleminen sekä kokonaan uutena tahona Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kuuleminen.

Direktiivi on täysharmonisoiva eli teleyrityksille ei saa kansallisessa lainsäädännössä asettaa sitä pidemmälle meneviä velvoitteita.

Valtuutusdirektiivi

Valtuutusdirektiivin tavoitteena on luoda edellytykset sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen sisämarkkinoille yhdenmukaisella ja yksinkertaistamalla teleyritysten markkinoille pääsyyn liittyviä yleisiä ehtoja. Mahdollisimman yhdenmukaisella sääntelyllä pyritään edistämään sähköisen viestinnän palvelujen sekä yleiseurooppalaisten viestintäverkkojen ja -palvelujen kehittymistä ja siten hyödyttämään sekä palvelun tarjoajia että kuluttajia. Sääntelyn pyrkimyksenä on vähentää teleyrityksille koituvaa hallinnollista taakkaa ja helpottaa markkinoille pääsyä.

Direktiivi on täysharmonisoiva eli teleyrityksille ei saa kansallisessa lainsäädännössä asettaa sitä pidemmälle meneviä velvoitteita.

Valtuutusdirektiiviin tehdyissä muutoksissa on korostettu lisää palvelu- ja tekniikkariippumattomuutta. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena on ollut radiotaajuuksien tehokkaan ja häiriöttömän käytön edistäminen ja varmistaminen.

Käyttöoikeusdirektiivi

Käyttöoikeusdirektiivin tavoitteena on yhdenmukaistaa tapoja, joilla jäsenvaltiot sääntelevät sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajien välisiä markkinoita. Käyttöoikeusdirektiivin säännöksiä sovelletaan sähköisiin viestintäverkkoihin puitedirektiivin mukaisesti määritellyillä tuote- ja palvelumarkkinoilla, jotta käyttöoikeuksien ja yhteenliittämisen tarjoajien välillä havaitut markkinaongelmat voitaisiin ratkaista.

Säännökset koskevat muun muassa viestintäverkkojen käyttöoikeuksia, toisin sanoen sitä, millaisissa tilanteissa ja millaisilla perusteilla teleyritykset ovat velvollisia luovuttamaan kilpailevalle teleyrityksille käyttöoikeuksia omaan omaisuuteensa. Käyttöoikeusdirektiivin tarkoitus on taata yrityksille oikeudellisesti vakaa toimintaympäristö määrittelemällä niiden keskeiset oikeudet ja velvollisuudet. Käyttöoikeusdirektiivin perustelujen (res. 2) mukaan sisältöpalvelut, kuten radio- tai televisiolähetysisisältökokonaisuuden kaupallinen tarjoaminen eivät kuulu sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisen sääntelyjärjestelmän soveltamisalaan.

Direktiivi on täysharmonisoiva eli teleyrityksille ei saa kansallisessa lainsäädännössä asettaa sitä pidemmälle meneviä velvoitteita.

Yleispalveludirektiivi

Yleispalvelua ja käyttäjien oikeuksia koskevalla yleispalveludirektiivin tavoitteena on taata hyvälaatuiset ja kaikille käyttäjille yhtä lailla tarjolla olevat sähköiset viestintäpalvelut ensisijaisesti kilpailun avulla. Sen varalta, ettei kilpailu riitä takaamaan tyydyttävästi kaikkien käyttäjien tarpeita, direktiivissä säädetään niin sanotun yleispalvelun tarjonnasta sekä tästä tarjonnasta aiheutuvien kustannusten kattamisesta. Yleispalvelulla tarkoitetaan direktiivissä samaa kuin välttämättömyyspalveluilla yleensä. Käsitteellä viitataan siis sähkön, veden ja peruspankkipalvelujen tapaan sellaisiin viestintäpalveluihin, jotka ovat aivan välttämättömiä kuluttajille nyky-yhteiskunnassa.

Yleispalvelua koskevien säännösten lisäksi direktiivissä säädetään sähköisten viestintäpalvelujen käyttäjien ja kuluttajien keskeisimmistä oikeuksista. Direktiivin perusteluissa (res. 45) todetaan, että sisältöpalvelut, ku-

ten ääni- tai televisiolähetyspalvelupaketin tarjoaminen myyntiin eivät kuulu sähköisten viestintäverkkojen ja –palvelujen yhteisen sääntelyjärjestelmän soveltamisalaan. Samassa yhteydessä todetaan, että yleispalveludirektiivillä ei rajoiteta yhteisön oikeuden mukaisia, jäsenvaltion tasolla kyseisten palvelujen osalta toteutettavia toimenpiteitä.

Direktiivi on täysharmonisoiva eli teleyrityksille ei saa kansallisessa lainsäädännössä asettaa sitä pidemmälle meneviä velvoitteita lukuun ottamatta kuluttajan suojaan liittyviä velvoitteita. Tästä on direktiivissä nimenomainen säännös, jonka mukaan direktiivillä ei rajoiteta kuluttajan suoja koskevien yhteisön sääntöjen, erityisesti direktiivien 93/13/EY ja 97/7/EY ja yhteisön lainsäädännön mukaisten kansallisten sääntöjen soveltamista.

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin tarkoituksena on täydentää yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (95/46/EY, jäljempänä *henkilötietodirektiivi*) sääntelyä siltä osin kun kyse on viestintäalasta. Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivillä pyritään suojaamaan luonnollisten henkilöiden yksityisyyttä ja luottamuksellisen viestin suoja, mutta myös oikeushenkilöiden asemaan kiinnitetään huomiota.

Direktiivin tarkoituksena on toisaalta mahdollistaa uusien, nykyaikaiseen viestintäteknologiaan perustuvien monipuolisten palvelujen sujuva käyttöönotto ja toisaalta turvata perusoikeudet viestinnän luottamuksellisuuteen ja henkilökohtaiseen vapauteen.

Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviä muutettiin 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla edellä jo mainitulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja –palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetun direktiivin 2002/58/EY ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yh-

teistyöstä annetun asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta yhteydessä.

Direktiivi julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 18 päivänä joulukuuta 2009 ja se saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä sähköisen viestinnän tietosuojalain muutoksella, joka tuli voimaan 25 päivänä toukokuuta 2011.

Tunnistamistietojen tallentamista koskeva direktiivi

Maaliskuussa 2006 hyväksytyllä tunnistamistietojen tallentamista koskevalla neuvoston ja parlamentin direktiivillä 24/2006/EY teleyritykset veloitetaan säilyttämään tietyt niiden saatavilla olevat, kaikkien viestintää harjoittavien tilaajien tai käyttäjien tunnistamistiedot sekä tietyt muut tiedot. Tiedot on säilytettävä vähintään kuuden kuukauden ja enintään kahden vuoden ajan. Säilyttämisaika voidaan tämän aikarajan puitteissa määrittellä tarkemmin kansallisesti.

Säilyttämisen tarkoituksena on varmistaa, että tiedot säilyisivät teleyritysten hallussa riittävän kauan erityisesti poliisin tarpeita varten. Säilytettäviä tietoja koskevat viranomaisten tiedonsaantioikeudet määräytyvät erikseen voimassa olevien kansallisten sääntöjen mukaisesti.

AV-direktiivi

Televisiolähetysten ja tilausohjelmalvelujen tarjontaa on EU:ssa harmonisoitu vuodesta 1989 lähtien silloisella televisiodirektiivillä. Unionin televisiotoiminnan ja tilausohjelmalvelujen sääntely on kodifioitu vuonna 2010 Euroopan parlamentin ja neuvoston antamalla direktiivillä 2010/13/EU audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (myöhemmin AV-direktiivi).

Ehdollisen pääsyn direktiivi

Ehdollisen pääsyn direktiivillä pyritään ensisijaisesti vaikuttamaan sellaisiin kaupallisiin toimiin, joiden kohteena ovat laittomat suojausten purkujärjestelmät. Hallitus antoi

tähän liittyen syksyllä 2012 eduskunnalle esityksen Euroopan neuvoston ehdolliseen pääsyn yleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sähkökauppadirektiivi

Sähkökauppadirektiivi koskee tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista sekä sopimusten tekemistä sähköisessä muodossa. Tietoyhteiskunnan palveluja ovat kaikki etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavat palvelut, joista tavallisesti maksetaan korvaus.

Direktiivin tavoitteena on varmistaa suotuisa toimintaympäristö sähköisen kaupankäynnin kasvulle. Vaikka sisämarkkinoiden kehityksessä on edistytty Euroopan unionissa (EU) jo melko pitkälle, jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen eroavuudet voivat kuitenkin aiheuttaa esteitä palvelujen tarjoamiselle sähköisesti jäsenvaltiosta toiseen. Direktiivillä luotavilla yhteisillä puitteilla pyritään yhtäältä poistamaan näitä esteitä ja siten parantamaan yritysten toimintaedellytyksiä sekä toisaalta lisäämään kuluttajien luottamusta sähköiseen kaupankäyntiin. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi direktiiviin on otettu säännöksiä muun muassa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapaudesta, palvelun tarjoajien sijoittautumisesta, tiedonantovelvollisuudesta, kaupallista viestinnästä, sähköisesti tehtävistä sopimuksista sekä välittäjinä toimivien palvelujen tarjoajien vastuuvapauden edellytyksistä.

Direktiivi sitoo EU:n jäsenvaltioiden ohella Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvia valtioita eli Norjaa, Islantia ja Liechtensteinia (ETA:n sekakomitean päätös N:o 91/2000, EYVL L7, 11.1.2001, s. 13). Direktiivin säännöksiä sovelletaan siis myös ETA-valtioiden alueelle sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin. Sähkökauppadirektiivi on implementoitu lailla tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta (458/2002) joka on tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2002.

Yleinen tietosuojasetus

Euroopan komissio antoi 25 päivänä tammikuuta 2012 ehdotuksen henkilötietojen suojaa koskevaksi uudeksi EU:n lainsäädäntökehikseksi. Lisäksi komissio antoi Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle tiedonannon Yksityisyyden suoja verkottuvassa maailmassa. Euroopan uusi tietosuojakehys COM(2012) 9 final. Tiedonannossa todetaan, että henkilötietojen suojaa koskevan sääntelykehiksen uudistaminen on tarpeen muun muassa siksi, että teknologian nopean kehityksen ja globalisoitumisen myötä henkilötietoja kerätään yhä kasvavassa määrin ja niiden käsittelyssä ja siirtämisessä käytettävät keinot ovat muuttuneet. Tässä uudessa digitaalisessa toimintaympäristössä yksilöillä on oikeus valvoa tehokkaasti henkilötietojaan. Korkeatasoista tietosuojaa tarvitaan komission mukaan myös siksi, että voitaisiin parantaa luottamusta online-palveluihin ja hyödyntää digitaalitalouden kaikki mahdollisuudet. Näin edistetään EU:n talouskasvua ja EU:n teollisuuden kilpailukykyä osana EU:n toimenpiteitä digitaalisten sisämarkkinoiden kehittämiseksi. EU:n tietosuojauudistuksen tarkoituksena on komission mukaan luoda Euroopan unionille ajanmukainen, vahva, yhtenäinen ja kattava tietosuojakehys.

Ehdotettu lainsäädäntökehys sisältää ehdotuksen yleiseksi tietosuojasetukseksi, jolla kumottaisiin EY:n henkilötietodirektiivi 95/46/EY.

Verkko- ja tietoturvadirektiivi

Euroopan komissio antoi 7 päivänä helmikuuta 2013 ehdotuksen verkko- ja tietoturvadirektiiviksi.

Direktiiviehdotuksella jäsenvaltiot veloitettaisiin ensinnäkin laatimaan verkko- ja tietoturvastrategia sekä nimeämään kansallinen toimivaltainen viranomainen, jolla on riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit turvariskien ja -poikkeamien ennaltaehkäisyä ja käsittelyä sekä niihin reagoimista varten.

Toiseksi direktiivillä luotaisiin jäsenvaltioiden ja komission välinen yhteistyömekanismi, jonka keinoin voitaisiin vaihtaa ennakkovaroituksia tietoturvariskeistä ja -poikkeamista, tehdä yhteistyötä niiden rat-

kaisemisessa ja järjestää säännöllisiä vertaisarviointoja sekä harjoituksia.

Kolmanneksi direktiivi velvoittaisi eräiden yhteiskunnan keskeisten alojen (rahoituspalvelut, liikenne, energia, terveys) kriittisten infrastruktuurien ylläpitäjät sekä keskeisimmät tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajat ja julkishallinnot ottamaan käyttöön riskinhallintakäytänteitä ja raportoimaan ylläpitämiinsä keskeisiin palveluihin kohdistuvista merkittävistä tietoturvapoikkeamista.

2.3 Nykytilan arviointi

2.3.1 *Verkko- ja ohjelmistotoimiluvat*

Radiotaajuudet ovat rajallinen luonnonvara, jolla on huomattavan suuri yhteiskunnallinen, kulttuurinen ja taloudellinen merkitys. Taajuuksia käyttävät esimerkiksi matkaviestintä, langaton laajakaistaviestintä, televisio- ja radiolähetystoiminta ja satelliittiviestintä. Taajuuksien hallinto ja saatavuus vaikuttaa talouteen, turvallisuuteen, kulttuuriin, tieteseen ja ympäristöön. Radiotaajuuksista onkin tullut erittäin haluttuja resursseja, joiden kysyntä ylittää niiden tarjonnan. Suomessa taajuuksille on myönnetty käyttöoikeuksia kahta poikkeusta lukuun ottamatta vastikkeetta, vertailuun perustuvalla hallinnollisella menettelyllä.

Niin sanotulla perinteisellä taajuushallinnolla on ollut vaikeuksia pysyä toimintaympäristön nopean kehityksen tasalla, jolloin taajuuksia ei ole saatu riittävän tehokkaaseen käyttöön. Useissa EU-maissa on jo siirrytty markkinalähtöisempään taajuushallintoon. Käyttöoikeudet myönnetään joko huutokaupalla tai sellaisella muulla menettelyllä, jossa taajuuksien käyttöoikeudesta maksettavalla hinnalla on suurin vaikutus toimiluvanhaltijoiden valintaan. Vaikka toimilupasääntely näyttää esimerkiksi kuluttajahintoja tarkasteltaessa onnistuneen Suomessa hyvin, tekniikan, palvelujen sekä kansainvälinen kehitys ovat johtaneet tarpeeseen arvioida nykyistä toimilupajärjestelmää uudelleen. Valtioneuvosto on linjannut tulevaisuuden toimilupapolitiikkaa vuonna 2012 tehdyissä taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä ja sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa, joka

annettiin eduskunnalle selontekona vuonna 2012 (VNS 4/2012 vp.).

Niukkojen ja haluttujen radiotaajuuksien suuri taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys asettaa taajuushallinnolle entistä suurempia tehokkuus- ja joustavuusvaatimuksia. Suomessa vuonna 2009 ja 2013 järjestetyt taajuushuutokaupat osoittivat, että huutokauppa on myös suomalaisilla markkinoilla toimiva tapa myöntää taajuuksien käyttöoikeuksia. Huutokauppamenettely on niin sanottua kauneuskilpailua neutraalimpi ja läpinäkyvämpi, kun vain taajuuksista maksettava hinta ratkaisee kenelle toimilupa myönnetään. Huutokaupassa resurssit jakaantuvat tehokkaasti, kun taajuudesta on valmis maksamaan eniten se taho, joka pystyy käyttämään sitä hyväkseen tehokkaimmalla mahdollisella tavalla. Taajuuksien tehokkaampi käyttö johtaa lisääntyneeseen kilpailuun ja innovaatioihin, jotka näkyvät käytännössä uusina palveluina ja edullisempina hintoina.

Edellä mainituista syistä valtioneuvosto linjasi maaliskuussa 2012 tekemässään taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä, että huutokauppamenettelyä käytetään jatkossa myönnettäessä toimilupia uusille matkaviestintään osoitetuille taajuusalueille.

Suomalaisen televisiolähetystoiminnan markkinoille ei ole kehittynyt aitoa kilpailutilannetta, joka perustelisi huutokauppamenettelyn soveltamista. Televisiotoiminnalle osoitetuilla taajuuksilla harjoitetun liiketoiminnan mittakaava on myös matkaviestintöiminnan liikevaihtoa huomattavasti pienempi. Huutokauppamenetelmä ei myöskään ole paras mahdollinen tapa myöntää toimilupia tilanteissa, joissa on tarve taata taajuuksia yleishyödyllisille palveluille tai taajuusalue on jo käytössä. Näin ollen taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä ja sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa linjattiin, että televisiolähetystoiminta ja jo käytössä olevilla taajuusalueilla harjoitettava matkaviestintöiminta eivät edellytä huutokauppamenetelmään siirtymistä. Näin ollen televisiotoiminnan verkkotoimiluvat ja osa matkaviestintöimiluvista myönnettäisiin edelleenkin vastikkeetta. Koska paine taajuuksien käytön tehostamiseen on kuitenkin suuri, edellä mainituista taajuuksista alettaisiin perä markkinaehtoista taajuusmaksua. Ehdotettu

vuosittainen maksu perittäisiin muilta kuin huutokaupatuilta taajuusalueilta, koska taajuusmaksut ja taajuushuutokaupat ovat vaihtoehtoisia työkaluja pyrittäessä taajuuksien käytön tehostamiseen. Televisiotoiminnalle on osoitettu useita kanavanippuja, joista osa on tällä hetkellä vajaakäytössä.

Maanpäällisen televisiotoiminnan toimilupajärjestelmä perustuu lähetyskapasiteetin niukkuuteen. Maanpäällisen televisiotoiminnan käytettävissä olevasta taajuuskapasiteetista ei digitalisoinnin ja uudempien lähetys- ja pakkaustekniikoiden yleistymisen myötä ole samanlaista niukkuutta kuin analogisen televisiotoiminnan aikana. Näin ollen ei enää ole vastaavaa tarvetta saattaa ohjelmasisältöjä koskevia päätöksiä valtioneuvoston ratkaistaviksi. Televisiotoiminnan käytettävissä oleva taajuusresurssi sekä monipuolisen ja erityisryhmien tarpeet huomioon ottavan ohjelmistotoiminnan turvaaminen on mahdollista myös sananvapauten vähemmän puuttuvin keinoin. Toimilupahallintoa tulisikin keventää siten, että television ja radion ohjelmistotoimiluparatkaisut siirrettäisiin Viestintäviraston ratkaistavaksi silloin kun toiminnan edellyttämästä taajuuskapasiteetista ei ole niukkuutta.

Nykyinen ohjelmistolupajärjestelmä, jossa valtioneuvosto päättää ensin verkkotoimiluvan haltijat ja sen jälkeen myöntää ohjelmistotoimiluvat, joissa se määrää televisiotoiminnan sisällöt lähetettäväksi tietyissä kanavanipuissa, estää sisältötoimijoita kilpailutamasta lähetyspalvelujen tarjoajaa.

2.3.2 *Hinnoittelun valvonta*

Viestintämarkkinalain 37 ja 84 §:ssä määritelty syrjimätön ja kustannussuuntautunut hinnoittelu ovat nykyisin ainoat Viestintäviraston käytössä olevat hinnoittelun valvontakeinot. Syrjimättömällä hinnalla tarkoitetaan hinnoittelua, joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä tytäryhtiöilleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin myös kilpaileville teleyrityksille.

Voimassa olevan 84 §:n mukaan kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on kohtuullinen, kun aiheutuneet kustannukset ja toiminnan tehokkuus otetaan huomioon. Kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös kohtuullinen pääomalle laskettava tuotto, johon vaikuttavat teleyrityksen tekemät investoinnit ja niihin liittyvät riskit. Nykyisin hinnoittelun arviointi perustuu teleyritykselle aiheutuneisiin kustannuksiin ja kustannusten arvioinnin lähtökohtana on pidetty teleyrityksen itsensä antamia tietoja. Voimassa olevan 84 §:n hallituksen esityksen perustelujen mukaan, jos teleyrityksen toiminnan tehokkuutta on erityistä syytä epäillä, Viestintävirasto voi tutkia hinnoittelun yhteyttä toiminnan tehokkuuteen. Käytännössä, kun Viestintävirasto tutkii teleyrityksen tietyn säännellyn tuotteen kustannussuuntautuneisuutta, teleyritys ilmoittaa tuotteen tuottamiseen liittyvät kustannuksensa Viestintävirastolle tuotteen kustannuslaskelman muodossa. Voimassa olevassa lainsäädännössä kustannussuuntautunut hinta on määritelty lain tasolla siten, että sen tulee perustua yritykselle aiheutuneisiin kustannuksiin. Näin ollen voimassa oleva lainsäädäntö ei mahdollista Viestintävirastolle ottaa lähtökohdaksi teoreettisen tehokkaan toimijan kustannuksia. Säännellyn tuotteen hintaan sisällytettävän kohtuullisen tuoton arviointi on kaksivaiheinen. Ensiksi arvioidaan säännellyn tuotteen tuotantoon sitoutuneen pääoman määrä, jolle tuottoa voidaan laskea. Tämän jälkeen arvioidaan kohtuullinen tuottoprosentti.

Silloin, kun Viestintävirasto on määrännyt teleyrityksen noudattamaan kustannussuuntautunutta hintaa, se ei voi määrittää kustannussuuntautuneen hinnan tasoa etukäteen muissa kuin lain 37 §:ssä säädetyissä poikkeustapauksissa. Normaalisti, jos teleyritys on määrätty noudattamaan tietyn tukkutuotteen hinnoittelussa kustannussuuntautunutta hintaa, hinta jää sääntelyn kohteena olevan teleyrityksen oman arvioinnin mukaiseksi siihen saakka, kunnes Viestintävirasto määrittelee lainmukaisen hintatason jälkikäteen omasta aloitteestaan tai kilpailevan teleyrityksen toimenpidepyynnön johdosta.

Teleyrityksen yksittäisen tuotteen hintaa koskevassa valvontapäätöksessä Viestintävi-

rasto voi nykyisin viestintämarkkinalain 86 §:n nojalla päättää teleyrityksen perimän tuotteen enimmäishinnasta ja tarvittaessa velvoittaa teleyrityksen laskemaan tietyn tuotteen tai palvelun hintoja. Ongelmallista on, että Viestintäviraston näin määrittämällä ja vielä mahdollisesti korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamalla enimmäishinnalla ei ole kuitenkaan ajallista sitovuutta eteenpäin. Näin on erityisesti valitustapauksissa, kun korkeimman hallinto-oikeuden vahvistama enimmäishinta perustuu teleyrityksen useamman vuoden vanhoihin kustannuslaskelmiin. On epäselvää, kuinka pitkäksi ajaksi eteenpäin 86 §:n nojalla määritelty enimmäishinta sitoo teleyritystä. Jälkikäteen määritellyllä kustannussuuntautuneella hinnalla Viestintävirasto ei kuitenkaan pysty ohjaamaan teleyritysten säänneltyjen tuotteiden hinnoittelua tulevaisuudessa. Ongelmaa lisää se, että päinvastoin kuin kilpailuoikeudessa, viestintämarkkinalaissa ei ole sanktioita teleyritystä kohtaan tapauksessa, että sen hinnoittelu osoittautuu lain vastaiseksi. Viestintäviraston tekemä sääntely tulisikin olla luonteeltaan ennakkollista ja kilpailua edistävää erotuksena kilpailuviranomaisten suorittamasta jälkikäteisestä valvonnasta. Ennakolliseen valvontaan kuuluu myös sääntelyviranomaisen toimivalta määrätä säänneltävän tuotteen enimmäishinnasta.

Vertailtaessa muihin EU-maihin Viestintäviraston käytössä olevat hinnoittelun valvontakeinot ovat selvästi yksipuolisemmat. Esimerkiksi Viestintäviraston toimivalta asettaa säännellyille tuotteille enimmäishinta on rajoitettu lain 37 §:ssä vain harvoihin säänneltyihin tuotteisiin ja poikkeuksellisiin olosuhteisiin, kun se taas vertailumaissa on sääntelyviranomaisen yleisesti käyttämä hinnoittelun etukäteinen valvontakeino. On huomattava, että huomattavan markkinavoiman sääntely on jo lähtökohdiltaan poikkeuksellista ja tarkoitettu tilanteeseen, jossa markkinoilla toimii huomattavan markkinavoiman omaava yritys ja ennakkosääntely on tarpeen.

Viestintämarkkinoita koskeva EU-lainsäädäntö edellyttää ennakkollista puuttamista huomattavan markkinavoiman -yritysten aiheuttamiin kilpailuongelmiin siten, että kohtuuton hinnoittelu estetään tulevaisuudessa. Kilpailevilla ja alalle tulevilla

teleyrityksillä on myös huomattavan markkinavoiman sääntelystä johtuvia oikeuksia, jotka eivät toteudu tehokkaasti nykyisessä Viestintäviraston jälkikäteisessä hinnoittelun valvonnassa. Tämän vuoksi Viestintävirastolla tulisi olla tarvittaessa oikeus asettaa kaikille säännellyille tuotteille tai palveluille enimmäishinta.

Suomessa on kokemusta voimassa olevien huomattavan markkinavoiman -yritysten hinnoittelun valvontaa koskevien säännösten soveltamisesta kymmenen vuoden ajalta. Suomessa paikallisten huomattavan markkinavoiman -yritysten markkina-osuudet esimerkiksi laajakaistavähittäistuotteissa ovat pysyneet korkealla. Suomessa valtakunnallisia televisio- ja radiolähetyspalveluja tarjosi pitkään vain yksi yritys omistamassaan lähetyverkossa. Nykyään televisiolähetyspalveluja tarjoavat sekä Digita Oy että DNA Oy. Myös radiolähetyspalvelujen tarjoajia on kaksi; Digita Oy ja Telemast Nordic Oy.

Viestintävirasto on vuonna 2012 antamissaan päätöksissään keventänyt huomattavan markkinavoiman sääntelyä tilaajayhteys- ja laajakaistatukkuotteiden osalta pienemmiltä paikallisilta teleyrityksiltä ja keskittänyt sääntelyn merkittävimpiin paikallisiin huomattavan markkinavoiman yrityksiin. Viimeisimmissä huomattavaa markkinavoimaa koskevissa päätöksissään Viestintävirasto on myös ottanut huomioon matkaviestinverkoissa ja kiinteissä verkoissa tarjottavien hitaampien laajakaistayhteyksien keskinäisen korvattavuuden.

2.3.3 Yleispalvelu

Perinteisesti Suomessa on katsottu, että kansallisilla markkinoilla on lukuisia puhelinluettelo- ja numeropalveluja, eikä näiden palvelujen siitä syystä ole Suomessa enää katsottu kuuluvan yleispalveluvelvoitteen ydinalueeseen (HE 150/2006 vp.). Käytännössä uudenlaiset palvelumuodot ja tekniset ratkaisut mahdollistavat sen, että yhteystietopalveluja on saatavilla erilaisissa muodoissa, jolloin ne palvelevat myös entistä paremmin erityisryhmiä.

Suomessa on myös katsottu, että on tärkeää, että painettu puhelinluettelo on saatavilla

niin kauan, kunnes sähköiset yhteydet eivät ole kaikkien käytettävissä (HE 112/2002 vp.). Painetun puhelinluettelon toimittaminen ei ole enää automaattisesti välttämätöntä, sillä jokaisella suomalaisella on oikeus sekä puhelin- että laajakaistaliittymään, joiden avulla myös puhelinluettelo- ja numeropalvelut ovat saatavilla.

On kuitenkin tärkeää varmistua siitä, että nämä palvelut ovat myös käytännössä kaikkien saatavilla. Eri käyttäjäryhmien tarpeiden selvittämiseksi olisi arvioitava palveluja koskevat markkinat ja erityisryhmien tarpeet yhteystietopalvelujen toteuttamisessa. Tämä voi vammaisten käyttäjien osalta tarkoittaa esimerkiksi sitä, että palvelun tulisi olla käytettävissä vammaisten omilla apuvälineillä. Tavoitteena on varmistua siitä, että kaikki käyttäjät saavat nämä palvelut käyttöönsä tosiasiallisesti, sillä esimerkiksi aistivammaisiet eivät voi käyttää yhteystietopalveluja samalla tavoin kuin muut käyttäjät.

Yhä useammin myös yhteydenotot yrityksiin taikka viranomaisiin tapahtuu puhelimitse taikka internetin välityksellä sen sijaan, että asioitaisiin asiakaspalvelupisteessä. Tällöin on keskeistä varmistua siitä, että yhteystiedot eri viranomaisiin ovat myös tosiasiallisesti kaikkien saatavilla.

Yleispalvelun tosiasiallista saatavuutta heikentää nykyisin se, että viestintäpalvelujen käyttäjät eivät saa riittävästi tietoa yleispalvelutuotteista ja yleispalveluun liittyvistä oikeuksistaan. Vaikka Viestintävirasto on julkaissut kuluttajille suunnattua materiaalia yleispalvelusta, ei tieto viraston käsittelemien asiakasyhteydenottojen perusteella ole tavoittanut käyttäjiä tehokkaasti. Viranomaistiedotuksen ohella onkin tärkeää, että yleispalvelu ja yleispalvelutuotteet ovat esillä myös teleyritysten markkinointiviestinnässä, josta asiakkaat ovat tottuneet etsimään tietoa viestintäpalveluista ja palvelujen hinnoista.

2.3.4 *Taajuudet ja numerointi*

Nykyinen malli, jossa taajuuksien hallinnoinnista päätetään käyttämällä useita eri tason säädöksiä, ei ole käytännössä osoittautunut riittävän tehokkaaksi ja joustavaksi. Erityisesti radiotoiminnan osalta nykyinen mal-

li, jossa merkitykseltään hyvin vähäisistä ja sisällöltään teknisistä taajuusmuutoksista säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella, edellyttää päivittämistä ja selkeyttämistä.

Numerointia koskevassa sääntelyssä ei ole havaittu puutteita.

2.3.5 *Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa*

Viestintämarkkinalain käyttäjän oikeuksia koskevaa sääntelyä olisi kokonaisuutena arvioiden tarpeen selkeyttää ja yhdenmukaistaa kuluttajan, palveluntarjoajan ja viranomaisen välisen asioinnin edistämiseksi. Sääntelyä olisi myös tarpeen nykyaikaistaa tapahtuneen teknisen kehityksen myötä.

Viestintämarkkinalain 66 § ja 67 § koskevat viestintäpalvelusopimuksen tekemistä ja sopimusehtoja. Kuluttajat ovat pitäneet sääntelyn nojalla laadittavia viestintäpalvelusopimuksia vaikeaselkoisina ja epäselvyyttä on ilmennyt muun muassa sopimuksen voimaantuloajankohdasta ja palveluntarjoajan vastuun alkamisen ajankohdasta. Kyseisen sääntelyn osalta on ilmennyt tarvetta selkeyttää tilaajalle viestintäpalvelusopimuksen sopimusehtojen sisältöä.

Viestintämarkkinalain 68 §:ssä säädetään käyttäjän oikeudesta valita sisältöpalvelun tarjoaja. Sääntely ei huomioi nykyisellään tarvittavassa määrin käyttäjän mahdollisuutta valita vapaasti internetliittymän kautta käyttämänsä palvelut ja sovellukset, mikä on keskeinen osa verkkoneutraliteetin periaatetta ja tavoitteita. Jotta käyttäjä osaa valita tarpeisiinsa sopivan liittymän, saatavilla täytyy olla sopimusehdoissa ja muutoin riittävästi ymmärrettävää tietoa internetliittymän ominaisuuksista, kuten todellisesta tiedonsiirtonopeudesta ja liittymän mahdollisista rajoituksista, jotka vaikuttavat palvelujen ja sovellusten käyttämiseen liittymän kautta.

Sääntelyssä on tarpeen selkeyttää, millä perusteilla teleyritykset voivat rajoittaa liikennettä. Lisäksi on tarpeellista mahdollistaa viranomaisen puuttuminen asiaan, mikäli kilpailusta huolimatta syntyy tilanne, jossa käyttäjille ei ole tarjolla riittävän rajoittamattomia internetliittymiä

Viestintämarkkinalain virhettä, vastuuta ja korvauksia koskevia säännöksiä ja niiden välistä suhdetta on pidetty epäselvinä ja tulkinvaraisina. Erityisesti epäselvyyttä on aiheuttanut viestintämarkkinalain 67 d §:n ja 72 §:n sääntely. Virhettä, vastuuta ja korvauksia koskeva sääntely on nähty myös tarpeettoman hajanaisena.

Lisäksi korvaussääntelyssä ja ylivoimaisen esteen sääntelyssä olisi tarpeen huomioida myös myrskytuhojen aiheuttamat vahingot. Toimituksen keskeytyminen voi johtua vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, esimerkiksi sähkönsyötön häiriöistä aiheutuneista viivästyksistä ja keskeytyksistä. Myrskyjen seurauksena tapahtuvat viestintäpalvelujen keskeytykset johtuvat usein sähkönsyötön keskeytymisestä, minkä estämiseksi teleyrityksillä ei ole olemassa tosiasiallisia keinoja. Teleyrityksillä on velvollisuus varautua viestintämarkkinalain ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti viestintäverkkoihin kohdistuviin sähkönsyötön häiriöihin. Myrskytuhot aiheuttavat kuitenkin ajoittain sähkönsyötön häiriöitä, jotka kestävät pidempään kuin, mihin on viestintämarkkinalain ja Viestintäviraston määräysten mukaan varauduttava.

Viestintämarkkinalain 72 §:n mukaan suunnitelmallisten huolto- ja korjaustoimenpiteiden suorittaminen on mahdollista 48 tunnin ajan kalenterikuukaudessa ilman korvausvelvollisuutta. Nykymaailmassa toimivat viestintäpalvelut ovat arkipäivän sujuvuuden kannalta elinehto. Siksi nykyisen 48 tunnin korvauksettomuuden lyhentämistä voitaisiin pitää perusteltuna. Ajan lyhentämistä pienemmäksi kuin 24 tunniksi ei voida nähdä perustelluksi, koska halukkuus huolto- ja korjaustoimenpiteisiin voisi tällöin kärsiä.

Kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:n mukaan kuluttajalla, jolla on oikeus pidättyä maksusta taikka saada hinnan palautusta, vahingonkorvausta tai muu rahasuoritus myyjältä tai palveluksen suorittajalta tämän sopimusrikkomuksen johdosta, on tämä oikeus myös sitä luotonantajaa kohtaan, joka on rahoittanut kaupan tai palveluksen. Luotonantaja ei ole kuitenkaan velvollinen maksamaan kuluttajalle enempää kuin on tältä saanut maksuina. Edellä mainittua kuluttajansuojalain sääntelyä vastaavaa sääntelyä teleyrityk-

sen luotonantajavastuuseen rinnastettavasta vastuusta ei sisälly viestintämarkkinalakiin. Kuluttajan aseman parantamiseksi teleyrityksen luotonantajavastuuseen rinnastettavasta vastuusta säätäminen olisi tarpeellista teleyritysten osalta silloin, kun kuluttaja maksaa palveluja matkapuhelimella ja palveluista peritään maksu puhelinlaskun yhteydessä. Sääntelyn myötä myös turvallisuus lisääntyisi, kun teleyritykset olisivat entistä tarkempia siitä, millaisia palveluntarjoajia hyväksyisivät asiakkaiskseen ja puuttuisivat väärinkäytöksiin entistä nopeammin.

Laskun erittelyä ja yhteyskohtaista erittelyä koskevaa sääntelyä sisältyy viestintämarkkinalain 80 §:ään ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 24 §:ään. Laskun erittelyä ja yhteyskohtaista erittelyä koskevaa sääntelyä on nähty tarpeelliseksi tarkentaa ja yhtenäistää. Liittymän käytöstä aiheutuva lasku olisi tarpeen eritellä yksityiskohtaisemmin ja laskusta tulisi vaikeudetta käydä ilmi eri sörutteistä laskutettavat erät. Puhelinlaskuerittelyn tarkentaminen edesauttaisi tilaajan ja käyttäjän mahdollisuuksia selvittää mistä lasku koostuu.

2.3.6 *Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja*

Vuonna 2004 voimaan tulleella sähköisen viestinnän tietosuojalailla laajennettiin viestien ja niihin liittyvien tunnistamistietojen käsittelyn sääntely koskemaan myös yhteisötilaajia eli esimerkiksi yrityksiä ja muita yhteisöjä, jotka kolmansina osapuolina välittävät käyttäjien viestintää.

Viestinnän luottamuksellisuutta ja yksityisyyden suojaa koskevaa sääntelyä olisi tarkoituksenmukaista laajentaa edelleen koskemaan kaikkia niitä tahoja, jotka viestejä välittävät. Sääntely olisi toimijaneutraalia. Samalla sääntelyä olisi välttämätöntä päivittää vastaamaan teknologista muutosta.

Vain yksi yhteisötilaaja on tehnyt tietosuojavaltuutetulle virallisen sähköisen viestinnän tietosuojalain 13 i §:n mukaisen ennakkoilmoituksen siitä, että se aloittaa lain mukaisen tunnistamistietojen käsittelyn, jolla mahdollistetaan käsittely epäiltäessä yrityssalaisuuksien vuotamista tai muita väärinkäy-

töksiä. Jotta yhteisötilaaja voi käsitellä edellä mainituissa tapauksissa tunnistamistietoja, on ilmoitus lain mukaan tehtävä. Yhtään lain 13 i §:n mukaista vuosittaista ilmoitusta ei ole tietosuojavaltuutetulle tehty. Vuosittain ilmoitus tehdään tunnistamistietojen manuaalisesta käsittelystä.

Vuoden 2014 alussa voimaan tuleva pakokokeinolain 10 luvun 6 §:n muutos, jossa esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa rikoksesta epäillyn hallussa olevan tai oletettavasti muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen televalvontaan, kun epäiltyä on syytä epäillä muun muassa telesoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (muun muassa yrityssalaisuuden rikkominen), antaa poliisille oikeuden tutkia näitä samoja tietoja. Kun 13 a–k § säädettiin, yhtenä perusteena säännösten välttämättömyydelle oli, että esitutkintaviranomaisella ei ollut mahdollisuutta saada yrityssalaisuusvuototapauksissa epäillyn tunnistamistietoja esitutkintaan.

Voimassa olevat säännökset käsittävät myös ns. tunnistamistietojen käsittelyn luvattoman käytön tapauksissa. Käytännössä tunnistamistietojen käsittely luvattoman käytön ja tietoturvaan vaarantavissa tilanteissa on äärimmäisen hankalaa erottaa toisistaan.

Niin sanottu tunnistamistietojen tallentaminen viranomaistoimintaa varten on kohdennettu kaikille teletoimintailmoitusvelvollisille palveluyrityksille. Käytännössä tietoja tallennetaan tästä johtuen useampaan kertaan. Toisaalta tästä aiheutuu myös merkittäviä kustannuksia sisäasiainministeriölle, joka maksaa tallentamisesta aiheutuneet kulut kokonaisuudessaan. Säilytysvelvollisten yritysten rajaaminen olisi tarkoituksenmukaisempaa sekä kustannustehokkuudessaan että yksityisyyden suojan osalta.

2.3.7 Verkkotunnustoiminta

Fi-päätteisten verkkotunnusten lukumäärä on yli kolminkertaistunut vuodesta 2004 eikä kasvun taitumisesta ole nähtävissä keskipitkällä aikavälillä merkkejä. Verkkotunnusten voimakkaasti kehittyvä kysyntä edellyttää vaivattoman ja tehokkaan toimintamallin

luomista ja ylläpitämistä, sillä verkkotunnusten määrän lisääntyminen on kasvattanut maakohtaisten verkkotunnusten hallinnoinnin edellyttämää työmäärää.

Fi-päätteisiä verkkotunnuksia voidaan hakea Viestintävirastolta joko suoraan verkkotunnuksen käyttäjän tai tämän vapaaehtoisesti valitseman verkkotunnusvälittäjän toimesta (*sekamalli*). Muualla Euroopassa yleinen käytäntö on siirtyminen sekamallista loppuasiakasrajapinnan ulkoistamiseen verkkotunnusvälittäjille (*palveluntarjoajamalli*). Merkittävin syy palveluntarjoajamalliin siirtymisessä on ollut pyrkimys standardoida prosesseja ja kasvattaa asiakastyytyvyyttä. Suomessa suorat asiakkuudet loppukäyttäjän kanssa aiheuttavat tällä hetkellä suurimman osan viranomaisen verkkotunnushallintoon liittyvästä työmäärästä, joka sitoo tarvittavia resursseja muun muassa verkkotunnusvälittäjien valvonnasta ja verkkotunnustoiminnan yleisestä kehittämisestä asiakaspalveluun ja tekniseen neuvontaan.

Myös verkkotunnusten käyttäjät ovat kokeneet sekamallin epäselvänä, koska loppuasiakas asioi välillä verkkotunnusvälittäjän ja välillä rekisterinpitäjän kanssa. Sekamallissa yhdeksi ongelmaksi on koettu myös viranomaisen suhde verkkotunnusvälittäjien kanssa, koska toisaalta rekisterinpitäjä ja jälleennyjä tekevät siinä yhteistyötä, mutta toisaalta taas molemmat kilpailevat asiakkaista. Myös Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) suosittelee yleisissä ohjeissaan sekamallista luopumista kun maatunnuksen brändi on rakennettu riittävän tunnetuksi.

Viranomaisen mahdollisuudet puuttua voimassa olevan verkkotunnuslain nojalla mahdollisiin väärinkäytöstilanteisiin oikeusturvan toteutumiseksi ovat osoittautuneet myös erinäisissä tapauksissa ongelmallisiksi. Esimerkiksi nk. typosquatting-ilmiöön voi puuttua ainoastaan hitaan kuulemismenettelyn avulla, vaikka keinot siihen puuttumiseksi pitäisivät olla nopeita. Ilmiöllä tarkoitetaan tilanteita, joissa hyödynnetään sellaisia verkkotunnuksia, joista pystyy helposti näkemään, minkä suojatun nimen tai merkin väärinkirjoitettuja muotoja ne ovat. Esimerkiksi kirjoitusvirheen sisältävän verkkotunnuksen avulla voidaan käyttää hyväksi tavaramer-

kinhaltijaan viittaavan sivun etsimisessä tapahtuvia yleisiä kirjoitusvirheitä. Näin voidaan saada internetin käyttäjä avaamaan muu kuin aikomansa verkkosivu. Tällaisissa tapauksissa oikeudenhaltijat voivat vaatimuksillaan ruuhkauttaa pahoin Viestintäviraston epäselyyksien ratkaisemiseen käytettävät resurssit, joten keinot väärinkäyttöihin puuttumiseksi tulisivat olla aikaisempaa joustavampia.

2.3.8 *Yhteystietopalvelut*

Yhteystietopalveluja tarjotaan erilaisin teknisillä ratkaisuin ja erilaisten väylien kautta, kuten internetissä, tekstiviestipalveluna ja puhelimitse numeropalveluna. Käyttäjien kannalta on positiivista, että palvelujen tarjonta lisääntyy ja erilaisia vaihtoehtoja palvelujen saamiseksi on tarjolla. Tämä palvelee myös erityisryhmien tarpeita.

Erilaiset palvelumuodot merkitsevät kuitenkin myös sitä, että käyttäjien on entistä vaikeampi seurata sitä, missä kaikkialla ja millaisissa eri palveluissa heidän yhteystietojaan julkaistaan.

2.3.9 *Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely*

Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen sääntely on pääasiassa toimivaa. Television lähetyskapasiteetin merkittävä lisääntyminen ja mediatoimialan nopea kehitys ovat osoittaneet nykyisen ohjelmistolupasääntelyn olevan tavoitteisiinsa nähden tarpeettoman raskas. Järjestelmän jäykkyyden vuoksi toimijoiden ja viranomaisten on vaikea reagoida toimialalla tapahtuviin muutoksiin riittävän nopeasti.

Nykytila, jossa lyhytaikaiseen pelkästään teknisen radioluvan nojalla harjoitettavaan toimintaan voidaan myöntää teknisiä radiolupia peräkkäin toisiaan seuraaville kolmen kuukauden jaksoille, on osoittautunut käytössä keinoksi kiertää analogisen radiotoiminnan toimilupiasääntelyä. Tämä on tietyissä tapauksissa mahdollistanut vakinaiseen radiotoimintaan rinnastettavan toiminnan harjoittamisen lyhytaikaisilla luvilla.

2.3.10 *Telekaapelien, radiomastojen ja tukiasemien sekä niihin liittyvien laitteiden sijoittaminen*

Viestintämarkkinalain 100 – 109 §:n mukaisesti teleyrityksen on viime kädessä mahdollista sijoittaa telekaapeleita toisen alueelle kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksellä, jos asiasta ei päästä sopimukseen teleyrityksen ja maan omistajan välillä. Nykyiset telekaapelien sijoittamista koskevat säännökset eivät ole tiettävästi aiheuttaneet mainittavia tehtäviä kunnan rakennusvalvontaviranomaisille, koska telekaapeleiden sijoittamisesta on sovittu maan omistajan kanssa.

Vastaavia säännöksiä matkaviestinverkkojen edellyttämien radiomastojen ja tukiasemien sijoittamisen osalta ei ole. Käytännössä nykyisin radiomastojen sijoittaminen tai matkaviestinverkon tukiasemien sijoittaminen on perustunut teleyritysten sopimuksiin maan tai rakennuksen omistajan kanssa.

Viime vuosina langattomien puhe- ja data-liittymien määrä on kasvanut huomattavasti ja monille kotitalouksille langaton yhteys on yksinomainen viestintäyhteys. Langattomien liittymien yhteiskunnallinen merkitys on huomioitu muun muassa tulevaisuuden toimiluvissa, joissa viestintäverkoille ollaan asettamassa erittäin korkeita, jopa 99 prosentin väestöpeittovelvoitteita.

Lainsäädännöllä tulisi varmistaa mahdollisuus sijoittaa radiomastoja ja matkaviestintukiasemia toisen omistamalle maalle tai rakennukseen. Puhe- ja tietoliikennepalveluista on tullut peruspalvelun kaltainen hyödyke, minkä vuoksi on tarpeen varmistaa viime kädessä lainsäädännön keinoin kansalaisten ja yritysten mahdollisuus saada viestintäpalveluja. Jos asiasta ei säädetä lainsäädännössä, ongelmatilanteita voi tulla esimerkiksi silloin, kun radiomastojen tai matkaviestintukiasemapaikkojen vuokrasopimukset ovat päätymässä ja jos maan tai rakennuksen omistaja ei ole halukas uusimaan vuokrasopimusta. Tarkoitus on kuitenkin, että käytännössä radiomasto- ja tukiasemapaikoista neuvoteltaisiin, niistä sovittaisiin jatkossakin

ja että lainsäädännöllä edistettäisiin sopimusneuvottelujen sijoittamisesta.

2.3.11 Suojaus ja suojauspurkujärjestelmät

Yhden kortin periaatteella tarkoitetaan kanavien salausta yhteistyössä toimijoiden kesken siten, että salaus voidaan purkaa yhdellä ohjelmakortilla. Voimassa oleva yhden kortin periaatetta koskeva sääntely on ajalta ennen kuin maksutelevisiotoiminta yleistyi Suomessa. Maksutelevisio on digitalisoinnin myötä kasvanut voimakkaasti ja vakiinnuttanut asemansa merkittäväksi osaksi suomalaista televisiomaailmaa. Voimassa oleva viestinnän lainsäädäntö ei laajemmin koske tällä hetkellä maksutelevisio-operaattorin toimintaa.

Maksutelevisiopalvelujen käytettävyys edellyttää, että television käyttäjien on mahdollisuus käyttää kaikkia maksutelevisiopalveluja yhdellä salauksenpurkukortilla. Tämä edistäisi merkittävästi kuluttajien mahdollisuutta käyttää eri palveluntarjoajien palveluja, mikä osaltaan lisää palvelujen kysyntää ja kehittäisi siten maksutelevisiopalvelujen markkinoita Suomessa.

Kaikkia antenniverkon maksukanavia ei tällä hetkellä ole saatavilla samalle kortille. Tästä johtuen kuluttaja joutuu antenniverkon lähetyksiä katsoessaan vaihtamaan maksukorttia, mikäli hän haluaa katsoa vähintään kahden maksutelevisio-operaattorin toimittamia kanavia. Kortin vaihtamisen lisäksi kuluttaja joutuu soittamaan maksutelevisio-operaattorin asiakaspalveluun vaihdon toteuttamiseksi.

Nykyinen viestintämarkkinalain 136 §:n sääntely edellyttää tarkentamista. Haastavaksi sääntelyn tulevaisuudessa tekee muun muassa maksukanavien salauksen muuttuminen korttipohjaisesta ohjelmistopohjaiseksi ja siirtyminen operaattorikohtaisiin set-top-boxeihin, jolloin katsojan valinnanmahdollisuudet kaventuvat ja maksutelevisiotoimijan vaihtaminen vaikeutuu.

Suojauspurkulain säännöksissä ei ole havaittu muutostarpeita. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen Rikostilanne 2010-tutkimuksen liitetietojen mukaan poliisin tie-

toon ei ole vuosina 2001–2010 tullut yhtäkään suojausjärjestelmäräjähdystä.

2.3.12 Jatkuvuuden turvaaminen

Keskinäisriippuvaisessa maailmassa uudet turvallisuushaasteet vaativat laajan turvallisuusikäytön mukaista johdonmukaista varautumista. Uusina turvallisuushaasteina mainitaan muun muassa ilmastonmuutos, kansainvälinen rikollisuus ja tietoverkkoihin kohdistuvat hyökkäykset, jotka kaikki vaikuttavat myös sähköisen viestinnän jatkuvuuteen ja toimintavarmuuteen.

Sähköisen viestinnän häiriötilanteisiin tulisi voida reagoida hyvin nopeasti, jotta viranomaisten toiminta ja viestintäverkkoista riippuvaiset yhteiskunnan elintärkeät toiminnot eivät lamaantuisi. Sähköisen viestinnän häiriötön ylläpitäminen Suomessa on monimutkaistunut muun muassa yritysten toimintojen ulkoistamisten ja kansainvälistymisen vuoksi sekä toisaalta yhteiskunnan uhkamallien muuttumisen vuoksi.

Häiriötilanteiden nopea hallinta edellyttää esimerkiksi tele- ja sähköyhtiöltä sekä muilta keskeisiltä toimijoilta koordinoitua ja yhteistyötä. Onnettomuustutkintakeskus on arvioinut tutkintaselostuksessaan (S2/2010Y) Suomessa kesän 2010 rajujen myrskyjen vaikutuksia eri toimijoihin. Laajoista sähkökatkoista aiheutui merkittäviä vaikutuksia viestintäverkkojen toimivuudelle. Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksesta käy ilmi, että eri teleyritysten keskinäistä sekä teleyritysten ja sähköyritysten yhteistoimintaa on tarpeen parantaa, jotta häiriötilanteeseen voidaan reagoida mahdollisimman tehokkaasti tarkoituksenmukaisin toimenpitein.

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi on keskeistä huolehtia siitä, että teleyritysten kriittiset viestintäjärjestelmät tunnistetaan ja että niiden vaikutukset viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen toimivuuteen arvioidaan.

Teleyritysten kriittiset viestintäjärjestelmät saattavat myös sijaita muualla kuin Suomessa, jolloin niiden ylläpito voi olla kansainvälisten tietoliikenneongelmien tilanteissa vaikeaa. On kiinnitettävä huomiota siihen, kuinka varmistetaan kriittisten viestintäjärjestel-

mien ylläpito tilanteissa, joissa järjestelmä ei sijaitse Suomessa. Valtioneuvosto on kiinnittänyt tähän huomiota myös päätöksessään huoltovarmuuden tavoitteista. Telekaapelit ovat osa yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria, joka osaltaan turvaa viestintäpalvelujen toimivuuden Suomessa ja joka varmistaa kansallista turvallisuutta. Merkittävä osa tietoliikennehäiriöistä johtuu maankaivuutöissä katkenneista telekaapeleista. Kaapelitietojen saatavuuteen sekä tietojen turvalliseen käsittelyyn tulee kiinnittää huomiota.

Tällä hetkellä viestintämarkkina-alueissa ei edellytetä sitä, että teleyritykset saattavat telekaapeleiden sijaintitiedot digitaaliseen muotoon. Tästä johtuen tiedot eivät ole saatavilla luotettavasti ja ajantasaisesti yhdestä paikasta. Lisäksi se hidastaa esimerkiksi maanrakennustöiden aloittamista sekä teleyritysten suunnittelutöitä.

Yhteiskunnan toimivuuden kannalta keskeisimmille viranomaisille sekä yhteiskunnan turvallisuuden kannalta keskeisiä tehtäviä suorittaville yritystoimijoillekin tulisi turvata mahdollisuus saada viranomaisverkkojen käyttöoikeus. Viranomaisverkkojen käyttämiseen oikeutettujen yhteisöjen ja henkilöiden piiri ei kuitenkaan saisi kasvaa niin suureksi, että se vaarantaisi viestintämarkkinoiden häiriöttömyyden.

Viestintämarkkina-alueissa säädetty velvollisuus varustaa kiinteän puhelinverkon keskuksat etuoikeustoiminnalla on jäänyt jälkeensä teknisestä kehityksestä, eikä se nykyisellään palvele viranomaisten viestintätarpeita häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa. Kiinteillä puhelinverkoilla ei ole enää nykyisin merkittävää käyttäjämäärää ja kiinteiden puhelinverkkojen liittymämäärät ovat jatkuvassa laskussa.

Etuoikeustoimintaa ei ole koskaan käytetty. Etuoikeustoiminto kiinteässä verkossa ei tuo viranomaisten operatiiviseen viestintään kustannuksiin nähden järkeviä hyötyjä. Turvallisuusviranomaisilla on tehtävien hoitoaan varten omat kaupallisista verkoista erilliset verkkonsa, joiden toimintavarmuuden ja laatu-tason viranomaiset voivat määrittää tarpeitaan vastaaviksi. Viranomaisilla on mahdollisuus käyttää myös kaupallisia viestintäverkkoja muiden käyttäjien tapaan.

2.3.13 *Viranomaismaksut ja –korvaukset*

Maksuja koskevia säännöksiä on useissa eri laeissa ja asetuksissa, mitä ei voida alan toimijoiden kannalta pitää tyydyttävänä tilanteena. Viestintämarkkina- ja tietoturvamaksun nykyinen laskentamalli, jossa maksujen suuruus määritellään maksuyksiköiden lukumääränä maksuluokittain, ei kohtele maksuvelvollisia tasapuolisesti eikä maksun suuruus ole riittävällä tavalla ennakoitavissa. Ennakoitavuutta heikentää esimerkiksi se, että kahden maksuluokan rajalla olevan teleyrityksen on vaikea arvioida, kumpaan maksuluokkaan yritys sijoittuu.

Kuten edellä on todettu verkkotoimiluvat myönnetään pääsääntöisesti vertailevalla menettelyllä sekä televisiolähetys- että matkaviestintötoimintaan. Uusiin matkaviestintä- ja verkkotoimilupaa voidaan myöntää myös huutokaupalla. Yhteiskuntapoliittisesti ei voida enää pitää hyväksyttävänä sitä, että rajallista luonnonvaraa voitaisiin hyödyntää kaupallisesti korvauksetta. Myös muiden viestintäpoliittisten tavoitteet, kuten tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen sähköisen viestinnän toimijoille sekä taajuuksien tehokkaan käytön vaatimus, edellyttävät markkinaehtoisesta taajuusmaksun käyttöönottoa.

Uusien viestintätapojen sekä jatkuvan tietoteknisen kehityksen myötä telepakkokeinojen käytön ja viranomaisten tiedonsaantipyynnöiden voidaan perustellusti olettaa kasvavan. Viranomaiset vastaavat nykyisin käytännössä kaikista telekuuntelun ja televalvonnan sekä tiedonsaantipyynnöiden toteuttamiseen liittyvistä kustannuksista. Kustannusten lainmukaisuuden valvonta sekä ennakoitavuus on osoittautunut hankalaksi.

2.3.14 *Viranomaistoiminta*

Viestintävirastolla on tietoturvaloukkausten selvittämistä ja tiedonkeruuta varten säädettyjen tehtäviensä hoitamisessa tarvittavaa asiantuntemusta ja toimivaltuuksia, joille on ilmeistä käyttöä myös muiden viranomaisten suorittaessa omia tehtäviään. On tärkeää

määritellä lain tasolla, missä määrin Viestintävirastolla on mahdollisuuksia antaa virka-apua toisille viranomaisille ja mitä virka-apuun voisi kuulua. Nettobudjetoidun Viestintäviraston toiminnan ja tehtävien rahoitus koostuu pääasiassa yrityksiltä perittävistä lakisääteisistä ja suoriteperusteisista maksuista. Siksi on tarpeen samalla arvioida sitä, miten virka-avusta Viestintävirastolle aiheutuvat kustannukset tulisi kattaa.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esitetyllä lainsäädännöllä tavoitellaan kokonaisuudessaan positiivisia tietoyhteiskuntavaikutuksia. Kansalaisten näkökulmasta tämä merkitsee sitä, että tarjolla olevat sähköisen viestinnän palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, turvallisia, helppokäyttöisiä ja kohtuuhintaisia. Sääntelyllä pyritään myös varmistamaan se, että näitä palveluja on saatavilla kaikkialla Suomessa. Lisäksi sääntelyllä pyritään edistämään sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja samalla tavoitteena on myös kilpailun edistäminen.

3.1.1 Toimilupajärjestelmä

Tekniikan, palvelujen sekä kansainvälinen kehitys ovat johtaneet tarpeeseen arvioida nykyistä toimilupajärjestelmää uudelleen. Toimilupajärjestelmää ehdotetaan taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä sekä sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa tehtyjen linjausten mukaisesti sekä markkinaehtoistettavan että kevennettävän.

Verkkotoimiluvan myöntäisi lähtökohtaisesti edelleen valtioneuvosto vertailevalla menettelyllä. Taajuuksien tehokkaamman käytön varmistamiseksi matkaviestintöimintään vapautuvat taajuudet voitaisiin kuitenkin myöntää myös huutokauppaamalla. Taajuuksien käyttöä tehostamalla pyritäisiin lisäämään kilpailua ja innovaatioita, jotka näkyvät käytännössä loppukäyttäjille uusina palveluina ja edullisempina hintoina sekä tietoyhteiskunnan kehittymisenä. Huutokauppa on toi-

milupien myöntämismenetelmänä vertailevaa menettelyä läpinäkyvämpi ja selkeämpi ja sen on todettu allokoivan resursseja tehokkaasti, kun taajuudesta on valmis maksamaan eniten se taho, joka pystyy käyttämään sitä hyväkseen tehokkaimmalla mahdollisella tavalla. Huutokauppaamenetelmää ei sovellettaisi televisiotoimintaan käytettäviin taajuuksiin johtuen taajuuksilla harjoitetun liiketoiminnan mittakaavasta ja kilpailutilanteesta markkinoilla.

Huutokauppaamenettelyä koskevat säännökset perustuisivat pääosin vuonna 2009 säädetyin huutokauppalain säännöksiin, joita on sovellettu sekä vuonna 2009 järjestetyssä 2,6 gigahertsin ja vuonna 2013 järjestetyssä 800 megahertsin taajuushuutokaupassa. Huutokaupan kulloinkin kyseessä olevista, taajuusalueesta riippuvista tarkemmista yksityiskohdista, kuten taajuuksien lähtöhinnasta ja myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella. Sekä vertailevalla menettelyllä että huutokaupalla myönnettyjen verkkotoimilupien ehtoja, muuttamista, peruuttamista ja siirtämistä koskevat säännökset olisivat pääasiallisesti nykyisen kaltaisia.

Televisio- ja radiotoimintaa koskevan ohjelmistotoimilupajärjestelmän muuttamisen tavoitteena olisi sen keventäminen, tehostaminen ja yksinkertaistaminen siirtämällä merkittävä osa ohjelmistotoimilupapäätöksistä Viestintäviraston ratkaistavaksi.

Nykyinen ohjelmistotoimilupamalli, joka on luotu aikana, jolloin televisio- ja radiosisältöjen lähettämiseen oli käytössä huomattavasti nykyistä rajoitetumpi määrä taajuuksia, ei enää sovellu nykytilanteeseen. Televisiotoiminnan taajuuksista ei enää ole esiintynyt juurikaan niukkuutta digitalisoinnista ja uusista lähetys- ja pakkaustekniikoista johtuen. Näin ollen ohjelmasisältöjä koskevia päätöksiä ei enää olisi tarvetta saattaa valtioneuvoston ratkaistavaksi. Televisiotoiminnan toimilupajärjestelmän keventämisen tavoitteena on edistää toimialan kilpailukykyä nopeuttamalla sisältöjen kysynnän ja tarjonnan kohtaamista.

Televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat voisivat jatkossa saada tarvitsemansa ohjelmistotoimiluvat Viestintävirastolta silloin, kun radiotaajuuksista tai lähetyksapasiteetista

ei ole pulaa eli toimiluvat voitaisiin myöntää kaikille hakijoille eikä ohjelmistotoimiluvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Viestintävirasto myöntäisi samalla tarvittavan radioluvan eikä erillistä lupaprosessia enää tarvittaisi, joka entisestään kevennäisi ohjelmistotoimilupamenettelyä. Viestintävirasto selvittäisi ainoastaan täyttävätkö toimilupaa hakevat yritykset toimiluvan yleiset myöntämisedellytykset, joten päätöksen tekeminen ei edellyttäisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Näin ollen toimijat saisivat myös päättää lähettävistä ohjelmasisällöistään vapaasti. Toimilupapäätöksen mukaista toimintaa ei myöskään enää sidottaisi tiettyyn yksittäiseen kanavanippuun, jolloin toimiluvan haltijat voisivat valita minkä verkkoyrityksen verkossa ja kanavanipussa ne harjoittavat toimintaa. Muutoksen tavoitteena olisi edistää kilpailua markkinalla.

Jos taajuuskapasiteetista kuitenkin olisi niukkuutta, asia siirtyisi valtioneuvoston ratkaistavaksi. Valtioneuvosto myöntäisi toimiluvat pääasiallisesti samoin perustein kuin voimassa olevassa toimilupamallissa ja se voisi asettaa myös lähetysten sisältöä koskevia ehtoja.

Esityksessä säädettäisiin erikseen niin sanotuista yleisen edun kanavista sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi. Tavoitteena olisi kotimaisen sisällöntuotannon jatkuvuuden ja suomalaisen televisioitoiminnan korkealaatuisuuden ja monipuolisuuden turvaaminen. Yleisen edun kanavien tulisi muun muassa olla kaikkien suomalaisten vastaanotettavissa. Toimiluvan myöntämisedellytykset olisivat muiden ohjelmistotoimilupien edellytyksiä tiukempia ja niihin sisältyisi muun muassa suomen- tai ruotsinkielisyyttä ja ohjelmien sisältöä koskevia ehtoja.

Yleisen edun kanaviksi katsottavilla toimiluvan haltijoilla olisi laissa säädetty oikeus saada verkkotoimiluvan haltijalta lähetykskapasiteettia sellaisesta yleisen edun toimintaan osoitetusta maanpäällisen televisioverkon kanavanipusta, johon ei kohdistu jäljempänä käsiteltäviä korotettuja taajuusmaksuja. Samassa kanavanipussa toimisi myös Yleisradio Oy.

Toimilupaviranomaisena toimisi Viestintävirasto, mutta jos kaikille halukkaille ei voitaisi myöntää toimilupaa, asia siirtyisi valtioneuvoston ratkaistavaksi. Toimiluvat myönnettäisiin edellä mainittua kevennettyä menettelyä käyttäen myös analogiselle radio-toiminnalle.

Ohjelmistotoimiluvan ehtoista, muuttamisesta ja siirtämisestä säätävät pykälät säilyisivät pääasiallisesti nykyisen kaltaisina.

Toimilupajärjestelmää markkinaehtoistettiin perimällä tele- ja televisioitoiminnan taajuuksista niiden markkina-arvoa heijastava maksu. Maksu otettaisiin käyttöön sellaisilla taajuusalueilla, joihin käyttöoikeus myönnetään vastikkeetta eli vertailevalla menettelyllä, koska taajuusmaksut ja taajuushuutokaupat ovat vaihtoehtoisia työkaluja pyrittäessä taajuuksien käytön tehostamiseen. Televisioitoiminnan käyttöön osoitetuista taajuuksista maksu perittäisiin muiden kuin edellä mainittujen yleisen edun kanavanippujen käytöstä.

Maksun tavoitteena olisi edistää taajuuksien käytön taloudellista tehokkuutta ja hallinnollisena kannustemaksuna se perustuisi taajuuksien käytön vaihtoehtoiskustannuksiin. Kun taajuudelle asetettaisiin sen arvoa kuvaava hinta, taajuuden käyttäjä luopuisi mahdollisesti käyttämättä olevasta taajuudesta tai pyrkisi tehostamaan taajuuksiensa käyttöä siten, että maksun suhteellinen koko pienenee.

Maksua voitaisiin periä myös Viestintäviraston puolustusvoimien käyttöön määräämistä taajuuksista. Maksun tavoitteena olisi taajuuksien käytön tehostamiseksi ohjata puolustusvoimia siirtymään mahdollisimman pitkälti käyttämään yleiseurooppalaisia sotilastaajuuksia ja vastaavasti vapauttamaan muita taajuuksia siviilikäyttöön.

3.1.2 *Hinnoittelun valvonta*

Viestintävirastolle annettaisiin laajempi toimivalta valita ja asettaa teleyritykselle tarkoituksenmukainen hinnoitteluvollisuus markkina-analyysin perusteella todetun kilpailuongelman sekä säänneltävien tuotteiden ja palvelujen erityispiirteiden mukaisesti. Viestintävirasto voisi asettaa huomattavan

markkinavoiman yritykselle sekä poikkeuksellisissa tilanteissa myös muulle teleyritykselle velvollisuuden noudattaa laissa määriteltyjä kustannussuuntautunutta, vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa tai oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua. Muutosten yhtenä tavoitteena olisi, että kustannussuuntautuneen hinnoittelun sääntelyssä tuotteesta ja markkinatilanteesta riippuen voitaisiin ottaa huomioon vain tehokkaan toiminnan kustannukset. Ilman kilpailupainetta toimivalla yrityksellä ei ole tarvetta tehostaa toimintaansa ja tämän vuoksi on katsottu, että yrityksen omiin kustannuksiin perustuva sääntely ei kaikissa tilanteissa johda kilpailujen markkinoiden hintatasoon. Ei voida pitää kohtuullisena sitä, että kilpailijat maksaisivat verkon vuokrahinnoissa tuottoa yrityksen mahdollisesti tehottomille investoinneille tai verkon ajan myötä tarpeettomiksi muuttuneille osille. Viestintäviraston hinnoittelun tarkastelun lähtökohdan muuttaminen aiheutuneista kustannuksista kohti tehokkaan toimijan kustannuksia ei odoteta aiheuttavan muutoksia toimintaympäristöön – nähdessä tehokkaasti toimivalle teleyritykselle.

Lainsäädäntöä muutettaisiin myös teknologianeutraaliksi siten, että se mahdollistaisi samat hinnoitteluvalvonnan työkalut käytettyä teknologiasta riippumatta. On kuitenkin huomattava, että sääntelyn kohteena olevien erilaisten tuote- ja palvelumarkkinoiden eroista johtuen samat hinnoitteluvollisuudet eivät välttämättä ole tarkoituksenmukaisia kaikille säännellyille tuotteille.

Viestintämarkkinoita koskeva EULainsäädäntö edellyttää ennakkollista puuttumista huomattavan markkinavoiman - yrityksistä johtuviin kilpailuongelmiin siten, että kohtuuton hinnoittelu estetään tulevaisuudessa tehokkaasti. Sen sijaan EULainsäädännön tarkoituksena ei ole keskittää sääntelyviranomaisen valvontaa menneen markkinavoiman mahdollisen väärinkäytön valvontaan. Tämän vuoksi lakiin ei ehdoteta säännöstä Viestintäviraston toimivallasta tutkia teleyrityksen menneisyydessä soveltaman hintatason lainmukaisuutta. Tämä myös vastaa vallitsevaa oikeustilaa (3.2.2012/132 KHO:2012:7).

Nyt esitettyjen muutosten myötä Viestintävirastolla olisi toimivalta asettaa säännellyille tuotteille enimmäishinnat kolmeksi vuodeksi. Tämä mahdollistaa Viestintäviraston tehokkaan ennakkollisen puuttumisen kilpailuongelmiin viestintämarkkinoilla. Se vähentää myös tarvetta tutkia teleyritysten hinnoittelua jälkikäteen sen varmistamiseksi, että teleyrityksen toiminta on ollut lain mukaista. Niissä tapauksissa, joissa Viestintävirasto asettaisi säännellylle tuotteelle hinnoitteluvollisuuden, mutta ei asettaisi enimmäishintaa, Viestintävirastolla säilyisi oikeus tutkia säännellyn tuotteen kulloinkin voimassa olevan hinnan lainmukaisuus.

Teleyritysten oikeusuoja olisi varmistettu valitusoikeudella Viestintäviraston hinnoittelua koskevista teleyrityksiä velvoittavista päätöksistä.

Ehdotettujen muutosten sisältöä on kuvattu tarkemmin 70 ja 71 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

3.1.3 Yleispalvelu

Yleispalvelua koskevien muutosten tavoitteena on parantaa yleispalveluun kuuluvien palvelujen saatavuutta ja kansalaisten tiedonsaantia. Yleispalvelua koskevassa luvussa ehdotetaan säädettäväksi yleispalvelun tarjoajien velvollisuudesta tiedottaa yleispalveluvollisistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan Ehdotetun muutoksen tavoitteena on parantaa käyttäjien mahdollisuutta saada tietoa heitä koskevista oikeuksista.

On tärkeää, että käyttäjät ovat valveutuneita ja saavat tietoa siitä, miten heidän oikeuksistaan huolehditaan ja erilaisista mahdollisuuksista palvelujen tarjoamisessa. Tavoitteena on, että käyttäjät voisivat myös entistä paremmin itse vaatia heille kuuluvia oikeuksia, jos palveluja ei ole saatavilla muilla keinoin.

Yhteystietopalvelujen sisällyttämisellä yleispalvelun piiriin tavoitteena on varmistua siitä, että kaikkien käyttäjien saatavilla on esteettömät ja kohtuuhintaiset yhteystietopalvelut. Suomen vammaispoliittisessa ohjelmassa 2010–2015 tuodaan esille, että olisi edistettävä vammaisten henkilöiden valmiutta käyttää

puhelinpalveluja ja sähköisiä palveluja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta eri käyttäjäryhmien kannalta. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on vammaispoliittisen ohjelman mukaisesti edistää vammaisten puhelinpalveluja sekä niiden yhdenvertaista saatavuutta.

3.1.4 Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa

Käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevan sääntelyn keskeisenä tavoitteena on sääntelyn selkeyttäminen siten, että palveluja käyttävälle yritykselle ja kuluttajalle sääntelystä johtuvat oikeudet ja toisaalta teleyrityksen velvoitteet on helposti ymmärrettävissä. Säännösten sisältö vastaa pääosin voimassa olevia säännöksiä, mutta tarkoituksena on koota yhteen viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskeva sääntely ja täten saada aikaan merkittävästi loogisempi, selkeämpi ja yhtenäisempi kokonaisuus. Esityksen tavoitteena on myös kuluttajan aseman parantaminen erityisesti korvaus- ja vastuusääntelyyn tehtävillä muutoksilla, sekä sääntelyn nykyaikaistaminen tapahtuneen teknisen kehityksen myötä.

Sopimusehtoja koskevaa sääntelyä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että sopimusehdot edellytettäisiin laadittavan selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Selkeyden ja ymmärrettävyyden varmistamiseksi voi olla tarpeen tarjota kuluttajalle lisätietoa jonkun sopimusehdon merkityksestä. Lisätietoa voidaan tarjota suullisessa ja/tai kirjallisessa muodossa.

Sääntelyä esitetään muutettavaksi siten, että vahvistetaan tilaajien ja käyttäjien mahdollisuuksia valita markkinoilta omia tarpeitaan vastaava internetliittymä ja turvataan se, että tarjolla olisi aina liittymiä, joiden kautta voi käyttää monipuolisesti erilaisia palveluja ja niihin tarvittavia sovelluksia. Tämä on keskeinen verkkoneutraliteetin tavoite.

Verkkoneutraliteetilla tarkoitetaan sitä, että liittymän liikenne välitetään periaatteessa riippumatta lähettäjän tai vastaanottajan osoitteesta, sisällöstä, sovelluksesta, palvelusta tai päätelaitteesta. Laissa ehdotetaan

tarkennettavaksi ne perusteet, joilla internetyhteyspalvelun tarjoaja saisi rajoittaa liikennettä.

Liikenteen rajoitukset voisivat ehdotuksen mukaan perustua nykyiseen tapaan tilaajan kanssa tehtyyn sopimukseen, viranomaisen tai tuomioistuimen päätökseen ja tietoturvas- ta huolehtimiseen tai häiriön korjaamiseen.. Lisäksi internetyhteyspalvelun ja muun viestintäpalvelun toimivuuden ja laadun ylläpitäminen erilaisilla liikenteenhallinnan menettelyillä voi näkyä rajoituksina käyttäjälle.

Lähtökohtaisesti kilpailu on tehokas keino käyttäjien tarpeiden mukaisten internetyhteyspalvelujen tarjonnan syntymiseen. Teleyrityksillä onkin oltava mahdollisuus tarjota asiakkaille erilaisia internetliittymiä.

Tehokas kilpailu edellyttää, että käyttäjä saa sopimusehdoissa ja muutoin riittävästi ymmärrettävää tietoa internetliittymän ominaisuuksista. Tärkeitä ominaisuuksia ovat liittymän todellisen tiedonsiirtonopeuden lisäksi liittymän mahdolliset rajoitukset, jotka vaikuttavat palvelujen ja sovellusten käyttämiseen liittymän kautta.

Jos markkinoilla ei ole kilpailusta huolimatta käyttäjille tarjolla riittävän rajoittamattomia internetliittymiä, viranomaisella tulisi olla mahdollisuus puuttua asiaan edistämällä internetliittymiä koskevan tiedon tuottamista tai sääntelemällä käytössä olevia rajoitusmekanismeja. Luotettavan tiedon tuottamiseksi lakiin ehdotetaan määräysvaltuutta Viestintävirastolle. Lisäksi ehdotetaan Viestintävirastolle oikeutta puuttua päätöksellä internetliittymien ominaisuuksiin, jos tilaajien ja käyttäjien oikeudet riittävän rajoittamattomiin palveluihin eivät muutoin toteudu.

Viestintäpalvelussa on virhe, jos se ei laadultaan tai toimitustavaltaan vastaa viestintäpalvelusopimuksessa määriteltyä laatutasoa. Virheenä ei pidettäisi sitä, että teleyritys tilapäisesti ilman tilaajan suostumusta keskeyttää viestintäpalvelun tarjonnan tai rajoittaa sen käyttöä kalenterikuukaudessa yhteensä korkeintaan 24 tunnin ajaksi, kun toimenpide on välttämätön viestintäverkon rakennus- tai kunnossapitotyön taikka tietoturvan vuoksi, ja teleyritys ilmoittaa keskeytyksestä etukäteen. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan palvelun keskeytykset ovat sallittuja enintään 48 tunnin ajaksi.

Teleyrityksillä on velvollisuus varautua viestintämarkkinalain ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti viestintäverkkoihin kohdistuviin sähkönsyötön häiriöihin. Vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevana esteenä pidettäisiin esimerkiksi myrskytuhojen aiheuttamista sähkönsyötön häiriöistä johtuvia keskeytyksiä, jos teleyritys osoittaa varautuneensa sähkönsyötön häiriöihin lainsäädännön ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti. Tällaisessa tilanteessa olisi kuitenkin kyseessä viestintäpalvelun virhe, jolloin tilaajalla olisi oikeus hinnanalennukseen. Mikäli teleyritys ei olisi varautunut lainsäädännön ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti viestintäverkkoihin kohdistuviin sähkönsyötön häiriöihin, arvioitavaksi voisi tulla myös tilaajan oikeus vakiohyvitykseen.

Ehdotetussa sääntelyssä pyritään selkeyttämään niitä keinoja, jotka tilaajalla on käytössään viestintäpalvelussa olevan virheen seurauksena.

Lisäksi tilaajalla olisi oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen tai keskeytyksen ja muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos tilaajalla olisi oikeus vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen olisi vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös, joka sisältäisi teleyrityksen ja myyjän tai palveluntarjoajan yhteisvastuuta koskevan sääntelyn. Säännös vastaisi kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:ssä säädettyä luotonantajan ja myyjän tai palveluksen suorittajan yhteisvastuusääntelyä.

Teleyrityksen ja palveluntarjoajan yhteisvastuusääntely tulisi sovellettavaksi teleyritysten osalta silloin, kun kuluttaja maksaa tavaroita ja palveluja matkapuhelimella, ja maksu peritään puhelinlaskun yhteydessä. Kuluttaja voisi tällöin kääntyä paitsi myyjän tai palveluntarjoajan myös teleoperaattorin puoleen esimerkiksi tapauksissa, joissa suoritus on viallinen tai ei tule perille.

Laskun erittelyä ja yhteyskohtaista erittelyä koskevaa sääntelyä on tarkennettu viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain muutoksilla, joiden on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2013. Tietoyhteiskuntakääräessä säilytettäisiin tämä uudistettu sääntely.

Telelaskun erittelyä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että tilaajat saisivat nykyistä paremmin tiedon muiden kuin viestintäpalvelujen käytöstä aiheutuneista maksuista. Tarkoituksena on, että erittelystä käy ilmi maksun ajankohta, maksun määrä ja maksun saaja.

3.1.5 *Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja*

Voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain sääntely kohdistuu teleyrityksiin, yhteisötilaajiin ja lisäarvopalvelun tarjoajiin. Ehdotetussa laissa sääntely kohdistuisi kaikkiin viestinnän välittäjiin. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että esimerkiksi ulkomaiden toimijoiden, mukaan lukien erilaiset yhteisöpalvelut ja muut sosiaalisen median palvelut, joissa palvelun sisällä välitetään luottamuksellista viestintää, tulisivat sääntelyn piiriin. Tämä on perusteltua, jotta eri toimijoita kohdeltaisiin lainsäädännössä samalla tavoin ja jotta kotimaisten toimijoiden kilpailukyky säilyisi.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 13a–k § esitettäisiin kumottavaksi. Jatkossa yritys-salaisuusvuotojen selvittämisen hoitaisivat esitutkintaviranomaiset uuden vuonna 2014 voimaan tulevan pakkokeinolain nojalla.

Sähköisen viestinnän tietosuojalakia koskeva sääntelyn tarve lähti aikoinaan siitä, ettei poliisilla ollut mahdollisuutta saada yritys-salaisuusvuototapauksissa epäillyn tunnustamistietoja esitutkintaan. Uusi pakkokeinolaki antaa esitutkintaviranomaiselle mahdollisuuden saada lupa televalvontaan, kun epäiltyä on syytä epäillä muun muassa teleosoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (mukaan lukien yrityssalaisuuden rikkominen). Aiemmin maksimirangaistus (neljä vuotta) esti televalvonnan.

Teleyrityksillä on ollut velvollisuus tallentaa tietyt tiedot viestinnästä 12 kuukauden ajan. Näitä tietojen tallennusvelvollisuutta koskevia säännöksiä tarkistettaisiin vastamaan internetyhteyspalveluihin liittyvien teknologisten muutosten aiheuttamia tarpeita.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ne tiedot tallennetaan, jotka ovat välttämättö-

miä, jotta tallentamisesta on rikostutkinnassa hyötyä. Samalla annettaisiin sisäasianministeriölle mahdollisuus päättää, niistä teleyrityksiä tallennusvelvollisuus koskee. Tämä on tarpeen resurssien tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi ja yksityisyyden suojan edistämiseksi.

3.1.6 Verkkotunnustoiminta

Verkkotunnustoimintaa ehdotetaan selkiytettäväksi siten, että se eriyttäisiin hallinnollisilta ja kaupallisilta tehtäviltään. Muutoksilla pyritään vastaamaan fi-päätteisen verkkotunnuksen kohtaamiin suurimpiin viranomaisresurssien kohdentamiseen ja verkkotunnusvälittäjien valvontaan liittyviin haasteisiin. Hallintomenettelyjen tehostamiseksi ehdotuksessa esitetään sähköisen kuulemis- ja tiedoksiantomenettelyn soveltamista Viestintäviraston harjoittamaan verkkotunnustoimintaan. Ehdotuksessa ei esitetäisi muutoksia fi-päätteisen maatumuksen tai ax-päätteisen maakuntatumuksen myöntämisedellytyksiin.

Esityksellä selkiytettäisiin viranomaisten ja verkkotunnusvälittäjien työnjakoa. Viestintävirasto olisi edelleen verkkotunnusten hallinnollinen rekisterinpitäjä. Esityksen perusajatuksena olisi se, että Viestintävirasto ei enää kuitenkaan hallinnollisena viranomaisena palvelisi verkkotunnusten käyttäjiä suoraan, vaan asioinnista Viestintäviraston ja verkkotunnuksen käyttäjän välillä huolehtisi verkkotunnusvälittäjä. Viestintäviraston hoidettavaksi jätettäisiin verkkotunnusten teknisen ylläpitämisen lisäksi verkkotunnushallintoon liittyvät perustuslain (731/1999) 124 §:ssä tarkoitetut julkiset hallintotehtävät. Tällaisia olisivat esimerkiksi verkkotunnusrekisterin ja fi-juuren ylläpito sekä verkkotunnusmerkinnän poistaminen ja siirtäminen. Ehdotettu toimintamalli noudattaa yleistä kansainvälistä linjaa.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa ainoastaan verkkotunnusvälittäjät voisivat merkitä tietoja Viestintäviraston ylläpitämään verkkotunnusrekisteriin. Käyttäjät eivät voisi enää itse tehdä merkintöjä rekisteriin, vaan verkkotunnusvälittäjät huolehtisivat kaikista ylläpitotoimenpiteistä Viestintäviraston hy-

väksymää teknistä rajapintaa hyödyntäen. Kysymyksessä on ainoastaan internetliikenteen ohjaamisen mahdollistava tekninen toimenpide, joka käyttäjän näkökulmasta rinnastuu teleyritykseltä saatavan puhelinnumeron hankkimiseen.

Ehdotuksessa verkkotunnusvälittäjiin kohdistuvaa sääntelyä lisättäisiin. Verkkotunnusvälittäjälle asetettaisiin riittävät toimintavelvoitteet asiakaspalvelun laadun ja tehokkuuden turvaamiseksi. Tavoitteena on varmistaa, että verkkotunnusvälittäjillä on riittävät asiakas-, palvelu- ja tekniset resurssit, korkea tietoturvan taso sekä riittävä kyky tarjota ammattimaista palvelua.

Viestintäviraston roolin muuttuminen tekniseksi verkkotunnusvälittäjiä valvovaksi toimijaksi antaisi virastolle myös paremmat edellytykset vuorovaikutukseen verkkotunnusvälittäjien kanssa. Tämän ansiosta Viestintävirasto pystyisi jatkossa valvomaan tehokkaammin verkkotunnusvälittäjille asetettujen edellytysten ja vaatimusten toteutumista, mikä osaltaan lisää myös verkkotunnustoiminnan laatua ja kuluttajien luottamusta.

3.1.7 Yhteystietopalvelut

Yhteystietopalveluja koskevilla muutoksilla halutaan helpottaa käyttäjien mahdollisuutta kieltää yhteystietojensa julkaiseminen ja luovuttaminen toisille yhteystietopalvelun tarjoajille. Tavoitteena on varmistua siitä, että uusien palvelumuotojen kehittyessä tiedot palveluntarjoajista ja siitä, kuinka yhteystietojen julkaiseminen voidaan kieltää, olisivat kattavasti kaikkien saatavilla. Lisäksi ehdotettujen muutosten tavoitteena on huolehtia siitä, että käyttäjät saavat helposti tiedon niistä yhteystietopalvelujen tarjoajista, joille heidän yhteystietonsa luovutetaan.

3.1.8 Audiovisuaalisten palvelujen ja radiotoiminnan sääntely

Ehdotetussa laissa audiovisuaalisten sisältöpalvelujen ja radiotoiminnan sääntely pysyy pääasiassa ennallaan. Televisio- ja radiotoiminnan sekä tilausohjelmopalvelujen sääntelyyn liittyvät muutokset perustuvat valtio-

neuvoston sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa ehdotettuihin muutoksiin.

Katsojasta ja kuuntelijasta huolehditaan varmistamalla suomalaisen televisio- ja radiotarjonnan laadukkuus ja monipuolisuus. Erikseen määriteltyihin kaupallisiin yleisen edun kanaviin kohdistetaan vaatimuksia, jotka osaltaan edistävät nykyisen laadukkaan sisältötarjonnan säilymistä. Yleisen edun kanavien on muun muassa tarjottava suomen- tai ruotsinkielistä ohjelmaa, uutisia ja ajan-kohtaisohjelmia sekä kotimaista draamaa ja dokumentteja.

3.1.9 *Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät*

Suojauksen purkujärjestelmiä koskevaa sääntelyä ehdotetaan selvennettäväksi. Tavoitteena on, että velvoite yhden kortin periaatteen toteuttamiseksi ulotettaisiin selkeästi koskemaan kaikkia televisiotoiminnan arvotetun osapuolia.

Sähköisen viestinnän sääntelyn ulottamisella nykyistä selkeämmällä tavalla myös maksutelevisiotoimijoihin pyritään kuluttajien aseman turvaamiseen.

Kuluttajien tulee voida joustavasti käyttää eri palveluntarjoajien maksutelevisiopalveluja digitaalisessa maanpäällisessä televisiotoiminnassa. Television katsojille on siten taattava mahdollisuus käyttää kaikkia maksutelevisiopalveluja yhdellä salauksenpurkukortilla. Katsojien käyttökokemuksen helpottamisen lisäksi näin voidaan edistää myös kuluttajien mahdollisuutta käyttää eri palveluntarjoajien palveluja.

Maksutelevisiopalvelujen tarjoajat voisivat edelleen sopia keskenään yhden kortin periaatteen teknisestä toteutuksesta. Mikäli uuden toimijan kanssa ei päästäisi sopimukseen, joka käytännössä varmistaisi katsojille mahdollisuuden saada yhdellä kortilla kilpaillevien maksutelevisiotoimijoiden palvelut, Viestintäviraston tulisi laissa säädetyssä määräajassa päättää toimijoiden välisen sopimuksen ehdoista.

Esityksessä suojauksenpurkulaki ehdotetaan kumottavaksi ja ehdollisen pääsyn direktiiviä vastaavat säännökset sisällytettäväksi tietoyhteiskuntakaaren VIII osan 5 lu-

kuun ja valvontasäännökset XII osaan sekä rangaistussäännös XIII osan 1 lukuun.

3.1.10 *Telekaapelien sekä matkaviestinverkon edellyttämien radiomastojen ja tukiasemien sijoittaminen*

Esityksen tarkoituksena on se, että sääntely telekaapeleiden sijoittamisesta toisen alueelle, silloin kun sijoittamisesta ei päästä sopimukseen osapuolten välillä, otettaisiin kaikilta osin ehdotettuun lakiin. Ehdotettu laki sisältäisi myös uudet säännökset matkaviestinverkkojen edellyttämien tukiasemien ja radiomastojen sijoittamisesta toisen alueelle tai rakennukseen, silloin kun sijoittamisesta ei päästä sopimukseen. Toimivaltaisena viranomaisena säilyisi kuitenkin edelleen kunnan rakennusvalvontaviranomainen, joka päättäisi viime kädessä telekaapeleiden, tukiasemien ja radiomastojen sijoittamisesta, jos asiassa ei päästä maan tai rakennuksen omistajan kanssa sopimukseen.

Ehdotetut säännökset koskisivat tilanteita, joissa sijoittamisesta ei päästäisi sopimukseen ja sijoittamisoikeudella tässä laissa tarkoitettaisiin yksityisoikeudelliseen suostumukseen verrattavaa oikeutta sijoittaa telekaapeleita, tukiasemia ja radiomastoja. Ehdotetut säännökset eivät koskisi ympäristöoikeuteen perustuvaa oikeutta kyseisten laitteiden sijoittamiseen. Laitteiden sijoittamisessa tulisivat sovellettavaksi siis muut sijoittamisesta mahdollisesti koskevat maankäyttö- ja rakennuslain säännökset sekä muu ympäristöä koskeva lainsäädäntö.

Radiomastojen ja tukiasemien sijoittamisesta maanomistajalla tai rakennuksen omistajalla olisi oikeus täyteen korvaukseen sijoittamisesta aiheutuvista vahingoista, haitasta sekä mahdollisesta taloudellisesta menetyksestä kuten lunastuslaissa säädetään. Viime kädessä, jos kunnan rakennusvalvontaviranomainen päättää tukiaseman tai radiomaston sijoittamisesta toisen hallitsemalle alueelle eikä korvauksesta päästä sopimukseen, asia ratkaistaisiin lunastuslain mukaisessa järjestyksessä. Menettely olisi sama kuin nykyisessä viestintämarkkina-laissa on säädetty telekaapeleiden sijoittamisen osalta.

3.1.11 *Jatkuvuuden turvaaminen*

Lakiin ehdotetuilla muutoksilla täsmennettäisiin viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen toimivuudesta vastaavien yritysten veloitteita varautua ylläpitämään toimintaansa häiriötilanteissa. Lainsäädäntöä esitetään muutettavaksi siten, että yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja uhkaavia sähköisen tietojen ja viestintäjärjestelmien häiriötilanteita voitaisiin jo normaalioloissa ennaltaehkäistä ja hallita nykyistä tehokkaammin siten, että viranomaisilla ja kriittisen tuotannonalojen yrityksillä säilyisi mahdollisimman korkea toimintakyky, eikä kansalaisten mahdollisuudet käyttää viestintäpalveluja estyisi.

Teleyritysten tulisi esityksen mukaan tarkemmin määrittellä ja dokumentoida kriittisimmät viestintäjärjestelmänsä ja suunnitella niiden ylläpitoa häiriötilanteiden uhatessa. Keskeisimmät verkonvalvomot ja muut kriittiset järjestelmät olisi jatkossa ylläpidettävä Suomesta käsin tai ainakin niiden tulisi häiriötilanteiden uhatessa olla suunnitelmallisesti palautettavissa Suomeen.

Esityksellä vahvistettaisiin myös viranomaisten ja elinkeinoelämän yhteistyötä digitaalisten palvelujen häiriöttömän toiminnan varmistamisessa myös sään ääri-ilmiöissä, kuten hallitusohjelmassa edellytetään. Viestintävirasto valtuutettaisiin kokoamaan ja kouluttamaan jo normaalitilanteissa sähkö- ja televerkon ylläpitäjistä koostuva häiriöhallinnan yhteistoimintaryhmä, johon kuuluvat henkilöt voisivat kerätä tietoja ja sovittaa yhteen häiriötilanteissa tarvittavia toimenpiteitä sekä avustaa Viestintävirastoa häiriöiden hallinnassa.

Telekaapeleiden sijaintitiedot veloitettaisiin saattamaan digitaaliseen muotoon, jolloin ne voisivat olla keskitetyksi ja helposti saatavilla muiden maanalaisten johto-, putki- ja kaapelitietojen kanssa. Säännös edistäisi maanrakentajien mahdollisuuksia hankkia maanalaisten kaapelien tietoja yhden luokun periaatteella, mikä puolestaan vähentäisi kaivamisessa usein syntyviä kaapelivaurioita ja katkoksia.. Telekaapelitietojen käsittelyssä olisi huolehdittava tietoturvallisuudesta siten, ettei käsittely vaaranna kansallista turvallisuutta.

Velvollisuus huolehtia tietoturvasta viestijä välitettäessä laajennettaisiin koskemaan myös muita viestinnän välittäjiä kuin teleyrityksiä. Kieltoa liittyy verkkoon viestinnälle vaaraa aiheuttavia laitteita täsmennettäisiin siten, että viestintäpalvelun käyttäjän tulisi ylläpitää verkkoaan, päätelaitettaan tai tietojärjestelmänsä teleyrityksen antamien ohjeiden mukaisesti siten, ettei se vaaranna yleisen viestintäverkon ja -palvelun tietoturvallisuutta.

Viranomaisverkko tarkoittaisi esityksen mukaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden, pelastustoiminnan sekä väestönsuojelun lisäksi myös valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, rajaturvallisuuteen, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon ja ensihoitopalveluihin liittyvien tehtävien vuoksi rakennettua viestintäverkkoa. Viranomaisverkon liittymiä voitaisiin tarjota näiden tehtävien hoitamiseksi tarpeellisille käyttäjäryhmille

3.1.12 *Viranomaismaksut ja –korvaukset*

Viranomaismaksujen perusteiden ja määrätymismallien yhtenäistämisen tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää voimassa olevaa sääntelyä. Nykyiset viestintämarkkinamaksu ja tietoturvamaksu esitetään yhdistettäväksi uudeksi tietoyhteiskuntamaksuksi ja samalla maksuluokista luovutettaisiin. Tietoyhteiskuntamaksu perittäisiin kaikilta tämän lain nojalla ilmoituksen- tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittavilta toimijoilta saman prosenttiperusteen mukaan.

Edellä kohdassa 3.1.1 on kuvattu uuden markkinaehtoisien taajuusmaksun keskeisiä tavoitteita.

Matkaviestintaaajuuksien käytön tehostamiseksi niiden käyttöoikeudesta perittäisiin huutokaupalla niiden arvoa vastaava maksu. Myöntämistapa olisi vertailevaa menettelyä läpinäkyvämpää ja selkeämpää, kun ainoastaan taajuuksista maksettava hinta ratkaisisi sen, kenelle toimilupa myönnetään. Huutokaupan tuloista on myös merkittävää kansantaloudellista hyötyä.

Teletunnistetietojen tallentamiskustannusten jakoa viranomaisten ja teleoperaattorien

kesken oikaistaisiin, kuten hallitusohjelmassa edellytetään. Teleyritysten oikeus saada valtiolta korvausta viranomaisten avustamisesta aiheutuvista kustannuksista rajattaisiin vain järjestelmien investointikustannuksiin. Järjestelmien käytöstä ja tietojen luovuttamisesta aiheutuvia kustannuksia ei enää jatkossa korvattaisi.

3.1.13 *Viranomaistoiminta*

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on tehostaa nykyistä huomattavan markkinavoiman sääntelyä ja mahdollistaa EU:n lainsäädännön edellyttämä todellinen ennakkosääntely. Ehdotetussa 60 §:ssä määritellään nykyistä yksityiskohtaisemmin ja tarkkarajaisemmin teleyritysten hinnoittelun sääntelyn tarkoitus, sen edellytykset sekä tavoitteet, esimerkiksi velvollisuus turvata kohtuullinen tuotto sitoutuneelle pääomalle, mutta jätettäisiin Viestintävirastolle nykyistä enemmän harkintavaltaa varsinaisten hinnoittelun valvonnan keinojen valintaan. Ehdotettu Viestintäviraston harkintavalta pykälässä määritellyin edellytyksin on tarpeen sen vuoksi, että kaikkien mahdollisten tuotteiden hinnoittelun sääntelyn yksityiskohtia ei ole mahdollista säätää lain tasolla.

Verkkotunnustoimintaan esitettyjen muutosten tavoitteena on varmistaa verkkotunnusmerkintöjen asianmukainen tekeminen Viestintäviraston ylläpitämään verkkotunnusrekisteriin sekä tehostaa verkkotunnusten hallinnointiin liittyviä menettelyitä suomalaisten fi-maatunnusten ja ax-maakuntatunnusten kohtuuhintaisen saatavuuden turvaamiseksi. Esityksellä varmistettaisiin Viestintäviraston edellytykset järjestää verkkotunnushallinto myös jatkossa, sillä uusien fi-päätteisten verkkotunnusten lukumäärä on kasvanut vuosittain tasaisesti eikä kehityssuuntaan ole odotettavissa muutosta.

Viestintävirastolle säädettäisiin mahdollisuus pyynnöstä antaa virka-apuna asiantuntija-apua toiselle viranomaiselle tämän kustannuksella. Virka-avun antamisesta päättäisi liikenne- ja viestintäministeriö.

Käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevan uuden sääntelyn myötä vahvistettaisiin verkkoentraliteetin periaatetta ja käyttäjän oike-

utta valita internetliittymä, jolla voi käyttää haluamiaan internetin palveluja. Internetyhteyspalvelun tarjoaja ei saisi lähtökohtaisesti rajoittaa liikennettä tiettyihin osoitteisiin tai kohdistaa rajoituksia tietyn tyyppiseen liikenteeseen. Liikennettä voitaisiin rajoittaa pykälässä mainituin perustein. Pykälän mukaan Viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä rajoitusten arvioimisesta ja niiden käyttämisestä internetyhteyspalvelun riittävän käytettävyyden ja laadun turvaamiseksi. Säännöksellä on tarkoitus antaa Viestintävirastolle oikeus puuttua mahdollisiin käyttäjän kannalta kohtuuttomiin ja internetyhteyspalvelun laatua ja käytettävyyttä vaarantaviin rajoituksiin.

Lisäksi Viestintävirasto voisi päätöksellään velvoittaa internetyhteyspalvelun tarjoajan toteuttamaan pykälässä tarkoitettujen haittojen estämiseksi välttämättömiä menettelyjä tai pidättäytymään sellaisten menettelyjen ja rajoitusten käyttämisestä, jotka aiheuttavat pykälässä tarkoitettua haittaa. Viestintäviraston olisi määräyksiä ja päätöksiä antaessaan otettava huomioon yleensä tarjolla olevien internetyhteyspalvelujen yleinen laatu ja ominaisuudet.

4 **Esityksen vaikutukset**

Liikenne- ja viestintäministeriö teetti NAG Partners Oy:lla (VALOR Oy) kolme vaikutusten arviointia valmisteilla olevasta lainsäädännöstä. Selvitys tietoyhteiskuntakaaren taloudellisista vaikutuksista yrityksille valmistui 30.11.2012, selvitys tietoyhteiskuntakaaren viranomaisvaikutuksista valmistui 4.1.2013 ja selvitys tietoyhteiskuntakaaren yhteiskunnallisista vaikutuksista valmistui 6.2.2013. Näissä selvityksissä haastateltiin laajasti eri sidosryhmiä ja asiantuntijoita. Selvitykset perustuivat konsulttien omaan arvioon ja ne ovat saatavilla liikenne- ja viestintäministeriössä. Selvityksiä on käytetty pohjana esityksen vaikutusten arvioinnissa.

4.1 **Taloudelliset vaikutukset ja yritys-vaikutukset**

Esityksellä arvioidaan olevan merkittävimpää vaikutuksia tele-, radio- ja televisio sekä muiden ICT-toimialojen yrityksiin. Tästä syystä yritystoiminnan vaikutuksissa keskitytään edellä mainittuihin toimialoihin. Tele- ja televisiotoimiala muuttuvat ja kansainvälistyvät tällä hetkellä nopeasti. Erilaisten internet-palvelujen myötä kilpailu laajenee kansallisesta toiminnasta entistä voimakkaammin kansainväliseksi. Kansainvälistyvissä toimikentässä yhä tärkeämmäksi nousee myös lainsäädännön yhdenvertaisuus kotimaisten ja ulkomaisten toimijoiden kesken. Kansainvälistyminen ja uusien palvelujen markkinoille tulo lisää kuitenkin alan kasvupotentiaalia ja edistää kilpailullisia kuluttajille edullisia markkinoita.

Ehdotetussa tietoyhteiskuntakaavassa pyritään lisäämään teknologianeutraalisuutta, joka mahdollistaa sääntelyn suuntaamisen myös tulevaisuuteen. Tarve teknologianeutraalille sääntelylle kasvaa toimijakentän laajentuessa internetin uusien palvelujen myötä ja osittain syrjäyttäessä esimerkiksi vanhoja kupari- ja terrestriaalitekologioita. Sääntelyn tarve korostuu myös, jos kilpailu markkinoilla ei tuota tehokkaita ja markkinaehtoisia lopputuloksia. Ehdotuksessa esitetyt muutokset toisivat teknologianeutraaliutta myös internet-pohjaisiin palveluihin.

Kansainvälisessä maailmassa kuluttajat ovat jo tottuneet käyttämään myös ulkomaisia palveluntarjoajia ja palveluja, joten vain kotimaisiin yrityksiin ulotettu sääntely saattaisi joiltain osin heikentää kotimaisten palvelujen asemaa suhteessa kansainvälisiin kilpailijoihin. Esitetyssä ehdotuksessa on pyritty ottamaan nämä asiat huomioon.

Ehdotetusta sääntelystä suurin osa koskettaisi perinteisiä sähköisen viestinnän aloja. Merkittävimmät muutokset kohdistuisivat pääosin matkaviestintöimintaan. Monet ehdotuksessa esitetyistä uudistuksista saattaisivat osaltaan nopeuttaa tele- ja televisiotoimialojen rakennemuutosta. Yksittäiset säännökset tai niiden tuomat, esimerkiksi maksuvelvoitteet, eivät välttämättä toisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia toimialoille. Vaikutukset voivat olla luontaista kehitystä kiihdyttäviä, mutta myös hidastavia tai jopa kehityksen suuntaa muuttavia.

Esimerkiksi kustannukset, jotka syntyisivät ehdotetuista taajuuksien huutokauppaa (II osa) ja markkinaehtoista taajuusmaksua (XI osa) koskevista säännöksistä, olisivat yhteydessä yrityksille syntyviin tuottoihin taajuuksien käytöstä ja näillä maksuilla tavoiteltaisiin oikeudenmukaista korvausta valtiolle erittäin arvokkaiden ja rajallisten taajuuksien luovuttamisesta liiketoiminnan käyttöön. Näin ollen huutokauppamenettely ja markkinaehtoinen taajuusmaksu voidaan nähdä ennemminkin liiketoiminnan mahdollistajina ja taajuuksien tehokkaan käytön kannustelementteinä kuin kustannuksina. Mekanismina edellä mainitut maksut kannustaisivat aktiiviseen taajuuksien kehittämispolitiikkaan erityisesti matkaviestinliiketoimintaa tukevilla taajuuksilla, joista valtio saisi tuloja huutokaupoilla ja perimällä markkinaehtoista taajuusmaksua.

Monet ehdotuksen uudistuksista tähtäisivät markkinoiden tehokkuuden lisäämiseen matkaviestinmarkkinalla. Osa uudistuksista lisäisi taajuuksien tehokasta käyttöä muun muassa lisäämällä toimijoiden keskinäistä kilpailua ja kannustamalla taajuuksien varaamista esimerkiksi uusien sovellusten käyttöön. Tällä olisi positiivinen vaikutus toimialan tulevaisuuden mahdollisuuksiin.

Ehdotettujen muutosten aiheuttamat kustannukset kohdistuisivat suurimpina matkaviestintöimijoille markkinaehtoisena taajuusmaksun, taajuuksien huutokauppaamisen ja erilaisten järjestelmäuudistusten myötä. Eriyisesti taajuuksien huutokauppaamisella voi olla vaikutuksia teleoperaattorien investointien priorisointiin. Taajuusinvestoinnit voivat syrjäyttää vaihtoehtoisia investointikohteita. Markkinaehtoisella taajuusmaksulla voi olla toimijoiden näkökulmasta investointien epävarmuutta lisäävä vaikutus, sillä kustannustason vakauden luotettavuus voi vaarantua. Huutokaupamallin ja markkinaehtoisen taajuusmaksun käyttöönoton tarkoituksena on kuitenkin edistää taajuuksien tehokasta käyttöä. Huutokaupamalli myös lisäisi taajuuksien joustavaa käyttöä, joka voisi edistää toimialan innovaatioita. Lisäksi teleyritykset harjoittavat arvokkailla taajuuksilla kannattavaa liiketoimintaa. Esimerkiksi vuoden 2013 huutokaupassa taajuuksien yhteenlaskettu lähtöhinta, 100 miljoonaa euroa, oli

toimilupakauden pituuteen suhteutettuna noin yksi promille teleyritysten vuosittaisesta liikevaihdosta.

Kustannusten merkittävyyteen yrityksille vaikuttaa myös se aikataulu, jolla muutokset toteutettaisiin. Pidempi siirtymäaika pienentäisi kustannusvaikutusta olennaisesti. Suomessa huutokaupamaksut on myös maksettu vuosittaisissa erissä toimilupakauden aikana.

Kilpailun näkökulmasta esitettyjen muutosten vaikutukset riippuvat lainsäädännön toteutuksesta. Esimerkiksi huutokauppa ilman kilpailua edistäviä sääntöjä ja toimilupaehtoja saattaisi vähentää uusien toimijoiden mahdollisuuksia päästä markkinoille. Toisaalta huutokauppaa ja markkinaehtoista taajuusmaksua koskeva lainsäädäntö olisi luonteeltaan kansallista, eikä niiden vaikutus olisi merkittävä kansainvälisen kilpailun näkökulmasta.

Kiinteän verkon toimijat ovat hyvin erilaisia ja toimivat maantieteellisesti erityyppisillä alueilla. Ehdotetut muutokset vaikuttaisivat erikokoisten ja maantieteellisesti erilaisilla alueilla toimivien yritysten toimintaan eri tavoin. Esitetyt ehdotukset, jotka kohdistuvat toimintakustannuksiin, voisivat vaikuttaa epäsymmetrisesti alan yrityksiin. Esimerkiksi on selvää, että viankorjauksen ja luonnonilmiövahinkojen korvauksettoman ajan lyhentäminen vaikuttaa eniten haja-asutusalueilla toimiviin yhtiöihin.

Pienten paikallisyhtiöiden osalta ehdotetut uudistukset saattaisivat nopeuttaa toimialan rakennemuutosta. Ehdotetulla lainsäädännöllä olisi myös vaikutuksia kiinteän verkon operaattoreiden investointikannusteisiin. Investointikannusteilla voisi olla epätoivottavia vaikutuksia, esimerkiksi vikaherkkien teknologioiden poistaminen kannattamattomilta alueilta tai kuituinvestoinneista saavutettavien tuottojen aleneminen tukkutasoin hinnoittelun valvonnan seurauksena. Välillisenä vaikutuksena matkaviestinverkon uusien taajuuksien peittoaluevaade tai nopea rakentamisaika voisivat syrjäyttää isojen toimijoiden kiinteän verkon investointeja erityisesti, jos kuituinvestointien tuotto-odotukset heikkenevät samanaikaisesti sääntelyn seurauksena.

Ehdotetulla sääntelyllä voisi olla positiivinen vaikutus uusien toimijoiden alalle tuloon,

mikäli kansallisuutta korostava lainsäädäntö (esimerkiksi valvomon palautettavuuden osalta) ei aiheuttaisi merkittäviä investointivaateita. Erityisesti hinnoittelun uudet valvontakeinot voidaan nähdä hyvinä keinoina edistää kilpailua ja selkeyttää toimialan käytäntöjä hinnoittelun valvonnassa. Televisio- ja radiotoimiala on kiinteän verkon toimialan tavoin murroksessa, jonka seurauksena ohjelmistotoimiala joutuu etsimään uusia ratkaisuja vastatakseen niin kilpailuun kuin tehokkuusvaatimuksiinkin. Tämä kehitys on itsenäistä riippumatta esitetystä ehdotuksesta. Lakiuudistuksilla saattaa kuitenkin olla vaikutuksia toimialan kehityksen suuntaan ja muutoksen nopeuteen. Kilpailu esimerkiksi television mainostilasta kasvaa jatkuvasti. Kuluttajien kiinnostuksesta kotimaisten televisiotoimijoiden kanssa kilpailevat kansainväliset ohjelmistotoimijat, tilausvideopalveluntarjoajat, teleyritykset ja internetissä toimivat muut isot yritykset. Toimialan suurimmat haasteet tulevatkin tällä hetkellä lainsäädännön ulkopuolelta.

Televisiotoimijoiden osalta ehdotetun lainsäädännön suurimpina positiivisina vaikutuksina voidaan nähdä hinnoittelun valvontakeinojen laajentaminen, joka voisi parhaimmillaan lisätä merkittävästi ohjelmistotoimijoiden toiminta-edellytyksiä. Tämä koskisi erityisesti maanpäällisen television jakelua. Valvonta voisi myös edistää hinnoittelun joustoja innovaatioiden lisäämiseksi. Alan kannalta positiivista olisi myös ohjelmistotoimilupien myöntämisen siirto Viestintävirastolle ja televisiokanavien mahdollisuus valita vapaasti kanavanippu, jossa se toimii.

Kaiken kaikkiaan esitetyillä uudistuksilla ei olisi merkittäviä vaikutuksia ohjelmistotoimiluvan haltijoiden tuottoihin tai kustannuksiin, mutta kevennetyt hallinnolliset menettelyt edistäisivät toimialan innovaatioita ja saattaisivat pitkällä aikavälillä lisätä kilpailua televisiojaketussa. Myös muutos tilausvideotoiminnan säätämisestä ilmoituksenvaraiseksi (osa II) saattaisi parhaimmassa tapauksessa vaikuttaa positiivisesti kansainväliseen kilpailukykyyn. Tehokkaan toimijan kustannuksiin perustuva ja retail minus – hinnoittelumallit saattaisivat myös olla hyödyllisiä huomattavan markkinavoiman-markkinoiden kilpailun edistämiseksi. Huomattavan mark-

kinavoiman sääntelyn hinnoitteluvallontakeinojen lisäämisellä parannettaisiin sääntelyn vaikuttavuutta ja siirrettäisiin valvontaa ennakkosääntelyn suuntaan.

Radiotoiminnan osalta ehdotetuilla toimilupajärjestelmää keventävillä muutoksilla voidaan katsoa olevan selkeä toimialan toimintaedellytyksiä parantava vaikutus. Ehdotetut muutokset lisäävät toimilupapäätösten ennakoitavuutta. Lisäksi ne yksinkertaistavat nykyisiä menettelyjä ja mahdollistavat siten nykyistä joustavamman päätöksenteon.

Yleispalveluvelvoitteen piiriin tulisi jatkossa myös yhteystietopalvelut. Viestintävirasto arvioisi niitä koskevat markkinat ja nimeäisi tarvittaessa yrityksen tarjoamaan yhteystietopalveluja. Muutos aiheuttaa jonkin verran kustannuksia yhteystietopalveluja tarjoaville yrityksille, jos ne nimetään yleispalveluyrityksiksi yhteystietopalveluissa. Yhteystietopalveluja tarjotaan tällä hetkellä erilaisin tavoin maanlaajuisesti, jolloin kustannusten esimerkiksi palvelujen tuottamisesta tietyille asiakasryhmille ei arvioida kuitenkaan olevan merkittävät.

Lisäksi yleispalvelun rahoittamista koskevat tämän lain säännökset koskevat myös yhteystietopalvelun tarjontaan nimettyä yleispalveluyritystä. Yleispalveluyritys voi saada lain 93 §:n mukaan valtion varoista korvauksen kohtuuttoman taloudellisen rasitteen muodostavasta osuudesta yleispalvelun aiheuttamista nettokustannuksista, jos yleispalveluyritys sitä vaatii.

Yleispalveluyrityksille asetettaisiin velvollisuus tiedottaa yleispalvelutuotteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan. Muutos aiheuttaa yleispalveluyrityksille jonkin verran kustannuksia, mutta kustannusten ei arvioida olevan merkittäviä. Yleispalveluyritykset voivat valita tarkoituksenmukaiset keinot siihen, kuinka ne toteuttavat sääntelyn edellyttämät vaatimukset.

Verkkotunnuksiin liittyvät muutokset selkiyttäisivät verkkotunnustoimintaa yrityksille ja helpottaisivat Viestintäviraston tehtävää suomalaisten verkkotunnusten ylimpänä hallintaelimenä.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Viranomaisvaikutuksia on arvioitu erityisesti Viestintäviraston toiminnassa, koska ehdotetun lainsäädännön pääasiallinen valvonta ja muut tehtävät keskittyvät Viestintävirastolle. Tiettyjä tehtäviä esitetään siirrettäväksi liikenne- ja viestintäministeriöltä tai muilta viranomaisilta Viestintävirastoon ja tämän lisäksi ehdotus sisältää myös jonkin verran uusia tehtäviä Viestintävirastolle. Muita viranomaistahoja koskevat vaikutukset rajoittuvat lähinnä prosessimuutoksiin, jotka usein mahdollistaisivat resurssien vapautumisen muihin tehtäviin.

Ehdotetulla uudistuksella pyritään lisäämään viranomaisten toimintamahdollisuuksia ja toiminnan vaikuttavuutta. Käytännössä uudet tehtävät ja toimintamahdollisuudet vaatisivat myös jonkin verran henkilökunnan koulutusta ja lisäresursseja viranomaistoimintaan. Viestintäviraston resurssitarpeeseen vaikuttaisi muun muassa se, millä aikataululla uutta sääntelyä otettaisiin käyttöön.

Suurimmat muutokset Viestintäviraston toiminnassa johtuisivat taajuuksien huutokauppaa ja markkinaehtoisia taajuusmaksuja koskevien säännösten edellyttämien menettelytapojen käyttöönotosta, ohjelmistotoimilupien hallinnoinnin siirtymisestä Viestintävirastolle, verkkotunnushallinnon toimintamallimuutoksesta sekä palvelujen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta. Markkinaehtoista taajuusmaksua perittäisiin jo nyt perittävän hallinnollisen taajuusmaksun lisäksi, ja niiden hallinto ja maksuperusteet olisi pidettävä erillään. Toisaalta Viestintävirastolla on jo käytössään maksun perimisessä tarvittavat käytännöt.

Ohjelmistotoimilupien siirto liikenne- ja viestintäministeriöltä Viestintävirastolle vaatisi myös resursseja. Nykyisellään ohjelmistotoimilupien hallinnointiin käytetään liikenne- ja viestintäministeriössä noin yksi henkilötyövuosi, mutta tämä määrä ei välttämättä riittäisi tehtävien järjestämiseen Viestintävirastossa.

Verkkotunnushallinnon muutos vähentäisi merkittävästi Viestintäviraston suoraa asiakaspalvelua loppuasiakkaille, erityisesti kuluttajille. Valtaosa fi-verkkotunnuksista on voimassa vain yhden vuoden, jolloin henkilöstöä vapautuu asiakaspalvelusta heti ensimmäisten vuosien aikana. Toisaalta toimin-

tamallin muutos saattaa vastaavasti lisätä tarvetta tekniselle puolelle. Näin ollen muutos verkkotunnushallinnon osalta olisi lievästi henkilöresursseja vapauttava, mutta keskeisin vaikutus olisi resurssitarpeen ennustettavuus ja riippumattomuus verkkotunnusten määrän kasvusta.

Palvelujen jatkuvuuden turvaaminen, teleyritysten ja muiden toimijoiden kriittisten järjestelmien varautumissuunnitelmien valvonta sekä häiriötyöryhmän asettaminen eivät vaatisi merkittävää lisäresursointia Viestintävirastossa. Viestintäviraston tehtäviin kuuluu jo voimassa olevan lain perusteella valvoa yritysten varautumista poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Jotta ehdotetun sääntelyn vaikuttavuus olisi merkittävä, olisi tehtäviin kuitenkin resursoitava henkilöitä, suorittamaan lain ja sen nojalla annettujen säännösten valvontaa, ohjeistusta ja ylläpitämään häiriötyöryhmän toimintaa. Toisaalta toimintavarmuuden kehittäminen erityisesti häiriötyöryhmän kautta olisi hyvä mahdollisuus lisätä Viestintäviraston toiminnan vaikuttavuutta ja suomalaisen tietoyhteiskunnan toimintavarmuutta kustannustehokkaasti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Merkitykseltään vähäisiä vaikutuksia sisältyy muun muassa lyhytaikaisten radiotoimilupien kaupallisen toiminnan valvontaan sekä yksityisyydensuojan valvonnan laajentamiseen teletoimijoista kaikkiin viestintävälineisiin. Viestintäviraston toimintaan vaikuttaisivat myös ehdotettujen lakimuutosten osalta useat kertaluonteiset, toiminnan aloittamisesta johtuvat resurssintarpeet. Uudet hinnoittelun valvontakeinot vaatisivat uusien mallien toimivuuden, laskentaperiaatteiden ja markkinavaikutusten arviointia. Puhelinluetelo- ja numeropalvelujen yleispalveluvelvoite vaatisi markkina-analyysin tekoa ennen yleispalveluvelvoitteen asettamista toimijoille. Verkkotunnustoiminnan uusi malli vaatisi alkuvaiheessa investointeja järjestelmiin sekä verkkotunnusvälittäjien hallintomallin kehittämiseen.

Häiriötyöryhmän toiminnan aloittaminen ja kriittisten järjestelmien suunnittelun ohjeistus vaatisivat alkuinvestointina enemmän työtä. Lisäksi Viestintävirastolla olisi tarve investoida järjestelmiin, ohjelmistoihin sekä hen-

kilökunnan koulukseen uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä.

Ehdotettujen muutosten yhteisvaikutus Viestintävirastolle olisi edellä kuvatuista syistä johtuen alkuvaiheessa noin 20 henkilötyövuoden lisäys ja pitkällä aikavälillä noin 10 henkilötyövuoden lisäys. Alkuvaiheen resurssitarpeeseen vaikuttaisi voimakkaasti eri toimintojen toteutusaikataulu ja pidemmällä aikavälillä tavoiteltu valvonnan taso. Lisäksi investointitarve ostettaviin ohjelmistoihin ja järjestelmiin eri osa-alueilla olisi yhteensä joitain miljoonia euroja, mikä tulee huomioida toimintamallin muutoksia ja muutosten toteutusaikataulua arvioitaessa, sillä osa näistä hankinnoista on luonteeltaan aikaa vieviä.

Ehdotettujen muutosten vaikutukset liikenne- ja viestintäministeriölle johtuisivat etenkin ohjelmistotoimilupien hallinnon siirtämisestä pääsääntöisesti Viestintävirastolle. Tämä vapauttaisi liikenne- ja viestintäministeriön resursseja enemmän muun muassa markkinoiden ohjaus- ja kehittämistoimintaan.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kuluttajapuolen näkökulmasta tarkasteltuna käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevilla uudistuksilla, joilla pyritäisiin vähentämään nykyisen lainsäädännön ongelmakohtia, on erityisesti merkitystä siinä, että säännöksillä vähennettäisiin selvästi Kilpailu- ja kuluttajavirastolle tulevia valituksia ja selvityspyyntöjä. Kuitenkin esimerkiksi ehdotettu käyttäjän oikeus valita internet-palveluntarjoaja saattaisi kasvattaa yhteydenottoja. Esityksessä ehdotettu niin sanottu kuluttajansuojalain luotonantajavastuuta vastaava vastuu teleoperaattoreille saattaisi nykyisten ongelmien ratkaisun ohella aiheuttaa lisää selvitystarpeita käytännön valituksiin liittyen. Kokonaisuudessaan esitettyjen lakimuutosten vaikutus olisi kuitenkin todennäköisesti Kilpailu- ja kuluttajaviraston työmäärää vähentävä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailupuolen näkökulmasta suurimmat ehdotetun lainsäädännön vaikutukset kohdistuisivat huomattavan markkinavoiman yritysten hinnoittelun valvontaan. Jo nyt Viestintäviraston rooli kilpailun edistämässä ja markkinoiden etukäteisessä valvonnassa on vähentänyt Kilpailuviraston työtä markkinavalvonnassa. Viestintäviraston toimivaltuuksien lisääminen markkinoiden etukäteisessä valvonnassa,

vähentäisi Kilpailu- ja kuluttajaviraston tekemää kilpailurikkomusten jälkikäteistä valvontatyötä vapauttaen Kilpailu- ja kuluttajaviraston resursseja. Tosin Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi yksinomainen toimivalta kilpailurikkomusten jälkikäteisessä valvonnassa kilpailulainsäädännön suomin sanktiomahdollisuuksin. Kilpailu- ja kuluttajavirasto olisi edelleen aktiivisesti yhteydessä Viestintävirastoon, jotta Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkökulma tulisi huomioitua markkina-analyyseissä ja hinnoittelupäätöksissä. Lakiehdotuksen kokonaisvaikutus olisi kuitenkin myös Kilpailu- ja kuluttajaviraston kilpailupuolelle resursseja säästävä.

Poliisin kannalta merkittävin ehdotettu muutos tulisi osioon XI viranomaiskorvauksista. Ehdotuksen mukaan viranomaispyyntöjen osalta teleyrityksille korvattaisiin jatkossa enää järjestelmien investointien kustannukset, eikä järjestelmien käytöstä aiheutuneita henkilökustannuksia. Tämä vapauttaisi poliisin taloudellisia resursseja vuosittain arviolta yhdestä kahteen miljoonaa euroa.

Viestintävirastolle ehdotetusta oikeudesta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle aiheutuisi todennäköisesti sellaisia ennakoimattomia henkilökustannuksia, joiden osalta virastolle ei ole osoitettu rahoitusta valtion budjetista, ja jotka eivät ole Viestintäviraston toimialan yrityksiltä perimien maksujen perusteena. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että Viestintäviraston antamasta virkavasta aiheutuvista kustannuksista vastaisi se viranomainen, joka virka-apua pyytää.

4.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitys kokoaa tietoyhteiskuntaan liittyvää lainsäädäntöä yhdeksi lainsäädäntökokonaisuudeksi. Nykyisellään sähköistä viestintää koskevaa lainsäädäntöä on yli 450 pykälää noin kymmenessä laissa. Ehdotetussa tietoyhteiskuntakaarissa on vähennetty säännösten määrää ja luotu lainsäädännöllinen perusta toimialoille. Lainsäädännön kokoaminen yhteen helpottaa eri toimialoja koskevien lainsäädännöllisten kokonaisuuksien hahmottamista. Esityksen yleisten tavoitteiden voidaan katsoa olevan hyödyllisiä myös yritystoiminnan näkökulmasta esimerkiksi pääl-

lekkäisen sääntelyn poistaminen ja lainsäädännön selkiyttäminen edistää myös yritysten oikeusvarmuutta ja mahdollistaa muun muassa tulevien investointien suunnittelua.

Esityksessä on yhteiskunnallisesti merkittävintä viestintäverkkojen -ja palvelujen tärkeyden ja roolin korostuminen yhteiskunnassamme. Verkkojen ja palvelujen toimintavarmuus, turvallisuus ja luotettavuus ovat välttämättömiä osatekijöitä jokapäiväisessä toiminnassa. Viestintäverkkojen toiminta on nykypäivänä tärkeää niin kansalaisten kuin yritystenkin kannalta, minkä johdosta ehdotetut muutokset laissa olisivat johdonmukaisia yhteiskunnan yleisen kehityksen huomiota ottaen ja lisääisivät yhteiskunnan luottamusta viestintäverkkoihin. Toimijoille ehdotuksessa asetettavat velvollisuudet ovat siten linjassa palvelun yhteiskunnallisen kriittisyyden kanssa.

Ehdotettu lainsäädäntö kokonaisuutena pyrkii vaikuttamaan laajasti kuluttajien luottamuksen lisääntymiseen viestintäverkkoihin ja niiden kautta tarjottuihin sähköisiin palveluihin. Luottamuksen lisääntymisellä itsessään on merkittävä välillinen vaikutus kysynnän kautta koko yhteiskunnan kehitykselle. Palvelujen toimintavarmuuden, tietoturvan, yksityisyyden suojan ja käyttäjän aseman parantuminen lisää kysyntää uusille ja innovatiivisille palveluille, kun käyttäjien kohtaama riski palvelujen käytöstä pienenee. Välillisesti siis myös yritykset, joille velvollisuuksia laissa asetetaan, saattaisivat hyötyä lainsäädännön myötä kuluttajien luottamuksen parantumisesta. Lisäksi käyttäjän oikeuksiin, huomattavan markkinavoiman sääntelyyn ja palvelujen turvaamiseen liittyvillä ehdotetuilla uudistuksilla varmistettaisiin kohtuuhintaiset ja -ehtoiset yhteydet sekä mahdollisimman hyvälaatuiset ja kehittyneet viestintäpalvelut kattavasti koko maassa. Tämä on tarpeen, jotta tietoyhteiskunnan tarjoamat mahdollisuudet olisivat koko kansan käytettävissä. Toimivat ja luotettavat viestintäverkot luovat edellytyksiä uuden yritystoiminnan laajentamiselle ja synnylle vaikuttaen näin niin kansantalouden kokoon, toimeliaisuuteen kuin työn tarjontaan.

Ehdotetun lainsäädännön uudistuksilla pyritään kotimaisten toimijoiden tasavertaisuuteen ja kilpailukyvyn varmistami-

seen tulevaisuudessa. Yksityisyydensuoja- ja tallennusvelvollisuus-lainsäädännön ulottaminen kaikkiin viestinnän välittäjiin tasapainottaa kilpailutilannetta suomalaisten ja kansainvälisten toimijoiden välillä, verkkotunnuksiin liittyvän toimintamallin muutoksella edesautetaan uusien palveluratkaisujen syntymistä ja kotimaisen sisältötuotannon kiintiön kautta pyritään varmistamaan kotimaisen riippumattoman sisällöntuotannon aseman säilyminen.

Kokonaisuutena ehdotetun lainsäädännön vaikutukset kansantalouteen, tietoyhteiskuntaan sekä kansalaisyhteiskuntaan olisivat selkeästi positiivisia. Toimintavarmat viestintäverkot, luotettavat sähköiset palvelut sekä markkinoiden tehokkuuden edistäminen lisääisivät kysyntää ja tarjontaa tietoyhteiskunnan palveluille ja edistäisivät Suomen edelläkävijyyttä tietoyhteiskuntana. Ehdotetut velvoitteet voisivat kuitenkin aiheuttaa erityisesti lyhyellä aikavälillä haasteita toimialalle, mutta olisivat toimintojen kriittisyyden näkökulmasta tarpeen pitkällä aikavälillä ja luottamuksen lisäämiseksi viestintäverkkoja ja -palveluja kohtaan. Yritysten velvoitteita tasapainottaisi odotettavissa oleva kysynnän vahvistuminen lainsäädännön myötä, joka loisi yrityksille mahdollisuuden hyötyä luottamuksen parantumisesta. Sähköistyvien palvelujen tuottamat hyödyt yhteiskunnalle niin julkisen sektorin säästöinä kuin yritysten kilpailukyvyyn parantamisena esimerkiksi palvelutuotannon tehostamisen, uudenlaisten palvelutuotantotapojen, etätyömahdollisuuksien tai uusien etäläsnäoloon perustuvien palvelujen myötä, ovat merkittäviä. Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus, turvallisuus ja luotettavuus ovat näiden palvelujen yleistymisen edellytyksiä. Kokonaisuutena ehdotuksessa esitetyt uudistukset heijastuvat tietoyhteiskunnallisesta näkökulmasta positiivisesti tieto- ja viestintätekniisiin investointeihin, palvelutarjontaan sekä palvelujen laatuun ja saatavuuteen. Esitetyt uudistukset edistäisivät yhä liikkuvamman ja linkittyneemmän tietoyhteiskunnan kehittymistä ja parantavat oikein toteutettuina sekä kuluttajien että yritysten edellytyksiä hyötyä sähköistyvän yhteiskunnan eduista.

4.3.1 *Vaikutukset kansantalouteen ja kansalaisyhteiskuntaan*

Kansantaloudellisesta näkökulmasta ehdotuksen merkittävimmät uudistukset ovat tietoyhteiskuntakaaren osassa II ja III. Kansalaisyhteiskunnallisten vaikutusten osalta taas merkittävimpiä ovat osiin III, V ja IX ehdotetut muutokset, joilla turvataan kansalaisten asemaa viestintäpalvelujen käyttäjinä. Kansantaloudellisesta näkökulmasta suurimmat positiiviset vaikutukset syntyisivät muutosten vaikutuksista markkinoiden tehokkuuteen ja julkisen sektorin rahoitukseen, kun uusi lainsäädäntö tukisi aktiivista taajuuksien kehittämistä ja pyrki vapauttamaan uusia taajuuksia muun muassa langattoman viestinnän käyttöön.

Taajuuksien huutokauppaaminen varmistaisi, että taajuudet allokoituvat toimijoille, jotka pystyvät niitä kaupallisesti parhaiten hyödyntämään. Huutokaupamallilla voitaisiin saavuttaa myös merkittäviä tuloja valtiolle. Muutosten arvioidaan vaikuttavan kokonaisuudessaan positiivisesti taajuuksien tarjontaan ja langattoman viestinnän käyttömahdollisuuksiin ja kysyntään. Uudet käyttötavat ja markkinat lisääisivät myös alan työllistämistä ja tehostamismahdollisuuksia uusien palvelujen ja toimintaprosessien kautta. Ehdotuksessa esitetyn markkinaehtoisen taajuusmaksun vaikutusten puolestaan odotetaan näkyvän pidemmällä aikavälillä, eikä sillä olisi yhtä selkeitä positiivisia vaikutuksia markkinaan kuin huutokaupalla. Markkinaehtoisen taajuusmaksun voidaan olettaa vaikuttavan positiivisesti taajuuskäytön tehostamiseen, kun taajuuksien käyttäjien on kannattavaa luopua taajuuksista, jotka ovat tehottomassa käytössä. Markkinaehtoinen taajuusmaksu veroluonteisena maksuna saattaisi maksun tasosta riippuen vaikuttaa negatiivisesti palvelutarjontaan tai hintoihin. Markkinaehtoinen taajuusmaksulla olisi kuitenkin huutokaupamallin tavoin positiivinen vaikutus julkisen sektorin rahoitukselle. Osaan II sisältyvät ehdotetut muutokset taajuushallintomallien uudistuksesta olisivat kansalaisyhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan kaksijakoisia. Toisaalta huutokaupamalli edistäisi elinkeinovapautta,

toisaalta taas televisiolle annettujen taajuuksien osalta markkinaehtoinen taajuusmaksulla voisi olla negatiivinen kulttuuripoliittinen vaikutus, mikäli taajuusmaksu vaikuttaisi televisiotarjontaa kaventavasti. Lähtökohtaisesti maksun ei kuitenkaan nähdä kaventavan televisiotarjontaa, koska ehdotetun sääntelyn mukaan maksun tulee olla kohtuullinen. Ohjelmistotoimilupahallinnon uudistukset puolestaan vaikuttaisivat positiivisesti sananvapauteen siltä osin kuin tarkoituksenmukaisuusharkinta poistuu toimilupapäätöksistä.

Osassa III ehdotetut muutokset huomattavan markkinavoiman sääntelyyn lisäisivät ennen kaikkea markkinoiden tehokkuutta siellä, missä kilpailu on vähäistä. Hinnoittelun valvontakeinot heijastuvat näillä alueilla positiivisina kysyntään ja tarjontaan. Parhaimmillaan valvonta alentaisi merkittävästi vähittäishintoja, ja vähentäisi markkinavoiman väärinkäytöstä aiheutuneita hyvinvointitappiota lisäämällä viestintäpalvelujen kysyntää hintojen laskun myötä. Jos sääntely ei olisi teleyritysten kannalta ennakoitavaa ja teknologianeutraalia, sillä saattaisi olla epätoivottuja vaikutuksia niiden investointeihin ja teknologiavalintoihin. Muutokset lisäisivät kuitenkin kansalaisten tasa-arvoa ja käyttäjien asemaa. Huomattavan markkinavoiman sääntelyn vaikutusten suuruus riippuu nyky sääntelyn vaikuttavuudesta; mikäli osa huomattavan markkinavoiman omaavista toimijoista on pystynyt hyötymään huomattavasta markkinavoimasta kuluttajien, muiden käyttäjien sekä kilpailevien yritysten vahingoksi, uudella lainsäädännöllä voitaisiin saavuttaa selkeitä parannuksia käyttäjien asemaan ja mahdollisesti laskea kuluttajahintoja tai lisätä käyttäjien valinnan mahdollisuuksia.

Lisäksi ehdotetulla lainsäädännöllä voitaisiin paremmin turvata edellytykset kilpailullisten markkinoiden säilymiselle myös jatkossa, vaikka markkinat tulevaisuudessa keskittyisivät ja yksittäisten toimijoiden alueellinen markkinavoima kasvaisi. Kokonaisuutena ehdotettu huomattavan markkinavoiman -sääntelykehikko mahdollistaisi aiempaa tehokkaamman hintojen valvonnan ja markkinavoiman väärinkäytösten estämisen, millä voisi olla huomattavan markkinavoim

man markkinoilla viestintäpalvelujen vähittäishintoja laskeva vaikutus.

Yleispalveluyrityksille III osan 6 luvussa asetettava velvollisuus tiedottaa yleispalvelutuotteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan edistää kansalaisten mahdollisuuksia saada tietoa heitä koskevista oikeuksistaan sekä vaatia yleispalveluun kuuluvia palveluja. Muutos edistää kansalaisten yhdenvertaista mahdollisuutta saada yleispalveluun kuuluvat palvelut käyttöönsä.

Yhteystietopalvelut tulisivat jatkossa yleispalveluvelvoitteen piiriin. Ehdotettu muutos edistää kansalaisten yhdenvertaista kohtelua, kun Viestintävirasto arvioisi jatkossa, että kaikki kansalaiset, esimerkiksi vammaiset, saavat tosiasiallisesti yhteystietopalvelut käyttöönsä. Muutoksella varmistetaan yhteystietopalvelujen saatavuus esteettömästi kaikille kansalaisille.

Yhteystietopalveluja koskevien osan VII luvun 3 muutosten tarkoituksena on lisäksi parantaa tilaajien mahdollisuutta seurata tosiasiallisesti sitä, keille heidän yhteystietonsa luovutetaan sekä mahdollisuutta kieltää yhteystietojen luovuttaminen. Muutosten tarkoituksena on edistää kansalaisten yksityisyyden suojaa.

Osan V ehdotetut muutokset käyttäjän ja tilaajan oikeuksiin sekä osan IX-X palvelujen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamisen ja tietoturvallisuuden muutokset lisäisivät palvelujen kysyntää luottamuksen parantumisen myötä. Osan V uudistuksilla pyritään parantamaan kuluttajien asemaa ja palvelujen tarjonnan ja laadun tasapuolisuutta. Keskeisiä uudistuksia käyttäjien tasa-arvoisuuden näkökulmasta ovat kannuste palvelukatkojen ja vikatilanteiden korjauksen nopeuttamiseen korvauksettoman korjausajan lyhentämisen myötä, sekä verkkoneutraliteetin vahvistaminen Viestintäviraston määräyksenantovaltuuksia laajentamalla. Palvelusopimusten ja laskutuksen selkeyden kannalta yhteisvastuulla ja laskuerittelyllä sekä sopimustekstin selkeysvaatimuksilla vähennettäisiin erityisesti väärinkäsityksiä palvelusisällöistä.

Kansalaisyhteiskuntaa koskevia merkittäviä vaikutuksia olisi myös palvelujen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen tähtäävillä muutosehdotuksilla osassa IX-X. Osion ehdotetuilla uudistuksilla liittyen kriittisen inf

rastruktuurin toimintavarmuuteen, tietoturvallisuuteen ja häiriötilanteiden hallintaan on pääasiassa välillinen vaikutus kansalaisiin. Erityisesti välillinen vaikutus heijastuu huoltovarmuuteen ja yleiseen turvallisuuteen, sillä yhä useammat järjestelmät, jotka liittyvät yhteiskunnallisiin toimintoihin, kuten esimerkiksi, energiantuotannon ja jakelun, liikenteen, rahoituspalvelujen, kaupankäynnin, logistiikan, teollisuuden, terveydenhuollon, viranomaistoiminnan ja muun kriittisen infrastruktuurin ja järjestelmien ohjaukseen, ovat verkkoyhteyden varassa. Kansallisen turvallisuuden kannalta muutosten pyrkimyksenä olisi myös tarkoituksenmukaisen omavaraisuuden turvaaminen yhteiskunnan kriisitilanteissa.

Tältä osin tulisi kuitenkin huomioida, että yhä ristiin kytkeytyneemmässä globaalissa toimintaympäristössä kansallinen valmius ja turvallisuus tietoverkkojen osalta riippuu yhä enemmän yli valtionrajojen liikkuvasta osaamisesta. Siksi esimerkiksi viestintäjärjestelmien toimintavarmuuden kannalta kansallisen omavaraisuuden ja kansainvälisen hajuttamisen välillä on löydettävä viestintämarkkinoiden toimivuuden, yhteiskunnan toimivuuden ja riittävän kriisinsietokyvyn turvaava tasapaino mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla. Viestintäjärjestelmien toimintavarmuuteen, tietoturvallisuuteen, vaurautumiseen ja kriittisten järjestelmien palauttavuuden suunnitteluvaiheisiin liittyvät uudistukset voisivat myös vaikuttaa alalle tulo houkuttelevuuteen erityisesti ulkomaisille toimijoille - yhtäältä houkuttelevuutta lisäävänä että toisaalta sitä heikentävänä tekijänä.

Osan VII ehdotetuilla verkkotunnushallintoon liittyvillä muutoksilla olisi positiivinen vaikutus kysyntään, tarjontaan ja markkinoiden tehokkuuteen. Uusi malli mahdollistaisi entistä nopeamman palvelujen kehittämisen verkkotunnushallinnon ympärille. Verkkotunnushallintoon ehdotettujen uudistusten myötä myös kansalaisten tasa-arvoisuus tulisi merkittävästi lisääntymään esimerkiksi alle 15-vuotiaiden osalta.

4.3.2 *Tietoyhteiskunnalliset vaikutukset*

Tietoyhteiskunnan näkökulmasta vaikutuksiltaan merkittävimmät ehdotetut uudistukset ovat osissa II, V ja X. Osassa II merkittävien uudistusten liittyä huutokaupamallin käyttöönottoon. Ehdotettu taajuuksien huutokauppa edistää toimilupien päätymistä toimijoille, jotka pystyisivät hyödyntämään taajuuksia tehokkaimmin. Tämä heijastuisi tietoyhteiskunnallisesta näkökulmasta positiivisesti tieto- ja viestintätekniisiin investointeihin, palvelutarjontaan sekä palvelujen laatuun ja saatavuuteen. Paremmat langattomat yhteydet edistäisivät yhä liikkuvamman ja linkittyneemmän tietoyhteiskunnan kehittymistä ja tukisivat Suomen asemaa kansainvälisesti langattomien yhteyksien edelläkävijänä. Ehdotetun markkinaehtoinen taajuusmaksun osalta pitkällä aikavälillä voidaan saavuttaa taajuuksien käytön osalta tehostumista, jolla olisi vastaavia positiivisia vaikutuksia tietoyhteiskuntaan. Lyhyellä aikavälillä markkinaehtoinen taajuusmaksu on kuitenkin maksu, joka ei todennäköisesti vaikuttaisi olennaisesti toimilupien uudelleenallokaatioon toimijoiden kesken.

Osassa V ehdotettujen käyttäjän ja tilaajan oikeuksiin liittyvien muutosten arvioidaan vaikuttavan positiivisesti ennen kaikkea palvelujen laatuun. Muutoksilla olisi yhdessä yleispalvelua koskevien III osan 6 luvun muutosten kanssa kokonaisuudessaan positiivinen vaikutus myös palvelutarjontaan, palvelujen saatavuuteen ja tietoturvaan. Säännökset parantaisivat kuluttajien ymmärrystä myytävien palvelujen sisällöstä ja lisääisivät luottamusta toimijoihin, jolloin yleinen luottamus toimialaan lisääntyisi, mikä taas edistäisi tietoyhteiskunnan kehitystä. Ehdotetulla verkkoneutraliteetin vahvistamisella Viestintäviraston määräyksenantovaltuuden myötä olisi selkeä positiivinen vaikutus tietoyhteiskunnan kehitykselle, sillä uudistuksella turvattaisiin myös jatkossa uusien, sähköisten palvelujen pääsy kuluttajille asti verkkoyhteydentarjoajasta riippumatta.

Ehdotetut muutokset huomattavan markkinavoiman sääntelyyn, verkkotunnustoimintaan ja palvelujen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen edistäisivät palvelujen monipuolisuutta, laatua ja saatavuutta kaikkien viestintäpalvelujen käyttäjien osalta. Tehokas huomattavan markkinavoiman sääntely ta-

kaisi uusille toimijoille mahdollisuuden erotautua paremmalla laadulla tai palvelutarjonnan laajuudella sekä kuluttaja- että yritysmarkkinoilla. Toisaalta huomattavan markkinavoiman sääntelyn muutoksilla voisi olla lievästi negatiivisia vaikutuksia ICT-investointeihin, mikäli ne lisäisivät yritysten näkökulmasta investointien riskejä. Markkinoille tulevien palveluntarjoajien investointien riskejä tehokas huomattavan markkinavoiman sääntely puolestaan saattaisi alentaa.

Yksityisyyden suojaa sähköisessä viestinnässä koskevat muutokset vaikuttavat eniten luottamukseen sähköisiä palveluja kohtaan, mutta käyttäjille uudistuksen mahdollisuudet realisoituisivat todennäköisesti vain aktiivisen viranomaistoiminnan kautta.

Tietoyhteiskunnan kannalta negatiivisia vaikutuksia saattaisi syntyä ainoastaan osassa VIII ehdotetusta muutoksesta kieltää kaupallinen toiminta radiotoimintaa lyhytaikaisilla toimiluvilla harjoittavilta toimijoilta. Tällä uudistuksella olisi lievä negatiivinen vaikutus niin palvelutarjontaan kuin palvelujen saataavuuteen, sillä se potentiaalisesti heikentäisi kannusteita uusille toimijoille ja innovatiivisille kokeiluille. Toisaalta ehdotetulla sääntelyllä käytännössä estettäisiin lyhytaikaisten radiotoimilupien ketjuttaminen, joka saattaa vääristää kilpailutilannetta markkinoilla.

Verkkojen ja palvelujen ja toiminnan jatkuvuuden ja tietoturvallisuuden turvaamisen osalta osassa IX ja X ehdotetut muutokset korostavat viestintäverkkojen yhä keskeisemmäksi ja yhteiskunnallisesti kriittisemmäksi noussutta asemaa kaikenlaisen yhteiskunnallisen toimeliaisuuden ja palvelujen tuotannon mahdollistajana. Tietoyhteiskunnan näkökulmasta näiden toimintojen luotettavuus ja toimintavarmuus on ratkaisevaa yhteiskunnan sähköisten palvelujen kehittymiselle. Kriittisten järjestelmien suunnitelmalla ja sen toimittamisella Viestintävirastoon varmistettaisiin kaikkien kriittisessä asemassa olevien verkko-operaattoreiden johdonmukainen varautuminen verkkojen ja palvelujen toimintavarmuuden ylläpitämiseksi. Vastaavasti häiriötyöryhmän mahdollistamalla eri toimijoiden ja sidosryhmien yhteistyöllä voitaisiin minimoida poikkeustilanteiden kestoja ja tehostaa resurssien kohdentamista laajoissa palvelukatkoilanteissa.

4.4 Ympäristövaikutukset

Ehdotetulla esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja aineisto

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä.

Esityksen valmistelu on ollut avointa. Valmisteluun on perustettu laajapohjainen, noin 50 toimialan edustajista koostuva, seurantaryhmä. Seurantaryhmä kokoontui x kertaa.

Tämän lisäksi perustettiin valmistelun tueksi seitsemän alatyöryhmää, joissa keskityttiin erilaisiin asiakokonaisuuksiin. Näitä teemaryhmiä olivat: toimilupajärjestelmän uudistaminen, huomattavan markkinavoiman sääntely ja yhteenliittäminen, sähköisen viestinnän ja palvelujen tietoturvan ja jatkuvuuden turvaaminen, viranomaisten avustamisesta aiheutuvat kustannukset, viranomaisverkon käyttäjäryhmät, kuluttajansuojaa koskevien säännösten tarkistaminen sekä sähköisen viestinnän yksityisyyden suoja koskevien säännösten tarkistaminen. Alatyöryhmät olivat avoimia kaikille yrityksille ja yhteisöille, jotka halusivat olla mukana tietoyhteiskunta-kaaren valmistelussa. Alatyöryhmissä oli jäseniä 30–70.

Jo ennen seurantaryhmän ja alatyöryhmien toiminnan käynnistämistä, toimialalta pyydettiin verkkokyselyssä mielipiteitä siitä, mitä lainsäädäntöä hankkeessa pitää olla mukana, minkälaisia asioita käsiteltäisiin ja mitkä olisivat mahdolliset muutosteemat.

Alatyöryhmien työskentely tapahtui sekä kokouksissa että sähköpostin välityksellä. Lisäksi toimialan edustajia on kuultu lukuisten eri tapaamisten yhteydessä.

Kun ensimmäinen luonnosversio pykälistä heinäkuussa 2012 valmistui, pyydettiin kaikilta seurantaryhmään ja alatyöryhmiin kuuluvilta jäseniltä epävirallisia kommentteja.

Saatujen kommenttien perusteella valmistelua jatkettiin alatyöryhmissä ja viranomaisvalmistelussa.

Toimilupapolitiikkaa koskevaa valmistelua on tehty myös jo valtioneuvoston kahdessa laajassa ohjelmassa; matkaviestintöimintää koskevassa taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä sekä televisio- ja radiotoimintaa koskevassa sähköisen median viestintäpoliittisessa selonteossa.

Valtioneuvosto teki taajuuspoliittisen periaatepäätöksen maaliskuussa 2012. Periaatepäätöksessä hallitus on linjannut kuinka toimiluvat tulevaisuudessa myönnetään matkaviestintöimintaan. Periaatepäätöksessä päätettiin parhaillaan käynnissä olevasta 800 megahertsin taajuusalueen huutokaupasta ja sen ehdoista. Lisäksi päätettiin, että hallitusohjelman mukaisesti valmisteltava tietoyhteiskuntakaari valmistellaan siten, että huutokauppanenettelyä voidaan käyttää myös jatkossa erityisesti myönnettäessä uusille taajuusalueille toimilupia. Samassa yhteydessä päätettiin valmisteltavaksi taajuuksien markkina-arvoa heijastava, hallinnolliset kustannukset ylittävä taajuusmaksu, joka otettaisiin käyttöön sellaisilla taajuusalueilla, joihin huutokauppanenettelyä ei sovelleta.

Antenniverkossa toimivan television sekä analogisen radiotoiminnan tulevaisuutta koskevat linjaukset tehtiin eduskunnalle selontekona annetussa sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa (VNS 4/2012), jonka eduskunta hyväksyi joulukuussa 2012.

Selonteossa päätettiin säilyttää nykyisin käytössä oleva ohjelmistotoimilupamenettely, mutta keventää sitä siirtämällä suuri osa päätöksistä Viestintäviraston ratkaistavaksi tilanteissa, jotka eivät edellytä tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Viestintäpoliittisesti merkittävät päätökset tekee ohjelman mukaan edelleenkin valtioneuvosto.

Ohjelmassa päätettiin myös erillisestä toimilupamenettelystä niin sanotuille yleisen edun kanaville, joiden edellytetään lähettävän muun muassa suomen- tai ruotsinkielistä ohjelmaa ja uutisia. Muut ohjelmistotoimiluvan haltijat saivat päättää ohjelmistostaan pääasiallisesti vapaasti.

Ohjelmassa päätettiin periaatteellisesti myös televisio- toiminnan taajuuksista markkinaehtoista taajuusmaksua. Lisäksi ohjelmassa tehtiin linjaukset

tulevaisuudessa televisio- toiminnan käytössä olevasta taajuuskapasiteetista sekä teräväpiirtotekniikkaan siirtymisen aikataulusta.

Ilmoituksenvaraista toimintaa ja toimilupia koskeva esityksen II osa on valmistelu edellä mainituissa ohjelmissa tehtyjä linjauksia noudattaen.

Esityksen peruseriaateista on valmistelun aikana keskusteltu myös toimialan edustajien kanssa useissa erillisneuvotteluissa

Esityksestä on pyydetty lausunnot yhteensä noin xxx lausunnonantajalta, muun muassa kaikilta teletointailmoituksen tehneiltä teleyrityksiltä ja muilta alan toimijoilta, keskeisiltä viranomaisilta sekä etujärjestöiltä. Ehdotus on lausuntoaajan saatavilla myös ministeriön internetsivuilla, jossa kaikkia kiinnostuneita kehoitetaan antamaan lausunto ehdotuksesta.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausunnonantajat pitivät...

yhteykäytäntöön perustuvilla verkoilla. Määritelmän mukaan pelkkä internetyhteyden käyttö viestinnän siirtämiseen runkoverkossa ei kuitenkaan tekisi palvelusta internetpuhelinpalvelua, sillä määritelmän mukaan palvelun tulisi perustua internetyhteykäytäntöön loppuasiakkaalle saakka, jotta kyse olisi Internetpuhelinpalvelusta.

Internetyhteyspalvelulla tarkoitetaan viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan muodostaa yhteys internetiin ja yhteyden avulla käytetään internetissä tarjolla olevia palveluja. Määritelmä on uusi. Sitä ehdotetaan lakiin, koska internetyhteyden merkitys peruspalveluna kasvaa ja palvelun saatavuudelle, laadulle ja luotettavuudelle on tarpeen asettaa erityisiä vaatimuksia tilaajien ja käyttäjien tarpeiden turvaamiseksi.

Internetyhteyspalvelulla tarkoitetaan esimerkiksi tilaajan päätelaitteen, kuten modeemin ja julkisen internetin välistä yhteyttä. Määritelmä kattaa tiedonsiirron liittymästä julkiseen internetiin ja yhteyden kannalta pakolliset palvelut, kuten IP-osoitteiden hallinnan. Olennaista internetyhteyspalvelussa on, että se kattaa asiakkaan pääsystä internetiin sen osuuden, jota palvelua tarjoava teleyritys pystyy hallinnoimaan. Internetyhteyden päällä tarjottavat palvelut, kuten sähköposti tai internetpuhelinpalvelut eivät kuulu internetyhteyspalveluun, vaan ovat erillisiä viestintäpalveluja riippumatta siitä, tarjoaako niitä sama vai eri teleyritys.

Määritelmä on teknologianeutraali ja kattaa siten niin kiinteät liittymät kuin langattomat liittymät.

Internetyhteyspalveluun liittyy esimerkiksi yleispalvelusääntelyä III osan 6 luvussa ja tilaajan ja käyttäjän oikeuksiin, kuten sopimusehtoihin ja verkkoneutraliteettiin liittyvää sääntelyä V osan 1 luvussa. Myös IX osan 2 luvun viestintäpalvelujen teknistä laatua koskevissa säännöksissä ja X osan viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaamisessa huomioidaan perusluonteisten viestintäpalvelujen, kuten internetyhteyspalvelun tärkeys.

Joukkoviestintäverkolla tarkoitetaan viestintäverkkoa, jota pääasiassa käytetään televisio- ja radio-ohjelmistojen tai muun kaikille vastaanottajille samanlaisena välitettävän aineiston siirtämiseen tai lähettämiseen.

Määritelmä vastaa pääosin viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) määritelmää sillä erotuksella, että viestintämarkkinalain määritelmän ”tarjolla pito” muutettaisiin ”siirtämiseksi”. Sääntelyn sisältöä ei ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa. Myös antenniverkoissa ja vapaasti vastaanotettavilla kanavilla joukkoviestintäverkoissa on kysymys siirto- ja lähetysohjelmuista. Tarjolla pito ehdotetaan jätettäväksi pois myös verkkopalvelun ja viestintäpalvelun määritelmistä.

Televisio- ja radio-ohjelmistojen välittämisessä on olennaista kaikille vastaanottajille samanlaisen sisällön lisäksi myös se, että lähetys tapahtuu samanaikaisesti. Televisio-toiminnassa käytetään asiasta ilmaisua lineaarisuus (broadcasting). Myös internetin välityksellä on mahdollista välittää reaaliaikaisesti lineaarisia ohjelmistoja. Internetiä tai laajakaistaverkkoja ei kuitenkaan lähtökohdallisesti katsota joukkoviestintäverkoksi, koska näiden verkkojen pääasiallisena käyttötarkoituksena ei voi pitää määritelmän tarkoittamaa toimintaa.

Määritelmä toimii pohjana maanpäällisen joukkoviestintäverkon ja kaapelitelevisioverkon määritelmille. Kaikki joukkoviestintäverkot eivät kuulu näihin erityisesti määriteltyihin joukkoviestintäverkon lajeihin, vaan esimerkiksi satelliittitelevisioverkko katsotaan vain joukkoviestintäverkoksi.

Kaapelikanavalla tarkoitetaan yleisen viestintäverkon rakentamisessa käytettävää suojarakennelmaa, joka on tarkoitettu kaapelien sijoituspaikaksi. Kaapelikanavan teknisellä toteuttamistavalla ei ole määritelmän kannalta merkitystä. Oleellista on rakennelman käyttötarkoitus. Kaapelikanava voi olla esimerkiksi kaapelikaivoista ja niiden välisistä putkista muodostuvaa kokonaisuus, joka muodostaa asennusreitit kaapeleille. Kaapelit asennetaan putkiin ja niiden mahdolliset jatkokset esimerkiksi kaapelikaivoihin.

Kaapelitelevisioverkolla tarkoitetaan joukkoviestintäverkkoa, joka on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä. Määritelmä vastaa viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) määritelmää. Määritelmää käytetään televisio-ohjelmien siirtovelvoitetta koskevassa 217 §:ssä ja viestintäverkkojen ja -palvelujen teknistä laatua koskevassa 234 §:ssä. Olennaista määritelmässä on verkon

tekninen toteutustapa, joka on muu kuin antenni- tai satelliittiverkko. Kaapelitelevisioverkoksi katsotaan siten lähinnä kuitu- tai koaksiaaliverkot, joissa välitetään lineaarisia televisio- ja radio-ohjelmistoja.

Kaupallisella viestinnällä tarkoitettaisiin mainontaa, teleostoslähetyksiä, sponsorointia, tuotesijoittelua taikka muuta tavaroiden tai palvelujen myynnin taikka luonnollisen tai oikeudellisen henkilön julkisen kuvan edistämistä. Kaupallinen viestintä toteutetaan audiovisuaalisen ohjelman tai radio-ohjelman yhteyteen tai itse ohjelmaan sisällytetyn äänen tai kuvan muodossa. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 16 kohdassa käytettyä kaupallisen viestinnän määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Kiinteällä asennuksella tarkoitetaan viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvään käyttöön ennalta määritettyyn paikkaan. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 4 §:n 3 d kohdan määritelmää (HE 179/2006 vp.).

Käyttäjällä tarkoitetaan oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka käyttää viestintäpalvelua tai lisäarvopalvelua olematta välttämättä tämän palvelun tilaaja. Käyttäjä on määritelty sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:ssä (HE 125/2003 vp.) ja viestintämarkkinalain 2 §:ssä (HE 112/2002 vp.). Esitetyn lain määritelmä vastaa asiallisesti sähköisen viestinnän tietosuojalain käyttäjää koskevaa määritelmää. Viestintämarkkinalain määritelmän mukaan käyttäjä voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Sähköisen viestinnän tietosuojalain määritelmän mukaan käyttäjä on ainoastaan luonnollinen henkilö. Ehdotetun lain mukainen määritelmä koskisi sekä oikeushenkilöä että luonnollista henkilöä. Esimerkiksi yleispalveluliittymien osalta liittymä tulee saada käyttäjän vakituiseen asuin- tai sijaintipaikkaan. Käyttäjän sijaintipaikalla tarkoitetaan oikeushenkilön sijaintipaikkaa.

Liitännäispalvelulla tarkoitetaan ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmiä, sähköisiä ohjelmaoppaita, numeronmuunnosjärjestelmiä, välitys-, sijainti- ja tilatietopalveluja ja muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä palveluja, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tar-

joamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta.

Määritelmä on uusi. Se ehdotetaan lisättäväksi lakiin, sillä liitännäispalveluihin kohdistuu sääntelytarpeita esimerkiksi viestintä- ja verkkopalvelujen kokonaisluotettavuuden ja kilpailun turvaamiseksi. Määritelmän tarkoitus on myös selkeyttää liitännäispalvelujen suhdetta verkko- tai viestintäpalveluun.

Liitännäispalvelut, kuten esimerkiksi numeronmuunnosjärjestelmä, eivät itsessään ole viestintäpalveluja, mutta liittyvät niihin olennaisesti. Liitännäispalvelulle on luonteenomaista, että se ei pääsääntöisesti ole käyttökelpoinen ilman viestintä- tai verkkopalvelua.

Kumottavaksi ehdotetun viestintämarkkinalain 3 §:n (HE 112/2002 vp.) soveltamisalaan ovat kuuluneet verkkopalvelut ja viestintäpalvelut ja näihin liittyvät palvelut. Liitännäispalvelun ja liitännäistoiminnon määritelmillä ja niitä koskevilla vaatimuksilla korvattaisiin osaltaan tämä kumottavaksi ehdotettu säännös.

Liitännäispalveluun liittyy esimerkiksi teknisen laadun vaatimuksia IX osan 234 §:ssä ja 235 §:ssä ja käyttöoikeuksien luovutuksiin liittyvää sääntelyä III osan 55 §:ssä. Määritelmä vastaa puitedirektiivin 2 artiklan e-kohtaa.

Liitännäistoiminnolla tarkoitetaan liitännäispalveluja sekä rakennuksia, rakennusten sisäantuloja ja kaapelointia, kaapelikanavia, mastoja ja muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä fyysisiä rakenteita, toimintoja taikka verkon osia, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta.

Määritelmä on uusi. Liitännäispalvelut kuuluvat liitännäistoimintoihin ja siten se, mitä edellä on kerrottu liitännäispalveluista, koskee myös liitännäistoimintoja. Liitännäistoimintoja ovat liitännäispalvelujen lisäksi erilaiset fyysiseen infrastruktuuriin kuuluvat osat.

Liitännäistoimintoon liittyy esimerkiksi teknisen laadun vaatimuksia koskevan IX osan 234 §:ssä ja 235 §:ssä sekä käyttöoikeuksien luovutuksiin III osan 55 §:ssä liittyvää sääntelyä. Määritelmä vastaa puitedirektiivin 2 artiklan e-kohtaa.

Lisäarvopalvelulla tarkoitetaan palvelua, joka perustuu sijaintitietojen käsittelyyn muuta tarkoitusta kuin viestinnän välittämistä varten. Lisäarvopalvelut voivat olla esimerkiksi käyttäjän päätelaitteen sijaintiin perustuvaa mainontaa ja reittineuvontaa sekä liikennetiedotuksia, säätiedotuksia taikka matkailutietoa. Määritelmän mukaisia lisäarvopalveluja eivät ole sellaiset palvelut, joissa palvelun sisältö ei pääosin perustu sijaintitietojen käsittelyyn, kuten esimerkiksi verkkopankkipalvelut, hallinnon sähköiset asiointipalvelut tai muut vastaavat palvelut. Nämä palvelut voivat olla tämän lain mukaisia tietoyhteiskunnan palveluja.

Maanpäällisellä joukkoviestintäverkolla tarkoitetaan joukkoviestintäverkkoa, joka on toteutettu vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä. Määritelmä vastaa viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) määritelmää.

Mainonnalla tarkoitetaan maksua tai muuta vastiketta vastaan televisio- ja radiotoiminnassa lähetettävää tiedotetta, ilmoitusta tai muuta viestiä, joka ei ole sponsorointia eikä tuotesijoittelua ja jonka tarkoituksena on edistää mainostajan hyödykkeiden myyntiä, asiaa tai aatetta taikka mainostajan tunnettuutta.

Määritelmässä tarkoitettua mainostamista on kaikenlainen tavaroiden tai palvelujen myynnin tai tunnettuuden edistäminen sekä asian tai aatteen taikka mainostajan tunnettuuden edistäminen. Myös televisio- ja radiotoiminnan harjoittajien oma myynninedistäminen, kuten mainosajan tai ohjelmiin liittyvien tuotteiden tai palvelujen myynnin edistäminen on määritelmässä tarkoitettua mainontaa. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 14 kohdassa käytettyä mainonnan määritelmää (HE 87/2009 vp.). Määritelmä kattaa tuotteiden tai palvelujen lisäksi myös asian tai aatteen sekä mainostajan tunnettuuden edistämisen.

Ohjelmistolla tarkoitetaan audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta. Ohjelmistolle on tunnusomaista sen profiili, eli se minkälaisista ja minkälaiselle yleisölle tarkoitetuista ohjelmista se koostuu, miten ohjelmat on järjestetty ohjelma-aikatauluun ja miten sitä markkinoidaan yleisölle.

Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 8 kohdassa käytettyä ohjelmiston määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Radioamatööriviestinnällä tarkoitetaan radioviestintää, jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatööriasemaa käyttäen harjoittavat keskenään, ilman taloudellisen edun tavoittelua kouluttautumis-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 4 §:n 5 kohdan määritelmää (HE 80/2001 vp.). Se on yhdenmukainen Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävän radio-ohjesäännön määritelmän kanssa.

Radiolaitteella tarkoitetaan laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajujen sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten. Radiolaitteita ovat muun muassa matkaviestimet, matkaviestinverkon tukiasemat, radio- tai televisiovastaanottimet ja -lähettimet, kauko-ohjattavat autot ja radiosignaalin perusteella toimivat autonavaimet. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 3 kohdan määritelmää ja radio- ja telepäätelaitedirektiivin 2 c artiklan radiolaitteen määritelmää. Määritelmää on kuitenkin laajennettu siten, että se kattaisi myös sellaiset laitteet, joilla lähetetään radioaaltoja muussa tarkoituksessa kuin radioviestintää varten. Laajennus on tarpeellinen sen vuoksi, että voimassa oleva radiolaitteen määritelmästä ei käy ilmi, soveltuuko määritelmä tutkiin ja radioviestinnän estämiseen tai häirintään tarkoitettuihin laitteisiin. Laajennuksen tarkoitus on siten selkiyttää lainsäädäntöä. Radiolaitteeksi ei edelleenkään katsottaisi voimassa olevan radiolain 14 §:ssä tarkoitettuja niin sanottuja erityisiä sähkölaitteita, joiden tarkoitus on kehittää radioaaltoja tieteilisessä, teollisessa, lääkinnällisessä tai muussa vastaavassa tarkoituksessa. Näiden sähkölaitteiden olennainen ero radiolaitteeseen verrattuna on se, että niiden tarkoitus ei ole lähettää radioaaltoja.

Radiotaajuudella tarkoitetaan vapaasti etenevän sähkömagneettisen aallon taajuutta, joka on pienempi kuin 3 000 GHz. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 1

kohdan määritelmää. Määritelmä vastaa kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävässä radio-ohjesäännössä olevaa radiotaajuuden määritelmää ja se vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 1 kohdan määritelmää (HE 80/2001 vp., HE 119/1987 vp.).

Radiotoiminnalla tarkoitetaan radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma- aikataulun mukaisesti. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 10 kohdassa käytettyä radiotoiminnan määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Radioviestinnällä tarkoitetaan tiedon siirtoa, lähettämistä tai vastaanottoa käyttäen hyväksi radiotaajuuksia. Radioviestintää ovat muun muassa televisio- ja radiolähetykset, matkaviestintä, meriradioviestintä, turvallisuusradioviestintä, radioamatööriviestintä ja lyhytaaltoradioviestintä. Määritelmä vastaa radiolain 4 §:n 2 kohdan määritelmää (HE 80/2001 vp., HE 119/1987 vp.).

Sijaintitiedolla tarkoitetaan viestintäverkosta tai päätelaitteesta saatavaa tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin ja jota käytetään muuhun tarkoitukseen kuin viestinnän välittämiseen. Sijaintitiedon määritelmä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 9 kohdan mukaista paikkatiedon määritelmää (HE 125/2003 vp.). Määritelmään on kuitenkin tarkennuksen vuoksi lisätty, että sijaintitieto voidaan myös saada päätelaitteesta, jotta epäselvyyttä ei ilmenisi siitä, sovelletaanko sijaintitietoihin liittyvää sääntelyä myös esimerkiksi satelliittipohjaiseen paikannukseen. Sijaintitiedoilla voidaan ilmaista muun muassa liittymän tai päätelaitteen leveysaste, pituusaste ja korkeus, matkan suunta, sijainnin tarkkuus, se osa verkkoa, jossa liittymä tai päätelaite paikannetaan tietyllä hetkellä sekä sijaintitiedon tallentamisen ajankohta. Välytystiedot sisältävät myös esimerkiksi tukiasemakohtaisia sijaintitietoja. Se, pidetäänkö sijainnin ilmaisevaa tietoa ehdotetussa laissa välitystietona vai sijaintitietona ratkeaa tiedon käyttötarkoituksen perusteella. Jos sijainnin ilmaisevaa tietoa käytetään viestinnän toteuttamisessa, kysymyksessä on välitystieto. Tällöin liittymän tai päätelaitteen sijainnin ilmaiseva tieto on välttämätön viestinnän toteuttamiseksi.

Sponsoroinnilla tarkoitetaan audiovisuaalisten sisältöpalvelujen, audiovisuaalisten ohjelmien taikka radio-ohjelmien tai radiotoiminnan rahoitusta tai muuta taloudellista tukemista, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen. Audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien tuotantoa tai sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa harjoittavien yhteisöjen tai henkilöiden antamaa tukea ei pidetä sponsorointina. Sponsorointina ei pidetä myöskään pelkkää ohjelman rahoitukseen osallistumista ilman siitä saatavaa näkyvyyttä. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 13 kohdan määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Suojatulla nimellä tai merkillä tarkoitetaan kauppaa-, tavaramerkki-, yhdistys-, säätio- tai puolerekisteriin merkittyä nimeä tai merkkiä taikka toiminimilaisissa (128/1979) ja tavaramerkkilaisissa (7/1964) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta tai tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen sekä vieraan valtion edustuston tai näiden toimielimen nimeä. Suojatulla nimellä tarkoitettaisiin kaupparekisterilain (129/1979), yhdistyslain (503/1989), säätiolain (109/1930) tai puoluelain (10/1969) mukaiseen rekisteriin merkittyä nimeä ja julkisyhteisön tai sen toimielimen nimeä. Nimellä tarkoitettaisiin rekisteriin merkittyä nimeä sekä sen rekisteröidyssä muodossa että ilman yhteisömuodon tunnusta. Suojatulla merkillä tarkoitettaisiin tavaramerkkilain (7/1964) mukaiseen suomalaiseen rekisteriin tai yhteisön tavaramerkkiviraston rekisteriin merkittyä tavaramerkkiä sekä yhteismerkkinä (795/1980) mukaista yhteismerkkiä. Tässä tarkoitettu tavaramerkki voisi olla niin sanottu yhdistelmämerkki, sanamerkki, kirjainyhdistelmä tai numero- ja kirjainyhdistelmä.

Sähköisellä viestillä tarkoitetaan tietoa, jota välitetään tai jaetaan sähköisesti. Ehdotettu määritelmä vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 1 kohdan määritelmää. Lisäksi määritelmä sisältää radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitetun radioviestinnän määritelmän. Määritelmää on muutettu teknolo-

gianeutraalimmaksi ja se kattaa edelleen kaiken sähköisen viestinnän.

Telelaitteella tarkoitetaan radiolaitetta, telepäätelaitetta ja viestintäverkkolaitetta. Kyseessä on yläkäsite, joka vastaa voimassa olevan radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 4 §:n 3 c kohdan määritelmää (HE 75/2004 vp.).

Teleostoslähetysten määritelmä pitää sisällään sekä lyhyet, tavanomaisia mainoksia muistuttavat tiiviit lähetykset että ohjelmanomaiset lähetykset. Mainonnasta teleostoslähetys eroaa siinä, että lähetyksestä on käytävä selvästi ilmi, mistä esiteltävä kohde on tilattavissa. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 15 kohdan määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Telepäätelaitteella tarkoitetaan laitetta, joka viestien lähettämiseksi, käsittelemiseksi tai vastaanottamiseksi tai tarkoitettu johtimella, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla liitettäväksi joko suoraan yleisen viestintäverkon liittymään tai toimimaan yleisen viestintäverkon yhteydessä kytkettynä suoraan tai epäsuorasti yleisen viestintäverkon liittymään. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 3 a kohdan määritelmää (HE 75/2004 vp., HE 80/2001 vp.) sekä radio- ja telepäätelaitedirektiivin vastaavaa määritelmää. Telepäätelaitte on laite, jota käytetään viestintäverkon liittymässä. Telepäätelaitteita ovat esimerkiksi puhelimet ja matkaviestimet, digitaalisten televisio- tai radiolähetysten vastaanottamiseen tarkoitettut laitteet sekä modeemit.

Televisiotoiminnalla tarkoitetaan audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkuperäistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle ennalta ilmoitetun ohjelma-aikataulun mukaisesti. Televisiotoiminta on lineaarista, koko yleisölle saman ohjelmavirran tosiaikaista lähettämistä. Määritelmän kannalta käytettävällä lähetystekniikalla ei ole merkitystä. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 3 kohdan määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Teleyrityksellä tarkoitetaan sitä, joka tarjoaa verkkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa. Määritelmässä ehdotetaan yhdistettäväksi viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) teleyrityksen ja

yleisen teletoiminnan määritelmät siten, että vain yleisen teletoiminnan harjoittajat ovat lain tarkoittamia teleyrityksiä, joita koskevat lain eri osissa teleyrityksille säädetyt velvoitteet.

Ehdotuksessa on pyritty täsmentämään sitä, että lain teleyritystä koskevat säännökset ulottuisivat ainoastaan yleisen teletoiminnan harjoittajiin eli niihin, jotka tarjoavat viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua käyttäjäpiirille, jota ei ole etukäteen rajattu. Tämä on ollut pääsääntö voimassa olevassa viestintämarkkinalaissa, sillä sääntely on ollut tarkoitus ulottaa muuhun kuin yleiseen teletoimintaan vain poikkeuksellisesti. Tällaisia poikkeuksia ovat lähinnä viranomaisverkkojen tarjonta, jossa käyttäjäpiiri on aina ennalta rajattu sekä joiltain osin teleyrityksen viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liitettävät viestintäverkot tai -palvelut, kuten kiinteistöjen sisäiset viestintäverkot.

Sellaisille toimijoille, jotka eivät harjoita kaupallista toimintaa, mutta tarjoavat esimerkiksi avoimia kaupunkiverkkojen tietyllä alueella, on ollut epäselvää, että teleyrityksille asetetut velvoitteet koskevat heitä. Uudessa sääntelyssä tämä epäselvyys poistettaisiin. Ehdotetussa teleyritys-määritelmässä teleyrityksen asema määräytyisi aikaisempaa selkeämmin toiminnan luonteen perusteella. Sillä, onko kyseessä yritys vai esimerkiksi kaupunki, ei tulisi olla teleyritys-aseman kannalta merkitystä. Toiminnan vastikkeellisuudella ei ole myöskään olisi merkitystä. Kuitenkin osassa sääntelyä, kuten esimerkiksi käyttäjän ja tilaajan oikeuksia koskevassa V osassa, on erikseen osa soveltamisalasta rajoitettu vain teleyrityksen tarjoamiin vastikkeellisiin palveluihin.

Ehdotuksella teleyrityksen määritelmän rinnastamisesta yleiseen teletoimintaan ei ole tarkoitus muuttaa sääntelyn alaa, vaan selkeyttää sitä siten, että teleyrityksiä koskevat velvoitteet ja oikeudet koskevat johdonmukaisesti yleistä teletoimintaa ja sääntelyn ulottaminen muuhun toimintaa ja toimijoihin ilmaistaan laissa selkeästi erikseen. Tästä syystä viestintämarkkinalaissa oleva teletoiminnan määritelmä ehdotetaan poistettavaksi. Sääntelyn on edelleen tarkoitus koskea esimerkiksi verkkopalvelua ja viestintäpalve-

lua viranomaisverkossa siltä osin kuin siitä säädetään.

Yleisellä teletoiminnalla tarkoitetaan edelleen verkko- tai viestintäpalvelun tarjoamista käyttäjäpiirille, jota ei ole ennalta rajattu.

Käyttäjäpiirin rajaamattomuuden arvioinnissa on otettava huomioon esimerkiksi verkon ja palvelun luonne, verkon ja käyttäjäpiirin laajuus ja käyttäjäksi pääsemisen edellytysten rajoittavuus.

Yrityksen tai muun yhteisön omaa tarvetta varten ylläpitämä viestintäpalvelu voidaan katsoa selkeästi etukäteen rajatulle käyttäjäpiirille tarjotuksi. Esimerkiksi yrityksen työntekijöilleen ja koulun opiskelijoilleen tarjoamia palveluja ei käyttäjäpiirin lukumääräisestä suuruudesta tai verkon laajuudesta riippumatta voida pitää yleisenä teletoimintana. Muita esimerkkejä rajatusta käyttäjäpiiristä ovat taksikeskuksen ja taksien sisäinen viestintäpalvelu taksien välittämiseksi tai vastaava bussiliikenteen sisäinen viestintäpalvelu. Edelleen yksittäinen taloyhtiö ei harjoita yleistä teletoimintaa hankkiessaan internetyhteyden kaikkiin huoneistoihin, vaikka taloyhtiö osallistuisi jollain tapaa teknisesti palvelun toteuttamiseen tai hallintaan.

Edellä kuvatuissa esimerkeissä käyttäjäpiiriin kuulumisen liittyy selvästi yhteisön jäsenyyteen, joka on tiukasti rajattu. Esimerkeissä on myös selvää, että viestintäpalvelu ei ole syy yhteisöön liittymiselle. Jos palvelun käyttäjäpiiri sen sijaan muodostuu yhteisöstä, joka on hyvin laaja tai johon liittyminen on hyvin vapaata, käyttäjäpiiriä ei voida pitää ennalta rajattuna. Esimerkiksi kahvilan tai hotellin asiakkailleen tarjoama viestintäpalvelu koskee sinänsä hyvin vapaasti valikoituvien asiakkaiden piiriä, mutta käyttäjäpiirin laajuus on näissä tapauksissa niin pieni, että kokonaisuutena palvelun tarjontaa ei yleensä voida katsoa yleiseksi teletoiminnaksi.

Sen sijaan esimerkiksi se, että viestintäpalvelu toimii vain tietyllä sovelluksella tai tietyllä päätelaitteella, ei lähtökohtaisesti tee käyttäjäpiiristä ennalta rajattua. Samoin verkon tai palvelun saatavuutta vain tietyllä maantieteellisellä alueella ei yksinään voida pitää laissa tarkoitettulla tavalla ennalta rajatun käyttäjäpiirin tunnusmerkkinä. Sovellusidonnaiset viestintäpalvelut ovat tyypillisiä esimerkiksi internetissä tarjottavissa puhe- ja

pikaviestintäpalveluissa ja sovellukset ovat muiden tuotteiden tavoin vapaasti käyttäjien hankittavissa. Samoin on arvioitava esimerkiksi päätelaitteisiin kuuluvia matkaviestinyrityksestä riippumattomia viestintäpalveluja, joita voivat olla esimerkiksi pikaviestintä, sähköposti ja teksti- tai multimediatestit.

Sovellusidonnaisia viestintäpalveluja lähellä ovat erilaiset verkkoyhteisöjen ja sosiaalisen median viestintäpalvelut, joissa yhteisöön ja viestintäpalvelun käyttäjäksi liittyminen on siinä määrin vapaata, että yhteisön jäsenyyttä ei yksinomaan voida pitää käyttäjäpiirin ennalta rajaamisena.

Verkkojen kannalta voidaan joutua arvioimaan ennalta rajaamatonta käyttäjäpiiriä maantieteelliseltä peitoltaan vähäisissä tai hallinnointitavaltaan uudenaikaisissa verkoissa. Esimerkiksi lähiverkot, kuten WLAN-verkot, joissa tarjotaan internetyhteyspalvelua, voivat olla alueellisesti varsin suppealla alueella, mutta jos niiden käyttäjäpiiri valikoituu vapaasti, maantieteellinen peitto ei yksinään tee käyttäjäpiiristä ennalta rajattua.

Joukkoviestintäverkon teleyrityksiä määriteltäessä ennalta rajaamattoman käyttäjäpiirin arvioiminen ei ole samalla tavalla tulkinanvaraista kuin kohdeviestinnässä, sillä joukkoviestinnän viestintäpalvelu eli ohjelmistojen siirtäminen tai lähettäminen on jo lähtökohtaisesti luonteeltaan rajaamatonta. Sen sijaan joukkoviestintäverkossa joudutaan arvioimaan teletoiminnan ja sisältöihin liittyvän ohjelmistotoiminnan eli televisio- tai radiotoiminnan tai tilausohjelmajpalvelun rajanvetoa. Tätä rajanvetoa tarkastellaan viestintäpalvelun määritelmän yhteydessä. Teleyrityksen määritelmään ehdotetulla muutoksella ei ole tarkoitus ulottaa teleyritystä koskevaa sääntelyä sisältöön ja ohjelmistotoimintaan.

Teleyrityksen määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että teleyritykseksi katsotaan se, joka tarjoaa viestintäpalvelua tai verkkopalvelua. Voimassa olevassa laissa teleyritys on määritelty verkkoyrityksen ja palveluyrityksen määritelmien kautta siten, että teleyrityksen on pitänyt olla se, joka siirtää viestejä tai jakelee taikka pitää niitä tarjolla joukkoviestintäverkossa.

Kun etenkin viestintäpalvelujen tarjonta yhä useammin varsinkin kohdeviestintäpal-

veluissa ketjuuntuu ja palvelun toteutukseen ja tarjontaan osallistuu useita toimijoita, nykyinen määritelmä on jättänyt jossain määrin tulkinnanvaraiseksi lain mukaisen teleyritysvastuun kohdistumisen etenkin niissä tilanteissa, joissa sopimuksen viestintäpalvelun tarjoamisesta tekee käyttäjän kanssa yritys, joka ei itse ylläpidä teknisesti viestintäpalvelua. Määritelmän muutoksella on tarkoitus selkeyttää se, että lain viestintäpalvelusopimusta koskevat vaatimukset koskevat myös tällaista palveluntarjoajaa.

Muutoksella ei ole tarkoitus saattaa teleyritysvastuuta ulottumaan sellaiseen jälleennyntiin, jossa myyjä ei jää sopimussuhteeseen käyttäjän kanssa tai kaikkeen jälleentarjontaan. Viestintäpalvelun jälleentarjonnassa olisi muutoksen jälkeen edelleen mahdollista sopia tilaajan tai käyttäjän kanssa, että palvelusta vastaa teleyrityksenä muu taho kuin sopimuksen tekevä jälleentarjoaja.

Tietoturvan määritelmä vastaa voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 13 kohdan määritelmää (HE 125/2003 vp., HE 6/2005 vp.)

Tietoturvalla tarkoitettaisiin hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, ettei tietoja voida muuttaa muiden kuin siihen oikeutettujen toimesta ja että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä. Määritelmä tarkoittaa tietojen luottamuksellisuuden, eheyden ja käytettävyyden varmistamista hallinnollisin ja teknisin toimin. Näitä tietoturvatoimia ovat esimerkiksi laitteiden ja järjestelmien pääsynvalvonta, tietojen ja järjestelmien luvattoman käytön esto, käsittelytapahuumien kirjaaminen, tietoliikenteen alkuperävalvonta ja reititysvalvonta, järjestelmien käyttöoikeuksien määrittely, ylläpitotoimien asianmukainen järjestäminen ja tietojen sekä järjestelmien suojaaminen tietoturva vaarantavilta teoilta tai tapahtumilta, kuten viruksilta ja muilta haittaohjelmilta. Lisäksi tietoturvatoimia ovat tietoliikenteen häirinnän valvonta ja sen estäminen.

Tietoyhteiskunnan palvelun määritelmää on tiivistetty sähkökauppalain määritelmästä (HE 194/2001 vp.). Etäpalvelun ja sähköisen toimitustavan määritelmät ovat vakiintuneet ja tulleet myös erinäisissä säädösteksteissä it-

sensä selittävinä käyttöön. Näin ollen näiden termien erillinen määrittelemine ei ole enää tarpeen. Määritelmä sisältää samat tunnuselementit kuin alkuperäinenkin, eikä sen asiasisältöä ole tarkoitus muuttaa.

Tilaaajalla tarkoitetaan oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka on muuta kuin teletoimintaa varten tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta. Määritelmä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n tilaajaa koskevaa määritelmää (HE 125/2003 vp.). Määritelmää on tarkennettu siten, että kyse ei kuitenkaan ole teletoimintaa varten tehdyistä sopimuksista. Palvelua ei ole toisin sanoen hankittu teletoiminnan harjoittamista varten, vaan esimerkiksi tilaajan henkilökohtaiseen käyttöön.

Tilaajayhteydellä tarkoitetaan kiinteän viestintäverkon osaa, joka on käyttäjän liittymän ja sellaisen laitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä. Käytännössä tilaajayhteys tarkoittaa esimerkiksi yhteyttä, jonka asiakkaan puoleinen pää on asiakkaan sijaintikiinteistön talojakamossa ja toinen pää teleyrityksen keskittimessä. Yhteyden teknisellä toteuttamistavalla ei ole määritelmän kannalta merkitystä. Oleellisia ovat ainoastaan yhteyden päätepisteitä ja viestien ohjaamattomuutta koskevat tunnusmerkit.

Tilausohjelmopalvelulla tarkoitetaan audiovisuaalista sisältöpalvelua, josta katsojat voivat valita katsottavakseen audiovisuaalisia ohjelmia sisältöpalvelun tarjoajan laatiman ohjelmaluettelon perusteella. Kukin katsoja voi valita tilausohjelmopalvelusta hankkimansa ohjelman katselun paikan ja ajankohdan itse. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 4 kohdan määritelmää (HE 87/2009 vp.).

Turvallisuusradioviestinnällä tarkoitetaan radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 4 kohdan määritelmää ja vastaa radio-ohjesäännössä olevaa turvallisuusradioviestinnän määritelmää.

Verkkopalvelulla tarkoitetaan palvelua, jossa teleyritys tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon tai jakeeluun. Määritelmä vastaa viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) verkkoyrityksen ja

verkkopalvelun määritelmiä, jotka ehdotetaan tässä yhdistettäväksi. Verkkopalvelua tarjoavasta teleyrityksestä käytetään laissa edelleen termiä verkkoyritys, vaikka tätä ei määritelläkään erikseen.

Kumottavaksi ehdotetun viestintämarkkinalain määritelmän mukaan verkkopalvelulla tarkoitetaan verkkoyrityksen tarjoamaa palvelua, verkkoyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon, jakeluun tai tarjolla pitoon. Teleyrityksellä puolestaan tarkoitetaan verkkoyritystä tai palveluyritystä.

Verkkotunnuksella tarkoitetaan kirjaimista, numeroista tai muista sallituista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa internetin nimimuotoista fi-maatunnuksen tai ax-maakuntatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa. Internetiin kytkettyyn laitteeseen voidaan nimimuotoisen verkkotunnuksen avulla viitata helpommin kuin IP-osoitteen avulla. Varsinainen internetin yhteyskäytäntöosoite eli IP-osoite on numerosarja, joka yksilöi jokaisen internetverkkoon kytketyn tietokoneen. IP on alin yhtenäinen internetin protokolla, joka tavallisesti esitetään neljän luvun sarjana pisteellä erotettuna. Verkkotunnus on tekniseltä luonteeltaan sanallinen IP-osoitteen ilmaisu, joka muutetaan numeromuotoiseksi IP-osoitteeksi internetin nimipalvelujärjestelmän avulla.

Viestinnän välittäjällä tarkoitetaan teleyrityksiä, yhteisötilaajia ja muita, jotka välittävät tilaajien tai käyttäjien sähköistä viestintää. Viestinnän välittäjinä ei kuitenkaan pidetä sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) mukaisia verkkoviestien (mukaan lukien verkkojulkaisut) tarjollapitäjiä tai julkaisutoiminnan harjoittajia. Näin ollen esimerkiksi julkisen keskustelupalstan tai muun yleisölle saataville tarkoitettun viestinnän tarjollapitoa internetissä ei pidettäisi viestinnän välittäjän toimintana.

Rajaus on tarpeen siksi, että ehdotetun lain sääntelyn tarkoituksena on suojata viestinnän osapuolten oikeutta luottamukselliseen viestintään suhteessa viestintäpahtumaan nähden ulkopuoliseen tahoon. Verkkoviestin tar-

jolla pitämisessä ja julkaisutoiminnassa myös verkkoviestin tarjollapitäjä katsotaan yhdeksi viestinnän osapuoleksi, jolla on oikeus käsitellä verkkoviestiä ilman, että viestinnän luottamuksellisuutta koskevat säännökset tätä rajoittaisivat.

Ehdotetulla määritelmällä kuvataan ne tahot, jotka ovat luottamuksellisen viestinnän suojan kannalta kriittisessä asemassa. Viestinnän välittäjän on tehtävänsä vuoksi pakko käsitellä viestejä ja välitystietoja ja siksi on tarpeen säännellä näiden toimijoiden käsitteilyoikeuksia erikseen. Lain soveltamisala tulisi sääntelyn myötä laajenemaan siten, että lain soveltamisen piirissä olisivat teleyritysten ja yhteisötilaajien lisäksi myös sellaiset tahot, joiden palvelu perustuu luottamukselliseen viestinnän välittämiseen tietyn sähköisen palvelun sisälläkin. Tämä tarkoittaisi siten esimerkiksi Facebookissa tai Suomi24-palvelussa käytävää luottamuksellista viestintää. Näitä palveluja ei välttämättä voida pitää teletoimintana, koska viestintäpalvelua ei ole vakiintuneen tulkinnan mukaan katsottu tarjottavan ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille. Palveluissa ei myöskään tyypillisesti ole kyse yhteisötilaajan toiminnasta. Viestinnän luottamuksellisuutta koskeva sääntely on kuitenkin pääsääntöisesti pyritty ulottamaan kaikkiin luottamuksellista viestintää välittäviin tahoihin.

Viestintäpalvelulla tarkoitetaan palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä viestintäverkossa mukaan lukien siirto- ja lähetyspalvelut joukkoviestintäverkoissa. Ehdotettu viestintäpalvelun määritelmä vastaa pääosin puitedirektiivin 2 artiklan sähköisen viestintäpalvelun määritelmää.

Puitedirektiivin mukaan sähköisellä viestintäpalvelulla tarkoitetaan tavallisesti korvasta vastaan suoritettuja palveluja, jotka muodostuvat kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, mukaan lukien televiestintäpalvelut ja siirto- ja palvelut radio- ja televisio-toiminnassa käytetyissä verkoissa, mutta jättäen ulkopuolelle sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen avulla siirretyt sisältöpalvelut tai sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitävät palvelut. Direktiivin 98/34/EY 1 artiklassa määritelty tietoyhteiskunnan palvelu, joka ei

muodostu kokonaan tai pääosin signaalien siirtämisestä sähköisissä viestintäverkoissa, ei myöskään ole viestintäpalvelu.

Viestintäpalvelussa on kysymys viestien siirtämisestä viestintäverkossa. Viestintäpalvelu on laissa yläkäsite, joka kattaa kaiken kohdeviestinnän ja joukkoviestinnän siirtämisen. Erilaisia viestintäpalvelutyyppejä on paljon ja niitä syntyy lisää tekniikan kehittymisen myötä. Viestintäpalveluja ovat esimerkiksi puhelinpalvelu, tekstiviestipalvelu, multimediatekniikan palvelu, internetyhteyspalvelu ja sähköpostipalvelu ja pikaviestintäpalvelu edellyttäen, että tarjoaja osallistuu jäljempänä kuvatulla tavalla viestien siirtämiseen.

Viestien siirtämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla kontrolloidaan viestien siirtymistä tai ohjaamista viestintäverkon elementtien välillä. Siirtäminen voi koskea koko viestin siirtämisen ketjua käyttäjältä käyttäjälle tai vain osaa tästä ketjusta.

Lähtökohta viestintäpalvelun määritelmässä on neutraalius teknologiaan ja vastikkeellisuuteen nähden. Määritelmä kattaa siis varsin laajasti jäljempänä kuvatulla tavalla sekä perinteisiä että uusia palveluja ja yleiseltä yhteiskunnalliselta merkitykseltään hyvin eritasoisia palveluja. Vaikka viestintäpalvelun määritelmä on tarkoitettu laajaksi, viestintäpalvelua koskevia velvoitteita on laissa rajoitettu eri säännöksissä siten, että sääntely kohdistuu erilaisiin palveluihin sääntelyn tavoitteisiin nähden tarkoituksenmukaisesti.

Myös vastikkeettomat palvelut katsotaan viestintäpalveluiksi. Vastikkeellisuuden kannalta merkityksellisiä velvoitteita, jotka liittyvät etenkin korvausoikeuksiin sopimussuhteessa, on kuitenkin pyritty rajaamaan tarkoituksenmukaisesti.

Viestintäpalvelun määritelmään ehdotetaan lisättäväksi tarkennus, jonka mukaan viestintäpalvelu muodostuu kokonaan tai osittain viestien siirtämisestä. Tarkoituksena on selkeyttää sitä, että viestintäpalvelun toteuttamiseen ja ylläpitoon liittyy muitakin toimintoja kuin ainoastaan viestien siirtäminen.

Viestintäpalvelun määritelmä on neutraali siihen nähden, millaisen palvelukokonaisuuden osana viestien siirtämistä tarjotaan. Etenkin yrityspalvelujen tarjonnassa on erittäin tavallista, että palvelukokonaisuuteen

kuuluu viestintäpalvelujen ohella monenlaisia laite-, ohjelmisto- ja ylläpitopalveluja. Sääntelyn tasapuolisuuden kannalta on välttämätöntä, että viestintäpalveluun kohdistuvat säädännön vaatimukset eivät ole riippuvaisia siitä, tarjotaanko samassa yhteydessä muita palveluja.

Esimerkiksi puhelinpalveluissa viestien siirtämistä on puhelujen ohjaus liittymänumeroiden ja erilaisten suuntanumeroiden tai muiden tunnusten perusteella käyttäjälle tai käyttäjältä. Viestintäpalveluja ovat tavallinen puhelinliittymä (yleinen puhelinpalvelu), josta voi soittaa ja johon voi vastaanottaa puhelua samalla puhelinnumerolla tai puhelinpalvelu, josta voi ainoastaan soittaa perinteisiin puhelinnumeroihin tai ainoastaan vastaanottaa puhelua puhelinnumerolla. Viestintäpalveluja ovat myös puhepalvelut, joissa voidaan käyttää puhelinnumeroiden muita tunnisteita.

Viestien siirtämisellä ei kuitenkaan pidetä pelkkää hakemistopalvelun tai ohjelmiston tarjoamista, jos palvelun tarjoaja ei osallistu itse viestien siirtämiseen. Siten esimerkiksi sellaiset vertaisverkkototeutukset, joissa palvelun tarjoajalla ei ole lainkaan hallinnassaan viestien siirtämiseen vaikuttavia elementtejä, jotka yleensä ovat käytännössä keskitettyjä palvelimia, eivät ole määritelmän tarkoittamia viestintäpalveluja. Esimerkiksi internetissä tarjottavat puhepalvelut tai pikaviestintäpalvelut voidaan toteuttaa siten, että palveluun ei liity lainkaan viestintäpalveluna pidettävää viestien siirtämistä. On kuitenkin huomattava, että näiden palvelujen tarjoajat voivat kuitenkin olla tässä laissa ehdotetun määritelmän mukaisia viestinnän välittäjiä.

Lain soveltamisalasta ehdotetaan poistettavaksi voimassa olevassa viestintämarkkina-laissa oleva rajaus, että laki ei koske viestinnän sisältöä. Ehdotettu soveltamisalan muutos on esitetyn lain kokonaisuuden kannalta tarpeen, koska esitykseen sisältyy audiovisuaalisten sisältöpalvelujen sääntelyä, joka liittyy muun muassa kaupallisen viestinnän toteuttamiseen ja eurooppalaisen ja riippumattoman tuotannon kiintiöihin.

Soveltamisalan muutoksella ei ole tarkoitus vaikuttaa viestintäpalvelun määritelmään ja sisältöpalvelut eivät edelleenkään kuuluisi verkko- tai viestintäpalveluihin. Esimerkkejä

sisältöpalveluista ovat lisämaksullisissa puhelinnumeroissa tai tekstiviestinumeroissa tarjotut palvelut, vaikka ne veloittaisiinkin puhelinlaskulla, internetsivujen tai keskustelupalstojen sisältö tai sosiaalisen median julkaisut samoin kuin internetissä tarjotut videot, lineaarisen television ohjelmistot, radio-ohjelmistot tai tilausohjelmapalvelut taikka muu maksutelevisiosisältö.

Kohdeviestintään tarkoitetuissa verkoissa joudutaan muutoinkin arvioimaan viestintäpalvelun erottamista sisältö- tai muista palveluista. Tästä on esimerkkinä koneiden välinen tiedonsiirto, joka toteutetaan viestintäverkon tiedonsiirtoyhteyksillä. Esimerkiksi matkaviestinverkon liittymän välityksellä tapahtuvaa sähkömittarin etälukemista ei pidettäisi viestintäpalveluna.

Viestintäpalvelun määritelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että joukkoviestintäverkon viestintäpalvelusta käytetään puitedirektiivin mukaista ilmausta siirtopalvelu ja sen rinnalla toimialan vakiintunutta ilmausta lähetysohjelma, kun voimassa olevassa viestintämarkkinalaissa käytetään termejä jakelu ja tarjolla pitäminen. Joukkoviestintän palveluketju muodostuu ohjelmistojen teknisestä koostamisesta ja niiden lähettämisestä tai siirtämisestä joukkoviestintäverkossa. Televisio- ja radiotoiminnassa olennaista on se, että siinä on kysymys ohjelmistojen sisällön ja aikataulun koostamisesta lineaarista lähetystä varten.

Sääntelyn kannalta on olennaista erottaa toisistaan viestintäpalvelu eli yleinen teletoiminta ja televisio- ja radiotoiminta tai tilausohjelmapalvelu. Viestintäpalvelun määritelmän ulkopuolelle suljettuja sisältöpalveluja ovat viestintän sisällöt eli varsinaiset ohjelmistosisällöt ja ohjelmat. Esimerkiksi viestintäpalvelun virheinä ei pidetä tilanteita, joissa ohjelmaa ei lähetetä ohjelma-aikataulun mukaisesti ja ohjelma joko myöhästyy tai jätetään kokonaan lähettämättä.

Televisiotoiminnan harjoittajien eli niin sanottujen kanavayhtiöiden pääasiallinen toiminta liittyy ohjelmistoihin, mutta kuten edellä todettiin, ne osallistuvat vaihtelevasti myös ohjelmavirran siirtämiseen ja lähettämiseen joukkoviestintäverkossa ja tämä osa niiden toiminnasta on teleyrityksen viestintäpalvelua. Viestintäpalvelua joukkoviestintä-

verkossa voikin erotuksena sisältöön luonnehtia ohjelmistojen tekniseksi siirtämiseksi.

Viestintäpalvelun ja sisällön erottamista toisistaan voidaan lähtökohtaisesti kuvata siten, että sisältöä on se, mitä ominaisuuksia tai oheis- tai lisäpalveluja ohjelmistossa on. Jos ohjelmistoon on liitetty tekstitys, ääni, teksti-tv tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen tarkoitettu data, näiden välittäminen on osa teknistä siirtopalvelua eli teleyrityksen viestintäpalvelua, jota koskevat esimerkiksi lain viestintäpalvelua koskevat teknisen laadun ja luotettavuuden vaatimukset. Jos esimerkiksi äänen ja kuvan synkronointi joukkoviestintäverkossa ei toimi, on kyseessä viestintäpalvelun virhe.

Joukkoviestintäverkossa voi olla myös kohdeviestintäverkkoja tulkinnanvaraisempaa, mihin viestintäpalvelu käytännössä päättyy käyttäjärajapinnassa. Kaapelitelevisioverkossa viestintäpalvelua on ohjelmistojen siirtäminen käyttäjälle ja kaapelitelevisioliittymän tarjoaminen kiinteistölle (johon tosin liittyy myös verkkopalvelun luonteista palvelua), mutta yksittäinen ohjelma tai ohjelmistosisältö on sisältöpalvelua.

IPTV:llä tarkoitetaan tavallisesti lineaarisen televisio-ohjelmiston siirtämistä käyttäjälle kokonaan IP-muotoisena. IPTV-verkossa teleyritys muodostaa pääsääntöisesti oman viestintäverkkonsa sisälle loogisen verkon, jonka laatua se pystyy hallinnoimaan päästä päähän. Käyttäjä tarvitsee IPTV:n vastaanottamiseen soveltuvan päätelaitteen. Erotuksena IPTV-palveluista OTT-palvelulla (on the top) tarkoitetaan internetyhteyden päällä tarjottavaa, yleensä internetyhteyden tarjoavasta teleyrityksestä riippumatonta palvelua.

Myös IPTV-palveluissa viestintäpalvelua on ohjelmistojen siirtäminen käyttäjälle, mutta yksittäiset ohjelmat ja ohjelmistosisällöt ovat sisältöpalvelua.

Maanpäällisissä joukkoviestintäverkon maksutelevisiopalveluissa maksukortin operoinnissa on kyse ehdollisen käyttöjärjestelmän operoinnista. Ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmät ovat lain määritelmien mukaan viestintäpalvelujen tai viestintäverkkojen liitännäispalveluja. Käytännössä maksukorttioperaattorit ovat usein itsenäisiä yrityksiä suhteessa televisiotoiminnan harjoittajiin ja verkkoyrityksiin.

Maksukorttioperaattorin toimintaa koskee soveltuvin osin viestintäpalvelua koskeva sääntely. Lain ehdotettujen määritelmien mukaan maksukortit ja niiden käyttöön liittyvät ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmät on katsottava viestintäpalvelun liitännäispalveluiksi, ei itsenäisiksi viestintäpalveluiksi.

Viestintäverkkolaitteella tarkoitetaan laitetta, joka on tarkoitettu käytettäväksi viestien siirtoon tai ohjaamiseen viestintäverkossa. Määritelmä vastaa voimassa olevan radiolain 4 §:n 3 b kohdan määritelmää (HE 75/2004 vp.). Viestintäverkkolaitteella on viestintäverkon osa, kuten esimerkiksi keskus, keskitin ja reititin.

Viestintäverkolla tarkoitetaan toisiinsa liitettyistä johtimista sekä laitteista muodostuvaa järjestelmää, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla.

Määritelmä vastaa voimassa olevaa viestintämarkkinalain 2 §:n 1 kohtaa (HE 112/2002 vp.). Oleellista määritelmän kannalta on järjestelmän käyttötarkoitus viestien siirtoon tai jakeluun, sähkömagneettinen tekninen toteutustapa ja teknologianeutraalius.

Viestintäverkkoon kuuluu esimerkiksi siirtojärjestelmiä sekä kytkentä- tai reitityslaitteistoja ja muita välineitä – myös verkkoelementtejä, jotka eivät ole aktiivisia.

Määritelmä on yläkäsite muille laissa käytetyille viestintäverkoille, joita ovat ehdotuksen mukaan joukkoviestintäverkko, maanpäällinen joukkoviestintäverkko, kaapelitelevisionverkko ja matkaviestinverkko.

Välitystiedolla tarkoitetaan oikeus- tai luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaa tietoa, jota viestinnän välittäjä käsittelee viestien välittämiseksi. Määritelmä vastaa sisällöllisesti sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 8 kohdassa käytettyä tunnistamistiedon määritelmää. Termi tunnistamistieto sekoitetaan kuitenkin yleiskielessä usein erilaisiin tunnistautumiseen liittyviin palveluihin. Tunnistamistiedon määritelmästä ei ole myöskään ilmennyt riittävän selvästi se, että tilaajaan tai käyttäjään yhdistettävissä oleva tieto on tullut kerätä viestinnän välittämisen yhteydessä, jotta sitä voidaan pitää tunnistamistietona. Siten esimerkiksi viestinnän osapuolena käsiteltävät tiedot eivät kuulu määri-

telmän piiriin, koska niitä ei kerätä viestien välittämisen yhteydessä eikä niitä siten käsitellä viestien välittämiseksi. Viestinnän osapuolena kerättyjä viestinnän toista osapuolta kuvaavat tiedot ovat usein henkilötietoja. Lisäksi määritelmään on sisällytetty radiolain 4 §:n 7 kohdassa käytetyn radiolähetysten tunnistamistiedon määritelmä.

Yhteisötalajan määritelmä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 11 kohdassa käytettyä määritelmää. Yhteisötalaja voi olla esimerkiksi elinkeinonharjoittaja, osuuskunta, osakeyhtiö, yhdistys, yliopisto tai valtion virasto. Yhteisötalaja voi tilata viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun käyttäjänsä, esimerkiksi työntekijöidensä käytettäväksi. Tätä tarkoitusta varten yhteisötalaja hallinnoi samalla järjestelmää, jossa käsitellään käyttäjien välitystietoja ja sijaintitietoja erilaisin palvelimin ja päätelaittein. Yhteisötalajalle kertyy teknisiin järjestelmiin käyttäjien välitystietoja ja esimerkiksi sähköpostijärjestelmissä myös luottamuksellisia viestejä.

Yleisellä puhelinpalvelulla tarkoitetaan viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan soittaa ja vastaanottaa kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla.

Määritelmä on uusi. Erilaisten puhelinpalvelujen tarjonta monipuolistuu koko ajan ja määritelmän avulla on tarkoitus erottaa palveluista ne, joita koskevat erityiset saatavuus-, laatu- ja luotettavuusvaatimukset. Määritelmä vastaa pääosin niitä palveluja, joista kumottavaksi ehdotetussa viestintämarkkinalaissa on käytetty termiä puhelinpalvelu tai puhelinverkon liittymä.

Määritelmä vastaa yleispalveludirektiivin 2 artikla yleisesti saatavilla olevalla puhelinpalvelun määritelmää. Sillä tarkoitetaan yleisesti saatavilla olevaa palvelua, jonka avulla voidaan ottaa ja vastaanottaa suoraan tai välillisesti kotimaanpuheluja tai kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla.

Yleinen puhelinpalvelu voi olla teknisesti piirikytkentäiseen vai pakettivälitteinen (IP). Olennaista määritelmässä on mahdollisuus sekä soittaa että vastaanottaa puheluita kan-

sainväliseen E.164 standardiin perustuvalla puhelinnumerolla. Sanalla yleinen viitataan siihen, että kysymyksessä on yleisesti saatavilla oleva palvelu eli ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille tarjottu palvelu.

Markkinoilla on tarjolla myös muihin kuin puhelinnumeroihin perustuvia puhelupalveluja ja internetiä tai muuta ip-protokollaa käyttäviä puhelinpalveluja (VoIP - Voice over Internet Protocol), joista voi vain joko soittaa siten, että soittajan numerona näkyy puhelinnumero tai joihin voi vastaanottaa puheluita yleisen puhelinverkon numerolla. Tällaiset palvelut eivät ole yleisiä puhelinpalveluja, mutta ne voivat olla viestintäpalveluja tai puhelinverkossa tarjottavia palveluja.

Yleiseen puhelinpalveluun liittyy esimerkiksi yleispalvelusääntelyä III osan 6 luvussa ja tilaajan ja käyttäjän oikeuksiin liittyvää sääntelyä V osan 2 luvussa. Myös IX osan 2 luvun viestintäpalvelujen teknistä laatua ja X osan varautumista koskeissa säännöksissä huomioidaan perusluonteisten viestintäpalvelujen, kuten yleisen puhelinpalvelun tärkeys.

Yleisellä viestintäverkolla tarkoitetaan ehdotetun määritelmän mukaan viestintäverkkoa, jota käytetään viestintäpalvelujen tarjontaan ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille. Määritelmä vastaa sisällöltään voimassa olevan viestintämarkkinalain (HE 112/2002 vp.) määritelmää, mutta sen sanamuotoa ehdotetaan selkeyttäväksi.

Puitedirektiivin 2 artiklan mukaan yleisellä viestintäverkolla tarkoitetaan sähköistä viestintäverkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti sellaisten yleisön saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan, jotka tukevat tiedonsiirtoa verkon liittymäpisteiden välillä. Määritelmään ehdotetut muutokset ovat sopusoinnussa direktiivin kanssa.

Ehdotetusta muutoksesta ilmenee, että yleisen viestintäverkon määritelmässä ei ole olennaista se, kuinka laajalle joukolle palveluyrityksiä verkkoa tarjotaan viestintäpalvelujen välittämiseen. Viestintäverkossa saattaa toimia vain yksi palveluyritys.

Yleisiä viestintäverkkoja ovat esimerkiksi kaapelitelevisioverkot, maanpäälliset digitaaliset televisioverkot, kiinteät puhelinverkot, matkaviestinverkot ja laajakaistaverkot. Yleisiä viestintäverkkoja voivat olla myös alueel-

liset kuituverkot, suuryhteisantenniverkot tai muut viestintäverkot, jotka voivat rajautua esimerkiksi tiettyyn kaupunginosaan tai eri perusteilla muodostettuihin kiinteistöryhmiin.

Kuten ehdotetusta määritelmästä ja sen perusteena olevasta direktiivin määritelmästä ilmenee, myös alueellisesti rajatuissa ja erilaisten kiinteistöryhmittymien hallinnoimissa verkoissa onkin olennaista tarkastella suoranaisten verkon käyttäjäpiirin sijaan sitä, käytetäänkö verkkoa sellaisten viestintäpalvelujen tarjontaan, joita tarjotaan ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille ja onko viestintäverkko yhteenliitetty muiden viestintäverkkojen kanssa mahdollistaen tiedonsiirron liittymäpisteiden välillä.

Yleisiä viestintäverkkoja eivät ole esimerkiksi viranomaisverkot, kiinteistöjen sisäiset viestintäverkot tai muut muiden kuin teleyritysten verkot.

1.2 II OSA Ilmoituksenvarainen toiminta ja toimiluvat

1 luku Ilmoituksenvarainen toiminta

3 §. *Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 13 - 15 §:n säännöksiä ilmoituksenvaraisesta teletoinnasta, teletointailmoituksesta sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 b §:ää toimintaa koskevasta ilmoituksesta Viestintävirastolle ja 15 §:ää, jossa on säännökset 7 b §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tiedoista.

Ehdotetun pykälän mukaan Viestintävirastolle tulisi ennen toiminnan aloittamista toimittaa joko teletointa-, ohjelmistotoiminta-, tilausohjelmalvelu- tai maksutelevisiopalveluilmoitus. Tilausohjelmalveluilmoitus olisi uusi. Nykytilanteessa, jossa tilausohjelmalvelujen tarjoajien ei tarvitse ilmoittaa Viestintävirastolle toiminnastaan, Viestintävirasto ei saa tietoa tilausohjelmalvelujen tarjoajista. Näitä kuitenkin koskevat samat perinteistä ohjelmistoa koskevat sponsorointiin, tuotesijoitteluun ja ohjelmiston eurooppalaisuuden edistämiseen liittyvät valvontavelvoitteet. Tätä ei voida pitää viranomaistoiminnan tehokkuuden kannalta

tarkoituksenmukaisena mallina. Ilmoitusvelvollisuuden laajentamisen myötä Viestintävirasto saa lisäksi tarkemman ja paremman kuvan toimialan kehityksestä. Nyt ehdotettu ilmoitusvelvollisuus soveltuisi kuvaohjelmaissa (710/2011) säädettyä ilmoitusvelvollisten piiriä laajempaan osaan palveluntarjoajia. Media- ja kuvaohjelmakeskuksen valvonta ei esimerkiksi koske palveluja, joissa tarjotaan uutisohjelmia, lifestyle-ohjelmia, urheilua, musiikkia tai opetuksellista aineistoa. Viestintäviraston on esimerkiksi valvottava Suomeen sijoittautuneita tilausohjelmapalvelujen tarjoajia muun muassa sponsoroinnin ja tuotesijoittelun osalta. Vaikka osalle toimijoista ehdotetusta sääntelystä aiheutuisi ilmoitusvelvollisuus sekä Viestintävirastolle että Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskukselle, ei velvoitetta kuitenkaan voida pitää kohtuuttomana rasitteena alan toimijoille. Sähköinen ilmoitusmenettely olisi toimijan kannalta varsin kevyt.

Uutena ilmoitusvelvollisuutena pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus myös maksutelevisiopalveluja tarjoaville yrityksille. Maanpäällisissä joukkoviestintäverkon maksutelevisiopalveluissa arvoketju koostuu televisiotoiminnan harjoittajasta eli kanavayhtiöstä, joka toimii palveluyrityksenä; verkkoyrityksestä, joka vastaa signaalien siirtämisestä; sekä maksukorttitoimijasta. Käytännössä maksukorttitoimijat ovat usein itsenäisiä yrityksiä suhteessa televisiotoiminnan harjoittajiin ja verkkoyrityksiin. Asiakaskohtaisten maksutelevisiopalvelujen tarjoaminen edellyttää palveluyritykseltä myös muun muassa asiakassuhteen hallinnointia ja palvelujen markkinointia. Maksukorttitoimija solmii maksutelevisiopalveluja koskevat sopimuksen omissa nimissään ja vastaa palvelujen jakelusta, hinnoittelusta ja laskutuksesta sekä ylläpitää palveluihin liittyvää asiakaspalvelua. Maksukorttitoimija vastaa myös ohjelmistojen salaamisesta sekä palveluissa käytettävien maksukorttien hallinnoinnista. Lain ehdotettujen määritelmien mukaan maksukortit ja niiden käyttöön liittyvät ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmät eli suojauksen purkujärjestelmät katsottaisiin viestintäpalvelun liitännäispalveluksi, ei itsenäiseksi viestintäpalveluksi. Ohjelmasisällöt ovat puolestaan tässäkin tapauksessa sisältö-

palveluja, joita viestintäpalvelun tai liitännäispalvelun sääntely ei koske.

Muutos perustuu sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa hyväksytyyn linjaukseen siitä, että sähköisen viestinnän sääntely ulotetaan nykyistä kattavammin myös maksutelevisiopalvelujen tarjoajiin. Näistä palvelujen tarjoajista on tullut merkittäviä toimijoita televisiotoiminnassa. Vaikka tosiasiallinen tilanne tällä hetkellä on se, että maksutelevisiopalvelujen tarjoajat ovat Viestintävirastolla tiedossa, sääntelyllä pyritään varmistamaan, että viranomaisilla on myös tulevaisuudessa kattava ja ajantasainen tieto kulloinkin televisiomarkkinoilla palveluja tarjoavista toimijoista.

Ehdotettua mallia, jossa maksutelevisiopalvelujen tarjoajiin kohdistuisi jatkossakin tässä pykälässä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden lisäksi nimenomaisena sääntelynä ainoastaan jäljempänä säädetty suojauksen purkujärjestelmään liittyvät velvollisuudet, voidaan pitää maksutelevisiopalveluja tarjoavien yritysten kannalta kohtuullisena. Säännöksen tavoitteena on huolehtia maksutelevisiopalveluja käyttävien eli katsojien eduista.

Ilmoitusvelvollisuus ei edelleenkään luo oikeuksia eikä velvollisuuksia, vaan tavoitteena olisi parantaa viranomaisen tiedonsaantia.

Ilmoitusvelvollisuus ei myös edelleenkään koskisi toimintaa, joka olisi väliaikaista eli lyhytaikaista toimintaa tai muutoin merkitykseltään vähäistä toimintaa. Yleistä teletointa voidaan pitää väliaikaisena esimerkiksi silloin, kun joukkoviestintäverkon lähetyspalvelu on kestoaltaan alle kuukauden ja toiminnassa käytettävän televisiolähtetimen säteilyteho on enintään 50 wattia.

Voimassa olevassa laissa on lisäksi rajattu teletointailmoituksen antovelvollisuuden ulkopuolelle sellainen toiminta, joka kohdistuu pieneen vastaanottajakuntaan. Tästä rajasperusteesta ehdotetaan luovuttavaksi, koska kyseistä perustetta ei ole sovellettu käytännössä. Lisäksi monet vähäisen käyttäjämäärän palvelut rajautuvat ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle sillä perusteella, että niitä tarjotaan ennalta rajatulle käyttäjäpiirille, jolloin kysymys ei ole yleisestä teletointinnasta. Ilmoitusvelvollisuus ei ehdotuksen

mukaan koskisi lain soveltamisalaan kuuluvista toimijoista esimerkiksi viranomaisverkoja, muita sähköisen viestinnän välittäjiä kuin teleyrityksiä tai kiinteistön sisäisen viestintäverkon teleurakoitsijoita.

Pykälän 2 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista ilmoituksenvaraista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä. Voimassa olevassa viestintämarkkinalain 13 §:n 2 momentissa säädetään asetuksenantovaltuutuksesta valtioneuvostolle. Ottaen huomioon kyseisen asetuksen merkitys sekä valtuutusdirektiivin teletoimintailmoitusta koskeva sääntely voidaan liikenne- ja viestintäministeriön asetusta pitää säädöshierarkkiselta tasoltaan riittävänä. Teletoimintailmoituksen alaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen (963/2009) mukaisesta liikevaihtorajasta, jonka alittavasta toiminnasta ei ole ilmoitusvelvollisuutta, luovuttaisiin. Tavoitteena olisi parantaa viranomaisen tiedonsaantia ja toisaalta myös lisätä pienten teleyritysten tietoisuutta yleiseen teletoimintaan liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista.

Vastaava säädöstason muutos ehdotetaan tehtäväksi teletoimintailmoituksen sisältöä koskevaan 3 momenttiin. Voimassa olevan lain mukaan tarkemmat säännökset teletoimintailmoituksen sisällöstä annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Ehdotetun 3 momentin mukaan tarkemmat säännökset ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja Viestintävirastolle toimittamisesta voitaisiin antaa Viestintäviraston määräyksellä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan ilmoituksen tiedoissa tapahtuneista muutoksista ja toiminnan lopettamisesta olisi viivymättä eli ilman aiheutonta viivästystä ilmoitettava Viestintävirastolle. Säännöksen tarkoitus on turvata viranomaisten tiedonsaanti ja sekä mahdollisuus ylläpitää 4 §:ssä tarkoitettuja luetteloita ajantasaisina. Toiminnan lopettamisesta ja muista olennaisista muutoksista tulisi ilmoittaa ilman aiheutonta viivästystä jo ennalta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan sekä teleyrityksen että maksutelevisiopalvelun tarjoajan olisi ilmoitettava sekä tilaajalle että Viestintävirastolle ennakoimattomasta sopi-

muksen mukaisen viestintä- tai muun palvelun lakkaamisesta. Muulla palvelulla tarkoitetaan tässä maksutelevisiopalveluja tarjoavan yrityksen palveluja, jotka eivät ole viestintäpalvelua. Ilmoitusvelvollisuus koskisi myös tilanteita, joissa teleyritys tai maksutelevisiopalvelujen tarjoaja ei voisi noudattaa palvelun irtisanomisessa sopimusehtojen mukaista menettelyä. Säännös olisi poikkeus pääsääntöön, jonka mukaan on noudatettava sopimuksen mukaista irtisanomismenettelyä. Säännöksen tavoitteena on turvata viestintäpalvelujen tilaajien ja samalla myös käyttäjien asemaa erityisesti äkillisissä ja ennakoimattomissa tilanteissa. Näin varmistettaisiin, että toimintansa lopettavan teleyrityksen tai maksutelevisiopalvelujen tarjoajan asiakas saavat tiedon toiminnan loppumisesta ja pysyvät riittävän ajoissa vaihtamaan palvelun tarjoajaa. Käytännössä näitä tilanteita on syntynyt pääsääntöisesti taloudellisista syistä esimerkiksi silloin, kun verkkoyritys katkaisee verkkopalvelun palveluyritykselle tämän maksujen laiminlyöntien perusteella.

Ilmoitusvelvollisuus olisi toteutettavissa kyseessä olevasta viestintäpalvelusta riippuen tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Esimerkiksi silloin kun kyseessä olisi internetliittymän tai sähköpostipalvelun tarjoaminen ilmoitusvelvollisuus voitaisiin toteuttaa tiedottamalla asiasta teleyrityksen tai maksutelevisiopalveluja tarjoavan yrityksen verkkosivuilla tai esimerkiksi sähköpostiviestillä.

Jotta Viestintävirasto on voi valvoa tämän lain noudattamista ja ryhtyä ongelmatilanteissa tarvittaviin toimenpiteisiin, ilmoitusvelvollisuus koskisi myös Viestintävirastolle ilmoittamista.

Voimassa olevan viestintämarkkinalain 14 §:n 2 momentissa oleva velvoite ilmoittaa Viestintävirastolle viimeistään viikkoa ennen toiminnan lopettamista on käytössä osoittautunut riittämättömäksi esimerkiksi tilanteissa, joissa teleyrityksen asiakkaan olisi hankittava laajakaista liittymä uudelta palvelun tarjoajalta.

Teleyrityksen on ilmoituksen yhteydessä ilmoitettava myös tilaajan käytettävissä olevista keinoista turvata viestiensä säilyminen. Näin pyritään varmistamaan, että esimerkiksi sähköpostipalvelun ollessa kyseessä, tilaaja saisi ohjausta tallennettujen viestien siirtämi-

sestä teleyrityksen palvelimelta omalle tietokoneelleen tai muulle tallennusvälineelle.

Ehdotetun 6 momentin mukaan, jos viestintäpalvelun lakkaaminen johtuu verkkopalvelun katkaisemisesta, on verkkoyrityksen, jonka viestintäverkossa palveluyritys toimii, ilmoitettava asiasta Viestintävirastolle viimeistään neljä viikkoa ennen verkkopalvelun katkaisemista. Säännöksellä pyritään osaltaan varmistamaan, että Viestintävirastolla on ennalta tieto viestintäpalvelun äkillisen lakkaamisen uhasta.

4 §. Toimijaluettelo ja vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan Viestintävirasto pitäisi julkista luettelo saamista ilmoituksista. Säännöksen tavoitteena on helpottaa sekä viranomaisen että toimijoiden mahdollisuuksia saada ajantasasta tietoa toiminnan harjoittajista.

Viestintämarkkinalain 15 §:n mukaan Viestintäviraston on teleyrityksen pyynnöstä annettava viikon kuluessa pyynnön esittämisestä vahvistus teletoimintailmoituksen vastaanottamisesta ja samalla mainittava ne teleyrityksen viestintämarkkinalakiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka sillä on Suomessa. Ilmoituksen tulisi sisältää yleiset ohjeet edellä mainituista seikoista.

Ehdotetun pykälän mukaan Viestintäviraston olisi aina annettava vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Viestintäviraston tulisi samalla ilmoittaa vahvistuksen vastaanottajalle ilmoitettuun toimintaan liittyvistä tähän lakiin perustuvista oikeuksista ja velvollisuuksista. Ehdotuksen tavoitteena on parantaa toiminnan harjoittajien tietoutta toimintaa koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista sekä samalla antaa ilmoituksen tehneelle tieto ilmoituksen vastaanottamisesta viranomaisessa. Erityisesti teletoiminnan harjoittajat ovat pitäneet tarpeellisena säätää Viestintävirastolle velvollisuus aina vahvistaa ilmoituksen vastaanottaminen.

2 luku Verkkotoimilupa

Verkkotoimiluvan myöntäisi lähtökohtaisesti edelleen valtioneuvosto vertailevalla menettelyllä. Tässä luvussa erikseen säädettyissä tapauksissa verkkotoimilupa voitaisiin huutokaupata. Viestintävirasto myöntäisi

verkkotoimiluvan silloin, kun kyse on lyhytaikaisesta, enintään kuukauden kestävästä toiminnasta.

5 §. Verkkotoimilupaa edellyttävä teletoiminta. Pykälä vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 4 §:ää (HE 112/2002, HE 109/2008, puitedirektiivi 9.1 -9.2 artikla, valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 artikla). Uutena verkkotoimiluvasta vapaana toimintana pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi rajausta, jonka mukaan verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ei edellytä verkkotoimilupaa, jos käytettävän televisiolähtetimen säteilyteho on niin pieni, että toiminta kohdistuu vain rajatulle alueelle. Ehdotetun 3 momentin 2 kohdan mukaan huomioon tulee lisäksi ottaa televisiolähtetimen käyttöpaikka. Säännöstä sovellettaisiin vähäiseen, mutta ajaltaan rajoittamattomaan verkkopalvelun tarjoamiseen rajatulla alueella. Esimerkkinä tällaisesta toiminnasta voidaan mainita kauppakeskusten televisiolähteykset. Pykälän 3 momentissa säädettyyn toimiluvasta vapaaseen toimintaan olisi kuitenkin aina haettava 5 luvun 38 §:ssä säädetty radiolupa.

6 §. Verkkotoimiluvan julistaminen haettavaksi. Pykälä vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 5 §:ää (HE 109/2008, puitedirektiivin 9.1 -9.2 artikla, valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 ja 7 artikla). Koska laissa säädettäisiin myös Viestintäviraston myöntämistä verkkotoimiluvista, pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan Viestintäviraston myöntämää verkkotoimilupaa ei kuitenkaan julistettaisi haettavaksi. Viestintäviraston myöntämät verkkotoimiluvat on tarkoitettu lyhytaikaiseen toimintaan, joten alan toimijat voisivat hakea niitä tarpeen vaatiessa omasta aloitteestaan (valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 artikla).

7 §. Verkkotoimiluvan myöntäminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälaisella toimilupien myöntämismenetelmällä ja kenen toimesta verkkotoimilupia myönnettäisiin. Pykälän 1 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi verkkotoimiluvat 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun teletoimintaan vastikkeetta. Momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 8 §:n 1 momenttia (HE 109/2008, puitedirektiivi 9.1 -9.2 artikla, valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 ja 7 artikla).

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto voisi myöntää verkkotoimiluvat matkaviestintöimintaan myös huutokauppamenettelyllä, jos matkaviestinverkossa harjoitettavaan yleiseen teletoimintaan osoitetaan teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia (puitedirektiivi 9.1-9.2 artikla, valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 artikla). Säännös olisi poikkeus pääsääntöön, jonka mukaan toimiluvat myönnettäisiin vastikkeetta. Mahdollisuus huutokauppamenettelyn käyttämiseen on linjattu valtioneuvoston taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä. Huutokauppamenetelmää ei sovellettaisi televisiotoimintaan käytettäviin taajuuksiin johtuen taajuuksilla harjoitetun liiketoiminnan mittakaavasta ja kilpailutilanteesta markkinoilla. Kilpailu ei maanpäällisen television jakelumarkkinalla ole lähtenyt riittävän tehokkaasti käyntiin. Kansainväliset esimerkit osoittavat, että huutokauppa sopii markkinoille, joilla vallitsee aito kilpailutilanne. Tällöin toimilupien myöntämismenettelmä ei vaikuta myöskään loppuasiakashintoihin.

Sekä 1 momentissa tarkoitettusta vertailevasta valintamenettelystä että 2 momentissa tarkoitettua huutokauppamenetelystä säädetttäisiin tarkemmin jäljempänä omissa pykälissään.

8 §. Verkkotoimiluvan myöntäminen lyhytaikaiseen toimintaan. Pykälässä säädetttäisiin Viestintäviraston myöntämästä toimiluvasta lyhytaikaiseen verkkotoimintaan. Viestintävirasto myöntäisi 7 §:ssä säädetystä pääsäännöstä poiketen toimiluvat toimintaan, joka kestäisi korkeintaan kuukauden ja jos televisiotoiminnassa käytettävän lähettimen säteilyteho olisi enintään kaksi kilowattia. Viestintäviraston olisi myönnettävä toimilupa, jos toimintaan on osoitettavissa radiotaajuudet eikä ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikokan tämän lain säännöksiä. Viestintävirasto ei kuitenkaan saisi myöntää toimilupia toiminnan harjoittajalle välittömästi toisiaan seuraaville enintään kuuden kuukauden jaksoille. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 8 a §:ssä säädettyä (HE 109/2008, puitedirektiivi 9.1-9.2 artikla ja valtuutusdirektiivi 5.1-5.2 artikla). Lyhytaikaisten toimilupien ketjuttamisen estämiseksi toisiaan seuraaville jaksoille haettavien toi-

milupien karenssiaikaa olisi kuitenkin pidennetty yhdestä kuukaudesta kuuteen kuukauteen.

9 §. Verkkotoimiluvan myöntäminen vertailevalla menettelyllä. Pykälässä säädetttäisiin verkkotoimiluvan myöntämisestä vastikkeetta. Ehdotetut 1-3 momentit vastaavat viestintämarkkinalain 9 §:ää (HE 112/2002, HE 125/2003, valtuutusdirektiivi 5 artikla ja 7 artikla). Ehdotettu 4 momentti vastaa viestintämarkkinalain 6 §:ää (HE 112/2002, valtuutusdirektiivi 11.1 artikla). Pykälän 5 momentti vastaa viestintämarkkinalain 8 §:n 2 momenttia (HE 112/2002, HE 223/2008, valtuutusdirektiivi 5.3 artikla).

10 §. Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla. Pykälässä säädetttäisiin huutokauppamenettelystä. Pykälän 1 momentti vastaa huutokauppalain 4 §:n 1 momenttia (HE 37/2009, HE 72/2012, valtuutusdirektiivi 5 artikla ja 7 artikla). Ehdotettu 2 momentti vastaa huutokauppalain 9 §:n 1 momenttia (HE 37/2009, HE 72/2012).

Pykälän 3 momentin mukaan myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetttäisiin valtioneuvoston asetuksella. Huutokaupattavalla taajuusalueella olevien taajuuskaistaparien määrä ja huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinta vaihtelevat taajuusaluekohtaisesti eikä niistä näin ollen ole tarkoituksenmukaista eikä ennakkollisesti mahdollista säätää yleislainsäädännössä. Myös yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärä on yksityiskohta, joka riippuu jaettavissa olevien taajuuksien määrästä, yksittäiselle huutokaupalle asetettavista tavoitteista sekä kilpailutilanteesta markkinoilla. Verkkotoimiluvan myöntämistä huutokaupalla on kuvattu laajemmin hallituksen esityksessä huutokauppalain (HE 37/2009 vp.), jossa on myös arvioitu muun muassa lain säätämisyjärjestystä.

Tulevaisuudessa näköpiirissä on neljännen 4 G -yhteydet mahdollistavan taajuusalueen vapautuminen matkaviestimien käyttöön. Helmikuussa 2012 maailman radioviestintäkonferenssi (WRC 12) osoitti tällä hetkellä televisiotoimijoiden käytössä olevan 700 megahertsin taajuusalueen käytettäväksi lan-

gattomille laajakaistaverkoille vuoden 2015 jälkeen. Sähköisen median viestintäpoliittisen ohjelman mukaan taajuusalue siirrettiin langattoman laajakaistan käyttöön vuonna 2017. Lisäksi hallituksen maaliskuussa 2012 tekemässä taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä todetaan, että kun taajuusalueen osoittaminen matkaviestimien käyttöön on Suomessa mahdollista, tullaan toimiluvat taajuusalueelle myöntämään tavalla, joka parhaiten edistää kilpailua markkinoilla.

Taajuuksien osoittaminen langattomalle laajakaistalle edellyttää vielä radioviestintäkonferenssin lopullista päätöstä vuonna 2015 sekä EU-tason päätöksiä ja kahdenvälisiä taajuuskoordinaatioita. Näin ollen edellä mainitulta taajuusalueelta myytävien taajuuskaistaparien määrä ja taajuusalueen arvo eivät vielä ole tiedossa. Yritystä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärään vaikuttaa lisäksi senhetkinen kilpailutilanne markkinoilla. Näin ollen edellä mainituista seikoista ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Jo huutokauppamenettelyn käyttäminen itsessään lisää toimilupamenettelyn läpinäkyvyyttä. Yrityksillä olisi myös mahdollisuus lausua asetusluonnoksesta sekä saatuaan tarvittavat yksityiskohdat tietoonsa arvioida halukkuuttaan osallistua huutokauppaan hyvissä ajoin ennen huutokaupan järjestämistä.

Ehdotettu 4 momentti vastaa huutokauppalaain 9 §:n 1 ja 3-4 momentteja (HE 37/2009).

11 §. *Tarjonnat määräykset huutokauppamenettelystä.* Ehdotettu 1 kohta vastaa huutokauppalaain 5 §:ää (HE 72/2012). Pykälän 2-8 kohdat vastaavat huutokauppalaain 10 §:ää (HE 37/2009 ja HE 72/2012).

12 §. *Huutokauppaan osallistuminen.* Pykälässä säädettäisiin siitä minkälaisin edellytyksin yritys tai yhteisö voisi osallistua huutokauppaan. Pykälän 1 momentti vastaa huutokauppalaain 5 §:ää (HE 37/2009 ja HE 72/2012, valtuutusdirektiivin 5.2 ja 7 artikla). Ehdotettu 2 momentti vastaa huutokauppalaain 7 ja 8 §:ää (HE 37/2009).

13 §. *Huutokauppamenettelyn julkisuus.* Pykälässä säädettäisiin huutokauppamenettelyn aikana ja sen jälkeen annettavista tiedoista. Pykälä vastaa huutokauppalaain 11§:ää (HE 37/2009).

14 §. *Tarjousten hylkääminen huutokaupassa.* Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälaisissa tilanteissa yrityksen huutokaupassa tekemä tarjous voidaan hylätä. Pykälä vastaa huutokauppalaain 12 §:ää (HE 37/2009).

15 §. *Verkkotoimiluvan ehdot.* Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälaisia ehtoja valtioneuvosto voi liittää sekä vertailevalla menettelyllä että huutokauppamenettelyllä myönnettäviin toimilupiin (valtuutusdirektiivi 5-6 artikla). Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 8 §:n 1 momenttia (HE 109/2008) ja huutokauppalaain 4 §:n 2 momenttia (HE 37/2009).

Pykälän 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 10 §:n 1-2 momentteja (HE 109/2008) sekä huutokauppalaain 13 §:n 3 momenttia (HE 37/2009, HE 72/2012, puitte-direktiivi 9.4 artikla). Ehdotettuun 2 momenttiin tehtäisiin lisäys, jonka mukaan verkkotoimiluvassa voitaisiin määrittellä myös verkon peittoalue. Verkon peittoalue on käytännössä määrätty jo nyt valtioneuvoston myöntämässä toimiluvissa, joten kysymyksessä olisi selventävä tarkennus. Verkon peittoalueella tarkoitettaisiin joko maantieteellistä peittoa tai väestöpeittoa riippuen esimerkiksi siitä, onko kyse matkaviestinverkkotoimiluvasta vai verkkotoimiluvasta, joka myönnetään verkkopalvelun tarjoamiseen maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa.

Ehdotettu 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 10 §:n 4 momenttia (HE 112/2002, puitte-direktiivin 9.4 artikla).

Ehdotettu 4 momentti vastaa asiallisesti huutokauppalaain 13 §:n 2 momenttia (HE 72/2012). Joissakin tilanteissa taajuusalueen ottaminen tiettyyn käyttötarkoitukseen saattaa aiheuttaa mahdollisesti häiriöitä esimerkiksi viereisellä taajuusalueella olevalle muulle määräysten mukaiselle toiminnalle. Myönnettäessä toimilupia langattomalle laajakaistalle varatulle 800 megahertsin taajuusalueelle haluttiin varmistaa, että kuluttajat voivat vastaanottaa televisiolähettyksiä häiriöttömästi myös sen jälkeen, kun viereinen taajuusalue on otettu langattomien laajakaistajärjestelmien käyttöön. Säännöstä toimiluvan haltijan velvollisuudesta muulle radioviestinnälle aiheutuvien häiriöiden poistamisesta kustannuksellaan tulisi voida tapaus-

kohtaisesti soveltaa myös muissa vastaavissa tilanteissa toimiluvan myöntämistä vasta riippumatta.

Pykälän 5 momentti vastaa viestintämarkkinalain 10 §:n 3 momenttia (HE 109/2008, puitedirektiivin 9.4 artikla).

16 §. Verkkotoimiluvan muuttaminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälaisissa tilanteissa toimilupaviranomainen voisi muuttaa myöntämäänsä verkkotoimilupaa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, minkälaisissa tilanteissa toimilupaviranomainen voisi muuttaa myöntämäänsä toimilupaa myös ilman toimiluvan haltijan suostumusta. Momentti vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 11 §:n 1 momenttia (HE 112/2002, puitedirektiivi 9.5 artikla ja valtuutusdirektiivi 14.2 artikla) ja huutokauppalain 17 §:ää (HE 37/2009, valtuutusdirektiivi 5 artikla ja 7.1 artikla).

Ehdotuksen mukaan verkkotoimiluvan ehtoja voitaisiin muuttaa, jos se on teknisestä kehityksestä, kansainvälisistä sopimusvelvoitteista tai luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tai markkinaolosuhteissa tapahtuvasta tai muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämättömyydestä. Huutokaupattujen toimilupien osalta muutoksen välttämättömyyttä arvioitaisiin vielä tiukemmin kuin vastikkeetta vertailevalla menettelyllä myönnettyjen toimilupien osalta.

Matkaviestinverkkoa koskevaa toimilupaa voitaisiin yksipuolisesti muuttaa teknisen kehityksen perusteella esimerkiksi lisäämällä toimilupaan verkon sisätilapeittoa koskevia ehtoja. Osa matkaviestinverkkojen toimiluvista on myönnetty aikana, jolloin kiinteän verkon puhelinliittymät olivat vielä yleisiä. Matkaviestimet ovat kuitenkin syrjäyttäneet kiinteän verkon puhepalvelut ja matkaviestimiä käytetään puhumisen lisäksi myös muihin tarkoituksiin, kuten langattomaan laajakaistaan. Nykyään lähes jokaisessa kotitaloudessa on vähintään yksi matkapuhelin ja liittymien tulisi olla käytettävissä aina myös sisätiloissa. Televerkkopalvelujen tulisi näin ollen olla saatavilla vakituksessa asunnossa tai yrityksen toimipisteessä, matkapuhelimen tavanomaisessa käyttöympäristössä. Sisätilapeittoa koskeva vaa-

timus on jo liitetty viimeisiin matkaviestinverkkoa koskeviin toimilupiin.

Lisäksi momenttiin tehtäisiin kaksi soveltamiskäytäntöä vastaavaa tarkennusta. Ehdotuksen mukaan verkkotoimilupaa voitaisiin muuttaa myös kansainvälisestä sopimusvelvoitteesta johtuvasta syystä sekä markkinaolosuhteissa tapahtuvasta tai muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä. Toimilupaviranomaisella tulisi olla mahdollisuus muuttaa toimilupaa esimerkiksi tilanteissa, joissa kansainväliset taajuuspäätökset edellyttävät taajuuksien käyttötarkoituksen muuttamista. Jotta toimilupaviranomainen voisi yksipuolisesti muuttaa toimiluvan haltijan lupaa, markkinaolosuhteissa tapahtuneen muutoksen tulisi olla olennainen. Toimilupaviranomaisen harkintavaltaa rajaisi myös edellytys toimiluvan muuttamisen välttämättömyydestä. Näin ollen toimilupaehjoja voitaisiin jatkossakin muuttaa ainoastaan tarkasti rajatuissa poikkeuksellisissa tapauksissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tilanteista, joissa valtioneuvosto voisi muuttaa toimilupaa toimiluvan haltijan hakemuksesta. Ehdotettu momentti vastaa viestintämarkkinalain 11 §:n 2 momenttia (HE 112/2002, HE 238/2010, puitedirektiivi 9 a artikla).

17 §. Verkkotoimiluvan siirtäminen. Pykälässä säädettäisiin siitä, minkälaisissa tilanteissa verkkotoimiluvan haltija voi siirtää toimilupansa toiselle yritykselle. Pääsäännön mukaan toimilupaa ei saisi siirtää. Ehdotettu 1 momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 12 §:n 3 ja 5 momentteja sekä huutokauppalain 16 §:n 5 momenttia. (HE 112/2002, HE 37/2009, valtuutusdirektiivi 5 artikla).

Ehdotettu 2 momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 12 §:n 3 momenttia (HE 112/2002) ja huutokauppalain 16 §:n 2 momenttia (HE 37/2009).

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto voisi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että toimiluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena. Voimassaolevassa viestintämarkkinalaisissa hyväksymisperusteista ei ole säädetty. Ehdotus kuitenkin vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 4 momenttia

sekä voimassaolevaa soveltamiskäytäntöä, jossa tosiasiallinen määräysvallan muutos on hyväksytty, jos yritys on täyttänyt toimiluvan myöntämiseksi säädetty edellytykset (HE 37/2009, HE 112/2002, 82/2005).

Ehdotettu 4 ja 5 momentti vastaavat viestintämarkkinalain 12 §:n 4 momenttia (HE 112/2002).

Ehdotettu 6 momentti vastaa huutokauppain 16 §:n 1 momenttia (HE 37/2009, puitedirektiivin 9 b artikla, valtuutusdirektiivin 5 artikla).

Ehdotettu 7 momentti vastaa huutokauppain 16 §:n 4 momenttia (HE 37/2009, puitedirektiivin 9 b artikla).

Ehdotettu 8 momentti vastaa huutokauppain 16 §:n 6-7 momentteja (HE 37/2009).

18 §. Verkkotoimiluvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentti vastaa pääosin viestintämarkkinalain 12 §:n 1 momenttia ja huutokauppain 17 §:n 2 momenttia (HE 112/2002, HE 37/2009, valtuutusdirektiivi 14.2 artikla). Peruuttamisen edellytyksiin on lisätty uusi 3 kohta, jonka mukaan verkkotoimilupa voidaan peruuttaa, jos toimiluvassa tarkoitettua verkkoa ei käytetä toimintaan, johon verkkotoimiluvassa tarkoitettut taajuudet on osoitettu. Taajuuksien tehokkaan käytön edistämiseksi muutoksella pyritään estämään tilanteet, joissa verkkotoimiluvanhaltija pitää hallussaan verkkoa, joka on käyttämättömänä.

Ehdotettu 2 momentti vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 12 §:n 2 momenttia ja huutokauppain 17 §:n 3 momenttia (HE 112/2002, HE 37/2009, puitedirektiivi 9.7 artikla ja valtuutusdirektiivi 10.2 -10.3, 10.5 ja 14.2 artikla). Menettelyn korjaamiselle säädettyä määräaika ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi kahdesta kuukaudesta kuukauteen, jotta toimiluvan vastainen tai lakia rikkova toiminta saataisiin keskeytettyä mahdollisimman nopeasti. Jos uutta taajuusaluetta käyttöön otettaessa esimerkiksi laitteiden toimituksesta tai muusta vastaavasta syystä, toimiluvan haltijan on tosiasiallisesti mahdollonta tai epätarkoituksenmukaista aloittaa toimintaa, valtioneuvosto voisi edelleenkin pidentää säädettyä määräaika (valtuutusdirektiivin 5.6 artikla).

Ehdotettu 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 12 §:n 4 momenttia ja huuto-

kauppain 16 §:n 5 momenttia (HE 112/2002, HE 37/2009).

Ehdotetun 4 momentin mukaan toimilupa lakkaisi olemasta voimassa välittömästi, jos toimiluvanhaltija asetetaan konkurssiin. Televisio- ja radiolain 13 §:n 6 momentissa on vastaava säännös (HE 34/1998). Koska konkurssitilanteessa toimiluvan myöntämisen perusteena olleet tekijät ovat lakanneet olemasta voimassa, toimiluvan voimassaolon välitön lakkaaminen olisi perusteltua. Säännös koskisi ainoastaan vastikkeetta eli 9 §:ssä säädettyssä vertailevassa menettelyssä myönnettyjä toimilupia.

Ehdotettu 5 momentti vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 37 §:n 2 momenttia.

19 §. Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen. Ehdotettu pykälä vastaa huutokauppain 18 §:ää (HE 37/2009, puitedirektiivi 9 b artikla, valtuutusdirektiivi 5 artikla).

20 §. Verkkotoimiluvasta luopuminen. Ehdotettu pykälä vastaa huutokauppain 19 §:ää (HE 37/2009). Pykälän 1 momenttia voidaan soveltaa sekä huutokaupalla että vertailevalla menetelmällä myönnettyihin toimilupiin. Pykälän 2 momenttia sovellettaisiin ainoastaan huutokaupamenettelyssä myönnettyihin toimilupiin, koska vertailevalla menettelyllä toimiluvat myönnetään vastikkeetta.

3 luku Ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan

21 §. Ohjelmistotoimilupaa edellyttävä digitaalinen televisio- ja radiotoiminta. Pykälän 1 momentti vastaa pääosin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:n 1 momenttia (HE 34/1998, HE 241/2001). Pykälässä säädettäisiin ainoastaan digitaalisesta televisio- ja radiotoiminnasta ja analogisesta radiotoiminnasta ehdotettaisiin säädettäväksi erikseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Yleisradio Oy saisi harjoittaa Yleisradio Oy:stä annettua laissa tarkoitettua julkisen palvelun digitaalista televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa. Säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 a §:ää (HE 112/2002 ja HE 272/2009).

Ohjelmistotoimilupaa koskeva sääntely on kansallista sääntelyä.

22 §. *Ohjelmistotoimiluvan hakumenettely.* Ehdotuksen mukaan ohjelmistotoimiluvan myöntäisi Viestintävirasto, jos kaikille hakijoille olisi osoitettavissa riittävästi lähetyksapasiteettia. Toimilupa haettaisiin erikseen jokaista ohjelmistoa varten. Tarkoituksena olisi keventää nykyistä ohjelmistotoimilupajärjestelmää, koska televisiotoiminnan taajuuksista ei enää ole esiintynyt juurikaan niukkuutta digitalisoinnista ja uusista lähetyks- ja pakkaustekniikoista johtuen. Näin ollen ohjelmistotoimilupa päätöksistä ei enää olisi tarvetta saattaa valtioneuvoston ratkaistavaksi yhtä laajasti kuin aikaisemmin. Radiotaajuuksien niukkuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa ohjelmistotoimiluvan hakijoita on enemmän kuin vapaana olevaa lähetyksapasiteettia.

Ehdotetussa 1 momentissa on lueteltu, minkälaisia tietoja toimilupahakemuksessa olisi annettava. Annettavat tiedot koskisivat muun muassa suunniteltavaa toimintaa ja hakijan taloudellista tilannetta. Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan hakemuksessa olisi mainittava hakijan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka. Ehdotetun 2 kohdan mukaan hakemuksessa olisi oltava selvitys suunnitellusta toiminnan kestosta. Ehdotetun 3 kohdan mukaan hakemuksessa olisi oltava selvitys käytettävästä lähetystekniikasta, ohjelmiston jakelun vaatimasta enimmäiskapasiteetista ja kapasiteetin saatavuudesta. Lähetyksapasiteetin riittävyttä voidaan selvittää muun muassa verkko-operaattoreilta saaduilla tiedoilla.

Ehdotetun 1 momentin 4 kohdan mukaan hakemuksessa olisi oltava selvitys hakijan vakavaraisuudesta ja kyvystä säännöllisen televisiotoiminnan harjoittamiseen. Toimiluvan hakijaa on pidettävä vakavaraisena, jos asiakirjoista ei muuta ilmene.

Ehdotetun 5 kohdan mukaan tapauksissa, joissa on kysymys hakemuksesta tämän luvun 25 §:ssä säädettyyn yleisen edun televisiotoimintaan, olisi selvitettävä myös tätä toimintaa koskevien toimiluvan myöntämisedellytysten täyttyminen. Edellytyksistä säädettäisiin jäljempänä ehdotetussa 25 §:ssä. Ehdotetun 6 kohdan mukaan hakemukseen olisi liitettävä myös hakemuksen julkinen

versio, jonka Viestintävirasto julkaisisi. Julkisella versiolla tarkoitettaisiin hakemusta, josta esimerkiksi liikesalaisuuden piiriin kuuluvat tiedot on poistettu. Lopullisen päätöksen siitä, minkälaisen tietojen katsotaan julkisuuslain (621/1999) mukaisesti kuuluvan liikesalaisuuden piiriin, tekee kuitenkin aina viranomainen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston olisi viipymättä julkaistava saapunut toimilupahakemus, jos hakemuksen mukaista kapasiteettia olisi myönnettävissä. Näin ollen Viestintävirasto julkaisisi toimilupahakemuksen, jos teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta käyttökelpoisia taajuuksia olisi riittävästi saatavilla. Muussa tapauksessa virasto ilmoittaisi hakijalle, että toimilupaa ei voida myöntää.

Ensimmäisen virastoon saapuneen toimilupahakemuksen julkaisemisen tarkoituksena olisi selvittää, ovatko muut toimijat kiinnostuneita kyseessä olevasta kapasiteetista. Tästä syystä toimilupa voitaisiin myöntää aikaisintaan kuukauden kuluttua hakemuksen julkaisemisesta. Virasto julkaisisi saapuneen toimilupahakemuksen verkkosivuillaan lukuun ottamatta hakemuksen mahdollisia salassa pidettäviä osia.

Hakemuksen julkaisemisen tarkoituksena olisi varmistaa, että lähetyksapasiteetista ei ole niukkuutta. Jos kuukauden kuluessa toiminnan harjoittamiseen kiinnostuksensa ilmoittaneita olisi enemmän kuin käytettävissä olevaa kapasiteettia, taajuuskapasiteetista voitaisiin katsoa olevan niukkuutta ja toimilupahakemukset siirtyisivät ehdotetun 24 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston ratkaistavaksi. Näin ollen toimilupaa ei automaattisesti myönnettäisi ensimmäiselle kiinnostuksensa ilmaiseelle taholle. Jos kuukauden kuluessa ilmoittautuneita olisi vähemmän kuin vapaana olevaa kapasiteettia, Viestintävirasto voisi hyväksyä tulleet toimilupahakemukset ja toimilupapäätösten tekemisen jälkeen jäljellä olevaan taajuuskapasiteettiin vielä mahdollisesti tulevia hakemuksia hyväksyttäisiin niiden saapumisjärjestyksessä ja myöntämiseen sovellettaisiin 24 §:n 1 momentin säännöksiä.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin hakumenettelystä niin sanottujen yleisen edun kanavien osalta. Koska yleisen edun kanavi-

en tarkoituksena on muun muassa moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaaminen, toimilupien auki julistamisen tulisi tapahtua viranomaisen aloitteesta. Ehdotuksen mukaan Viestintäviraston olisi julkaistava ilmoitus yleisen edun toimintaan vapaana olevasta lähetykskapasiteetista ja samalla ilmoitettava määräajasta, jonka kuluessa toimiluvan hakijoiden olisi jätettävä hakemuksensa Viestintävirastoon.

23 §. Yleisradio Oy:n oikeus televisioverkon kapasiteettiin. Ehdotus vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 a §:ää (HE 112/2002 vp. ja HE 272/2009 vp.). Toimiluvapaviranomaisen velvollisuutena olisi huolehtia siitä, että yhtiö saa käyttöönsä julkisen palvelun toiminnassa tarvitsemansa, sille taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyn määrän maanpäällisen televisioverkon kapasiteettia ja yhtiö voi käyttää sitä tarkoituksenmukaisesti.

24 §. Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin edellytykset, joiden täyttyessä Viestintävirasto voisi myöntää ohjelmistotoimiluvan sitä hakeneelle. Viestintävirasto selvittäisi kiinnostuksensa ilmoittaneiden yritysten osalta niin sanottuja yleisen edun televisiotoininnan toimilupahakemuksia lukuun ottamatta ainoastaan pykälässä säädettyjen yleisten edellytysten täyttymisen, joten päätöksen tekeminen ei edellyttäisi virastolta tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Yleisen edun televisiotoininnalta vaadituista erityisedellytyksistä säädettäisiin jäljempänä ehdotetussa 25 §:ssä.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakija on maksanut XI osan 1 luvun 276 §:ssä säädetyn hakemusmaksun. Toimiluvan hakija on jo voimassaolevan lain mukaan velvollinen maksamaan hakemuksensa jättämisen yhteydessä hakemusmaksun. Maksun suorittamista voitaisiin pitää edellytyksenä sille, että toimilupa voidaan myöntää, koska käytännössä on ilmennyt tilanteita, joissa hakemusmaksu on jouduttu jälkikäteen perimään toimiluvan haltijalta eli toimilupa on myönnetty, vaikka hakija ei ole maksanut laissa säädettyä hakemusmaksua. Säättämällä hakemusmaksun maksaminen ohjelmistotoimiluvan myöntämisen edellytykseksi voidaan lisäksi sekä

säästää perintäkuluissa että vähentää toimiluvapaviranomaiselle aiheutuvaa työtä. Momentin 2 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakija on vakavarainen ja sillä on ilmeinen kyky säännölliseen ohjelmistotoimiluvan mukaiseen toimintaan. Ehdotetun 1 momentin 2 kohta vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 §:n 2 momenttia (HE 34/1998 vp.).

Momentin 3 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakijan ei perustellusta syystä epäillä rikkovan lain säännöksiä. Momentin 3 kohta vastaa viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa (HE 112/2002 vp., HE 125/2003vp.).

Momentin 4 kohdan mukaan toimilupa voitaisiin myöntää, jos hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmistonsa jakelun järjestämisestä. Riittävällä selvityksellä ohjelmiston jakelun järjestämisestä tarkoitettaisiin sitä, että hakija osoittaa lupaviranomaiselle selvittäneensä ja mahdollisesti alustavasti sopineensa verkko-operaattorin kanssa siitä, että hakijalla on mahdollisuus harjoittaa toimintaa jossakin kanavanipussa. Toimilupapäätöksessä toimintaa ei kuitenkaan sidottaisi tiettyyn yksittäiseen kanavanippuun, kuten voimassaolevassa ohjelmistotoimilupamallissa tehdään. Toimiluvan haltijat voisivat näin ollen valita vapaasti, niin sanottuja yleisen edun televisiotoinintaan osoitettuja kanavanippuja lukuun ottamatta, missä kanavanipussa ja minkä verkkoyrityksen verkossa ne harjoittavat toimintaansa. Näin ollen toimiluvassa ei myöskään määriteltäisi käytettävää lähetystekniikkaa, vaan se määräytyisi verkkotoimiluvan haltijalle määrättyjen toimilupaehtojen perusteella.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston olisi tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Ministeriön ja viraston yhteistyö järjestettäisiin tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta vapaamuotoisesti siten, että kaikki viestintämarkkinoiden kehitykseen vaikuttavat tekijät tulevat otetuksi huomioon toimilupia myönnettäessä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi toimiluvan, jos kaikille 1 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle hakijoille ei olisi osoitettavissa riittävästi lä-

hetyskapasiteettia eli taajuuskapasiteetista olisi niukkuutta. Näin ollen Viestintävirasto tekisi ainoastaan sidottuun harkintaan perustuvia toimilupapäätöksiä. Viestintäviraston tulisi viipymättä julkaista verkkosivuillaan tieto siitä, että asia on siirretty valtioneuvoston ratkaistavaksi ja ilmoitettava siirrosta myös suoraan toimilupaa hakeneille.

Koska valtioneuvosto arvioi toimilupapäätöstä tehdessään muun muassa sananvapauden edistämistä ja ohjelmistotarjonnan monipuolisuutta, toimiluvan hakija voisi ehdotetun 3 momentin mukaan täydentää hakemustaan suunnittelemansa ohjelmasisällön kuvauksella ja toimittaa täydennyksen kahden viikon kuluessa siirrosta valtioneuvostolle.

Valtioneuvosto ratkaisisi toimilupa-asian myös silloin, jos luvan myöntämisellä voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Kyseessä olisivat esimerkiksi tapaukset, joiden ratkaiseminen edellyttäisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Vastaava säännös on voimassaolevan radiolain 10 §:ssä, jossa säädetään Viestintäviraston myöntämistä radioluvista (HE 223/2008 vp.).

Viestintäviraston tulisi näin ollen myöntää ohjelmistotoimilupa aikaisintaan kuukauden kuluttua toimilupahakemuksen julkaisemisesta, mikäli kapasiteetista ei olisi niukkuutta tai jos luvan myöntämisellä ei voisi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valtioneuvoston tulisi ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirtynyt sen ratkaistavaksi. Valtioneuvosto voisi erityisessä tapauksessa pidentää kahden kuukauden määräaikaan enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemuksen täydentämiseksi tai muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä olisi ilmoitettava julkisesti. Ehdotettuja määräaikoja ja niiden perusteita pääasiallisesti vastaava säännös on viestintämarkkinalain 8 §:n 2 momentissa (HE 112/2002 vp., HE 223/2008 vp.).

Ehdotetussa 5 momentissa säädettäisiin millä perusteella valtioneuvosto tekisi toimiluparatkaisun. Ehdotuksen mukaan valtioneuvoston tulisi asianomaisella alueella har-

joitettava televisiotoiminta kokonaisuudessaan huomioon ottaen pyrkiä sananvapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus ja yleisön erityisryhmien tarpeet tavalla, joka parhaiten edistää I osan 1 luvun 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita. Säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttia (HE 34/1998 vp., PeVL 19/1998 vp.) ja viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momenttia (HE 112/2002 vp., HE 125/2003 vp.). Edellä mainitut, jo nyt voimassa olevat perusteet toimiluvan myöntämiselle ovat toimineet käytännössä, mahdollistaneet viestintäpoliittisten tavoitteiden toteutumisen punninnan ja edistäneet suomalaisen televisiotarjonnan monipuolisuutta.

25 §. Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan. Ehdotetun 1 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annettavassa taajuuksien käyttösuunnitelmassa osoitettaisiin yleisen edun televisiotoimintaan tarvittava määrä kapasiteettia sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi. Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kanavat sekä niin sanotut yleisen edun kanavat määrättäisiin UHF-taajuusalueelle, niille valtioneuvoston asetuksella säädettyihin kanavanippuihin. Tavoitteena olisi sähköisen median viestintäpoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti turvata kotimaisen sisällöntuotannon jatkuvuus ja suomalaisen televisiotoiminnan korkealaatuisuus ja monipuolisuus. Yleisen edun kanavien ohjelmien tulisi muun muassa olla kaikkien suomalaisten vastaanotettavissa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi toimiluvat edellä 22 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen.

Näin ollen Viestintäviraston olisi julkaistava ilmoitus yleisen edun toimintaan vapaana olevasta lähetyskapasiteetista ja samalla ilmoitettava määräajasta jonka kuluessa toimiluvan hakijoiden olisi jätettävä hakemuksensa Viestintävirastoon.

Hakijan ilmoittautuessa yleisen edun kanavaksi Viestintäviraston tulisi selvittää ehdotetussa 3 momentissa säädettyjen yleisen edun edellytysten täyttyminen. Momentin 1 kohdan mukaan hakijan tulisi olla suorittanut XI osan 1 luvun 276 §:ssä säädetty hakemus-

maksu. Ehdotetun 2 kohdan mukaan lähetyksien tulisi olla vapaasti vastaanotettavissa. Vapaasti vastaanotettavuudella tarkoitettaisiin kanavia, joita ei ole tilattu erillistä maksua vastaan. Ehdotetun 3 kohdan mukaan lähetyksiä tulisi voida vastaanottaa valtakunnallisesti lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Ehdotetun 4 kohdan mukaan lähetyksen tulisi sisältää päivittäin suomen- tai ruotsinkielisiä ohjelmia. Ehdotetun 5 kohdan mukaan lähetyksen tulisi sisältää päivittäin uutisia ja ajankohtaisohjelmia. Ehdotetun 6 kohdan mukaan lähetyksiin tulisi sisältyä ääni- ja tekstityspalvelut siten kuin lain VIII osan 1 luvun 201 §:ssä säädetään. Ehdotetun 7 kohdan mukaan hakijan olisi toimitettava Viestintävirastolle riittävä selvitys ohjelmiston jakelun järjestämisestä. Riittävällä selvityksellä tarkoitettaisiin sitä, että hakija osoittaa lupaviranomaiselle selvittäneensä ja mahdollisesti alustavasti sopineensa verkkooperaattorin kanssa siitä, että hakijalla on mahdollisuus harjoittaa toimintaa jossakin yleisen edun toiminnalle varatussa kanavanipussa. Ohjelmistotoimiluvassa ei määrätäisi käytettävää lähetystekniikkaa, vaan se määräytyisi verkkotoimiluvan haltijalle määrätyn tekniikan perusteella.

Jos edellä mainitut edellytykset täyttyisivät ja Viestintävirasto voisi yleisen edun kanavanippujen verkkotoimiluvan haltijoilta pyytämänsä selvityksen myötä todeta, että kaikille kiinnostuksestaan ilmoittaneille toimijoille on lähetykskapasiteettia, Viestintävirasto toteaisi toimilupapäätöksessään kyseisen televisiotoiminnan harjoittajan tarjoaman sisälön olevan niin sanottu yleisen edun kanava.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintäviraston olisi tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

Ehdotetun 5 momentin mukaan valtioneuvosto myöntäisi toimiluvat, jos kiinnostuksensa ilmoittaneita toiminnan harjoittajia tulisi ilmoitetussa määräajassa enemmän kuin käytettävissä on lähetykskapasiteettia. Näin ollen ohjelmistotoimilupaa ei automaattisesti myönnettäisi ensimmäiselle kiinnostuksensa ilmaiseelle taholle. Viestintäviraston olisi niin sanotuissa niukkuustilanteissa julkaistava tieto asian siirrosta valtioneuvostolle ja

ilmoitettava samalla hakijoille asian siirtämisestä.

Valtioneuvosto ottaisi ehdotetun 6 momentin mukaan asiaa harkitessaan huomioon kuka parhaiten täyttää pykälän 2 momentissa ja ehdotetun 24 §:n 5 momentissa säädetty edellytykset. Näin ollen hakijan tulisi voida myös täydentää hakemustaan, kuten 4 momentissa säädetään. Valtioneuvosto voisi päätöstä tehdessään ottaa toimiluvan hakijan eduksi huomioon muun muassa sen, minkä verran suomen tai ruotsinkieliset ohjelmat sisältävät kotimaista draamaa tai kotimaisia dokumentteja uutis- ja ajankohtaisohjelmissä. Näin ollen valtioneuvosto voisi antaa etusijan esimerkiksi kanaville, jotka investoivat merkittävästi kotimaisiin ohjelmasisältöihin. Tavoitteena olisi tällöin osaltaan myös kotimaisen sisällöntuotannon turvaaminen. Valtioneuvoston tulisi tehdä ratkaisunsa 24 §:n 4 momentissa säädettyssä määräajassa.

Ehdotetun 7 momentin mukaan yleisen edun ohjelmistotoimilupa voitaisiin myöntää kirjanpito-laissa tarkoitettuun konsernista ainoastaan yhdelle yritykselle. Säännöksellä pyritäisiin estämään ohjelmistotoiminnan keskittyminen. Yleisen edun verkon kapasiteetin käyttö ei voisi olla keskitetty esimerkiksi yhdelle toimijalle ja yleisen edun kanaville varattua kapasiteettia tulisi käyttää mahdollisimman monipuolisten sisältöjen tarjoamiseen.

Ehdotetun 8 momentin mukaan toimilupaviranomaisen olisi huolehdittava siitä, että yleisen edun ohjelmistotoimiluvan haltija saa käyttöönsä yleisen edun televisiotoiminnassa tarvitsemansa määrän maanpäällisen televisioverkon lähetykskapasiteettia. Näin ollen yleisen edun kanavalla olisi laissa säädetty oikeus saada verkkotoimiluvan haltijalta lähetykskapasiteettia sellaisesta maanpäällisen televisioverkon kanavanipusta, johon ei kohdistu XI osan 1 luvun 279 §:ssä säädettyjä markkinaehtoisia taajuusmaksuja. Valtioneuvosto voisi esimerkiksi määrätä valtioneuvoston asetuksella yleisen edun kanaville osoitetun verkon verkkotoimiluvassa, että kanavanipusta on varattava tarvittava kapasiteetti yleisen edun kanaville.

Muut kuin yleisen edun kanavat sopisivat kaupallisin perustein verkkoluvan haltijan kanssa tarvitsemastaan kapasiteetista, eikä

toimilupaviranomaisella olisi velvollisuutta varmistaa kapasiteetin saatavuutta.

26 §. Ohjelmistotoimiluvan ehdot. Ehdotettua 1 momenttia sovellettaisiin sekä niin sanottuihin yleisen edun että muihin ohjelmistotoimiluvan haltijoihin ja sekä Viestintäviraston että valtioneuvoston myöntämiin toimilupiin. Ohjelmistotoimilupa olisi aina ohjelmistokohtainen. Ehdotetun 1 momentin mukaan luvat myönnettäisiin määräajaksi, enintään 10 vuodeksi. Ehdotus vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 12 §:n 1 momenttia (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp. ja HE 82/2005 vp.).

Ehdotettu 2 momentti koskisi ainoastaan niin sanottuja yleisen edun kanavia. Momentin mukaan ohjelmistotoimiluvan haltijan olisi täytettävä koko toimilupakauden ajan edellä 25 §:ssä televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi säädetty edellytykset. Näin ollen yleisen edun kanava menettäisi oikeutensa toiminnan harjoittamiseen sille määrättyssä kanavanipussa, jos sen toiminta ei täyttäisi koko toimilupakauden ajan sille säädettyjä ja toimilupapäätöksessä todettuja edellytyksiä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto voisi liittää ohjelmistotoimilupaan ehtoja, jotka koskevat alueellista kuuluvuutta tai näkyvyyttä, vuorokautista lähetysaikaa, lähetystekniikkaa ja siirtokapasiteettia. Kyseessä olisi teknisten ehtojen asettaminen, joilla ei puututtaisi ohjelmistojen sisältöön.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valtioneuvostolla olisi lisäksi oikeus lisätä ohjelmistotoimilupiin ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Edellä mainittuja ehtoja voitaisiin liittää ainoastaan valtioneuvoston myöntämiin ohjelmistotoimilupiin. Ehdotus vastaisi asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 11 §:n 2 momenttia (HE 34/1998 vp., HE 241/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 82/2005 vp.). Sananvapauden edistämiseksi laissa säädettyjen velvoitteiden lisäksi ohjelmatoimintaa koskevia ehtoja ehdotetaan annettavaksi ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa eli silloin, kun se on ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämätöntä.

27 §. Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa. Pykälän 1 momentti vastaa pääasiassa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 §:n 2-3 momentteja (HE 112/2002, HE 82/2005, HE 98/2006). Pykälässä säädettäisiin televisio- tai radiotoimintaa koskevista lyhytaikaisista toimiluvista silloin, kun toimintaa harjoitetaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa. Analogista radiotoimintaa koskevista toimiluvista säädettäisiin erikseen. Viestintävirasto ei julistaisi lyhytaikaisia ohjelmistotoimilupia erikseen haettavaksi, vaan kiinnostuneet voisivat hakea toimilupaa tarpeen niin vaatiessa.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintäviraston olisi myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- tai radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 22 ja 24 §:ssä säädettyä menettelyä, jos toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta tai toiminnan viikoittainen kesto on enintään kahdeksan tuntia.

Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä olisi toiminnan lyhytaikaisuuden lisäksi se, ettei viranomaisella ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan tämän lain säännöksiä. Viestintävirastolla ei siten olisi vapaata harkintavaltaa hakemuksia käsitellessään, vaan päätökset perustuisivat oikeusharkintaan. Tarvittavan kapasiteetin saatavuus ei olisi toimiluvan myöntämisen edellytyksenä, koska Viestintävirasto ei selvittäisi kapasiteetin saatavuutta ennen toimiluvan myöntämistä. Näin ollen lupa ei antaisi subjektiivista oikeutta vaatia taajuuksien käyttöä, vaan siitä olisi sovittava kaupallisin perustein.

Ehdotetun 2 momentin mukaan toiminnan harjoittajalle, jolle lyhytaikainen toimilupa on myönnetty, voitaisiin myöntää uusi lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen toimilupakauden päättymisestä. Säännöksen tarkoituksena olisi pitää lyhytaikaiset toimiluvat niiden alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisena ja estää säännöllisen toiminnan harjoittaminen lyhytaikaisia toimilupia ketjuttamalla. Toimilupajaksojen välillä tulisi näin ollen olla selvä katkos. Viestintäviraston vaikiintuneen tulkintakäytännön mukaan saman ohjelmiston lähettämiseen ei voida myöntää toisiaan välittömästi seuraavia ohjelmisto-

toimilupia, vaikka samaa ohjelmistoa lähettäisi oikeudellisesti eri taho.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintävirasto voisi myöntää enintään kahdeksan tuntia viikossa harjoitettavaan toimintaan toimiluvan enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

28 §. Ohjelmistotoimiluvan muuttaminen. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 11 a §:ää (HE 112/2002 vp. ja HE 82/2005 vp.) ja viestintämarkkinalain 11 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp. ja HE 238/2010 vp.). Toimilupaviranomaisen ollessa Viestintävirasto ohjelmistotoimilupaan tehtävät muutokset eivät voisi olla tarkoituksenmukaisuusharkintaa edellyttäviä.

29 §. Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen. Ehdotettu 1 momentti vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 6 momenttia. Ehdotettu 2 momentti vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 2 momenttia. Ehdotettu 3 momentti vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 4 momenttia. Ehdotettu 4 ja 5 momentti vastaavat asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 3 momenttia. Ehdotetussa pykälässä toimilupaviranomaisella viitataan toimiluvan myöntäneeseen viranomaiseen. (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp., HE 82/2005 vp. ja HE 87/2009 vp.).

30 §. Ohjelmistotoimiluvan raukeaminen. Ehdotettu säännös vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 14 §:ää (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp. ja HE 82/2005 vp.).

31 §. Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen. Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 12 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp., HE 125/2003 vp. ja HE 37/2009 vp.) ja osittain televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 14 §:n 1 momenttia (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp. ja HE 82/2005 vp.). Voimassa olevassa laissa ohjelmistotoimiluvan peruuttamisen edellytyksenä on ollut ainoastaan se, että säännöllistä toimiluvan mukaista toimintaa ei ole aloitettu viimeistään kuuden kuukauden kuluttua toimilupakauden alkamisesta tai säännöllinen lähetystoiminta on keskeytetty 30 vuorokautta pidemmäksi ajaksi, ja toimilupaviran-

omainen ei toimiluvanhaltijan hakemuksesta toisin määrää. Peruuttamisen edellytyksiin ehdotettaisiin lisättäväksi lain tai toimilupaehdojen toistuva ja vakava rikkominen tai kyvyttömyys huolehtia velvollisuuksistaan.

Peruuttamisen edellytyksenä olisi lisäksi ehdotetun 2 momentin mukaan se, että toimiluvan haltija ei kehotuksesta huolimatta ole kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjannut menettelyään tai saattanut taloudellisia voimavarojaan riittäviksi tai osoittanut aloittaneensa toimintaansa. Edellä mainitut edellytykset koskevat tällä hetkellä ainoastaan verkkotoimiluvan peruuttamista.

Ehdotettu 3 momentti olisi selventävä ja se vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 1 ja 6 momenteja (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp., HE 82/2005 vp. ja HE 87/2009 vp.).

Ehdotettu 4 momentti vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 13 §:n 6 momenttia (HE 34/1998 vp.).

Ehdotettu 5 momentti vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 37 §:n 2 momenttia.

32 §. Ohjelmistotoimiluvasta luopuminen. Esityksen mukaan ohjelmistotoimiluvan haltija voisi luopua toimiluvasta ilmoittamalla asiasta toimiluvan myöntäneelle viranomaiselle ennen toimilupakauden päättymistä. Ehdotettu pykälä vastaa huutokauppalaain 19 §:ää (HE 37/2009 vp.) sekä tämän osan 2 lukuun ehdotettua 20 §:ää, jossa säädettäisiin verkkotoimiluvista luopumisesta. Asiasta ei ole säädetty televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa, vaikka käytännössä myös ohjelmistotoimiluvan haltijat ovat halutesaan luopuneet toimiluvastaan ilmoittamalla siitä valtioneuvostolle.

4 luku Ohjelmistotoimilupa analogiseen radiotoimintaan

33 §. Ohjelmistotoimilupaa edellyttävä analoginen radiotoiminta. Radiotoiminnan harjoittamiseksi analogisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa olisi ehdotetun 1 momentin mukaan haettava ohjelmistotoimilupa Viestintävirastolta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan analogista radiotoimintaa, jossa toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta, saisi harjoittaa il-

man ohjelmistotoimilupaa. Tässä tarkoitetut lyhytaikaiset analogisen radion ohjelmistotoimiluvat myöntää voimassa olevan lain mukaan Viestintävirasto. Toiminnan harjoittaminen ei ehdotuksen mukaan kuitenkaan enää edellyttäisi ohjelmistotoimilupaa, koska lyhytaikaisen radiotoiminnan edellyttämä taajuuksien määrä on vähäinen lähetysverkon kokonaisuuteen nähden ja toimintaa voidaan harjoittaa vain erittäin rajoitetun ajan. Lyhytaikaisen toiminnan harjoittajan tulisi kuitenkin hakea Viestintävirastolta tämän osan 5 luvun 38 §:ssä säädetty radiolupa. Lisäksi vähäistä, rajatulla alueella harjoitettavaa radiotoimintaa, saisi harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa, eli toiminnan harjoittajan tulisi myös näissä tapauksissa hakea ainoastaan Viestintäviraston myöntämä radiolupa. Pienimuotoisessa radiotoiminnassa käytetään taajuuksia, jotka soveltuvat vain pienitehoiseen toimintaan. Tällainen toiminta ei vähennä lyhytaikaisen tai ohjelmistotoimilupaa edellyttävän toiminnan taajuusresursseja. Lisäksi toiminta on rajattua ja vähäistä. Lähetys on lähetystehojen pienuudesta johtuen vastaanotettavissa vain erittäin pienellä alueella kuten esimerkiksi raviradalla. Momentissa tarkoitettulla vähäisellä, rajatulla alueella harjoitettavalla radiotoiminnalla tarkoitettaisiin toimintaa, jossa radiolähettimen teho olisi enintään 10 wattia. Lähettimille myönnettäisiin radiolupa enintään vuodeksi kerrallaan. Tässä pykälässä tarkoitettuun radiotoimintaan sovellettaisiin 231 §:n 3 momentissa säädettyä kaupallisen viestinnän kieltoa. Ehdotus vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 4 §:n 1 momentin 1 kohtaa (HE 87/2009 vp.).

Ehdotetun 3 momentin mukaan Yleisradio Oy saisi harjoittaa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä tarkoitettua julkisen palvelun analogista radiotoimintaa ilman ohjelmistotoimilupaa. Säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 a §:ää (HE 112/2002 vp. ja HE 272/2009 vp.).

34 §. Analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimiluvan hakumenettely. Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto julkaisisi ilmoituksen analogiseen radiotoimintaan haettavista ohjelmistotoimiluvista, kun toimintaan on osoitettavissa IV osan 1 luvun 95 §:ssä tarkoitettussa Viestintäviraston määrää-

yksessä vapaita taajuuksia. Samalla Viestintäviraston tulisi ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toimiluvan hakijan olisi jätettävä hakemus Viestintävirastoon.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin toimilupahakemuksessa mainittavista asioista. Ehdotuksen mukaan hakemuksessa tulisi mainita hakijan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka, selvitys suunnitellusta toiminnan kestosta, selvitys hakijan vakavaraisuudesta ja kyvystä säännöllisen radiotoiminnan harjoittamiseen, haettava taajuus tai taajuuskokonaisuus sekä selvitys suunnitellusta kuuluvuusalueesta.

35 §. Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin ne edellytykset joiden täytyessä Viestintävirasto voisi myöntää ohjelmistotoimiluvan analogiseen radiotoimintaan sitä hakeneelle. Viestintävirasto selvittäisi ainoastaan edellä mainittujen yleisten edellytysten täyttymisen, joten päätöksen tekeminen ei edellyttäisi virastolta tarkoituksemukaisuusharkintaa.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakija on maksanut 276 §:ssä säädetyn hakemusmaksun. Toimiluvan hakija on jo voimassaolevan lain mukaan velvollinen maksamaan hakemuksensa jättämisen yhteydessä hakemusmaksun. Maksun suorittamista voitaisiin pitää edellytyksenä sille, että toimilupa voidaan myöntää, koska käytännössä on ilmennyt tilanteita, joissa hakemusmaksu on jouduttu jälkikäteen perimään toimiluvan haltijalta eli toimilupa on myönnetty vaikka hakija ei ole maksanut sille määrättyä maksua.

Momentin 2 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakija on vakavarainen ja sillä on ilmeinen kyky säännölliseen ohjelmistotoimiluvan mukaiseen toimintaan. Ehdotetun 1 momentin 2 kohta vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 §:n 2 momenttia (HE 34/1998 vp.).

Momentin 3 kohdan mukaan lupa voitaisiin myöntää, jos hakijan ei perustellusta syystä epäillä rikkovan lain säännöksiä. Momentin 3 kohta vastaa viestintämarkkinalain 9 §:n 1 momentin 2 kohtaa (HE 112/2002 vp., HE 125/2003 vp.).

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston olisi tarvittaessa päätöstä valmistel-

lessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Ministeriön ja viraston yhteistyö järjestettäisiin tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta vapaamuotoisesti siten, että kaikki viestintämarkkinoiden kehitykseen vaikuttavat tekijät tulevat otetuksi huomioon toimilupia myönnettäessä.

Viestintävirasto voisi myöntää toimiluvan ainoastaan silloin, jos kaikille hakijoille on osoitettavissa riittävästi taajuuksia. Jos analogisen radiotoiminnan käyttöön osoitettavista taajuuksista olisi niukkuutta, ohjelmisto-toimiluvan myöntäisi ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto. Ehdotuksella on sähköisen median viestintäpoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti tarkoitus keventää ja yksinkertaistaa nykyistä radiotoiminnan ohjelmistotoimilupamenettelyä. Jos toimilupa-asia siirtyisi valtioneuvoston ratkaistavaksi, Viestintäviraston olisi julkaistava tieto asian siirtymisestä toimivaltaiselle viranomaiselle ja samalla ilmoitettava asiasta myös suoraan toimiluvan hakijoille.

Valtioneuvoston edellä mainittujen harkintaperusteiden vuoksi hakijan tulisi voida täydentää hakemustaan suunniteltua ohjelmäsältöä koskevilla tiedoilla. Ehdotetun 3 momentin mukaan täydennetty hakemus tulisi toimittaa valtioneuvostolle kahden viikon kuluessa asian siirtämisestä.

Valtioneuvoston tulisi ehdotetun 4 momentin mukaan tehdä ratkaisunsa samassa määräajassa kuin televisiotoiminnan ohjelmistotoimilupia myöntäessään eli kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty sen ratkaistavaksi. Valtioneuvosto voisi erityisesti tapauksessa pidentää kahden kuukauden määräaikaan enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemuksen täydentämiseksi tai muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä olisi ilmoitettava julkisesti. Ehdotettuja määräaikoja ja niiden perusteita pääasiallisesti vastaava säännös on viestintämarkkinalain 8 §:n 2 momentissa (HE 112/2002 vp., HE 223/2008 vp.).

Valtioneuvoston tulisi ehdotetun 5 momentin mukaan asiaa ratkaistessaan pyrkiä asianomaisella alueella harjoitettava radiotoiminta kokonaisuudessaan huomioon ottaen sanan-

vapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus ja yleisön erityisryhmien tarpeet tavalla, joka parhaiten edistää I osan 1 luvun 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita. Säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttia (HE 34/1998 vp., PeVL 19/1998 vp.) ja viestintämarkkinalain 9 §:n 3 momenttia (HE 112/2002 vp., HE 125/2003 vp.). Edellä mainitut perusteet toimiluvan myöntämiselle ovat toimineet käytännössä, mahdollistaneet viestintäpoliittisten tavoitteiden toteutumisen punninnan ja edistäneet suomalaisen radio-ohjelmistotarjonnan monipuolisuutta.

36 §. Analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimiluvan ehdot. Ehdotetun 1 momentin mukaan toimilupaviranomainen myöntäisi ohjelmistotoimiluvat määräajaksi, enintään 10 vuodeksi. Ehdotus vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 12 §:n 1 momenttia (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp. ja HE 82/2005 vp.). Radiotoimintaan toimiluvat myönnettäisiin pääsääntöisesti aina 10 vuodeksi, kuten sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa on linjattu. Poikkeuksellisia tilanteita varten on kuitenkin tarpeen säätää mahdollisuudesta myöntää toimilupia enimmäismääräaika lyhyempiaikaisina. Esimerkkinä tällaisesta tilanteesta voidaan mainita televisiotoiminnan puolelta valtioneuvoston toimilupapäätökset, joilla pyrittiin yhtenäistämään kaikkien verkko- ja ohjelmistotoimilupien päättymisajankohta vuoteen 2016. Yhtenäistäminen tarkoitti sitä, että viimeisimmät toimiluvat ennen vuotta 2016 myönnettiin huomattavasti toimilupakauden enimmäiskesto lyhyempinä. Tämä mahdollisti sen, että televisiotoimintaa voitiin harjoittaa, eikä lähetyskapasiteetti jäänyt käyttämättömäksi tilanteessa, jossa toimiluvan myöntäminen enimmäismääräiseksi toimilupakaudeksi ei olisi ollut tarkoituksenmukaista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan ohjelmistotoimiluvassa määrättäisiin taajuuskokonaisuus, jolla toimiluvan haltija saa harjoittaa toimiluvanvaraista toimintaa. Taajuuskokonaisuuksista olisi säännökset Viestintäviraston ehdotetun 95 §:n nojalla antamassa määräyksessä. Taajuuskokonaisuuksien määrittely osoittaa kuinka laajaan radiotoimintaan toimilupa oikeuttaa esimerkiksi maantieteel-

lisesti. Ohjelmistoluvan haltija olisi oikeutettu harjoittamaan radiotoimintaa taajuuskokonaisuuden kuuluvilla taajuuksilla ja siihen kuuluvissa kunnissa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvosto voisi liittää ohjelmistotoimilupaan ehtoja, jotka koskevat alueellista kuuluvuutta ja vuorokautista lähetysaikaa. Kyseessä olisi teknisten ehtojen asettaminen, joilla ei puuttuttaisi ohjelmiston sisältöön ja säännös koskisi ainoastaan valtioneuvoston myöntämiä toimilupia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan valtioneuvosto voisi lisäksi liittää ohjelmistotoimilupaan ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Säännös koskisi vain valtioneuvoston myöntämiä toimilupia. Ehdotus vastaisi asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 11 §:n 2 momenttia (HE 34/1998 vp., HE 241/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 82/2005 vp.). Sananvapauden edistämiseksi ohjelmatoimintaa koskevia ehtoja ehdotetaan annettavaksi ainoastaan poikkeuksellisissa tilanteissa eli silloin kun se on ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämätöntä ja asia on valtioneuvoston päättävänä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen sovellettaisiin lisäksi II osan 3 luvun ohjelmistotoimiluvan muuttamista, siirtämistä, raukeamista, peruuttamista ja ohjelmistotoimiluvasta luopumista koskevia 28-31 §:ää.

37 §. Yleisradio Oy:n oikeus analogisen radioverkon taajuuksiin. Ehdotus vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 7 a §:ää (HE 112/2002 vp. ja HE 272/2009 vp.). Televisiotoiminnan osalta asiasta säädettäisiin edellä 23 §:ssä. Ehdotuksen mukaan toimilupaviranomaisen velvollisuutena olisi huolehtia siitä, että yhtiö saa käyttöönsä julkisen palvelun toiminnassa tarvitsemansa, sille taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyn määrän radioverkon taajuuksia ja yhtiö voi käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti.

5 luku Radiolupa

38 §. Radiolupa. Ehdotettu pykälä vastaa pääasiallisesti radiolain 7 §:ää (HE 80/2001, PeVL 26/2001, HE 112/2002, HE 75/2004, HE 179/2006, HE 238/2010, valtuutusdirektiivin 5 artikla, puitedirektiivin 9 artikla). Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan lisäystä, jonka mukaan Viestintävirasto voisi määrätä, että radiolähettimen hallussapidosta ja käytöstä on ennen sen käyttöönottoa tehtävä kirjallinen, kerrallaan enintään viisi vuotta voimassa oleva rekisteröinti-ilmoitus. Tarkoitus olisi, että joitakin, vielä tällä hetkellä luvanvaraisia laiteryhmiä vapautettaisiin jatkossa viraston määräyksellä luvasta, mutta niiltä edellytettäisiin samalla rekisteröinti-ilmoitusta. Radiolähettimen rekisteröinti keventäisi lupahallintoa, koska luvanvaraisuudesta voitaisiin vapauttaa sellaisia radiolähetintyypppejä, jotka ilman rekisteröintivelvoitetta olisi pidettävä luvanvaraisina.

39 §. Radioluvan myöntäminen. Ehdotettu pykälä vastaa pääasiallisesti radiolain 10 §:ää (HE 80/2001, HE 112/2002, HE 179/2006 ja HE 223/2008) ja huutokauppalain 15 §:ää (HE 37/2009). Radioluvasta ja taajuusvarauksesta ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi eri pykälissä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan toiminnan harjoittajalle, jolle on myönnetty radiolupa 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuun enintään kolme kuukautta kestäväan toimintaan, voidaan myöntää uusi radiolupa aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen luvan päättymisestä. Ehdotus koskee lyhytaikaista analogista radiotoimintaa, jossa toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta. Ehdotus vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 12 §:n 2 momenttia. Koska lyhytaikainen radiotoiminta ei enää edellyttäisi ohjelmistotoimilupaa, määräajasta tulisi säätää radioluvasta säätävässä pykälässä.. Säännöksen tarkoituksena olisi pitää lyhytaikaiset toimiluvat niiden alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisena ja estää säännöllisen toiminnan harjoittaminen lyhytaikaisia toimilupia ketjuttamalla. Toimilupajaksojen välillä tulisi näin ollen olla selvä katkos.

Ehdotetun 6 momentin mukaan radiolupa 33 §:n 2 momentin mukaiseen vähäiseen, ra-

jatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan voitaisiin myöntää enintään vuodeksi kerrallaan. Tarkoituksena on lisätä lupakäytännön joustavuutta.

40 §. Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin radiolain 10 §:ää (HE 80/2001, HE 112/2002, HE 179/2006, HE 223/2008, puitedirektiivi 9 artikla, valtuutusdirektiivi 5 artikla). Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin viittaus valtioneuvoston asetukseen, jossa määrätään eri taajuuksien käyttötarkoituksesta. Ehdotetun momentin 2 kohtaan lisättäisiin lyhytaikaista analogista radiotoimintaa koskeva säännös, jonka mukaan radiolupa voidaan myöntää alle kolme kuukautta kestävään eli lyhytaikaiseen toimintaan. Tällainen toiminta ei enää edellyttäisi erillistä Viestintäviraston ohjelmistotoimilupaa.

41 §. Lupaehdot. Ehdotettu pykälä vastaa radiolain 8 §:n 1-2 momentteja (HE 80/2001, HE 112/2002, HE 75/2004, HE 179/2006, HE 238/2010, valtuutusdirektiivi 6 artikla, puitedirektiivi 9 artikla).

42 §. Kuulemisvelvollisuus. Ehdotettu pykälä vastaa radiolain 8 a §:ää (HE 238/2010, valtuutusdirektiivin 14 artikla).

43 §. Radiotaajuuksien varaus. Ehdotettu 1 momentti vastaa radiolain 9 §:ää (HE 80/2001). Huutokauppalain 15 §:n 1 momentin mukaan Viestintävirasto myöntää taajuusvarauksen kaikille huutokauppanettelyssä toimiluvan saaneille taajuusvarauksen ilman hakemusta. Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto myöntäisi taajuusvarauksen kaikille verkkotoimiluvan haltijoille, joille on myönnetty verkkotoimilupa lain 5 §:ssä säädettyyn verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan. Taajuusvaraus myönnettäisiin toimiluvan voimaan tulosta lukien. Koska verkkotoimintaa edellyttävä teletoiminta edellyttää aina myös Viestintäviraston myöntämää radiolupaa, on tarkoituksenmukaista säätää suoraan lain nojalla tapahtuvasta taajuusvarauksen myöntämisestä. Näin voidaan tehostaa radiojärjestelmien suunnittelua ja toteuttamista (HE 37/2009).

Ehdotetun 3 momentin mukaan taajuusvaraus olisi voimassa siihen asti kunnes toimiluvan haltijalle myönnettäisiin 40 §:ssä säädetty radiolupa. Taajuusvaraus tulisi kuitenkin

kin uudelleen voimaan jos radioluvan voimassaolo jostakin syystä lakkaisi toimiluvan voimassaoloaikana. Jos verkkotoimiluvan haltija esimerkiksi luopuisi radioluvasta, mutta varsinainen toimilupa olisi vielä voimassa, tulisi hakemusta myönnetyn radiotaajuuksien varauksen tultava uudelleen voimaan, koska siinä tarkoitettavat taajuudet olisivat edelleenkin varattuna toimiluvan haltijalle, eikä niitä voitaisi myöntää muuhun käyttöön ennen kuin myös toimiluvan voimassaolo olisi lakannut.

44 §. Taajuusvarauksen myöntäminen. Ehdotus vastaa radiolain 10 §:n 1-2 momenttia (HE 80/2001 vp.).

45 §. Radioluvan uusiminen hakemuksetta. Ehdotuksen mukaan Viestintävirasto voisi uusia myöntämänsä radioluvan ilman radioluvan haltijan hakemusta enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan, jos luvan haltija on antanut tähän kirjallisen suostumuksensa. Lähtökohtana olisi, että radiolupa uusittaisiin vastaavaksi ajaksi kuin se on alun perin myönnetty. Suostumus radioluvan uusimiseen pyydetäisiin ensimmäisen radioluvan myöntämisen yhteydessä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi olla uusimatta radiolupaa, jos 48 §:ssä säädetty radioluvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

46 §. Radioluvan muuttaminen. Ehdotettu pykälä vastaa radiolain 8 §:n 3-4 momentteja (HE 80/2001, HE 112/2002, HE 75/2004, HE 179/2006, HE 238/2010). Ehdotetun pykälän 4 momentti vastaa huutokauppalain 15 §:n 5 momenttia (HE 37/2009 vp., puitedirektiivin 9 artikla).

47 §. Radioluvan siirtäminen ja vuokraaminen. Ehdotus vastaa pääasiallisesti radiolain 11 §:ää (HE 80/2001 vp.). Muun kuin verkko- tai ohjelmistotoimilupaa edellyttävän radioluvan siirtäminen olisi kuitenkin lähtökohtaisesti sallittu, jos siirtämisestä ei toimilupaehdoissa olisi kielletty. Viestintävirasto voisi kuitenkin kieltää radioluvan siirtämisen, jos radiolähtetimen käyttäminen edellyttää lain 256 §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta tai radioluvan siirtämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen.

Viestintävirasto voisi ehdotetun 2 momentin mukaan hylätä radioluvan siirron kuukau-

den kuluessa, jos on ilmeistä, että radioluvan hylkäämisen edellytykset täyttyvät. Viestintävirasto ei tekisi päätöstä radioluvan siirron hyväksymisestä, vaan ainoastaan tapauksissa, joissa siirtäminen hylätään. Radiolupa katsottaisiin siirretyksi, kun radioluvan haltijan ja siirron saajan kirjallinen ilmoitus luvan siirrosta saapuu Viestintävirastoon.

48 §. Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen. Ehdotus vastaa radiolain 12 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., HE 238/2010 vp.).

49 §. Päätös häiriösuojauksesta. Ehdotus vastaa radiolain 13 §:ää (HE 80/2001 vp.).

1.3 III OSA Velvollisuuksien asettaminen teleyrityksille

1 luku Velvollisuuksien perusteet

50 §. Markkinamäärittely. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 16 §:ää (HE 112/2002 ja HE 238/2010 sekä puitedirektiivin 7 artiklan 2 kohta, 15 artiklan 3 kohta ja 16 artikla).

Viestintäviraston on merkityksellisiä markkinoita määritellään otettava asianmukaisesti huomioon komission suositus merkityksellisistä markkinoista. Komissio antaa säännöllisin väliajoin suosituksen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista, joiden osalta Viestintäviraston on tehtävä markkina-analyysi. Viimeisin komission suositus on vuodelta 2007 (EUVL L 344, 28.12.2007, s. 65).

Nykyiseen tapaan Viestintävirasto voisi määritellä myös komission markkinasuositukseen kuulumattomia merkityksellisiä markkinoita. Viestintäviraston on kuitenkin kuultava komission markkinasuosituksesta poikkeavasta markkinamäärittelystä ja markkina-analyysista komissiota sekä BEREciä tämän osan 81 §:n mukaisesti. Komissiolla on veto-oikeus Viestintäviraston tekemään markkinamäärittelyyn.

Säännöksessä ei mainittaisi enää, että Viestintävirasto tekisi markkinamäärittelystä erillisen päätöksen. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä, jossa Viestintävirasto laatii yhden huomattavaa markkinavoimaa koskevan päätöksen.

Tästä päätöksestä tehdyllä valituksella asianosaiset voisivat valittaa niin Viestintäviraston tekemästä markkinamäärittelystä, markkina-analyysista kuin myös huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavista velvollisuuksista.

51 §. Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 17 §:ää (HE 112/2002 ja HE 238/2010 sekä puitedirektiivin 14 artikla, 16 artiklan 5 ja 6 kohdat sekä puitedirektiivin liite II). Ehdotetussa 3 momentissa on tarkennettu säännöksen sanamuotoa. Kyseinen momentti koskee tilannetta, jossa yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa myös toisille läheisille markkinoille. Esimerkkejä toisiinsa läheisessä suhteessa olevista markkinoista ovat verkkopalvelun tarjontaa ja viestintäpalvelun tarjontaa koskevat markkinat.

Lähimarkkinoiden sääntely voi olla tarpeen, jos teleyritys pystyy huomattavan markkinavoimansa avulla estämään kilpailijoiden toimintaa lähimarkkinoilla niin merkittävästi, että kilpailijoiden ohella myös kuluttajat ja muut käyttäjät kärsivät kilpailun puutteesta.

52 §. Tukkumarkkinoilla huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet. Viestintäviraston olisi pykälän 1 momentin mukaan asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi tarvittavat 55 §:ssä tarkoitetut, 60 ja 64 §:ssä sekä 4 luvussa mainitut velvollisuudet.

Velvollisuuden olisi liityttävä teleyrityksen palvelun tarjontaan nimenomaan niillä hyödyke- tai palvelumarkkinoilla, joilla yrityksellä on huomattava markkinavoima.

Puitedirektiivin 16 artiklan 2 kohdan mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen on tehtävä päätös huomattavan markkinoiman yritystä koskevan velvollisuuden asettamisesta, voimassa pitämisestä, muuttamisesta taikka poistamisesta sen mukaan, onko merkityksellisillä markkinoilla todellista kilpailua. Ehdotettu säännös on sopusoinnussa puitedirektiivin 16 artiklan 2 kohdan kanssa, koska velvollisuuden asettamisella pyritään säännöksen mukaan ensisijaisesti kilpailun esteiden poistamiseen ja kilpailun edistämiseen.

Kilpailluilla markkinoilla toiminta perustuu teleyritysten välisiin kaupallisiin sopimuksiin. Tällöin lähtökohtana pidetään, että markkinat itse huolehtivat siitä, että käyttäjille tarjottavien palvelujen hinnoittelu ja palvelun tarjonnan muut ehdot ovat käyttäjien kannalta kohtuullisia. Markkinoiden toimintaan puuttuminen sääntelyn keinoin tulee kysymykseen vain siinä tapauksessa, että markkina-analyysi osoittaa sen välttämättömäksi. Jos ehdotetun lain mukaiset edellytykset täyttyvät, Viestintäviraston on todettava teleyrityksen omaavan huomattavan markkinavoiman tietyillä merkityksellisillä viestintämarkkinoilla. Viestintäviraston on asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle tarpeelliset velvollisuudet kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisellä markkinalla. .

Asettavien velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Säännös liittyy erityisesti käyttöoikeusdirektiivin 8 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanoon. Direktiivin säännöksen mukaan asetettavien velvollisuuksien on perustuttava havaitun kilpailuongelman luonteeseen ja niiden tulee olla oikeasuhteisia. Suhteellisuusperiaatteella tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että asetettava velvollisuus ei saa olla teleyrityksen kannalta kohtuuton sillä tavoiteltavaan kilpailun edistämispäämäärään nähden.

Viestintäviraston toimivaltaa velvollisuuksia asetettaessa rajoittavat viestintämarkkinain lain säännösten lisäksi myös suomalaisen hallinnon yleiset periaatteet, kuten suhteellisuusperiaate ja tarkoitussidonnaisuuden periaate. Viestintäviraston on valittava tarjolla olevasta keinovalikoimasta ainoastaan kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi tarpeelliset erityisvelvoitteet. Velvollisuuden tarkoituksenmukaisuus ja oikeasuhteisuus on myös perusteltava. Teleyritykselle, jolla on huomattava markkinavoima tietyillä merkityksellisillä markkinoilla, on aina asetettava vähintään yksi käyttöoikeusdirektiivissä tarkoitettu velvoite. Ehdotetun III osan säännökset mahdollistaisivat kuitenkin sen, että Viestintävirasto voisi, jos markkinoiden kilpailuongelmat eivät muuta vaadi, asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle erittäin kevyenkin velvoitteen, kuten ehdotetussa 68 §:ssä tarkoitettuja avoimuutta

koskevia velvollisuuksia. Näin voidaan menetellä, jos markkinoilla ei ole teleyrityksen huomattavasta markkinavoimasta huolimatta havaittavissa merkittäviä kilpailuongelmia. Jos markkina-analyysin perusteella todetaan, että kilpailu kyseisillä markkinoilla toimii, teleyritykselle asetetut velvollisuudet on poistettava.

Ehdotetussa 2 momentissa on luettelo seikoista, jotka velvollisuutta asetettaessa tulee ottaa huomioon. Säännöksellä on erityistä merkitystä, kun Viestintävirasto harkitsee velvollisuuksien asettamista ehdotetun 55 §:n nojalla. Säännös rajoittaa Viestintäviraston harkintavaltaa käyttöoikeusvelvollisuuksien asettamisessa. Luettelo ei ole tyhjentävä, vaan suuntaa antava luettelo niistä kriteereistä, joiden perusteella velvollisuuden asettamisen tarpeellisuutta ja suhteellisuutta koskeva arviointi tulisi tehdä. Säännös liittyy erityisesti käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan 2 kohdan täytäntöönpanoon.

Velvollisuutta asetettaessa huomioitava seikka olisi 2 momentin 1 kohdan mukaan käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitykselle ja käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen. Asetettava velvollisuus ei saa tämän kriteerin mukaan olla teknisesti ja taloudellisesti epätarkoituksenmukainen sillä tavoiteltavaan päämäärään nähden. Se, mitä missäkin tilanteessa katsotaan teknisesti tarkoituksenmukaiseksi, riippuu kyseessä olevasta käyttöoikeudesta ja sen teknisistä ominaisuuksista.

Esimerkiksi ehdotetun 55 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan teleyritys voidaan velvoittaa luovuttamaan käyttöoikeus liitännäispalveluihin, kuten älykortin kapasiteettiin. Käyttöoikeuden kohteena voi tällöin olla esimerkiksi matkaviestinverkossa käytettävä SIM-kortti tai mikä hyvänsä siihen rinnastuva älykortti. Kyseinen säännös on pyritty tarkoituksellisesti muotoilemaan teknologianeutraaliksi. Säännöksessä tarkoitettun käyttöoikeuden luovutuksen kohteena voi olla vasta tulevaisuudessa kehitettävään standardiin perustuva älykortti. Tällaisen käyttöoikeuden kohteen osalta Viestintäviraston tulee arvioida käyttöoikeuden tekninen tarkoituksenmukaisuus jo harkitessaan velvollisuuden asettamista. Jos kohteen tekniset ominaisuudet ovat sellaiset, että käyttöoikeuden luovutuksesta luo-

vutusvelvolliselle teleyritykselle aiheutuvat haitat ovat suurempia kuin käyttöoikeudella mahdollisesti saavutettava kilpailua edistävä vaikutus, luovutusvelvollisuutta ei saa ehdotetun 52 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan asettaa.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan nojalla luovutusvelvollisuuden asettamisen tarpeellisuutta harkittaisiin yleisellä tasolla luovutusvelvollisuuden kohteena olevan käyttöoikeuden ja käytettävissä olevan kapasiteetin näkökulmasta. Ehdotetussa 58 §:ssä suojataan yksittäistapauksessa käytettävissä olevaan kapasiteettiin kohdistuvaa teleyrityksen omaa käyttöä ja kohtuullista tulevaa tarvetta tilanteessa, jossa luovutusvelvollisuus on jo asetettu.

Ehdotetun momentin 3 kohdan mukaan käyttöoikeutta koskevaa velvollisuutta asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset. Kriteeri on osittain päällekkäinen momentin 1 kohdassa mainitun harkintaperusteen kanssa. Sitä sovelletaan samalla tavalla kuin 1 kohdassa on esimerkitapauksen avulla selostettu. Momentin 3 kohdan nojalla luovutusvelvollisuuden tarkoituksenmukaisuutta harkitaan yleisellä tasolla luovutusvelvollisuuden kohteen tietosuoja – ja tietoturvaominaisuuksien näkökulmasta.

Velvollisuutta asetettaessa tulee ehdotetun 4 kohdan mukaan ottaa huomioon huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit, julkiset investoinnit ja investointeihin liittyvät riskit.

Velvollisuuksia asetettaessa on otettava huomioon se, että teleyrityksen toiminnan tulee olla taloudellisesti kannattavaa. Teleyrityksellä tulee olla mahdollisuus saada kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Yritystä ei saa rasittaa velvoitteilla, jotka veisivät siltä mahdollisuutta taloudellisesti kannattavaan liiketoimintaan pitkällä aikavälillä. Kriteeri liittyy olennaisesti vaatimukseen velvoitteen suhteellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Ehdotetun momentin 5 kohdan mukaan velvollisuutta asetettaessa on pyrittävä turvaamaan kilpailu pitkällä aikavälillä. Markkinoiden tasapainon ja kilpailun kannalta on tärkeää, että markkinoilla on useampia kannattavaa liiketoimintaa harjoittavia teleyri-

tyksiä, mutta myös keskenään kilpailevia teleyrityksiä. Huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet eivät saa olla sellaisia, että ne estävät pitkällä aikavälillä yrityksen järkevän liiketoiminnan. Tämä kriteeri liittyy läheisesti momentissa korostettuun suhteellisuusperiaatteeseen ja kriteeri on osittain päällekkäinen 4 kohdassa mainitun harkintaperusteen kanssa.

Ehdotetun momentin 6 kohdan mukaan velvollisuutta asettaessa tulee ottaa huomioon asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet. Tiettyjä käyttöoikeusvelvoitteita ja erityisesti niiden hinnoittelua rajoittavat yritysten oikeudet teollis- tai tekijänoikeuksista johtuviin korvauksiin.

Velvollisuuksia asetettaessa tulisi ehdotetun momentin 7 kohdan mukaan ottaa huomioon myös eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen. Sähköisen viestinnän direktiivien tavoitteena on luoda yhteiseurooppalaiset viestintämarkkinat ja tämä on huomioitava myös erityisvelvollisuuksia asetettaessa eräänä sääntelyn tavoitteena.

Teleyrityksen oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve on perustuslain omaisuuden suojan edellyttämällä tavalla suojattu. Voimassa olevan viestintämarkkinalain 38 §:n sekä ehdotetun 58 §:n mukaan tässä pykälässä tarkoitettua luovutusvelvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on yrityksen omassa käytössä tai se on tarpeen yrityksen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten. Myös käyttöoikeuden luovutuksesta maksettava korvaus on perustuslain omaisuuden suojasäännösten vaatimalla tasolla. Ehdotetun 70 §:n mukaan säänneltyyn hintaan sisältyy aina kohtuullinen tuotto sitoutuneelle pääomalle.

Viestintäviraston on ehdotetun 3 momentin mukaan päätöksessään huomattavasta markkinavoimasta arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille. Viestintäviraston olisi esimerkiksi 70 §:n mukaista hinnoittelovelvollisuutta asettaessaan arvioitava vaikutukset säänneltyjen tuotteiden ja niitä vastaavien vähittäistuotteiden hintatasoon.

Viestintäviraston olisi ehdotetun 4 momentin mukaan muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos 1 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tai markkinoiden kilpailuti-

lanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

Merkityksellisiä muutoksia voivat olla esimerkiksi muutokset telepalvelujen kysynnässä ja tarjonnassa, yritysten tai säänneltyyn toimintaan liittyvän omaisuuden omistussuhteissa tapahtuvat merkittävät muutokset ja muutkin seikat, joilla on merkitystä viestintämarkkinoiden rakenteeseen.

Velvollisuuden kohteena olevaa teleyritystä on kuultava ehdotetun 302 §:n ja hallintomenettelylain edellyttämällä tavalla ennen päätöksen tekemistä.

Ehdotetun 50 §:n 1 momentin mukaisesti Viestintävirastolla on velvollisuus toimia yhteistyössä komission sekä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen, BERECin kanssa asettaessaan huomattavan markkinavoiman yritykselle laissa tarkoitettuja velvoitteita. Yhteistyöllä pyritään vaikuttamaan positiivisesti EU:n sisämarkkinakehitykseen. Käytännössä tämä yhteistyö realisoituu erityisesti 81 ja 82 §:ssä tarkoitetuissa kuulemismenettelyissä.

Komissiolla ei ole 81 §:ssä tarkoitettua veto-oikeutta erityisvelvollisuuksien asettamista käsittelevään Viestintäviraston päätökseen.

Viestintäviraston on yleisen hallintokäytännön mukaisesti perusteltava päätöksensä. Perusteluissa on osoitettava, että huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi.

Viestintäviraston päätökseen saa ehdotetun 336 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisella tavalla. Muutoksenhakuoikeus on hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaan jokaisella, jonka oikeutta tai etua asia koskee. Myös muilla teleyrityksillä kuin päätöksen kohteena olevalla teleyrityksellä on siis muutoksenhakuoikeus Viestintäviraston velvollisuuden asettamista koskevaan päätökseen, jos päätöksellä on vaikutusta muutoksen hakijan oikeuksiin tai etuihin. Muutoksenhaku voi kohdistua myös Viestintäviraston ratkaisuun olla asettamatta huomattavan markkinavoiman yritykselle tiettyä velvollisuutta.

Säännös vastaa käyttöoikeusdirektiivin 8 ja 12 artiklaa sekä puitedirektiivin 7 artiklan 2 kohtaa.

53 §. *Vähittäismarkkinoilla toimivalle teleyritykselle asetettavat velvollisuudet.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 20 §:ää (HE 112/2002, yleispalveludirektiivin 17 artikla). Pykälän 2 momentin 3 kohdan sanamuotoa on tarkennettu vastaamaan yleispalveludirektiivin sanamuotoa.

54 §. *Muut kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat velvollisuudet.* Viestintävirasto voi ehdotetun 1 momentin mukaan päätöksellään asettaa muullekin teleyritykselle kuin huomattavan markkinavoiman omaavalle yritykselle ehdotettujen 56, 61, 67, 68 sekä 71 §:n mukaisia velvollisuuksia. Sähköisen viestinnän direktiivien lähtökohta on se, että yhteenliittämistä ja muita käyttöoikeuksia koskevat erityisvelvollisuudet saadaan pääsääntöisesti kohdistaa ainoastaan huomattavan markkinavoiman yrityksiin. Direktiiveissä on kuitenkin eräitä poikkeuksia tästä pääsäännöstä. Käyttöoikeusdirektiivin mukaan joissakin olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, että kansallinen sääntelyviranomaisen asettaa velvoitteita teleyrityksille, joilla ei ole huomattavaa markkinavoimaa saavuttaakseen sellaisia tavoitteita kuin päästä päähän liitettävyyden tai palvelujen yhteentoimivuus.

Ehdotetussa 1 momentissa on lueteltu ne säännökset, joiden mukaisia velvollisuuksia Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Velvollisuuden asettamisen edellytykset ilmenevät siitä varsinaisesta säännöksestä, johon 1 momentissa viitataan. Yhteinen tekijä niille on useimmiten se, että velvollisuuden asettaminen on käyttäjien edun kannalta välttämätöntä. Kriteerit liittyvät muun muassa ympäristön- ja luonnonsuojeluun, televisio- ja radio-ohjelmien saatavuuteen ja sähköisen viestinnän toimivuuden takaamiseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan asetettavien velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Viestintäviraston on ehdotetun 3 momentin mukaan muutettava 1 momentissa mainittua päätöstä, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia. Muuttuneiden olosuhteiden täytyy siis liittyä niihin edellytyksiin, joiden perusteella velvollisuus on asetet-

tu. Tällainen muutos voisi olla esimerkiksi teleyrityksen omistuspohjassa tapahtunut muutos, jonka seurauksena teleyrityksen markkina-asema muuttuu siten, että se ei enää esimerkiksi ehdotetun 56 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla hallitse käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoihin. Merkityksellinen muutos voisi olla myös esimerkiksi maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa tapahtunut muutos, jonka seurauksena uusien radiomastojen rakentamista ei enää tietyllä alueella rajoiteta.

Muuttaessaan tiettyyn teleyritykseen kohdistuvaa velvoitetta Viestintäviraston on harvittava päätöksen muuttamisen seurauksien kohtuullisuutta myös teleyrityksen velvollisuutta vastaavien oikeuksien haltijoiden kanalta.

Teleyrityksen tai ehdotetussa 56 §:n 3 momentissa tarkoitetun yrityksen oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve on perustuslain omaisuuden suojan edellyttämällä tavalla suojattu. Voimassa olevan viestintämarkkinain 38 §:n ja ehdotetun 58 §:n mukaan tässä pykälässä tarkoitettua luovutusvelvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on yrityksen omassa käytössä tai se on tarpeen yrityksen omaa kohtuullista tulevaa tarvetta vasten.

Myös käyttöoikeuden luovutuksesta maksettava korvaus on perustuslain omaisuuden suoja säännösten vaatimalla tasolla. Ehdotetun 70 §:n mukaan säänneltyyn hintaan sisältyy aina kohtuullinen tuotto sitoutuneelle pääomalle.

Velvollisuuden kohteena olevaa teleyritystä on kuultava 302 §:n ja hallintomenettelylain edellyttämällä tavalla ennen velvollisuuden asettamista. Viestintäviraston päätösehdotuksesta on 82 §:n 1 momentin mukaisesti kuultava komissiota ja BEREciä. Komissiolla ei ole 81 §:ssä tarkoitettua veto-oikeutta tämän pykälän mukaisten erityisvelvollisuuksien asettamista käsittelevään Viestintäviraston päätökseen.

Viestintäviraston päätökseen saa 336 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisella tavalla. Muutoksenhakuoikeus on hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaan jokaisella, jonka oikeutta tai etua asia koskee, tarvittaessa myös kuluttajalla tai muulla käyttäjällä.

Säännös liittyy käyttöoikeusdirektiivin 8 artiklan 3 kohtaan.

2 luku Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

55 §.*Huomattavan markkinavoiman perusteella asettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on koota yhteen viestintämarkkinain vanhemmat ja yksityiskohtaiset käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet sekä voimassa olevan lain uudemmat ja soveltamisalaltaan yleisluontoiset luovutusvelvollisuudet. Pykälän tarkoituksena on panna täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan avoin luettelo niistä käyttöoikeusvelvoitteista, joita voidaan asettaa huomattavan markkinavoiman omaavalle yritykselle.

Käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan ja voimassa olevan viestintämarkkinain 36 a §:n tapaan ehdotettu pykälä ei olisi tyhjentävä luettelo kaikista mahdollisista asetettavista velvollisuuksista, mutta pykälän säännökset määrittäisivät direktiivin mukaisesti Viestintäviraston toimivallan rajat. Koska komissio on muun muassa Suomelle osoittamissaan virallisissa huomautuksissa toistuvasti todennut, että käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan luettelo erilaisista käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuksista ei ole tyhjentävä, vaan ainoastaan esimerkkiluettelo, myös ehdotettu pykälä on muotoiltu mahdollisimman tekniikkaneutraalisti. Näin tarkoituksenmukaisen käyttöoikeusvelvoitteiden asettaminen on mahdollista myös markkinoiden tai käytössä olevan teknologian kehittyessä. Ehdotetussa pykälässä viitataan tarkoituksellisesti verkkopalvelun ja viestintäpalvelun käsitteisiin sekä puite- ja käyttöoikeusdirektiivissä käytettyihin käsitteisiin liitännäistoiminto ja liitännäispalvelu.

Ehdotetun 1 momentin mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden tulee aina olla kohtuullinen. Käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus tulisi asettaa muun muassa silloin, kun voidaan katsoa, että käyttöoikeuden epäminen tai saman vaikutuksen aiheuttavat kohtuuttomat ehdot estäisivät kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymistä vähittäismyyntitasolla.

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus tulisi aina liittyä siihen merkitykselliseen viestintämarkkinaan, jonka Viestintävirasto on määritellyt ehdotetun 50 §:n mukaisesti ja jossa yritys omaa huomattavan markkinavoiman. Komissio on antanut suosituksen merkityksellisistä tuote- ja palvelumarkkinoista, joiden osalta Viestintäviraston on tehtävä markkina-analyysi (EUVL L 344, 28.12.2007, s. 65). Parhaillaan komissio on uudistamassa nykyistä suositustaan. Käytännössä ehdotetun 55 §:n soveltamisala jäisi riippumaan komission tulevaisuudessa suositukseensa sisällyttämistä tai komission muutoin hyväksymistä kansallisista merkityksellisten markkinoiden määrittelyistä sekä näillä markkinoilla tarjottavien palvelujen tuottamisessa välttämättömistä hyödykkeistä.

Kuten jo nyt viestintämarkkinalain 36 a §:n nojalla (HE 238/2010 ja HE 48/2007), myös ehdotetun säännöksen perusteella teleyritykselle voitaisiin asettaa, minkä tahansa viestintäverkon käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus, jos luovutusvelvollisuuden asettamisen ehdotetun lain mukaiset edellytykset vain täytyvät. Näiden edellytysten arvioinnissa ehdotetun 55 §:n ohella keskeinen säännös on myös ehdotettu 52 §, jonka mukaan huomattavan markkinavoiman omaavalle yritykselle on asetettava ne velvollisuudet, jotka ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi. Kilpailuilla markkinoilla toiminta perustuu teleyritysten välisiin kaupallisiin sopimuksiin. Lähtökohteisesti kilpailluilla viestintämarkkinoilla tarjottavien palvelujen hinnoittelu ja muut ehdot ovat käyttäjien kannalta kohtuullisia.

Markkinoiden toimintaan puuttuminen sääntelyn keinoin tulee kysymykseen vain siinä tapauksessa, että markkina-analyysi osoittaa sen välttämättömäksi. Jos ehdotetun 51 §:n mukaiset edellytykset täytyvät, Viestintäviraston on nimettävä tietyt teleyritykset huomattavan markkinavoiman yrityksiksi kyseisillä merkityksellisillä hyödykemarkkinoilla. Kilpailun esteiden poistamiseksi ja kilpailun edistämiseksi tarpeelliset erityisvelvollisuudet asetetaan vain näille yrityksille ja vain kyseisillä hyödykemarkkinoilla.

Asetettavien velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Asetettava velvollisuus ei saa olla teleyrityk-

sen kannalta kohtuuton sillä tavoiteltavaan kilpailun edistämispäämäärään nähden. Kohtuullisuuden vaatimus on todettu myös käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklassa. Sen mukaan kansallinen sääntelyviranomaisen voi asettaa teleyritykselle velvollisuuksia toteuttaa kohtuulliset pyynnöt, jotka koskevat erityisten verkkoelementtien ja niihin liittyvien toimintojen käyttöoikeutta tai oikeutta hyödyntää niitä muun muassa silloin, kun kansallinen sääntelyviranomaisen katsoo, että käyttöoikeuden epääminen tai saman vaikutuksen aiheuttavat kohtuuttomat ehdot estäisivät kestävien kilpailumarkkinoiden kehittymistä vähittäismyyntitasolla tai että se ei olisi loppukäyttäjien edun mukaista. Kohtuullista käyttöoikeutta arvioidaan sekä luovutusvelvollisen että käyttöoikeutta tarvitsevan alalle tulevan teleyrityksen kannalta. Velvollisuuden tarkoituksenmukaisuus ja oikeasuhteisuus on myös perusteltava. Viestintäviraston toimivaltaa velvollisuuksia asettaessa rajoittavat ehdotettujen 52 ja 55 §:n lisäksi myös suomalaisen hallinnon yleiset periaatteet, kuten suhteellisuusperiaate ja tarkoitussidonnaisuuden periaate.

Ehdotetussa 52 §:n 2 momentissa on luettelo seikoista, jotka velvollisuutta asettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon. Näitä seikkoja ovat muun muassa käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen, käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen, tietosuojan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset, investoinnit ja niihin liittyvät riskit, tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä, asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet sekä eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen. Näitä seikkoja on käsitelty tarkemmin edellä ehdotetun 52 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Ehdotetun 55 §:n 1 momentin nojalla Viestintävirasto voisi huomattavan markkinavoiman päätöksellään velvoittaa yrityksen luovuttamaan käyttöoikeuden viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun.

Viestintäverkkoon kohdistuva käyttöoikeus on esimerkiksi tilaajayhteyden ja tilaajayh-

teyden siirtokapasiteetin vuokrausvelvollisuudet.

Liitännäispalvelulla tarkoitetaan ehdotetun 2 §:n määritelmien mukaan ehdollisen käyttöoikeuden järjestelmiä, sähköisiä ohjelmaoppaita, numeronmuunnosjärjestelmiä, välitys-, sijainti- ja tilatietopalveluja sekä muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä palveluja, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta. Määritelmä vastaa puitedirektiivin 2 artiklan ea) kohdan määritelmää.

Liitännäistoiminnoilla tarkoitetaan ehdotetun 2 §:n määritelmien mukaan liitännäispalveluja sekä rakennuksia, rakennusten sisäänuloja ja kaapelointia, kaapelikanavia, mastoja ja muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä fyysisiä rakenteita, toimintoja tai elementtejä, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta. Määritelmä vastaa puitedirektiivin 2 artiklan e) kohdan määritelmää.

Molemmat määritelmät ovat vain esimerkkiluetteloita. Ne eivät siis ole ehdottomia säännöksiä siitä, mitä liitännäispalveluilla tai liitännäistoiminnoilla on ymmärrettävä. Molempiin käsitteisiin ja niihin liittyviin käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuksiin viitataan voimassa olevan lain 36 a §:n perusteluissa. Nyt käsitteet nostettaisiin lakitasolle. Voimassa oleva viestintämarkkinalaki sisältää monta sellaista nimenomaista säännöstä, joilla teleyritys velvoitetaan jo nyt luovuttamaan direktiivin määritelmissä esimerkkeinä mainittuja liitännäispalveluja ja liitännäistoimintoja.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voisi sisältää velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin. Säännös kattaisi esimerkiksi voimassa olevan viestintämarkkinalain 23 §:n mukaisen velvollisuuden luovuttaa palveluyritykselle käyttöoikeus matkaviestinverkkoon. Tällöin palveluyrityksellä matkaviestinverkoissa olisi oikeus itse avata ja sulkea matkaviestinverkon liittymät sekä oikeus hallita itsenäisesti niihin liittyviä asiakassuhteita. Säännös kattaisi myös pääsyn paikalliseen liittymäverkkoon eli esimerkiksi viestintämarkkinalain 24 §:n mukaisen

velvollisuuden vuokrata tilaajayhteyttä. Edelleen ehdotettu säännös kattaisi viestintämarkkinalain 28 §:n mukaisen velvollisuuden vuokrata maanpäällistä joukkoviestintäverkkoa. Kyseisiä luovutusvelvollisuuksia on kuvattu tarkemmin aiemmissa hallituksen esityksissä (HE 112/2002 ja HE 238/2010). Pykälän 1 momentin 1 kohta liittyy käyttöoikeusdirektiivin 8 ja 12.1 artiklan esimerkkiluettelon a) ja e) kohtien täytäntöönpanoon.

Ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voi sisältää velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin. Luovutusvelvollisuudella tarkoitettaisiin esimerkiksi voimassa olevan viestintämarkkinalain 24 §:n velvollisuutta luovuttaa tilaajayhteyden siirtokapasiteettia, viestintämarkkinalain 25 §:n velvollisuutta vuokrata kiinteä yhteys, viestintämarkkinalain 27 §:n velvollisuutta luovuttaa kaapelitelevisioverkon kapasiteettia ja viestintämarkkinalain 29 §:n velvollisuutta luovuttaa maanpäällisen joukkoviestintäverkon kapasiteettia. Kyseisiä luovutusvelvollisuuksia on kuvattu tarkemmin aiemmassa hallituksen esityksessä (HE 112/2002). Pykälän 1 momentin 2 kohta liittyy käyttöoikeusdirektiivin 8 ja 12.1 artiklan esimerkkiluettelon a) ja j) kohdan täytäntöönpanoon.

Ehdotetun 1 momentin 3 kohdan mukaan huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettava käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voi sisältää velvollisuuden tarjota teleyrityksille rinnakkain sijoittamista tai muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, mukaan lukien kaapelikanavien, mastojen ja vähäisten laittilojen käyttöoikeus. Laittilojen tulisi olla tarpeen viestintäpalvelujen tarjonnassa tarpeellisten vähäisten laitteiden sijoittamista varten. Esimerkkinä luovutusvelvollisuudesta on viestintämarkkinalain 24 §:n 1 momentin 4 kohdassa mainittu tilaajayhteyden käytössä tarpeellisten vähäisten laitteiden sijoittamiseen tarvittava laitetila, mutta säännös kattaisi myös muut viestintäpalvelujen tarjonnassa tarpeellisten vähäisten laitteiden sijoittamiseen tarvittavat laitetilat. Lisäksi säännös kattaisi myös esimerkiksi viestintämarkkinalain 26 §:ssä tarkoitettujen kaapelikanavien ja antennipaikkojen luovutusvelvollisuuden. Edelleen säännös kattaisi myös muita käyttöoikeusdirektiivissä tarkoitettuja

liitännäistoimintoja. Pykälän 1 momentin 3 kohta liittyy käyttöoikeusdirektiivin 8 ja 12.1 artiklan esimerkkiluettelon f) kohdan täytäntöönpanoon.

Ehdotetun 1 momentin 4 kohdan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voi sisältää velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta. Esimerkkeinä tällaisesta käyttöoikeudesta ovat viestintämarkkinalain 31 §:n mukainen velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, viestintämarkkinalain 32 §:n mukainen velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus digitaalisen televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan sekä viestintämarkkinalain 30 §:n mukainen velvollisuus luovuttaa älykortin kapasiteettia. Pykälän 1 momentin 4 kohta liittyy käyttöoikeusdirektiivin 12.1 artiklan esimerkkiluettelon j) kohdan täytäntöönpanoon.

Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan Viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden tarjota sellaisia palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi käyttäjille. Palvelujen yhteentoimivuutta koskevilla velvollisuuksilla voitaisiin turvata erityisesti käyttäjien etuja tilanteessa, jossa verkkooperaattorit rajoittaisivat kohtuuttomasti loppukäyttäjien valinnanvaraa. Säännös kattaisi myös velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus matkaviestinverkkoon verkkovierailun järjestämistä varten ja matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyvät palvelut.

Ehdotetun 1 momentin 6 kohdan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voi sisältää nykyisen viestintämarkkinalain 24 a §:n mukaisen velvollisuuden, jossa huomattavan markkinavoiman omaava yritys sallii käyttäjälle mahdollisuuden käyttää toisen puhelinalvelun tarjoajan palveluja sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla. Pykälän 1 momentin 6 kohta liittyy käyttöoikeusdirektiivin 8 ja 12.1 artiklan esimerkkiluettelon a) kohdan täytäntöönpanoon.

Ehdotetun 1 momentin 7 kohdan mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus voi sisältää muun huomattavan markkinavoiman omaavalle teleyritykselle asetettavan kohtuulliseksi katsottavan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden. Tässä tarkoitetaan muita kuin edellä 1 – 6 kohdassa mainittuja käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan mukaisia käyttöoikeuksia, jotka liittyvät komission tai Viestintäviraston määrittelemään merkitykselliseen viestintämarkkinaa. Pykälässä tarkoitettuina luovutusvelvollisuuden kohteina voisivat olla esimerkiksi käyttötukijärjestelmien tai ohjelmistojärjestelmien käyttöoikeus tai käyttöoikeus verkonhallintajärjestelmään. Tältä osin on kuitenkin huomattava, että teleyrityksillä on ehdotetun 78 §:n mukaan muun muassa velvollisuus periä kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan toisen teleyrityksen maksut tai vaihtoehtoisesti velvollisuus antaa toiselle teleyritykselle laskujen perinnän kannalta välttämättömät tiedot. Ehdotetussa pykälässä tarkoitettu käyttöoikeuden luovutusvelvollisuus ei siten voisi kohdistua esimerkiksi teleyrityksen laskutusta koskevaan tietojärjestelmään tai tietokantaan, koska teleyrityksillä on tämänkaltaisen velvoite jo voimassa olevan viestintämarkkinalain sekä nyt ehdotetun 78 §:n nojalla. Ehdotetun 55 §:n 1 momentin 7 kohta vastaa sisällöllisesti muutoin viestintämarkkinalain 36 a §:ää, mutta ehdotettu 55 § ei enää mahdollistaisi käyttöoikeuden asettamista viestintäpalveluun, kuten voimassa oleva 36 a §. Tässä suhteessa käyttöoikeuden luovutusta liitännäispalveluun ja liitännäistoimintoon voidaan pitää riittävänä ja direktiivin mukaisena.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voi liittää 1 momentissa tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määräaikoja koskevia ehtoja. Käytännössä tällainen ehto olisi esimerkiksi luovutusvelvollisen teleyrityksen velvollisuus ilmoittaa kohtuullisessa ja riittävässä ajassa tilaajayhteyden vuokralle ottaneelle teleyritykselle kuparipohjaisten tilaajayhteyksien purkamisesta ja siirtymisestä kuidulla toteutettuihin tilaajayhteyksiin tai muutoksista teleyrityksen keskitinalueissa.

Huomattavaa markkinavoimaan ja käyttöoikeuden luovutusta koskevaan Viestintävi-

raston päätökseen saa ehdotetun 335 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölain mukaisella tavalla. Viestintäviraston on muutettava edellä tarkoitettua velvoitepäätöstään, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteesta havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos vuokraaminen johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on verkkoyrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta. Tekniseen epätarkoituksenmukaisuuteen ja kohtuuttomuuteen vetoaminen voi tulla kysymykseen esimerkiksi tilanteessa, jossa luovutusvelvollinen teleyritys joutuisi toteuttamaan omaan viestintäverkkoonsa huomattavia muutostöitä luovutusvelvollisuuden toteuttamiseksi. Säännös tulee sovellettavaksi vasta tilanteessa, jossa Viestintävirasto on jo asettanut teleyritykselle 1 momentin mukaisen yleisen käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden ja velvollisuuden toteuttamisesta aiheutuisi yksittäistapauksessa säännöksessä mainittuja haitallisia vaikutuksia.

Edellä ehdotetun 1 momentin perusteella huomattavan markkinavoiman yritys voidaan velvoittaa luovuttamaan muille teleyrityksille käyttöoikeus omaisuuteensa. Käytännössä nämä käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet mahdollistavat teleyrityksille esimerkiksi pääsyn toisen teleyrityksen laittiloihin, mastoihin sekä sähkön jakelujärjestelmiin, mikä saattaa muodostaa merkittävän turvallisuusriskin suomalaisen yhteiskunnan elintärkeille toiminnolle jo normaalioloissa, jos käyttöoikeutta hyödyntävän teleyrityksen tarkoituksena on vahingoittaa toista teleyritystä. Tämän vuoksi on tarpeellista sisällyttää 3 momenttiin myös kansallisen turvallisuuden poikkeusperuste. Ehdotettu säännös on sopusoinnussa puitedirektiivin 7 johdantolauseen kanssa. Vastaavin perustein on rajoitettu toimilupaviranomaisen harkintavaltaa tajuushuutokaupoissa (HE 37/2000).

Muutoin ehdotettu 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 24 §:n 2 momenttia, mutta on nyt laajennettu koskemaan kaikkia käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuksia. Ennen yleisen käyttöoikeusvelvollisuuden asetta-

mista Viestintäviraston tulee arvioida velvollisuuden asettamisen kohtuullisuutta ehdotetun 52 §:n nojalla.

56 §. *Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet.* Voimassa olevan viestintämarkkinalain 19 §:n sekä ehdotetun 54 §:n nojalla Viestintävirasto voi asettaa teleyritykselle muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella eräitä käyttöoikeuden luovutukseen liittyviä velvollisuuksia. Ehdotettuun 56 §:n 1 ja 3 momenttiin on koottu viestintämarkkinalaista säännökset, joiden perusteella Viestintävirasto voi asettaa teleyritykselle velvollisuuksia myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Erityisperusteet velvollisuuden asettamiselle on määritelty ehdotetussa 1 momentissa.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan Viestintävirasto voi asettaa teleyritykselle velvollisuuden luovuttaa toiselle teleyritykselle käyttöoikeuden viestintäverkon tilaajayhteyden tai sen osaan, tilaajayhteyden välityskykyyn tai tilaajayhteyden siirtokapasiteettiin rinnakkaiskäyttöä varten sekä vähäiseen laitetilaan, jos teleyritys hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon ja velvollisuuden asettaminen on käyttäjien edun varmistamiseksi välttämätöntä. Säännös vastaa viestintämarkkinalain 24 §:n 5 momenttia (HE 112/2002). Ehdotettu säännös liittyy käyttöoikeusdirektiivin 5.1 artiklan a) kohdan täytäntöönpanoon.

Ehdotetun 1 momentin 2 kohta vastaa viestintämarkkinalain 31 §:n 2 momenttia (HE 112/2002). Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan b) alakohta.

Pykälän 1 momentin 3 kohta vastaa viestintämarkkinalain 32 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 sekä käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan b) alakohta).

Pykälän 1 momentin 4 kohta vastaa viestintämarkkinalain 26 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 ja HE 81/2005, puitedirektiivin 12 artiklan 1 kohta) sillä lisäyksellä, että Viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen luovuttamaan käyttöoikeuden myös radiomaston antennipaikan hyödyntämiseen tarvittavaan vähäiseen laitetilaan sellaisten laitteiden

käyttöä varten, jotka ovat tarpeen antennipaikan käytössä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan perusteluissa tapauksissa ja siinä määrin kuin on välttämätöntä Viestintävirasto voi asettaa teleyritykselle, joka hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon, velvollisuuden tehdä viestintäpalvelustaan yhteentoimiva jonkun toisen teleyrityksen palvelun kanssa (käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan ab-alakohta).

Pykälän 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 26 §:n 3 momenttia (HE 81/2005).

Ehdotettu 4 momentti vastaa sisällöltään ehdotetun 55 §:n 3 momenttia.

57 §. Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö. Pykälä vastaa muutoin viestintämarkkinalain 107 a §:ää (HE 238/2010, puitedirektiivin 12 artiklan 1, 2 ja 3 kohta), mutta pykälässä on lisäksi otettu huomioon direktiivin edellyttämällä tavalla ehdotetun IX osan 1 luvun muutokset, jotka koskevat teleyrityksen oikeutta sijoittaa matkaviestinverkon radiomastoja ja tukiasemia.

58 §. Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 38 §:ää (HE 112/2002 ja HE 48/2007). Pykäläviittaukset on tarkistettu vastaamaan uusia ehdotettuja käyttöoikeuden luovuttamista koskevia pykäläiä.

3 luku Yhteenliittäminen

59 §. Neuvotteluvollisuus. Ehdotetussa 1 momentissa on yhteenliittämisen määritelmä. Yhteenliittämällä tarkoitetaan eri viestintäverkkojen aineellista ja toiminnallista yhdistämistä sen varmistamiseksi, että käyttäjät pääsevät toisen teleyrityksen viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin. Määritelmä vastaa käyttöoikeusdirektiivin 2 artiklan b)-kohdan määritelmää. Yhteenliittämisen määritelmästä on poistettu viittaus viestintäpalvelujen yhteenliittämiseen, koska käyttöoikeusdirektiivin mukaan yhteenliittäminen tapahtuu aina verkkoyritysten välillä. Yhteenliittämisen kautta käyttäjillä on kuitenkin mahdollisuus käyttää toisen teleyrityksen viestintäpalveluja.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan viestintämarkkinalain 39 §:n 1 momenttia (HE 238/2010, käyttöoike-

usdirektiivin 4 artiklan 1 kohta). Verkkoyrityksellä tarkoitetaan teleyritystä, joka tarjoaa 2 §:ssä määriteltyä verkkopalveluja.

60 §. Yhteenliittämismvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella. Pykälän 1 momentti vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan viestintämarkkinalain 39 § 2 momenttia (HE 112/2002 ja 238/2010, käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdan i)-alakohta). Ehdotettua yhteenliittämismvelvollisuutta koskevaa 1 momenttia on kuitenkin muutettu siten, että Viestintäviraston huomattavan markkinavoiman päätöksellä asettamat yhteenliittämistä koskevat velvollisuudet voivat koskea vain verkkoyritysten välistä yhteenliittämistä.

Ehdotettu 2 momentti on uusi. Sen mukaan Viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle velvollisuuden tarjota sellaisia palveluja, joita tarvitaan päästä päähän - viestintäpalvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi käyttäjille. Palvelujen yhteentoimivuutta koskevilla velvollisuuksilla voitaisiin turvata erityisesti käyttäjien etuja tilanteissa, joissa verkkoyritykset rajoittaisivat kohtuuttomasti loppukäyttäjien valinnanvaraa. Mys esimerkiksi hätäpalvelujen toimivuuden takia on tärkeää, että viestit kulkevat eri teleyritysten verkkojen välillä. Ehdotetulla 2 momentilla pannaan täytäntöön osaltaan käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdan g)-alakohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan teleyrityksen, jolle Viestintävirasto on asettanut yhteenliittämismvelvollisuuden, on noudatettava ehdotetun 52 §:n mukaisia yhteenliittämisen toteuttamista koskevia velvollisuuksia ja ehdotetun 53 §:n kansainvälisten puhelinverkkojen yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia, jos yhteenliittämismvelvollisuuden sisällöstä ei päästä muutoin sopimukseen. Lisäksi yhteenliittämismvelvollisen teleyrityksen olisi noudatettava myös ehdotettujen 64 ja 65 §:n velvollisuuksia.

61 §. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava yhteenliittämismvelvollisuus. Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan viestintämarkkinalain 39 § 3 momenttia (HE 112/2002 vp., käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan a)-kohta).

Ehdotettu 2 momentti on uusi. Sen mukaan Viestintävirasto voisi asettaa teleyritykselle 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja siinä laajuudessa kuin välttämätöntä velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisten teleyritysten palvelujen kanssa. Esimerkiksi hätäpalvelujen toimivuuden takia on tärkeää, että viestit kulkevat eri teleyritysten verkkojen välillä. Viestintävirasto voisi tehdä velvoittavan päätöksen vain perustelluissa tapauksissa ja siinä laajuudessa kuin välttämätöntä. Viestintäviraston päätös koskisi siis vain erikseen määriteltyjä palveluja. Palvelujen yhteentoimivuutta koskevilla velvollisuuksilla voitaisiin turvata erityisesti käyttäjien etuja tilanteissa, joissa verkkooperaattorit rajoittaisivat kohtuuttomasti loppukäyttäjien valinnanvaraa. Ehdotetulla 2 momentilla pannaan osaltaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 1 kohdan ab)-alakohta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan teleyrityksen, jolle Viestintävirasto on asettanut yhteenliittämismvelvollisuuden, on noudatettava 52 §:n mukaisia yhteenliittämisen toteuttamista koskevia velvollisuuksia ja 53 §:n kansainvälisten puhelinverkkojen yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia, jos yhteenliittämismvelvollisuuden sisällöstä ei päästä muutoin sopimukseen. Lisäksi yhteenliittämismvelvollisen teleyrityksen on noudatettava myös ehdotettujen 64 ja 65 §:n velvollisuuksia.

62 §. Yhteenliittämisen toteuttaminen. Säännös vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 40 §:ää (HE 112/2002 vp., käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan 1 kohta).

63 §. Kansainvälisten puhelinverkkojen yhteenliittäminen. Säännös vastaa sisällöltään voimassa olevan viestintämarkkinalain 41 §:ää (HE 112/2002 vp.).

64 §. Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus. Ehdotetun 1 momentin mukaan yhteenliittämismvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja kun yhteys muodostetaan ilmaisnumeroon, palvelunumeroon tai valtakunnalliseen tilaajanumeroon. Yhteenliittämismvelvollinen te-

leyritys voi halutessaan hinnoitella myös muitakin nousevan liikenteen liikennelajeja kuin 1 momentissa mainittuja. Säännös vastaa pääosin viestintämarkkinalain 43 §:n 1 ja 2 momenttia, mutta hinnoittelovelvollisuus ei lain nojalla koskisi enää kiinteästä puhelinverkosta puhelukohtaisesti valintakoodilla tai ensisijaisvalinnalla soitettuja puheluita.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään velvoittaa teleyrityksen hinnoittelemaan muutakin kuin 1 momentissa tarkoitettua nousevaa liikennettä, jos se on tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla. Viestintävirasto voisi esimerkiksi huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään velvoittaa teleyrityksen ehdotetun 55 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaisesti mahdollistamaan palvelujen ennalta valinta ja sen lisäksi hinnoittelemaan erikseen näissä tapauksissa nouseva liikenne. Säännös merkitsisi muutosta nykyiseen sääntelyyn, koska viestintämarkkinalain 43 §:n 1 ja 2 momenteissa on tyhjentävästi ilmaistu ne nousevan liikenteen lajit, jotka teleyrityksen tulee hinnoitella erikseen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan yhteenliittämismvelvollisen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan toisen teleyrityksen verkosta teleyrityksen verkkoon (*laskeva liikenne*).

Ehdotettu 3 momentti vastaa pääosin viestintämarkkinalain 43 §:n 3 momenttia. Koska säännökseen ei enää ehdoteta viestintämarkkinalain 43 §:n 4 momentin kaltaista poikkeussäännöstä, nykyinen kiinteästä verkosta matkaviestinverkkoihin laskevan liikenteen hinnoittelukäytäntö muuttuisi. Muutos merkitsisi sitä, että matkaviestinverkkoyrityksen tulisi aina hinnoitella kiinteästä verkosta laskeva liikenne matkaviestinverkkoihin riippumatta siitä, onko kyseistä puhelinyhteyttä valittu käyttäen ensisijaisvalintaa.

Verrattuna voimassa olevaan viestintämarkkinalain 43 §:ään, ehdotettu sääntely on teknologianeutraali kiinteän verkon ja matkaviestinverkon suhteen.

65 §. Määräalennusten kieltö. Säännös vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 44 §:ää (HE 112/2002 vp., käyttöoikeusdirektiivin 10 artikla).

4 luku Muut velvollisuudet

66 §. Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden liittyvät tekniset velvoitteet. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 37 a §:ää (HE 238/2010 vp., käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan 3 kohta).

67 §. Syrjimättömyysvelvollisuus. Säännös vastaa sisällöltään pääosin viestintämarkkinalain 37 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtia sekä 84 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 vp., käyttöoikeusdirektiivin 10 artikla). Säännökset syrjimättömyyttä koskevista velvollisuuksista on eriytetty käyttöoikeuden luovutuksen ja yhteenliittämisen hinnoittelun valvontaa koskevista säännöksistä. Verrattuna voimassa olevaan viestintämarkkinalakiin ehdotettuun 2 momentin mukaiseen syrjimättömyysvelvollisuuteen on sisällytetty uusi vaatimus, jonka mukaan teleyrityksen on tarjottava palveluaan myös vastaavanlaatuisena kilpailvalle yritykselle kuin omalle tytäryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle.

68 §. Avoimuutta koskevat velvollisuudet. Pykälä vastaa oleellisin osin viestintämarkkinalain 33 §:ää (HE 112/2002). Pykälässä säädettäisiin teleyritysten velvollisuudesta julkaista käyttöoikeuden luovuttamisen kannalta merkityksellisiä tietoja.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto voi 52 tai 54 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle avoimuutta koskevia velvollisuuksia, joiden mukaisesti teleyrityksen on julkaistava käyttöoikeuden tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten palvelun toimitusehdot, tekniset eritelvät, hinnasto sekä tehdyt sopimukset, siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja. Liikesalaisuuksia on arvioita viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Yleistä turvallisuutta koskevien tietojen käyttöoikeus voidaan rajata kosemaan vain asianomaisia osapuolia.

Säännöksen tarkoituksena on edistää yhteenliittämistä ja käyttöoikeuden luovutusta koskevia sopimusneuvotteluja sekä helpottaa

luovutusehtojen kohtuullisuuden ja syrjimättömyyden valvontaa. Asetettavan avoimuusvelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei ole säännöksessä määritelty yksityiskohtaisesti.

Avoimuusvelvollisuus voitaisiin asettaa sellaisten tietojen osalta, jotka ovat käyttöoikeuden tai yhteenliittämisen kannalta merkityksellisiä. Tiedot voivat siten koskea toimitusehtojen ja hintojen lisäksi esimerkiksi verkon tai sen osan teknisiä ominaisuuksia. Viestintävirasto määritteli päätöksessään tapauskohtaisesti julkaistavat tiedot ja niiltä edellytettävän yksityiskohtaisuuden tason. Lisäksi Viestintävirasto määritteli päätöksessään tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaisen julkaisutavan. Teleyritys voidaan esimerkiksi velvoittaa julkaisemaan tiedot internetissä. Asetettavan julkaisuvelvollisuuden kohteena voivat myös olla sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman teleyritykselle 1 momentissa mainitun velvollisuuden myös ilman, että teleyritykselle asetetaan vuokrausvelvollisuutta tai käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta. Tämä lisäisi sääntelyn joustavuutta siten, että Viestintäviraston käytössä olisi myös huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavissa olevia kevyempiä velvollisuuksia. Joissain tapauksissa teleyritykselle asettava pelkkä avoimuusvelvollisuus saattaisi olla riittävä keino kilpailuongelman korjaamiseksi.

Ehdotetun 2 momentin mukaan, jos teleyritykselle on asetettu edellä 67 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvoite, teleyritykselle voitaisiin asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Tällöin viitetarjouksen olisi oltava riittävän yksilöity, jotta käyttöoikeuden pyytäjät eivät joutuisi maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä. Näin ollen viitetarjouksen tulee sisältää tarjottava palvelu eriteltyinä markkinoiden tarpeiden mukaisesti osatekijöihin, näiden osatekijöiden ehdot ja hinnat mukaan lukien. Joissain tapauksissa teleyritykselle asettava 2 momentin avoimuusvelvollisuus yhdistettynä syrjimättömyysvelvollisuuteen saattaisi olla riittävä keino kilpailuongelman korjaamiseksi.

Riippumatta edellä 1 ja 2 momentin säännöksistä ehdotetun 3 momentin mukaisesti, jos teleyritykselle on asetettu velvollisuus tarjota käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan, kuten esimerkiksi tilaajayhteyksiin, Viestintäviraston on velvoitettava teleyritys julkaisemaan viitetarjous, joka sisältää vähintään käyttöoikeuden luovuttamisen kannalta merkitykselliset tiedot käyttöoikeusdirektiivin 9 artiklan 4 kohdan ja käyttöoikeusdirektiivin liitteen II mukaisesti.

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 9 artikla ja siinä viitattu käyttöoikeusdirektiivin liite II.

69 §. Kirjanpidollinen eriyttämisvelvollisuus. Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden eriyttää kirjanpidossa säännellyt tuotteet ja palvelut teleyrityksen muusta palvelun tarjonnasta, jos se on tarpeen käyttöoikeuden luovutuksen tai yhteenliittämisen syrjimättömyyden valvomiseksi. Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 11 artiklan 1 kohta.

Kirjanpidollinen eriyttäminen lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja sen tarkoituksena on mahdollistaa ristisubvention havaitseminen teleyrityksen eri toimintojen välillä. Eriyttämislaskelmien avulla voidaan tehostaa syrjimättömyysvelvollisuuden valvontaa, minkä vuoksi tämä tavoite ilmenee nyt selkeästi ehdotetussa 1 momentissa. Joissain tilanteissa markkinaongelmista riippuen syrjimättömyysvelvollisuus yhdistettynä kirjanpidolliseen eriyttämiseen saattaisi olla riittävä velvollisuus ja uusi ehdotettu avoimuusvelvollisuus voi jossain tapauksissa vähentää tarvetta asettaa tiukempia hinnoitteluvollisuuksia.

Eriyttämismenettelyn tulisi olla sellainen, että eriyttämislaskelmista on hyötyä myös teleyritykselle. Eriyttämislaskelmien tietoja voitaisiin parhaassa tapauksessa käyttää hyväksi liiketoiminnan ohjaamisessa.

Voimassa olevan viestintämarkkinalain 89 §:n mukaan eriyttämisvelvollisuus kohdistuu käyttöoikeuden luovuttamiseen tai yhteenliittämiseen liittyvän toiminnon eriyttämiseen teleyrityksen muusta liiketoiminnasta. Ehdotettu sääntely merkitsisi muutosta nykytilanteeseen, koska teleyritysten voimassa olevan lain mukaan eriyttämä toiminto on usein si-

sältänyt myös tuotteita, joihin ei ole kohdistunut huomattavan markkinavoiman -sääntelyä. Ehdotetun säännöksen tarkoitus ei ole ulottaa kirjanpidollista eriyttämisvelvollisuutta yksittäisiin tuotteisiin ja palveluihin, vaan erottaa säännellyt tuotteet ja palvelut kirjanpidossa teleyrityksen muusta toiminnasta.

Asetettavan eriyttämisvelvollisuuden tulee ehdotetun 52 §:n nojalla olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Tämän suhteellisuusperiaatteen lisäksi eriyttämisvelvollisuuden sisältöä yksittäistapauksessa rajoittavat myös muut hallinnon yleiset periaatteet, kuten tarkoitussidonnaisuuden periaate. Eriyttämisvelvollisuuden tulisi siis olla kohtuullinen teleyrityksen kannalta. Eriyttämisvelvollisuuden kohtuullisuudella tarkoitetaan sitä, että edellytetty eriyttämismenettely ei saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia tai sitoa kohtuuttomalla tavalla henkilötöyvoimaa teleyrityksessä.

Viestintäviraston on ehdotetun 2 momentin mukaan yksilöitävä päätöksessään eriyttämismenettelyn kohteena olevat tuotteet ja palvelut, eriyttämismenettelyllä selvitettävät tiedot sekä edellytetyn eriyttämismenettelyn pääpiirteet. Eriyttämisen tulisi olla toteutettu teleyrityksen kirjanpidossa. Eriyttäminen voidaan toteuttaa kirjanpidossa esimerkiksi järjestelmään syötetyn laskentatunnisteen avulla. Eriyttämisvelvollisen teleyrityksen kirjanpidosta ja muista eriyttämismenettelyllä selvitettävistä tiedoista tulisi olla saatavilla käsitys säännellyn toiminnan tuloksesta ja säänneltyjen tuotteiden sisäisistä siirtohinnoista. Muut eriyttämismenettelyllä selvitettävät tiedot voivat sisältää esimerkiksi säännellyn tuotteen sisäisesti myytyjen tuotteiden volyymimäärät ja sisäiset siirtohinnot.

Viestintäviraston päätöksessä ei lähtökohteisesti voida määrätä yhtä yksittäistä tapaa toteuttaa eriyttämislaskenta, vaan päätöksessä voidaan enintään määritellä ne tiedot, joiden tulee olla saatavilla sekä eriyttämismenettelyn pääpiirteet. Eriyttämismenettelyä koskevat Viestintäviraston vaatimukset eivät saa ulottua siihen tekniikkaan, jolla eriyttäminen tehdään. Viestintävirasto antaa tarvittaessa eriyttämistä koskevaa neuvontaa ja yleisiä ohjeita eriyttämismenettelystä.

Pykälän 3 momentin mukaan teleyrityksen tilintarkastajien on tarkastettava eriyttämislaskelmat ja annettava niistä erillinen lausunto teleyritykselle. Tilintarkastajien tulisi tarkastaa, että teleyritys on toteuttanut eriyttämisen kirjanpidossa ja vahvistanut tietyt periaatteet, joiden mukaan eriyttäminen tapahtuu ja että eriytetyt tilinpäätökset on laadittu näiden periaatteiden mukaisesti.

Pykälän 4 momentin mukaan eriyttämislaskelmat ja tilintarkastajan lausunto on toimitettava Viestintävirastolle. Viestintävirastoon saapunut eriyttämislaskelma on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 7 §:ssä mainituin perustein julkinen asiakirja. Jokaisella on mainitun lain 9 §:n mukaan oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta. Eriyttämislaskelmien julkisuus lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja siihen kohdistuvaa yleistä valvontaa. Asiakirjan julkisuutta rajoittavista salassapitoperusteista säädetään edellä mainitun lain 24 §:ssä.

Pykälän 4 momentissa ehdotettu sääntely eroaa voimassa olevasta sääntelystä. Voimassa olevien säännösten mukaan tilintarkastajan on tarkastettava eriyttämislaskelma ja annettava siitä lausuntonsa, mutta laissa ei ole säädetty lausunnon toimittamisesta Viestintävirastolle. Säännöstä ehdotetaan tältä osin muutettavaksi nykytilaa vastaavaksi. Viestintävirasto on jo nyt pyytänyt teleyrityksiä viestintämarkkinalain 112 §:n nojalla toimittamaan sille eriyttämislaskelmien lisäksi myös tilintarkastajan lausunnon.

70 §. Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, jos markkina-analyysi osoittaa, että markkinoilla ei ole tehokasta kilpailua ja että sen seurauksena huomattavan markkinavoiman yrityksellä on mahdollisuus pitää hintaa liian korkealla tasolla tai harjoittaa hintapainostusta eli ylläpitää hintaruuvia viestintäpalvelujen käyttäjille haitallisella tavalla. Osoituksena hintaruuvista pidetään yrityksen tukkuhinnan ja vähittäishinnan väliin jäävää marginaalia silloin, kun se on niin pieni, ettei kohtuullisen tehokas kilpailija voi saavuttaa tavanomaisena pidettyä voittoa markkinoilla.

Säännös koskisi yritysten välistä tukkuhinnoittelua, joka peritään käyttöoikeuden luovutuksesta tai viestintäverkkojen yhteenliittämisestä.

Edellytyksenä hinnoitteluvollisuuksien asettamiselle olisi EU:n käyttöoikeusdirektiivin 13 artiklan mukaisesti se, että markkina-analyysin mukaan markkinoilla ei ole todellista kilpailua ja että sen seurauksena huomattavan markkinavoiman yrityksellä on mahdollisuus pitää hintaa liian korkealla tasolla tai ylläpitää hintaruuvia. Lisäksi kilpailun puuttumisella on oltava haitallisia vaikutuksia viestintäpalvelujen käyttäjiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan hinnoitteluvollisuudet voivat koskea säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelua ja hinnan asettamista eli hinnan asettamisessa käytettävää menetelmää. Hinnoittelu koskevana velvollisuuksina Viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksessa tai yhteenliittämässä kustannussuuntautunutta, vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa tai oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua.

Kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan ehdotetun 2 momentin mukaan hintaa, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tehokkaan toimijan kustannukset säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta. Säännös jättäisi Viestintävirastolle harkintavaltaa sen suhteen, mitkä kustannukset on kohtuullista sisällyttää säännellyn tuotteen tai palvelun hintaan, millä tavalla kustannukset määritetään sekä millä tavalla toiminnan tehokkuus otetaan hinnoittelussa huomioon kunkin säännellyn tuotteen osalta. Käyttäessään tätä harkintavaltaansa Viestintäviraston tulee ottaa huomioon pykälän 4 momentissa luetellut edellytykset. Säännös mahdollistaisi kustannussuuntautuneen hinnoittelun arvioinnin nykyiseen tapaan teleyritykselle aiheutuneiden kustannusten perusteella (ns. top-down hinnoittelumalli). Tällöin toiminnan tehokkuutta voitaisiin tarvittaessa arvioida esimerkiksi vertailemalla vastaavissa olosuhteissa toimivien teleyritysten kustannuksia. Esimerkkinä tällaisesta hinnoittelumallista voidaan käyttää mallia, jossa verkon arvo määritellään kaikkien teleyritysten osalta sovelta-

malla samoja ennalta määriteltyjä verkon komponentteja ja niiden hintoja.

Ilman kilpailupainetta toimivalla yrityksellä ei ole kuitenkaan tarvetta tehostaa toimintaansa ja tämän vuoksi on katsottu, että HMV-yrityksen omiin kustannuksiin perustuva sääntely ei kaikissa tilanteissa ja kaikkien säänneltyjen tuotteiden osalta johda kilpailujen markkinoiden hintatasoon. Mikäli Viestintävirasto katsoo sääntelyn tavoitteiden kannalta välttämättömäksi, kustannussuuntautuneen hinnan määrittelyssä voitaisiin käyttää myös teoreettisesti mallinnetun tehokkaan toimijan kustannuksia (ns. bottom-up hinnoittelumalli). Kustannussuuntautuneen hinnan arvioinnissa Viestintävirastoa sitoisivat 4 momentissa hinnoitteluvollisuuksille asetetut edellytykset. Teoreettisesti mallinnetun tehokkaan toimijan kustannuksissa tulisi ottaa huomioon kohtuullisessa määrin myös yleiskustannukset. Näin ollen jossain EU-maissa joissain tilanteissa sovellettua Pure LRIC (Pure Long Run Incremental Cost) – mallia ei voitaisi lähtökohtaisesti pitää kohtuullisena.

Vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa hinnoitteluvollisuutta kutsutaan yleisesti retail minus -malliksi. Siinä tukkuhinta määritetään vähittäishinnan perusteella siten, että vähittäishinnasta vähennetään osuus, jonka arvioidaan aiheutuvan palvelun tarjoamisesta vähittäistasolla. Retail minus -mallia voidaan käyttää tilanteissa, jossa huomattavan markkinavoiman yritys on vertikaalisesti integroitu eli käytännössä tarjoaa vähittäismarkkinoilla viestintäpalveluja omistamansa viestintäverkon kautta.

Retail minus -mallilla pyritään ensisijassa estämään HMV-teleyritystä käyttämästä niin sanottua hintaruuvia. Hintaruuvilla tarkoitetaan tilannetta, jossa määräävässä markkina-asemassa olevan vertikaalisesti integroituneen yrityksen tukkuhinnan ja vähittäishinnan väliin jäävä marginaali on joko negatiivinen tai niin pieni, ettei kohtuullisen tehokas kilpailija voi saavuttaa tavanomaisena pidettyä voittoa markkinoilla. Näin yritys voi kaventaa kilpailijoiden katemarginaalin tasolle, joka vaikeuttaa tai jopa kokonaan estää kilpailijoiden toiminnan vähittäismarkkinoilla, mikä koituu viestintäpalvelujen loppukäyttä-

jien haitaksi kaventuneiden valintamahdollisuuksien kautta.

Retail minus – mallin on katsottu soveltuvan tukkuhintojen sääntelyyn, jos vastaaviin vähittäistuotteisiin kohdistuu riittävä kilpailupaine. Tällöin vähittäispalvelujen tulee kohdata kilpailua joko HMV-yritykseltä tukku tuotteita vuokraavien kilpailevien toimijoiden tarjoamien vähittäistuotteiden tai kilpailevilla tekniikoilla toteutettujen tuotteiden taholta.

Retail minus- mallia sovellettaessa on otettava huomioon vähittäistuotteiden sidonnasta ja tuotepaketeista johtuvat seikat. Retail minus –mallissa on huomioitava esimerkiksi se, miten HMV-yritys voi toteuttaa tarjouskampanjoita, vastata kilpailuun ja tuoda markkinoille uusia vähittäistuotteita sekä miten kertaluonteiset maksut jyvitetään tietyille ajanjaksolle ja miten kustannukset kohdistetaan tietyille vähittäistuotteelle tai -palvelulle. Lisäksi hintaruuviarvioinnin olisi ulotuttava asianmukaiselle tarkastelujaksolle. Sääntelyn ennakoitavuuden lisäämiseksi Viestintäviraston tulisi määrittää etukäteen hintaruuvitestin valintaan käytettävä menetelmä, testissä käytettävät parametrit sekä korjaavat toimenpiteet siltä varalta, että hintaruuvi todetaan.

Oikeudenmukaisella ja kohtuullisella hinnoittelulla tarkoitetaan esimerkiksi hinnoittelua, jossa säännelystä tuotteesta tai palvelusta perittävä hinta määräytyy markkinajohtajan tai muuten vastaavissa olosuhteissa toimivien yritysten soveltaman hinnoittelun perusteella. Malli soveltuu esimerkiksi pienempien HMV-yritysten sääntelyyn tai sääntelyyn sellaisilla tuotemarkkinoilla, jossa hinnoittelu on vastavuoroista. Hinnoittelumallin käyttö johtaa yhtenäiseen hinnoitteluun koko markkinalla. Käytännössä mallia voitaisiin soveltaa esimerkiksi yhteenliittämistuotteiden hinnoittelussa niin, että suurimmille teleyrityksille määrättäisiin kustannussuuntautunut hinta ja pienemmät yritykset ohjattaisiin noudattamaan samaa hintatasoa. Käytännössä yhteenliittämishinnat ovat jo nyt samalla tasolla eri teleyritysten välillä.

Edellä kuvattu yhtenäinen hintasääntely ei ole tarkoituksenmukaista kaikkien säänneltyjen tuotteiden osalta. Yhtenäinen hinnoittelu saattaa muodostua kohtuuttomaksi esimerkiksi tilanteissa, jossa pienten HMV-

toimijoiden kustannukset poikkeavat merkittävästi suurempien HVM-yritysten kustannuksista. Asettaessaan oikeudenmukaisen ja kohtuullisen hinnoitteluvollisuuden Viestintäviraston tulee ottaa huomioon pykälän 4 momentissa luetellut edellytykset.

Ehdotetussa 2 momentissa käyttöoikeusdirektiivin 13.2 artiklan mukaisesti hinnoitteluvollisuutta asettaessaan Viestintävirasto voisi ottaa huomioon vastaavilla kilpailuilla markkinoilla vallitsevan hintatason. Esimerkiksi kustannussuuntautuneen tai oikeudenmukaisen ja kohtuullisen hinnan määrittely voisi tietyissä tilanteissa perustua kokonaan tai osittain hintavertailuun. Hinnan määrittäminen hintavertailun avulla voi joissain tilanteissa olla tarkoituksenmukaisempaa sekä teleyrityksen että viranomaisen näkökulmasta kuin monimutkaisen teoreettisen mallin rakentaminen kustannusten selvittämiseksi. Hintavertailu soveltuu parhaiten sellaisille markkinoille, joille on saatavissa kilpailullinen vertailuhintataso, ja joilla olosuhteet ovat vertailtavien markkinoiden välillä riittävän samanlaiset.

Erityisesti kansainvälisiä vertailutietoja käytettäessä on huomioitava merkitykselliset erot eri maiden välillä, esimerkiksi erot väestö- ja asiakasmäärissä, väestön tiheydessä, maantieteellisissä olosuhteissa, palkka- ja kustannustasossa, kulutustottumuksissa tai matkaviestinverkkojen osalta myös toimilupaan liittyvissä maksuissa. Niistä tukku tuotteista, joita Suomessa säännellään, suurin osa on HVM-sääntelyn alaisina muissa EU-maissa, eikä niille löydy välttämättä kilpailullista vertailumarkkinaa. Komissio on linjannut edellytyksiä hintavertailun (benchmarking) käyttämiselle LRIC-hinnoittelumallin vaihtoehtona muun muassa laskevan liikenteen maksuja koskevassa suosituksessaan.

Viestintävirasto voisi pykälässä säädetyin edellytyksin asettaa huomattavan markkina-voiman yritykselle kulloiseenkin markkinatilanteeseen ja havaittuihin kilpailuongelmiin nähden tarkoituksenmukaisimmaksi katsomansa hinnoitteluvollisuuden. Käyttöoikeusdirektiivin mukaisesti hinnoitteluvollisuudet eivät saa olla syrjiviä vastaavien olosuhteiden vallitessa. Hinnoitteluvollisuudesta riippumatta säännellyn hinnan ei tulisi

kuitenkaan olla tehokkaan toimijan kustannuksia alemmalla tasolla. Markkinoiden kilpailuongelmista riippuen hinnoitteluvollisuudet voivat olla kevyempiä tai tiukempia. Asetettavia hinnoitteluvollisuuksia ei myöskään rajattaisi koskemaan vain tiettyjä säänneltyjä tuotteita kuten voimassa olevassa laissa, vaan samoja hinnoitteluvollisuuksia voitaisiin asettaa kaikille säännellyille tuotteille ja palveluille. Hinnoittelua koskeva velvollisuus voisi sisältää myös voimassa olevan viestintämarkkinalain 24 §:n 4 momentin mukaisen velvollisuuden, jonka mukaan tilaajayhteyden rinnakkaiskäytöstä peritty maksu saa olla lähtökohtaisesti korkeintaan puolet yrityksen vastaavasta tilaajayhteydestä perimästä maksusta silloin, kun teleyritykselle on asetettu velvollisuus noudattaa kustannussuuntautunutta hinnoittelua.

Edellä yleisperusteluissa kerrotuista syistä ehdotetun 3 momentin mukaisesti Viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkina-voiman yritykselle myös velvollisuuden noudattaa säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Viestintäviraston etukäteen asettamaa enimmäishintaa. Enimmäishinnan asettaminen etukäteen ei edellyttäisi enää erityistä poikkeuksellisuutta kuten voimassa olevassa viestintämarkkinalain 37 §:ssä, vaan se olisi yksi käytettävissä olevista hinnoitteluvollisuuksista ja asetettaisiin samoilla perusteilla kuin muutkin hinnoitteluvollisuudet ottaen huomioon markkinoilla olevat kilpailuongelmat. Jos Viestintävirasto asettaa teleyritykselle kustannussuuntautuneen hinnoitteluvollisuuden ilman enimmäishintaa, se voisi harkintansa mukaan antaa näkemyksensä kustannussuuntautuneesta hintatasosta. Tällainen suositushinta olisi kuitenkin vain arvio kustannussuuntautuneesta hinnasta kolmansille osapuolille, eikä se sitoisi Viestintävirastoa tai teleyritystä, johon se on kohdistettu.

Ehdotetun 3 momentin mukaan asetettava enimmäishinta voisi perustua 2 momentissa säädettyihin hinnoitteluvollisuuksiin. Säännellyn tuotteen tai palvelun enimmäishintaa koskeva velvollisuus voitaisiin asettaa 3 momentin mukaan enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Etukäteen asetettava enimmäishinta on hinnoittelun valvontakeinona tehokas ja luo sääntelyn ennustet-

tavuutta paitsi viranomaisen myös huomattavan markkinavoiman yrityksen ja kilpailevien teleyritysten näkökulmasta. Mikäli huomattavan markkinavoiman yritys tehokkaalla toiminnallaan alittaa enimmäishinnan perusteeksi lasketut kustannukset, se saa pitää tehokkuushyödyn itsellään.

Pykälän 4 momentin 1 kohdan mukaan Viestintäviraston asettamien hinnoitteluvollisuuksien tulee edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta ja kestävästä kilpailusta. Asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulee olla sellaisia, että ne kannustavat yrityksiä tehokkaisiin investointeihin. Hinnoitteluvollisuuksien tulee edistää myös kestävästä kilpailusta. Lyhyellä aikavälillä kilpailua lisäävät hinnoitteluvollisuudet eivät saisi vähentää kilpailijoiden halukkuutta omiin investointeihin, mikä varmistaa kestävästä kilpailun pitkillä aikavälillä.

Momentin 2 kohdan mukaan asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulee tuottaa hyötyä viestintäpalvelujen käyttäjille. Tukku-markkinoilla asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tarkoituksena on avata ja edistää kilpailua niin, että vähittäismarkkinoille tulo olisi mahdollista uusille toimijoille, jotka tarjoavat vähittäispalveluja käyttäjille. Kilpailu vähittäistasolla edistää palvelujen kehittämistä ja pitkällä aikavälillä yleensä myös alentaa vähittäishintoja ja parantaa palvelujen laatua.

Momentin 3 kohdan hinnoitteluvollisuuksien tulee olla kohtuullisia suhteessa niillä tavoiteltaviin päämääriin. Kohtuullisuutta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon markkinoilla vallitseva kilpailutilanne ja ongelmat. Esimerkiksi markkinoilla, joissa kilpailua ei lainkaan esiinny toimilupajärjestelmän tai muusta syystä vastaavasta syystä aiheutuvan monopolitilanteen takia, hinnoitteluvollisuuksien tulisi olla tehokkaita. Myös muilla markkinoilla HVM-yritykselle asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulisi olla riittävän tehokkaita kilpailuongelmiin nähden ottaen huomioon kuitenkin se, että velvoitteet ovat kohtuullisissa suhteissa niillä tavoiteltaviin päämääriin. Lisäksi arvioinnissa voitaisiin ottaa huomioon muut olosuhteet, kuten huomattavan markkinavoiman yrityksen koko.

Momentin 4 kohdan mukaan asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulee kannustaa

yritystä investointeihin tulevaisuudessa. Tehokas ja ennustettava ennakkosääntely mahdollistaa yhdenmukaiset lähtökohdat investointeihin niin sääntelyn kohteena olevalle huomattavan markkinavoiman yritykselle kuin kilpaileville teleyrityksillekin ja on siten omiaan kannustamaan yrityksiä investointeihin.

Momentin 5 kohdan mukaan asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulee sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Sitoutuneen pääoman ja sen tuoton arviointi olisi riippuvainen asetetusta hinnoitteluvollisuudesta ja hintojen asettamisesta käytettävästä menetelmästä. Sitoutuneen pääoman tuottoa voitaisiin arvioida nykyiseen tapaan huomattavan markkinavoiman yritykselle aiheutuneiden kustannusten perusteella, mutta arviointi voisi perustua myös teoreettisen tehokkaan toimijan pääomakustannuksiin. Näin siksi, että ei voida pitää kohtuullisena sitä, että kilpailijat maksaisivat verkon vuokratilanteissa tuottoa HVM-yrityksen mahdollisesti tehostomille investoinneille tai verkon ajan myötä tarpeettomiksi muuttuneille osille. Jos asetettu hinnoitteluvollisuus perustuu muuhun kuin kustannuksiin, kohtuullista tuottoa sitoutuneelle pääomalle ei voida määrittää samalla tavoin kuin kustannussuuntautuneessa hinnoittelussa, vaan se on otettava muulla tavoin huomioon hinnoitteluvollisuutta asetettaessa.

Kohtuullista tuottoa määritettäessä olisi otettava huomioon myös investointeihin mahdollisesti liittyvät riskit. Kustannussuuntautuneessa hinnoittelussa investointeihin mahdollisesti liittyvät riskit voidaan ottaa huomioon esimerkiksi kohtuullisen tuotto-prosentin määrittelyssä.

Viestintäviraston asettamien hinnoitteluvollisuuksien taustalla olevat EU:n sähköisen viestinnän direktiivit, EU-tuomioistuimen päätökset, komission puitedirektiivin 19 artiklan mukaiset suositukset sekä muut komission päätökset ja ohjeet vaikuttavat Suomessa sovellettaviin hinnoittelun valvontamenetelmiin. Näistä ensiksi mainituilla direktiiveillä ja EU:n tuomioistuimen päätöksillä on jäsenvaltioita sitovia vaikutuksia ja ne vaikuttavat suoraan Viestintäviraston harkintavaltaan sen tehdessä teleyritysten

hinnoittelua koskevia päätöksiä. Muiden eurooppalaisten sääntelyviranomaisten tapaan myös Viestintäviraston tulee ottaa huomioon ehdotetun 296 §:n 2 momentin mukaisesti puitedirektiivin 19 artiklassa tarkoitetut komission suositukset, jotka koskevat teleyritysten hinnoittelun valvontaa. Lisäksi Viestintäviraston on toimittava HVM-yritysten sääntelyssä yhteistyössä sekä komission että Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen BEREC:n kanssa. Tosin Viestintävirastolle jää kuitenkin liikkumavaraa kansallisten hinnoittelun valvontamallien määrittelyssä ja kansallisten olosuhteiden huomioon ottamisessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Viestintäviraston on hinnoitteluvollisuuksia asettaessaan arvioitava asetettavien velvollisuuksien vaikutukset viestintämarkkinoille kuten tämän osan 52 §:ssä säädetään. Viestintäviraston tulisi arvioida muun muassa, miten asetettavat hinnoitteluvollisuudet vaikuttavat hintatasoon markkinoilla ja miten ne edistävät kestävästä kilpailusta sekä kannustavat yrityksiä investointeihin tulevaisuudessa.

Viestintäviraston on muutettava hinnoitteluvollisuuksia tai poistettava ne samaan tapaan kuin muutkin velvollisuudet, jos 52 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tai markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

71 §. Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava hinnoitteluvollisuus. Voimassa olevan viestintämarkkinalain mukaan Viestintävirasto on voinut asettaa eräitä käyttöoikeusvelvoitteita ja yhteenliittämistä koskevan velvollisuuden myös muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Lisäksi viestintämarkkinalain 37 §:n mukaan Viestintävirasto on voinut asettaa syrjimätöntä ja kustannussuuntautunutta hinnoittelua koskevan velvoitteen muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella. Viestintämarkkinalain kyseisiä säännöksiä ei ole kuitenkaan toistaiseksi sovellettu.

Ehdotetun pykälän mukaan Viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa teleyritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksessa tai yhteenliittämisessä edellä 70 §:ssä säädettyjä hinnoitteluvollisuuksia, jos hinnoitteluvollisuuden asettaminen

on välttämätöntä käyttöoikeuden luovutuksen tai yhteenliittämisen turvaamiseksi.

Ehdotettu säännös liittyy käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan täytäntöönpanoon.

72 §. Hinnoittelua koskeva selvittämisvelvollisuus. Pykälä vastaa pääosin sisällöltään viestintämarkkinalain 86 §:ää (HE 112/2002 ja HE 74/2004). Pykälää on muutettu vastaamaan uutta hinnoittelun valvontaa koskevaa 70 §:ää sekä muutettu pykäläviittaus ehdotetun lain 187 §:ään koskemaan yhteystietojen luovuttamisvelvollisiin yrityksiin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan Viestintävirasto ei arvioisi hinnoittelun säännöstenmukaisuutta taannehtivasti. Säännös vastaa nykyistä oikeustilaa (KHO:2012:7, 3.2.2012, taltio 132). Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 13 artiklan 3 kohta.

73 §. Kustannuslaskentajärjestelmä. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 87 §:ää (HE 112/2002 ja HE 150/2006). Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 13 artiklan 1 ja 4 kohta sekä yleispalveludirektiivin 17 artiklan 4 kohta.

74 §. Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 88 §:ää (HE 112/2002 ja HE 150/2006). Pykälässä on muutettu lakiviittaus voimassa olevaan tilintarkastuslakiin 459/2007. Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 13 artiklan 4 kohta ja yleispalveludirektiivin 17 artiklan 4 kohta.

75 §. Toiminnallinen eriyttämisvelvollisuus. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 89 a §:ää (HE 238/2010).

Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 13 a artikla.

76 §. Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 89 b §:ää (HE 238/2010) huomattavan markkinavoiman omaavien yritysten osalta. Säännöksellä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 13 b artikla.

77 §. Ennakkomaksu ja vakuus. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 85 §:ää (HE 112/2002).

78 §. Maksujen perintä. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 45 §:ää. Pykälän 1 momentin mukaan liittymäsopimuksen tehnyt teleyritys on viestintäpalvelua tarjoavan toisen teleyrityksen pyynnöstä velvolli-

nen kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan perimään toisen teleyrityksen maksut tai antamaan toiselle teleyritykselle laskujen perinnän kannalta välttämättömät tiedot. Teleyritys voi siten aina vaatia liittymäsopimuksen tehnyttä teleyritystä perimään maksut puolestaan.

Liittymäsopimuksen tehnyt teleyritys ei voi tästä kieltäytyä. Sillä on kuitenkin oikeus periä palvelusta korvaus. Kustannussuuntautunutta hintaa on käsitelty tarkemmin 70 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

79 §. Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä. Pykälä vastaa sisällöllisesti viestintämarkkinalain 116 §:ää. Pykälän viittaukset on muutettu koskemaan ehdotetun lain III osan 1 ja 2 luvun käyttöoikeuden luovutusta sekä 3 luvun yhteenliittämistä. Pykälällä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 4 artiklan 3 kohta.

80 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälä vastaa sisällöllisesti viestintämarkkinalain 138 §:ää. Pykälän viittaukset on muutettu koskemaan ehdotetun lain 52 – 54 §:n nojalla asetettujen velvollisuuksien vastaista menettelyä.

5 luku Menettely

81 §. Markkinamäärittelyä, markkina-analyysia ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 21 §:ää (HE 112/2002 ja HE 238/2010). Säännös koskee niitä tilanteita, joissa komissiolla on veto-oikeus Viestintäviraston päätösluonnokseen. Säännöksellä pannaan täytäntöön puitedirektiivin 7 artiklan 2 - 5 kohdat sekä käyttöoikeusdirektiivin 8 artiklan 3 kohdan toinen alakohta.

82 §. Yrityksille asetettavaa velvoitetta koskeva kuuleminen. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 21 a §:ää, mutta siihen on tehty joitain tarkennuksia kuulemista koskevan prosessin etenemisen osalta. Pykälä koskee komission ja BEREC:n kuulemista niiden velvoitteiden osalta, joissa komissiolla ei ole veto-oikeutta Viestintäviraston päätösluonnokseen. Käyttöoikeusdirektiivin mukaisesti Viestintäviraston on kuultava komissiota ja BERECä, jos Viestintävirasto aikoo huomattavan markkinavoiman perusteella tai muulla perusteella asettaa 1 – 4 luvussa tar-

koitetun velvoitteen lukuun ottamatta 56 §:n 1 momentin 4 kohdassa, 57 ja 75 §:ssä tarkoitettua päätöstä. Ehdotetun 56 §:n 1 momentin 4 kohdan ja 57 §:n nojalla asetettavissa velvoitteissa Viestintävirastolla ei ole velvollisuutta kuulla komissiota tai BEREC:ää. Ehdotetun 75 §:n nojalla asetettujen velvoitteiden osalta komissiolla olisi veto-oikeus Viestintäviraston päätösehdotukseen.

Pykälän säännöksillä pannaan kansallisesti täytäntöön puitedirektiivin 7 a artikla sekä käyttöoikeusdirektiivin 8 artiklan 3 kohdan toinen alakohta.

83 §. Menettely kiireellisissä tapauksissa. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 22 §:ää (HE 112/2002 ja HE 238/2010). Pykälällä pannaan täytäntöön puitedirektiivin 7 artiklan 9 kohta.

6 luku Yleispalvelu

84 §. Yleispalveluyrityksen nimeäminen.

Ehdotetussa 1 momentissa määritellään yleispalvelu. Määritelmä on laajennettu koskemaan tarkoituksenmukaista internetyhteyttä sekä tarkennettu koskemaan yleisen numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa, jota koskevasta yleispalveluvelvoitteesta säädetään 88 §:ssä. Yleispalveluyrityksen nimeämisestä numeropalvelun ja puhelinluettelopalvelun tarjontaan säädetään viestintämarkkinalain 59 §:n 1 momentissa, mutta tätä koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta ei ole aikaisemmin säädetty.

Tarkoituksenmukaisesta internetyhteydestä säädetään yleispalveluvelvollisuutena jo nykyisin viestintämarkkinalain 60 c §:n 2 momentissa, joten tältä osin ehdotettu muutos ei muuta nykytilaa. Pykälän 1 momentti vastaa muutoin viestintämarkkinalain 2 §:n 28 kohtaa (HE 150/2006 vp., yleispalveludirektiivin 3-5 artiklat).

Ehdotettu 2 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 59 §:n 1 ja 2 momenttia (HE 112/2002 vp., HE 150/2006 vp., yleispalveludirektiivin 3 artikla, 4 artiklan 1 kohta sekä 8 artiklan 1 ja 2 kohdat).

Ehdotettu 3 momentti vastaa sisällöltään 59 §:n 3 momenttia (HE 150/2006 vp., yleispalveludirektiivi 3 artiklan 2 kohta).

85 §. Yleisiä puhelinpalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus. Pykälä vastaa pää-

osin sisällöltään viestintämarkkinalain 60 c §:n 1-4 momentteja (HE 150/2006 vp., HE 223/2008 vp. ja HE 238/2010 vp.) siltä osin kuin ne koskevat yleisten puhelinpalvelujen yleispalveluvelvollisuutta.

Ehdotettua säännöstä on tarpeen täsmentää siten, että kohtuullisella hinnalla tarkoitetaan nimenomaisesti käyttäjän kannalta tarkasteltua hintaa. Hintaa arvioitaessa voidaan ottaa huomioon keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullinen hinta. Lisäksi hintaa arvioitaessa voidaan ottaa huomioon keskimäärin kohtuulliset liittymän rakentamis-, asentamis- ja käyttökustannukset. Maantieteellisellä sijainnilla voi myös olla merkitystä liittymän kustannusten kohtuullisuutta arvioitaessa eli se, mitä pidetään kohtuullisena kustannuksena, voi jossain määrin vaihdella eri puolilla Suomea.

Ehdotettu täsmennys vastaa paremmin vammaisten erityistarpeita koskevaa 7 artiklaa sekä kohtuuhintaisuuden määritelmää yleispalveludirektiivin 9 artiklassa, joissa korostetaan pienituloisten käyttäjien ja vammaisten käyttäjien mahdollisuutta käyttää yleispalveluun kuuluvia palveluja.

Pykälän 1 momentilla pannaan täytäntöön yleispalveludirektiivin 3 artiklan 1 kohta sekä 4 artiklan 1 ja 3 kohdat. Pykälän 2-4 momentilla pannaan täytäntöön yleispalveludirektiivin 4 artiklan 3 kohta ja 7 artikla.

86 §. Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus. Pykälässä säädetään internetyhteyspalvelua koskevasta yleispalveluvelvollisuudesta. Pykälä vastaa pääosin sisällöltään viestintämarkkinalain 60 c §:n 1-4 momentteja (HE 150/2006 vp., HE 223/2008 vp. ja HE 238/2010 vp.) siltä osin kuin ne koskevat tarkoituksenmukaisen internetyhteyden yleispalveluvelvollisuutta.

Ehdotettua säännöstä on tarpeen täsmentää siten, että kohtuullista hintaa arvioidaan käyttäjän näkökulmasta. Ehdotus vastaa edellä 85 §:n mukaista muutosta, jonka perustelut soveltuvat myös tähän säännökseen.

Pykälän 1-3 momentilla pannaan täytäntöön yleispalveludirektiivin 3 artiklan 1 kohta sekä 4 artiklan 2 kohta.

87 §. Liittymän tarjoamista koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Ehdotettu 1 momentti vastaa viestintämarkkinalain 60 c §:n

2 momentin (HE 150/2006 vp. 223/2008 vp. ja HE 238/2010 vp.) viimeistä lausetta.

Ehdotettu 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 60 e §:n 1-2 momenttia (HE 238/2010 vp. yleispalveludirektiivi artikla 10, liite I osa A kohta d).

Ehdotetun 3 momentin kieltämis-oikeutta on muutettu siten, että yleispalveluyritys voisi kieltäytyä tekemästä sopimusta tilaajan kanssa siinä tapauksessa, että tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

Aikaisemmin yleispalveluyritys oli voinut kieltäytyä tekemästä sopimusta, jos tilaajalla on toisen yleispalveluyrityksen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja. Käytännössä yleispalveluyritys ei voi saada tietoonsa, onko tilaajalla edellä mainittuja velkoja toisen yleispalveluyrityksen kanssa. Voidaan pitää myös kohtuuttomana, että yleispalveluyritys ei olisi velvollinen tarjoamaan yleispalveluliittymää, vaikka tilaajalla olisi maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja toisen teleyrityksen kanssa. Sen sijaan kohtuullisena voidaan pitää sitä, että yleispalveluyritys voi kieltäytyä tekemästä yleispalveluliittymästä sopimusta tilanteessa, että tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoamaa toista liittymää koskevia maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

Viestintämarkkinalaissa ei erotettu tilaajan ja käyttäjän määritelmiä, vaan käyttäjällä tarkoitettiin sekä tässä laissa tarkoitettua käyttäjää että tilaajaa. Momenttiin on muutettu käsitteeksi tilaaja tämän lain terminologian mukaisesti.

Ehdotettu 3 momentti vastaa muutoin sisällöltään viestintämarkkinalain 60 c §:n 5 momenttia (HE 112/2002 vp. viestintämarkkinalain 60 §:n perustelut). Ehdotettu sääntely ei ole ristiriidassa käyttäjän oikeutta puhelinliittymään sääntelevän yleispalveludirektiivin 4 artiklan kanssa.

88 §. Yhteystietopalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus. Ehdotettu pykälä perustuu osin viestintämarkkinalain 56 §:ään ja 57 §:ään.

Yhteystietopalvelut eivät nykyisin kuulu yleispalveluvelvoitteen piiriin. Viestintämarkkinalain mukaan teleyritykset ovat vel-

vollisia huolehtimaan siitä, että käyttäjien saatavilla on yleinen, kattava ja kohtuuhintainen numeropalvelu ja puhelinluettelopalvelu.

Jatkossa yhteystietopalveluista säädettäisiin osana yleispalvelua. Viestintäviraston tehtävänä on tällöin arvioida yhteystietopalveluja koskevat markkinat ja niiden valtakunnallinen kattavuus ja tarvittaessa nimettävä yhteystietopalveluissa yritys yleispalvelun tarjoajaksi 84 §:n mukaisesti.

Olennaista on, että Viestintävirasto arvioisi myös, että kaikki käyttäjät, myös vammaiset, voivat käyttää yhteystietopalveluja. Yhteystietopalveluja on saatavilla yhä enemmän erilaisin teknisillä ratkaisuin. Nopeassa teknisessä kehityksessä on huolehdittava siitä, että myös vammaiset voivat tosiasiallisesti käyttää näitä palveluja.

Ehdotetun säännöksen mukaista palvelujen kohtuullista hintaa arvioidaan edellä 85 §:n mukaisesti käyttäjän näkökulmasta. Hintaa arvioitaessa voidaan ottaa huomioon keskimääräisen käyttäjän kannalta kohtuullinen hinta sekä palvelun käyttökustannukset. Kohtuullista hintaa arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon esimerkiksi palvelun tuottamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset.

Pykälä on sidoksissa myös 186 §:ään. Yleispalvelun tarjoajaksi yhteystietopalveluissa voitaisiin kuitenkin nimetä myös yhteystietopalveluja tarjoava yritys, joka ei ole teleyritys. Velvoite voidaan näin ollen asettaa myös muille yhteystietopalveluja tarjoaville yrityksille kuin teleyrityksille.

Ehdotettu sääntely vastaa aikaisempaan verrattuna paremmin yleispalveludirektiivin 5 ja 8 artiklaa, jossa puhelinluettelo- ja numeropalvelu on määritelty nimettävälle yleispalveluyritykselle asetettavaksi velvoitteeksi.

89 §. *Verkkopalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 60 d §:ää (HE 223/2008 vp.).

90 §. *Yleispalveluyrityksen velvollisuus tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan.* Pykälässä säädettäisiin yleispalveluyrityksen yleispalvelua koskevista tiedotusvelvoitteista. Ehdotettu pykälä on uusi.

Ehdotetun 1 momentin mukaan yleispalveluyrityksen on tiedotettava tarkoituksenmukaisella tavalla yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjottava yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan. Ehdotettu säännös edellyttää yleispalveluyritykseltä aktiivisuutta. Yrityksen on otettava markkinointiviestinnässään huomioon yleispalveluvelvoitteensa ja yleispalvelutuotteensa. Yleispalveluyritys voi valita tarkoituksenmukaiset keinot siihen, kuinka se tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan ja tarjoaa yleispalvelutuotteitaan. Yleispalveluyrityksen on kuitenkin huolehdittava siitä, että velvoitteista tiedottaminen ja yleispalveluun kuuluvien palvelujen tarjoaminen toteutetaan siten, että käyttäjät saavat helposti tietoa yleispalvelusta ja yleispalveluun kuuluvista oikeuksistaan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan yleispalveluyrityksen on julkaistava tiedot ja aineistot tarjoamistaan yleispalvelutuotteista ja -palveluista siten, että ne ovat helposti tilaajien ja käyttäjien saatavilla. Tarkoituksenmukaisena tiedottamisena voidaan pitää esimerkiksi sitä, että yleispalvelutuotteet ovat muita palveluja vastaavalla tavalla esillä yleispalveluyrityksen internetsivuilla. Nykyisin yleispalveluyritykset julkaisevat vain vähän tietoa ja tieto on usein vaikeasti löydettävissä.

Pykälän tiedottamisvelvollisuus eroaa 129 §:n mukaisesta tiedotusvelvollisuudesta. Kyseisen pykälän kohdassa neljä säädetään tiedottamisesta vammaisille tarkoitettujen tuotteiden ja palvelujen yksityiskohdista. Ehdotetun 129 §:n mukainen tiedottamisvelvollisuus liittyy tuotteiden ja palvelujen muutoksiin. Tässä pykälässä säädettäisiin sen sijaan yleisestä velvollisuudesta tiedottaa yleispalveluvelvoitteista.

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön yleispalveludirektiivin 3 ja 21 artiklat sekä liitteen II kohta 4, joissa säädetään yleispalvelun saatavuudesta sekä avoimuudesta ja tietojen julkaisemisesta. Sääntelyn tarkoituksena on varmistaa, että yleispalvelutuotteet ovat myös käytännössä käyttäjien saatavilla ja että käyttäjät saavat myös tosiasiallisesti tietoa yleispalveluja koskevista oikeuksistaan.

91 §. *Yleispalvelun hintojen seuranta.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 60 §:ää (HE 112/2002 vp., 150/2006 vp., 238/2010

vp. ja yleispalveludirektiivin 9 artiklan 1 kohta).

92 §. *Yleispalvelun nettokustannukset.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 60 a §:ää (HE 150/2006 vp., yleispalveludirektiivin 12 artikla ja artiklan 14 kohta 1 sekä direktiivin liite IV).

93 §. *Kustannusten korvaaminen yleispalveluyritykselle.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 60 b §:ää (HE 150/2006 vp., yleispalveludirektiivi artikla 13, liite IV).

1.4 IV OSA Taajuudet ja numerointi

1 luku Taajuushallinto

94 §. *Taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettu valtioneuvoston asetus.* Radiotaajuuksien hallintoa koskevaa sääntelyä yksinkertaistettaisiin. Ehdotetun pykälän mukaan valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet taajuuksien käytölle. Pykälän rakennetta on muutettu, mutta sisällöltään se vastaa radiolain 6 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., HE 223/2008 vp., HE 238/2010 vp., valtuutusdirektiivin 7 artiklan 1 kohta, puitedirektiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohta).

95 §. *Taajuuksien käytöstä annetut Viestintäviraston määräykset.* Taajuushallinnon yksinkertaistamiseksi radiolain 6 a §:ssä säädetystä liikenne- ja viestintäministeriön radiotaajuuksien käyttösuunnitelmassa tarkoitettua yksityiskohtaisesta taajuuksien käytöstä ehdotetaan säädettäväksi Viestintäviraston määräyksellä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto voisi edelleen pykälässä säädetyn valtuutuksen nojalla antaa esimerkiksi radiotaajuusmääräyksen, jossa on määräykset muun muassa radiotaajuuksilla käytettäväksi tarkoitettujen radiolähettimien lähetys- ja vastaanottotaajuuksista, kanavaväleistä, lähetteen leveydestä, lähetystehoista ja muista vastaavista radio-ominaisuuksista koskevista vaatimuksista.

Viestintäviraston määräyksellä voitaisiin lisäksi antaa tarkempia määräyksiä 94 §:ssä tarkoitettussa valtioneuvostossa asetuksessa säädetyistä taajuusalueista ja niiden käytöstä.

Viestintäviraston oikeus antaa yksityiskohdaisempia määräyksiä koskisi vain näitä 94 pykälässä tarkoitettuja valtioneuvoston vahvistamassa taajuussuunnitelmassa säädettyjä taajuusalueita ja niiden käyttöä. Määräyksellä voitaisiin antaa yksityiskohtaisemmat määräykset 94 §:n 3 momentissa säädettyistä toimiluvanvaraisen televisiotoiminnan käyttöön tarkoitetuista radiotaajuuksista, Yleisradio Oy:n julkisen palvelun televisio- ja radioverkkojen käyttöön tarkoitetuista radiotaajuuksista ja verkoissa käytettävien radiolähettimien suurimmista sallituista lähetystehoista sekä muiden kuin Yleisradio Oy:n käyttöön tarkoitetuista radiotaajuuksista ja radiolähettimien sijainnista.

Muutoksella kevennetään menettelyä, jotka koskevat yksittäisiä taajuuskokonaisuuksia ja niihin liittyviä yksityiskohtia. Esimerkiksi tietyllä paikkakunnalla käytössä olevan radiolähettimen suurimmasta sallitusta lähetystehosta määrääminen on luonteeltaan sellainen tekninen toimi, että asia soveltuu ratkaistavaksi Viestintävirastossa.

Pykälän rakennetta on muutettu. Se vastaa kuitenkin muiden kuin 1 momentin osalta sisällöltään radiolain 6 b §:ää (HE 238/2010 vp.).

96 §. *Eriyiset sähkölaitteet.* Pykälä vastaa radiolain 14 §:ää (HE 80/2001 vp.).

2 luku Numerointi

Ehdotettu luku vastaisi sisällöltään viestintämarkkinalain 46–48, 50, 52–54 ja 65 §:ää. Viestintämarkkinalain 51 §:stä kumottaisiin 4 momentti, jonka mukaan siirretyn numeron alun perin luovuttanut teleyritys ja numeron vastaanottanut teleyritys vastaavat puoliksi numeron siirrosta mahdollisesti aiheutuvista puhelukohtaisista kustannuksista. Säännös on tarpeeton, sillä puhelut ohjautuvat suoraan vastaanottajan verkkoon, eikä silloin tule edellä mainitun kaltaisia puhelukohtaisia kustannuksia.

97 §. *Telealueet.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 46 §:ää (HE 112/2002 vp. ja puitedirektiivin 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohta).

98 §. *Viestintäviraston numerointia koskeva määräys.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 47 §:ää (HE 112/2002 vp. ja puitedirektiivin 10 artikla).

99 §. *Numerointipäätös.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 48 §:ää (HE 112/2002 vp. ja puitedirektiivin 10 artiklan 1, 2 ja 3 kohta).

100 §. *Numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden peruuttaminen.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 50 §:ää (HE:t 112/2002 ja 81/2005 vp. ja valtuutusdirektiivin 10 artiklan 2 ja 5 kohta).

101 §. *Puhelinnumeron siirrettävyyteen liittyvät velvoitteet.* Pykälä vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 51 §:ää (HE:t 112/2002 ja 238/2010 vp. ja yleispalveludirektiivin 30 artiklan 1-4 kohdat).

102 §. *Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset säännökset.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 52 §:ää (HE 112/2002 vp.).

103 §. *Televiestintä Euroopan talousalueella.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 53 §:ää (HE 112/2002 vp. ja yleispalveludirektiivin 28 artikla).

104 §. *Yleinen ulkomaantunnus.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 54 §:ää (HE 112/2002 vp. ja yleispalveludirektiivin 27 artiklan 1 kohta).

105 §. *Teleyrityksen velvollisuus välittää puheluita eurooppalaisella numeroalueella.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 65 §:ää (HE 112/2002 vp. ja yleispalveludirektiivin 27 artiklan 2 kohta).

1.5 V OSA Käyttäjän ja tilaajan oikeudet viestintäpalvelussa

Ehdotettuun osaan on koottu pääasiassa viestintämarkkinalain ja sähköisen viestinnän tietosuojalain käyttäjien, kuluttajien ja tilaajien oikeuksia koskevaa sääntelyä. Kuten edellä määritelmien käyttäjä ja tilaaja yksityiskohtaisissa perusteluissa on kuvattu, määritelmät eivät täysin sisällöllisesti vastaa voimassa olevien lakien määritelmiä. Esityksessä tilaajalla tarkoitettaisiin oikeus- tai luonnollista henkilöä, joka on tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta. Käyttäjä vastaavasti olisi se oikeus- tai luonnollinen henkilö, joka käyttää kyseisiä palveluja, mutta ei välttämättä ole palvelun tilaaja. Määritelmiin ehdotettujen muutoksien vuoksi, myös tähän

osaan kohdistuu vastaavalla tavalla käytettyjen käsitteiden muutostarpeita.

106 §. *Soveltamisala ja säännösten pakotavuus.* Ehdotetut 1 ja 2 momentti vastaavat viestintämarkkinalain 83 a §:ää (HE 150/2006 vp.). Ehdotettuun 2 momenttiin on viittaukset muutettu kohdistumaan vastaaviin ehdotetun osan säännöksiin kuin viestintämarkkinalain 83 a §:n 2 momentissa.

Ehdotetun osan säännöksistä ei saisi sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi. Esityksessä kuluttajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka käyttää palveluja pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin elinkeinotoimintaa varten. Kuluttajan käsite vastaa kuluttajansuojalain (38/1978).1 luvun 4 §:n käsitettä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan itsenäisesti vastikkeetta tarjottaviin viestintäpalveluihin ei sovellettaisi 108, 112, 118-124, 128 ja 135 §:ää.

Itsenäisesti vastikkeetta tarjottavilla viestintäpalveluilla tarkoitettaisiin viestintäpalveluja, jotka eivät ole osa maksullista palvelukokonaisuutta. Tällaisia viestintäpalveluja tarjotaan taloudellisesti itsenäisesti ja riippumattomasti, eikä niistä peritä maksua eikä niitä ole kytketty vastikkeellisesti tarjottaviin viestintäpalveluihin. Näillä viestintäpalveluilla ei tarkoitettaisi myöskään maksullisiin viestintäpalveluihin paketoituja ns. ilmaisia palveluja tai viestintäpalveluja, joiden käyttöönotto edellyttää maksullista asiakkuutta tietyssä yrityksessä. Itsenäisesti vastikkeetta tarjottavia palveluja ovat esimerkiksi julkisilla paikoilla vastikkeetta tarjottavat WLAN-yhteydet tai ilmaiset sähköpostipalvelut.

Säännöksen tavoitteena on toisaalta keventää ilmaisopalveluihin kohdistuvaa sopimussääntelyä ja rajata myös tällaiset palvelut virhe- ja korvaussääntelyn ulkopuolelle. Ei ole tarkoituksenmukaista, että ilmaisopalvelujen tarjoajat veloitettaisiin korvaamaan tilaajalle esimerkiksi palvelun keskeytyksestä.

On kuitenkin huomattava, että jos palveluntarjoajan huolimattomuudesta aiheutuu vahinkoa itsenäisesti vastikkeetta tarjottavan viestintäpalvelun käyttäjälle, palveluntarjoajan vahingonkorvausvelvollisuus voi määräytyä vahingonkorvauslain tai muussa laissa säädetyn perusteella.

1 luku Viestintäpalvelusopimus

Luvussa säädettäisiin muun muassa viestintäpalvelusopimukseen liittyvistä ehdoista, oikeuksista ja velvoitteista. On huomattava, että ehdotetut viestintäpalvelusopimukseen liittyvät säännökset eivät koske sisältöpalveluja. Sisältöpalveluja koskeviin kuluttajasopimuksiin, kuten esimerkiksi maksutelevisiokanavista solmittuihin sopimuksiin, sovellettaisiin nykyiseen tapaan kuluttajansuojalain (38/1978) säännöksiä.

107 §. Sopimusehdot ja hinnasto. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 66 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., yleis- palveludirektiivin 21 artikla ja liite 2).

Ehdotettuun 1 momenttiin esitetään lisättäväksi vaatimus laatia sopimusehdot selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Tarkoituksena on korostaa sopimusehtojen ymmärrettävyyttä kuluttajalle. Selkeyden ja ymmärrettävyyden varmistamiseksi voisi olla esimerkiksi tarpeen tarjota kuluttajalle lisätietoa jonkun sopimusehdon merkityksestä. Lisätietoa voidaan tarjota, missä muodossa tahansa. Internetissä laadittavien sopimusten osalta selkeyden ja ymmärrettävyyden vaatimus voitaisiin esimerkiksi toteuttaa erilaisten painikkeiden takaa löytyvien lisäinformaatioikkunoiden avulla. Esimerkiksi lisäinformaatiota voitaisiin antaa siitä, mitä sopimuksen määräaikaisuus tarkoittaa. Painikkeiden taakse ei siten vietäisi itse sopimusehtoja, vaan niitä koskevaa ja selventävää lisäinformaatiota.

Ehdotettu 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 66 §:n 2 momenttia (HE 231/2005).

Teleyrityksen ei olisi enää ehdotetun pykälän mukaan lähetettävä vakiosopimusehtoja ja hinnastoja tiedoksi kuluttaja-asiamiehelle ja Viestintävirastolle. Teleyritykset julkaisivat vakiosopimusehdot ja ne ovat helposti valvontaviranomaisten saatavilla, kun niitä tarvitaan. Lisäksi teleyrityksillä olisi ehdotetun 307 §:n mukaan oikeus saada tehtäviensä kannalta tarpeelliset tiedot niiltä, joiden oikeuksista tai velvollisuuksista esitetystä laissa säädetään. Vakiosopimusehtojen ja hinnastojen lähettäminen ei ole tarkoituksenmukaista.

108 §. Viestintäpalvelusopimus. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 67 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., HE 272/2009 vp., HE 238/2010 vp., yleis- palveludirektiivin 20 artikla).

Ehdotetussa 1 momentissa säädetään teleyrityksen ja tilaajan välisestä viestintäpalvelusopimuksesta, joka on tehtävä kirjallisesti. Ehdotetun 1 momentin mukaan kirjallisen sopimuksen sijasta samansisältöinen sopimus voitaisiin laatia sähköisesti edellyttäen, että sähköisen sopimuksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että sopimus säilyy osapuolten saatavilla. Viestintämarkkinalain 67 §:n 1 momentin sisältö on aiheuttanut epäselvyyttä siitä, että tuleeko sopimus tehdä myös kirjallisessa muodossa silloin, kun sopimus tehdään sähköisesti.

Samansisältöisellä sähköisellä sopimuksella tarkoitetaan edellä mainitun lisäksi sopimusta, joka sisällöllisesti vastaisi kirjallisessa muodossa laadittavaa sopimusta, joka täyttäisi viestintäpalvelusopimuksen sisällölle asetetut vaatimukset ja jonka aitous ja eheys on kiistaton. Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi, vastaavasti kuin 107 §:ssä, vaatimus laatia sopimusehdot selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä. Tarkoituksena on korostaa sopimusehtojen ymmärrettävyyttä kuluttajalle.

Voimassa olevan lain 67 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan teleyrityksen on mainittava sopimuksessa sopimuksen voimassaoloaika ja mahdollinen uusimismenettely. Ehdotettuun 3 momentin 1 kohtaan esitetään lisättäväksi sopimuksen voimaantulopäivä. Tämän tulisi käydä sopimuksesta selkeästi ilmi. Voimaantulopäivä on mahdollista ilmoittaa joko päivämääränä tai ehdottomana aikarajana. Mikäli sopimuksessa käytetään aikarajaa, tulee sopimuksesta ilmetä joko päivämäärä, jolloin sopimus on viimeistään voimassa tai yksiselitteinen ajankohta, josta sopimuksen voimaantuloajan aikaraja lasketaan. Tällainen ajankohta voisi olla esimerkiksi sopimuksen allekirjoitus.

Ehdotetun 3 momentin 2 kohta vastaa viestintämarkkinalain 67 §:n 3 momentin 2 kohtaa. Käsite laajakaistapalvelu esitetään kuitenkin korvattavaksi internetyhteyspalvelun käsitteellä, joka on määritelty esityksen 2 §:ssä. Ehdotetussa kohdassa tarjottavien pal-

velujen ominaisuuksilla voitaisiin tarkoittaa myös tarjottaviin palveluihin kohdistuvia rajoituksia.

Ehdotetut 3 momentin 3-5 kohdat vastaavat viestintämarkkinalain 3 momentin 3-5 kohtia.

Ehdotetun 3 momentin 6 kohdassa ehdotetaan edellä ehdotettujen tilaajaa ja käyttäjää koskevien määritelmämuutosten johdosta, että sopimuksesta tulisi käydä ilmi, miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan tilaajalle. Viestintämarkkinalain 67 §:n vastaava kohta koskee tiedottamista käyttäjälle.

Ehdotetun 3 momentin 7 kohdassa sekä käyttäjälle että tilaajalle olisi sopimuksessa mainittava, mitkä ovat näiden oikeudet sopimusehtojen muuttuessa. Viestintämarkkinalain 67 §:n 3 momentin 7 kohdan mukaan sääntely kohdistuu vain käyttäjiin.

Ehdotetun 3 momentin 8 kohta vastaa viestintämarkkinalain 3 momentin 8 kohtaa.

Ehdotetun 3 momentin 9 kohdassa esitetään, että voimassa olevan viestintämarkkinalain 3 momentin 9 kohdan mukaisen käyttäjän sijasta tilaajalla olisi oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta.

Ehdotetun 3 momentin 10 kohdassa esitetään, että viestintämarkkinalain 3 momentin 10 kohdan mukaisen käyttäjän sijasta tilaajalla olisi oikeus tehdä telcelaskusta muistutus.

Ehdotettuun 4 momenttiin esitetään sopimusriidan ratkaisuelimeksi kuluttajariitalautakuntaa. Viestintämarkkinalain 67 §:n 4 momentin mukaisen kuluttajavalituslautakunnan nimi on vuonna 2007 muuttunut kuluttajariitalautakunnaksi.

109 §. *Viestintäpalvelusopimuksen kesto.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 70 a §:ää (HE 238/2010 vp.).

Viestintämarkkinalain 70 a §:ään sisältyneet sääntely kuluttajan irtisanomisoikeudesta esitetään keskitettäväksi viestintäpalvelusopimuksen irtisanomista koskevaan ehdotettuun 116 §:ään.

110 §. *Käyttäjän oikeus valita internetin palvelujen tarjoaja.* Ehdotetussa pykälässä vahvistettaisiin verkkoneutraliteetin periaate käyttäjän kannalta eli käyttäjän oikeus vapaasti internetliittymän kautta käyttämänsä palvelut ja sovellukset. Viestintämarkkinalain 68 §:ssä säädetään vastaavasta periaatteesta.

Verkkoneutraliteetilla tarkoitetaan yleisesti sitä, että liikenne, ehdotetussa sääntelyssä käyttäjän internetliittymän liikenne, välitetään periaatteessa riippumatta lähettäjän tai vastaanottajan osoitteesta, sisällöstä, sovelluksesta, palvelusta tai päätelaitteesta. Verkkoneutraliteetin periaatteen mukaisesti internetyhteyspalvelua tarjoava teleyritys ei siis saa lähtökohtaisesti rajoittaa liikennettä tiettyihin osoitteisiin tai kohdistaa rajoituksia tietyn tyyppiseen liikenteeseen.

Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin niistä perusteista, joilla teleyritys voisi rajoittaa liikennettä. Rajoitusperusteiden luettelo on tarkoitettu tyhjentäväksi. Luettelo vastaisi nykytilannetta ja –käytäntöä.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdassa viitataan ehdotetun 108 §:n 3 momentin 2 kohtaan. Kyse olisi siten niistä tilanteista, joissa viestintäpalvelusopimuksessa on sovittu rajoituksista ja rajoituksia käytetään kyseisessä sopimuksessa määritellyn tarkoitukseen. Internetyhteyspalvelu voitaisiin siten tuotteistaa, mutta siitä olisi mainittava ehdotetun 108 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaisesti tilaajalle.

Lähtökohtaisesti kilpailu on tehokas keino käyttäjien tarpeiden mukaisten liittymien tarjonnan syntymiseen ja teleyrityksillä onkin oltava mahdollisuus tarjota asiakkaille erilaisia internetliittymiä. Tehokas kilpailu edellyttää, että käyttäjä saa sekä sopimusehdoissa että muutoin riittävästi ymmärrettävää tietoa internetliittymän ominaisuuksista. Tärkeitä ominaisuuksia ovat liittymän todellisen tiedonsiirtonopeuden lisäksi liittymän muut ominaisuudet, kuten rajoitukset, jotka vaikuttavat palvelujen ja sovellusten käyttämiseen liittymän kautta.

Sopimusehtojen sisältöä koskevan ehdotetun 108 §:n lisäksi käyttäjien tiedonsaantia turvaavat ehdotetun 129 §:n mukaiset teleyrityksen tiedotusvelvoitteet erinäisistä muutoksista. Näihin kuuluvat muun muassa kapasiteetin hallintaa koskevien liikenteen hallintamenettelyjen käyttöönotto. Tällaisten menettelyjen täytyy luonnollisesti perustua sopimukseen ja kaiken kaikkiaan sopimusehtojen kannalta on olennaista, että teleyritys käyttää erilaisia rajoittavia teknisiä menettelyjä sopimuksen mukaiseen tarkoitukseen.

Tiedonsaantia turvaa osaltaan tarvittaessa myös ehdotettu 130 §, jonka nojalla Viestintävirasto voi päätöksellään velvoittaa teleyrityksiä julkaisemaan tietoja palvelujen laadusta.

Ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan internetyhteyspalvelun tarjoaja saisi rajoittaa liikennettä viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksen perusteella. Tällaisia päätöksiä voi seurata etupäässä muusta lainsäädännöstä, kuten tekijänoikeuslainsäädännöstä, mutta kohdassa tarkoitettuina päätöksinä voitaisiin pitää myös ehdotettujen 264 §:n tai 322 §:n nojalla annettuja päätöksiä häiriöiden korjaamisesta tai ehdotetun 110 §:n 4 momentin mukaisia päätöksiä.

Momentin 3 kohdan mukaan liikennettä saisi rajoittaa myös tietoturvasta huolehtimiseksi ja häiriön korjaamiseksi. Tietoturvallisuuden säännönmukaisesta ylläpitämisestä säädettäisiin ehdotetun IX osan 234 §:ssä ja 235 §:ssä ja välttämättömistä haitallisen liikenteen hallinta- tai suodatustoimenpiteistä ehdotetun X osan 263 §:ssä ja irtikykemisestä äärimmäisenä toimenpiteenä ehdotetussa 264 §:ssä. Luonteenomaista ehdotetun X osan mukaisille tietoturvatyömenpiteille on se, että ne ovat pääsääntöisesti tilapäisiä.

Ehdotetun 1 momentin 4 kohdan mukaan teleyritys voisi hallinnoida liikennettä teknisesti internetyhteyspalvelun ja muun viestintäpalvelun toimivuuden ja laadun ylläpitämiseksi siten kuin IX osan 234 ja 235 §:ssä säädetään. Muulla viestintäpalvelulla tarkoitettaisiin niitä viestintäpalveluja, joita joko internetliittymän tarjoava teleyritys tai muu teleyritys tarjoaa internetyhteyden päällä. Näitä palveluja ovat esimerkiksi sähköposti, VOIP-puhelut tai pikaviestintä. Lisäksi internetyhteyden kautta käytetään laajalti palveluja, jotka eivät ehdotetun lainsäädännön kannalta ole viestintäpalveluja, vaan erilaisia sisältöpalveluja.

Viestintäpalvelujen toimivuuden ylläpito on välttämätöntä ja lain nojalla myös teleyritysten velvollisuus. Koska toimivuuden ja laadun ylläpitäminen erilaisilla liikenteenhallinnan menettelyillä voi näkyä rajoituksina käyttäjälle, ylläpidossa käytettävistä menettelyistä täytyisi informoida tilaajia ja käyttäjiä siten kuin ehdotetuissa 108 ja 129 §:ssä säädetään.

Ehdotetun 2 momentin mukaan internetyhteyspalvelun käytön rajoitukset eivät saisi kuitenkaan olla sellaisia, jotka rajoittaisivat palvelun tarkoituksenmukaista käyttöä. On selvää, että palvelun tulee olla sellainen, että sitä voidaan käyttää siihen tarkoitukseen kuin on sovittu.

Ehdotetun 3 momentin 1 kohdan mukaan internetyhteyspalvelun sopimusperusteiset tai internetyhteyspalvelun tai muun viestintäpalvelun toimivuuden ja laadun vuoksi tehtävät internetyhteyspalvelun rajoitukset eivät saisi estää tilaajan mahdollisuutta käyttää haluamiaan sovelluksia ja palveluja, eivätkä kohtuuttomasti hidastaa internetyhteyspalvelun liikennettä. Ehdotetun momentin tarkoituksena on ensinnäkin määritellä tilaajan ja käyttäjän kannalta ne liittymän keskeiset ominaisuudet, jotka vaikuttavat mahdollisuuksiin hyödyntää erilaisia tarjolla olevia palveluja eli tiedonsiirtonopeus ja sovellusten ja palvelujen käyttömahdollisuus.

Tarkoituksena on myös määritellä ne tilanteet, joita ei voida kokonaisuutena pitää tilaajien ja käyttäjien kannalta hyväksyttävänä. Hyväksyttävää ei ehdotetun momentin mukaan ole se, että tilaajalla ei ole valittavissa internetliittymää, jossa on mahdollista käyttää tämän haluamia sovelluksia ja palveluja tai että internetliittymän tiedonsiirtonopeus hidastuu kohtuuttomasti. Hidastuminen voisi koskea koko internetyhteyttä, mutta myös sen päällä käytettäviä sovelluksia tai palveluja. Ehdotetusta pykälän 6 momentista ilmeni se periaate, että näitä 3 momentissa määriteltyjä internetliittymien ominaisuuksia ja niiden mahdollista heikkenemistä on tarkasteltava markkinoiden kannalta ja tilaajille tarjolla olevien liittymien kannalta, ei yksittäisen internetliittymän kannalta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä rajoitusten arvioimisesta ja niiden käyttämisestä internetyhteyspalvelun riittävän käytettävyyden ja laadun turvaamiseksi.

Jos markkinoilla ei ole kilpailusta huolimatta tilaajille tarjolla riittävän rajoittamattomia internetliittymiä, viranomaisella tulisi olla mahdollisuus puuttua asiaan edistämällä internetliittymiä koskevaa tiedon tuottamista tai sääntelemällä käytössä olevia rajoitusmenettelyjä.

Säännöksellä olisi tarkoitus antaa Viestintävirastolle oikeus puuttua mahdollisiin käyttäjän kannalta kohtuuttomiin ja internetyhteyspalvelun laatua ja käytettävyyttä vaarantaviin rajoituksiin. Erotuksena ehdotetussa 5 momentissa tarkoitettuihin päätöksiin ehdotetun 4 momentin mukaiset määräykset kohdistuvat aina tietynlaiseen toimintaa ja siten kaikkiin tietynlaista toimintaa harjoittaviin yrityksiin. Viestintävirastolle annettava mahdollisuus määrätä rajoitusten arvioimisesta mahdollistaisi sen, että Viestintävirasto voisi tarvittaessa määrittellä ne internetyhteyspalvelun ominaisuudet ja liikenteenhallintamenettelyt, joihin olisi kiinnitettävä huomiota liittymien tuotteistamisessa ja hallinnassa ja joista olisi oltava mahdollista tarvittaessa tuottaa yhteismitallista tietoa.

Määräysten antaminen rajoitusten ja menettelyjen käyttämisestä teleyrityksen internetliittymien tarjonnassa edellyttäisi sitä, että puuttuminen olisi välttämätöntä 3 momentissa määriteltujen tilaajien tarpeiden turvaamiseksi. Määräysten on aina oltava kohtuullisia suhteessa niillä saavutettavaan hyötyyn ja siihen laissa säädettyyn oikeuteen tai velvollisuuteen, jota niillä turvataan. On todennäköistä, että pelkkä sääntelyn selkeyttäminen osaltaan jo riittää ehkäisemään kohtuuttomien rajoitusten käyttöä.

Viestintävirasto voisi tässä yhteydessä myös pyrkiä ehdotetussa 295 §:ssä mainitulla tavalla edistämään toimialan itse- tai yhteis-sääntelyä.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Viestintävirasto voisi päätöksellään velvoittaa internetyhteyspalvelun tarjoajan toteuttamaan ehdotetussa 3 momentissa tarkoitettujen haittojen estämiseksi välttämättömiä menettelyjä tai pidättäytymään sellaisten menettelyjen ja rajoitusten käyttämisestä, jotka aiheuttavat ehdotetussa 3 momentissa tarkoitettua haittaa.

Ehdotetun momentin mukainen päätös voisi kohdistua yhteen tai useampaan teleyritykseen. Päätöksen antaminen voisi olla perusteltua vain sellaisessa tilanteessa, jossa 3 momentissa määritellyt tilaajien tarpeet, esimerkiksi alueellisesti vaarantuvat selvästi, eikä asia ole korjattavissa muilla keinoilla. Päätös voitaisiin antaa toistaiseksi voimassa olevana tai määräaikaisena.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Viestintäviraston olisi määräyksiä ja päätöksiä antaessaan otettava huomioon yleensä tarjolla olevien internetyhteyspalvelujen yleinen laatu ja ominaisuudet. Tällä tarkoitetaan sitä, että arvioinnissa olisi otettava huomioon tekninen kehitys ja palvelujen kehitys ja pyrittävä arvioimaan kokonaisuutena, millaisia ominaisuuksia internetliittymissä tulisi kohtuudella olla tilaajien valittavissa.

111 §. Käyttöoikeus kiinteistön tai rakennuksen sisäiseen verkkoon. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 69 a §:ää Käyttäjän oikeus valita viestintäpalvelun tarjoaja (HE 238/2010 vp.).

Ehdotetun 1 momentin mukaan tilaajan valinnanvapauden turvaamiseksi asunto-osakeyhtiöllä, kiinteistöosakeyhtiöllä tai niihin verrattavalla yhteisöllä, joka omistaa tai hallinnoi kiinteistön sisäistä tai usean kiinteistön välistä kiinteää viestintäverkkoa, joka on liitetty yleiseen viestintäverkkoon, olisi velvollisuus luovuttaa tilaajan valitsemalle teleyritykselle syrjimättömin ehdoin käyttöoikeus kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäisen viestintäverkon vapaana olevaan osaan viestintäpalvelun välittämiseksi kiinteistössä tilaajan päätelaitteisiin. Ehdotettu sääntely poikkeaa viestintämarkkinalain 69 a §:n 1 momentissa säädetystä siten, että voimassa olevan lain mukaan Viestintävirasto asettaa kyseessä olevan velvollisuuden. Ehdotetulla muutoksella turvattaisiin paremmin tilaajan valinnanvapaus.

112 §. Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 61 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., yleispalveludirektiivin liite 1, A osa, c alakohta). Ehdotetut momentit vaihtaisivat paikkaa viestintämarkkinalain 61 §:ään nähden.

113 §. Kytkeykauppa. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 70 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 81/2005 vp., HE 109/2008 vp., HE 238/2010 vp.).

Viestintämarkkinalain 70 §:n 2 momenttia ei ehdoteta uuteen sääntelyyn. Kyseisessä momentissa kielletään kytkeykauppa GSM-matkaviestinverkon liittymää koskevissa sopimuksissa, jollei kyse ole käyttötarkoitukseltaan tavanomaisesta matkapuhelimesta poikkeavan pöytäpuhelimien, turvapuhelimien

tai muun vastaavan GSM-matkaviestinverkon puhelimen ja liittymän kytkykaupasta. Teknisen kehityksen myötä sääntelylle ei ole enää tarvetta.

Viestintämarkkinalain 70 §:n 4 momentin mukainen kytkykaupan irtisanomista koskeva sääntely ehdotetaan lisättäväksi viestintäpalvelusopimuksen irtisanomista koskevaan 116 §:ään.

Ehdotettu 3 momentti vastaa pääosin viestintämarkkinalain 70 §:n 5 momenttia. Esto olisi kuitenkin kuluttajan pyynnöstä purettava viipymättä, kun liittymäsopimus päättyy. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan esto on kuluttajan pyynnöstä purettava kahdessa viikossa siitä, kun liittymäsopimus päättyy. Voimassa oleva sääntely jatkaa eston voimassaoloa tarpeettomasti kahdella viikolla vielä sopimuksen päättymisen jälkeen.

114 §. Sopimuksen muuttaminen. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 71 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin 20 artikla).

Viestintämarkkinalain 71 §:n 1 momentin 3 kohta, jonka mukaan teleyritys saa muuttaa toistaiseksi voimassa olevan viestintäpalvelusopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimusehtoja kuluttajan vahingoksi muusta erityisestä syystä olosuhteiden olennaisesti muututtua, ei ehdoteta sisällytettäväksi esitettyyn lakiin. Aiemmin edellä mainittu yleissäännös on katsottu tarpeelliseksi, koska sopimukset ovat yleensä pitkään voimassa, minkä vuoksi ajoittain on saattanut ilmetä perusteltua tarvetta muuttaa sopimuksen ehtoja. Olosuhteiden muutos ei kuitenkaan olisi kilpailevilla markkinoilla hyväksyttävä sopimuksen muutosperuste. Teleyritys voisi tehdä toistaiseksi voimassa olevaan sopimukseen tarvittavia maksuja ja muita sopimusehtoja koskevia muutoksia ehdotetun 1 momentin 1 kohdan nojalla kuluttajan vahingoksi, kun muutos on sopimusehdoissa yksilöity. Tällöin myös edellytetään, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu.

Viestintämarkkinalain 71 §:n 4 momentin irtisanomista koskeva sääntely esitetään keskitettäväksi viestintäpalvelusopimuksen irtisanomista koskevaan 116 §:ään.

Ehdotettu 4 momentti vastaa Viestintämarkkinalain 71 §:n 5 momenttia. Ehdotetus-

sa momentissa säädetään kuitenkin edellä kerrotun perusteella käyttäjän sijasta tilaajasta.

115 §. Viestintäpalvelun sulkeminen ja käytön rajoittaminen. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 73 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., yleispalveludirektiivin liite 1, A osa, e alakohta).

Liittymän sulkemista ja käytön rajoittamisesta koskeva viestintämarkkinalain 73 § koskee pelkästään puhelinverkon liittymiä. Ehdotettu säännös laajennettaisiin koskemaan kaikkia viestintäpalveluja.

Ehdotettu 5 momentti on uusi. Momentin mukaan se, mitä pykälässä on säädetty teleyrityksen oikeudesta estää viestintäpalvelun käyttö, ei rajoita teleyrityksen velvollisuutta estää viestintäpalvelun käyttö toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksen perusteella.

116 §. Sopimuksen irtisanominen. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 70, 70 a, 71 ja 75 §:n sopimuksen irtisanomista koskeva sääntely (HE 112/2002 vp., HE 81/2005 vp., HE 109/2008 vp., HE 238/2010 vp.).

Sääntelyä esitetään muutettavaksi koskemaan viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän irtisanomisoikeuden sijasta tilaajan irtisanomisoikeutta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan, jos sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta. Valtionhallinnon toimenpiteet, jotka ovat teleyritysten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella, kuten esimerkiksi hintoihin vietävät alv-korotukset, eivät antaisi tilaajalle oikeutta irtisanoa määräaikaista sopimusta. Sääntely koskisi niitä lainsäädäntömuutoksia, joilla on suora vaikutus hintaan, kuten esimerkiksi alv-korotuksia koskevia muutoksia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan teleyrityksen olisi irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti. Teleyrityksen tulisi sopimuksen irtisanomisessa noudattaa ehdotetun 108 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaista sopimuksen irtisanomismenettelyä, jonka mukaan määräytyy myös sopimuksen irtisanomisaika.

117 §. Sopimuksen purkaminen. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkina-

lain 67 h ja 75 §:n sopimuksen purkamista koskeva sääntely (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp.). Sääntelyä esitetään muutettavaksi koskemaan viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sopimuksen purkuoikeuden sijasta tilaajan sopimuksen purkuoikeutta sekä puhelinverkon liittymäsopimuksen purkamisen sijasta viestintäpalvelusopimuksen purkamista.

Ehdotettuun 1 momentin mukaan tilaajalla olisi oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus suullisesti tai kirjallisesti.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohtaan esitetään, että käyttäjän lisäksi myös tilaajan tuomio säännöksessä esitetystä tilanteesta antaa teleyritykselle oikeuden purkaa viestintäpalvelusopimus. Liittymän sijasta teko voisi tapahtua viestintäpalvelua käyttäen.

118 §. *Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidätyä maksusta.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 67 a §:ää (HE 231/2005 vp.).

Ehdotetussa pykälässä esitetään, että eräiltä osin viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän lisäksi tai sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

119 §. *Vakiokorvaus.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 67 b §:ää (HE 231/2005 vp., HE 272/2009 vp.).

Ehdotetussa pykälässä esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

120 §. *Virhe viestintäpalvelun toimituksessa.* Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 67 d §:n ja 72 §:n virhesääntely (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp.). Tavoitteena on selkeyttää nykytilaa siten, että kaikki viestintäpalvelun virhetilanteet sisältyisivät samaan säännökseen.

Ehdotettu 1 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 67 d §:ää.

Ehdotetussa 2 momentissa selkiytetään virhesäännöksen soveltumista tilanteissa, joissa palvelun keskeytys aiheutuu viestintäverkon kunnossapito- ja rakennustöistä tai tietoturvaan liittyvistä toimenpiteistä. Viestintämarkkinalain 72 §:n 2 ja 3 momentissa on säädetty korvauksista yli 48 tuntia kestävien kunnossapito- ja rakennustöiden sekä tietoturvatöiden osalta. Tästä erillisestä hyvitys- ja korvaussääntelystä luovuttaisiin sääntelyn selkiyttämiseksi. Samalla teleyri-

tysten oikeutta keskeyttää viestintäpalvelun toimittaminen välttämättömien kunnossapito- ja rakennustöiden sekä tietoturvatöiden takia ilman virhevastuuta rajoitettaisiin enintään 24 tuntiin kalenterikuukaudessa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan viestintäpalvelun virheeksi ei katsottaisi tilannetta, jossa teleyritys tekee suunniteltuja korjaus- ja huoltotöitä tai tietoturvaan liittyviä toimenpiteitä viestintäverkossa. Säännöksessä tarkoitettaisiin tilanteita, joissa teleyritykset tekevät ennalta suunniteltuja korjaus- ja huoltotöitä tai tietoturvatöitä, jotka ovat välttämättömiä viestintäpalvelujen toimivuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Tällaiset suunnitellut keskeytykset jäisivät virhesääntelyn ulkopuolelle silloin, kun keskeytyksistä on ilmoitettu palvelujen käyttäjille etukäteen ja keskeytysten yhteenlaskettu kesto ei ylitä 24 tuntia kalenterikuukaudessa. Koska tällaisia palvelujen katkoksia ei katsottaisi viestintäpalvelun virheeksi, ei käyttäjillä tai tilaajilla myöskään olisi oikeutta vaatia katkoksesta hinnanalennusta tai vakiohyvitystä 122 §:n mukaisesti. Säännöksen soveltamisen ulkopuolelle jäisivät yllättävistä ja äkillisistä korjaustöistä tai tietoturvatöistä aiheutuvat keskeytykset, joista ei ole informoitu säännöksen edellyttämällä tavalla tehokkaasti etukäteen. Tällaisia keskeytyksiä voisivat olla esimerkiksi myrskyistä aiheutuvien tuhojen korjaustöiden tai sähkönsyötön keskeytyksen aiheuttamat käyttökatkokset tai esimerkiksi tilanteet, joissa LVI- tai tietyöt ovat aiheuttaneet kaapelivian. Tällaisia tilanteita arvioitaisiin lähtökohtaisesti viestintäpalvelun virheenä, jolloin keskeytyksen osalta tulisivat harkittavaksi ehdotetun 122 §:n mukaiset seuraamukset..

121 §. *Virheen oikaisu.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 67 e §:ää (HE 272/2009 vp.).

Pykälässä ehdotetaan, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

122 §. *Hinnanalennus ja vakiohyvitys.* Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat asiallisesti viestintämarkkinalain 67 f §:ää (HE 231/2005 vp., HE 272/2009 vp.).

Pykälässä ehdotetaan, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

Ehdotetun 3 momentin mukaan oikeutta vakiohyvitykseen ei olisi, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen ylivoimaisesta esteestä. Tällainen tilanne saattaisi olla kysymyksessä esimerkiksi silloin, kun keskeytys on johtunut kolmannen tahon tekemien LVI- tai tietöiden aiheuttamasta kaapelivias- ta. Arvioitavaksi voisi tulla myös oikeus vakiohyvitykseen tilanteissa, joissa toimituksen keskeytymisen syynä on myrskytuhoista aiheutuva sähkönsyötön häiriö. Teleyrityksillä on velvollisuus varautua tämän lain ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti viestintäverkkoihin kohdistuviin sähkönsyötön häiriöihin. Myrskytuhot aiheuttavat kuitenkin ajoittain sähkönsyötön häiriöitä, jotka kestävät pidempään kuin mihin on viestintämarkkinalain ja Viestintäviraston määräysten mukaan varauduttava. Vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevana esteenä pidettäisiin esimerkiksi myrskytuhojen aiheuttamista sähkönsyötön häiriöistä johtuvia keskeytyksiä, jos teleyritys osoittaa varautuneensa sähkönsyötön häiriöihin lainsäädännön ja Viestintäviraston määräysten mukaisesti. Tällöin palvelun käyttäjillä ei olisi oikeutta vakiohyvitykseen keskeytyksen vuoksi. Kysymyksessä olisi kuitenkin viestintäpalvelun virhe, jolloin tilaajalla olisi oikeus keskeytystä vastaavaan hinnanalennukseen.

123 §. Vahingonkorvausvelvollisuus. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 67 c §:n ja 67 g §:n vahingonkorvaussäätely (HE 231/2005 vp.).

Pykälässä ehdotetaan, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

124 §. Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 67 i §:ää (HE 231/2005 vp.).

Pykälässä ehdotetaan, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuu tilaajaan.

125 §. Viestintäpalvelun oikeudeton käyttö. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 76 ja 79 a §:n (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp., HE 169/2009 vp.) sääntely.

Ehdotettu 1 momentti laajennettaisiin viestintämarkkinalain 76 §:ssä mainittujen tahojen ohella koskemaan tilaajaa. Lisäksi pykä-

lässä ehdotetaan viestintämarkkinalaissa säädetyn kuluttajan ja eräiltä osin käyttäjän sijasta sääntelyn kohdistumista tilaajaan. Pykälässä ehdotettujen vastuiden osalta on katsottu tarpeelliseksi ulottaa sääntely koskemaan kuluttajan sijasta myös tilaajaa, huomioiden erityisesti ns. pienryttäjä (esimerkiksi kampaamoyrittäjät) asema. Pykälässä ehdotetaan myös, että viestintämarkkinalaissa säädetyn liittymän ja puhelimen sijasta kyse olisi kattavammin viestintäpalvelusta, sekä matkapuhelimen tai matkapuhelimen hallinnoinnissa käytettävän älykortin sijasta kyse olisi viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävästä välineestä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan teleyrityksellä olisi sille voimassa olevassa laissa annetun oikeuden sijasta velvollisuus sulkea viestintäpalvelu välittömästi pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanotettuaan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan tilaaja vastaa viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä vain, jos välineen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö on johtunut tilaajan huolimattomuudesta, joka ei ole lievää.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tilaaja ei vastaa viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä siltä osin kuin viestintäpalvelua on käytetty sen jälkeen, kun tilaaja tai käyttäjä on tehnyt teleyritykselle ilmoituksen siitä, että viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävä väline on kadonnut, se on oikeudettomasti toisen hallussa tai että välinettä on oikeudettomasti käytetty.

126 §. Suljetun viestintäpalvelun avaaminen. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 74 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp.).

Ehdotetussa pykälässä esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn liittymän sijasta sääntely koskisi viestintäpalvelua.

Ehdotetussa 1 momentissa esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuisi tilaajaan.

127 §. Teleyrityksen velvollisuus rajoittaa viestintäpalvelun käyttöä. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 77 §:ää (HE 112/2002 vp.).

Voimassa oleva laki koskee pelkästään puhelinverkon liittymän kautta tarjottavia pal-

veluja. Ehdotettu pykälä koskisi kaikkia viestintäpalveluja, joita tarjotaan käyttäen toisen teleyrityksen verkkoa tai verkon osaa.

128 §. *Teleyrityksen, palveluntarjoajan ja myyjän yhteisvastuu.* Ehdotettu pykälä olisi uusi. Teleyrityksellä, palveluntarjoajalla ja myyjällä olisi yhteisvastuu vastaavasti kuin on säädetty kuluttajansuojalain 7 luvun 39 §:ssä luotonantajan ja myyjän tai palveluksen suorittajan yhteisvastuusta.

Ehdotettu yhteisvastuu liittyisi myytyihin hyödykkeisiin, toisin sanoen tavaroihin, tuotteisiin ja palveluihin. Sääntely tulisi sovellettavaksi teleyritysten osalta silloin, kun kuluttaja maksaa myyjän tai palveluntarjoajan tarjoamia tavaroita, tuotteita tai palveluja (esimerkiksi automaattista ostetut palvelut, ajanvietepelit) matkapuhelimella ja tavaroista, tuotteista ja palveluista peritään maksu puhelinlaskun yhteydessä. Matkapuhelimella on mahdollista maksaa myös tuotteita myymälöissä (esimerkiksi ruokapaikoissa). Lisäksi erilaisissa verkkokaupoissa voidaan ostokset maksaa matkapuhelimella. Matkapuhelimella voidaan maksaa myös erilaisia palveluja, kuten bussiliput, parkkimaksut yms. Ehdotetun säännöksen olisi tarkoitus koskea kaikkea matkapuhelimella tapahtuvaa tavaroiden, tuotteiden ja palvelujen maksamista.

Teleyritykset ja luottokorttiyritykset voidaan rinnastaa toisiinsa siten, että molemmat saavat tuloja toimiessaan kuluttajan ja tavarantalon/tuotteen myyjän tai palveluntarjoajan välissä maksujen välittäjinä. Onkin perusteltua, että kuluttajalla olisi edellä mainittuun kuluttajansuojalain luotonantajavastuusääntelyyn nähden samantasoinen suoja teleyrityksiä kohtaan maksaessaan tavaroita, tuotteita ja palveluja matkapuhelimella.

Kun tavaroita, tuotteita tai palveluja ostetaan matkapuhelimella ja maksaminen tapahtuu jälkikäteen puhelinlaskulla, on kyse luottolla maksamisesta ja luottokorttisääntelyyn rinnasteisesta tilanteesta. Matkapuhelinliittymä on tällöin luottokortin kaltainen maksuväline, jota tulisi koskea samantapainen vastuusääntely kuin luottokorttienkin osalta. Tämä on kuluttajien suojaamiseksi katsottu tarpeelliseksi. Eroa ei tulisi olla siinä, maksetaanko tavara, tuote tai palvelu matkapuhelimella vai luottokortilla. Teleyritysten tulisi ottaa vastuu siitä, keiden yritysten kanssa

ne tekevät sopimuksen palveluista ja niiden laskutuksesta.

Ehdotetun 1 momentin mukaan kuluttajalla, jolla on oikeus pidättyä maksusta taikka saada hinnan palautusta, vahingonkorvausta tai muu rahasuoritus palveluntarjoajalta tai myyjältä tämän sopimusrikkomuksen johdosta, on tämä oikeus myös sitä teleyritystä kohtaan, joka on laskuttanut kuluttajalta hyödykkeen. Teleyritys ei olisi kuitenkaan velvollinen maksamaan kuluttajalle enempää kuin on tältä saanut maksuina.

Ehdotetun 2 momentin mukaan, jos palvelun toimittaminen keskeytetään tai jos palveluun liittyvä palveluntarjoajan ja kuluttajan välinen sopimus puretaan, kuluttaja voisi vedota ennen palvelun keskeyttämistä tai sopimuksen purkua suoritettun maksun palauttamisen osalta myös palvelun laskuttanutta teleyritystä kohtaan.

129 §. *Erinäisistä muutoksista tiedottaminen.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 81 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin 21 artiklan 3 kohdan b, d ja f alakohdat).

Ehdotetussa 1 momentissa esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuisi tilaajaan.

Ehdotetussa 90 §:ssä säädetään saatavilla olevien yleispalvelutuotteiden ja -palvelujen tiedottamisvelvollisuudesta.

130 §. *Palvelun laatu koskeva julkaisovelvollisuus.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 82 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 81/2005 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin 22 artikla ja liite III).

2 luku Yleistä puhelinpalvelua koskevat erityiset säännökset

131 §. *Puhelinnumeron siirrettävyys.* Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 51 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin 30 artikla).

Ehdotetussa 1-2 momentissa esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuisi tilaajaan. Ehdotetussa 4 momentissa sääntely kohdistuisi käyttäjän lisäksi tilaajaan.

132 §. *Automaattinen soitonsiirto.* Pykälä vastaa asiallisesti sähköisen viestinnän tietosuojalain 23 §:ää (HE 125/2003 vp., säh-

köisen viestinnän tietosuojadirektiivin 11 artikla).

Ehdotetussa pykälässä esitetään, että sähköisen viestinnän tietosuojalaissa säädetyn käyttäjän lisäksi sääntely kohdistuisi tilaajaan.

133 §. Liittymän tunnistus. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi sähköisen viestinnän tietosuojalain 22 § (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 8 artikla) ja viestintämarkkinalain 64 § (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivin 29 artikla ja liite I, B osa, b alakohta).

134 §. Oikeus seurata maksun kertymistä. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 64 a §:ää (HE 109/2008 vp., yleispalveludirektiivin liite 1, A osa, g alakohta).

Ehdotetussa pykälässä esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän lisäksi sääntely kohdistuisi tilaajaan.

135 §. Laskun erittely ja yhteyskohtainen erittely. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 80 § ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 24 §.

Ehdotettuun 1 momentissa olisi uusi 8 kohta, jonka mukaan ehdotetussa 4 momentissa tarkoitettujen lisämaksulliset erät tulisi eritellä nimenomaisesti laskulle. (HE 112/2002 vp., HE 125/2003 vp., HE 144/2011 vp.).

136 §. Oikeus rajoittaa liittymän käyttöä muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen. Pykälässä esitetään yhdistettäväksi viestintämarkkinalain 78 ja 79 § (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin liite I, A osa, b ja e alakohta). Ehdotetussa pykälässä esitetään, että viestintämarkkinalaissa säädetyn käyttäjän sijasta sääntely kohdistuisi tilaajaan.

1.6 VI OSA Viestinnän luottamuksellisuus ja yksityisyyden suoja

Viestinnän luottamuksellisuutta ja yksityisyyden suoja koskeva osa vastaa voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 2, 3 ja 4 lukuja sillä lisäyksellä, että sääntely ulotettaisiin muihinkin viestinnän välittäjiin kuin teleyrityksiin, yhteisötilaajiin ja lisäarvopalvelun tarjoajiin. Sääntelyyn sisällytettäisiin myös radiotaajuuksista ja telelaitteista

annetun lain 37 §:n mukainen radioviestinnän luottamuksellisuutta koskeva sääntely.

Osassa ehdotetaan, että tunnistamistiedon käsitteestä luovutaan ja tunnistamistietoa vastaisi välitystiedon käsite. Tunnistamistiedon käsite sekoitetaan usein yleiskielessä erilaisiin tunnistautumiseen liittyviin palveluihin. Välitystiedon määritelmä kuvaisi myös paremmin sitä, että tieto liittyy viestinnän välittämiseen.

Samoin paikkatiedon käsitteestä luovuttaisiin ja se korvattaisiin käsitteellä sijaintitieto. Paikkatieto mielletään suomenkielessä laajemmaksi kuin sijaintitieto. Paikkatietoa voi sijainnin lisäksi olla jokin muu ominaisuus, joka voidaan yhdistää paikkaan.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 §:n 3 momenttia, joka koskee verkkosivustojen selaamisesta kertyvien tunnistamistietojen luottamuksellisuutta, ei ole ehdotettu siirrettäväksi tietoyhteiskuntakaareen. Verkkosivujen selaamisesta kertyvät välitystiedot ovat viestinnän välittäjien näkökulmasta luottamuksellisia ilman erityissäännöstä ehdotetun 1 momentin perusteella. Verkkosivun ylläpitäjät käsittelevät viestintää sen toisena osapuolena. Viestinnän osapuolena kerättyjen luonnollista henkilöä kuvaavien tietojen käsitteilyä säännellään henkilötietolaissa.

1 luku Sähköisen viestin ja välitystietojen käsittely

137 §. Viestin ja välitystietojen luottamuksellisuus. Ehdotetussa pykälässä säädetään sähköisen viestinnän luottamuksellisuudesta sekä siitä, kenellä on oikeus ja missä tilanteissa käsitellä viestejä ja niiden välitystietoja.

Ehdotettu 1 momentti vastaa sisällöllisesti sähköisen viestinnän tietosuojalain 8 §:n 1 momenttia. Informatiiviseksi tarkoitettu säännös on tarpeen, sillä merkittävä osa sähköistä viestintää koskevista tulkintaepäselvyyksistä johtuu käytettävissä olevien käsittelyoikeuksien virheellisestä arvioinnista. Tulkintaepäselvyyksien taustalla on ollut usein se, että sähköisen viestinnän tietosuojalaissa määriteltyjä tunnistamistietojen (välitystietojen) käsittelyperusteita on pidetty tarpeettoman tiukkoina välttämättömien toimenpiteiden suorittamiseksi. Arvioinnissa ei

ole kuitenkin aina huomioitu sitä, että tilanteessa toimitaan usein viestinnän toisena osapuolena.

Viestinnän osapuolella tarkoitetaan viestin lähettäjä ja sitä, jolle viesti on tarkoitettu. Osapuoli voi olla joko luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osapuolia voivat siten olla esimerkiksi luonnolliset henkilöt, yritykset, työnantajat ja internetsivustojen sekä muiden verkkopalvelujen ylläpitäjät.

Perinteinen osapuolten välisestä viestinnästä on kahden luonnollisen henkilön toisilleen lähettämät yksityisasiota koskevat viestit. Viestinnän osapuolia ovat tällöin sekä viestin lähettäjä että sen vastaanottaja. Tilanne ei muutu, vaikka yksityisasiota koskeva viesti lähetettäisiin viestin vastaanottajalle työnantajan tarjoamaan viestintäpalveluun.

Toinen tyypillinen osapuolten välistä viestintää koskeva esimerkkitalanne on luonnollisen henkilön ja yhteisön välinen viestintä. Esimerkiksi luonnollisen henkilön vieraillessa yhteisön, kuten esimerkiksi yrityksen, verkkosivuilla, on kysymyksessä luonnollisen henkilön ja yhteisön välinen viestintätapahtuma. Luonnollisen henkilön ja yhteisön välistä viestintää kuvaava esimerkkitalanne on myös luonnollisen henkilön nimenomaisesti yhteisölle suuntaama viesti, joka ei sisällä yksittäiselle yhteisön edustajalle suunnattua viestintää. Kysymyksessä voi olla esimerkiksi osoitteeseen *tilaukset@yritys.fi* lähetetty pyyntö tarjouksen esittämisestä.

Luonnollisen henkilön ja yhteisön välisestä viestinnästä on kyse myös tilanteessa, jossa yrityksen työntekijä kirjautuu työpaikan leimauslaitteella töihin. Leimauslaite lähettää tiedon leimautumisesta tapahtuman kirjaavalle palvelimelle. Viestinnän osapuolina ovat palveluun kirjautuva työntekijä ja tiedon vastaanottava yritys. Vaikka välitettävän viestin tietosisältöä voidaan pitää vähäisenä, suojataan viestiä tästä huolimatta ulkopuolisten suorittamilta perusteettomilta toimenpiteiltä.

Myös henkilön kirjautuminen esimerkiksi internetissä tarjottavaan viestintäpalveluun on osapuolten välistä viestintää. Varsinaisessa palveluun kirjautumisessa viestinnän osapuolia ovat kirjautuva henkilö ja palveluntarjoaja.

Sen sijaan, jos palveluntarjoaja tarjoaa viestien välittämistä palvelussaan, on palve-

luntarjoaja viestinnän välittäjän eli kolmannen osapuolen roolissa palvelun sisällä tapahtuvaan, kirjautumisen jälkeen palvelua hyödyntäen lähetettyihin viesteihin nähden. Kirjautumisen jälkeen tapahtuvaa muiden osapuolten välistä viestintää voidaan käsitellä ainoastaan laissa yksilöidyillä perusteilla.

Kaikille avointen keskustelupalstojen osalta viestinnän osapuolina toimivat esimerkiksi sanomalehtien keskustelupalstoja vastaavasti viestin lähettäjä ja sen palvelussaan yleisesti vastaanotettavaksi julkaiseva palveluntarjoaja.

Facebookin kaltaiset sosiaalisen median palvelut sijoittuvat edellä kuvatun kahden esimerkin välimaastoon. Tällaiset palvelut tarjoavat tyypillisesti käyttäjilleen mahdollisuuden sekä rajatulla piirillä tapahtuvaan että kaikille avoimeen viestintään. Tällaisissa tilanteissa palveluntarjoajan suhde viestintätapahtumaan on arvioitava tapauskohtaisesti.

Viestinnällä ei myöskään ole välttämättä aina kahta osapuolta. Osapuoli voi myös lähettää viestejä itselleen. Tällaista sisäistä viestintää, jota voidaan kutsua myös tiedonsiirroksi tai datasiirroksi, on tämän lain näkökulmasta katsottuna esimerkiksi se, kun kaupan kassalaitte lähettää yleisen viestintäverkon välityksellä keskusvarastolle tiedon tietyn tuotteen myymisestä.

Esimerkit osoittavat, että käyttäjän näkökulmasta tarkasteltuna viestintätapahtuma saattaa sisältää useita erillisiä viestintätapahtumia ja osapuolia. Kysymys nousee esiin arvioitaessa keskustelupalstalle lähetettyyn viestiin liittyvien välitystietojen käsitteilyperustetta. Teknisessä mielessä tarkasteltuna keskustelupalstalle lähetettyä viestiä voidaan pitää samankaltaisena tilanteena kuin silloin kun sanomalehtien yleisönosastoille lähetetään kirjeitä julkaistavaksi. Tällöin sanomalehti, jolle kirje on tarkoitettu, on viestinnän osapuoli. Viestinnän osapuolena kerättyjen tietojen käsittelyä säännellään palvelua koskevassa sopimuksessa, henkilötietolaissa ja mahdollisesti muussa lainsäädännössä.

Eräs poikkeuksellinen tilanne viestinnän osapuolia tarkasteltaessa on viestinnän toisen osapuolen menehtyminen. Tällaisessa tilanteessa vainajan perillisten on katsottu tulevan yleisseuraannon perusteella vainajan henki-

lökohtaisten viestien osalta viestinnän osapuoliksi vainajan sijaan.

Ehdotettu 2 momentti vastaa radiolain 37 §:ää (HE 75/2004).

Ehdotettu 3 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 8 §:n 2 momenttia (HE 125/2003 vp., HE 158/2007 vp.).

Ehdotettu 4 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 5 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 48/2007 vp.).

138 §. *Viestinnän välittäjän yleiset käsittelyperiaatteet.* Ehdotetut 1-3 momentit vastaavat sähköisen viestinnän tietosuojalain 8 §:n 3 momenttia (HE 125/2003 vp., HE 158/2007 vp.).

Ehdotettu 4 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 9 §:n 2 momenttia (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.).

139 §. *Käsittely viestinnän välittämiseksi ja palvelun toteuttamiseksi sekä tietoturvasta huolehtimiseksi.* Ehdotetussa pykälässä oikeutetaan viestinnän välittäjät käsittelemään välittämiään viestejä ja välitystietoja siinä määrin kuin käsittely on tarpeen viestinnän välittämiseksi ja sovitun palvelun toteuttamiseksi sekä niiden tietoturvasta huolehtimiseksi.

Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sähköisen viestinnän tietosuojalain 9 §:ää. Ehdotetussa säännöksessä on huomioitu se, että viestien välittäminen edellyttää aina myös viestien automatisoidusti suoritettavaa käsittelyä niiden siirtämiseksi lähettäjältä vastaanottajalle. Tästä johtuen välitystietojen käsittelylle asetetut rajoitukset on välttämätöntä ulottaa kattamaan myös viestinnän välittämiseksi, sovitun palvelun toteuttamiseksi ja tietoturvasta huolehtimiseksi tapahtuva viestien käsittely.

Lisäksi ehdotetussa säännöksessä on korostettu viestinnän osapuolen oikeutta antaa suostumuksensa omaan viestintäänsä liittyvien viestien ja välitystietojen laissa asetettuja reunaehtoja laajempaan käsittelemiseen tietyn palvelun toteuttamiseksi. Tällaisissa tilanteissa palvelua tarjoavalla toimijalla on kuitenkin korostettu vastuu osapuolen antaman suostumuksen vapaaehtoisuudesta, tarkkarajaisuudesta, nimenomaisuudesta ja ennen kaikkea suostumuksen antajan tietoisuudesta siitä, mihin hän on suostumuksensa antamassa. Myös suostumukseen perustuva käsittely on toteutettava siten, että puututaan mahdol-

lisimman vähän viestinnän osapuolen yksityisyyteen.

Erityisesti on huomattava, että ehdotetussa 2 momentissa asetetaan viestin ja välitystietojen käsittelijälle erityisiä rajoituksia käsittelylle.

140 §. *Käsittely laskutusta varten.* Ehdotettu pykälä vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 10 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 144/2011 vp. ja sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 6 artikla 2 ja 4 kohta).

141 §. *Käsittely markkinointia varten.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sähköisen viestinnän tietosuojalain 11 §:ää (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 6 artikla 3 ja 4 kohta). On huomattava, että aiemmin säännös koski myös lisäarvopalveluja. Nyt ehdotetaan, että lisäarvopalvelut sisältyvät edellä 172 §:ssä esitettyyn sovitettuun palveluun.

142 §. *Käsittely teknistä kehittämistä varten.* Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 12 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.).

143 §. *Käsittely tilastollista analyysiä varten.* Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 12 a §:ää (HE 48/2008 vp.).

144 §. *Käsittely väärinkäytöstapauksissa.* Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 13 §:ää sellaisena kuin se oli tarkoitettu HE 125/2003 vp. Sääntelystä ehdotetaan kumottavaksi voimassa olevan lain 13 a-k §. Pakkokeinolain 10 luvun 6 §:n muutos (voimaan 1.1.2014), jossa esitutkintaviranomaiselle voidaan antaa lupa rikoksesta epäillyn hallussa olevan tai oletettavasti muuten käyttämän teleosoitteen tai telepäätelaitteen televalvontaan, kun epäiltyä on syytä epäillä muun muassa telesoitetta tai telepäätelaitetta käyttäen tehdystä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta (muun muassa yrityssalaisuuden rikkominen), poistaa erityissääntelyn tarpeellisuuden. Kun 13 a-k § säädettiin, perusteena säännösten välttämättömyydelle oli, että esitutkintaviranomaisella ei ollut mahdollisuutta saada yrityssalaisuusvuototapauksissa epäillyn tunnistamistietoja (välitystietoja) esitutkintaan.

Voimassa olevat säännökset käsittävät myös ns. tunnistamistietojen (välitystietojen)

käsittelyn luvattoman käytön tapauksissa. Käytännössä tunnistamistietojen (välitystietojen) käsittely luvattoman käytön ja tietoturvaa vaarantavissa tilanteissa on äärimmäisen hankalaa erottaa toisistaan.

145 §. *Käsittely teknisen vian tai virheen havaitsemiseksi.* Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 14 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.).

146 §. *Käsittelyä koskevien tietojen tallentaminen.* Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sähköisen viestinnän tietosuojalain 15 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.). On kuitenkin huomattava, että koska muutoin sääntely ehdotetaan ulottuvaksi koskemaan kaikkia viestinnän välittäjiä, on tarpeen rajoittaa muilla perusteilla käsittelytietojen tallentamista. Sellaisesta tietojärjestelmissä tapahtuvasta käsittelystä, jossa käsitellään luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan kannalta keskeisiä välitystietoja, olisi ehdotetun säännöksen mukaan niin sanotut käsittelyn lokitiedot tallennettava. On kuitenkin selvää, että useat viestinnän välittäjien käytössä olevat järjestelmät eivät tue välitystietojen käsittelyä koskevien tietojen tallennusta. Moniin tällaisiin järjestelmiin toiminallisuutta ei ole edes mahdollista rakentaa kohtuullisin kustannuksin. Lisäksi voi olla sellaisiakin järjestelmiä, joille valmistajan tuotetuki on jo loppunut ja näin ollen uusia ominaisuuksia kyseisiin järjestelmiin ei ole enää saatavilla. Muun muassa teleyrityksillä on myös käytössään paljon sellaisia aktiivilaitteita, (reitittimiä, keskuksia, kytkimiä yms.), joita ei ole tarkoitettu välitystietojen käsittelyä koskevien tietojen tallentamiseen, eikä näihin järjestelmiin kyseistä toiminnallisuutta ole saatavilla.

Olennaista sääntelyn kannalta onkin, että viestinnän välittäjät itse kartoittavat järjestelmiensä ja palvelujensa välitystietojen hallintaprosessit ja luovat henkilöstön saatavilla olevat, riittävän yksityiskohtaiset ohjeet välitystietojen käsittelystä eri tarkoituksia varten.

Viestinnän välittäjien olisikin määriteltävänä välitystietojen hallintaprosessit ja järjestelmät, joiden sisältämällä tiedoilla on välittömästi ja keskeistä merkitystä viestinnän luottamuksellisuudelle, ja toteutettava välitystietojen käsittelyä koskevien tietojen (lokitiedot) tallennus näiden osalta.

Näitä järjestelmiä ovat sellaiset järjestelmät joissa välitystietoja säilytetään muutoin kuin vain lyhytaikaisesti, joissa välitystietoja käsitellään luonnollisten henkilöiden toimesta ja joissa välitystietojen käsittelytapahtumat voidaan kohdistaa tietyn viestinnän osapuolen viestintätapahtumaan tai -tapahtumiin. Esimerkkejä tällaisista järjestelmistä ovat tiikkivarastot, laskutusjärjestelmät sekä erilaiset viestintätapahtumien historiatietojen analysointiin käytetyt järjestelmät. Tallennusvelvoite ei koske anonyymien ja/tai summatun tietoaineiston käsittelyä.

Erityisen merkittäväksi ehdotetun säännöksen toimivuuden kannalta muodostuu myös ehdotetun 2 momentin Viestintävirastolle annettu oikeus antaa tarkempia määräyksiä tallentamisen ja säilyttämisen teknisestä toteutamisesta.

2 luku Viranomaistoimintaan liittyvät tiedot

Ehdotetun luvun sääntely perustuu tunnistamistietojen tallentamista koskevaan neuvoston ja parlamentin direktiiviin 24/2006/EY.

147 §. *Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten.* Ehdotetussa 1 momentissa säädetään välitystietojen tallentamisvelvollisuuden toteuttamisvelvollisista teleyrityksistä sekä toteuttamisvelvollisuuden sisällöstä pääpiirteittäin. Säännös vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 14 a §:n 1 momenttia sillä erotuksella, että ainoastaan sisäasiainministeriön erikseen nimeämän teletointailmoituksen antamiseen velvollisen teleyrityksen on tallennettava välitystietoja viranomaistarpeita varten. Muutos on tarpeen siksi, että välitystietojen tallentamisvelvollisuuden edellyttämät laitteet ja ohjelmistot korvataan teleyrityksille valtion varoista siten kuin ehdotetun lain 290 §:ssä säädetään.

On yhteiskunnan varojen käytön kannalta perusteltua, että sisäasiainministeriö, jonka hallinnonala tietojen tallentaminen palvelee ja jonka budjetista tallentaminen kustannetaan, voi määritellä ne teleyritykset, joille on rikoksen estämisen ja selvittämisen tarpeiden valossa tarkoituksenmukaista kustantaa tietojen tallentamisen edellyttämät laitteet ja ohjelmistot. Kun muutoksella rajoitetaan niiden

teleyritysten määrää, rajoitetaan myös tallennettavien tietojen määrää. Tällä myös suojataan paremmin kansalaisen yksityisyyttä.

Ehdotettu 2 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 a §:n 2 momenttia (HE:t 158/2007 ja 222/2010).

Ehdotettu 3 momentti vastaa pääosin sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 343/2008) 14 a §:n 3 momenttia (HE 158/2007). Säännökseen on lisätty mahdollisuus tallentaa internetyhteyspalvelun, sähköpostipalvelun ja internetpuhelinpalvelun osalta myös esimerkiksi verkkosivustojen selaamisesta kertyviä välitystietoja ja muitakin tietoja, jotka ovat välttämättömiä internetyhteyspalvelun sähköpostipalvelun tai internetpuhelinpalvelun käyttäjän tunnistamiseksi. Pääsääntönä olisi edelleen se, ettei verkkosivustojen selaamisesta ("internetissä surffaamisesta") tallennettaisi tietoja siitä, missä osoitteessa käyttäjä on käynyt. IPv4 osoitteiden rajallinen määrä, IPv6:een siirtymisen viivästyminen sekä päätelaitteiden muuttuneet toiminnallisuudet ja ihmisten muuttunut viestintäkäyttäytyminen ovat kuitenkin joutaneet siihen, että teleyritykset joutuvat joissain palveluissa jakamaan samaa IP -osoitetta yhtäaikaaisesti useammalle eri käyttäjälle. Mikäli teleyritykset eivät tallentaisi yhteydestä muuta kuin IP-osoitteen ja kellonajan (lähdepään tiedot), olisi jälkikäteen usein mahdotonta selvittää, kuka on käynyt esimerkiksi laatimassa uhkaavan viestin jollekin verkkosivulle (kohdepää). Tällöin tunnistamistietojen tallentamisen tarkoitus vesittyisi. Tästä syystä on tarpeen sallia laajempi, esimerkiksi kohdepään tietojen tallentaminen niiden internetyhteyspalvelujen osalta, joissa asiakkaan tunnistaminen ei ole mahdollista pelkkien liikennöinnin lähdepään tietojen perusteella. Säilytysvelvollisuuden perusteella säilytettävien tietojen tekniset yksityiskohdat määriteltäisiin Viestintäviraston määräyksessä. Myös sähköpostipalvelussa ja internetpuhelinpalvelussa voidaan esimerkiksi tallentaa tieto siitä, mistä IP-osoitteesta käyttäjä on tullut palveluun, mikäli se on käyttäjän tunnistamiseksi tarpeellista.

Pykälän 4 - 6 momentit vastaavat sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 343/2008) 14 a §:n 4 - 6 momenteja (HE 158/2007).

148 §. *Viranomaistarpeita varten säilytettävien tietojen käsittelyssä noudatettavat velvoitteet ja menettelytavat.* Pykälän 1 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 b §:n 1 momenttia (HE:t 158/2007 ja 222/2010), mutta voimassa olevan lain 1 momentti on jaettu ehdotettuun 1 ja 4 momenttiin.

Säännökseen on sen 2 ja 3 momenttiin yhdistetty valtioneuvoston asetus eräiden tietojen säilyttämisestä viranomaistarpeita varten.

Ehdotetussa 2 momentissa annettaisiin sisäasiainministeriölle oikeus nykytilan mukaisesti säilytysvelvollisuuden toteuttamiseksi hankkia ulkopuoliselta palveluntarjoajalta järjestelmä, johon säilytysvelvollinen palveluyritys voi siirtää säilytysvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot. Säilytysvelvollisella palveluyrityksellä olisi oikeus tallentaa järjestelmään myös ne tiedot, joiden käsittely omaa tarvetta varten ei ole vielä päättynyt.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 2 momenttia, mutta säännöstä on joustavoitettu siten, että sen lisäksi että yrityksen tulisi nimetä ne henkilöt, joilla on oikeus käsitellä säilytettäviä tietoja, yritys voisi myös määritellä ne tehtävät, joissa käsittely on mahdollista. Tämä on tarpeen etenkin pykälän 2 momentissa mainitussa tapauksessa, jolloin sisäasiainministeriö hankkii järjestelmän, mutta säilytysvelvollinen yritys on edelleen rekisterinpitäjänä vastuussa säilytettävistä tiedoista.

Ehdotettu 4 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 b §:n 1 momenttia (HE:t 158/2007 ja 222/2010) yhdessä ehdotetun 1 momentin kanssa.

Ehdotettu 5 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 b §:n 3 momenttia (HE:t 158/2007 ja 222/2010).

Ehdotettu 6 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 b §:n 4 momenttia ja 19 §:n 4 momenttia (HE:t 158/2007 ja 222/2010).

149 §. *Viranomaistarpeita varten säilytetävien tietojen käyttöä koskeva tilastointi.* Pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 343/2008 ja 855/2011) 14 c §:ää (HE 158/2007 vp., HE 222/2010 vp.).

3 luku Sijaintitietojen käsittely

Tämän luvun mukainen sijaintitietojen käsittely perustuu kumottavaksi ehdotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 luvun paikkatietoja koskevaan sääntelyyn ja samalla sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 9 artiklan 1 kohdan sääntelyyn. Paikkatiedon käsitettä esitetään muutettavaksi sijaintitiedon käsitteeksi. Paikkatieto mielletään suomenkielessä laajemmaksi kuin sijaintitieto. Paikkatietoa voi sijainnin lisäksi olla muu ominaisuus, joka voidaan yhdistää paikkaan. Luvussa säännellään sijaintitietojen käsittelyä silloin, kun joku muu kuin paikannettava itse käsittelee sijaintitietoja.

150 §. *Sijaintitietojen käsittely ja luovutus.* Sijaintitietoja, jotka voidaan yhdistää luonnolliseen henkilöön, saa käsitellä lisäarvopalvelun tarjoamiseksi ja hyödyntämiseksi, jos tilaaja tai käyttäjä, jota tiedot koskevat on antanut siihen suostumuksensa, jollei suostumus yksiselitteisesti ilmene asiayhteydestä tai jos laissa niin säädetään.

Ehdotettu 1 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 18 §:n 1 momenttia (HE 125/2003 vp.) siltä osin kuin on kyse lisäarvopalvelun tarjoajan paikannettavalta pyydetävästä ennakkolisesta suostumuksesta. Sen sijaan teleyritys on sähköisen viestinnän tietosuojalain 17 §:n 1 momentin mukaan saanut käsitellä paikkatietoja, jollei tilaaja ole sitä kieltänyt. Lain säätämisen aikaan tällä tilaajan kielto-oikeudella pyrittiin muun muassa huomioimaan, että henkilö voisi estää kaikenlaisen liittymänsä sijaintitietojen käsittelyn yhdellä ilmoituksella. Toisaalta hallituksen esityksestä 125/2003 vp. ilmenee, että tuolloin pelättiin, että teleyrityksen olisi ollut vaikeaa kontrolloida suostumusten hankki-

mista yksittäisissä tilanteissa varsinaisilta paikannettavilta. Nykyisin suurin osa paikannuspalveluista on sellaisia, että niitä hallinnoidaan nimenomaisesti käyttäjän päte- laitteelta. Muutoksella halutaan yleisesti korostaa henkilön oikeutta omiin tietoihinsa ja korostaa suostumuksen tärkeyttä.

Ehdotettu 2 momentti on uusi ja lähinnä informatiivinen säännös. Sen tarkoituksena on todeta, että tilaajan suostumuksella ei voida poiketa siitä, mitä muualla laissa, kuten esimerkiksi laskun erittelystä on säädetty. Tilaa- jalla on tämän lain XX §:n mukaan oikeus saada lasku tietyllä tavalla eriteltynä, mutta vain käyttäjän suostumuksella voidaan saada tarkempi erittely.

Ehdotettu 3 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 16 §:n 3 momenttia (HE 125/2003 vp.).

Ehdotettu 4 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 16 §:n 2 momenttia (HE 125/2003 vp.).

Ehdotettu 5 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 5 §:n 2 momenttia (HE 125/2003 vp.).

151 §. *Tiedonantovelvollisuus.* Ehdotettu 15 § vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 18 §:n 3 momenttia (HE 125/2003 vp.).

152 §. *Tilaajan ja käyttäjän oikeudet.* Ehdotettu 1 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 17 §:n 1 momenttia ja 18 §:n 2 momenttia (HE 125/2003 vp.).

Ehdotettu 2 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 37 §:ää (HE 125/2003 vp.).

Ehdotettu 3 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 16 §:n 4 momenttia (HE 125/2003 vp.).

1.7 VII OSA Sähköisiin palveluihin liittyvää erityissääntelyä

1 luku Verkkotunnukset

153 §. *Soveltamisala.* Säännöksiä ehdote- taan sovellettavaksi Suomen maatunnuksen ja Ahvenanmaan maakuntatunnuksen lisäksi 154 §:ssä määriteltyyn verkkotunnustoimin- taan ja verkkotunnusten välittämiseen.

Ehdotettu soveltamisala vastaisi voimassa olevan verkkotunnuslain soveltamisalaa. So-

veltamisalan ulkopuolelle jäisivät kaikki muut ensimmäisen asteen verkkotunnukset ja niihin liittyvä verkkotunnustoiminta.

154 §. *Viestintäviraston verkkotunnustointi ja verkkotunnusvälittäjä.* Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyistä sääntelyä vastaavasti Viestintäviraston tehtäväksi ylläpitää fi-maatunnukseen päätyvien verkkotunnusten verkkotunnusrekisteriä ja fi-juurta. Suomen käytössä on ISO-3166 -standardin mukainen maatunnus .fi. Suomalaiset verkkotunnukset muodostetaan sen mukaan nimetyn maakohtaisen juuripalvelimen avulla. Luvussa verkkotunnusrekisterillä tarkoitettaisiin Viestintäviraston ylläpitämää ajantasaista tietokantaa, jonne verkkotunnusvälittäjät merkitsisivät fi-maatunnukset. Momentin mukaan laissa tarkoitettaisiin fi-juurella Viestintäviraston ylläpitämää tietokantaa, jonne siirrettäisiin verkkotunnusrekisterin sisältämät internetliikenteen teknisen ohjaamisen kannalta tarpeelliset nimipalvelintiedot.

Ehdotetussa 2 momentissa määriteltäisiin verkkotunnusvälittäjän käsite. Verkkotunnusvälittäjällä tarkoitettaisiin sellaista oikeushenkilöä, yksityistä elinkeinoharjoittajaa, muuta yhteisöä tai luonnollista henkilöä, joka on tehnyt 155 §:ssä tarkoitetun verkkotunnusvälitysilmoituksen. Ilmoituksen tekemiseen oikeutettujen joukkoa ei ehdotettaisi rajattavaksi. Lisäksi momentin mukaan ainoastaan verkkotunnusvälitysilmoituksen tehnyt verkkotunnusvälittäjä voisi tehdä merkintöjä verkkotunnusrekisteriin. Ehdotuksen tavoitteena olisi tarjota edellytykset Viestintävirastolle verkkotunnusvälittäjien toiminnan valvomiseksi. Viestintävirastolle varattaisiin oikeus tehdä maksutta merkintöjä verkkotunnusrekisteriin verkkotunnushallinnon ylläpitämiseksi ja tämän lain säännöksiä toteuttamiseksi.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan mitä tässä laissa säädettäisiin Viestintäviraston ylläpitämästä verkkotunnusrekisteristä, sovellettaisiin myös Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ylläpitämään rekisteriin ax-maakuntatunnuksista. Ahvenanmaan maakunnan hallitus käsitelisi ja ratkaisisi myös muut ax-maakuntatunnuksen liittyvät verkkotunnuslaisia tarkoitettuja hallintotehtäviä Tasavallan presidentin asetuksella verkko-

tunnushallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa (TPa 188/2006). Näin ollen kaikki lain säännökset tulisivat sovellettavaksi myös Ahvenanmaan maakunnan hallituksen verkkotunnustointiaan.

155 §. *Verkkotunnusvälittäjän ilmoitusvelvollisuudet.* Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan verkkotunnusvälittäjän olisi tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle ennen verkkotunnusten välitystoiminnan aloittamista. Ilmoitus sisältäisi verkkotunnusvälittäjän tunnistetiedot ja yhteystiedot, kuten yrityksen tai yhteisötunnuksen, toiminimen, postiosoitteen, puhelinnumeron, yhteyshenkilön ja sähköpostiosoitteen, jota käytettäisiin myös kuulemisiin ja tiedonantoihin liittyvänä prosessiosoitteena. Luonnollisen henkilön toimiessa verkkotunnusvälittäjänä pakollisia yhteystietoja olisivat etu- ja sukunimi, henkilötunnus, postiosoite, puhelinnumero ja prosessiosoitteena käytettävä sähköpostiosoite. Prosessiosoitteesta säädettäisiin tarkemmin tämän lain 304 §:ssä.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän tunnistetiedot ja yhteystietojen ajantasaisuudesta. Verkkotunnusvälittäjiä koskevat tiedot olisi pidettävä ajantasaisina ja verkkotunnusvälittäjien tulisi päivittää tiedoissa tapahtuneet muutokset välittömästi Viestintäviraston ylläpitämään tietokantaan. Lisäksi ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjien velvollisuudesta tiedottaa Viestintävirastoa sekä asiakkaina olevia verkkotunnusten käyttäjiä verkkotunnusten välitys- tai ylläpitotoimintansa lopettamisesta tai keskeytymisestä. Ilmoitus välitys- tai ylläpitotoiminnan lopettamisesta olisi tehtävä viimeistään kahta viikkoa ennen toiminnan päättymistä sekä Viestintävirastolle että asiakkaille. Säännöksen tarkoituksena olisi varmistaa verkkotunnusvälittäjän mahdollisuus säilyttää verkkotunnuksensa toimintakuntoisena ja varmistaa, että verkkotunnusvälittäjä ehdisti vaihtaa nimipalvelimien ylläpitäjää ennen verkkotunnusvälittäjän toiminnan loppumista. Jos välitys- tai ylläpitotoiminta keskeytyy Viestintäviraston 162 §:n 2 momentin nojalla tehdyn kieltopäätöksen vuoksi, olisi verkkotunnusvälittäjän tiedotettava asiakkaitaan viipymättä. Verkkotunnusvälittäjän asiakkaat joutuvat tällaisissa tilanteissa etsimään uuden

verkkotunnusvälittäjän, joten välittäjää koskeva tiedottamisvaatimus olisi verkkotunnuksen käyttäjän kannalta tärkeä vähimmäisvaatimus.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset välitysilmoituksen sisällön yksityiskohdista sekä ilmoituksen jättämisen teknisistä toteutustavoista.

156 §. *Verkkotunnuksen välittämisen yleiset edellytykset.* Ehdotetun pykälän 1 momentissa määriteltäisiin verkkotunnuksen käyttäjän käsite. Verkkotunnuksen käyttäjän olisi täytettävä 2 ja 3 momentissa säädetyt edellytykset.

Ehdotetun pykälän 2 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassa olevan verkkotunnuslain 5 §:n 1 momenttia lukuun ottamatta 15-vuoden ikärajoitusta (HE 96/2002 vp., HE 125/2004 vp. ja HE 151/2005 vp.). Momentin mukaan fi-päätteiseen maatunnukseen olisivat edelleen oikeutettuja Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai yksityinen elinkeinoharjoittaja, julkisyhteisö, liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii Suomessa tai on rekisteröity siellä taikka henkilö, jolla on kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus.

Ehdotetun pykälän 3 momentti vastaisi pääasiallisesti voimassa olevan verkkotunnuslain 5 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta 15-vuoden ikärajoitusta (HE 96/2002 vp., HE 125/2004 vp. ja HE 151/2005 vp.). Momentin mukaan ax-päätteiseen maakuntatunnukseen olisivat edelleen oikeutettuja vain yksityinen elinkeinoharjoittaja, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitettu kotiseutu-oikeus taikka jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa, oikeushenkilö, jolla on kiinteä toimipaikka tai joka on rekisteröity Ahvenanmaalla, julkisyhteisö, liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos tai julkisoikeudellinen yhdistys, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä taikka henkilö, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutu-oikeus.

157 §. *Verkkotunnuksen muoto ja sisältö.* Ehdotettu pykälä vastaisi pääasiallisesti sisäl-

löltään voimassa olevan verkkotunnuslain 4 §:ää (HE 96/2002 vp. ja HE 125/2004 vp.)

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin verkkotunnuksen teknisestä muodosta. Verkkotunnuksessa olisi verkkotunnushallinnollisista syistä oltava vähintään kaksi merkkiä. Syynä tähän ovat kansainväliseen ISO-3166 standardiin perustuvat alueiden ja kansojen kaksikirjaimiset tunnukset. Kansainvälisissä standardeissa kaikkialla toimivia merkkejä ovat tällä hetkellä kirjaimet a–z ja numerot 0–9 sekä väliviiva. Merkkien enimmäismäärän rajoittaminen perustuu kansainvälisiin teknisiin standardeihin (RFC 1034), joiden mukaan verkkotunnuksessa voi olla enintään 63 merkkiä.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin verkkotunnuksen sisällöstä. Esityksessä ei voimassaolevasta verkkotunnuslaista poiketen suojattaisi luonnollisen henkilön nimeä. Säännös on osoittautunut tarpeettomaksi, sillä luonnolliseen henkilöön kohdistuvia väärinkäytöksiä ei käytännössä ilmene. Myös muita rajoituksia ehdotetaan poistettavaksi vanhentuneina. Ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen loukkausten oikeuskeinoista säädettäisiin 160 §:n 3 momentissa.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaan verkkotunnus ei saisi sen merkitsemishetkellä vastata toisen suojattua nimeä tai merkkiä, jollei käyttäjä pysty kuultaessa esittämään hyväksyttävää perustetta merkinnälleen. Säännöksen tarkoituksena olisi estää suojattujen nimien tai merkkien loukkaaminen ja siksi verkkotunnuksen käyttäjän tulisi aktiivisesti selvittää, että haettava verkkotunnus ei loukkaa toisten suojattuja oikeuksia, kuten rekisteröityjä toiminimiä tai tavaramerkkejä. Riitatilanteessa Viestintävirasto kuulisi nykykäytännön mukaisesti verkkotunnuksen käyttäjää siitä, onko tällä ollut verkkotunnuksen merkitsemishetkellä hyväksyttävä peruste rekisteröinnilleen. Hyväksyttäväksi perusteeksi on oikeuskäytännössä katsottu esimerkiksi se, että tunnuksen haltijalla on verkkotunnuksen hakuhetkellä rekisteröitynä nimi tai merkki, joka sisältää verkkotunnukseksi rekisteröidyn nimen. On mahdollista, että suojatun nimen tai merkin haltija vaatii oikeuksiaan vasta useita vuosia verkkotunnuksen rekisteröinnin jälkeen. Tällöin loukkaavaa rekisteröintiä arvioitaisiin lähtökohtaisesti

sen tilanteen mukaan, joka on vallinnut rekisteröintihetkellä.

Ehdotetun pykälän 2 momentin 2 kohdan mukaan verkkotunnus ei saisi merkitsemishetkellä muistuttaa toisen suojattua nimeä tai merkkiä, jos verkkotunnus merkitään ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa. Verkkotunnuslain säätämisen jälkeen verkkotunnukset ovat olleet vapaasti valittavissa, jolloin on ollut mahdollista saada rekisteröityä myös sellaisia verkkotunnuksia, jotka muistuttavat toisen suojattua nimeä tai merkkiä. Tällaisia verkkotunnuksia voidaan johtaa olemassa olevasta nimestä tai merkistä esimerkiksi kirjoitusasua muokkaamalla. Voimassa olevan verkkotunnuslain esitöiden (HE 96/2002 vp.) mukaisesti Viestintävirasto on katsonut, että verkkotunnus on hankittu hyötymistarkoituksessa, jos tunnuksen rekisteröijän tavoitteena on ollut saada hyötyä toisen suojatun nimen tai merkin maineesta tai tunnettavuudesta. Vahingoittamistarkoitus taas on voinut ilmetä esimerkiksi sellaisen verkkotunnuksen hankkimisena, joka on omiaan haittaamaan toisen liiketoimintaa. Vahingoittamistarkoitus voi olla kysymyksessä myös silloin, kun tunnuksen rekisteröijän motiivina on ainoastaan estää tunnusmerkkioikeuden haltijaa saamasta tunnusta itselleen.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi tarkemmat määräykset verkkotunnuksesta sallituista merkeistä, kuten käytettävistä kirjaimista, muista merkeistä sekä merkkien lukumäärästä. Kyse on yksityiskohtaisista teknisistä normeista, jotka saattavat muuttua tulevaisuudessa.

158 §. *Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen.*

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että verkkotunnus on merkittävä sen käyttäjän nimiin. Asiakkaan verkkotunnusta ei esimerkiksi saisi merkitä verkkotunnusvälittäjän nimiin. Viestintäviraston selvittäessä tämän lain mukaista epäselvyyttä tai riitaa arvioitaisiin verkkotunnuksen käyttäjän oikeuksia suhteessa muiden oikeuksiin. Näin ollen on verkkotunnusta tosiasiallisesti käytävän tahon oikeuksien toteutumisen kannalta tärkeää, että käyttäjämerkintä on tehty totuudenmukaisesti. Lisäksi ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin, että verkkotunnusvä-

littäjän olisi merkittävä verkkotunnusrekisteriin käyttäjää koskevat oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot. Luonnollisen henkilön osalta verkkotunnusrekisteriin merkittäviä tietoja olisivat käyttäjän nimi, henkilötunnus, postiosoite, puhelinnumero ja sähköpostiosoite. Oikeushenkilön tai muun yhteisön osalta verkkotunnusrekisteriin merkittäviä tietoja olisivat käyttäjän toiminimi, y-tunnus, yhdistysrekisteritunnus tai muu yksilöivä tunnus, postiosoite, puhelinnumero, yhteyshenkilö ja sähköpostiosoite. Verkkotunnusrekisteriin merkittyä käyttäjän sähköpostiosoitetta käytettäisiin prosessiosoitteena kuulemisissa ja tiedoksiannoissa. Prosessiosoitteesta säädettäisiin tarkemmin tämän lain 304 §:ssä. Oikeiden tietojen ilmoittaminen ja ylläpitäminen olisi verkkotunnusvälittäjän vastuulla. Mikäli verkkotunnuksen käyttäjälle aiheutuisi vahinkoja välittäjän laiminlyönnistä, tulisi käyttäjän vaatia vahingonkorvauksia tuomioistuinteitse.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin verkkotunnusten käyttäjiä koskevien tietojen julkaisemisesta. Viestintävirasto voisi internet-sivuillaan julkaista nykykäytännön mukaisesti tietoja verkkotunnusrekisteristä. Luonnollinen henkilö voisi kieltää Viestintävirastoa julkaisemasta muita yhteystietojansa verkkotunnusta ja nimeä lukuun ottamatta. Ehdotetussa luvussa sovellettaisiin muutoin mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:ssä säädetään. Henkilötietojen käsittelyssä sovellettaisiin henkilötietolain 13 §:ää.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin verkkotunnuksen voimassaoloajasta. Verkkotunnusrekisteriin merkitty verkkotunnus olisi voimassa enintään viisi vuotta. Verkkotunnusvälittäjä voisi käyttäjän pyynnöstä uudistaa verkkotunnusta koskevan merkinnän enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Verkkotunnuksen käyttäjä voisi myös kieltää verkkotunnusvälittäjää uudistamasta verkkotunnustaan. On mahdollista, että toistuvasta uudistamisesta olisi sovittu verkkotunnusvälittäjän ja verkkotunnuksen käyttäjän kesken, jolloin verkkotunnusvälittäjä tekisi uudistamisen automaattisesti.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston oikeudesta antaa tar-

kempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista.

159 §. *Verkkotunnuksen siirtäminen ja verkkotunnusvälittäjän vaihtaminen.*

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin verkkotunnuksen siirtämisestä. Verkkotunnuksen käyttäjä voisi halutessaan siirtää voimassaolevan verkkotunnuksensa toiselle käyttäjälle. Verkkotunnuksen vastaanottajalla olisi lähtökohtaisesti oikeus luottaa siihen, että siirrolle on laillinen peruste. Verkkotunnusvälittäjä toteuttaisi siirron teknisesti, ja sillä olisi velvollisuus tehdä siirto kohtuullisessa ajassa käyttäjän pyynnön vastaanottamisesta. Kohtuullista aikaa arvioidessa voitaisiin ottaa huomioon esimerkiksi verkkotunnusvälittäjille 155 §:n 2 momentissa asetettu velvollisuus ilmoittaa välitys- tai ylläpitotoimintansa lopettamisesta viimeistään kaksi viikkoa etukäteen. Jos verkkotunnusvälittäjä ei ole siirtänyt verkkotunnusta kohtuullisen ajan kuluessa, voisi Viestintävirasto tehdä siirron. Verkkotunnusta ei voitaisi kuitenkaan siirtää, jos verkkotunnuksen poistamista koskeva asia on vireillä Viestintävirastossa.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston velvollisuudesta korjata vilpillisessä mielessä tehty verkkotunnuksen siirto. Silloin, kun verkkotunnus olisi siirretty toiselle käyttäjälle ilman alkuperäisen käyttäjän suostumusta, ja tämä pyytää merkinnän korjaamista eikä verkkotunnuksen uusi käyttäjä esitä siirrolle määräajassa hyväksyttävää perustetta, Viestintävirasto siirtäisi verkkotunnuksen sen alkuperäiselle käyttäjälle. Säännös suojaisi verkkotunnuksen käyttäjää tahallisesti tai tahattomasti tehdyiltä vääriltä siirroilta. Siirtäminen edellyttäisi vahvaa näyttöä siitä, että verkkotunnus on siirretty ilman alkuperäisen käyttäjän suostumusta.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän vaihtamisesta. Verkkotunnuksen käyttäjä voisi vapaasti vaihtaa verkkotunnusvälittäjää milloin tahansa. Verkkotunnusvälittäjän vaihtaminen ei edellyttäisi erityistä syytä. Verkkotunnuksen käyttäjän saatettua verkkotunnusvälittäjänsä tietoiseksi halustaan vaihtaa verkkotunnusvälittäjää, olisi verkkotunnusvälittäjän suoritet-

tava vaihtamisen edellytyksenä olevat toimenpiteet kohtuullisessa ajassa, ja edesautettava verkkotunnusvälittäjän vaihdon toteutumista. Mikäli verkkotunnusta ei siirrettäisi kohtuullisessa ajassa, Viestintävirasto voisi tehdä siirron. Momentti ei sääntelisi verkkotunnuksen käyttäjän ja verkkotunnusvälittäjän välistä sopimussuhdetta, vaan siirrosta aiheutuvat sopimus- tai kuluttajaoikeudelliset kysymykset ratkaistaisiin muun lainsäädännön nojalla.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston oikeudesta antaa määräyksiä siirtämisen ja verkkotunnusvälittäjän vaihtamisen teknisistä toteuttamistavoista ja määräajoista.

160 §. *Verkkotunnusmerkinnän poistaminen.*

Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaisi voimassa olevan verkkotunnuslain 12 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Säännöksessä olisi määritelty Viestintävirastolle oikeus poistaa verkkotunnus verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta, mikäli 158 §:n mukaisesti annetut tiedot ovat puutteellisia tai virheellisiä. Havaitessaan tiedoissa puutteita tai virheitä, Viestintävirasto kehottaisi verkkotunnusvälittäjää täydentämään tai korjaamaan tiedot määräajassa. Jos verkkotunnusvälittäjä ei noudata kehotusta, voisi Viestintävirasto poistaa verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto poistaisi verkkotunnusta koskevan merkinnän verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta verkkotunnuksen käyttäjää kuulematta, jos verkkotunnuksen merkitsemisaika on kulunut umpeen. Verkkotunnusvälittäjälle on 161 §:n 1 momentin 4 kohdassa asetettu velvollisuus tiedottaa käyttäjää riittävästi ja tehokkaasti verkkotunnuksen voimassaoloajan päättymisestä. Jo tässä yhteydessä verkkotunnuksen käyttäjällä olisi mahdollisuus halutessaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin merkinnän uusimiseksi. On myös huomioitava, että hallintolain (434/2003) 34 §:ssä tarkoitettu kuulemismenettely ei myöskään sovi tämänkaltaiseen automatisoituun tekniseen massatoimenpiteeseen. Ehdotuksen mukaan verkkotunnus poistettaisiin automaattisesti ja se vapautuisi pykälän 5 momentin mukaisesti kuukauden

suoja-ajan jälkeen kaikille yleisesti merkittäväksi.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin Viestintävirastolle oikeudesta poistaa verkkotunnus verkkotunnusrekisteristä tai merkitä se oikeudenhaltijan nimiin, mikäli oikeuden haltija esittää tätä koskevan pyynnön Viestintävirastolle. Verkkotunnuksen poistaminen on edellyttänyt voimassa olevan verkkotunnuslain esitöiden mukaisesti vahvaa näyttöä oikeudenloukkauksesta eikä tällä lakimuutoksella olisi tarkoitus poiketa Viestintäviraston tähänastisesta ratkaisukäytännöstä. Säännöksessä viitattaisiin 157 §:n 2 momentin mukaiseen oikeuden haltijaan eli lain perusteella suojatun nimen tai merkin haltijaan. Viestintävirasto soveltaisi 157 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun suojattuun nimeen tai merkkiin kohdistuvaan vaatimukseen jälkikäteishallinnon lisäksi aikaprioriteettiperiaatetta. Ehdotettu säännös ei muuttaisi nykyistä Viestintäviraston toimintatapaa, jossa perustellun vaatimuksen esittämisen jälkeen Viestintävirasto kuulisi asianosaisia ja selvittäisi pyynnön oikeudellisia perusteita. Aikaprioriteettisäännön mukaan rekisteröityjen nimien ja merkkien suoja-aika alkaisi, kun rekisteröintihakemus on tullut viireille patenti- ja rekisterihallituksessa tai Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivassa yhdenmukaistamisvirastossa, eikä hakemusta ole myöhemmin muutettu. Vakiintunut nimi tai merkki saisi suojaa sen vakiintumisesta alkaen. Vireillä oleva tavaramerkkihakemus, jonka väiteaika ei ole vielä päättynyt, ei olisi peruste verkkotunnuksen poistamiselle. Aikaprioriteetti ratkaisisi tunnusta ensiksi hakeneen eduksi myös esimerkiksi sellaiset tilanteet, joissa sekä tunnuksen käyttäjällä, että poistamista koskevan pyynnön esittäjällä olisi rekisteröity tavaramerkki eri tavaramerkkiluokassa. Julkisyhteisön nimioikeuden perusteella tunnus voitaisiin poistaa vasta, kun asiaa koskeva laki, asetus tai päätös olisi hyväksytty. Julkisyhteisön nimi saisi kuitenkin aikaprioriteettisuoja siitä lähtien, kun julkisyhteisö voisi osoittaa nimen tulleen julkiseen tietoon.

Viestintävirasto voisi poistaa verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä tai merkitä sen oikeudenhaltijan nimiin, jos se 157 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan muistuttaa toi-

sen suojattua nimeä tai merkkiä ja tunnus on merkitty ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa. Sekoittumisen mahdollisuus ei sellaisenaan olisi verkkotunnuksen poistamisen peruste, koska se liittyy kaikkiin toisiaan muistuttaviin nimiin, merkkeihin ja verkkotunnuksiin. Poistamisen peruste ei voisi myöskään olla nimen tai merkin haltijalle tunnuksen käytöstä aiheutuva haitta tai tunnuksen haltijan hyötyminen verkkotunnuksen käytöstä, ellei verkkotunnuksen käyttäjän tarkoituksena ole ollut vahingoittaa nimen tai merkin haltijaa tai hyötyä oikeudettomasti tämän nimestä tai merkistä. Ilmeistä hyötymis- tai vahingoittamistarkoitusta arvioidaisiin tapauskohtaisesti. Viestintävirasto voisi tarvittaessa kuulla asianosaisia useita kertoja ja vaatimuksen esittäjän tulisi lisäksi riittävästi perustella vaatimustaan.

Ehdotetun pykälän 4 momentissa säädettäisiin ns. typosquatting-tapauksista. Typosquatting on kansainvälinen ilmiö. Sillä tarkoitetaan rahan ansaitsemista hyödyntämällä verkkotunnuksia, joista pystyy helposti näkemään, minkä suojatun nimen tai merkin väärinkirjoitettuja muotoja ne ovat. Esimerkiksi kirjoitusvirheen sisältävän verkkotunnuksen avulla voidaan käyttää hyväksi tavaramerkinhaltijaan viittaavan sivun etsimisessä tapahtuvia yleisiä kirjoitusvirheitä. Näin voidaan saada internetin käyttäjä avaamaan muu kuin aikomansa verkkosivu. Ehdotetun säännöksen tavoitteena olisi puuttua nopeasti ja tehokkaasti kyseiseen ilmiöön. Edellytyksenä olisi oikeudenhaltijan aloite kuten muissakin verkkotunnuksiin liittyvissä riitatapauksissa, mutta menettely ilman kuulemista varmistaisi mahdollisuuden nopeaan toimintaan. Viestintävirasto poistaisi merkinnän käyttäjää kuulematta vain sellaisessa tilanteessa, jossa on ilmeistä, että verkkotunnuksen hankinnalle ei voi olla hyväksyttävää perustetta. Verkkotunnuksen poistaminen käyttäjää kuulematta edellyttäisi Viestintävirastolta huolellista tapauskohtaista arviointia. Poistaminen olisi kuitenkin määräaikainen, enintään yhden vuoden pituinen toimenpide, jona aikana oikeudenhaltijalla olisi mahdollisuus ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin. Määräaikaisen poistamisen ajaksi verkkotunnus lakkaisi toimimasta.

Ehdotetun pykälän 5 momentissa todettaisiin verkkotunnusten vapautuvan kuukauden suoja-ajan jälkeen kaikille yleisesti merkittäväksi sen jälkeen kun verkkotunnus on poistettu fi-juuresta ja verkkotunnusrekisteristä. Ehdotettu sääntely vastaa voimassaolevaa verkkotunnuslakia ja sen tarkoituksena on ollut, että suoja-ajan aikana vanha rekisteröinti voidaan vielä uudistaa, mikäli merkinnän uudistaminen on epähuomiossa jäänyt verkkotunnuksen voimassaoloaikana tekemättä.

161 §. Verkkotunnusvälittäjän muut velvollisuudet. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjien muista velvollisuuksista. Säännöksellä korostettaisiin verkkotunnusvälittäjien vastuuta ja velvollisuuksia, sillä normaalitilanteissa kaikki verkkotunnuksiin kohdistuvat toimet tekisi voimassa olevasta verkkotunnuslaista poiketen verkkotunnusvälittäjä. Ehdotetun pykälän tarkoituksena olisi huolehtia verkkotunnusten käyttäjien oikeuksista ja verkkotunnusten asiallisesta välittämisestä sekä ylläpitämisestä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän tiedonanto- ja neuvontavelvollisuudesta. Verkkotunnusvälittäjän olisi tarjottava 157 §:ssä tarkoitetut tiedot verkkotunnusten edellytyksistä asiakkailleen ja verkkotunnusmerkintöjä tavoitteleville tahoille vaivattomasti ja seikka-peräisesti ennen verkkotunnuksen merkitsemistä. Kyse olisi ainoastaan tiedonantovelvollisuudesta. Lopullinen vastuu verkkotunnuksen lainmukaisuudesta jäisi edelleen verkkotunnuksen käyttäjälle. Tietojen olisi oltava saatavilla niin, että verkkotunnusten käyttäjät ja tulevat käyttäjät voisivat varmistua verkkotunnusten muotoon ja sisältöön liittyvistä vaatimuksista ennen verkkotunnusmerkinnän tekemistä. Erityisesti suojattuihin nimiin ja merkkeihin liittyvien edellytysten tulisi olla asiakkaiden tiedossa ennen verkkotunnusten merkitsemistä. Säädöksen tarkoituksena olisi välttää virheellisiä ja lainvastaisia verkkotunnusmerkintöjä, sillä niiden poistaminen verkkotunnusrekisteristä on aina jälkikäteen keino puuttua tällaisiin merkintöihin. Verkkotunnusvälittäjän tulisi omalta osaltaan aktiivisesti edesauttaa sitä, että verkkotunnusmerkinnät ovat lainmukaisia.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän velvollisuudesta pitää verkkotunnusten käyttäjien tiedot ajantasaisina. Viestintävirasto ottaisi myös tarvittaessa yhteyttä verkkotunnusten käyttäjiin esimerkiksi selvityspyyntöihin ja tiedonantoihin liittyen. Verkkotunnusvälittäjä olisi vastuussa siitä, että käyttäjän tiedot ovat ajan tasalla ja Viestintävirastolla olisi siten tosiasiallinen mahdollisuus olla yhteydessä myös verkkotunnuksen käyttäjiin.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin verkkotunnusmerkintöjen teknisestä toteutustavasta. Verkkotunnusvälittäjällä tulisi olla tekniset edellytykset verkkotunnusmerkintöjen ja muiden toimenpiteiden suorittamiseksi. Teknisten edellytysten olemassaolo olisi käytännön toiminnan kannalta ratkaisevaa, koska verkkotunnusvälittäjä suorittaisi verkkotunnuksen käyttäjän puolesta kaikki verkkotunnusta koskevat toimenpiteet. Viestintävirasto määrittäisi teknisen järjestyksen, jolla merkintöjä tehtäisiin verkkotunnusrekisteriin.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän velvollisuudesta tiedottaa verkkotunnuksen käyttäjää verkkotunnuksen voimassaoloajan päättymisestä. Verkkotunnusvälittäjän velvollisuutena olisi tiedottaa verkkotunnuksen käyttäjää hyvissä ajoin ennen voimassaoloajan päättymistä sekä antaa verkkotunnuksen käyttäjälle selvitys siitä, miten verkkotunnuksen voi uudistaa ja mitä uudistamatta jättämisestä seuraa. Verkkotunnuksen poistamisesta voimassaolon päättymisen jälkeen säädettäisiin 160 §:n 2 momentissa.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin verkkotunnuksen käyttäjän mahdollisuudesta irtisanoa verkkotunnus ennen voimassaoloajan päättymistä. Verkkotunnuksen käyttäjällä olisi mahdollisuus pyytää verkkotunnusvälittäjää poistamaan verkkotunnusta koskeva merkintä verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta. Verkkotunnusvälittäjä olisi vastuussa siitä, että verkkotunnusta koskeva merkintä poistetaan vain verkkotunnuksen käyttäjän pyynnöstä eikä mikään ulkopuolinen taho voi tahallaan tai tahattomasti pyytää poistamaan verkkotunnuksia koskevia merkintöjä. Verkkotunnusvälittäjän olisi myös huolehdittava siitä, että tunnusta ei voi

pyytää poistettavaksi kukaan muu kuin verkkotunnuksen käyttäjä tai tämän valtuuttama asiamies. Verkkotunnuksen virheellisellä poistamisella voi olla huomattavia taloudellisia vaikutuksia. Virheen tehneen tahon menettely voisi tulla arvioitavaksi yleisessä alioikeudessa. Kohta ei sääntelisi verkkotunnuksen käyttäjän ja verkkotunnusvälittäjän välistä sopimussuhdetta, vaan poistamisesta aiheutuvat sopimus- tai kuluttajaoikeudelliset kysymykset ratkaistaisiin muun lainsäädännön nojalla.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin verkkotunnusvälittäjän velvollisuudesta huolehtia toimintansa tietoturvasuudesta. Verkkotunnusvälittäjän tulisi määrittellä yksityiskohtaiset ja riittävät ohjeet tietoturvaohjeiden varalle. Verkkotunnusvälittäjän olisi varmistettava siitä, että tietoturvasuuden kannalta merkittävät tapahtumat havaitaan. Lisäksi verkkotunnusvälittäjän on puututtava havaittuihin ongelmatilanteisiin ja tietoturvapoikkeuksiin.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi tarkemmat tekniset määräykset verkkotunnuksen käyttäjälle annettavista tiedoista ja toiminnan tietoturvasuudesta.

162 §. Verkkotunnushallinnon järjestäminen. Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston yleisistä verkkotunnushallintoon liittyvistä tehtävistä. Pykälän 1 momentissa olevaan tehtäväluetteloon olisi koottu Viestintäviraston keskeisimmät hallinnolliset, valvonnalliset ja tekniset tehtävät lain muissa säännöksissä olevien tehtävien lisäksi.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä olisi hallinnoida fi-maatunnusta. Fi-maatunnuksen hallinnoinnilla tarkoitettaisiin sitä, että Viestintävirasto vastaisi ulospäin tunnuksen hallinnasta ja ylläpidosta sekä edustaisi Suomea maatunnuksia koskevassa kansainvälisessä toiminnassa ja suhteessa ICANNiin.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä olisi ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa. Viestintävirasto ylläpitää verkkotunnusjärjestelmää, joka sisältää kaikki verkkotunnustoiminnassa tarvittavat tiedot ja niistä muodostuvat rekisterit.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan Viestintävirasto huolehtisi fi-juuren nimipalvelimen siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin. Viraston ei kuitenkaan tarvitsisi itse toimia teknisenä ylläpitäjänä, vaan se voisi antaa ylläpidon myös ulkopuolisen hoidettavaksi. Virasto kuitenkin vastaisi fi-juuren toimivuudesta. Teknisellä ylläpitäjällä pitäisi olla käytössään riittävä tietotaito, laitteistokanta ja henkilöstö toiminnan asianmukaiseksi hoitamiseksi.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä olisi valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa. Viestintävirasto valvoisi verkkotunnusvälittäjiä pääasiassa verkkotunnusten käyttäjien antamien ilmoitusten perusteella. Viestintävirasto tarkastelisi verkkotunnusten käyttäjien ilmoituksia verkkotunnusvälittäjien velvollisuuksien laiminlyönneistä ottaen huomioon tämän lain velvoitteet. Viestintäviraston valtuuksiin ei kuuluisi verkkotunnuksen käyttäjän ja verkkotunnusvälittäjän välisten sopimusriitojen ratkaiseminen. Viestintävirasto ottaisi kantaa siihen, täyttääkö verkkotunnusvälittäjän toiminta tässä luvussa asetetut edellytykset.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan Viestintävirasto huolehtisi fi-juuren tietoturvasta suojaamalla sitä tahallisia ja tuottamuksellisia häiriötekijöitä vastaan. Verkkotunnuksen tietoturvan varmistamisesta säädettäisiin lisäksi luvun 163 §:ssä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan Viestintävirasto antaisi pyynnöstä todistuksia ja otteita verkkotunnusrekisteristä.

Pykälän 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi antaa huomautuksen verkkotunnusvälittäjälle, joka rikkoo lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai päätöksiä. Huomautuksen yhteydessä Viestintävirasto voisi velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Määräajan pituus harkitaisiin virheen tai laiminlyönnin laadun ja sen korjaamiseen tarvittavan kohtuullisen ajan mukaan. Virhe tai laiminlyönti voisi olla myös sellainen, että se voitaisiin velvoittaa korjaamaan välittömästi. Jos verkkotunnusvälittäjä ei ole korjannut virhettään tai laiminlyöntiään asetetussa määräajassa, Vies-

tintävirasto voisi valituskelpoisella päätöksellään kieltää verkkotunnusvälittäjältä oikeuden merkitä tai ylläpitää verkkotunnuksia enintään yhdeksi vuodeksi. Käytännössä Viestintävirasto panisi kiellon täytäntöön esittämällä verkkotunnusvälittäjää pääsemästä teknisen rajapinnan kautta tekemään merkintöjä verkkotunnusrekisteriin tai tekemään muutoksia niihin. Viestintävirasto olisi velvollinen tiedottamaan verkkotunnusvälittäjän asiakkaita kiellosta.

163 §. Verkkotunnuksen tietoturvan varmistaminen. Ehdotettu pykälä antaisi Viestintävirastolle mahdollisuuden tehdä välttämättömiä toimenpiteitä fi-juureen fi-verkkotunnuksia hyödyntämällä toteutettavien tietoturvaloukkausten havaitsemiseksi, esittämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi.

Ehdotetussa 1 momentissa annettaisiin Viestintävirastolle oikeus kohdistaa verkkotunnukseen liittyviin tietoihin välttämättömiä toimenpiteitä yleisten viestintäverkkojen ja -palvelujen sekä niiden käyttäjien tietoturvas- ta huolehtimiseksi. Viestintävirasto ryhtyisi toimenpiteisiin verkkotunnuksen käyttäjää kuulematta esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa verkkotunnus on rekisteröity selvästi ainoastaan haittaohjelmaliikenteen ohjaamis- ta tai haittaohjelmien levittämistä varten. Pykälä tulisi sovellettavaksi vain niissä tilan- teissa, joissa uhkaa ei voitaisi torjua tarkoi- tuksenmukaisesti muilla toimenpiteillä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin toimenpiteistä, joihin Viestintävirasto voisi tietoturvas- ta huolehtimiseksi ryhtyä.

Ehdotetun 2 momentin 1 kohdan mukaan Viestintävirasto voisi estää tai rajoittaa tiet- tyyn verkkotunnukseen suuntautuvaa liikennettä. Kysymyksessä voisi olla esimerkiksi liikenteen estäminen haittaohjelmaa jakele- vaan verkko-osoitteeseen, jolloin Viestintävi- rasto kohdistaisi tarvittavat toimenpiteet fi- juuren nimipalvelintietoihin.

Ehdotetun 2 momentin 2 kohdan mukaan Viestintävirasto voisi ohjata tiettyyn verkko- tunnukseen suuntautuvan liikenteen toiseen verkko-osoitteeseen. Käytännössä Viestintä- virasto voisi toteuttaa toimenpiteen esimer- kiksi ohjaamalla liikenteen tai liikenteen osan jonkin muun tahon ylläpitämään palve- luun. Kysymyksessä voisi olla haittaohjel-

man ohjaamiseen käytettävään komentopal- velimeen suuntautuvan liikenteen ohjaami- nen Viestintäviraston ylläpitämään palve- luun, jonka avulla tunnistettaisiin saastuneet päätelaitteet sekä voitaisiin varoittaa niiden käyttäjiä ilmenneestä tietoturvaongelmasta.

Ehdotetun 2 momentin 3 kohdan mukaan myös muut, momentissa aiemmin lueteltui- hin toimenpiteisiin rinnastuvat tekniset toi- menpiteet olisivat käytettävissä tietoturvas- ta huolehtimiseksi. Tällainen toimenpide voisi esimerkiksi olla verkkotunnuksen tietojen muuttaminen siten, että verkkotunnusta käyt- tävän haittaohjelman toiminta estyisi.

Ehdotetun 3 momentin mukaan toimenpi- teet olisivat toteutettava huolellisesti ja ne tu- lisi mitoittaa torjuttavan häiriön vakavuuteen. Samoin toimenpiteitä toteutettaessa ei tulisi rajoittaa sananvapautta taikka luottamukselli- sen viestin tai yksityisyyden suojaa enempää kuin välttämätöntä.

2 luku Tietoyhteiskunnan palvelujen tar- joaminen

Luvun säännökset perustuvat lakiin tieto- yhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta. Pykä- lätekstiä on kauttaaltaan muutettu niin, että palvelun tarjoajan ja vastaanottajan sijaan puhutaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjo- ajasta ja vastaanottajasta. Kun tietoyhteis- kunnan palvelu määritellään I osan yleisissä määritelmässä, ei jää epäselväksi mitä tieto- yhteiskunnan palvelun tarjoajalla ja vastaan- ottajalla tarkoitetaan. Käsitteet säilyvät asial- lisesti samoina kuin tietoyhteiskunnan palve- lujen tarjoamisesta annetussa laissa. (HE 194/2001 vp.)

164 §. Soveltamisalan rajoitukset. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoami- sesta annetun lain 4 §:ää. Pykälän viittaukset eri direktiiveihin on kuitenkin tarkastettu ja tarpeen mukaan muutettu vastaamaan voi- massaolevaa EU-sääntelyä. (HE:t 194/2001 ja 317/2010 vp., sähkökauppadirektiivi (2000/31/EY) 3 artiklan 3 kohta)

165 §. Yhteen sovitettu ala ja palvelun tar- joamisen vapaus. Pykälän 1 momentissa määritellään yhteensovitettu ala. Määritelmä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoami- sesta annetussa laissa olevaa määritelmää. (HE 194/2001 vp.) Pykälän 2-5 momentit

vastaavat tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 5 §:ää. (HE 194/2001 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp., sähkökauppadirektiivin (2000/31/EY) 3 artiklan 2 kohta) 3 ja 4 momentin viittaukset Euroopan yhteisöjen komissioon on tarkistettu viittaamaan Euroopan komissioon.

166 §. Suomen lain noudattaminen. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 6 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivi 3 artiklan 1 kohta.)

167 §. Yleinen tiedonantovelvollisuus. Pykälän 2 momenttiin on sisällytetty säännellyn ammatin määritelmä, joka on tarkistettu viittaamaan ammattipätevyysdirektiiviin 2005/36/EY. Asiallisesti pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 7 §:ää. (HE 194/2001 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp., sähkökauppadirektiivin 5 artikla)

168 §. Tiedonantovelvollisuus tilausta tehtäessä. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 8 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 10 artiklan 1,2 ja 4 kohta)

169 §. Sopimusehtojen toimittaminen. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 9 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 10 artiklan 3 kohta.)

170 §. Tilaus ja vastaanottoilmoitus. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 10 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta sekä 2 ja 3 kohta.)

171 §. Vastaanottamisen ajankohta. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 11 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 11 artiklan 1 kohdan toinen luetelmakohta)

172 §. Sopimusta koskevien muotovaatimusten täyttäminen sähköisesti. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 12 §:ää. (HE 194/2001 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp., sähkökauppadirektiivin 9 artiklan 1 kohta)

173 §. Vastuuvapaus tiedonsiirto- ja verkoyhteyspalveluissa. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 13 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 12 artiklan 1 ja 2 kohta)

174 §. Vastuuvapaus tallennettaessa tietoja välimuistiin. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 14 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 13 artiklan 1 kohta)

175 §. Vastuuvapaus tietojen tallennuspalveluissa. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 15 §:ää. (HE:t 194/2001, 34/2004 ja 317/2010 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp., sähkökauppadirektiivin 14 artiklan 1 ja 2 kohta). EU-tuomioistuin on esimerkiksi tapauksessa C-324/09 sekä yhdistetyissä asioissa C-236/08 – C-238/08 katsonut, että vastuuvapaus voidaan myöntää vain tallennuspalvelun tarjoajalle, jonka toiminta on puhtaasti teknistä, automaattista ja passiivista, niin että palvelun tarjoaja ei ole sellaisessa aktiivisessa roolissa, jonka vuoksi tuntisi tallennetut tiedot tai valvoisi niitä.

176 §. Tiedon saannin estoa koskeva määräys. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 16 §:ää. (HE:t 194/2001 ja 286/2010 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp.)

177 §. Toimivaltainen tuomioistuin. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 17 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

178 §. Sisällön tuottajan oikeusturva. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 18 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

179 §. Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan velvollisuus ryhtyä toimiin viranomaisen päätöksen toteuttamiseksi. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 19 §:ää. (HE 194/2001 vp., sähkökauppadirektiivin 12 artiklan 3 kohta, 13 artiklan 2 kohta ja 14 artiklan 3 kohta)

180 §. Tekijänoikeutta tai lähioikeutta loukkaavan aineiston saannin estäminen. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 20 §:ää. (HE 194/2001 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp.)

181 §. Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan yhteyspiste. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 21 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

182 §. Ilmoituksen muoto ja sisältö. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoami-

sesta annetun lain 22 §:ää. (HE 194/2001 vp., PeVL 60/2001 vp., TaVM 4/2002 vp.)

183 §. Ilmoitus sisällön tuottajalle ja vastine. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 23 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

184 §. Aineiston palauttaminen. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 24 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

185 §. Korvausvelvollisuus. Pykälä vastaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 25 §:ää. (HE 194/2001 vp.)

3 luku Yhteystietopalvelut

186 §. Yhteystietopalvelun saatavuus. Pykälässä säädetään teleyritysten velvollisuudesta huolehtia puhelinluettelopalvelun ja numeropalvelun tarjoamisesta.

Pykälän 1 momentti vastaa viestintämarkkinalain 56 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivin 5 artiklan 1 kohdan b alakohta ja direktiivin 25 artikla).

Pykälän 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 57 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivin 5 artiklan 1 kohdan a alakohta, 5 artiklan 2 ja 3 kohdat sekä 25 artikla). Säännös ei ole ristiriidassa valtuutusdirektiivin 6 artiklan tai liitteen C kohdan 4 kanssa.

Momentista on poistettu viestintämarkkinalain 57 §:n 1 momentissa oleva lause siitä, että puhelinluettelo voi olla painetussa tai sähköisessä muodossa. Muutoksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykytilaa, vaan poistaa tarpeeton viittaussäännös. Selvää on, että teleyritys voi tarjota momentin mukaisen puhelinluettelon painetussa tai sähköisessä muodossa.

Pykälän 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 56 §:n 3 momenttia (HE 112/2002 vp.).

187 §. Yhteystietojen luovuttaminen. Pykälässä säädetään yhteystietojen luovuttamisesta toiselle yhteystietopalvelun tarjoajalle.

Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 58 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivi 2002/22/EY 5 artikla 3 kohta). Ehdotetun 1 momentin mukaisesti teleyrityksen ja yhteystietopalvelun tarjoajan on tietoja luovuttaessaan huolehdittava siitä, että tietojen vas-

taanottaja käsittelee luovutettuja tietoja yhteystietopalvelun tarjoamiseksi. Tietojen luovuttaja voi esimerkiksi tehdä sopimuksen tietojen luovuttamisesta, jolloin se voi sopimuksella varmistua sekä tietojen saajasta että tietojen saajan käyttötarkoituksesta.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 58 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivi 2002/22/EY 5 artikla 3 kohta).

Pykälän 3 momentti vastaa sisällöltään 56 §:n 2 momenttia ja 57 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivin 25 artiklan 2 kohta).

Pykälästä on poistettu tarpeettomana viestintämarkkinalain 58 §:n 3 momentti. Käyttäjän oikeudesta kieltää yhteystietojensa luovuttaminen säädetään tämän luvun 189 §:ssä.

188 §. Henkilötietojen käsittely. Pykälässä säädetään henkilötietojen käsittelystä yhteystietopalvelujen tarjonnassa. Henkilötietojen käsittelyä koskee lisäksi se, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

Pykälä vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 25 §:n 1 momenttia (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 12 artikla).

189 §. Yhteystietojen julkaisukielto. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tilaajana ja käyttäjänä olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus helposti kieltää tietojensa merkitseminen ja luovuttaminen kokonaan tai osittain yhteystietopalveluun. Muutoksella varmistetaan, että tilaajana ja käyttäjänä olevat luonnolliset henkilöt voivat myös käytännössä helposti kieltää tietojensa luovuttamisen ja julkaisemisen riippumatta siitä, miten palvelu teknisesti toteutetaan.

Yhteystietopalvelun tarjoaja voi tarjota erilaisia vaihtoehtoja siihen, kuinka yhteystietojen merkitseminen ja luovuttaminen voidaan kieltää. Palveluntarjoaja voi esimerkiksi yrityksen internetsivuilla ja sopimusehdoissa antaa selkeät ohjeet siitä, miten tilaaja ja käyttäjä saavat kiellettyä yhteystietojensa julkaisemisen ja luovuttamisen. Olennaista on, että tilaaja voi käytännössä helposti kieltää yhteystietojensa julkaisemisen ja luovuttamisen.

Ehdotetusta momentista on poistettu tarpeettomana viittaus henkilötietolain 26 §:ään. Tarkoituksena ei ole muuttaa asiantilaa, vaan

poistaa lain tasolta tarpeeton viittaussäännös. Yhteystietopalvelun tarjontaan sovelletaan henkilötietolain säännöksiä, ellei tässä laissa säädetä toisin. Tämä koskee myös henkilötietolain 26 §:n tarkastusoikeutta.

Pykälän 1 momentti vastaa muutoin sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 25 §:n 4 momentin ensimmäistä lausetta (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 12 artiklan 2 kohta).

Pykälän 2 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 25 §:n 6 momenttia (HE 125/2003 vp.).

190 §. Ilmoitusvelvollisuus yhteystietojen tarkoituksesta ja luovuttamisesta. Pykälässä säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa yhteystietopalvelun tarkoituksesta ja käytöstä.

Ehdotettu 1 momentti vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 25 §:n 3 momenttia (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 12 artiklan 1 kohta).

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksen ja sen kanssa yhteystietojen ylläpidosta sopimuksen tehneen yrityksen olisi huolehdittava siitä, että tilaajien saatavilla olisi riittävällä tavalla yksilöidyt tiedot niistä yhteystietopalvelun tarjoajista, joille tilaajien yhteystietoja luovutetaan. Ehdotettu 2 momentti on uusi.

Momentilla varmistetaan, että tiedot niistä yrityksistä, joille yhteystietoja luovutetaan, olisivat saatavilla esimerkiksi sopimusehdoissa, päivitettyinä yrityksen internet-sivuilla sekä muilla tarkoituksenmukaisilla tavoilla. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on yhdessä 189 §:n 1 momentin muutoksen kanssa parantaa tilaajien mahdollisuutta saada tietoa erilaisista yhteystietopalveluista sekä siitä, miten hän voi kieltää yhteystietojensa luovuttamisen ja julkaisemisen.

Ehdotetulla momentilla pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 12 artiklan 2 kohta.

4 luku Sähköinen suoramarkkinointi ja evästeet

Sähköisen suoramarkkinoinnin sääntely ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan.

191 §. Suoramarkkinointi luonnolliselle henkilölle. Pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 26 §:ää (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 13 artikla, rahoituspalvelujen etämyyntidirektiivin 10 artikla).

192 §. Puhelinliittymän markkinoinnin kieltö. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 65 a §:ää (HE 144/2011 vp.). Säännös on määräaikainen ja on voimassa 1 heinäkuuta 2015 asti.

193 §. Suoramarkkinointi yhteisölle. Pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 27 §:ää (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 13 artikla).

194 §. Suoramarkkinoinnin tunnistaminen. Pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 28 §:ää (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 13 artikla).

195 §. Suoramarkkinoinnin vastaanottamisen estäminen. Pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 29 §:ää (HE 125/2003 vp., sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi 13 artikla).

196 §. Palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö. Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 7 §:ää (HE 125/2003 vp., muutettuna HE 238/2010).

1.8 VIII OSA Audiovisuaalisten sisältöjen ja palvelujen sääntely

Lain määritelmistä poistetaan epätarkoituksenmukaisia, aiemmin televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa käytettyjä määritelmiä. Määritelmistä poistetaan muun muassa televisiotoiminnan harjoittajan määritelmä tarpeettomana. Televisiotoiminnan määritelmässä määritellään televisiotoiminta ja audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan määritelmässä määritellään palvelun tarjoajaksi se, joka valitsee ja järjestää audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisällön. Näin ollen televisiotoiminnan harjoittajana on edelleen tarkoituksena pitää sitä, joka päättää ohjelmien sijoittelusta ohjelma-aikatauluun. Audiovisuaalisten sisältöpalvelujen sääntely on tarkoitus pitää pääasiassa ennallaan.

1 luku Televisiolähetysten ja tilausohjelmapalvelujen sisältö

197 §. Sijoittautuminen. Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan sijoittautumisen sääntelyä yksinkertaistetaan. Pykälän 1 momentissa säädetään sijoittautumisen pääsäännöstä toiminnan harjoittajan päätoimipaikan ja ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloa koskevien päätösten perusteella. Jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka ja ohjelmaluetteloa tai -aikataulua koskevat päätösten paikka on Suomi, katsotaan toiminnan harjoittajan sijoittautuneen Suomeen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan muista, käytännössä harvinaisista sijoittautumistilanteista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Pykälällä pannaan täytäntöön AV-direktiivi 2 artikla.

198 §. Paikallinen televisio toiminta. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 18 §:ää (HE 34/1998 vp., AV-direktiivi 18 artikla).

199 §. Ohjelmiston eurooppalaisuus. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 16 §:ää (HE:t 87/2009, 112/2002 ja 34/1998 vp., AV-direktiivi 16 artikla).

200 §. Riippumattomien tuottajien ohjelmat. Pykälän vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 17 §:ää. Riippumattomien tuottajien tuotantojen kiintiötä ehdotetaan kuitenkin korotettavaksi sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa linjatulla tavalla 19 prosenttiin. Pykälän 2 momentiksi on otettu riippumattoman tuottajan määritelmä. (HE 241/2001 ja HE 34/1998 vp., AV-direktiivi 17 artikla).

201 §. Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorajoitteisten saataville. Pykälä vastaa pääosin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 19 a §:ää. Voimassa olevan 19 a §:n 2 momentin mukaan ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheilu- tai lastenohjelmiin. Liikenne- ja viestintäministeriön vuonna 2012 tekemän selvityksen (LVM julkaisuja 19/2012) mukaan erityisesti lastenohjelmien tekstityspalveluille on olemassa selkeä tarve. Näiden ohjelmien tekstitys auttaisi lasten lisäksi erityisesti kuuluvammaisia, sekä lapsia että aikuisia, ja vieraskielisiä lapsia, kuten maahan-

muuttajia. Selvityksen mukaan vaatimus lastenohjelmien tekstittämisestä ei olennaisesti nostaisi kaupallisten toimijoiden kokonaiskustannuksia. Pykälän 2 momentissa ehdotetaan siten säädettäväksi, että ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheiluohjelmiin. (HE 13/2010 vp., LiVM 8/2010 vp., AV-direktiivi 7 artikla).

202 §. Yksinoikeuksien käyttö. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 20 §:ää. (HE:t 112/2002 vp., 241/2001 vp. ja 34/1998 vp., AV-direktiivi 14 artikla).

203 §. Yksinoikeuksien käyttöä koskeva menettely. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 20 a §:ää. (HE 112/2002 vp., AV-direktiivi 14 artikla).

2 luku Kaupallinen viestintä

204 §. Yleiset periaatteet. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 21 §:ää. Sen 2 momentiksi on otettu televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 22 §:n 1 momentti. Pykälän 3 ja 4 momentiksi on otettu televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 24 momentin säännökset (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 19 artikla).

Radio-ohjelmalla tarkoitetaan tässä luvussa radiossa lähetettävää uutislähetystä, keskusteluohjelmaa, musiikkiohjelmaa tai muuta yksinomaan äänestä muodostuvaa esitystä. Radio-ohjelman pituus voi vaihdella merkittävästi. Uutislähetys voi olla varsin lyhyt, kun taas musiikista koostuva ohjelma voi olla usean tunnin mittainen. Määritelmä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 2 §:n 7 kohdassa käytettyä radio-ohjelman määritelmää (HE 87/2009 vp.).

205 §. Mainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 22 §:ää, lukuun ottamatta 1 momenttia, joka on otettu edelliseen pykälään (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 19 artikla).

206 §. Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 23 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 20 (2) artikla).

207 §. Eräiden tuotteiden markkinointi. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta

annetun lain 24 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 9 artikla).

208 §. Ohjelmien ja palvelujen sponsorointi. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 26 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 10 artikla).

209 §. Kielletty sponsorointi. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 27 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 10 artikla).

210 §. Tuotesijoittelu. Tuotesijoittelusäännöstä selkiytetään sanonnaltaan. Pykälän 1 momentin mukaan tuotesijoittelu on lähtökohtaisesti kielletty. Pykälän 2 momentin mukaan tuotesijoittelu on sallittu eräissä elokuvateoksissa tai ohjelmissa. Pykälän 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitettu tuotesijoittelu on kielletty lastenohjelmissa. Pykälän 4 momentiksi otetaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 28 a §. Sen mukaan tuotesijoittelua on myös vastikkeeton tarpeiston tai tuotepalkintojen antaminen käytettäväksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita. Tarpeiston tai tuotepalkintojen antamisena toteutettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa. (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 11 artikla.)

211 §. Tuotesijoittelun toteuttaminen. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 28 b §:ää. Sen 2 momentiksi on otettu televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 28 § 3 momentin tupakkatuotteiden tuotesijoittelun kielto (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 11 artikla).

212 §. Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 29 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 11 artikla).

213 §. Radiomainonnan erottaminen ja rajoitukset. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 30 §:ää. Pykälän 3 momenttiin lisätään sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa tarkoitettulla tavalla kielto lähettää kaupallista viestintää lyhytaikaisessa radiotoiminnassa, jota harjoitetaan pelkästään Viestintäviraston myöntämän radioluvan nojalla. (HE 87/2009 vp.).

214 §. Aatteellinen ja yhteiskunnallinen mainonta. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 31 §:ää (HE 87/2009 vp.).

215 §. Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 32 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 24 artikla).

216 §. Teleostoslähetyksille ja myyninedistämiseen varatut kanavat. Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 33 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 25 artikla).

3 luku Televisio-ohjelmien siirtovelvoite ja kanavapaikkanumerointi

217 §. Televisio-ohjelmien siirtovelvoite. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 134 §:ää. Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen ohjelmistojen osalta täsmennetään, että kyseessä ovat nimenomaisesti verkon sijaintikunnassa vastaanotettavat ohjelmistot. Täsmennys on tarpeen kaupallisten kanavien mainosten alueellisuuden vuoksi.

Sähköisen median viestintäpoliittisessa ohjelmassa linjattiin, että siirtovelvoite koskisi edelleen vuoden 2016 jälkeen nykyisen laajuisena Yleisradio Oy:n ja yleisen edun kanavien ohjelmistojä. Yleispalveludirektiivin 31 artiklan siirtovelvoitetta koskevan sääntelyn mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa velvoitteita ainoastaan jos se on välttämätöntä kunkin jäsenvaltion selkeästi määrittelemien yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, ja niiden on oltava oikeasuhteisia ja avoimia. Velvollisuuksia on tarkasteltava säännöllisin väliajoin uudelleen. Voimassa olevan viestintämarkkinalain 134 §:n määräaikausudesta lain tasolla ehdotetaan luovuttavaksi. Näitä velvollisuuksia voidaan lain tasoisesta sääntelystä riippumatta tarkastella säännöllisin väliajoin.

Sähköisen viestinnän sääntelyssä sovelletavan teknologianeutraaliteetin mukaisesti pykälän 3 momentissa tarkoitettulla muuttamattomuus- ja samanaikaisuusvaatimuksella tarkoitettaisiin myös tilanteita, joissa televisio-kanavan samansisältöiset, mutta teknisesti eri resoluutiolla (standardilähetykset tai teräväpiirtolähetykset) katsojalle toimitettuja versioita voidaan pitää momentissa tarkoitettulla tavalla muuttamattomina ja samanaikaisina alkuperäisen lähetyksen kanssa. (HE 13/2010 vp., yleispalveludirektiivi 31 artikla).

218 §. Kanavanpaikkanumerointi. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Viestintävirastolle oikeus antaa määräys maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tarjottavien televisio-ohjelmistojen kanavapaikkanumeroinnista. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä kanavapaikkanumeroinnista. Kahdeksan televisiotoimialan toimijaa on marraskuussa 2010 sopinut keskenään kanavapaikkanumeroinnissa sovellettavista periaatteista sen jälkeen kun uusien verkkooperaattorien ja palveluoperaattorien toiminta käynnistyi. Sopimuksen mukaan kanavameroinnin yleisenä periaatteena on helpokäyttöisyys ja suuren yleisön etujen palveleminen. Toimijoiden kesken kanavanumerointi toteutetaan tällä hetkellä siten, että numeroavaruudessa ovat ensin vapaasti vastaanotettavat kanavat ja sitten maksulliset kanavat. Vapaat kanavanumerot ja vapaat kanavanumeroavaruudet myönnetään varausjärjestyksessä. Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto antaisi kanavanpaikkanumerointia koskevan määräyksen vain siinä tapauksessa, että ohjelmistotoimiluvan haltijat eivät keskenään pääse sopimukseen numeroinnista.

Muun muassa uusien standardien mukaisiin televisiolähetyksiin siirtymisen ja uusien toimijoiden markkinoille tulon helpottamiseksi sekä katsojien vakiintuneiden katselutottumusten huomioon ottamiseksi, on tarpeen säätää Viestintäviraston mahdollisuudesta antaa kanavanpaikkanumerointia koskevia määräyksiä. Viestintävirasto voisi määräystä valmistellessaan ottaa mahdollisuuksien mukaan huomioon alan toimijoiden sopimuksissa hyväksytyt periaatteet ja toimintamallin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi määräystä antaessaan asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n televisiokanavat sekä niiden ohjelmistotoimiluvan haltijoiden kanavat, joille on myönnetty 25 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoimintaan. Yleisen edun televisiotoiminnan harjoittajalle ehdotetaan säädettäväksi joukko erityisvelvoitteita. Näiden velvoitteiden vastapainoksi yleisen edun kanavalla tulisi olla oikeus saada ohjelmistoilleen asianmukainen kanavapaikka ja sitä kautta mah-

dollisuus saavuttaa mahdollisimman kattava yleisö.

1.9 IX OSA Viestintäverkot, -palvelut ja -laitteet

1 luku Viestintäverkkoon kuuluvien laitteiden sijainti

219 §. Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli. Ehdotetun pykälän mukaan teleyrityksellä on oikeus sijoittaa telekaapeli, siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväk toisen omistamalle maalle tai hallitsemaalle alueelle siten kuin tässä luvussa säädetään lukuun ottamatta 220 ja 227 §:ää. Oikeudella sijoittaa telekaapeli tarkoitettaisiin maanomistajan tai – haltijan yksityisoikeudelliseen suostumukseen verrattavaa oikeutta sijoittaa telekaapeleita toisen maalle, ei ympäristöoikeuteen perustuvaa oikeutta sijoittamiseen. Sääntely telekaapeleiden sijoittamisen osalta vastaisi pääosin viestintämarkkinalain 10 luvun säännöksiä. Poiketen voimassa olevasta sääntelystä ehdotettu 219 § soveltuisi kuitenkin kaikkien telekaapeleiden sijoittamiseen eikä maankäyttö- ja rakennuslain 161 § soveltuisi enää telekaapeleiden sijoittamiseen tilanteissa, joissa maanomistaja ja teleyritys eivät pääsisi sopimukseen telekaapelin sijoittamisesta. Muutoin telekaapeleiden sijoittamiseen sovellettaisiin muita kaapeleiden sijoittamista mahdollisesti koskevia maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä sekä muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

220 §. Teleyrityksen tukiaseman ja radiomaston sijoittaminen. Ehdotetun 1 momentin mukaan teleyrityksellä olisi oikeus sijoittaa matkaviestinverkon radiomasto, siihen liittyvä laite ja vähäinen rakennelma toisen omistamalle maalle tai hallitsemaalle alueelle sekä matkaviestinverkon tukiasema ja siihen liittyvä laite ja kaapeli toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen siten kuin tässä luvussa jäljempänä säädetään lukuun ottamatta 226 §:ää. Matkaviestinverkolla tarkoitettaisiin ehdotetun 5 §:n mukaista verkko-toimilupaa edellyttämää matkaviestinverkkoa, jossa harjoitetaan yleistä teletoimintaa. Käytännössä matkaviestinverkkojen tukiasemia niihin liittyvine laitteineen, kuten

antennijärjestelmään voidaan sijoittaa rakennuksiin tai radiomastoihin. Nykyisin tukiasemien ja radiomastojen sijoittaminen perustuu yksityisoikeudellisiin sopimuksiin osapuolten välillä.

Oikeudella sijoittaa tukiasema tai radiomasto tarkoitettuihin ehdotetussa pykälässä maanomistajan tai rakennuksen omistajan yksityisoikeudelliseen suostumukseen verrattavaa oikeutta sijoittaa tukiasema tai radiomasto toisen alueelle tai rakennukseen, ei ympäristöoikeuteen perustuvaa oikeutta sijoittamiseen. Maankäyttö- ja rakennuslaissa on säännöksiä esimerkiksi radiomastoon mahdollisesti tarvittavasta toimenpideluvasta ja rakennusluvasta. Myös kuntien rakennusjärjestyksissä on usein mastoja koskevia määräyksiä.

221 §. Yleiset tavoitteet sijoittamisessa. Ehdotettu pykälä sisältäisi yleiset tavoitteet viestintäverkkoon kuuluvien laitteiden sijoittamisessa. Ehdotetun 1 momentin mukaan telekaapeli olisi mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaisissa (503/2005) tarkoitettulle teialueelle tai kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettulle yleiselle alueelle. Säännös vastaisi viestintämarkkinalain 101 §:n 1 momenttia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan telekaapelin ja matkaviestinverkon radiomaston sijoittamisessa on otettava huomioon voimassa oleva kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu sekä maisemalliset ja ympäristönäkökohdat. Telekaapelia ja teleyrityksen radiomastoa ei saa sijoittaa niin, että sillä vaikeutetaan alueen kaavoitusta tai kaavan toteuttamista. Käytännössä, vaikka teleyrityksellä olisi yksityisoikeudellinen lupa maanomistajalta radiomaston sijoittamiseen, ympäristöoikeus saattaa rajoittaa mastojen rakentamista.

Ehdotetun 3 momentin mukaan telekaapelin, tukiaseman ja radiomaston sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä. Teleyrityksen laite on siten sijoitettava vähemmän haittaa tuottavalla tavalla, vaikka tästä aiheutuisi teleyritykselle jonkin verran lisää kustannuksia.

222 §. Sijoittamissuunnitelma. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen telekaapelin tai

matkaviestinverkon radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle taikka teleyrityksen tukiaseman sijoittamisesta toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen, teleyrityksen on laadittava niiden sijoittamisesta suunnitelma (*sijoittamissuunnitelma*). Ehdotetun 2 momentin mukaan sijoittamissuunnitelman tulisi sisältää soveltuvin osin kartta, joka osoittaa teleyrityksen suunnitellun telekaapelin tai radiomaston sekä niihin liittyvien laitteiden sijainnin. Tämän lisäksi sijoittamissuunnitelman tulisi sisältää kylittäin tai kaupunginosittain laaditun kartan, johon on merkitty alueella sijaitsevat kiinteistöt ja sijoittamista pyytävän teleyrityksen tukiasemat. Edelleen sijoittamissuunnitelman tulisi sisältää teleyrityksen telekaapelin, tukiaseman tai radiomaston sekä niihin liittyvien rakenteiden ja laitteiden sijoittamisten yksityiskohdat, laitteiden rakentamistapa ja rakentamisaika. Telekaapeleiden osalta sijoittamissuunnitelma sisältäisi myös rakentamissuunnitelman, josta käy ilmi, miten telekaapelin reitti merkitään maastoon.

Käytännössä suunnitelmia tehdään jo sopimusneuvotteluja varten. Jos sopimusneuvottelut eivät johda tulokseen, lain säännösten mukaisen sijoittamissuunnitelman laatiminen on ensimmäinen vaihe menettelyssä, jolla sijoittamista koskeva asia saatetaan kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päättäväksi.

223 §. Sijoittamissuunnitelmasta tiedottaminen. Ehdotetun pykälän mukaan teleyrityksen on toimitettava sijoittamissuunnitelma todisteellisesti tiedoksi kaikille kiinteistön ja rakennuksen omistajille ja muille henkilöille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma koskee. Pykälässä tarkoitettu muu henkilö voisi olla esimerkiksi kiinteistön tai rakennuksen haltija. Ilmoituksessa tulee mainita, että kiinteistön omistajalla ja henkilöllä, jonka etua tai oikeutta suunnitelma koskee, on oikeus tehdä muistutus sijoittamissuunnitelmasta määräajan kuluessa. Määräaika muistutuksen tekemiseen on 30 päivää ehdotetun 225 §:n nojalla.

224 §. Lausunto sijoittamissuunnitelmasta. Ehdotetun pykälän mukaan teleyrityksen on varattava kunnalle ja toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tilai-

suus antaa lausuntonsa sijoittamissuunnitelmasta kohtuullisessa ajassa. Kyseisten viranomaisten ei tarvitsisi aina antaa kaikista sijoittamissuunnitelmista lausuntoa.

225 §. Muistutus. Ehdotetun pykälän mukaan kiinteistön ja rakennuksen omistajalla sekä muulla, jonka etua tai oikeutta sijoittamissuunnitelma koskee, on oikeus tehdä teleyritykselle muistutus 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän on vastaanottanut tiedon 222 §:ssä tarkoitettusta sijoittamissuunnitelmasta.

226 §. Päätös telekaapelin sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 106 §:ää. Ehdotetun 1 momentin mukaan teleyrityksen 219 §:ssä tarkoitettu telekaapeli, siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs voidaan sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle, jos sijoittamisesta sovitaan. Ensisijainen menettelytapa telekaapelin ja siihen liittyvien laitteiden sijoittamisessa on siis sopimus teleyrityksen ja kiinteistön omistajan välillä ja käytännössä valtaosa telekaapelien sijoittamisesta perustuu osapuolten väliseen sopimukseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan, jos telekaapelin sijoittamisesta ei päästä sopimukseen kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa, sijoittamisesta voi päättää kunnan rakennusvalvontaviranomainen teleyrityksen hakemuksesta. Sijoittamispäätöksen edellytyksenä on, että sijoittaminen on ehdotetun 221 §:n edellytysten mukaista. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan sijoittamissuunnitelma voidaan vahvistaa, jos teleyritys on noudattanut 223 ja 224 §:n mukaista menettelyä. Jos sijoittamissuunnitelmasta on tehty muistutus, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että suunnitelma vastaa 221 §:n mukaisia tavoitteita.

Ehdotetun 4 momentin mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Jos päätöksestä on valitettu, valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes se on ratkaissut valituksen.

Rakennusvalvontaviranomaisen 2 momentin mukaiseen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:ssä säädetään.

227 §. Päätös tukiaseman tai radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle tai rakennukseen. Teleyrityksen 220 §:ssä tarkoitettu radiomasto voidaan sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle sekä 220 §:ssä tarkoitettu tukiasema toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen, jos sijoittamisesta sovitaan. Ensisijainen menettelytapa tukiaseman tai radiomaston sijoittamisessa on siis sopimus osapuolten välillä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan, jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan tai haltijan kanssa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi teleyrityksen hakemuksesta päätöksellään antaa teleyritykselle sijoitusoikeuden vahvistamalla 222 §:ssä tarkoitettu sijoittamissuunnitelma. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan sijoittamissuunnitelma voidaan vahvistaa momentissa mainituin edellytyksin. Suunnitelman vahvistamisen edellytyksenä on, että teleyritys on noudattanut 223 ja 224 §:n mukaista menettelyä. Jos sijoittamissuunnitelmasta on tehty muistutus, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että suunnitelma vastaa 221 §:n mukaisia yleisiä tavoitteita sijoittamisessa. Edelleen kunnan rakennusvalvontaviranomaisen sijoittamispäätöksen edellytyksenä olisi se, että sijoittamisella ei estetä kiinteistön tai rakennuksen omistajan kohtuullista omaa nykyistä tai tulevaa käyttöä. Säännös olisi maanomistajan ja rakennuksen omistajan omaisuuden suojan kannalta kohtuullinen. Viimeisenä edellytyksenä olisi, että teleyrityksen laitetta ei saa sijoittaa kotirauhan piiriin kuuluvaan pysyväisluonteisesti asumiseen käytettyyn tilaan.

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Jos päätöksestä on valitettu, valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes se on ratkaissut valituksen. Rakennusvalvontavi-

ranomaisen 2 momentin mukaiseen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:ssä säädetään.

228 §. *Sijoittamiseen liittyvä oikeus tehdä rakennus- ja kunnossapitotöitä toisen alueella.* Ehdotetun 1 momentin mukaan, jos se on telekaapelin tai radiomaston sijoittamisen toteuttamiseksi välttämätöntä, teleyritys, jolla on 226 §:n 2 momentissa tai 227 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen perustuva oikeus, saa ilman omistajan tai haltijan lupaa kaataa puita ja muita kasveja sijoittamissuunnitelman mukaiselta alueelta, kiinnittää rakennuksiin ja rakennelmiin tarpeellisia laitteita sekä tehdä muita rakennustöitä alueella. Teleyrityksen palveluksessa olevalla on tässä tarkoituksessa oikeus liikkua yksityisellä alueella ja asettaa maastoon tarpeellisia merkkejä. Teleyrityksen palveluksessa olevaan rinnastetaan myös teleyrityksen alihankkija, joka tekee tässä momentissa tarkoitettua työtä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksen on muissa kuin kiireellisissä tapauksissa varattava alueen omistajalle ja haltijalle tilaisuus suorittaa 1 momentissa mainitut toimenpiteet itse.

Ehdotetun 3 momentin mukaan rakennuksen omistajan tai haltijan on sallittava teleyrityksen sijoittaa tukiasema ja siihen liittyvät laitteet rakennukseen tarkoituksenmukaisesti ja liittää laitteet tarkoituksenmukaisesti viestintä- ja sähköverkkoon. Jos tarkoituksenmukaisia tiloja ei ole eikä rakennuksen omistaja tai haltija niitä rakenna, rakennuksen omistajan tai haltijan on sallittava teleyrityksen rakentaa tarvittavat tilat. Rakennuksen omistajan tai haltijan on annettava teleyrityksen palveluksessa olevalle pääsy rakennukseen tukiaseman ja siihen liittyvien laitteiden asentamista ja ylläpitoa varten.

Ehdotetun 4 momentin mukaan teleyrityksen on kunnostettava alue tässä pykälässä tarkoitettun työn suorittamisen jälkeen.

229 §. *Korvaukset sijoittamisesta.* Ehdotetun 1 momentin mukaan kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla, kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana sekä valtiolla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka on aiheutunut 228 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä.

Korvaus 228 §:ssä tarkoitettusta toimenpiteestä ja samalla kiinteistön omistajan oikeus korvaukseen telekaapelin sijoittamisesta rajoittuu ainoastaan tosiasialliseen haittaan ja vahinkoon niin kuin voimassa olevan lainkin mukaan. Ehdotettu 1 momentti ei oikeuta kiinteistön omistajaa perimään telekaapelin sijoittamisesta vuokraa tai muuta sen kaltaista korvausta käyttöoikeudesta, kuten ei myöskään viestintämarkkinalain 108 §. Ehdotettu 1 momentti telekaapeleiden osalta vastaa viestintämarkkinalain 108 §:n 1 momenttia.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus 227 §:n 2 momentin mukaisessa radiomaston ja tukiaseman sijoittamisesta täyteen korvaukseen sijoittamisesta aiheutuvasta mahdollisesta taloudellisesta menetyksestä. Lisäksi rakennuksen omistajalla ja haltijalla on oikeus täyteen korvaukseen kustannuksista, jotka aiheutuvat teleyrityksen laitteiden käytöstä ja ylläpidosta ja niiden edellyttämästä pääsystä rakennukseen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan, korvausvaatimus on tehtävä teleyritykselle vuoden kuluessa haitan, vahingon tai taloudellisen vahingon syntymisestä. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, mukaisessa järjestyksessä. Ehdotettu 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 108 §:n 2 momenttia.

230 §. *Lunastuslain perusteella maksettavat korvaukset.* Ehdotetun pykälän mukaan, jos tässä luvussa säädetystä teleyrityksen laitteiden sijoittamisesta ja kunnossapitamisesta tarvitaan laajempia oikeuksia toisen omaisuuden kuin 228 §:ssä on mainittu, asia ratkaistaan lunastuslain mukaisesti.

231 §. *Sijoittamisen valvonta.* Ehdotetun 1 momentin mukaan kunnan on alueellaan valvottava sitä, että telekaapelin, pylvään tai radiomaston sijoittamisesta noudatetaan tämän luvun 221 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita. Edelleen ehdotetun 2 momentin mukaan kunnan on tarvittaessa koordinoitava telekaapelien ja radiomastojen sijoittamista siten, että tämän luvun 221 §:ssä tarkoitettut tavoitteet saavute-

taan myös silloin, kun kunnan alueella tehdään useamman kuin yhden teleyrityksen viestintäverkkojen rakentamis- ja kunnossapitotöitä. Ehdotettu pykälässä viestintämarkkinalain 110 §:n säännöksiä on laajennettu koskemaan myös radiomastoja

232 §. Telekaapeleita vaarantava työ. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 111 §:ää. (HE 112/2002 vp., yleispalveludirektiivi 23 artikla ja puitedirektiivin 12 artiklan 4 kohta).

233 §. Telekaapeleiden sijaintitietojen saatavuus ja tietoturva. Pykälässä säädetään telekaapeleiden sijaintitietojen saatavuudesta ja tietoturvasta. Pykälän tarkoituksena on varmistaa, että telekaapeleiden sijaintitiedot ovat asianmukaisesti saatavilla silloin, kun jollain alueella aiotaan ryhtyä maanrakennus-, metsä- tai vesirakennustyöhön tai muihin telekaapeleita vaarantavaan työhön 232 §:n mukaisesti.

Ehdotetussa 1 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta saattaa telekaapeleita koskevat sijaintitiedot digitaaliseen muotoon sekä velvollisuudesta huolehtia siitä, että kaapeleiden sijaintitiedot on teknisesti mahdollista tarjota keskitetysti yhdestä paikasta. Digitaaliseen muotoon saattaminen tarkoittaa esimerkiksi sellaisia toimenpiteitä, joilla voidaan laatia yhteensopivassa digitaalisessa muodossa oleva kartta-aineisto telekaapelien sijainnista.

Ehdotetussa 3 momentissa säädettäisiin siitä, että Viestintävirasto voisi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä siitä, millaista digitaalista muotoa edellytetään. Velvollisuus huolehtia siitä, että tiedot on teknisesti mahdollista tarjota keskitetysti yhdestä paikasta, voisi tarkoittaa esimerkiksi tietojen saattamista tietokoneohjelmistojen ymmärtämään yhteensopivaan sähköiseen muotoon ja toisaalta esimerkiksi tietojen säilyttämistä siten, että kaapeli- ja johtotietojen sijaintipalvelua vaatimusten mukaisesti tarjoavalla palveluntarjoajalla olisi mahdollista saada pääsy tietoihin.

Ehdotetussa 2 momentissa säädetään telekaapelitietojen käsittelystä, jolla tarkoitetaan esimerkiksi tietojen tallentamista, säilyttämistä ja luovuttamista. Momentin mukaan kaapelitietojen käsittelyn olisi oltava kansallisen turvallisuuden kannalta tietoturvallista.

Tarkoituksena on varmistua siitä, että telekaapelitiedot säilytetään, tietoja käsitellään ja ne luovutetaan asianmukaisesti siten, että tiedot suojataan esimerkiksi tietoturvaauhilta ja tietoturvaloukkauksilta. Sekä telekaapeleita koskevien tietojen luovuttajan että tietojen vastaanottajan on varmistuttava ehdotetun momentin nojalla siitä, että telekaapeleita koskevat tiedot on suojattu kansallisen turvallisuuden vaarantavilta tietoturvaloukkauksilta.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintävirasto voisi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä kaapelitietojen digitaalisesta muodosta sekä vaadittavasta tietoturvasta. Viestintävirasto voisi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä esimerkiksi telekaapelitietojen formaattia ja koordinaatistoa koskien sekä siitä, millä tarkkuustasolla telekaapelitietojen on oltava saatavilla. Tämä mahdollistaisi sen, että tiedot ovat saatavilla riittävän tarkasti esimerkiksi ehdotetussa 232 §:ssä tarkoitettujen telekaapeleita vaarantavien töiden turvalliseen suorittamiseen.

Lisäksi Viestintävirasto voisi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä esimerkiksi telekaapelitietojen teknisestä suojaustasosta ja -menetelmistä. Viestintävirasto voisi myös antaa tarkempia teknisiä määräyksiä siitä, kuinka tiedon hakija tulee tunnistaa, kuinka suurelta maantieteelliseltä alueelta tietoja voidaan kerrallaan luovuttaa, tietojen sallitusta hakumäärästä tietyllä ajanjaksolla sekä hakutietojen säilyttämisestä ja muista edellä mainittujen kaltaisista tietoturvallisuutta lisäävistä teknisistä seikoista.

Pykälällä pannaan täytäntöön puitedirektiivin 12 artiklan 4 kohta ja yleispalveludirektiivin 23 artikla. Puitedirektiivin 12 artiklan 4 kohdan mukaan yrityksiä voidaan vaatia toimittamaan tiedot, jotta viranomaiset voivat laatia luettelon 1 kohdassa mainittujen järjestelmien luonteesta, saatavuudesta ja maantieteellisestä sijainnista ja saattaa se asianosaisten saataville. Artiklan 1 kohdassa mainituilla tiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi kaapelikanavia.

Yleispalveludirektiivin 23 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet, että yleisesti saatavilla olevat puhelinpalvelut ovat mahdollisimman kattavasti käytettävissä laajamittaisissa ver-

kon toiminnan keskeytyksissä tai ylivoimaisen esteen sattuessa. Jäsenvaltioiden on lisäksi varmistettava, että yleisesti saatavilla olevia puhelinpalveluja tarjoavat yritykset toteuttavat kaikki aiheelliset toimenpiteet taataksaan hätäpalvelujen keskeytymättömän käyttöoikeuden.

Telekaapelitietojen saatavuuden ja niiden tietoturvallisuuden varmistaminen edesauttavat edellä mainittuja puitteiden 12 artiklan 4 kohdan ja yleispalveludirektiivin 23 artiklan tavoitteita.

2 luku Viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatuvaatimukset

234 §. *Viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimukset.* Pykälässä säädetään yleisen viestintäverkon ja -palvelun ja yleiseen viestintäverkkoon liitettävien viestintäverkkojen ja -palvelujen perusvaatimustasosta. Ehdotetussa pykälässä yhdistyvät viestintämarkkinalain 128 § (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp.), jossa säädetään viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimuksista sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 § (HE 125/2003 vp., HE 158/2007), jossa säädetään tietoturva vaatimuksista. Viestintäverkolle ja viestintäpalvelulle asetettavat laatuvaatimukset, tietoturva vaatimukset mukaan lukien, määriteltäisiin yhdessä pykälässä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä yleiseen viestintäverkkoon liitettävät viestintäverkot ja viestintäpalvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että ne täyttävät 16-kohtaisessa luettelossa mainitut perusvaatimukset. Kohtiin 10–12 on koottu viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen yhteentoimivuutta ja yhteenliitettävyyttä koskevia vaatimuksia sekä päätelaitteiden ja viestintäverkon tai viestintäpalvelun yhteenliitettävyyttä koskevia vaatimuksia. Ehdotettujen kohtien 15 ja 16 tarkoituksena on varmistaa, että viranomaisten avustaminen otetaan huomioon viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä. Päätelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta säädetään tämän lain IX osan 3 luvussa.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan viestintäverkot ja -palvelut on rakennettava siten, että sähköinen viestintä on tekniseltä

laadultaan hyvää ja tietoturvallista. Kohta päivitetäisiin voimassa olevaan lakiin nähdessä vastaamaan nykikäsitteistöä muuttamalla televiestinnän käsite sähköiseksi viestinnäksi. Lisäksi kohdan mukaan vaadittaisiin, että yleisiä viestintäverkkoja ja -palveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä on otettava huomioon, että ne mahdollistavat tietoturvallisen sähköisen viestinnän.

Tietoturvaloukkausten merkitys viestintää vaarantavana tekijänä on huomioitava viestintäverkkojen ja -palvelujen koko elinkaaren ajan. Verkkoja ja palveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä voidaan ottaa huomioon tietoturvaohjeiden vakavuus, tekninen kehitystaso ja kustannukset, mikä vastaa voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 1 momentissa lueteltuja edellytyksiä. Edellytyksistä säädetäisiin tarkemmin ehdotetussa 3 momentissa. Ehdotettu 1 kohta vastaa muutoin viestintämarkkinalain 128 §:n 1 momentin 1 kohtaa (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan viestintäverkkojen on kestävä normaaliin odotettavissa olevat ilmastolliset, mekaaniset, sähkömagneettiset ja muut ulkoiset häiriöt, joilla tarkoitetaan esimerkiksi tavanomaisia laiterikkoja, sääilmiöitä, ilkeävaltaa sekä sähkömagneettista yhteensopivuutta. Viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen edellytetään esimerkiksi kestävän voimakkaat myrskyt, joita sään ääri-ilmiöiden yleistymisen vuoksi esiintyy Suomessa aika ajoin.

Kohtaan lisättäisiin uutena velvollisuus varautua myös normaaleihin, odotettavissa oleviin tietoturvaohjeisiin verkkoja ja palveluja suunniteltaessa. Kohta vastaa muutoin viestintämarkkinalain 128 §:n 1 momentin 2 kohtaa (HE 112/2002 vp.).

Varautumisesta tietoturvaohjeisiin säädetään kumottavaksi ehdotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:ssä. Tietoturvaloukkausten haitallisten vaikutusten välttämiseksi verkkoja ja palveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä on huolehdittava siitä, että ne kestävät normaalit tietoturvaloukkaukset ja niiden uhat. Kuten muiden ulkoisten häiriöiden osalta, myös tietoturvaohjeisiin varauduttaessa ulkoisen tapahtuman säännönmukaisuus ja ennalta-arvattavuus vaikuttavat keskeisesti varautumisen tasoon.

Esimerkkeinä tyypillisistä tietoturvaloukkauksista, jotka eivät saisi vaikuttaa viestintäverkon tai viestintäpalvelun toimivuuteen, ovat haittaohjelma- ja palvelunestohyökkäys.

Edellytyksenä on, että viestintäverkot ja viestintäpalvelut kestävät odotettavissa olevat tietoturvauhat, jotka ovat normaalilla viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua suunnittelevan, rakentavan tai ylläpitävän yrityksen asiantuntemuksella ja ammattitaidolla ennakoitavissa. Kohdan tarkoituksena ei ole edellyttää, että viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen olisi kestävä myös sellaiset tietoturvauhat, joita ei voida normaalilla ammattitaidolla ja toimialan tuntemuksella ennakoita.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan viestintäverkkojen ja -palvelujen suorituskykyä, käytettävyyttä, laatua ja toimintavarmuutta on voitava seurata. Ehdotetulla kohdalla selvennetään nykyistä käytäntöä.

Seurannalla ennakoidaan esimerkiksi viestintäverkon ja viestintäpalvelun kapasiteetin tarvetta ja käyttöä sekä muita viestintäverkon ja viestintäpalvelun luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä. Seurantavelvoite kohdistuu lähitökohtaisesti viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin kokonaisuutena sekä tarvittaessa yksittäisiin liittymiin tai viestintäpalvelun käyttöpaikkoihin.

Suorituskyvyllä tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin viestintäverkko ja viestintäpalvelu toteuttavat niille asetetut vaatimukset. Viestintäverkosta ja viestintäpalvelusta riippuen suorituskykyä voidaan arvioida erilaisin keinoin, esimerkiksi arvioimalla verkon tai palvelun käytettävissä olevaa kapasiteettia tai signaalin voimakkuutta, televisioverkon lähettimen toiminnan katkottomuutta taikka puhelun tai internet-yhteyden muodostuksen onnistumisastetta.

Käytettävyydellä tarkoitetaan sitä, että viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat tiedot, järjestelmät ja palvelut ovat tarvittaessa niihin oikeutettujen esteettömästi hyödynnettävissä.

Laadulla arvioidaan sitä, kuinka hyvin viestintäverkko tai viestintäpalvelu toteuttaa käyttäjän näkökulmasta käyttötarkoituksensa, kun otetaan huomioon verkon ja palvelun toiminta kokonaisuutena. Laadulla viitataan

edellisiin nähden lähinnä käyttäjälle suoraan näkyviin asioihin.

Toimintavarmuuden seurannalla tarkoitetaan sitä, että viestintäverkon ja viestintäpalvelun tarjoaja tarkkailee esimerkiksi internet-yhteysnopeuden vaihteluväliä tai signaalin voimakkuutta, ja seuraa näiden avulla palveluissaan tapahtuvia häiriöitä ja siten palvelujen toimintavarmuutta.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan viestintäverkkoihin ja -palveluihin kohdistuvat merkittävät tietoturvaloukkaukset ja -uhat on voitava havaita. Ehdotetulla kohdalla selvennetään nykyistä käytäntöä.

Häiriöiden on oltava ennalta tunnistettavissa, jotta niiden vuoksi voidaan ryhtyä toimenpiteisiin. Kohdan tarkoituksena on asettaa velvollisuus viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoajalle seurata ja valvoa sen hallinnassa olevia viestintäverkkoja tai viestintäpalveluja esimerkiksi seuraamalla viestiliikenteen kulkua ja viestiliikennettä haittaavia tekijöitä sekä asettamalla automaattisia hälytyksiä tietyille tekijöille, joiden avulla voidaan tunnistaa tietoturvauhkia.

Havainto voi johtaa esimerkiksi ehdotetun 263 §:n mukaisiin toimiin tietoturvan toteuttamiseksi ja ehdotetun 264 §:n mukaisiin toimiin häiriön korjaamiseksi sekä velvollisuuden tarvittaessa irrottaa viestintäverkko tai viestintäpalvelu yleisestä viestintäverkosta. Havainnointikyky antaa myös käyttäjille ja Viestintävirastolle mahdollisuuden saada tietoja tietoturvaloukkauksista ja uhkista, mikä on välttämätöntä, jotta vaikkapa viestintäverkon käyttäjät voivat suojautua tietoturvaloukkauksilta ja niiden uhkilta. Havainnointi voi johtaa velvollisuuteen ilmoittaa häiriöstä tai tietoturvaloukkauksesta viestintäpalvelun käyttäjille ja Viestintävirastolle siten kuin ehdotetuissa 265 ja 266 §:ssä säädetään.

Ehdotettu 5 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n kohtaa 11 (HE 112/2002 vp.).

Ehdotettu 6 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n kohtaa 5 (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 7 kohdan mukaan viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja niitä on ylläpidettävä siten, että kenenkään tietosuoja, tietoturva tai muut oikeudet eivät vaarannu. Kohta vastaa muutoin viestintämarkkinalain 128 §:n 4 kohtaa (HE 112/2002 vp.). Kohtaa ehdotetaan muutetta-

van informatiivisemmaksi. Käyttäjien tai muiden henkilöt sijasta nämä termit korvattaisiin sanalla kenenkään..

Ehdotettu 8 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n kohtaa 10 (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 9 kohdan mukaan verkot ja palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että ne eivät aiheuta kohtuuttomia sähkömagneettisia tai muita häiriöitä taikka tietoturvaohkia. Kohtaan on uutena lisätty tietoturvaohkien huomioon ottaminen. Kohta vastaa muutoin viestintämarkkinalain 128 §:n 6 kohtaa (HE 112/2002 vp.).

Verkot ja palvelut eivät siis saa aiheuttaa tietoturvaongelmia tai tietoturvaohkia muille viestintäverkoille ja viestintäpalveluille. Esimerkkeinä huomioon otettavista asioista voidaan mainita sellaiset internetliikenteen ohjaukseen, jotka eivät vastaa hyvää osoitehallintatapaa sekä huolimattomat verkkoovellusten määritykset, jotka heijastuvat muiden viestintäverkkoihin. Tietoturvaongelmia ja -ohkia voivat aiheuttaa myös erilaiset viestintäverkoissa tai palveluissa välitettävät haittaohjelmat.

Ehdotettu 10 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n kohtaa 7 (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 11 kohdan mukaan viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin tehtävistä muutoksista ei saa aiheutua ennakoimatonta häiriötä muille viestintäverkoille ja viestintäpalveluille. Kohta on uusi. Kohdan tarkoituksena on varmistaa, että viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin tehtävistä rakennus-, kunnossapito- ja muutostöistä ei aiheudu nimenomaan ennakoimatonta häiriötä esimerkiksi muiden teleyritysten ylläpitämille viestintäverkoille ja -palveluille.

Viestintäverkossa tai viestintäpalvelussa tehtävät muutokset voivat heijastua myös muiden toimijoiden viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin, sillä viestintäverkot ja viestintäpalvelut ovat usein laajasti toisiinsa yhteen liitettyjä ja toisistaan riippuvaisia. Muutostilanteiden hallitsemiseksi viestintäverkoja ja viestintäpalveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja ylläpidettäessä on otettava huomioon vaikutukset muihin viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin, jolloin muut toimijat voivat huolehtia tilapäisen häiriön tai pysyvän muutoksen aiheuttamista

vaikutuksista niiden viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin.

Yrityksillä voi olla huolenpito- ja ilmoitusvelvollisuuksia keskinäisten sopimusten perusteella, mutta viestintäverkossa vaikutukset voivat kohdistua myös toimijaan, jonka kanssa muutoksen tekijällä ei ole sopimussuhdetta. Muutosten on tämän vuoksi oltava hallittuja. Jos viestintäverkon tai viestintäpalvelun haltija ottaa käyttöön esimerkiksi uuden teknisen ominaisuuden tai kokonaan uuden tekniikan, muutoksista ei saa aiheutua ennakoimatonta häiriötä muille viestintäverkoille ja viestintäpalveluille. Kohta ei koskisi sellaisia muutoksia, jotka eivät ole normaalilla ammattiosaamisella ja toimialan tuntemuksella ennakoitavissa.

Ehdotetun säännöksen tarkoituksena ei ole estää tekemästä muutoksia, vaan varmistaa viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen toimivuus myös muutostilanteissa. Muutoksista tiedottaminen ehdotettujen 239 ja 120 §:n 2 momentin mukaisesti on omiaan vähentämään muutosten ennakoimattomuutta.

Ehdotettu 12 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n 7 ja 9 kohtaa (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 13 kohdan mukaan viestintäverkot ja viestintäpalvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että niistä vastaava toimija kykenee täyttämään sille kuuluvat tai tämän lain nojalla asetetut velvollisuudet. Teleyritys on korvattu neutraalimmalla termillä toimija, sillä säännös koskee myös teleyrityksen yleiseen viestintäverkkoon tai -palvelun liitettäviä, muiden kuin teleyritysten verkkoja ja -palveluja, kuten esimerkiksi kiinteistön sisäistä viestintäverkkoa. Ehdotetun säännöksen velvoitteet koskisivat soveltuvin osin myös yhteisötilaajia, jotka hallinnoivat yleiseen viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liitettyä viestintäverkkoa tai viestintäpalvelua. Yhteisötilaajien ja lisäarvopalvelun tarjoajien erityisistä velvoitteista säädetään erikseen ehdotetussa 235 §:ssä.

Ehdotettu 14 kohta vastaa viestintämarkkinalain 128 §:n kohtaa 3 (HE 112/2002 vp.). Ehdotetun 14 kohdan tarkoituksena on varmistaa, että jo viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa sekä ylläpitovaiheissa otetaan huomi-

oon, että viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen on toimittava myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslain (1552/2011, HE 3/2008 vp.) tarkoittamissa poikkeusoloissa.

Ehdotetun 14 kohdan tarkoituksena on siten varmistaa, että yksittäiset viestintäverkot ja viestintäpalvelut sekä niiden muodostama kokonaisuus suunnitellaan, rakennetaan ja ylläpidetään siten, että ne toimivat luotettavasti sekä normaaliolojen häiriötilanteissa että erilaisissa valmiuslain tarkoittamissa poikkeus-tilanteissa.

Tämän lisäksi teleyrityksen ja sen, jolla on ehdotetussa 21 §:ssä tarkoitettu ohjelmisto-toimilupa, on myös muutoin huolehdittava siitä, että niiden toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitettuisa poikkeusoloissa 272 §:n mukaisesti.

Ehdotetun 15 kohdan mukaan viestintäverkot ja viestintäpalvelut on suunniteltava, rakennettava ja niitä on ylläpidettävä siten, että viranomaisten antamia vaaratiedotteita voidaan välittää yleisölle siten kuin siitä erikseen säädetään. Vaaratiedotteiden välittämisestä säädetäisiin tämän lain 270 §:ssä.

Ehdotettu 15 kohta on uusi. Kohdan tarkoituksena on varmistaa, että ne toimijat, joiden velvollisuutena on ehdotetun 270 §:n nojalla välittää vaaratiedotteita, ottavat jo viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja suunniteltaessa, rakennettaessa ja myös niitä ylläpidettäessä huomioon, että verkkojen ja palvelujen välityksellä voidaan välittää vaaratiedotteita yleisölle.

Vaaratiedotteiden antamisesta säädetään laissa vaaratiedotteesta (466/2012, HE 31/2012, voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2013). Vaaratiedotteen välittämisjärjestelmän aiheuttamien kustannusten korvaamisesta säädetäisiin tämän lain 292 §:ssä.

Ehdotetun 16 kohdan tarkoituksena on varmistaa, että viranomaisten tiedonsaantioikeudet otetaan huomioon jo viestintäverkon ja viestintäpalvelun suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitovaiheessa. Kohta on uusi. Viranomaisten tiedonsaantioikeuksista säädetäisiin tämän lain XII osan 3 luvussa. Kohdalla varmistetaan, että telekuuntelu, televalvonta ja muut viranomaisten tiedonsaantioikeuksia koskevat pyynnöt voidaan käytännössä toteuttaa.

Tarkoituksena on, että teleyritys varustaa viestintäverkkonsa ja viestintäpalvelunsa sellaisilla teknisillä apuvälineillä ja ominaisuuksilla, että pakkokeinolaissa (806/2011, HE 222/2010 vp., voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014), poliisilaissa (872/2011, HE 222/2010 vp., voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014) ja Brysselissä 29 päivänä toukokuuta 2000 keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettu telekuuntelu ja televalvonta on mahdollista suorittaa. Telekuuntelu on määritelty tarkemmin pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n 1 momentissa ja televalvonta 6 §:n 1 momentissa. Asiasta säädetään voimassa olevan viestintämarkkinalain 95 §:ssä (HE 112/2002 vp., HE 31/2003, HE 222/2010 vp.).

Sen viranomaisen, joka suorittaa telekuuntelua tai televalvontaa, olisi toimitettava ehdotetun 236 §:n mukaisesti Viestintävirastolle esitys niistä toiminnallisista laatuvaatimuksista, jotka viestintäverkon ja viestintäpalvelun tulee täyttää. Viestintävirasto päättää yksittäistapauksessa telekuuntelussa tai televalvonnassa käytettävälle apuvälineelle tai ominaisuudelle asetettavista teknisistä vaatimuksista.

Ehdotetun 2 momentin mukaan 1 momentin 1-4 ja 10 kohdassa tarkoitettujen laatuvaatimukset on suhteutettava viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen merkittävyyteen. Verkon ja palvelun merkittävyyttä arvioidaan kolmi-kohtaisen listan perusteella. Verkon tai palvelun merkittävyyden arvioinnissa olisi otettava huomioon viestintäverkon tai viestintäpalvelun käyttäjämäärä, maantieteellinen alue sekä verkon tai palvelun merkitys käyttäjälle.

Viestintäverkon ja viestintäpalvelun käyttäjämäärän ja maantieteellisen laajuuden kasvaessa viestintäverkon ja viestintäpalvelun merkitys kasvaa, mikä on otettava huomioon viestintäverkon ja viestintäpalvelun suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpitämisessä.

Lähtökohta on, että viestintäverkoilta ja viestintäpalveluilta, joilla on suuri määrä käyttäjiä, joita käytetään maantieteellisesti laajalla alueella ja joilla on keskeinen merkitys käyttäjille heidän tavanomaisessa toiminnassaan, edellytetään korkeampaa laatutasoa kuin rajatuille alueille tarjottavilta verkoilta

ja palveluilta, joita käyttäjät eivät tarvitse tavanomaisessa toiminnassaan.

Toisaalta pienelle määrälle tarjottava palvelu voi olla erityisen tärkeä jollekin käyttäjäryhmälle. Jokin viestintäverkko tai viestintäpalvelu voi olla merkityksellinen pienelle käyttäjäryhmälle esimerkiksi silloin, jos alueella ei tarjota muita vastaavanlaisia palveluja. Momentti edellyttää eri kriteerien suhteuttamista siten, että vaikka palvelua tarjotaan pienellä alueella, sen merkitys voi olla suuri tietyille käyttäjäryhmälle. Tämä on otettava huomioon myös verkon ja palvelun laatuvaatimuksia arvioitaessa.

Verkon ja palvelun merkitystä arvioidaan objektiivisesti siten, että esimerkiksi yleispalveluun kuuluvilta palveluilta edellytetään muita palveluja parempaa teknistä luotettavuutta. Yleispalveluun kuuluva yleinen puhelinpalvelu ja yleinen internet-yhteys on turvattu kaikille yleispalvelusääntelyllä. Joukkoviestinnässä mahdollisuus vastaanottaa Yleisradio Oy:n ylläpitämiä julkisen palvelun televisio- ja radiokanavia voidaan pitää keskeisinä arvioitaessa verkon ja palvelun toimivuutta.

Objektiivisesti arvioiden välttämättömyyspalveluina ei voitaisi sen sijaan pitää esimerkiksi useita internet-yhteyden päällä tarjottavia palveluja, kuten sähköpostia, pikaviestintää tai sellaisia puhelupalveluja, joista ei ole yhteyttä yleisiin puhelinpalveluihin.

Kaikkia ehdotetussa pykälässä lueteltuja laatuvaatimuksia ei suhteutettaisi tämän momentin mukaisesti. Ehdottomampaa luotettavuutta edellytetään esimerkiksi hätäpalvelujen turvaamiselta, josta säädettäisiin kohdassa 5, sekä kohdan 6 vaatimukselta, jonka mukaisesti kenenkään terveydelle tai omaisuudelle ei saa aiheutua vaaraa viestintäverkon tai viestintäpalvelun suunnittelemisesta, rakentamisesta taikka niiden ylläpitämisestä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan toimenpiteet, joilla huolehditaan 1 momentin 1, 2, 4, 7 ja 9 kohdassa tarkoitettusta tietoturvasta, on suhteutettava uhan vakavuuteen, toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka. Tietoturvasta huolehtiminen tarkoittaisi toimia toiminnan turvallisuuden, tietoliikenneturvallisuuden, laitteisto- ja ohjelmistoturvallisuuden sekä tietoaineistoturval-

lisuuden varmistamiseksi. Kohta vastaa sisältönsä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 1 momentissa (HE 125/2003 vp.) lueteltuja edellytyksiä. Niistä välttämättömistä toimenpiteistä, jotka edellyttävät puuttumista sähköiseen viestintään tietoturvan varmistamiseksi, säädettäisiin ehdotetussa 263 §:ssä.

Ehdotetun 4 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut laatuvaatimukset koskevat myös niihin liittyviä merkittäviä liittännäistoimintoja ja liittännäispalveluja. Liittännäistoiminnot ja -palvelut määritellään 2 §:n 11 ja 12 kohdissa. Ehdotettu momentti on uusi.

Säännöksellä varmistettaisiin, että viestintäverkkoon ja viestintäpalveluun liittyviä merkittäviä palveluja ja toimintoja koskevat samat laatuvaatimukset kuin yleisiä viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja. Säännös on tarpeen, sillä liittännäistoiminnot ja liittännäispalvelut käytännössä mahdollistavat viestintäverkon ja viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat niiden tarjoamista.

235 §. Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset. Ehdotettu sääntely vastaa viestintämarkkinalain 129 §:ää (HE 112/2002 vp.) sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momenttia (HE 125/2003 vp.) siltä osin, kuin siinä on säädetty teleyritysten viestintäverkkojen ja -palvelujen tietoturvasääntelyä. Viestinnän välittäjän ja lisäarvopalvelun tarjoajan velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta viestejä välittäessään säädettäisiin 238 §:ssä.

Ehdotetuilla 234 §:n viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimuksia koskevilla muutoksilla olisi vaikutusta myös sitä koskevaan määräyksenantovaltuuteen. Ehdotetun 234 §:ssä yhdistettäisiin sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n mukaiset tietoturva-vaatimukset ja viestintämarkkinalain 128 §:n viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimukset. Ehdotetun muutoksen mukaisesti myös Viestintäviraston määräyksenantovaltuutta koskevaan sääntelyyn lisättäisiin mahdollisuus antaa määräyksiä myös tietoturvalisuudesta sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momentin mukaisesti.

Lisäksi ehdotetussa 234 §:ssä olisi laatuvaatimusten suhteuttamista koskevat 2 ja 3 momentit. Ehdotetuissa momenteissa olevat suhteuttamiskriteerit koskevat luonnollisesti

myös ehdotetun 235 §:n nojalla annettavia tarkentavia määräyksiä.

Voimassa olevan viestintämarkkinalain ti-laajayhteyden teknisiä ominaisuuksia koskeva 129 §:n 9 kohta ehdotetaan poistettavaksi laista, sillä se on päällekkäinen muiden pykälässä lueteltujen määräysvaltuuksien kanssa. Määräyksenantovaltuudet on pääsääntöisesti pyritty laatimaan teknologianeutraaliksi ja niiden tarkkarajaisuus turvataan tekniikoiden luettelemisen sijasta sillä, että sääntelyä tämän lain muissa kohdissa on täsmennetty.

Ehdotettu 1 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 18.

Ehdotettu 2 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtia 1 ja 6 sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momenttia.

Ehdotettu 3 kohta vastaa pääosin viestintämarkkinalain 129 §:n kohtia 3, 10 ja 16 sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momenttia. Viestintämarkkinalain 129 §:n 3 kohdan mukaan määräykset voivat koskea viestintäverkon ja viestintäpalvelun suorituskykyä, 10 kohdan mukaan viestintäverkon turvallisuutta ja häiriöttömyyttä ja 16 kohdan mukaan verkonhallintaa ja suorituskyvyn ylläpitoa ja seurantaa. Voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momentin mukaan määräykset voivat koskea teleyrityksen palvelun tietoturva, millä tarkoitetaan 19 §:n 1 momentin mukaan muun muassa toiminnan, tietoliikenteen, laitteistojen ja ohjelmistojen turvallisuutta.

Kohdassa mainittaisiin nimenomaisesti tietoturvaluus, mikä vastaa ehdotetun 234 §:n tietoturvaa koskevia laatuvaatimuksia. Sähköisen viestinnän tietosuojalaissa ei ole eroteltu verkkopalveluja ja viestintäpalveluja tietoturvavaatimuksia, joten ehdotettu valtuus vastaisi nykytilaa. Viestintämarkkinalain vaatimuksista turvallisuutta ja verkonhallintaa koskevat vaatimukset ovat aikaisemmin luontaisesti kohdistuneet viestintäverkkoon, mikä ei vastaa enää tarvetta turvata myös viestintäpalvelujen tietoturvaluus ja häiriöttömyys.

Valtuutta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että vaatimukset voisivat koskea viestintäverkon ja -palvelun lisäksi liitännäistoimintoja ja -palveluja. Liitännäistoimintoja koskeva määräys voisi olla tarpeen esimerkiksi, jos jonkin liitännäispalveluksi katsottavan järjes-

telmän suorituskyky tai hallinta vaikuttaa olennaisesti viestintäpalvelun toimivuuteen tai tietoturvaluuteen.

Ehdotettu 4 kohta vastaa pääosin viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 13 sekä sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momenttia. Viestintävirastolle ehdotetaan annettavaksi mahdollisuus antaa määräyksiä menettelyistä muissakin kuin vika- ja häiriötilanteissa. Tällä on tarkoitus korostaa jatkuvuudenhallintaa ja häiriötä ennaltaehkäisevän toiminnan tärkeyttä. Tietoturvaluutta ja toimintavarmuutta sekä häiriöttömyyttä turvaavat menettelytavat ja toimenpiteet ovat tärkeitä säännönmukaisessa ylläpitotoiminnassa ja erityisesti muutostilanteissa. Menettelyä koskevat vaatimukset voivat liittyä teleyrityksen tai muun säännöksessä tarkoitettujen toimijan prosesseihin. Määräysten on oltava kohtuullisia suhteessa saavutettuun hyötyyn niihin tavoitteisiin ja vaatimuksiin, joiden turvaamiseksi menettelyvaatimukset asetetaan.

Ehdotettu 5 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtia 2 ja 5.

Ehdotettu 6 kohta vastaa pääosin viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 19, jonka mukaan määräykset voivat koskea hätäliikenteen ohjausta ja varmistamista. Määräysvaltuutta ehdotetaan muutettavaksi siten, että se koskee ohjaamisen lisäksi yleisesti muutakin hätäliikenteen teknistä toteutusta. Hätäpalvelujen teknisen kansainvälisen kehityksen myötä palvelujen odotetaan tulevina vuosina monipuolistuvan ja on tarpeellista varmistaa uudenlaisten toteutustapojen sujuvuus määräysvaltuuden avulla.

Ehdotettu 7 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 14.

Ehdotettu 8 kohta vastaa pääosin viestintämarkkinalain 129 §:n kohtia 4 ja 8, joiden mukaan määräykset voivat koskea yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta ja merkinantoa ja digitaalisen puhelinverkon synkronointia. Valtuutta on tarpeen laajentaa digitaalisen puhelinverkon lisäksi myös koskemaan muuta viestintäverkon synkronointia, sillä puhelinliikenteessä käytetään yhä enemmän esimerkiksi internet protokollaan perustuvaa välittämistä.

Ehdotettu 9 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n 7 kohtaa. Kohdasta ehdotetaan

poistettavaksi tarpeettomana maininta kaapelitelevisioverkosta, sillä määräyksenantovaltuus pyritään laatimaan teknologianeutraaliksi. Kaapelitelevisioverkkojen ominaisuuksia sekä kohde- ja joukkoviestintäverkkoja koskevat määräykset sisältyvät tämän pykälän muihin kohtiin.

Ehdotettu 10 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 11.

Ehdotettu 11 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 12.

Ehdotettu 12 kohta vastaa pääosin viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 17. Viestintävirasto voisi antaa määräyksiä myös viestintäverkkojen ja palvelujen tilastoinnista. Tilastointimääräykset voivat koskea esimerkiksi vika- ja häiriötilanteiden, tietoturvaloukkausten tai verkon kapasiteetin käyttöasteen seurannasta ja muista säännösten vaatimista toimenpiteistä kertyviä tietoja.

Valtuutta ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että Viestintävirasto voisi antaa määräyksiä myös dokumentointia ja tilastointia koskevien asiakirjojen muodosta ja säilyttämisestä. Ehdotetut muutokset tukevat teleyrityksen tai muun säännöksessä tarkoitetun toimijan omia laadun ylläpitotoimia ja viranomaisen valvontamahdollisuuksia. Lisäksi ehdotetut muutokset tukevat sitä, että palvelujen laadusta voidaan tarvittaessa tuottaa vertailukelpoisia tietoja tilaajille ja käyttäjille esimerkiksi Viestintäviraston 130 §:n nojalla antaman päätöksen mukaisesti. Asiakirjojen muotoa ja säilyttämistä koskevat määräyksiä voi antaa vain, jos ne palvelevat jonkin säädetyn tai määrätyn laatuvaatimuksen toteutumista ja ovat kohtuullisia suhteessa saavutettuun hyötyyn.

Ehdotettu 13 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 20.

Ehdotettu 14 kohta vastaa viestintämarkkinalain 129 §:n kohtaa 21.

Ehdotettu 15 kohta on uusi. Kohdan mukaan Viestintävirasto voisi antaa liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja koskevia määräyksiä siltä osin kuin niillä on vaikutusta viestintäverkon tai viestintäpalvelun tämän lain 234 §:ssä säädettyihin vaatimuksiin eli laatuun yhteensopivuuteen tai tietoturvasuuteen. Liitännäistoiminnot ja liitännäispalvelut määritellään tämän lain 2 §:n 11 ja 12 kohdissa. Liitännäistoiminnot ja -palvelut ei-

vät ole verkko- tai viestintäpalveluja ja niitä voi tarjota myös eri yritys kuin verkko- tai viestintäpalvelua. Muutoksella varmistettaisiin se, että määräysvaltuudet kattavat tarvittaessa myös liitännäistoiminnot ja -palvelut, joiden toteutustapa voi suoraan heikentää tai tukea viestintäverkon tai -palvelun laatua, yhteensopivuutta tai tietoturvallisuutta.

236 §. *Viranomaisten avustamista koskevat vaatimukset.* Pykälässä säädetään viranomaisten avustamista koskevista vaatimuksista, joilla pyritään varmistamaan se, että viranomaistehtävät voidaan toteuttaa asianmukaisella tavalla. Telekuuntelun ja televalvonnan teknisistä vaatimuksista säädetään voimassa olevan viestintämarkkinalain 96 §:ssä (HE 112/2002 vp.).

Pykälän 1 ja 2 momentit vastaavat viestintämarkkinalain 96 §:n 1 ja 2 momenttia (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetussa 3 momentissa säädetään teleyrityksen velvollisuudesta antaa tarpeelliset tiedot telekuuntelun ja televalvonnan sekä muiden viranomaisten tiedonsaantioikeuksien kannalta merkittävistä viestintäverkkojen ja palvelujen muutoksista jo niiden suunnitteluvaiheessa. Lisäksi teleyritysten on annettava tiedossaan olevat tiedot muutosten vaikutuksista viranomaisten sellaisiin omiin tietojärjestelmiin, jotka ovat teleyrityksen tiedossa. Säännös on uusi.

Viranomaisten tiedonsaantioikeuksista säädetään ehdotetuissa 313-315 §:ssä. Säännöksen tarkoituksena on korostaa, että teleyrityksen on tiedotettava viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin tehtävistä muutoksista ja niiden mahdollisista vaikutuksista viranomaisten omiin järjestelmiin jo mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ehdotetulla momentilla varmistetaan, että viranomaiset voivat jo hyvissä ajoin etukäteen ottaa omassa toiminnassaan huomioon teleyrityksen tekemät muutokset viestintäverkkoihin ja viestintäpalveluihin siltä osin, kun niillä on merkitystä telekuuntelun ja televalvonnan toteuttamiselle.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 3 momentissa tarkoitettussa tiedon antamisessa noudatettavasta menettelystä. Säännös on uusi. Ehdotetulla momentilla annettaisiin Viestintävirastolle mahdollisuus antaa tarkempia

määräyksiä siitä, millä tavoin 3 momentin mukaiset tiedot viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen muutoksista on annettava.

Ehdotettu pykälä on sopusoinnussa valtutusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen A osassa mainitun 11 kohdan kanssa.

237 §. Tilaaajan ja käyttäjän päätelaitteet ja järjestelmät. Pykälän 1 ja 2 momentit vastaavat viestintämarkkinalain 69 §:n 1 ja 4 momentteja (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetussa 3 momentissa säädetään tilaaajan velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta. Pykälän tarkoituksena on asettaa tilaajalle velvollisuus huolehtia siitä, että sen laitteet ja järjestelmät eivät vaaranna teleyrityksen viestintäpalvelun tai viestintäverkon tietoturvallisuutta. Tilaajalla tarkoitetaan lain 2 §:n 33 kohdan mukaan sekä oikeushenkilöä että luonnollista henkilöä, joka on muuta kuin telenomintaa varten tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta.

Ehdotetun säännöksen tavoitteena on suojata teleyritysten viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja. Teleyrityksillä on ajantasaisin ja parhain tieto siitä, miten tilaaja voi suojata laitteensa ja järjestelmänsä asianmukaisesti. Tämän vuoksi huolellisesti toimiva teleyritys ohjeistaa tilaajaa siitä, kuinka se voi ylläpitää järjestelmänsä ja laitteensa tietoturvaa. Yleinen ohjeistus voidaan antaa joustavasti erilaisin keinoin, esimerkiksi vakiosopimusehdoissa, joista säädetään tämän lain 107 §:ssä, laskutuksen yhteydessä, erikseen kirjeitse ja sähköpostitse sekä yrityksen internet-sivujen välityksellä. Olennaista on, että ohjeet ovat helposti tilaajan saatavilla. Helppoutta tukee esimerkiksi se, että ohjeet ovat saatavilla useista eri lähteistä.

Ohjeistuksessa olisi esimerkiksi annettava tilaajalle vaihtoehtoja tietoturvallisuuden täyttämiseksi. Yleisten kilpailuoikeudellisten periaatteiden nojalla on selvää, että ohjeistus ei saa rajoittaa tilaajan valinnanvapautta. Ohjeistuksessa ei voida esimerkiksi edellyttää tilaajan hankkivan tietyn palveluntarjoajan tuotteen tietoturvallisuuden varmistamiseksi, vaan tilaajalle on kerrottava erilaisista vaihtoehdoista.

Lähtökohtaisesti tilaajan huolellisuusvelvollisuuden täyttymistä, voidaan arvioida

muun muassa sen mukaan, onko se noudattanut teleyrityksen antamia ohjeita. Tällä voi olla esimerkiksi merkitystä arvioitaessa tilaajan vahingonkorvausvastuuta joissain tilanteissa.

Pykälän tarkoituksena on myös varmistaa, että tilaaja huolehtii laitteensa ja järjestelmänsä tietoturvasta, jotta teleyrityksen ei tarvitse ryhtyä lain 263 §:n mukaisiin toimenpiteisiin tietoturvan toteuttamiseksi. Tarkoituksena on myös varmistaa, että sellaista merkittävää haittaa tai häiriötä ei aiheutuisi, että teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan olisi ryhdyttävä 264 §:n mukaisiin toimiin. Kyseisen pykälän mukaan tilaajan järjestelmän tai laitteen aiheuttaessa merkittävää haittaa viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle, viestintäverkkoon liitetulle muulle palvelulle, laitteelle, viestintäverkon käyttäjälle tai muulle henkilölle, teleyrityksen on tarvittaessa irrotettava viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite yleisestä viestintäverkosta.

238 §. Viestinnän välittäjän ja lisäarvopalvelun tarjoajan velvollisuus huolehtia tietoturvasta. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi viestinnän välittäjän, viestinnän välittäjänä toimivan yhteisötilaajan sekä lisäarvopalvelun tarjoajan velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta. Viestinnän välittäjän käsite on lain-säädännössä uusi. Viestinnän välittäjällä tarkoitetaan lain 2 §:n 39 kohdan mukaan teleyrityksiä, yhteisötilaajia ja muita, jotka välittävät tilaajien tai käyttäjien sähköistä viestintää.

Ehdotetussa 1 momentin ensimmäisessä lauseessa säädetään viestinnän välittäjän velvollisuudesta huolehtia tietoturvasta. Velvollisuus koskee nykyisin vain teleyrityksiä. Muutoksen myötä velvoite kohdistuisi myös muihin viestinnän välittäjiin.

Viestinnän välittäjien olisi huolehdittava palvelujensa, viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen tietoturvasta. Sähköistä viestintää välitetään laajasti erilaisissa palveluissa, jotka eivät kuitenkaan sisälly viestintäpalvelun määritelmään. Olennaista on, että viestinnän välittäjät huolehtivat myös näiden palvelujen tietoturvasta, jotta käyttäjien tiedot ovat kattavasti turvattu.

Lisäksi momentissa säädettäisiin yhteisötilaajan velvollisuudesta huolehtia tietoturvas-

ta toimiessaan viestinnän välittäjänä. Yhteisötilaajan olisi huolehdittava käyttäjiensä viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen käsittelyn tietoturvasta. Vastaavankaltainen velvoite on säädetty yhteisötilaajalle sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 1 momentissa (HE 125/2003 vp.), mutta ehdotetussa momentissa tarkoitettu velvollisuus laajennetaan kattamaan myös itse viestien käsittelyn tietoturva.

Yhteisötilaajan velvollisuus olisi kuitenkin muita viestinnän välittäjiä suppeampi. Yhteisötilaajan velvoite huolehtia tietoturvasta rajoittuisi vain tapauksiin, joissa se toimii viestinnän välittäjänä ja siksi käsittelee käyttäjiensä viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja. Yhteisötilaajalle ei asetettaisi yleistä velvollisuutta huolehtia palvelujensa ja käyttäjiensä tietojen turvasta, jollei se toimi viestinnän välittäjänä.

Ehdotetussa 2 momentissa säädetään lisäarvopalvelun tarjoajan velvollisuudesta huolehtia palvelujensa tietoturvasta. Velvoite sisältyy sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 1 momenttiin (HE 125/2003 vp.).

Ehdotetussa 3 momentissa säädetään tietoturvatoinenpiteiden suhteuttamisesta. Momentti vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 1 momenttia (HE 125/2003 vp.). Momentti vastaa sisällöltään myös ehdotetun lain 234 §:n 3 momenttia, jossa säädetään yleisiä viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja koskevien tietoturvatoinenpiteiden suhteuttamisesta. Tietoturvasta huolehtiminen tarkoittaisi edellä 234 §:n 3 momentin mukaisia toimia toiminnan turvallisuuden, tietoliikenneturvallisuuden, laitteisto- ja ohjelmistoturvallisuuden sekä tietoa-ineistoturvallisuuden varmistamiseksi.

Tämän lain 139 §:ssä säädetään oikeudesta tarvittavassa määrin käsitellä myös viestejä ja välitystietoja. Lisäksi 263 §:ssä säädetään yksityiskohtaisemmin niistä toimenpiteistä, joihin teleyrityksellä, yhteisötilaajalla ja lisäarvopalvelun tarjoajalla on oikeus ryhtyä tietoturvan toteuttamiseksi.

Viestinnän välittäjä ja lisäarvopalvelun tarjoaja vastaavat tilaajille ja käyttäjille 1 ja 2 momentissa tarkoitettua tietoturvasta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka kokonaan tai osittain toteuttaa verkkopalvelun, viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun.

Vastuun laajuus on tarkoitettu samansisältöiseksi kuin silloin, jos toimet toteutetaan ilman kolmansia osapuolia. Asiasta säädetään voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 3 momentissa (HE 125/2003 vp.). Yleisten varallisuus oikeudellisten periaatteiden mukaisesti osapuoli vastaa toiseen osapuoleen nähden kaikkien alihankkijoidensa ja muiden sopimusapuolaisensa toiminnasta kuin omastaan, minkä vuoksi asiasta ei enää erikseen säädettäisi tässä laissa.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 2 momentin viranomaistarpeita varten säilytettävien tietojen käsittelyssä noudatettavista velvoitteista ja menettelytavoista säädetään jatkossa tämän lain 148 §:n 3 momentissa, jonka mukaan säilytysvelvollisen yrityksen on huolehdittava tietoturvasta siten kuin tämän pykälän 3 momentissa säädetään.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä niistä toimenpiteistä, joilla huolehditaan 1-3 momentissa tarkoitettua tietoturvasta. Momentti vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 19 §:n 4 momenttia (HE 158/2007 vp.).

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 4 artiklan 1 kohta.

239 §. Vähimmän haitan periaate. Ehdotetussa pykälässä säädetään teleyrityksen velvollisuudesta toteuttaa viestintäverkon ja viestintäpalvelun rakennus-, kunnossapito- ja muutostyöt toiselle teleyritykselle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla.

Toimenpiteiden suorittamisesta siten, että ne aiheuttavat käyttäjälle mahdollisimman vähän haittaa, säädetään voimassa olevan viestintämarkkinalain 72 §:ssä (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp.). Velvollisuus toteuttaa rakennus-, kunnossapito- ja muutostyöt käyttäjälle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla sisältyisi jatkossa ehdotetun lain 120 §:ään.

Ehdotetun 1 momentin mukaan teleyrityksen on otettava huomioon rakennus-, kunnossapito- ja muutostöitä sekä tietoturvatoinia suunnitellessaan, että työt eivät aiheuttaisi tarpeetonta haittaa toiselle teleyritykselle. On selvää, että teleyritys pyrkii jo liiketaloudellisin perustein tekemään erilaiset kunnostus- ja

muutostyöt siten, että niistä ei aiheudu tarpeetonta haittaa esimerkiksi käyttäjille. Teleyrityksen velvollisuutena olisi lisäksi huolehtia viestintäverkon ja viestintäpalvelun kunnostustöistä siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa toiselle teleyritykselle.

Ehdotetun momentin tarkoituksena on korostaa teleyrityksen velvollisuutta huolehtia siitä, että se toteuttaa viestintäverkon ja viestintäpalvelun muutostyöt muille teleyrityksille mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla myös silloin, kun viestintäverkon ja viestintäpalvelun tarjontaa ei keskeytetä.

Momentin rakennus-, kunnossapito-, sekä muutostöillä ja tietoturvatoinilla tarkoitetaan sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat ennakolta teleyrityksen tiedossa. Ennakoimattomista häiriöistä viestintäverkossa ja viestintäpalvelussa on ilmoitettava tilaajalle ja käyttäjälle 265 §:n mukaisesti ja Viestintävirastolle 266 §:n mukaisesti.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyritys saa tilapäisesti ilman toisen teleyrityksen suostumusta keskeyttää verkko- tai viestintäpalvelun tarjonnan tai rajoittaa sen käyttöä, jos se on välttämätöntä toimenpiteen onnistumiseksi. Teleyrityksen oikeudesta keskeyttää viestintäpalvelun tarjonta ja rajoittaa sen käyttöä ilman käyttäjän suostumusta säädetään viestintämarkkinalain 72 §:n 1 momentissa (HE 112/2002 vp., HE 231/2005 vp.), joka sisältyy tämän lain 120 §:ään.

Säännöksen sanamuotoa on muutettu siten, että viestintäpalvelun tarjonnan voi keskeyttää vain silloin, jos se on välttämätöntä muutostöiden tekemiseksi. Momentin mukaisesti keskeytyksestä ja muutoksesta on mahdollisuuksien mukaan tiedotettava hyvissä ajoin etukäteen muille teleyrityksille, joiden viestintäverkkoihin ja -palveluihin ne voivat vaikuttaa. Käyttäjille on tiedotettava tehokkaasti tämän lain 120 §:n 2 momentin mukaisesti.

Hyvityskorvausta koskevat viestintämarkkinalain 72 §:n 2 ja 3 momentit on siirretty käyttäjien ja tilaajien oikeuksia koskevaan V osan 1 lukuun.

240 §. *Kiinteistön tai rakennuksen sisäisen verkon suunnittelu ja teleurakointi.* Ehdotettu pykälä perustuu viestintämarkkinalain 69 §:n 2 ja 3 momentteihin (HE 112/2002 vp.). Ehdotettua pykälää on selkeytetty ja siitä on

erotettu päätelaitteita koskevat viestintämarkkinalain 69 §:n 1 ja 4 momentit, jotka sisältyvät ehdotetun lain 237 §:ään.

Pykälässä säädetään teleyrityksen yleisen viestintäverkon ja kiinteistön sisäisen viestintäverkon suhteesta. Pykälän 1 momenttiin on uutena lisätty vaatimus ottaa jo sisäverkkojen suunnittelussa huomioon tilaajan valinnanvapauden edistäminen. Lisäksi pykälän 3 momenttiin on uutena lisätty teleyrityksen verkkoon liittämisen ehtoja koskeva rajoitus. Muutosten tarkoituksena on turvata sisäverkkojen tekninen joustavuus ja siten myös käyttäjien valinnanvapaus, millä tarkoitetaan mahdollisuutta hankkia kiinteistöön palveluja useammalta kuin yhdeltä teleyritykseltä sekä mahdollisuus vaihtaa teleyritystä.

Yleiseen viestintäverkkoon liitettävän kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon vaatimuksista säädetään 234 §:ssä ja niitä voidaan tarkentaa 235 §:n mukaisilla Viestintäviraston määräyksillä.

Pykälän 1 momentin 1 lause vastaa asiallisesti voimassa olevan viestintämarkkinalain 69 §:n 2 momenttia. Ehdotettuun 1 momenttiin on uutena lisätty vaatimus edistää suunnittelussa tilaajan valinnanvapautta. Lisäyksellä pyritään käytännössä edistämään verkon teknistä joustavuutta sen elinkaaren aikana.

Ehdotettu muutos vastaa nykyistä käytäntöä. Rakennuksiin asennetaan vakiintuneesti useampi sisäverkko eli niihin tehdään useampia kaapelointeja, mikä mahdollistaa useamman teleyrityksen palvelujen ja teknisesti erilaisten palvelujen välittämisen kiinteistön sisäverkossa. Tämä puolestaan mahdollistaa sen, että käyttäjä voi valita haluamansa palveluntarjoajan.

Sisäisen viestintäverkon suunnittelussa olisi otettava huomioon esimerkiksi alan senhetkinen tekninen kehitys ja rakennuksen käyttötarkoitus. Rakennuksen käyttötarkoituksella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, onko rakennus tarkoitettu asuin- tai toimitilaksi sekä sitä, kuinka paljon asukkaita rakennuksessa asuu. Päätösvalta sisäisen viestintäverkon suunnittelusta on kiinteistön tai rakennuksen haltijalla.

Ehdotetussa 2 momentissa tarkennetaan nykyistä sanamuotoa. Voimassa olevan sanamuodon mukaan teleyritys ei saa edellyttää, että kiinteistön tai rakennuksen sisäisen

viestintäverkon ja yleisen viestintäverkon yhteenliittämisen saa suorittaa ainoastaan teleyrityksen valitsema henkilö.

Säännöksen tarkoituksena on edelleen turvata kiinteistön haltijoiden vapaus valita sisäverkkonsa teleurakoitsija teleyrityksestä riippumatta. Säännöksen sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä otetaan huomioon nykyistä selkeämmin myös muut teleurakointiin liittyvät toimenpiteet kuin verkkojen yhteenliittäminen. Teleyritys ei saisi edellyttää, että kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon rakentamista, asentamista tai ylläpitoa eli teleurakointia saa suorittaa ainoastaan teleyrityksen valitsema teleurakoitsija.

Teleurakoitsijan määritelmä vastaa kumottavaksi ehdotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n kohtaa 18 (HE 48/2007 vp.). Teleurakoitsijan määritelmää ei katsota tarpeelliseksi sisällyttää lakiin, sillä käsite on vakiintunut. Teleurakoitsijalla tarkoitetaan edelleen luonnollista tai oikeushenkilöä, joka elinkeinon harjoittamisen tarkoituksessa rakentaa tai asentaa yleiseen viestintäverkkoon liitettäväksi tarkoitettun, kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon taikka ylläpitää sitä.

Sisäverkon varsinainen kytkeminen teleyrityksen yleiseen verkkoon vaikuttaa myös teleyrityksen verkkoon ja käytännössä kytkemisen teleyrityksen verkkoon taikka sisäverkon irrottamisen pois teleyrityksen verkosta tekee tyypillisesti teleyrityksen lukuun toimiva asentaja.

Ehdotettu 3 momentti on uusi. Teleyritys ja kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon haltija sopivat kiinteistön sisäisen viestintäverkon liittämistä teleyrityksen yleiseen viestintäverkkoon. Laissa ei ole määritelty sitä kohtaa tai liityntäpistettä, jossa sisäverkko ja teleyrityksen yleinen verkko liitetään toisiinsa ja joka määrittelee myös sen, kumman vastuulle verkon eri osat kuuluvat. Asia on sopimuksenvarainen.

Sopimuksessa ei saa rajoittaa kiinteistöjen sisäisten verkkojen hallintaa esimerkiksi sopimalla liittämistä siten, että teleyrityksen hallintaoikeus ja määräysvalta ulottuu sellaisiin verkon osiin, jotka kuuluvat elimellisesti kiinteistöön tai rakennukseen ja joiden hallinnan siirtyminen sopimuksella teleyrityk-

selle estää käytännössä käyttäjän mahdollisuuden valita teleyritys.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voi antaa tarvittaessa määräyksiä viestintäverkkojen suunnittelusta ja verkkojen liittämistä koskevista teknisistä yksityiskohdista. Ehdotettu säännös perustuu viestintämarkkinalain 129 §:ään.

Määräyksessä voitaisiin antaa tarkempia teknisiä säännöksiä suunnittelussa huomioitavista viestintäverkkojen ominaisuuksista ja suunnitteluun liittyvien asiakirjojen muodosta ja sisällöstä. Vaatimukset voisivat koskea esimerkiksi sitä, että suunnitteluasiakirjoissa olisi tuotava esille, kuinka monen eri teleyrityksen palveluja ja millaisia laajakaista- tai televisioliittymiä suunnitelmien mukainen sisäverkon kaapelointi ja muut omaisuudet mahdollistavat. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, onko kiinteistössä mahdollista vastaanottaa televisiolähetyksiä perinteisestä kaapelitelevisio- tai antenniverkosta vai esimerkiksi ainoastaan internet-protokollaan perustuvasta viestintäverkosta.

Lisäksi Viestintäviraston määräys voisi koskea teleyrityksen yleisen verkon ja kiinteistön taikka rakennuksen sisäisen verkon liittämiskohdan teknistä sijoittamista sisäverkon keskitettyyn tilaan sekä liittämisen teknisiä järjestelyjä ja muita järjestelyjä, jotka edesauttavat kiinteistön sisäisen verkon yhteenliitettävyyttä eri teleyritysten viestintäverkkoihin.

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 6 artiklan ja liitteen I osan I alakohdat a ja b.

241 §. Viranomaisverkko. Pykälässä säädetään viranomaisverkosta, sen käyttötärpeestä sekä verkon käyttöön oikeutetuista käyttäjäryhmistä. Ehdotetussa pykälässä yhdistetään viestintämarkkinalain 2 §:n 9 kohta (HE 112/2002 vp.) ja viestintämarkkinalain 99 §:n sääntely (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun 1 momentin mukaan viranomaisverkolla tarkoitetaan valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, rajaturvallisuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, pelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon, ensihoidon palveluun tai väestönsuojeluun liittyvien tehtävien vuoksi rakennettua viestintäverkkoa.

Uusina viranomaisverkon käyttötarkoituksina olisi siis valtion johtamisen ja turvallisuuden, maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden, meripelastustoiminnan, hätäkeskustoiminnan, maahanmuuton ja ensihoitopalvelun tehtävien hoitamiseen liittyvät käyttötarkoitukset. Lisäksi ehdotetussa 1 momentissa käsite pelastustehtävät korvattaisiin käsitteellä pelastustoiminta, joka vastaa pelastuslain mukaista määritelmää.

Viranomaisverkkoja ovat esimerkiksi viranomaisradioverkko (VIRVE) sekä hallinnon turvallisuusverkko (TUVE).

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin siitä, keille viranomaisverkon liittymiä voidaan tarjota. Ehdotus vastaa viestintämarkkinalain 2 §:n 9 kohtaa ja 99 §:n 2 momenttia. Liittymiä ei saa myöntää kuin tämän pykälän mukaisiin käyttäjäryhmiin kuuluville toimijoille ja heillekin ainoastaan 1 momenttissa säädettyyn käyttötarkoitukseen. Liittymät viranomaisverkkoon myöntää viranomaisverkon verkkoyrityksenä ja tai palveluyrityksenä toimiva yritys tai muu toimija.

Käyttäjryhmiä hyväksyttäessä on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät käyttäjäryhmät muodostu niin laajoiksi, että ne voisivat vaikuttaa yleisten viestintäverkkojen toimintaedellytyksiin ja siten aiheuttaa kilpailuhäiriöitä viestintämarkkinoilla.

Ehdotetun 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 99 §:n 1 momenttissa säädettyä soveltamisalarajoitusta. Ehdotetun 3 momentin mukaan viranomaisverkkoon ei sovelleta III osan säännöksiä velvollisuuksien asettamisesta ja yleispalvelusta, 101 §:n säännöstä puhelinnumeron siirrettävyyteen liittyvistä velvoitteista eikä V osan säännöksiä käyttäjän ja tilaajan viestintäpalveluun liittyvistä oikeuksista. Kaikki edellä mainitut velvoitteet liittyvät yleiseen teletoimintaan, mutta niitä ei ole tarpeen soveltaa käyttötarkoitukseltaan rajattuun viranomaisverkkoon. Viranomaisverkko ei ole viestintämarkkinoilla vallitsevan kilpailutilanteen kannalta merkityksellinen viestintäverkko, jos sen käyttötarkoitus ja käyttäjäryhmät ovat rajattuja ja ne liittyvät 1 momentissa määriteltyihin käyttötarkoituksiin.

Edellä mainittujen velvollisuuksien ulottaminen viranomaisverkkoon ja sitä ylläpitä-

vään teleyritykseen saattaisi jopa vaarantaa viranomaisverkon erityisen käyttötarkoituksen toteutumisen.

Viranomaisverkkoa ylläpitävään verkkoyritykseen ja viranomaisverkon välityksellä viestintäpalvelua tarjoavaan palveluyritykseen sovelletaan edellä lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta viestintämarkkinalain muita säännöksiä. Lisäksi muussa lainsäädännössä on säädetty viranomaisverkkoja koskevista erityisistä vaatimuksista. Esimerkiksi pelastuslain (379/2011) 109 §:ssä on säädetty pelastusviranomaisen oikeudesta määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.

Ehdotettu 4 momentti vastaa viestintämarkkinalain 99 §:n 3 momenttia.

3 luku Tele-, verkko- ja radiolaitteiden markkinoille saattaminen

242 §. Päätelaiterajapinta. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 133 §:ää (HE 112/2002 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 4 artiklan 2 kohta).

243 §. Telelaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat. Pykälä vastaa radiolain 5 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitte direktiivin 6 artikla).

244 §. Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat radiolain 19 §:n 1 ja 2 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., radio- ja telepäätelaitte direktiivin 5 artiklan 1 ja 2 kohta ja 6 artiklan 1 kohta).

Pykälän 3 ja 4 momentit vastaavat radiolain 19 §:n 3 ja 4 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2001 vp., HE 75/2004 vp., 3 momentilla pannaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 1 kohta ja 8 artiklan 2 kohta).

Pykälän 5 momentti vastaa radiolain 19 §:n 5 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002, HE 179/2006 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 1 kohta).

245 §. Olennaiset vaatimukset. Pykälän 1 momentti vastaa radiolain 20 §:n 1 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 3 artikla).

Pykälän 2 momentti vastaa radiolain 20 §:n 2 momenttia (HE 80/2001 vp.).

246 §. Arviointilaitos. Pykälän 1 momentti vastaa radiolain 41 §:n 1 momenttia (HE 80/2001 vp. ja HE 223/2008 vp.).

Pykälän 2 momentti vastaa pääosin radiolain 41 §:n 2 momenttia. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi vaatimus akkreditointipäätöksestä (HE 80/2001 vp.).

Pykälän 3 momentti vastaa radiolain 41 §:n 3 momenttia (HE 80/2001 vp. ja HE 223/2008 vp.).

Pykälän 4 momentti vastaa pääasiallisesti radio lain 42 §:n 2 momenttia. Ehdotetussa momentissa ei enää viitattaisi radiolähetintä meriradio- tai amatööriradioviestintään käytävältä edellytettävän pätevyystutkinnon vastaanottajaan.

Pykälän 5 momentti vastaa radiolain 42 §:n 4 momenttia (HE 80/2001 vp. ja HE 75/2004 vp.).

247 §. Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt. Pykälän 1 momentti vastaa radiolain 21 §:n 1 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 10 artiklan 3-5 kohta).

Pykälän 2 momentti vastaa radio lain 21 §:n 2 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 5 artiklan 2 ja 3 kohta).

Pykälän 3 momentti vastaa radiolain 21 §:n 3 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 10 artiklan 3-5 kohta).

Pykälän 4 momentti vastaa radiolain 21 §:n 4 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 10 artiklan 6 kohta).

248 §. Radiolähtimen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen. Pykälän 1 momentti vastaa radio lain 21 a §:n 1 momenttia (HE 75/2004 vp.).

Pykälän 2 momentti vastaa radiolain 21 a §:n 2 momenttia (HE 75/2004 vp., HE 176/2006 vp.).

249 §. Radiovastaanottimen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen. Pykälä vastaa radiolain 21 b §:ää (HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp.).

250 §. Telepäätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen. Pykälä vastaa ra-

dio 21 c §:ää (HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp.).

251 §. Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen. Pykälä vastaa radiolain 21 d §:ää (HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp.).

252 §. Kiinteä asennus. Pykälä vastaa radiolain 21 e §:ää (HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., 1 momentilla pannaan täytäntöön sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevan direktiivin 2002/4/108/EY 1 liitteen 2 kohta, 2 momentilla pannaan täytäntöön 13 artiklan 1 kohta, 3 momentilla saatetaan voimaan 13 artiklan 3 kohta, 4 momentilla pannaan täytäntöön direktiivin 1 liitteen 2 kohta, 4 liitteen 1 kohta ja 13 artiklan 3 kohta).

253 §. Merkitseminen ja annettavat tiedot. Pykälän 1 momentti vastaa radiolain 22 §:n 1 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 4 kohta)

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat radiolain 22 §:n 2 ja 3 momenttia (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 179/2006 vp., 2 momentilla pannaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 3 kohta).

254 §. Ilmoitus markkinoille saattamisesta. Pykälä vastaa radiolain 23 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 75/2004 vp., 1 momentilla pannaan täytäntöön radio- ja telepäätelaitedirektiivin 6 artiklan 4 kohta).

255 §. Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat radio lain 24 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., HE 83/2011 vp.) Pykälän 3 momentti vastaa radio lain 26 §:n 1 momentin 2 kohtaa (HE 80/2001 vp.).

4 luku Pätevyys ja kelpoisuus

256 §. Pätevyyden osoittaminen. Pykälä vastaa pääosin radiolain 15 §:ää. Pykälän 3 momenttia on muutettu siten, että siihen on lisätty voimassa olevan radiolain 42 §:n 1 momentissa säädetty pätevyystutkinnon vastaanottajalta edellytetty hyvän hallinnon velvoite (HE 80/2001 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp.).

257 §. Pätevyyden ylläpitäminen. Pykälä vastaa radio lain 16 §:ää (HE 80/2001 vp.).

258 §. Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika. Pykälä vastaa radio lain 17 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 208/2009 vp.).

259 §. Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen. Pykälä vastaa radiolain 18 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 75/2004 vp.).

5 luku Suojaus ja suojauksenpurkujärjestelmät

260 §. *Sähköisen viestin suojaaminen.* Ehdotettu pykälä vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 6 §:ää asialliselta sisällöltään. Koska laissa ei enää käytetä termiä tunnistamistieto, ehdotetaan pykälässä säädettäväksi sähköisen viestin suojaamisesta.

Lisäksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n säännökset suojauksen purkujärjestelmää koskevasta kiellosta. Pykälän 2 momentissa tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmä on laite, tietokoneohjelma tai muu järjestelmä taikka sen osa, jonka tarkoituksena on poistaa viestintäverkon avulla etäpalveluna tarjottavan palvelun erityisellä teknisellä järjestelmällä toteutettu suojaus. Esimerkiksi maksulliset televisiolähteykset suojataan erityisellä järjestelmällä ja maksullisten kanavien tilaajat saavat käyttöönsä salauksen purkukortin tai muun laitteen, joka avaa suojauksen. Oikeudeton suojauksen purkujärjestelmä mahdollistaa pääsyn suojauksen purkujärjestelmällä suojattuun palveluun, kuten televisiokanaviin ilman palvelun tarjoajan suostumusta.

Pykälän 3 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 6 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan kieltä sovelletaan myös oikeudettomaan pääsyyn itse suojauksenpurkujärjestelmään (HE 125/2003 vp., HE 146/2000 vp., ehdollisen pääsyn direktiivin 1, 2 ja 4 artikla).

261 §. *Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet.* Viestintämarkkinalain 136 §:ssä säädetään suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavista velvollisuuksista.

Ehdotetun pykälän 1-4 momentti vastaavat viestintämarkkinalain 136 §:n 1-4 momenttia (HE 112/2002 vp., HE 48/2007 vp., käyttö-

oikeusdirektiivin 6 artiklan liitteen I osan I kohta a).

Edellä 260 §:n pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa on selostettu mitä suojauksen purkujärjestelmällä tarkoitetaan.

Maksutelevisiopalveluja tarjoavien yritysten yhteistyö maksukortin teknisten ratkaisujen osalta ei ole riittänyt yhden periaatteen toteuttamiseksi. Yhden kortin periaatteella tarkoitetaan tilannetta, jossa eri maksutelevisiopalveluja tarjoavien yritysten palvelut ovat katsojan vastaanottavissa yhdellä suojauksen purkujärjestelmän kortilla eli maksutelevisiokortilla. Kaikkia antenniverkon maksukanavia ei ole saatavilla samalle suojauksen purkujärjestelmän kortille. Katsoja joutuu siten vaihtamaan maksukorttia, jos hän haluaa katsoa vähintään kahden maksutelevisiopalvelujen tarjoajan kanavia. Kortin vaihtaminen johtaa lisäksi katkoksiin palvelun vastaanottamisessa.

Ehdotetun 5 momentin mukaan maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaaristen maksutelevisiopalvelun tarjoamisessa suojauksen purkujärjestelmää käyttävän yrityksen on pidettävä I osan 3 luvussa tarkoitettuja televisio-ohjelmistotarjolla tavalla, joka mahdollistaa eri maksutelevisiopalvelujen vastaanottamisen yhdellä suojauksenpurkujärjestelmän kortilla.

Digitaalisia televisiolähteyksiä vastaanotetaan pääsääntöisesti joko kaapelitelevisionverkon tai maanpäällisen joukkoviestintäverkon kautta. Maanpäällisen digitaalisen televisionverkon lähteyksiä kuluttaja voi vastaanottaa sekä usealta eri verkkotoimijalta tai maksutelevisiotoimijalta. Kaapelitelevisionverkoissa kuluttajalla ei käytännössä ole samaa tilannetta. Näin ollen vastaanotettaessa televisiolähteyksiä kaapelitelevisionverkon välityksellä, kuluttaja ei voi joutua vaihtamaan maksukorttia kesken katselun eikä sääntelyä ole siten tarpeen ulottaa muuhun kuin maanpäälliseen televisiotoimintaan.

Lineaarisilla maksutelevisiopalveluilla tarkoitetaan televisiotoiminnan määritelmän mukaisesti audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkuperäistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle ennalta ilmoitetun ohjelma-aikataulun mukaisesti. Televisiotoiminta on lineaarista, koko yleisölle saman ohjelmavirran tosiaikaista lähettämistä

tä. Suojauksen purkujärjestelmää koskeva velvoite ei siten koskisi erikseen tilattavia ja sähköisesti toimitettavia muita mediapalveluja.

Ehdotetun 5 momentin mukainen velvoite kohdistuisi sellaisten televisio-ohjelmistojen tarjontaan, joihin on myönnetty ohjelmisto-omilupa ja joita tarjotaan maksutelevisio-palveluina. Se, onko tähän palveluun liitetty muita palveluja, ei estä säännöksen soveltamista. Tällaisina muina palveluina voidaan mainita esimerkiksi hybriditelevisiopalvelut tai IP-pohjainen ohjelmakirjasto.

Yhden kortin periaatteen toteuttamisen myötä keskenään kilpailevien yritysten välisen suhteiden osalta korostuvat sekä kilpailulain (948/2011) että sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain (1061/1978) säännökset. Viimeksi mainitun lain tavoitteena on erityisesti suojata elinkeinonharjoittajaa toisen elinkeinonharjoittajan sopimattomalta menettelyltä markkinoinnin yhteydessä. Esimerkiksi sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa annetun lain 1 §:n mukaan elinkeinotoiminnassa ei saa käyttää hyvän liiketavan vastaista tai muutoin toisen elinkeinonharjoittajan kannalta sopimatonta menettelyä.

Ehdotetun 6 momentin mukaan Viestintävirasto voi määrätä pykälän 1 momentissa tarkoitettujen yritysten kustannusten jakamisesta, jos yritykset eivät kuuden kuukauden määräajassa pääse sopimukseen edellä todettujen teknisten palvelujen tarjoamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Nykyisen tilanteen selkeyttämiseksi Viestintävirastolle ehdotetaan säädettäväksi oikeus määrätä yritysten välisistä kustannuksista. Vaikka yhden kortin järjestelmän edellyttämistä teknisistä ratkaisuksista olisi päästy sopimukseen yritysten välillä, kustannusten korvaamisesta sopiminen on viivästyttänyt yhden kortin periaatteen toteutumista. Sääntämällä nimenomaisesti määräajasta, voidaan nopeuttaa yhden kortin periaatteen toteutumista. Lähtökohtana olisi kuitenkin, että yritykset pääsivät keskenään sopimukseen sekä järjestelmän teknisestä toteutuksesta että maksettavan korvauksen suuruudesta. Viestintäviraston tulisi lisäksi pyrkiä ratkaisemaan yritysten väliset erimielisyydet ensisijaisesti 306 §:n 2 momentin mukaisesti sovit-

telemalla. Kustannukset arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Kustannukset voisivat olla kertaluonteisia, kuten teknisten palvelujen tarjoamiseksi luotavan järjestelmän toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset. Kustannukset voisivat myös olla toistuvia kustannuksia, kuten edellä mainitun järjestelmän käyttö- ja ylläpitokustannuksia.

Viestintävirasto antaisi tarvittaessa asiasta päätöksen, joka olisi valituskelpoinen.

262 §. *Suojauksien purkujärjestelmän teollisoikeuksien haltijan velvollisuus.* Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 135 §:ää (HE 112/2020 vp., käyttöoikeusdirektiivin 6 artikla).

1.10 X OSA Viestinnän ja palvelujen jatkuvuuden turvaaminen

1 luku Tietoturvan ja häiriöiden hallinta sekä häiriöistä ilmoittaminen

263 §. *Toimenpiteet tietoturvan toteuttamiseksi.* Ehdotetussa pykälässä säädetään niistä toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä tietoturvasta huolehtimiseksi. Asiasta säädetään sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:ssä (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.).

Ehdotettu pykälä vastaa muilta osin voimassa olevaa säännöstä, mutta sen soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että oikeus ryhtyä välttämättömiin tietoturva-toimiin olisi käsillä myös niissä tapauksissa, joissa toimiin ryhtyminen on välttämätöntä tietojärjestelmien tietoturvalle haittaa aiheuttavien tapahtumien havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi.

Muutoksella ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa oikeustilaa. Muutoksen tavoitteena on ainoastaan selventää, että toimintaoikeus koskee kaikkia teleyritysten, yhteisötilaajien ja lisäarvopalvelun tarjoajien viestintäverkkoihin liitettyjä järjestelmiä. Teleyritysten, yhteisötilaajien ja lisäarvopalvelun tarjoajien kaikkiin viestintäverkkoon liitettyihin tietojärjestelmiin kohdistuu tietoturvaohjeita viestintäverkon kautta. Uhkia voidaan havaita ja niiden vaikutuksia rajoittaa joissain tilanteissa ainoastaan viestintäverkossa välitettävään

viestintään kohdistettavien toimenpiteiden avulla.

Lisäksi momentin 1 kohdassa 1 korvattaisiin myös sana häiriö sanalla tapahtuma, minkä tarkoituksena on selventää pykälää. Muilta osin pykälä vastaa voimassa olevaa sääntelyä.

Ehdotetulla pykälällä pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 4 artiklan 1 kohta ja 5 artiklan 1 kohta.

264 §. *Velvollisuus korjata häiriö.* Ehdotetussa pykälässä säädetään teleyrityksen ja muun viestintäverkon tai laitteen haltijan velvollisuudesta korjata häiriö. Asiasta säädetään viestintämarkkinalain 131 §:ssä (HE 112/2002 vp.).

Ehdotettuun 1 momenttiin on uutena lisätty häiriön mahdollisiin aiheuttajiin viestintäpalvelu sekä mahdollisiin kohteisiin viestintäpalvelun ohella viestintäverkkoon liitetty muu palvelu. Määritelmä kattaisi siten kaikki verkon kautta tarjottavat palvelut. Tarkoituksena on varmistua siitä, että teleyrityksellä ja muulla viestintäverkon tai laitteen haltijalla on velvollisuus korjata häiriö aina, kun sen verkko, palvelu tai laite aiheuttaa häiriötä viestintäverkossa, palveluille viestintäverkoissa taikka laitteelle.

Pykälän 2 momentissa säädetään perusoikeuksien turvaamisen kannalta välttämättömistä rajoitusedellytyksistä. Säännös vastaa edellä tämän lain 263 §:n 4 momentissa säädettyjä tietoturvatoinenpiteissä noudatettavia menettelysääntöksiä, josta on säädetty sähköisen viestinnän tietosuojalain 20 §:n 4 momentissa (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp.).

Ehdotettu momentti muodostuu sekä suhteellisuusvaatimuksesta, jonka mukaan toimenpiteet on toteutettava huolellisesti ja ne on mitoitettava torjuttavan haitan tai häiriön vakavuuteen. Lisäksi edellytetään, että sananvapautta ja luottamuksellisen viestin sekä yksityisyyden suojaa ei saa rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä.

Lisäksi säädetäisiin siitä, että toimenpiteet on lopetettava, jos niiden toteuttamiselle ei ole enää pykälässä säädettyjä edellytyksiä. Ehdotetulla muutoksella korostetaan sitä, että toimenpiteen on oltava tilapäinen ja se on lopettava heti, kun sille ei ole enää tarvetta. Ehdotetut muutokset ovat perustuslakivalio-

kunnan lausunnon (PeVL 9/2004 vp.) linjusten mukaisia.

Momentin tarkoituksena on varmistua siitä, että viestintäverkon, viestintäpalvelun tai laitteen irrottaminen yleisestä viestintäverkosta on viimesijainen keino, jota käytetään vain tilanteessa, kun häiriötä tai sen uhkaa ei voida muilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla torjua. Teleyrityksen on esimerkiksi ensin ryhdyttävä 263 §:n mukaisiin toimiin ja pyrittävä niiden avulla korjaamaan häiriö taikka häiriön uhka.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa päättää korjaustoimenpiteistä sekä verkon, palvelun tai laitteen irrottamisesta. Ehdotettu momentti vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 131 §:n 2 momenttia.

Erityisesti sen, jonka viestintäverkkoa tai laitetta korjaustoimenpide koskee, oikeusturvan varmistamiseksi on keskeistä huolehtia siitä, että Viestintäviraston päätökseen voi hakea muutosta. Viestintäviraston päätös on siis valituskelpoinen.

Välttämättömän toimenpiteen tehokkuuden luvoksi on kuitenkin tärkeää, että Viestintävirasto voi tämän lain 334 §:n mukaisesti päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Lisäksi Viestintävirasto voi antaa tämän lain 322 §:n mukaisesti päätöksen väliaikaisena tilanteessa, jos tämän lain taikka sen nojalla annettua säännöstä, määräystä, päätöstä tai lupaehtoa koskeva virhe tai laiminlyönti aiheuttaa vakavaa taloudellista tai toiminnallista haittaa muille yrityksille, tilaajille tai käyttäjille taikka viestintäverkkojen tai viestintäpalvelujen toiminnalle. Viestintäviraston on ennen väliaikaisia toimia koskevan päätöksen antamista varattava sen saajalle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Sääntely on sopusoinnussa valtutusdirektiivin artiklan 6 kohdan 1 kanssa ja sen liitteen kohdan A alakohdan 15 kanssa.

265 §. *Häiriöilmoitukset tilaajalle ja käyttäjälle.* Ehdotetussa pykälässä säädetään häiriöilmoituksista tilaajille ja käyttäjille, kun viestintäpalveluun kohdistuu tai sitä uhkaa

tietoturvaloukkaus tai häiriö, joka voi estää palvelun toimivuuden.

Pykälä vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 72 a §:ää (HE 238/2010 vp., HE 272/2009 vp., HE 125/2003 vp.) ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 a §:ää (HE 238/2010 vp., HE 125/2003 vp.).

Pykälällä pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 4 artiklan 2 kohta.

266 §. Häiriöilmoitukset Viestintävirastolle. Pykälässä säädetään teleyrityksen velvollisuudesta ilmoittaa viipymättä Viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti.

Pykälä vastaa sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 238/2010 vp.) ja viestintämarkkinalain 128 a §:ää (HE 238/2010 vp., HE 272/2009 vp., HE 125/2003 vp.).

Pykälällä pannaan täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 4 artiklan 3 kohta ja puitedirektiivin 13 a artiklan 3 kohta.

267 §. Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmä. Pykälässä säädetään häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmästä, jonka Viestintävirasto voisi päätöksellään asettaa. Pykälä on uusi. Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmän tarkoituksena on helpottaa koordinoitua viranomaisten ja yritysten välillä ja parantaa häiriötilanteiden hallinnassa tarvittavien toimenpiteiden yhteen sovittamista. Tavoitteena on siten parantaa erityisesti tietoyhteiskunnan perusinfrastruktuurista vastaavien teleyritysten ja sähköyhtiöiden sekä viranomaisten keskinäistä yhteistyötä.

Onnettomuustutkintakeskus on arvioinut tutkintaselostuksessaan (S2/2010Y) Suomessa kesällä 2010 sattuneiden rajujen myrskyjen vaikutuksia eri toimijoihin. Laajoista sähkökatkoista aiheutui merkittäviä vaikutuksia viestintäverkkojen toimivuudelle. Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaselostuksesta käy ilmi, että eri teleyritysten keskinäistä sekä teleyritysten ja sähköyritysten yhteistoimintaa on tarpeen parantaa, jotta häiriötilanteeseen voidaan reagoida mahdollisimman tehokkaasti tarkoituksenmukaisin toimenpitein.

Pykälän 1 momentin mukaisesti yhteistoimintaryhmään voisi kuulua lueteltujen sähkö- ja teleyritysten lisäksi myös muut tarkoituksenmukaiset toimijat, joita voivat olla esimerkiksi muut viranomaistahot, kuten Häätäkeskuslaitos. Tarkoituksena on, että häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmään voivat tulla mukaan kaikki sellaiset toimijat, joiden toiminnassa yhteistoimintaryhmän työskentelyllä voi olla merkitystä.

Pykälän 2 momentissa säädetään ryhmän tehtävistä. Ryhmän tehtävänä olisi sovittaa yhteen sellaisia toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen yhteiskuntaa kohtaavien häiriötilanteiden hallitsemiseksi. Esimerkiksi myrskyn aiheuttaessa vaurioita sähköiselle infrastruktuurille, on tarpeellista ja järkevää sovittaa yhteen eri toimijoiden korjaustoimenpiteitä ja asettaa niitä tärkeysjärjestykseen. On tärkeää, että yritykset voivat tässä tarkoituksessa hyödyntää muilla yrityksillä sekä viranomaisilla olevia tietoja. Näin voitaisiin välttää esimerkiksi tilanteita, joissa varavaimakoneita vietäisiin turhaan sellaisille matkaviestinverkon tukiasemille, joille sähköyhtiön korjaustoimet ovat jo pian palauttamassa myrskyn seurauksena katkennutta sähkönsyöttöä.

Lisäksi ryhmän tehtävänä olisi hankkia ja toimittaa tarpeellisia tietoja Viestintäviraston päätöksenteon tueksi. Viestintävirasto voi esimerkiksi lain 264 §:n nojalla päättää niistä korjaustoimenpiteistä, joihin viestintäverkon tai laitteen haltijan on ryhdyttävä verkolle, laitteelle tai ihmisille aiheutuvan merkittävän haitan tai häiriön poistamiseksi. Ryhmän jäsenet voisivat hankkia yhteistyöryhmälle ja Viestintävirastolle sellaista tietoa ja tilannekuvaa, joka tarvittaisiin häiriötilanteen haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Tieto voisi koskea esimerkiksi häiriön vaikutusalueella olevia sähkö- ja viestintäverkon asiakkaita, verkkojen toiminnasta riippuvaisia palveluja sekä toimintoja tai verkkojen rakennetta ja muita teknisiä seikkoja.

Lisäksi ryhmän tehtävänä olisi välittää sen kokoamaa ja analysoimaa häiriötilanteita koskevaa tietoa sellaisille toimijoille, jotka voivat vähentää häiriötilanteiden haitallisia vaikutuksia yhteiskunnalle. Ryhmä voisi siten välittää tietoa myös muille kuin viranomaisille, jos siitä olisi apua häiriötilanteiden hallinnassa.

Pykälän 3 momentin mukaan ryhmän jäsen voi Viestintäviraston valtuuttamana valvoa häiriötilanteiden hallitsemiseksi välttämättömien päätösten noudattamista. Häiriöryhmän jäsen voisi valvoa esimerkiksi lain 264 §:n nojalla tehdyn päätöksen toteutumista. Ryhmä voisi jo ennen häiriötilanteita suunnitella pykälässä mainittujen tehtävien suorittamista ja tehdä sellaisia etukäteisvalmisteluja, jotka olisivat tarpeellisia sille säädettyjen tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi. Ryhmä ei kuitenkaan sovittaisi yhteen sellaisia varautumistoimenpiteitä, joita koordinoidaan jo huoltovarmuusorganisaatioon kuuluvissa pooliorganisaatioissa vaan ryhmän painopiste olisi nimenomaisesti häiriötilanteiden hallinnan edellyttämässä toimenpiteissä ja niiden etukäteisessä valmistelussa.

Yhteistoimintaryhmän toiminnan kannalta on myös tarpeellista, että Viestintävirasto voi tarvittaessa luovuttaa ryhmän jäsenelle häiriötilanteiden hallinnassa välttämättömiä tietoja salassapitosäynnösten estämättä. Asiasta säädettäisiin pykälän 4 momentissa. Viestintävirasto voisi luovuttaa tietoja vain siinä tapauksessa, että tiedot ovat välttämättömiä ryhmän tehtävien hoitamiseksi, eivätkä ne sisällä luottamuksellisia viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja. Viestintävirasto voisi kuitenkin luovuttaa esimerkiksi liikesalaisuuden suojan estämättä tietoa yrityksen omaisuudesta ainoastaan, jos se olisi välttämätöntä häiriötilanteen hallitsemiseksi hankittavan muun tiedon saamiseksi tai toimeenpantavan Viestintäviraston päätöksen valvomiseksi.

Lisäksi pykälän 5 momentissa säädetään yhteistoimintaryhmän jäsenen virkavastuusta. Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmään osallistuvan virkamiehen virkavastuusta säädetään esimerkiksi virkamieslaissa (750/1994), rikoslaissa (39/1889) ja vahingonkorvauslaissa (412/1974). Lakiin on kuitenkin tarpeen ottaa säännös siitä, että vastaavia virkavastuuta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmän jäseneneen.

Yhteistoimintaryhmän jäsenen tulisi noudattaa myös muita viranomaistoimintaa koskevia hallinnon yleislakeja, kuten hallintolakia (434/2003) ja lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Häiriötilanteiden hallitsemiseksi voi olla tarve saada paitsi julkisia myös salassa pidettäviä tietoja. Tiedonsaantioikeus tarkoittaisi sekä oikeutta tutustua että saada haltuun erilaisia asiakirjoja. Toisaalta tieto voisi olla myös muussa muodossa. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 5 §:n mukaisesti asiakirjalla tarkoitettaisiin myös sähköisiä asiakirjoja.

Kaikilla yhteistoimintaryhmään osallistuvilla on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:n mukaan vaitiolovelvollisuus salassa pidettävien tietojen osalta. Jäsenellä ei olisi oikeutta käyttää saamaansa tietoa hyväkseen muussa tarkoituksessa kuin pykälässä säädetyn tehtävän toteuttamiseen.

268 §. Radiohäiriöiden poistaminen. Pykälä vastaa sisällöltään radiolain 33 §:ää (HE 80/2001 vp.).

2 luku Hätäpuheluiden ja viranomaisten tiedotteiden välittäminen

269 §. Yleinen hätänumero. Ehdotetun pykälän 1 ja 3 momentit vastaavat viestintämarkkinalain 55 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., yleispalveludirektiivin 6 artiklan 3 kohta ja 26 artiklan 1 ja 4 kohdat).

Pykälän 2 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 §:n 4 momenttia (HE 125/2003, HE 158/2007).

270 §. Velvollisuus välittää vaaratiedotteita. Pykälässä säädetään velvollisuudesta välittää vaaratiedotteita. Asiasta säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:ssä (HE 112/2002 vp.).

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:ssä säädetystä velvollisuudesta varautua poikkeusoloihin säädetään jatkossa tämän lain 272 §:ssä. Viranomaistiedotteiden välittämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta säädetään viestintämarkkinalain 98 §:ssä ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 4 momentissa. Jatkossa kustannusten korvaamisesta säädettäisiin tämän lain XI osan 2 luvussa. Kohdennettujen viranomaistiedotteiden välittämisestä säädetään 271 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan se, jolla on 33 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen ja jonka verkon väestöpeitto

mahdollistaa väestön varoittamisen kattavasti, on velvollinen korvauksetta välittämään vaaratiedotelain mukaisesti annetun vaaratiedotteen.

Lisäksi se, jolla on 25 §:n mukainen ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään vaaratiedotteen korvauksetta televisiossa. Velvoite perustuu televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 1 momenttia. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvollisuus välittää vaaratiedotteita koskisi jatkossa niitä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajia, joilla on ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen. Lisäksi momenttia on päivitetty vastaamaan vaaratiedotelakia (466/2012, HE 31/2012 vp.), jossa säädetään vaaratiedotteen antamisesta.

Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on, että vaaratiedotteita välitettäisiin yleisen edun kanavilla, jotka tavoittavat laajasti koko Suomen. Ehdotettu muutos vastaa nykyistä käytäntöä. Yleisradio Oy:n velvollisuudesta välittää viranomaistiedotuksia säädetään erikseen Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 2 momentin 5 kohdassa.

Vaaratiedotelain 5 §:n mukaan vaaratiedotteen voivat antaa pelastuslain (379/2011) 26 §:ssä tarkoitettu pelastusviranomainen, poliisilaitos, rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 4 §:ssä tarkoitettu rajavartiolaitos, hätäkeskuslaitos, Poliisihallitus, poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu Poliisihallituksen alainen valtakunnallinen yksikkö, Säteilyturvakeskus, Ilmatieteen laitos, Liikennevirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus ja ministeriö.

Pykälän 2 momentin mukaan vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä. Momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 a §:n 2 momenttia (HE 152/2005 vp.) ja viestintämarkkinoihin liittyvästä varautumisvelvollisuudesta ja viranomaistiedotteiden välittämismahdollisuudesta (838/2003) koskevan valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun verkon väestöpeiton kattavuudesta. Tarkoituksena on, että kaikilla radiotoiminnan harjoittajilla ei olisi velvollisuutta välittää vaaratiedotteita. Radiotoimintaa harjoittavat esimerkiksi useat toimijat alueellisesti ja paikallisesti. Velvollisuus kohdistuisi vain niihin radiotoiminnan harjoittajiin, joiden radiokanavien väestöpeitto mahdollistaa kattavasti väestön varoittamisen. Väestöpeiton kattavuudesta säädetäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa voitaisiin tarkoituksenmukaisella tavalla arvioida radiotoiminnan harjoittamisessa tapahtuvat yleiset muutokset, kuten markkinatilanne, taajuuksien käyttö ja ohjelmistolupien muutokset sekä näiden vaikutukset kattavan väestöpeiton käsitteeseen.

271 §. *Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote.* Pykälässä säädetään teleyrityksen velvollisuudesta välittää kohdennettu viranomaistiedote. Asiasta säädetään voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 a §:ssä (HE 152/2005 vp.).

Ehdotetun pykälän 1 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 2 §:n 15-17 kohtien määritelmiä (HE 152/2005 vp., HE 48/2007 vp.).

Pykälän 2 ja 3 momentit vastaavat sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 a §:n 1 ja 2 momentteja, 4 momentti 3 momenttia ja 5 momentti 5 momenttia. Ehdotettuun pykälään ei sisällytetä voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain 4 momenttia, jossa viitataan muuhun lainsäädäntöön ja joka sisältyy tämän lain 291 §:ään (VML 98 §). Ehdotetulla pykälällä ei ole kuitenkaan tarkoitus muuttaa pykälässä säädetyn velvoitteen aiheuttamien kustannusten korvattavuutta, vaan säilyttää nykytila ennallaan.

3 luku Varautuminen

272 §. *Velvollisuus varautua normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi teleyritysten, televisio- ja radiotoiminnan harjoittajien sekä radiotaajuuksien käyttäjien ja käyttäjäryhmien varautumisvelvollisuudesta. Varau-

tumisvelvollisuudella tarkoitetaan, että yritys huolehtii suunnitelmin, etukäteisvalmisteluin ja toimenpitein siitä, että sen toiminta jatkuu häiriöttömästi. Varautumisvelvollisuus muodostuu sekä riskiarviointiin perustuvasta suunnittelusta, että toimenpiteistä, jotka toteutetaan riskin realisoituessa. Ehdotetun pykälän tarkoituksena on varmistaa, että yritys tekee kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotta sen toiminta jatkuu häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumissuunnitelman tarkemmasta sisällöstä säädetään tämän lain 270 §:ssä.

Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumista koskevista velvoitteista säädetään voimassa olevan viestintämarkkinalain 90 §:ssä (HE 112/2002 vp.), televisio- ja radio-toiminnasta annetun lain 15 a §:ssä (HE 112/2002 vp.) sekä radiolain 43 a §:ssä (HE 179/2006 vp.). Ehdotettu pykälä vastaa edellä mainittujen pykälien sisältöä.

Poikkeusoloista säädetään uudessa valmiuslaissa, joka tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2012 (1552/2011, HE 3/2008 vp.). Valmiuslain 9 luvussa säädetään tarkemmin sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuudesta poikkeusoloissa.

Valmiuslain 3 §:n 1–3 kohdassa tarkoitettuihin poikkeusoloissa liikenne- ja viestintäministeriö voi valmiuslain 9 luvussa tarkemmin säädetyllä tavalla säännöstellä teleritysten toimintaa sekä radiotaajuuksien ja -laitteiden käyttöä; velvoittaa henkilöitä tietoturvatyötoimenpiteiden tekemiseen ja luovuttamaan käyttöoikeuksia verkko- ja viestintäpalvelujen ylläpidossa käytettävään omaisuuteen.

Valmiuslain 9 luvun toimivaltuuksia saa käyttää sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi ja niihin kohdistuvien tietoturvaohjeiden torjumiseksi. Radiotaajuuksiin kohdistuviin toimenpiteisiin liittyviä toimivaltuuksia saa käyttää sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamisen lisäksi myös Suomen sotilaallisen puolustamisen ja alueellisen koskemattomuuden samoin kuin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen kannalta välttämättömän viestinnän häiriöttömyyden varmistamiseksi.

Valmiuslain 3 §:n 1-3 kohdan mukaan poikkeusolo on Suomeen kohdistuva aseelli-

nen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila; Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien väliä käyttöön ottamista; sekä väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi valmiuslain 9 luvun 60 §:n mukaan velvoittaa telerityksen esimerkiksi tuottamaan verkko- ja viestintäpalveluja sekä antamaan viranomaiselle verkko- ja viestintäpalvelujen käyttöä koskevan tilannekuvan taikka katkaista määrääjäksi tai toistaiseksi verkko- tai viestintäpalveluyhteydet tiettyyn maahan tai kansainvälisiin verkko- ja viestintäpalveluihin sekä ylläpitämään järjestelmiä ja palveluja tietyistä paikoista.

Tässä laissa ehdotetun pykälän tarkoituksena on, että yritys varautuu valmiuslain mukaisiin poikkeusoloihin ja niihin velvoitteisiin ja toimiin, joita sille voidaan asettaa valmiuslain 9 luvun mukaisesti.

Pykälän tarkoituksena on myös jo normaalioloissa varmistaa se, että sähköisen viestinnän kannalta keskeiset toiminnot jatkuvat erilaissa häiriö- ja kriisitilanteissa.

Poikkeusoloja lievempiä ovat normaaliolojen häiriötilanteet, joita voivat olla esimerkiksi laiterikot ja muut vakavat häiriöt toiminnan harjoittajan omissa laitteissa, järjestelmissä tai palveluissa, kunnallisteknisten järjestelmien häiriöt, erilaiset luonnonkatastrofit, kuten äärimmäiset sääolosuhteet, paikalliset tai valtakunnalliset suuronnettomuudet, ilkkivalta, rikollisuus tai terrorismitilanteet ja erilaiset tietojärjestelmiin kohdistuva uhkatilanteet, jotka eivät kuitenkaan ole valmiuslaissa tarkoitettuja poikkeusoloja.

Esimerkkinä viimeaikaisista normaaliolojen häiriötilanteista voidaan mainita voimakkaat myrskyt, kuten Tapani-myrsky joulukuussa 2011 ja Asta-, Veera-, Lahja- ja Sylvi-myrskyt kesällä 2010. Esimerkkinä paikallisesta normaaliolojen häiriötilanteesta voidaan mainita Talvivaaran kaivoksen jätevesialtaan vuoto marraskuussa 2012, jolloin

kipsisakka-altaasta vuoti ympäristölle haitallista jätevettä kaivoksen alueelle.

Pykälällä pannaan yhdessä 273, 274 ja 275 §:n kanssa täytäntöön yleispalveludirektiivin 23 artikla. Ehdotettu sääntely on sopusoinnussa valtuutusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen A osassa mainitun 12 kohdan kanssa.

273 §. Varautumissuunnitelma. Pykälässä säädetään teleyrityksen sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan velvollisuudesta laatia varautumissuunnitelma. Pykälä on uusi.

Pykälän taustalla on viestintämarkkinoihin liittyvästä varautumisvelvollisuudesta ja viranomais tiedotteiden välittämisen velvollisuudesta annettu valtioneuvoston asetus (838/2003), jossa säädetään varautumissuunnitelmasta. Asetuksen 7 §:n mukaan varautumissuunnitelman ovat velvollisia laatimaan liikenne- ja viestintäministeriön päätöksensä nimeämät, yhteiskunnan johtamisen tai turvallisuuden taikka elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamisen kannalta merkityksellisessä asemassa olevat teleyritykset.

Ehdotetun 1 momentin mukaan 272 §:n mukaisen varautumisvelvollisen on laadittava varautumissuunnitelma. Suunnitelman kattavuuteen vaikuttaa muun muassa se, kuinka merkityksellistä yrityksen toiminta on yhteiskunnan johtamisen tai turvallisuuden taikka elinkeinoelämän toimintakyvyn varmistamisen kannalta. Merkityksellisyyttä arvioitaessa voidaan käyttää 234 §:n 2 momentin mukaisia kriteerejä, joita ovat yrityksen tarjoamien palvelujen käyttäjämäärä, maantieteellinen alue, jota ne palvelevat, ja niiden yleinen merkitys käyttäjälle.

Ehdotetun momentin tarkoituksena on mahdollistaa se, että esimerkiksi vähäisestä toiminnasta ei ole välttämätöntä laatia laajaa ja kattavaa varautumissuunnitelmaa, jos toiminnalla ei voida katsoa olevan merkitystä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiselle.

Ehdotetun 1 momentin mukaan varautumisvelvollisen on arvioitava riskit, jotka voivat vaarantaa toiminnan jatkuvuuden. Riskiarvio tarkoittaa arviointia varautumisvelvollisen toiminta-alueella olevista riskeistä. Riskit voivat olla yrityksestä riippuen hyvin erilaisia, sillä arviointiin vaikuttavat sekä yri-

tyksen oma toimiala että yrityksen maantieteellinen toiminta-alue. Riskiarvio merkitsee esimerkiksi sellaisten riskikenaarioiden arvioimista, jotka voivat vaikuttaa varautumisvelvollisen toimintavarmuuteen.

Riskiarvion perusteella varautumisvelvollisen on laadittava suunnitelma siitä, miten sen toiminta jatkuu sekä poikkeusoloissa että normaaliolojen häiriötilanteissa. Suunnitelmassa on arvioitava esimerkiksi sitä, kuinka varautumisvelvollinen huolehtii riskiarviossa esiintuotujen riskien ennaltaehkäisystä. Varautumissuunnitelman tarkoituksena on, että toimija arvioi omia viestintäverkkojaan ja viestintäpalveluja ja niiden toimintavarmuutta erilaisissa häiriötilanteissa sekä merkittävien poikkeusolojen vallitessa. Varautumissuunnitelmassa voidaan esimerkiksi kuvata varautumisen kohteena oleva toiminta sekä ne toimenpiteet, joilla toiminnan jatkuvuus varmistetaan.

Suunnitelmaa laadittaessa toimijan on ehdotetun momentin mukaan arvioitava, mitkä sen viestintäjärjestelmät ja radiotaajuudet ovat sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittisiä. Ehdotuksen taustalla on valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (539/2008), jonka mukaan kriittisimmät ja keskeisimmät tietotekniikan varassa olevat yhteiskunnan toiminnot tulee tunnistaa ja niihin liittyvät tietojärjestelmäratkaisut ja -palvelut tulee varmistaa erilaisia vakavia häiriöitä ja poikkeusoloja kestäväillä järjestelyillä.

Valtioneuvoston kokonaisturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen (annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2012) mukaan elintärkeällä toiminnolla tarkoitetaan toimintoa, joka on oleellinen yhteiskunnan toimivuuden kannalta. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (valtioneuvoston periaatepäätös 16 päivänä joulukuuta 2010) mukaan yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja ovat valtion johtaminen, kansainvälinen toiminta, Suomen puolustuskyky, sisäinen turvallisuus, talouden ja infrastruktuurin toimivuus, väestön toimeentuloturva ja toimintakyky sekä henkinen kriisinkestävyys.

Viestintäjärjestelmän kriittisyyden arviointiin voivat vaikuttaa useat erilaiset seikat. Arvioinnissa voi hyödyntää esimerkiksi 234 §:n 2 momentin mukaisia kriteerejä, joita

ovat viestintäjärjestelmän käyttäjämäärä, maantieteellinen alue ja merkitys käyttäjälle.

Teleyritys voi ottaa kriittisyyden arvioinnissa huomioon oman asiakaskuntansa ja asiakkaidensa kanssa tekemät sopimukset, joissa sen asiakkaat tuovat esille, mitkä niiden järjestelmät ovat kriittisiä.

Varautumissuunnitelmassa on arvioitava myös muiden teleyritysten vaikutus viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuuteen samalla alueella esimerkiksi tilanteessa, jossa teleyritys on ainoa palveluntarjoaja, jolloin teleyrityksen toiminnalla on suurempi merkitys alueen hätäpuheluiden toimivuuteen.

Lisäksi sen on arvioitava vaikutukset sellaiseen viestintäpalvelun käyttäjään, jota on pidettävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisenä. Arviointiin vaikuttaa siten keskeisesti se, kuinka merkittävä järjestelmä on esimerkiksi viranomaisten toiminnan turvaamiseksi. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta kriittisinä toimijoina voidaan pitää esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta keskeisiä tietoyhteiskunnan, energiahuollon, rahoitus- ja huollon, kuljetuslogistiikan, terveydenhuollon, kriittisen perusteollisuuden ja elintarvikehuollon toimijoita.

Teleyritysten ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan on arvioitava myös palvelun tuottamiseen osallistuvien muiden toimijoiden vaikutus toiminnan kriittisyyteen. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi alihankkijoita ja muita toimijoita, joista teleyritys tai televisio- ja radiotoiminnan harjoittaja on riippuvainen.

Ehdotetun 3 momentin mukaan varautumissuunnitelma on toimitettava Viestintävirastolle, jos Viestintävirasto pyytää sitä. Toimitettua suunnitelmaa koskevista muutoksista on myös ilmoitettava välittömästi Viestintävirastolle. Tämä tarkoittaa myös, että suunnitelmaa on päivitettävä tarpeen mukaan.

Voimassa olevan varautumista koskevan valtioneuvoston asetuksen (838/2003) mukaan, liikenne- ja viestintäministeriö päätti toimijoista, jotka olivat velvollisia laatimaan varautumissuunnitelman. Jatkossa Viestintävirasto päättäisi niistä toimijoista, joiden tulisi toimittaa sille varautumissuunnitelma. Pykälä turvaisi Viestintäviraston mahdollisuu-

det saada valvontatehtäviensä ja häiriönhallintaa koskevien tehtäviensä kannalta tarvittavat ja tarkoituksenmukaiset tiedot eri toimijoiden varautumistoimenpiteistä.

Varautumisvelvollisen on Viestintäviraston pyynnöstä yksittäistapauksessa ilmoitettava, miten se varautuu yksittäiseen häiriötilanteeseen tai sellaiseen uhkaan ja mihin varautumissuunnitelman mukaisiin toimiin se on tilanteen johdosta ryhtynyt tai aikoo ryhtyä.

Esimerkiksi myrskytilanteissa on tärkeää, että Viestintävirasto voi varmistua siitä, että yritykset ovat varautuneet asianmukaisesti yksittäiseen häiriötilanteeseen. Talvivaaran tapauksessa syksyllä 2012 olisi esimerkiksi ollut tarpeen, että Viestintävirastolla olisi ollut oikeus tiedustella yrityksiltä varautumisesta alueen häiriötilanteeseen, jotta virastolla olisi ollut mahdollisuus arvioida häiriön vaikutuksia niille viestintäpalveluille, joiden merkitys häiriötilanteen hallinnassa alueella toimivien viranomaisten, yritysten ja järjestöjen kannalta oli korostunut. Samalla voidaan myös arvioida sitä, kuinka yritysten varautumissuunnitelma toimii yksittäisessä tilanteessa. Uhkan ei tarvitse olla vielä realisoitunut, vaan Viestintävirasto voi tiedustella jo ennakoita, miten yritys on varautunut uhkaamaan häiriötilanteeseen.

Viestintävirasto voi tämän luvun 272 §:n 1 kohdan mukaan antaa tarkempia määräyksiä varautumissuunnitelman yksityiskohtaisesta sisällöstä ja laadittavista asiakirjoista.

Ehdotetun 4 momentin mukaan varautumissuunnitelmaa koskevat velvollisuudet eivät sovellu viranomaisiin. Viranomaisten varautumisvelvollisuuksista on säädetty erikseen muun muassa valmiuslain 12 §:ssä.

Varautumissuunnitelman salassapidosta päätettäessä noudatettaisiin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännöksiä (621/1999).

Pykälällä pannaan yhdessä 272, 274 ja 275 §:ien kanssa täytäntöön yleispalveludirektiivin 23 artikla.

274 §. Kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti. Pykälässä säädetään kriittisen viestintäjärjestelmän sijainnista. Pykälässä edellytetään, että teleyritys ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat huolehtivat siitä, että niiden tarjoamien viestintäpalvelujen toimivuuden turvaamiseksi kriittinen järjestelmä sekä

sen ohjaus, ylläpito ja hallinta sijaitsevat Suomessa tai että ne ovat viipymättä palautettavissa Suomeen. Pykälä on uusi.

Ehdotetun säännöksen kriittinen viestintäjärjestelmä tarkoittaa niitä viestintäjärjestelmiä, jotka televisio- ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittaja on arvioinut 273 §:n 2 momentin mukaisesti varautumissuunnitelmassaan kriittisiksi. Säännös ei koski merkitykseltään vähäisten viestintäpalvelujen turvaamisen kannalta tarpeellisia viestintäjärjestelmiä. Tarkoituksena on, että vain keskeisten viestintäpalvelujen turvaamiseksi kriittinen viestintäjärjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta tulisi olla viipymättä palautettavissa Suomeen taikka sijaittava Suomessa.

Varmistamalla se, että tietoliikenneyhteyksien ohjaus ja hallinta on palautettavissa Suomeen, parannetaan Suomen huoltovarmuutta ja vähennetään Suomen riippuvuutta Suomen ulkopuolella olevista toiminnoista tietoliikenneyhteyksien toteuttamisessa.

Ehdotetun pykälän taustalla on valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (539/2008), joka on annettu huoltovarmuuden turvaamisesta annetun lain nojalla. Päätöksessä todetaan, että yhteiskunnan toimivuudelle kriittisiä tietojärjestelmiä suunniteltaessa ja rakennettaessa on varmistettava, että niihin liittyvän ohjauksen, ylläpidon, järjestelmähallinnan ja teknisen tuen osaaminen säilyy Suomessa tai ohjaus- ja hallintakyky on oltava mahdollista palauttaa Suomeen.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan yleinen lähtökohta on kansallisiin voimavaroihin ja toimenpiteisiin perustuva huoltovarmuus. Vakavin uhka huoltovarmuudelle on tilanne, jossa kyky tuottaa tai hankkia ulkomailta kriittisiä tavaroita ja palveluja on väliaikaisesti vaikeutunut.

Suomi on riippuvainen ulkomaisista viestintäreiteistä. Nykyisin Suomen yhteydet ulkomaille kulkevat pääasiassa Ruotsin kautta kulkevaa reittiä, eikä liikennettä häiriötilanteissa pystytä helposti siirtämään muille reiteille. Viestintäyhteyksien katkeaminen Suomessa voi johtua esimerkiksi siitä, että yhteyksien ylläpito ja hallinta vaikeutuu ulkomailta tai keskeiset tietoliikennekaapelit vaurioituvat.

Viestintäyhteyksien katkeaminen on tyypillistä esimerkiksi erilaisissa selkkaustilanteissa. Keskeistä on varmistua siitä, että Suomen viestintäyhteydet toimivat ja niitä voidaan hallinnoida myös silloin, kun viestintäyhteydet katkeavat esimerkiksi Suomen lähialueilla.

Normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tai niiden uhatessa on myös tärkeää, että tilanteeseen voidaan reagoida nopeasti. Normaaliolojen häiriötilanteeseen voidaan varautua esimerkiksi nostamalla häiriöalueen kapasiteettia. Jos verkon valvomo sijaitsee Suomen rajojen ulkopuolella, reagointi uhkatilanteeseen voi olla hitaampaa ja hankalampaa. Keskeistä on tällöin varmistua siitä, että viestintäjärjestelmien ohjaus, ylläpito ja hallinta säilyvät Suomessa tai että ne ovat viipymättä palautettavissa Suomeen.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi valmiuslain 9 luvun 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti velvoittaa teleyrityksen ylläpitämään järjestelmiä ja palveluja tietyistä paikoista sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien toimivuuden turvaamiseksi ja niihin kohdistuvien tietoturvauhkien torjumiseksi poikkeusoloissa. On keskeistä huolehtia siitä, että yritykset voivat myös tosiasiallisesti palauttaa viipymättä järjestelmänsä sekä sen ohjauksen, ylläpidon ja hallinnan Suomeen, ellei järjestelmä jo sijaitse Suomessa.

Viestintäjärjestelmän ohjausta, ylläpitoa ja hallintaa suoritetaan usein keskitetystä verkonvalvomosta. Teleyrityksen olisi huolehdittava, että esimerkiksi viestintäpalvelujen toimivuuden kannalta keskeinen verkonvalvomo tai muu vastaava kriittinen järjestelmä voidaan tarvittaessa palauttaa Suomeen. Pykälän mukaan teleyrityksen ja televisio- ja radiotoiminnan harjoittajan, joilla on kriittinen viestintäjärjestelmä, on etukäteisvalmisteluin, suunnitelmin ja muiden toimien avulla huolehdittava siitä, että järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta on mahdollista viipymättä palauttaa Suomeen. Tarkoituksena ei ole se, että järjestelmän olisi välttämättä sijaittava Suomessa.

Säännöksellä pannaan yhdessä 272, 273, ja 275 §:ien kanssa täytäntöön yleispalveludirektiivin 23 artikla.

275 §. *Tarkemmat säännökset varautumisesta.* Pykälässä säädetään Viestintäviraston

oikeudesta antaa varautumista koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä. Oikeudesta antaa varautumisvelvollisuutta koskevia tarkempia säännöksiä säädetään voimassa olevan viestintämarkkinalain 93 §:ssä (HE 112/2002 vp.) ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:ssä (HE 112/2002 vp.). Valtioneuvoston varautumista koskeva asetustenantovaltuus ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana, sillä varautumista koskevien velvoitteiden perusteista säädettäisiin jatkossa kokonaisuudessaan lain tasolla.

Ehdotetun pykälän 1 kohta vastaa viestintämarkkinalain 93 §:n 2 momentin 1 kohtaa, ehdotettu 3 kohta viestintämarkkinalain 93 §:n 2 momentin 4 kohtaa, ehdotettu 5 kohta viestintämarkkinalain 93 §:n 2 momentin 5 kohtaa ja ehdotettu 6 kohta viestintämarkkinalain 93 §:n 2 momentin 6 kohtaa.

Ehdotetun pykälän 1 kohta vastaa osin viestintämarkkinalain 93 §:n 3 momentin 3 kohtaa. Jatkossa Viestintävirasto voisi antaa tarkempia yksityiskohtaisia määräyksiä edellä 273 §:ssä tarkoitetun varautumissuunnitelman asiakirjojen lisäksi myös suunnitelman tarkemmasta sisällöstä. Viestintäviraston määräyksenantovaltuus ulottuisi myös televisio- ja radiotoiminnan harjoittajaan, joka on 272 §:n mukaisesti varautumisvelvollinen ja velvollinen laatimaan varautumissuunnitelman. Määräyksenantovaltuuden tarkoituksena on luoda yhtenäinen käytäntö varautumissuunnitelman sisällöstä.

Ehdotettu 2 kohta vastaa viestintämarkkinalain 93 §:n 3 momentin 4 kohtaa.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan Viestintävirasto voi antaa tarkempia 273 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kriittisten viestintäjärjestelmien teknisiä arviointiperusteita koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä. Lisäksi Viestintävirasto voisi antaa määräyksiä, jotka koskevat järjestelmien tämän luvun 274 §:ssä tarkoitettua Suomeen palauttamisen teknistä toteuttamista.

Ehdotettu 4 kohta vastaa viestintämarkkinalain 93 §:n 3 momentin 5 kohtaa.

Ehdotettu 5 kohta vastaa viestintämarkkinalain 93 §:n 3 momentin 6 kohtaa.

Ehdotettua Viestintäviraston määräyksenantovaltuutta rajoittaa perustuslain 80 §:n yleiset periaatteet. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen voidaan

lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätystä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisaltaan täsmällisesti rajattu. Ehdotettu määräyksenantovaltuus rajoittuu teknisluonteisiin yksityiskohtiin.

Säännöksellä pannaan yhdessä 272-274 §:en kanssa täytäntöön yleispalveludirektiivin 23 artikla.

1.11 XI OSA Viranomaismaksut ja -korvaukset

1 luku Viranomaismaksut

Lukuun koottaisiin kaikki viestintämarkkinalainsäädännön laintasoiset maksuvelvollisuussäännökset. Viestintämarkkinamaksua ja eräitä toimilupahakemusmaksuja koskevia säännöksiä on annettu lisäksi asetuksissa. Nämä säännökset nostettaisiin lakiin epäjohdonmukaisuuksien poistamiseksi.

Uutena maksuna säädettäisiin markkinaehtoisesta taajuusmaksusta, jota perittäisiin verkkotoimilupien haltijoilta taajuuksien käytön tehostamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan myös viestintämarkkinamaksun ja tietoturvamaksun yhdistämistä tietoyhteiskuntamaksuksi. Samalla maksuluokista luovuttaisiin ja tietoyhteiskuntamaksu perittäisiin kaikilta tämän lain nojalla ilmoituksen- tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittavilta toimijoilta saman prosentti-perusteen mukaan.

276 §. Hakemusmaksu. Pykälässä säädettäisiin verkkotoimilupien ja ohjelmistotoimilupien hakijoiden suoritettavaksi tulevista hakemusmaksuista. Vastaavista maksuista on säädetty viestintämarkkinalaissa sekä televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa sekä niin sanotussa taajuusmaksuasetuksessa. Hakijan tulisi maksaa hakemusmaksu hakemuksen tekemisen yhteydessä. Maksun suorittaminen olisi näin ollen edellytyksenä hakemuksen käsittelylle. Ehdotetun pykälän 1 momentissa lueteltaisiin kolme eri hakemusmaksuluokkaa toiminnan laadun ja laajuuden perusteella.

Ehdotetun 1 momentin a kohdassa säädettäisiin verkkotoimiluvan hakijalta perittäväksi 5 000 euron hakemusmaksu. Verkkotoimiluvan hakemusmaksusta säädetään tällä hetkellä viestintämarkkinalain 7 §:n 1 momentissa. Maksun korotusta nykyisestä 1 000 eurosta 5 000 euroon on pidettävä kohtuullisena huomioiden toimiluvanhakijoiden toiminnan luonne. Toimijoille kyse olisi edelleen huomattavan pienestä maksusta. Momentin a kohdassa veloitettaisiin 5 000 euron hakemusmaksun suorittamiseen lisäksi televisio-toimintaa varten haetun ohjelmistotoimiluvan hakija. Maksun korottamisella pyritään torjumaan aiheettomat hakemukset, jotka aiheuttavat viranomaiselle turhaa työtä ja kustannuksia. Ottaen huomioon harjoitettavan toiminnan luonne voidaan maksua edelleen pitää kohtuullisena ja varsin pienenä. Mikäli televisio toiminnan lähetykskapasiteetin niukuuden vuoksi päätösvalta toimilupa-asiassa siirtyy Viestintävirastolta valtioneuvostolle, ei hakijan tarvitse suorittaa uutta hakemusmaksua. Televisio toiminnan ohjelmistotoimilupaa koskevasta hakemusmaksusta säädetään tällä hetkellä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 a §:n 1 momentissa.

Momentin b kohdassa säädettäisiin myös radiotoimintaa varten haettavan ohjelmistotoimiluvan hakemusmaksusta, joka nostettaisiin 1 500 euroon nykyisestä 1 000 eurosta. Hakemusmaksusta säädetään tällä hetkellä televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 a §:n 1 momentissa.

Momentin c kohdassa säädettäisiin lyhytaikaisen verkkotoimiluvan hakijan maksettavaksi tulevasta 1 000 euron hakemusmaksusta. Hakemusmaksu on tällä hetkellä 300 euroa ja siitä säädetään hallinnollisista taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (1222/2010) 20 §:n 1 momentissa. Nämä hakemukset koskevat pienimuotoista ja lyhytaikaista toimintaa, joka kuitenkin hakemusvaiheessa aiheuttaa kuluja toimilupaviranomaiselle.

Momentin d kohta koskisi lyhytaikaisten ohjelmistotoimilupien hakijoiden maksettaviksi tulevia hakemusmaksuja, joista tällä hetkellä säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 10 a §:n 2 momentissa.

Maksu korotettaisiin nykyisestä 100 eurosta 300 euroon. Lyhytaikaiseen toimintaan varattu taajuuskapasiteetti pyritäisiin näin aiempaa tiukemmin ohjaamaan tehokkaaseen käyttöön.

Pykälän 2 momentti vastaisi viestintämarkkinalain 7 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 vp.).

Pykälän 3 momentin mukaan hakemusmaksua ei palautettaisi, vaikka toimilupahakemuksesta luovuttaisiin tai se hylättäisiin. Hakemusmaksujen tavoitteena on yhtäältä kattaa hakemusten käsittelystä syntyviä kustannuksia sekä toisaalta torjua aiheettomat ja kiusantekomielessä jätetyt toimilupahakemukset. Jotta hakemusmaksut toimitus tavalla, on niiden periminen välttämätöntä riippumatta toimilupahakemuksen menestymisestä tai siitä luopumisesta.

Pykälä on sopusoinnussa valtuutusdirektiivin 12 artiklan kanssa, koska kyse on hallinnollisesta maksusta ja maksun suuruudesta ja sen määräytymisperusteista säädetään laissa. Lisäksi maksu kohdistuu tasapuolisesti kaikkiin hakijoihin ottaen huomioon toiminnan laatu ja laajuus.

277 §. Huutokaupan osallistumismaksu. Ehdotettu pykälä vastaisi pääosin huutokauppalaain 6 §:ää. Huutokauppalaissa säädetyn 50 000 euron osallistumismaksun sijaan ehdotetussa säännöksessä maksun suuruus jätettäisiin valtioneuvoston asetuksessa säädettäväksi. Osallistumismaksulla katettavien viranomaiskustannusten suuruus riippuu aina huutokaupan ajankohdasta, minkä vuoksi on tarkoituksenmukaista säätää summasta asetuksella. Muilta osin perustelut ovat hallituksen esityksessä 37/2009 vp.

278 §. Toimilupamaksu. Pykälä vastaisi pääosin huutokauppalaain 14 §:ää (HE 37/2009 vp.). Siitä, minkälaisissa erissä toimilupamaksu maksettaisiin, säädettäisiin kuitenkin valtioneuvoston asetuksella. Se, minkälaisissa erissä maksu on tarkoituksenmukaista periä, riippuu muun muassa kulloisellekin taajuusalueelle asetettavasta lähtöhinnasta ja muista tapauskohtaisista seikoista.

279 §. Markkinaehtoinen taajuusmaksu. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uudesta tele- ja televisio toiminnan taajuuksien markkina-arvoa heijastavasta taajuusmaksusta.

Valtioneuvoston taajuuspoliittisessa periaatepäätöksessä on linjattu, että taajuuksien markkina-arvoa heijastava maksu otetaan käyttöön sellaisilla matkaviestimille osoitettuihin taajuusalueilla, joihin käyttöoikeudet myönnetään vertailevalla menettelyllä. Valtioneuvoston eduskunnalle antamassa selonteossa sähköisen median viestintäpoliittisesta ohjelmasta on linjattu, että televisiotoiminnan kaupallisen hyödyntämisen ehtona tulisi olla velvollisuus suorittaa käytöstä taajuuden markkina-arvoa heijastava maksu.

Viestintävirastolle taajuuksien hallinnoinnista aiheutuvista kustannuksista maksettavasta maksusta erillinen ja hallinnolliset kustannukset ylittävä maksu ehdotetaan otettavaksi käyttöön sellaisilla taajuusalueilla, joihin käyttöoikeus myönnettäisiin vertailevalla menettelyllä. Televisiotoiminnan käyttöön osoitetuista taajuuksista maksu perittäisiin muiden kuin yleisen edun kanavanippujen käytöstä. Maksun tavoitteena olisi edistää taajuuksien käytön taloudellista tehokkuutta ja hallinnollisena kannustemaksuna se perustuisi taajuuksien käytön vaihtoehtoiskustannuksiin. Siirryttäessä laajemmin käyttämään huutokauppanennettelyä myönnettäessä käyttöoikeuksia niin sanotuille uusille taajuuksille, on eri taajuuksien käyttäjäryhmien tasapuolisen kohtelun ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarpeen periaate tasoltaan mallittainen maksu myös niiltä taajuuksien käyttäjätahoilta, jolle oikeus taajuuksien käyttöön on myönnetty vastikkeetta vertailevalla menettelyllä. Ehdotettu vuosittainen maksu perittäisiin muilta kuin huutokaupatuilta taajuusalueilta, koska markkinaehtoinen taajuusmaksu ja taajuushuutokaupat ovat vaihtoehtoisia keinoja pyrittäessä taajuuksien käytön tehostamiseen.

Ehdotetun markkinaehtoisesta maksusta lisäksi maksuvelvollisilta perittäisiin edelleen myös edellä mainitut valtion maksuperustelain (150/1992) mukaiset hallinnolliset maksut, joiden tarkoituksena on ainoastaan kattaa Viestintäviraston taajuushallinnosta aiheutuvat kulut. Hallinnollisista maksuista on tarkemmin säädetty liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa hallinnollisista taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1222/2010).

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto perisi arvokkaimpien eli tele- ja televisiotoimintaan osoitettujen taajuuksien käytöstä vuosittain markkinaehtoisesta taajuusmaksusta. Taajuuksilla on taloudellista arvoa koko yhteiskunnan näkökulmasta. Tällä hetkellä Suomen taajuusmaksutaso on muihin EU-maihin verrattuna matala. Esimerkiksi muissa Pohjoismaissa taajuushallinnon kustannukset ovat suurempia kuin Suomessa. Vuonna 2010 liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädettävää hallinnollista maksua oikeudenmukaistettiin ottamalla luvanvanhaltijan käytössä olevat taajuudet maksun määräytymisessä voimakkaammin huomioon kaikkien taajuuksien käyttäjäryhmien osalta. Tämä korotti televisiotoimijoiden ja laski matkaviestintoimijoiden maksuosuutta, mutta piti perittävien maksujen kokonaistason taajuushallinnon kustannuksina vastaavana.

Yhteiskunnallisesti arvokkaimpia taajuusalueita ovat alle 3 GHz:n, ja erityisesti alle 1 GHz:n taajuudet, joissa yhdistyvät radioaaltojen hyvät etenemis- ja kapasiteettiominaisuudet. Näitä taajuusalueita käytetään lukuisiin sovelluksiin, muun muassa radio- ja televisiolähetyskäyttöön, kaupalliseen matkaviestintään, ilmailun ja merenkulun viestintään, sotilaallisiin tarkoituksiin sekä navigointiin. Siirryttäessä kohti markkinaehtoisia taajuushallintomalleja, joissa taajuuksien käyttöoikeuksia sisältävän toimiluvan hinnan on tarkoitus heijastaa taajuuden markkina-arvoa, eri taajuuksien käyttäjäryhmiä tulisi kohdella mahdollisimman tasavertaisesti, ottaen kuitenkin huomioon taajuuksien eri käyttäjäryhmien erityispiirteet. Tavoitteena on määrittää taajuuksien markkinahinta taajuuden vaihtoehtoisen käyttäjän maksuhalukkuuden mukaan. Tämä hinta on myös taajuuden vaihtoehtoiskustannus.

Useimpien matka- ja joukkoviestintään soveltuviin taajuusalueiden kysyntä on lisääntynyt, eikä tarjonta riitä kattamaan kaikkea mahdollista käyttöä. Kun taajuudelle asetetaan sen arvoa kuvaava hinta, taajuuden käyttäjä luopuu mahdollisesti käyttämättä olevasta taajuudesta tai pyrkii tehostamaan taajuusiensa käyttöä siten, että maksun suhteellinen koko pienenee.

Maksu perittäisiin yhtäläisin perustein sekä tele- että televisiotoimintaan osoitettujen taa-

juuksien käytöstä. Television jakeluverkoista maanpäällinen televisioverkko on ainoa valtakunnallinen verkko, joka palvelee kaikkia Suomen kotitalouksia ja se mahdollistaa myös esimerkiksi alueellisten sisältöjen välittämisen. Markkinaehtoista taajuusmaksua ei perittäisi sellaisen verkkotoimiluvan haltijalta, jolle myönnetty verkkotoimilupa on toimilupaehdoissa määrätty yleisen edun kannanpuksi. Näin tuettaisiin koko maan kattavan yleisen edun televisiotoiminnan toimintaedellytyksiä. Taajuuksien rajallisuuden ja niiden kaupallisen arvon vuoksi olisi perusteltua, että yhteiskunnalle tuloutuisi taajuuksien kaupallisesta käytöstä toimijoiden kannalta oikeudenmukaisesti määritelty ja määrältään kohtuullinen markkinaehtoinen korvaus.

Ehdotetun 2 momentin mukaan maksun suuruudesta määrättäisiin valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetun momentin mukaan käytettävien taajuuksien markkinahinnan määrittelyssä tulisi ottaa huomioon muun muassa toimiluvan haltijan käyttöön osoitettu taajuusmäärä, taajuusalueen kysyntä ja taajuuksien käytön tehokkuus sekä taajuusalueen tekninen ja taloudellinen käytettävyyttä. Maksun määräämisen perusteet vastaavat osittain edellä mainitussa hallinnollisista taajuusmaksuista annetussa asetuksessa käytettyjä maksun määräytymisperusteita. Näistä perusteista ja niiden soveltamisesta on sekä Viestintävirastossa että teleyrityksillä huomattava määrä kokemusta. Markkinaehtoisena taajuusmaksuna perittäisiin kokonaan tai osittain se erotus joka jää käytettävien taajuuksien määritellyn markkina-arvon ja erikseen perittävän hallinnollisen taajuusmaksun välille. Tämä erotus kuvastaisi siten toimiluvan haltijan taajuuden käyttöoikeuden muodossa saamaa vastikkeetonta liiketaloudellista hyötyä.

Markkinaehtoisen taajuusmaksun määrässä otettaisiin täysimääräisesti huomioon toimiluvan haltijan käytössä olevien taajuuksien määrä. Pelkästään taajuusmäärän mukainen maksu ei lisäisi tehokasta käyttöä, joten maksua määrättäessä otettaisiin huomioon myös toimiluvan haltijan taajuuksien käytön tehokkuus. Taajuuksien tehokkaaseen käyttöön vaikuttavat muun muassa taajuusalueella käytettävä teknologia, asiakastiheys, käytön

määrä ja operaattorin infrastruktuuri. Maksua määrättäessä arvioitaisiin näin ollen myös taajuusalueen tekninen ja taloudellinen käytettävyyttä, koska taajuudet ovat teknisiltä käyttöominaisuuksiltaan erilaisia esimerkiksi häiriöherkkyyden, läpäisykyvyn ja kantomatkan osalta. Käyttökelpoisemmista taajuuksista maksettaisiin korkeampaa markkinaehtoista taajuusmaksua. Korkeilla taajuuksilla on yleensä taajuuksia merkittävästi enemmän vapaana, minkä vuoksi taajuuksien käytön tehostamiseen ei ole yhtä suurta tarvetta kuin matalammilla taajuusalueilla. Käyttöoikeusalueen suuruutta ja peittoalueella olevan väestön määrää arvioimalla voitaisiin varmistaa, että alueellisten verkkojen taajuusmaksut olisivat järkevässä suhteessa valtakunnallisten verkkojen maksuihin.

Ehdotuksen 2 momentin mukaan erityisestä syystä maksu voitaisiin määrätä perittäväksi taajuuksien markkinaehtoista arvoa alempana, jos siihen on kulttuurisia, kielellisiä, syrjimättömään kohteluun, markkinoiden kokonaistilanteeseen tai taajuusalueen käyttötarkeitukseen liittyviä tai muita näihin verrattavia lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä syitä. Valtioneuvoston tulisi ehdotuksen mukaan lisäksi asettaa yläraja, jota määrättävä maksu ei saisi ylittää. Siten varmistettaisiin, että maksun määrä ei muodostuisi kohtuuttomaksi tele- tai televisiotoimialan liiketoiminnan kokonaisuus huomioon ottaen.

Asetuksessa voitaisiin esimerkiksi säätää, että yritykselle määrättävät markkinaehtoiset taajuusmaksut olisivat korkeintaan tietty prosenttiosuus toiminnan kokonaisliikevaihdosta. Televisiotoiminnan maksua määrättäessä tulisi maanpäällisen televisiotoiminnan turvaamiseksi ottaa huomioon televisiotoiminnalle osoitetuilla taajuuksilla harjoitetun liiketoiminnan mittakaava, kilpailu vaihtoehtoisten jakeluteiden kanssa sekä 700 megahertsin taajuusalueen siirtäminen televisiotoiminnalta matkaviestintään. Viestintäpoliittisessa ohjelmassa linjattiin, että televisiotoiminnassa markkinaehtoinen maksu voisi olla esimerkiksi yhden promillen kaupallisten televisiokanavien vuosittaisesta liikevaihdosta, jolloin yhden kanavanipun vuosittainen markkinaehtoinen taajuusmaksu voisi olla suurusluokaltaan esimerkiksi noin 30 000-

40 000 euroa. Arvio perustuu televisiotoimialan vuoden 2010 taloudelliseen arvoon.

Käyttöön otettavan maksun tulisi näin ollen olla kohtuullinen ottaen huomioon televisio- liiketoiminnan suuruus. Erityisesti televisio- toiminnan verkkotoimilupien haltijoiden osalta sovellettavaksi voisivat tulla edellä mainitut perusteet maksun määrittämisestä markkinaehtoisen taajuusmaksun arvoa alempana. Samat perusteet ovat kuitenkin soveltuvin osin sovellettavissa myös teletoi- minnan verkkotoimilupien maksuihin. Mat- kaviestinnän taajuuksien markkinaehtoisen taajuusmaksun tasoa asetettaessa voitaisiin ottaa huomioon muun muassa matkaviestin- verkkojen dataliikenteen lisääntymisen aiheuttama investointitarve.

Noudattaen edellä televisiotoiminnan osalta esitettyä laskuesimerkkiä, yksi promille mat- kaviestintoimialan liikevaihdosta olisi noin 2,2 miljoonaa euroa. Mikäli maksun suuruutta arvioitaessa käytettäisiin hyväksi jo esi- merkiksi huutokaupoissa toteutuneita hintoja, erään arvion mukaan hallinnolliset maksut ylittävä markkinaehtoinen maksu voisi olla esimerkiksi noin 2,5 miljoonaa euroa ope- raattoria kohden.

Valtioneuvoston asetusta valmisteltaessa arvioitaisiin lisäksi maksujen voimaantulo- ajankohdan tarkoituksenmukaisuutta. Muutos markkinaehtoisten taajuusmaksujen perimi- seen voitaisiin tarvittaessa toteuttaa esimer- kiksi kohtuullisen siirtymäkauden kuluessa.

Ehdotetun 3 momentin mukaan ennen ase- tuksen antamista olisi laadittava selvitys maksun kohteena olevien taajuuksien talou- dellisesta arvosta, jota määritettäessä otettaisiin huomioon edellä 2 momentissa säädetty taajuuksien käyttöön ja käyttökelpoisuuteen perustuvat maksun perusteet. Asetuksen valmistelussa hyödynnettäisiin muun muassa Viestintäviraston asiantuntemusta taajuuksi- en taloudellisesta arvosta. Taajuuksien talou- dellisen arvon määrittelyssä voitaisiin käyttää apuna myös kansainvälistä vertailutietoa ja riippumattomia konsulttiselvityksiä.

Lisäksi ehdotetun 3 momentin mukaan te- leyriyksille, televisiotoiminnan harjoittajille sekä näitä edustaville tahoille olisi ennen ase- tuksen antamista varattava tilaisuus vähin- tään kuukauden määräajassa esittää näke- myksensä valtioneuvoston asetuksesta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan maksua voitaisiin periä myös Viestintäviraston puo- lustusvoimien käyttöön määrittämisestä taajuuksista. Osa puolustusvoimien käytössä olevas- ta taajuuskapasiteetista on koko yhteiskunnan näkökulmasta erittäin arvokasta taajuusva- rantoa. Maksun perimisestä myös puolustus- voimilta päätettäisiin erikseen pykälän 2 momentissa tarkoitettun asetuksen säätämisen yhteydessä. Taajuusmaksun perimistä voi- daan pitää perusteltuna muun muassa siksi, että puolustusvoimien käytössä olevien taa- juuksien määrä ja arvo eivät nykyisellään heijasta puolustusvoimilta tällä hetkellä perit- täviä taajuushallinnollisten maksujen määrää. Maksun tavoitteena olisi taajuuksien käytön tehostamiseksi ohjata puolustusvoimia siir- tymään mahdollisimman pitkälti käyttämään yleiseurooppalaisia sotilastaajuuksia ja vas- taavasti vapauttamaan muita taajuuksia siviilikäyttöön.

280 §. Tietoyhteiskuntamaksu. Pykälässä säädettäisiin Viestintävirastolle suoritettavas- ta tietoyhteiskuntamaksusta, joka korvaisi viestintämarkkina- ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 38 §:n 1 ja 2 mo- menttiin. Ehdotetun 1 momentin mukaan tie- toyhteiskuntamaksua ei peritä televisio- tai radiotoiminnan taikka televisio-ohjelmien tai radio-ohjelmien edelleen lähettämisen liike- vaihdosta. Maksua ei myöskään peritä televi- sio- tai radiotoiminnan yhteydessä tapahtu- vasta teksti- tai audiovisuaalisten sisältöjen muusta julkaisemisesta esimerkiksi internet- palvelussa.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäi- siin tietoyhteiskuntamaksun määrätymises- tä. Määrätymisen perusteena oleva liike- vaihto ja maksuvelvollisuus pysyisivät vies- tintämarkkinamaksua ja tietoturvamaksua vastaavina. Maksuvelvollisuus olisi edel- leenkin sidoksissa ilmoitusvelvollisuuteen tai toimilupaan. Ilmoitusvelvollisuutta esitetään kuitenkin laajennettavaksi, joten maksuvel- vollisten yritysten määrä lisääntyy. Maksulla kerättävään summaan tällä ei kuitenkaan ole merkittävää vaikutusta, koska uusien ilmoi- tusvelvollisten yritysten teletominnan liike-

vaihto on melko pientä. Maksujen yhdistämisen yhteydessä maksuluokista kuitenkin luovuttaisiin ja tietoyhteiskuntamaksu määräytyisi kaikille maksuvelvollisille yhtenä yrityksen teletoiminnan liikevaihtoon suhteutettuna maksuna.

Nykymallilla kahden maksuluokan rajalla olleelle yritykselle on ollut paikoin hankalaa arvioida, kumpaan maksuluokkaan se tulee sijoittumaan. Vierekkäisten maksuluokkien välillä maksu on voinut olla merkittävästi erisuuruinen. Suoraan liikevaihtoon suhteutettu maksu vähentäisi yritysten epävarmuutta niiden maksettavaksi tulevan maksun suuruudesta. Lisäksi kahden erillisen maksun yhdistäminen yhdeksi maksuksi vähentäisi maksun keräämisestä aiheutuvaa työmäärää.

Tämän lain viranomaisvaikutuksia koskevassa selvityksessä on arvioitu, että tietoyhteiskuntakaassa esitettyjen lainsäädäntömuutosten yhteisvaikutus olisi Viestintävirastolle pitkällä aikavälillä noin 10 henkilötyövuoden lisäys. Tietoyhteiskuntamaksulla katettavista toiminnoista lisäys koskisi lähinnä verkkojen ja palvelujen toimivuuteen sekä tasapuolisten markkinoiden ja käyttäjien oikeuksien turvaamiseen liittyviä tehtäviä. Viestintävirasto voi hoitaa osan uusista tehtävistä kohdentamalla viraston resursseja uudelleen sekä tehostamalla viraston sisäisiä työmenetelmiä. Edellä mainitusta huolimatta uusien tehtävien hoitamiseen tarvitaan lisäresursseja. Yleiskustannuksineen kyseessä olisi noin 0,5 miljoonan euron lisästarve Viestintäviraston toimintamenoihin.

Uusien tehtävien tehokkaan toimeenpanon varmistamiseksi ja Viestintäviraston toiminnan riittävän rahoituksen turvaamiseksi tietoyhteiskuntamaksulla kerättävää valvontamaksun määrää esitetään korotettavaksi noin 0,5 miljoonalla eurolla. Säädetävän maksun suuruus olisi 0,12 prosenttia yrityksen teletoiminnan liikevaihdosta. Laskutuskustannukset huomioon ottaen maksu olisi kuitenkin aina vähintään 300 euroa.

Pykälän 3 momentti vastaisi viestintämarkkinalain 15 a §:n 4 momenttia. (HE 13/2003 vp., HE 81/2005 vp. ja HE 122/2008 vp.)

Pykälän 4 momentti perustuisi viestintämarkkinalain 15 a §:n 5 momenttiin ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 38 §:n 3

momenttiin. (HE 13/2003 vp., HE 81/2005 vp., HE 111/2006 vp. ja HE 122/2008 vp.)

281 §. *Tietoyhteiskuntamaksun määräytymisen perusteena oleva liikevaihto.* Pykälän 1-4 momentti vastaisi asiallisesti viestintämarkkinalain 15 b §:n 1-4 momenttia ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 39 a §:n 1-4 momenttia. Pykälän 5 momentti vastaisi asiallisesti viestintämarkkinalain 15 b §:n 5 momenttia. (HE 13/2003 vp., HE 125/2003 vp., HE 81/2005 vp., HE 111/2006 vp. ja HE 112/2008 vp. sekä LiVL 1/2003 vp.)

282 §. *Tietoyhteiskuntamaksun määrääminen.* Pykälä vastaisi asiallisesti viestintämarkkinalain 15 c §:ää ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 40 §:ää. Tietoyhteiskuntamaksun maksaminen yhdessä maksuerässä vahvistettaisiin 1 momentissa. Viestintämarkkinamaksun osalta maksamisesta yhdessä maksuerässä säädetään tällä hetkellä Viestintäviraston eräistä maksuista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (865/2012) 5 §:ssä. Asetuksenantovaltuus kuitenkin säilytettäisiin. (HE 13/2003 vp.)

283 §. *Tietojen ilmoittaminen Viestintävirastolle sekä maksuvelvollisuuden määräytyminen eräissä poikkeustilanteissa.* Pykälä vastaisi asiallisesti sähköisen viestinnän tietosuojalain 40 a §:ää ja viestintämarkkinalain 15 d §:ää. Viestintämarkkinamaksun osalta ehdotetun pykälän 1 momenttia vastaava säännös on tällä hetkellä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa Viestintäviraston eräistä maksuista (865/2012). Maksujen yhdistämisen yhteydessä viestintämarkkinamaksua koskeva asetuksen 5 § kumottaisiin tarpeettomana. (HE:t 81/2005 vp. ja 111/2006 vp., LiVM 31/2005 vp.)

284 §. *Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu.* Pykälän 1 momentti vastaisi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 a §:ää ja pykälän 2 momentti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 b §:n 1 momenttia. Maksu perittäisiin yhdestä ohjelmistosta vain kertaalleen. Jos täysin saman ohjelmiston lähettämiseen on myönnetty toimilupa esimerkiksi eri kanavanippuun, maksua ei perittäisi tästä rinnakkaisen kanavanipun ohjelmistotoimiluvan valvonnasta. (HE 49/2007 vp.)

Ehdotetun 3 momentin mukaan televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun maksa-

misvelvollisuus alkaisi sinä kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta on tullut kuluneeksi kuusi kuukautta.

285 §. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun suuruus. Pykälän 1 momentti vastaisi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 c §:ää lukuun ottamatta momentin 2 kohtaa. Kohtaan lisättäisiin poikkeus, jonka mukaan 16 000 euron suuruisia ohjelmistokohtaista valvontamaksua ei perittäisi rinnakkaislähetyksistä. Rajaus tulisi sovellettavaksi tapauksissa, joissa maanpäällisen televisioiminnan harjoittajalle on myönnetty useampi toimilupa samalle ohjelmistolle. Tällöin lähetysten sisältö on identtinen, mutta esimerkiksi lähetystekniikka on erilainen eri kanavanipuissa. Pykälän 2 momentti vastaisi televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 d §:ää (HE 49/2007 vp.).

286 §. Verkkotunnusmaksu. Pykälässä säädettäisiin verkkotunnusmaksusta, joka tulisi verkkotunnusvälittäjän suoritettavaksi. Maksu vastaisi Viestintävirastolle firmaatunnukseen päättyvien verkkotunnusten hallinnointitoiminnasta aiheutuvia kustannuksia ja sen suuruus määräytyisi ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaisesti. Maksu olisi suoritettava uuden verkkotunnusmerkinnän tekemisen tai aiemman merkinnän uudistamisen yhteydessä. Maksutapakäytäntöön ei esitettäisi muutosta. Nykyisen käytännön mukaan maksu suoritetaan osana verkkotunnuksen hakuprosessia suoraan verkossa. Maksu voi tapahtua verkkopankissa, luottokortilla tai palveluntarjoajan tekniseen rajapintaan sisältyvää tiliä käyttäen. Verkkotunnuksen uusimismaksu suoritetaan uusimisen yhteydessä teknisesti samalla tavalla kuin ensirekisteröinnistäkin suoritettava maksu. Ehdotetun pykälän nojalla nykyinen tekninen toteutus voitaisiin säilyttää.

287 §. Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset maksut. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan selkeyden vuoksi säädettäväksi Viestintäviraston vuosittain perimistä hallinnollisista taajuusmaksuista. Näitä maksuja peritään valtion maksuperustelaisissa säädettyjen perusteiden mukaisesti. Ehdotetulla pykälällä ei ole tarkoitus muuttaa vallitsevaa tilannetta,

vaan sen sisällyttämisellä tähän maksuja koskevaan lukuun on informatiivinen merkitys. Säännöksen myötä kaikista maksuista on säännös samassa tämän lain luvussa. Ehdotetun pykälän 2 momentissa on viittaus valtion maksuperustelakiin sekä valtion maksuperustelaisissa säädettyyn liikenne- ja viestintäministeriön asetuksenantovaltuutukseen.

288 §. Numerointimaksu. Pykälä vastaisi viestintämarkkinalain 49 §:ää. Ehdotetussa 2 momentissa olisi vastaava viittaus valtion maksuperustelakiin kuin on edellä verkkotunnusmaksua sekä taajuusmaksuja ja muita radiohallinnollisia maksuja koskevissa pykälissä (HE 112/2002 vp.).

289 §. Maksujen periminen. Pykälässä ehdotetaan koottavaksi yhteen kaikkien maksujen perimistä koskevat säännökset. Ehdotettu pykälä vastaisi sisällöltään huutokauppalain 6 §:n ja 14 §:n, viestintämarkkinalain 15 c:n ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 40 §:n ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 d §:n säännöksiä (HE 37/2009 vp., HE 13/2003 vp., HE 49/2007 vp.).

2 luku Viranomaiskorvaukset

290 §. Varautumisesta aiheutuneet kustannukset. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 94 §:ää (HE 112/2002 vp.). Pykälästä on tarpeettomana poistettu etuoikeutettujen tilaajien tietojärjestelmien ylläpitämisestä aiheutuvien teknisten hyödykkeiden korvaaminen. Lisäksi korvausasioita koskevaa menettelyä selkeytettäisiin siten, että Huoltovarmuuskenttä päätäisi korvaamisesta pyydettyään liikenne- ja viestintäministeriöltä lausunnon korvaushakemuksesta.

Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 4 momentin mukaan (HE 112/2002 vp.) korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö. Tältäkin osin menettely yhdenmukaistetaan vastaamaan ehdotetussa pykälässä säädettyä menettelyä.

291 §. Viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannukset. Pykälän 1 momentissa säädetään viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannuksista. Pykälän 1 momentti vastaa muutoin viestintämarkkinalain 98 §:n 2 momenttia (HE 112/2002 vp.). Ehdotettuun 1 momentista ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi mah-

dollisuus saada valtion varoista korvaus järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen käytöstä aiheutuneista kustannuksista.

Teleyritys saisi edelleen korvauksen järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen ylläpidosta, kuten ohjelmistojen päivityksistä ja huollosta aiheutuvista kuluista. Sen sijaan järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen käytöstä aiheutuvia henkilöstökuluja ei enää jatkossa korvattaisi. Ehdotetun muutoksen tavoitteena on yhdenmukaistaa kustannusten korvaamista koskevaa sääntelyä.

Muutoksella ei olisi vaikutusta siihen, että teleyritys ei ole oikeutettu korvaukseen sellaisten järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen hankkimiseksi ja ylläpitämiseksi, jotka se hankkisi jo liiketaloudellisin perustein. Investointikustannukset kattaisivat sellaiset kustannukset, jotka teleyritys on velvollinen hankkimaan viranomaisten avustamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan korvauksen maksaa viranomaislainen, jonka laissa säädettyä tehtävää tai tietojen saantia viestintäverkon tai -palvelun varustaminen palvelee. Momentti on uusi. Momentin tarkoituksena on täsmentää lain tasolla sitä, että kustannusten korvaus kuuluisi aina sille viranomaiselle, jonka avustamiseksi järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen hankinta on tehty. Käytännössä korvausvelvollinen olisi se telekuuntelua tai televalvontaa suorittava viranomaislainen, joka esittää 236 §:n mukaisesti Viestintävirastolle vaatimuksen niistä toiminnallisista laatuvaatimuksista, jotka viestintäverkon ja viestintäpalvelun tulee täyttää.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi teleyritykselle mahdollisuus käyttää viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa siinä tapauksessa, että siitä on nimenomaisesti sovittu viranomaisen ja teleyrityksen välillä. Momentin tarkoituksena on mahdollistaa toimintojen järjeistäminen ja kokonaisuutena liiketaloudellisen hyödyntäminen siten, että viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja ja ohjelmistoja voisi käyttää myös erikseen sovittaessa myös yrityksen kaupalliseen toimintaan. Edellytyksenä on, että järjestelmien, laitteistojen ja ohjelmistojen hyödyntäminen muuhun toimintaan ei vaaranna viranomaisten avustamista. Ehdotettu 3 momentti vastaa muutoin viestintämarkkinalain

98 §:n 3 momenttia (HE 112/2002 vp.). Momentissa säädetty mahdollisuus hyödyntää järjestelmiä liiketaloudelliseen toimintaan ei luo teleyritykselle oikeutta käsitellä luottamuksellisen viestinnän alaan kuuluvia tietoja.

Ehdotettu sääntely on sopusoinnussa valtuutusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen A osassa mainitun 11 kohdan kanssa.

292 §. Vaaratiedotteen välittämisyjärjestelmän kustannukset. Pykälä vastaa pääosin viestintämarkkinalain 94 §:ää (HE 112/2002 vp.). Lisäksi korvausasioita koskevaa menettelyä selkeytettäisiin siten, että Huoltovarmuuskeskus päättäisi korvaamisesta pyydettyään liikenne- ja viestintäministeriöltä lausunnon korvaushakemuksesta.

Pykälästä on tarpeettomana poistettu etuoikeutettujen tilaajien tietojärjestelmien ylläpitämisestä aiheutuvien teknisten hyödykkeiden korvaaminen. Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 15 a §:n 4 momentin mukaan (HE 112/2002 vp.) korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö. Tältäkin osin menettely yhdenmukaistetaan vastaamaan ehdotetussa pykälässä säädettyä menettelyä.

Pykälä on sopusoinnussa valtuutusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen A osassa mainitun 12 kohdan kanssa.

293 §. Kohdennetun viranomaistiedotteen välitysjärjestelmän kustannukset. Pykälässä säädetään kohdennetun viranomaistiedotteen välitysjärjestelmän kustannuksista. Kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä säädetään tarkemmin 271 §:ssä. Pykälä vastaa pääasiallisesti voimassa olevissa laeissa olevaa sääntelyä.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin oikeudesta saada valtion varoista korvaus kohdennetun viranomaistiedotteen toteuttamisesta ja siihen varautumisesta. Momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 98 §:ssä (HE 112/2002 vp.) ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 35 a §:ssä säädettyä.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 98 §:n 2 momenttia. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi teleyritykselle mahdollisuus käyttää viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa siinä tapauksessa, että siitä on nimenomaisesti

ti sovittu viranomaisen ja teleyrityksen välillä. Momentti on uusi. Momentti vastaa tämän luvun 291 §:n 3 momenttia, jonka perustelut soveltuvat myös tähän momenttiin.

1.12 XI OSA Viranomaisten toiminta

1 luku Ohjaus, valvonta ja viranomaisten muut tehtävät

294 §. Yleinen ohjaus ja kehittäminen. Liikenne- ja viestintäministeriön tehtävänä olisi esitetyn lain mukaisen toiminnan ohjaus ja kehittäminen. Säännös vastaa pääosin kumottavaksi ehdotettujen lakien vastaavia säännöksiä, kuten viestintämarkkinalain 119 § ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 30 §:ää.

Pääasiallinen väline toiminnan yleisessä ohjaamisessa ja kehittämisessä on ministeriö- tasolla lainsäädännön valmistelu. Myös esimerkiksi esitetyn lain II osan toimilupia koskevilla päätöksillä on merkittävä asema yleisessä ohjauksessa. Voimassa olevan viestintämarkkinalain 119 §:n 4 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön apuna on viestintähallinnon neuvottelukunta. Neuvottelukunnan asettamisesta velvoitteesta ehdotetaan luovuttavaksi säädösten tasolla, koska muun muassa tässä laissa säädetyt kuulemis- ja yhteistoimintavelvoitteita voidaan pitää riittävinä takaamaan sen, että ministeriöllä on aina riittävä tieto alan yritysten ja keskeisten käyttäjäryhmien näkemyksistä. Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriöllä on aina mahdollisuus asettaa alaa yhteen kokoavia työryhmiä käsittelemään erikseen määrättyjä asioita.

Valtioneuvoston on ehdotetun 2 momentin mukaan varmistettava, että teleyritysten sääntelytoimintaan ja valtioneuvoston omistajuuteen tai päätäntävaltaan liittyvä toiminta erotetaan toisistaan rakenteellisesti tehokkaalla tavalla. Jos Suomen valtio on omistajana jossakin suomalaisessa teleyrityksessä tai käyttää muulla perusteella päätäntävaltaa teleyrityksessä, teleyrityksen omistajuuteen ja päätäntävällän käyttöön liittyvä toiminta on sääntelytoiminnan neutraalisuuden varmistamiseksi erotettava tehokkaasti joko saman ministeriön sisällä eri osastolle tai eri ministeriöön kuin teleyritysten sääntelytoiminta

taikka ministeriöstä erilliseen asiantuntijayksikköön. Säännös vastaa viestintämarkkinalain 119 §:n 3 momenttia.

295 §. Viestintäviraston yleiset tehtävät. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin Viestintävirastolle yleisiä tehtäviä, joiden lisäksi Viestintävirastolle säädettäisiin ehdotetussa 280 §:ssä erityisiä tehtäviä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintäviraston tehtävänä olisi valvoa ehdotetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten, kuten esimerkiksi tämän lain nojalla annettujen erilaisten lupapäätösten ja ennakkosääntelypäätösten, noudattamista siltä osin kuin tässä laissa ei ole muuta säädetty. Valvontatehtävä käsittää siten esimerkiksi myös suojausta ja suojauksenpurkujärjestelmien kieltoa koskevien säännösten noudattamisen valvonnan. Viestintävirastolle on jo entuudestaan kuulunut nyt kumottavaksi ehdotettujen lakien noudattamisen yleinen valvonta. Ehdotetuissa 281–283 §:ssä säädettäisiin muiden viranomaisten tehtävistä.

Ehdotetussa 2 momentissa todetaan, ettei Viestintäviraston ratkaisuvaltaan kuulu yrityksen ja tilaajan välistä sopimussuhdetta tai korvausvastuuta taikka teleyrityksen toiseen teleyritykseen kohdistuvaa takautumisoikeutta tai palautusvelvollisuutta koskevat asiat. Säännös vastaa teleyritysten ja tilaajien osalta voimassa olevan viestintämarkkinalain 126 §:n 5 momenttia.

Viestintävirasto ei 3 momentin mukaan myöskään valvoisi lain 232 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia siltä osin kuin ne on säädetty muun viranomaisen valvottaviksi. Säännös on tarkoitettu informatiiviseksi. Turvallisuutta valvovia viranomaisia ovat esimerkiksi sähköturvallisuuden osalta turvatekniikan keskus ja säteilyturvallisuuden osalta säteilyturvakeskus.

Ehdotetussa 3 momentissa lueteltaisiin ne voimassa olevan ja kumottavaksi esitetyn tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain säännökset, joita jo nyt Viestintävirasto valvoo. Viestintäviraston valvontaa ei laajennettaisi.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voisi edistää toimialan yhteis- tai itesesäntelytoimia, jos yhteis- tai itsesäntelytoiminta

lä on asian luonteen perusteella mahdollista turvata tässä laissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen. Tällaisia yhteis- ja itsesääntelytoimia voisivat olla esimerkiksi yleisten viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen sekä liitännäistoimintojen ja liitännäispalvelujen laatuun, yhteensopivuuteen ja tilaajille ja käyttäjille tarjottaviin tietoihin liittyvät toimet. Yhteis- ja itsesääntelytoimia voitaisiin tehdä määräysten tai muiden ohjaus- tai valvontatoimien asemesta, jos yhteis- tai itsesääntelyllä on asian luonteen perusteella mahdollista turvata laissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen kilpailua vaarantamatta ja avoimesti, tasapuolisesti ja tehokkaasti palvelujen tarjoajien ja käyttäjien kannalta.

Ehdotetun 5 momentin mukaan Viestintäviraston olisi tämän lain perusteella annettavia määräyksiä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. On selvää, että Viestintävirasto hyvää hallintotapaa noudattaen kuulee sidosryhmiään ja on yhteistyössä niiden kanssa. Kumottavaksi ehdotettuun sääntelyyn sisältyy kuitenkin kaksi säännöstä, jotka edellyttävät, että säännös kirjoitetaan selvästi näkyviin. Nyt ehdotettu säännös vastaa kumottavaksi ehdotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain 31 §:n 2 momenttia sekä kumottavaksi ehdotetun radiolain 6 b §:n 5 momenttia.

Radiolain 6 §:n 5 momentin mukaan Viestintäviraston on toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa valmistellessaan radiotaajuusmääräyksiä. Lisäksi Viestintäviraston on yksittäistä lupapäästöstä valmistellessaan radiolain 10 §:n 1 momentin mukaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä, jos myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Esityksen II osassa radiolupia koskevassa sääntelyssä on erikseen ehdotettu säädettäväksi päätöksiä koskeva kuulemis- ja yhteistoimintamenettely.

Sähköisen viestinnän tietosuojalain 14 b §:ssä valtioneuvostolle on myös annettu asetuksenantovaltuus tietojen säilyttämisvelvollisuuden toteuttamisesta. Viestintävirastolle on myönnetty oikeus antaa tarkempia määräyksiä säilytysvelvollisuuden teknisestä toteuttamisesta. Tämä tarkoittaa sitä, että jos yksittäisellä Viestintäviraston määräyksellä

voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, asiasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetun lain 148 §:n 5 momentti vastaa voimassa olevaa sääntelyä.

Näissä kahdessa edellä mainitussa tilanteessa on erityisen merkityksellistä, että liikenne- ja viestintäministeriöllä on tieto siitä, minkälaisista asioista Viestintävirasto on määrännyt määräyksiä antamassa, koska näihin säännöksiin liittyy erityisiä markkinoihin liittyviä kysymyksiä, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston välinen yhteistyö järjestettäisiin käytännössä tarkoituksenmukaisella tavalla vapaamuotoisesti siten, että se ei kuluttaisi turhaan osapuolten henkilöstövoimavaroja, mutta toisaalta varmistaisi sen, että kaikki viestintämarkkinoiden kehitykseen vaikuttavat määräykset saatetaan ministeriön arvioitavaksi. Se, mitä vaikutuksella viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen tai huomattavaan yleiseen kehitykseen tarkoitetaan, jää viime kädessä yksittäistapauksissa ratkaistavaksi. Mikäli määräyksellä on selkeästi yksittäisissä tilanteissa säännöksessä tarkoitettuja viestintämarkkinoihin kohdistuvia vaikutuksia, asiasta on perusteltua säätää valtioneuvoston asetuksella.

Viestintäviraston on myös määrännyt valmistellessaan kuultava eri sidosryhmiä yleisten hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Erityinen kuulemis- ja yhteistoimintamenettely ministeriön kanssa varmistaa edellä kerrotun viestintämarkkinoiden kehitykseen liittyvän harkinnan ja asetuksenantovaltuuden käyttämisen toteutumisen. Säännöksellä ei ole tarkoitus siirtää määräyksenantoon liittyvää oikeus- tai tarkoituksenmukaisuusharkintaa liikenne- ja viestintäministeriön tehtäväksi, vaan korostaa hyvää tiedonvaihtoa lain tavoitteiden edistämiseen liittyvissä asioissa.

Puitedirektiivin 3 a artiklan mukaan markkinoiden ennakkosääntelystä tai direktiivin 20 tai 21 artiklassa tarkoitettua yritysten välisten riitojen ratkaisemisesta vastaavien kansallisten sääntelyviranomaisten on oltava toiminnassaan riippumattomia, eivätkä ne saa pyytää tai ottaa vastaan toiselta elimeltä ohjeita sellaisten tehtävien hoitamisessa, jotka

niille on annettu yhteisön lainsäädännön täytäntöön panemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön nojalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 4 ja 5 kohdan säännösten soveltamista. Tämä ei estä kansallisen valtiosääntöoikeuden mukaista valvontaa.

Viestintävirasto on itsenäinen ja taloudellisesti riippumaton virasto, jonka päätöksenteko on suomalaisen hallintokulttuurin tapaan itsenäistä ja poliittiseen päätöksentekoon liitymätöntä.

Virasto voi järjestää tehtävänsä ja organisaationsa parhaaksi katsomallaan tavalla. Liikenne- ja viestintäministeriöllä eikä millään muullakaan yksityisellä tai julkisella taholla ole toimivaltaa puuttua Viestintäviraston käsittelemiin yksittäisiin asioihin ja sen tekemiin päätöksiin. Virasto tekee siis itsenäisiä päätöksiä poliittisista elimistä riippumatta.

296 §. Viestintäviraston erityiset tehtävät. Ehdotetussa 290 §:ssä pykälässä säädettäisiin Viestintävirastolle yleisiä tehtäviä, joiden lisäksi Viestintävirastolle säädettäisiin ehdotetussa 291 §:ssä erityisiä tehtäviä. Tehtävät vastaavat pääosin kumottavaksi ehdotettujen lakien ja valtioneuvoston viestintähallinnosta antamien asetusten 60/2004 ja 761/2006 vastaavia säännöksiä. Erityiset tehtävät ehdotetaan koottavaksi laeista ja asetuksista samaan säännökseen. Erityiset tehtävät tukevat ja täydentävät valvontatehtäviä.

Ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä on edistää sähköisen viestinnän toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta. Säännös vastaa valtioneuvoston asetusta. Edistämistoimia voivat olla esimerkiksi erilaiset suunnittelu-, selvitys- ja ohjaustoimet, joilla lisätään sidosryhmien tietoisuutta teknisestä ja muusta kehityksestä ja toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta tukevista käytännöistä ja ratkaisuista.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävä on osallistua valmiussuunnitteluun sekä valvoa ja kehittää alan teknistä varautumista poikkeusoloihin. Säännös vastaa valtioneuvoston asetusta. Sen lisäksi, mitä X osassa ehdotetaan Viestintäviraston valmiussuunnittelun valvontatehtävistä, virasto osallistuu tarpeen mukaan muun hallinnon ja yksityisen sektorin yhteistyöhön ja pyrkii omal-

la alallaan edistämään ja ohjaamaan varautumisen hyviä teknisiä käytäntöjä.

Ehdotetun 3 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä on hoitaa radiotaajuuksia ja teletoimintaa sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen numerointia ja tunnuksia koskevaa hallintoa. Säännös vastaa valtioneuvoston asetusta ja sillä tarkoitetaan esimerkiksi radiotaajuuksien käytön ja numeroiden ja tunnusten käytön suunnittelua ja muita hallinnointitehtäviä.

Ehdotetun 4 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä on koordinoita telealan standardointia. Säännös vastaa valtioneuvoston asetusta. Viestintävirasto edustaa Suomea kansainvälisissä telealan standardointiorganisaatioissa, laatii tarvittaessa yhteistyössä sidosryhmien kanssa kansallisia kannanottoja ja huolehtii telealan standardien kansallisista lausuntokierroksista.

Ehdotetun 5 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä on myöntää radiolähetysten tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä. Säännös vastaa radiotaajuuksista ja telelaitteista annettua lakia (26 §:n 1 momentin 4 kohta). Kansainvälisen televiestintäliiton peruskirjaa täydentävä radio-ohjesääntö edellyttää, että radioviestinnän on oltava tunnistettavissa ja ohjesäännössä annetaan yksityiskohtaiset määräykset eräistä tunnisteista, kuten radioamatööriaseman tunnuksista. Näihin liittyvät Viestintäviraston hallinnointitehtävät vastaavat muiden teknisten tunnus-ten hallinnointia.

Ehdotetun 6 kohdan mukaan Viestintäviraston tehtävänä on antaa radioamatööriase-
man rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä taajuuksista, lähetystehoista ja harhalähetteisistä, lähetysten osoittamisesta ja yksisuuntaisesta lähettämisestä. Säännös vastaa radiotaajuuksista ja telelaitteista annettua lakia (26 § 1 mom. 5 kohta). Viestintävirasto voi antaa määräyksellä radioamatööriviestinnälle vaatimuksia kutsumenettelyistä. Määräys perustuisi paitsi radio-ohjesääntöön myös kansallisessa ja kansainvälisessä radioamatööriyhteisössä va-
kiintuneisiin sääntöihin ja toimintatapoihin. Tehtävä vastaa muita Viestintäviraston mää-

räysvaltuuksia, jotka koskevat yksityiskoh-
taisia teknisiä vaatimuksia.

Ehdotetun 7 kohdan mukaan Viestintävi-
raston tehtävänä on kerätä tietoa ja tiedottaa
verkkopalvelujen ja viestintäpalvelujen saa-
tavuudesta ja laadusta. Tehtävä on uusi.
Voimassa olevassa sääännössä Viestintävi-
rastolla on ollut vastaava tehtävä tietoturval-
lisuusasioissa. Säännöksen tarkoituksena on
edistää viranomaistoimenpiteillä etupäässä ti-
laajien ja käyttäjien mutta tarvittaessa myös
teleyritysten tiedonsaantia viestintä- ja verk-
kopalveluista ja siten muun muassa edistää
kilpailua.

Ehdotetun 8 kohdan mukaan Viestintävi-
raston tehtävä on kerätä tietoa verkkopalve-
luihin, viestintäpalveluihin ja lisäarvopalve-
luihin kohdistuvista tietoturvaloukkauksista
ja niiden uhkista sekä viestintäverkkojen ja
viestintäpalvelujen vika- ja häiriötilanteista.
Säännös vastaa pääosin kumottavaksi ehdote-
tun sähköisen viestinnän tietosuojalain 31 § 1
momentin 2 kohtaa. Viestintäverkkojen ja
palvelujen vika- ja häiriötilanteiden osalta
ehdotetaan kerättäviä tietoja laajennettavaksi
muhinkin kuin merkittäviin tilanteisiin.
Säännöksen tarkoitus on muodostaa viran-
omaiselle kokonaiskuva verkkojen ja palve-
lujen toimivuudesta ja turvallisuudesta ja tu-
kea muita Viestintävirastolle tässä laissa sää-
dettyjä tehtäviä. Tietojen kerääminen käsittää
sekä oma-aloitteisen tietojen keräämisen että
annettujen ilmoitusten vastaanottamisen ja
käsittelyn. Viestintävirasto on kansallinen
tietoturvaviranomainen (CERT-FI), jonka
tehtäviin kuuluu tämän kohdan mukainen tie-
tojen kerääminen sekä [18] kohdan mukainen
tiedottaminen ja [17**] kohdassa tarkoitettu
selvittäminen. Lisäksi Viestintävirasto vastaa
näihin asioihin liittyvästä kansainvälisestä
yhteistyöstä.

Ehdotetun 9 kohdan mukaan Viestintävi-
raston tehtävänä on tiedottaa tietoturva-
asioista sekä viestintäverkkojen ja viestintä-
palvelujen toimivuudesta. Tietoturva-
asioiden osalta säännös vastaa kumottavaksi
ehdotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain
31 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Tiedotustehtä-
viä ehdotetaan laajennettavaksi viestintä-
verkkojen ja -palvelujen toimivuuteen, joka
tarkoittaa muun ohessa vika- ja häiriötilantei-
ta. Viranomaistiedotuksen tarkoitus on täy-

dentää teleyritysten tiedottamista ja muodos-
taa tarvittaessa kokonaiskuva reaalitajaisesta
tilanteesta tai tietoturvan ja toimivuuden
kehityksestä.

Ehdotetun 10 kohdan mukaan Viestintävi-
raston tehtävä on selvittää radioviestinnän
häiriön sekä radiolaitteen tai telepäätelaitteen
televerkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle
tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syi-
tä. Säännös vastaa radiotaajuuksista ja tele-
laitteista annettua lakia (26 § 1 momentin 3
kohta). Tehtävän voidaan katsoa kuuluvan
virastolle jo yleisenä valvontatehtävänä, mut-
ta tämän luonteisista operatiivista toimintaa
vaativista tehtävistä on katsottu selvyuden
vuoksi tarpeelliseksi säätää erikseen.

Ehdotetun 11 kohdan mukaan Viestintävi-
raston tehtävänä on selvittää verkkopalvelui-
hin, viestintäpalveluihin ja lisäarvopalvelui-
hin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ja ni-
den uhkia. Säännös vastaa kumottavaksi eh-
dotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain
31 §:n 1 momentin 3 kohtaa (HE 123/2003
vp.). Selvittäminen voi pitää sisällään paitsi
syiden ja seurausten etsimistä, myös asiak-
kaan neuvontaa ja ohjeistusta. Viestintäviras-
to on tarvittaessa yhteydessä palvelujen tar-
jojiin. CERT-FI:n tehtäväkenttään kuuluvat
yleisten viestintäverkkojen kautta tietojärjes-
telmiin kohdistuvat tietoturvaloukkaukset tai
tietoturvaongelmat.

Ehdotetun 12 kohdan mukaan Viestintävi-
raston on ilmoitettava Euroopan komissiolle
sellaisesta yhteistyöstä Euroopan unionin jä-
senvaltion kanssa, jonka seurauksena yh-
denmukaistetaan sellaiset jäsenvaltioiden ra-
jojen yli tarjottavien viestintäpalvelujen tiet-
turvallisuuteen liittyvät valvontatoimenpiteet,
joilla voi olla vaikutusta sisämarkkinoiden
toimintaan. Säännös vastaa kumottavaksi eh-
dotetun sähköisen viestinnän tietosuojalain
31 § 1 momentin 6 kohtaa (HE 238/2010
vp.). Sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiv-
in säännösten täytäntöönpano ja sen valvon-
ta voivat edellyttää yhteistyötä kahden tai
useamman jäsenvaltion kansallisten sääntely-
viranomaisten välillä. Sääntelyviranomai-
set voivat toteuttaa toimenpiteitä tehokkaan
rajat ylittävän yhteistyön varmistamiseksi
kansallisten lakien täytäntöönpanon valvon-
nassa ja yhdenmukaisten edellytysten luomi-
seksi sellaisten palvelujen tarjoamiselle, joi-

hin liittyy rajat ylittäviä tiedonsiirtoja. Tällöin Viestintäviraston olisi säännöksen mukaan ilmoitettava yhteistyöstä komissiolle. Komissio voi tarkasteltuaan kyseisiä tietoja ja kuultuaan ENISAa ja direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla perustettua tietosuojatyöryhmää antaa toimenpiteistä huomautuksia tai suosituksia etenkin varmistaakseen, etteivät suunnitellut toimenpiteet vaikuta haitallisesti sisämarkkinoiden toimintaan. Säännöksellä on pantu täytäntöön sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin 15 a artiklan 4 kohta.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston on otettava toiminnassaan mahdollisimman tarkasti huomioon sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY 19 artiklassa tarkoitetut komission suositukset ja ilmoitettava komissiolle ja perusteltava ratkaisunsa, ellei noudata suositusta. Säännös vastaa viestintämarkkinalain 118 a §:ää ja sillä pannaan täytäntöön puitedirektiivin 19 artikla. Kyseisessä artiklassa viitataan kaikkiin sähköisen viestinnän direktiiveihin eli puitedirektiiviin, käyttöoikeusdirektiiviin, valtuutusdirektiiviin, yleispalveludirektiiviin sekä sähköisen viestinnän tietosuojadirektiiviin. Komission toimivalta antaa suosituksia koskee näitä kaikkia.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tässä laissa säädetyt momentissa luetellut valvonta- ja seuraamus säännökset koskevat myös verkkoierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 noudattamisen valvontaa ja rikkomisen seuraamuksia sekä mainitusta asetuksesta johtuvien riitojen ratkaisemista. Säännös vastaa viestintämarkkinalain 127 a §:ää. Lakiin ehdotetut 324 ja 326 §, jotka koskevat lain III osan nojalla asetetun velvollisuuden vastaisesti toimivalle teleyritykselle määrätävää seuraamusmaksua, eivät kuitenkaan tulisi sovellettaviksi. Muutoin Viestintävirastolla olisi verkkovierailuasetusta koskevassa valvonnassaan käytettävissä samat keinot kuin muussa teletoiminnan valvonnassa. Myös seuraamusten osalta sovellettavaksi tulisivat voimassa olevan lain mukaiset seuraamukset. Riitojen ratkaisua koskevien säännösten mukaan viestintämarkkinoilla

toimivien yritysten tai yritysten ja palvelun käyttäjien väliset erimielisyydet tulisivat ensimmäisessä vaiheessa vireille Viestintävirastossa. Muutoksenhakuun liikenne- ja viestintäministeriön ja Viestintäviraston päätöksestä sovelletaan, mitä ehdotetussa 335 §:ssä säädetään.

297 §. Tietosuojavaltuutetun tehtävät. Ehdotettu säännös vastaa pääosin sähköisen viestinnän tietosuojalain 32 §:ssä tietosuojavaltuutetulle osoitettuja tehtäviä.

Ehdotetun säännöksen mukaan tietosuojavaltuutetun tehtävänä olisi valvoa 150–152 §:ssä tarkoitettua sijaintitietojen käsittelyä, 188–190 §:ssä tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä yhteystietopalveluissa, 191–195 §:ään sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista, sekä tämän osan 3 lukuun sisältyvien tiedonsaantioikeuksien ja vaihtolovelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista sijaintitietojen osalta.

Ehdotetussa laissa tietosuojavaltuutetun tehtävät supistuvat siltä osin kuin kyse on valvontatehtävästä, joka koskee kumottavaksi esitettyä sähköisen viestinnän tietosuojalain 13 a – k §:n väärinkäyttöä koskevaa sääntelyä.

Kuten voimassa olevassa sääntelyssä, myös ehdotetussa sääntelyssä on toimivallan jakoa Viestintäviraston ja tietosuojavaltuutetun kesken tarkasteltu erityisesti siitä näkökulmasta, milloin kyse on enemmän yksityisyyden suojan ja henkilötietojen käsittelystä, jolloin on tarkoituksenmukaisinta, että säännösten valvonta annetaan tietosuojavaltuutetun tehtäväksi.

Toisaalta esimerkiksi evästeet ovat luonteeltaan teknisiä ja liittyvät selkeämmin viestintään, minkä johdosta niiden on katsottu kuuluvan luontevammin Viestintäviraston toimialaan. Yhteystietopalveluja koskevien säännösten noudattamista tietosuojavaltuutettu valvoisi siltä osin kuin kyse on henkilötietoihin kohdistuvasta käsittelystä ja Viestintäviraston valvonta kohdistuisi kaupallisen toiminnan sääntelyn valvontaan. Suoramarkkinoinnin osalta on puolestaan katsottu, että niitä koskevan sääntelyn noudattamisen valvonnan tulisi kokonaisuudessaan kuulua yhdelle viranomaiselle. Koska niiden osalta yhteys henkilötietoihin on varsin voimakas, on

valvontatoimivallan katsottu luontevasti kuuluvan tietosuojavaltuutetulle.

298 §. *Kuluttaja-asiamiehen tehtävät.* Ehdotettu säännös vastaa pääosin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n 2 momenttia. Voimassa olevassa laissa kyse on sekä alaikäisten suojeluun liittyvästä tehtävästä että yleisestä kuluttajansuojalain nojalla tässä laissa tarkoitettuun kaupalliseen viestintään liittyvästä kuluttajan kannalta sopimattoman markkinoinnin valvontatehtävästä.

299 §. *Eräiden muiden viranomaisten tehtävät.* Poliisi ja rajavartiolaitos valvovat Viestintäviraston ohella 30 §:n 1 momentin ja 242 §:n noudattamista. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo Viestintäviraston ohella 242 §:n 1 momentin sekä 243 §:n 1 momentin noudattamista. Tulliviranomainen valvoo Viestintäviraston ohella telelaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

300 §. *Yhteistyö eri viranomaisten kanssa.* Ehdotettu 2 momentti vastaa pääosin televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 35 §:n 3 momenttia. Pykälässä säädettyyn yhteistyöhön voi kuulua tämän lain televisio- ja radiotoimintaan koskevien säännösten nojalla saatujen tietojen vaihtaminen. (HE 87/2009 vp., AV-direktiivin 23 b artikla).

301 §. *Virka-apu.* Pykälässä säädettäisiin Viestintäviraston oikeudesta saada ja antaa virka-apua. Virka-avulla tarkoitetaan viranomaisen toiselle viranomaiselle antamaa apua, jotta tämä saisi toteutettua oman lakisääteisen tehtävänsä. Virka-apua antava viranomainen käyttää omia toimivaltuuksiaan mahdollistaakseen toisen viranomaisen tehtävän suorittamisen.

Viestintäviraston oikeudesta saada virka-apua säädettäisiin 1 momentissa, joka vastaa asiallisesti pääosin sisällöltään radiolain 35 §:ää (HE 80/2001 vp. ja 208/2009 vp.) eräiden suojauksenpurkujärjestelmien kieltämisestä annetun lain (146/2000 vp.) sekä viestintämarkkinalain 125 §:ää (HE 112/2002 vp.). Viestintäviraston oikeutta saada virka-apua poliisilta, tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta ja Liikenteen turvallisuusvirastolta laajennettaisiin kattamaan kaikkia Viestintäviraston tämän lain ja sen nojalla annettujen säästöjen ja määräysten valvomista ja täytäntöönpanoa.

Käytännössä Viestintäviraston tarve saada virka-apua voi olla tarpeellinen esimerkiksi tapauksissa, joissa teleyritykselle tämän lain 323 §:n mukaisesti asetettu teettämishuoka tai toiminnan keskeyttämishuoka määrätään pantavaksi täytäntöön. Virka-apuun voitaisiin kuvitella turvauduttavan myös sellaisessa tilanteessa, jossa teleyritys estää Viestintäviraston tämän lain 316 §:n mukaisen tarkastuksen toimeenpanon. Tulliviranomaisten ja rajavartiolaitoksen virka-avun tarve saattaisi liittyä esimerkiksi teletoimintaan liittyvien suoritteiden maasta vientiin tai maahan tuontiin.

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin Viestintäviraston mahdollisuudesta antaa virka-apua toiselle viranomaiselle. Viestintävirastolla olisi mahdollisuus antaa virka-apua vain silloin, kun annettavan avun muoto kuuluu Viestintäviraston laista ilmeneviin tehtäväpiiriin ja virastolle säädettyjen toimivaltuuksien käyttöön. Ehdotettu säännös on uusi.

Viestintäviraston virka-apu olisi luonteeltaan asiantuntija-apua. Viestintäviraston tehtäviin kuuluu esimerkiksi lain 296 §:n mukaan kerätä tietoa verkkopalveluihin, viestintäpalveluihin ja lisäarvopalveluihin kohdistuvista tietoturvaloukkauksista ja niiden uhkista sekä selvittää niitä ja tiedottaa niistä. Tietoturvaloukkauksissa saattaa olla kyse sellaisista rikoksista, joita myös esitutkintaviranomaiset tutkivat. Tällöin esimerkiksi poliisilla saattaa olla tarvetta saada sellaista analysoitua tietoa tietoturvaloukkauksessa käytetystä haittaohjelman toiminnasta, joka ylittää Viestintäviraston omien tehtävien hoitamisen tarpeet, mutta jonka keräämiseen tai selvittämiseen Viestintävirastolla on tarvittava asiantuntemus ja toimivaltuudet. Poliisi voisi esimerkiksi pyytää Viestintävirastolta virka-apuna analyysiapua viestintäverkkoon kohdistuvassa tietoturvaloukkauksessa käytetystä haittaohjelmasta jonkin tutkimansa merkittävän rikoksen selvittämiseksi.

Myös puolustusvoimilla voi olla tarve saada Viestintävirastolta virka-apua omien lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi. Puolustusvoimat saattaa tarvita omista tehtävistään huolehtiakseen esimerkiksi sellaista tietoturvaloukkauksessa käytetyn haittaohjelman selvittämistyötä, jonka tekemiseen Viestintä-

virastolla on asiantuntemus ja toimivaltuudet, mutta jonka tekeminen ei olisi tarpeellista virastolle säädetyn tehtävän suorittamisessa. Viestintäviraston virka-apua saatettaisiin tarvita myös Puolustusvoimien harjoitustoiminnassa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintäviraston antaman virka-avun kustannuksista vastaisi avun pyytäjä, jollei asiasta sovittaisi toisin. Virka-avun pyytäjä ja antaja voisivat sopia myös virka-avun antamisesta korvauksetta.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa on säännös, jonka mukaan pykälällä ei laajennettaisi viestintäviraston oikeutta käsitellä tai luovuttaa tietoja viesteistä, välitystiedoista tai sijaintitiedoista taikka luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta. Ehdotetun momentin on tarkoitus olla informatiivinen, jotta ei olisi epäselvyyttä siitä, laajentaako virka-apu Viestintäviraston oikeutta käsitellä tai luovuttaa viestinnän luottamuksellisuuden piiriin kuuluvia tietoja virka-apua pyytävälle viranomaiselle. Viestintäviraston vaitiolovelvollisuudesta sekä oikeudesta saada, käsitellä ja luovuttaa tietoja luottamuksellista viestinnästä säädetään lain XII osan 3 luvussa.

2 luku Asian käsittely ja kuuleminen

302 §. Kuulemisvelvollisuus. Pykälässä säädetäisiin velvoitteista kuulla teleyrityksiä ja käyttäjiä edustavia tahoja ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 118 §:ssä säädettyä (HE 112/2002, HE 81/2005, valtuutusdirektiivin 14 artikla, puitedirektiivin 6 artikla).

Ehdotetun 1 momentin mukaan ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi varattava tilaisuus esittää käsityksensä toimiluvan hakuilmoituksesta, telealueita koskevasta päätöksestä, viestintämarkkinoinhin huomattavalla tavalla vaikuttavasta numerointipäätöksestä ja III osan 50-78 §:n mukaisista päätöksistä, joilla on huomattava vaikutus viestintämarkkinoinhin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan toimiluvanhaltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille olisi varattava tilaisuus

kuukauden kuluessa esittää näkemyksensä toimilupaehtojen muuttamisesta tai toimiluvan peruuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voitaisiin poiketa. Tilanne voisi olla poikkeuksellinen esimerkiksi silloin, jos kuulemisesta aiheutuva asian käsittelyn viivästyminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle, yleiselle turvallisuudelle taikka ympäristölle. Kuuleminen voitaisiin niissä tapauksissa toteuttaa nopeammin kuin kuukauden määräajassa. Lisäksi hallintolaissa on säädetty tilanteista, joissa asianosaisen kuuleminen on tarpeetonta. Ehdotus vastaa viestintämarkkinalain 118 §:n 2 momenttia. Viranomaisen kuulemisvelvollisuudesta säädetään myös hallintolaissa.

303 §. Viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus. Pykälä vastaa viestintämarkkinalain 117 §:ää. Ehdotetun 1 momentin mukaan viestintäviraston olisi julkaistava III osan 50–78 §:ssä tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva päätös, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjäryhmien saatavilla. Säännöksessä tarkoitettuja käyttäjäryhmiä ovat esimerkiksi muut yritykset kuin teleyritykset, laitevalmistajat, kuluttajat, elinkeinon- ja ammatinharjoittajat sekä muut viestintäpalvelujen vastaanottajat. Päätökset voidaan julkaista esimerkiksi Viestintäviraston nettisivuilla.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston olisi julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla. (HE 112/2002, puitedirektiivin 9 artiklan 4 kohta, 10 artiklan 3 kohta ja 20 artiklan 4 kohta, käyttöoikeusdirektiivin 15 artiklan 1 kohta sekä valtuutusdirektiivin 7 artiklan 1 kohdan c alakohta, 7 artiklan 2 kohta ja 15 artiklan 1 kohta).

304 §. Sähköinen tiedoksianto. Ehdotetussa pykälässä säädetäisiin Viestintäviraston päätöksen tai muun asian käsittelyyn liittyvän asiakirjan tiedoksiannosta sähköisen prosessiosoitteen tai verkkosivujen välityksellä.

Ehdotettu 1 momentti vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 138 a §:n 1 momenttia (HE 81/2005 vp.). Ehdotettua 1 momenttia esitetään tarkennettavaksi tiedoksiantoajan kohdan osalta niissä tapauksissa, kun kysees-

sä on asiakirja, jota lain mukaan ei tarvitse toimittaa tiedoksi todisteellisesti. Ehdotetun säännöksen mukaan, mikäli kyseessä on sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:n mukainen tavallinen tiedoksianto, tiedoksisaantiin sovellettaisiin edellä mainitun 19 §:n 2 momentin kolmen päivän tiedonantoaika, jollei muuta näytetä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan verkkotunnusta koskevaan asiakirjaan tai päätökseen käytettäisiin kuitenkin aina tämän lain 155 §:n tai 158 §:n mukaisesti ilmoitettua sähköistä prosessiosoitetta. Voimassa olevan verkkotunnuslain (228/2003) 17 a §:n nojalla asiakirjan sähköinen tiedoksianto edellyttää asianosaisen suostumusta. Verkkotunnuksia käytetään internetissä esimerkiksi sähköpostipalveluja varten, jolloin sähköisessä ympäristössä kirjeitse kuuleminen ja tiedoksiantojen toteuttaminen saantitodistuksilla tai tarvittaessa haastemiesten välityksellä on epätarkoituksenmukaista. Esityksen tavoitteena olisi tarkoituksenmukaisella tavalla huomioida verkkotunnustoiminnan luonne siten, että verkkotunnuksia koskevat päätökset tai muut asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat annettaisiin aina tiedoksi Viestintävirastolle ilmoitettua sähköpostiosoitetta käyttäen. Tiedoksisaantiin sovellettaisiin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:n 2 momentin kolmen päivän tiedonantoaika, jollei muuta näytetä.

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin tiedoksiannosta verkkosivujen välityksellä. Ehdotetun momentin mukaan tiedoksiantoa verkkosivujen välityksellä voitaisiin käyttää silloin, jos päätöksen tiedoksianto ei ole mahdollista 1 tai 2 momentissa tarkoitulla tavalla asianosaisen tai asianosaista edustavan verkkotunnusvälittäjän laiminlyönnistä johtuen. Ehdotetussa 3 momentissa viitattaisiin hallintolain (434/2003) 62 §:n mukaiseen yleistiedoksiantoon ja sen toteuttamistapaan. Asiakirja tai päätös toimitettaisiin pitämällä asiakirja kuukauden ajan vastaanottajan nähtävillä Viestintäviraston verkkosivuilla. Nähtävillä pitämisellä tarkoitettaisiin käytännössä sitä, että vastaanottajalle varataan tilaisuus tutustua tiedoksiannon kohteena olevaan asiakirjaan tai päätökseen. Kysymys ei siten olisi asiakirjan asettamisesta

julkisesti nähtäville, vaan tiedoksiannon vastaanottajan tulisi erikseen pyytää asiakirjoja nähtäväkseen. Ehdotettu momentti vastaisi asiallisesti viestintämarkkinalain 138 a §:n 2 momenttia (HE 81/2005 vp.) ja verkkotunnuslain 17 a §:n 2 momenttia (HE 125/2004 vp.).

Tämän lain mukaisessa hallintomenettelyssä noudatettaisiin muutoin, mitä hallintolaisissa (434/2003) ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa on säännöksiä muun muassa sähköisen viestin saapumisajankohdan määrittelystä, sähköisen asiakirjan vastaanottamisen ilmoittamisesta sekä tällaisen asiakirjan kirjaamisesta tai rekisteröimisestä.

305 §. Asioiden käsittely Viestintävirastossa. Ehdotettu säännös vastaa osittain viestintämarkkinalain 126 §:ää (HE 112/2002, HE 231/2005 ja HE 238/2010). Viestintäviraston toimintaan sovelletaan hallintolaisissa asetettuja yleisiä hallinnon periaatteita, ja sen on siten otettava vireille, selvitettävä ja ratkaistava viraston valvoman lainsäädännön piiriin kuuluvat asiat. Lisäksi Viestintäviraston toimintaa sääntelevässä erityislainsäädännössä on asetettu tarkentavia velvoitteita asioiden käsittelylle.

Ehdotetun 1 momentin mukaan Viestintävirasto voisi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Asianosainen, joka katsoo jonkun toimivan tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten, määräysten tai päätösten vastaisesti, voisi saattaa asian Viestintäviraston tutkittavaksi. Asianosaisasema määräytyy hallintolain perusteella. Hallintolain 11 §:n mukaan hallintoasiassa asianosainen on se, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Viestintävirasto voisi myös omasta aloitteestaan ottaa asian tutkittavakseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirasto voisi asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen.

Viestintäviraston on yleisten hallinnon periaatteiden mukaan annettava asiakkailleen hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Viestintäpalvelujen käyttäjille kerrotaan yhtäältä heidän ja toi-

saalta valvottavien yritysten oikeuksista ja velvollisuuksista sekä Viestintäviraston toimivallasta asian selvittämisessä. Jos asia ei kuulu Viestintäviraston toimivaltaan, viraston on pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen.

Viestintäverkkojen ja erilaisten viestintäpalvelujen kirjo ja käyttäjämäärät kasvavat jatkuvasti. Vastaavasti myös Viestintäviraston vastaanottamien asiakasvalitusten määrä on jatkanut kasvuaan. Markkinoilla toimivien yritysten välisten erimielisyyksien ratkaisuun käytettävien resurssien tarve on myös lisääntynyt. Tämän vuoksi Viestintäviraston ratkaistavaksi saatetut yksittäistapaukset vievät suhteettoman paljon resursseja laajempaan joukkoon kohdistuvalta ennaltaehkäisväältä ja ohjaavalta valvonnalta.

Yksi valitusten keskeisistä hyödyistä viranomaiselle on tiedonsaanti ajankohtaisista ilmiöistä markkinoilla. Asiakkaalle puolestaan hyöty on usein Viestintävirastolta saama neuvonta, sillä Viestintävirastolla ei ole ratkaisuvallata suureen osaan valitusten kohteina olevista sopimuskohtaisista riita-asioista. Viestintäviraston toimivalta rajoittuu vain viestintämarkkinalain ja sen nojalla annettujen säännösten rikkomiseen liittyviin hallinto-oikeudellisiin riitoihin. Muun muassa kaikki teleyrityksen ja käyttäjän sopimussuhteeseen sekä korvausvastuuseen liittyvät asiat käsitellään kuluttajariitalautakunnassa tai käräjäoikeudessa, jos asianomaiset eivät pääse asiasta sopimukseen.

Ehdotetussa 2 momentissa olisi tyhjentävä lista niistä tilanteista, jolloin Viestintävirasto voisi jättää asian tutkimatta. Tällaisina tilanteina voitaisiin pitää ensinnäkin sitä, että asia ei todennäköisesti johdu ehdotetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesta toiminnasta. Toiseksi, asia voitaisiin jättää tutkimatta, jos asialla on epäilystä virheestä tai laiminlyönnistä huolimatta viestintämarkkinoiden toimivuuden, viestintäpalvelujen luotettavuuden tai sähköisen viestinnän häiriöttömyyden turvaamisen ja palveluja käyttävien edun kannalta vain vähäinen merkitys. Viestintäviraston tulisi kuitenkin edellä kerrottujen periaatteiden mukaan pyrkiä ratkaisemaan asia neuvonnalla. Kolmanneksi asia voitaisiin jättää tutkimatta, jos asiaa koskeva toimenpide on ilmeisen perusteeton.

Säännöksen tavoitteena on varmistaa, että Viestintävirasto käyttää toimivaltaansa niin, että I osan 1 luvun 1 §:ssä ilmaistu lain tavoite toteutuu mahdollisimman hyvin. Lain tavoitteen toteutumisen kannalta on tärkeää, että virasto suuntaa voimavaransa erityisesti yleisen edun kannalta merkittävien asioiden selvittämiseen. Kyseessä on menettelysäännös, jonka mukaan asioiden tärkeysjärjestys määräytyy niiden merkittävyyden perusteella.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintäviraston olisi tehtävä päätös tutkimatta jättämisestä viipymättä. Useissa tapauksissa arvio voidaan tehdä pian toimenpidepyynnön vastaanottamisen jälkeen. Päätös tutkimatta jättämisestä voidaan kuitenkin tehdä myös silloin, kun asiaa on selvitetty pidempään, mutta asiassa ei ole enää tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin.

Vastaavia priorisointisäännöksiä on myös kilpailu- ja kuluttajaviranomaisia koskevassa laissa (661/2012). Tutkimatta jättämissä päätöksellä on asian käsittelyn päättävä vaikutus ja päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Viestintävirasto voi ottaa päätöksen kohteena olevan epäillyn virheen tai laiminlyönnin uudelleen tutkittavaksi, jos se on tarpeen esimerkiksi Viestintäviraston saaman uuden selvityksen vuoksi.

306 §. Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Viestintävirastossa. Ehdotettu pykälä vastaa pääasiallisesti viestintämarkkinalain 126 §:ää (HE 112/2002, HE 231/2005 ja HE 238/2010). Ehdotettu 1 momentti vastaa pääosin viestintämarkkinalain 126 §:n 1-2 momentteja. Ehdotettua momenttia on kuitenkin muutettu vastaamaan paremmin puitteiden 20 artiklan muotoilua, joka mahdollistaisi asetetusta määräajasta poikkeamisen poikkeuksellisten laajojen asioiden lisäksi myös muutoin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Määräajasta poikkeaminen myös poikkeuksellisissa olosuhteissa on tarpeen, jotta Viestintäviraston toimintaedellytykset ja mahdollisuudet puuttua sekä vaikuttaa tehokkaasti kilpailun ja käyttäjien kannalta erityisen keskeisiin markkinoihin säilyvät myös esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa viireille on saatettu yhtä aikaa suuri joukko samaan markkinaan liittyviä yksittäisiä valituk-

sia. Lisäksi luonnollisten henkilöiden vireille saattamat ja Viestintäviraston omasta aloitteestaan vireille ottamat asiat on rajattu direktiivin mukaisesti määräaikaisten soveltamisalan ulkopuolelle. Ehdotetulla momentilla pannaan täytäntöön käyttöoikeusdirektiivin 5 artiklan 4 kohta sekä puitedirektiivin 20 artiklan 1 kohta ja 3 kohta.

Ehdotettu 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 126 §:n 3 momenttia (puitedirektiivin 20 artiklan 2 kohta).

Ehdotettu 3 momentti vastaa viestintämarkkinalain 126 §:n 4 momenttia.

Ehdotettu 4 momentti vastaa viestintämarkkinalain 126 a §:ää (HE 238/2010 vp., puitedirektiivin 21 artikla).

Viestintämarkkinalain 126 §:n 5 momentin mukainen sääntely sisältyy 295 §:n 2 momenttiin.

3 luku Tietojen käsittely

307 §. Valvontaviranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus. Ehdotettu säännös vastaa viestintämarkkinalain (393/2003) 112 §:n (HE 112/2002 vp.), sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 33 §:n 1 momentin (HE 125/2003 vp.), radiolain (1015/2001) 28 ja 28 a §:n (HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., 75/2004 vp. ja HE 238/23010 vp.), televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 41 §:n (HE 34/1998 vp.), verkkotunnuslain (228/2003) 13 §:n (HE 96/2002 vp.), ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain (458/2002) 26 §:n (HE 194/2001 vp.) yleistä valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevia säännöksiä.

Säännöksen mukaan tämän lain säännöksiä valvovalla viranomaisella on lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarpeelliset tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai niiden lukuun toimivilta. Säännöksellä on tarkoitus kattaa kaikki ne tilanteet, joista aiemmin on säädetty edellä mainituissa laeissa.

Useat lain oikeuttavista tai velvoittavista säännöksistä on kohdistettu johonkin tiettyyn tahoon, kuten teleyritykseen tai tietoyhteiskunnan palveluntarjoajaan. Tällöin valvovalla viranomaisella on oikeus saada valvonta-

toiminnan kannalta tarvittavat tiedot sääntelyn kohteelta sekä sen lukuun toimivalta.

Jotkin säännöksistä puolestaan koskevat periaatteessa ketä hyvänsä. Yleisluontoisesti velvoittavia säännöksiä ovat esimerkiksi toiminnan ilmoituksen tai toimiluvanvaraisuutta koskevat säännökset, evästeiden käyttöä koskeva sääntely, viestintäverkkojen rakentamista koskeva sääntely sekä radiolaitteiden käyttöä ja kaupanpitoa koskeva sääntely. Näitä säännöksiä on periaatteessa jokainen henkilö, joka esimerkiksi rakentaa viestintäverkkoja tai käyttää tai pitää kaupan radiolaitteita, velvollinen noudattamaan. Tiedonsaantioikeus ulottuu siis periaatteessa keneen hyvänsä, jonka tulee noudattaa lain säännöksiä.

Säännöksen 2 momentissa velvoitetaan myös edellä kuvatut tahot tarvittaessa ennen luovuttamista keräämään tarvittavat tiedot valvontaviranomaiselle toimittamista varten.

Säännöksen 3 momentissa todetaan selvyyden vuoksi, että tiedot on luovutettava maksutta ja viipymättä.

Säännöksen 4 momentin mukaan tietojen luovuttamista koskeva pyyntö on perusteltava. Säännös on luonteeltaan toteava ja informatiivinen, sillä viranomaisella on muutenkin velvollisuus perustella pyyntönsä ja päätöksensä.

Säännöksen 5 momentissa viitataan jäljempänä luvussa olevaan sääntelyyn koskien välitys- ja sijaintitietojen luovuttamista, koska tämän yleissäännöksen nojalla viranomaisella ei ole oikeutta saada näitä yksityisyyden suojan ja luottamuksellisen viestinnän suojan kannalta merkityksellisiä tietoja.

308 §. *Viestintää ja sijaintia koskevien tietojen käsittely ja hävittäminen.* Ehdotettu säännös vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 33 §:n 2 - 6 momentin (HE 125/2003) säännöksiä koskien viesteihin ja sijaintiin liittyvien tietojen käsittelyä ja hävittämistä. Lisäksi 1 momenttiin on lisätty toiselle kuuluvan viestin vastaanottaneelle oikeus luovuttaa tiedot viestistä ja välitystiedoista Viestintävirastolle, mikäli luovuttaminen on tarpeen vikatilanteen selvittämiseksi. Käytännössä, mikäli viesti ohjautuu viestintäpalvelussa olevan vian tai muun virheellisuuden johdosta väärälle henkilölle, on kohtuullista ja viestintäpalvelussa olevan virheellisuuden poistamiseksi tärkeää, että väärä

vastaanottaja voi ilmoittaa virheellisyydestä myös Viestintävirastolle ja viestin välittämiseen osallistuneelle teleyritykselle. Sekä viestinnän välittäjällä että teleyrityksellä on vaitiolovelvollisuus viesteistä ja välitystiedoista.

Ehdotetun säännöksen 3 momentti vastaa radio annetun lain (1015/2001) 37 §:n 3 momenttia (HE 80/2001 vp.).

309 §. Radioviestinnän häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen. Ehdotetun 1 momentin asiallinen sisältö vastaa pääosin radiolain 30 §:n 1 momentissa (HE 80/2001 vp, HE 179/2006 vp sekä LiVM 1/2006 vp) säädettyä. Ehdotettu 2 momentin asiallinen sisältö vastaa pääosin radiolain 37 §:n 3 momentissa säädettyä (HE 75/2004 vp). Ehdotettu 3 momentin asiallinen sisältö vastaa pääosin radiolain 30 §:n 2 momentissa (HE 80/2001 vp) säädettyä.

310 §. Tietojen luovuttaminen viranomaisesta. Ehdotettuun 1 momenttiin on koottu viestintämarkkinalain 112 §:n 4 momentin (HE 223/2008 vp.) ja 113 §:n (HE 112/2002 vp. ja HE 238/2010 vp.) ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 a §:n 1 momentin (HE 125/2003 vp. ja HE 48/2008 vp.) sekä radiolain 28 a §:n 3 momentin (HE 238/2010 vp.) sääntely lakia valvovien viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta.

Momentin tarkoituksena on vähentää viranomaisten ja valvonnan kohteiden tarpeetonta työtä mahdollistamalla viranomaisten välinen tiedonvaihto myös salassa pidettäviä tietoista.

Esimerkiksi Viestintävirasto kerää ja analysoi huomattavan määrän teleyritysten talouteen ja toimintaan sekä alan markkinakehitykseen ja sen seuraamiseen liittyvää tietoa. Teletoinnin yleinen ohjaus ja kehittäminen edellyttävät, että liikenne- ja viestintäministeriöllä on käytettävissään sen alaisen viraston keräämä ja analysoima tieto. Vastavasti liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Viestintävirastolla on oikeus luovuttaa tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa salassa pidettävä asiakirja Kilpailu- ja kuluttajavirastolle, jos se on viraston tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä. Säännöksellä on pantu täytäntöön puitedirektiivin 3 artiklan 5 kohta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, *julkisuuslaki*) 29 § käsittelee salassa pidettävien tietojen antamista toiselle viranomaiselle. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan viranomaisella voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaan säädetty. Pykälän 1 momentti on tarkoitettu tällaiseksi säännökseksi. Luovutusoikeus realisoituu vasta silloin, jos kyse on tiedosta tai asiakirjasta, joka on vastaanottavan viranomaisen tehtävien hoitamisen kannalta välttämätön, ei ainoastaan tarpeellinen.

Ehdotetun momentin mukainen oikeus tietojen luovuttamiseen ei ole laajempi kuin laissa tiedot vastaanottavalle viranomaiselle annettu oikeus liike- ja ammattisalaisuuksien estämättä saada vastaavat tiedot valvonnan kohteelta. Tietojen luovutus ei voi siten olla laajempi kuin tässä laissa vastaanottavalle viranomaiselle annettu oikeus tietojen saantiin. Viestintävirasto tai tietosuojavaltuutettu eivät voi ehdotetun momentin nojalla luovuttaa tietoja luottamuksellisista viesteistä, välitystiedoista, sijaintitiedoista tai luottamuksellisista radiolähetyksistä.

Ehdotettu 2 momentti antaa liikenne- ja viestintäministeriölle ja Viestintävirastolle viestintämarkkinalain 115 §:ä (HE 112/2002 vp.) vastaavan oikeuden luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä. Julkisuuslain 30 §:n mukaan salassa pidettävän tiedon antaminen ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle on mahdollista vain pykälässä mainituissa erityistapauksissa, jollei asiasta säädetä erikseen.

Säännöksellä on pantu täytäntöön puitedirektiivin 5 artiklan 2 kohta, yleispalveludirektiivin 17 artiklan 3 kohta sekä radiotaajuuspäätöksen 7 artikla. Yhtenäisten markkinoiden ja toimivien valvontamekanismien luominen edellyttää mahdollisimman laajaa tietojen vaihtoa eri valtioiden telealan ja televisio- ja radioalan valvontaviranomaisten sekä komission välillä.

Ehdotettu 3 momentti rajaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 a §:ä (HE 125/2003 vp. ja HE 48/2008 vp.) vastaavalla tavalla erityisten tiedonsaantioikeuksien nojalla saadut luottamukselliseen viestintään liittyvät tiedot Viestintäviraston luovutusosoikeuksien ulkopuolelle. Ehdotetun pykälän nojalla ei siten voida luovuttaa toiselle viranomaiselle tai komissiolle tietoja luottamuksellisista viesteistä, välitystiedoista tai sijaintitiedoista.

Ehdotettu 4 momentti vastaa sisällöltään viestintämarkkinalain 114 §:ää (HE 112/2002 vp.). Säännöksellä on pantu täytäntöön puitdirektiivin 5 artiklan 3 kohta.

311 §. Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen. Ehdotettuun 1 momenttiin on yhdistetty sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 §:n 1 momentti (HE 125/2003 vp. ja HE 48/2008 vp.) ja radiolain 38 § (HE 80/2001 vp.). Ehdotetussa 1 momentissa säädetään, että Viestintäviraston ja tietosuojavaltuutetun tämän lain nojalla saamat tiedot viesteistä, välitystiedoista, paikkatiedoista sekä luottamuksellisen radiolähteyksen sisällöstä, tunnistamistiedoista ja olemassaolosta on pidettävä salassa. Ehdotetun momentin mukaisesti salassapitovelvollisuus on pääsääntö, josta voidaan poiketa ainoastaan laissa nimenomaisesti säädettyissä tilanteissa.

Ehdotettu 2 momentti vastaa asiallisesti pääosiltaan sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 a §:n 2 ja 3 (HE 125/2003 vp. ja HE 48/2008 vp.) momentteja. Ehdotettu momenttiin sisältyy kuitenkin eräitä Viestintäviraston tiedon luovutusosoikeuksia laajentavia muutoksia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Viestintävirastolla on 1 momentissa tarkoitetun salassapitosäännöksen tai muun tietojen luovuttamista koskevan rajoituksen estämättä oikeus luovuttaa tietoturvaloukkauksia koskevan tiedonkeruun ja selvittämisen yhteydessä saamiaan välitystietoja niille viestinnän välittäjille, lisäarvopalvelun tarjoajille, tilaajille ja käyttäjille, joita on käytetty hyväksi tietoturvaloukkauksessa, jotka ovat joutuneet tietoturvaloukkauksen kohteiksi tai jotka voivat todennäköisesti joutua sellaisen kohteeksi, jos Viestintäviraston arvion mukaan on syytä epäillä, että yksi tai useampi edellä 307 §:n 2

momentin 1-12 kohdissa mainittu tunnusmerkistö täyttyy.

Voimassa olevan sähköisen viestinnän tietosuojalain mukaan tietoja voi luovuttaa vain teleyrityksille, lisäarvopalvelun tarjoajille ja yhteisötilaajille, mutta myös ehdotetussa 2 momentissa mainittujen viestinnän välittäjien, käyttäjien ja tilaajien kannalta on painavia perusteita sille, että nekin voivat saada riksiksi epäiltyjen tietoturvaloukkausten ollessa käsillä sellaisia Viestintäviraston keräämiä tietoja, jotka mahdollistavat niitä ryhtymään tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin rikostunnusmerkistön mukaisen tietoturvaloukkauksen esitutkintaan ja syyteharkintaan saattamiseksi sekä tietoturvaloukkauksen haitallisilta vaikutuksilta suojautumiseksi. Ehdotetun momentin soveltamisalaa laajennetaan kattamaan myös viestinnän välittäjät sekä tilaajat ja käyttäjät. Viestintäviraston oikeus luovuttaa tietoja luottamuksellisesta viestinnästä laajenee sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 §:ssä lueteltujen rikostunnusmerkistöjen mukaisista tilanteista myös sellaisiin tilanteisiin, joissa on syytä epäillä rikoslain 34 luvun 9 b §:ssä tai 38 luvun 7 a §:ssä tarkoitetun rikostunnusmerkistöjen täyttyvän. Tiedon luovuttamisoikeutta laajentavissa tunnusmerkistöissä on kyse tietoverkko-rikosvälineen hallussapitoa koskevasta rikoksesta sekä tietojärjestelmän häirintää koskevasta rikoksesta.

Lisäksi Viestintävirastolle säädettäisiin 2 momentin 2 kohdassa sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 a §:ää (HE 123/2003 vp.) vastaava oikeus luovuttaa ehdotetun pykälän 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä tietoturvaloukkauksia koskevan tiedonkeruun ja selvittämisen yhteydessä saamiaan välitystietoja muussa valtiossa toimivalle viranomaiselle tai muulle taholle, jonka tehtävänä on ennalta ehkäistä tai selvittää viestintäverkkoihin ja -palveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia.

Ehdotettu 3 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 34 a §:n 4 momenttia (HE 125/2003 vp. ja HE 48/2008 vp.). Ehdotettu 4 momentti vastaa asiallisesti radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 38 §:n 2 momenttia (HE 80/2001 vp.).

Ehdotetulla 5 momentilla säädettäisiin Viestintäviraston sekä liikenne- ja viestintäministeriön yhteistyöstä päätettäessä niistä muussa valtiossa toimivista viranomaisista tai muista tahoista, joille Viestintävirasto voi 2 momentin 2 kohdan nojalla luovuttaa 2 momentissa tarkoitettuja välitystietoja. Ehdotettu momentti on uusi.

Ministeriön ja viraston välinen yhteistyö järjestettäisiin käytännössä tarkoituksenmukaisella tavalla vapaamuotoisesti siten, että se ei kuluttaisi turhaan osapuolten henkilöstövaroja. Toisaalta menettely varmistaisi sen, että yhteiskunnallisesti ja poliittisesti merkittävät vaikutukset sekä sähköisen viestinnän palvelujen kehitykseen vaikuttavat tekijät tulevat otetuiksi huomioon päätettäessä niistä tahoista, jotka voivat olla tietojen luovutuksen kohteena. Se, milloin olisi kyse tapauksesta, jolla voi olla huomattavaa yhteiskunnallista merkittävyyttä tai vaikutuksia sähköisen viestinnän palvelujen yleiseen kehitykseen, jäisi viime kädessä yksittäistapauksissa ratkaistavaksi.

Ehdotetulla momentilla ei luotaisi Viestintävirastolle oikeutta luovuttaa yksittäistapauksissa liikenne- ja viestintäministeriölle tietoja viesteistä, välitystiedoista tai sijaintitiedoista taikka luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta. **312 §. Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeus.** Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sisällöltään radiolain 43 b §:ää (HE 76/2006 vp.). Pykälän mukaan puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada Viestintävirastolta taajuuksien käyttöä koskevia valmiussuunnittelun ja poikkeusoloihin varautumisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Ehdotettu sääntely mahdollistaa tietojen käyttämisen teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Tiedonsaantioikeus ei koska tietoja viesteistä, välitystiedoista, sijaintitiedoista tai luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta.

313 §. Häätälmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuoja lain 35 §:ää (HE 125/2003 vp. ja 158/2007 vp.). Pykälään on tehty teknisluonteisia muutoksia, jotka johtuvat lähinnä sähköisen viestinnän tietosuoja-

laissa tarkoitetun paikkatiedon käsitteen korvaamisesta ehdotetussa laissa termillä sijaintitieto. Muutoksilla ei ole pyritty muuttamaan hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeuden laajuutta. Pykälästä on poistettu viittaussäännös, jonka mukaan säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta säädetään viestintämarkkinalain 98 §:ssä. Viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien aiheuttamista kustannuksista säädetään ehdotetun lain 290 §:ssä.

314 §. Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaantioikeus. Ehdotettu pykälä vastaa pääosin sisällöltään sähköisen viestinnän tietosuoja lain 36 §:ää (HE 125/2003 vp. ja 158/2007 vp.). Pykälään on tehty teknisluonteisia muutoksia, jotka johtuvat lähinnä sähköisen viestinnän tietosuoja laissa tarkoitetun tunnistamistiedon käsitteen korvaamisesta ehdotetussa laissa termillä välitystieto. Muutoksilla ei ole pyritty muuttamaan viranomaisten tiedonsaantioikeuden laajuutta.

Pykälästä on poistettu viittaussäännös, jonka mukaan säädettyjen velvollisuuksien toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta säädetään viestintämarkkinalain 98 §:ssä. Viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien aiheuttamista kustannuksista säädetään ehdotetun lain 290 §:ssä.

315 §. Viranomaisten määräämät toimenpiteet ja tietopyynnöt. Ehdotetussa 1 momentissa säädettäisiin siitä, että teleyrityksen on toteuttava sellainen viranomaisen määräämä toimenpide korvauksetta, joka on tarpeellinen laissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten selvittämiseksi, paljastamiseksi tai estämiseksi taikka pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamisessa siten kuin siitä erikseen säädetään.

Poliisilain (872/2011, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2011, voimaan 1 päivänä tammikuuta 2014, HE 224/2010 vp.) 1 §:n mukaan poliisin tehtävänä on muun muassa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Ehdotetun pykälän tarkoituksena on varmistaa, että esimerkiksi poliisin lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot luovutetaan poliisille maksutta.

Henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa toimenpide olisi ehdotuksen mukaan toteutettava kiireellisenä. Momentin tarkoituksena on varmistaa, että teleyritys suorittaa henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa toimenpiteen viipymättä esimerkiksi yöaikaan. Teleyritys ei olisi oikeutettu korvaukseen toimenpiteen aiheuttamista työvoimakustannuksista, jotka voivat myös olla tavanomaista korkeammat siinä tapauksessa, että toimenpide tulee suoritettavaksi esimerkiksi pyhäpäivänä taikka yöaikaan. Teleyritys voi kuitenkin automatisoida järjestelmiään siten että viranomaisen lakiin perustuva toimenpide voidaan monissa tapauksissa toteuttaa ilman merkittävää henkilötyötä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan teleyrityksen on luovutettava viranomaiselle korvausta sellaiset hallussaan olevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia laissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten selvittämiseksi, paljastamiseksi tai estämiseksi taikka tai pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamisessa siten kuin siitä erikseen säädetään.

Henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa tiedot on luovutettava kiireellisenä. Ehdotetun muutoksen tarkoituksena on korostaa sitä, että tietyissä tilanteissa teleyritysten on toimittava viranomaisten avustamiseksi nopeasti.

Ehdotus on linjassa tämän lain 291 §:n kanssa, jossa säädetään teleyrityksen oikeudesta saada korvaus viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannuksista. Ehdotetun 291 §:n mukaan teleyritys ei saisi jatkossa korvausta järjestelmien käytöstä aiheutuvista kustannuksista. Muutos koskisi tämän momentin mukaisesti myös sellaisia toimenpiteitä, jotka on suoritettava kiireellisesti.

Ehdotetun pykälän 2 momentti vastaa viestintämarkkinalain 97 §:ää (HE 112/2002 vp.).

Ehdotetun pykälän 3 momentti vastaa pääosin viestintämarkkinalain 98 §:n 1 momenttia (HE 112/2002 vp.). Momenttiin on uutena lisätty selvennyksenä se, että teleyrityksen on toteutettava hätäliikenteen ohjausmuutokset maksutta. Teleyritysten on omalta osaltaan huolehdittava siitä, että kaikki saavat puhelimitse ja tekstiviestillä yhteyden yleiseen hä-

tänumeroon. Asiasta säädetään tämän lain 269 §:ssä.

Hätäpuhelun ohjauksella tarkoitetaan tietyltä maantieteelliseltä alueelta hätänumeroon suuntautuvan puhelinliikenteen ohjaamista tälle alueelle määrättyyn hätäkeskukseen. Ohjausmuutokset edellyttävät teleyrityksiltä työsuoritusta. Ohjausmuutosten toteuttamisen voidaan katsoa täyttävän tämän lain 269 §:n mukaista velvoitetta, minkä vuoksi on tarkoituksenmukaista, että ohjausmuutoksista ei saisi korvausta.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden ja tietopyyntöjen toteuttamisen tavoista ja määräajoista. Momentin tarkoituksena on varmistaa se, että Viestintävirasto voi antaa tekniset yksityiskohdat siitä, kuinka ehdotetun 1 ja 2 momentin mukaiset tietopyynnöt ja toimenpiteet tulee toteuttaa, jotta ne olisivat yhdenmukaiset ja sujuisivat mahdollisimman jouhevasti.

Sääntely on sopusoinnussa valtuutusdirektiivin 6 artiklan 1 kohdan ja direktiivin liitteen A osassa mainitun 12 kohdan kanssa ja yleispalveludirektiivin 26 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa.

4 luku Tarkastukset

316 §. *Viestintäviraston tarkastusoikeus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Viestintäviraston oikeudesta tehdä tarkastus teleyrityksessä. Pykälän 1 momentin mukaan teleyrityksessä voidaan tehdä tekninen turvallisuus- tai toimivuustarkastus taikka taloudellinen tarkastus. Momentti vastaa pääosin asialliselta sisällöltään viestintämarkkinalain 124 §:ää, jossa Viestintävirastolle on säädetty oikeus sekä teknisen että taloudellisen tarkastuksen suorittamiseen teleyrityksessä. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 b §:n säännös Viestintäviraston tarkastusoikeudesta on rajannut oikeuden viestinnän tietoturvaan liittyvien säännösten valvomisen noudattamiseen. Tarkastusten tekemisen edellytysten yhdenmukaistamiseksi ehdotetun momentin mukaan Viestintäviraston tarkastusoikeus kattaisi laajemmin kaikkien säädettyjen velvoitteiden noudattamisen valvonnan. Taloudellisen tarkastuksen osalta voimassa olevan viestintämarkkinalain 124 §:n 2 mo-

mentin erityisiä edellytyksiä ei voida enää pitää tarkoituksenmukaisina, vaan taloudelliset tarkastukset olisivat osa viranomaisen tavantomaista valvontatehtävää. Näin voidaan tehostaa säädettyjen velvoitteiden noudattamisen valvontaa.

Tekninen turvallisuus- tai toimivuustarkastus voi kohdistua tässä laissa ja sen nojalla annetuissa määräyksissä ja päätöksissä asetettujen teknisen laadun ja turvallisuuden vaatimusten toteuttamiseen. Vaatimukset voivat liittyä viestintäverkkojen ja –palvelujen kokonaisvaltaiseen tietoturvallisuuden, häiriöttömyyden, toimivuuden ja luotettavuuden sekä yhteenliitettyjen verkkojen ja palvelujen yhteentoimivuuden suunnitteluun, ylläpitoon, varmistamiseen ja dokumentointiin. Tällaisista velvoitteista säädetään muun muassa IX osan viestintäverkkojen ja –palvelujen laatua koskevassa 2 luvussa ja jatkuvuuden turvaamista ja varautumista koskevassa X osassa. Oikeus tarkastuksen tekemiseen koskee siten myös valmiussuunnittelua ja varautumista.

Toimivuuteen ja turvallisuuteen liittyviä velvoitteita voidaan asettaa teleyritykselle myös päätöksellä. Esimerkkinä tällaisista päätöksistä ovat matkaviestinverkon tai maanpäällisen televisioverkon verkkotoimiluvat. Pykälässä tarkoitettu tarkastus voi olla joko niin sanottu yleistarkastus tai kyseessä voi olla yksittäisen valitusasian selvittämiseksi tehtävä tarkastus.

Pykälän 2 momentin mukaan teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastus voi kohdistua myös tässä laissa tarkoitettuun viranomaisverkkoon. Tarkastusoikeutta ei ole tarpeen ulottaa jatkossa enää viestintämarkkinalain 124 §:n 1 momentissa säädettyllä tavalla erillisverkkoihin. Erillisverkoilla tarkoitetaan viestintäverkkoa, jota ei ole liitetty yleiseen viestintäverkkoon. Käytännössä erillisverkkoihin kohdistuva tarve tarkastukseen liittyisi lähinnä tilanteisiin, joissa verkko aiheuttaa radiohäiriöitä yleiselle viestintäverkolle tai viranomaisverkolle. Näihin voidaan kuitenkin riittävästi puuttua radiohäiriöiden selvittämistä koskevien säännösten perusteella eikä erillisverkkojen tarkastuksesta ole tarpeen säätää tässä yhteydessä.

Ehdotetun 3 momentin mukaan Viestintävirastolla olisi oikeus teettää tekninen turval-

lisuus- ja toimivuustarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Viestintävirastolla on tällä hetkellä oikeus sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 b §:n 2 momentin perusteella oikeus teettää kyseisessä laissa säädetty turvallisuustarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Sääntelyn yhtenäistämiseksi ehdotetaan, että oikeus käyttää riippumatonta asiantuntijaa ulotetaan koskemaan kaikkia tämän lain teknisiä tarkastuksia. Taloudellisten tarkastusten osalta tarkastusoikeus rajattaisiin edelleen vain Viestintävirastoon.

Pykälän 4 momentti vastaa pääsääntöisesti sisällöltään viestintämarkkinalain 124 §:n 3 momenttia ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 b §:n 3 momenttia. Muutoksena voimassa olevaan sääntelyyn momenttiin ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi nimenomainen säännös siitä, että tarkastuksen suorittajalla on oikeus saada valvontatehtävän kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään.

Pykälän 5 momentti vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 § b:n 4 momenttia. Sisällöltään vastaava säännös on myös viestintämarkkinalain 124 §:n 4 momentissa. Koska ensiksi mainitun säännöksen sanamuoto vastaa voimassa olevaa kotirauhan rikkomista koskevaa sääntelyä, ehdotettu momentti vastaa sanamuodoltaan sitä.

Viestintämarkkinalain 124 §:ssä ei ole erillistä mainintaa siitä, miten tarkastuksen kustannukset katetaan. Sähköisen viestinnän tietosuojalain 21 b §:n 5 momentissa on säännös, jonka mukaan turvallisuustarkastuksen kustannukset katetaan tietoturvamaksulla. Koska teleyrityksiltä perittävä tietoyhteiskuntamaksu vastaisi niitä kokonaiskustannuksia, jotka aiheutuvat Viestintävirastolle laissa säädettyjen teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta, ei tarkastusten kustannusten kattamisesta ole tarpeen säätää erikseen. Myös Viestintäviraston lukuun toimivan riippumattoman asiantuntijan suorittama tarkastus katetaan tietoyhteiskuntamaksulla (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., puitedirektiivin 13 b artiklan 2 b kohta.).

317 §. Telelaitteeseen liittyvä tarkastus. Ehdotettu pykälä vastaa sisällöllisesti radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 31 §:ää, jossa säädetään radiolähtettiin, radio-

tai telepäätelaitteeseen tai laissa erikseen säädettyihin sähkölaitteisiin liittyvistä tarkastuksista. Erotuksena tämän lain 316 §:ssä säädettyyn yleiseen tarkastusoikeuteen ehdotetun pykälän otsikossa todettaisiin pykälän tarkastusoikeuden soveltuvan nimenomaan telelaitteisiin, joita voivat olla tämän lain määritelmien mukaan radiolaitteita, telepäätelaitteita ja viestintäverkkolaitteita. Pykälän 1 momentin 5 kohta vastaa eräiden suojauksenpurkujärjestelmien kiellosta annetun lain 4 §:ää. Lisäksi 2 momenttiin on lisätty viittaukset suojauksenpurkujärjestelmiä koskeviin rangaistussäännöksiin (HE 146/2000 vp., HE 80/2001 vp., HE 112/2002 vp., HE 75/2004 vp., HE 179/2006 vp., ehdollisen pääsyn direktiivi 5 artikla).

318 §. Laitteen tutkittavaksi ottaminen. Ehdotettu pykälä vastaan sisällöllisesti radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 32 §:ää. Lisäksi pykälä vastaa eräiden suojauksen purkujärjestelmien kiellosta annetun lain 5 §:ää (HE 146/2000 vp., HE 80/2001 vp., HE 112/2002vp., HE 75/2004 vp., ehdollisen pääsyn direktiivi 5 artikla).

319 §. Radiotaajuuksien käytön häiriöttömyyden ja tehokkuuden turvaaminen. Ehdotettu säännös Viestintäviraston oikeudesta tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi vastaa radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 30 §:ssä säädettyä oikeutta. Voimassa olevassa 30 §:ssä on lisäksi säädetty luotamuksellisen radiolähetyksen tunnistamistietojen käytöstä. Vastaavat säännökset ehdotetaan otettavaksi tämän osan 3 lukuun, jossa säädetään tietojen käsittelystä (HE 80/2001 vp., HE 179/2006 vp.).

320 §. Radiohäiriöiden estäminen. Ehdotetun pykälän säännös toimenpiteistä, joihin Viestintäviestintävirastolla on oikeus ryhtyä radiohäiriöiden estämiseksi, vastaa pääosin sisällöltään radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 34 §:ää. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi tutkittavaksi ottamisoikeutta laajentava lisäys, jonka mukaan Viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavakseen laite, jos se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Lisäys on tarpeen, koska radiolaitte voi aiheuttaa haitallisen häiriön, vaikka se

olisi rakenteeltaan lain mukainen. Erityisesti tällainen tilanne voi aiheutua, jos kyseessä on radiolaitte, joka täyttää sille lain nojalla asetetut vaatimukset ja sitä saa pitää kaupan. Sitä ei kuitenkaan saa käyttää eikä sen käyttöön myönnetä radiolupaa, koska sen käyttö ei ole voimassa olevien taajuuksien käyttöä koskevien määräysten mukaista. Tällaisen häiriötilanteen selvittämiseksi olisi perusteltua, että haitallisen häiriön aiheuttanut radiolaitte voitaisiin tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi. (HE 80/2001 vp., HE 75/2004 vp.).

5 luku Valvontapäätökset ja pakkokeinot

Tietoyhteiskuntakaaren XII osan 5 luvun pykälää esitetään tarkennettavaksi koskemaan lain säännösten viranomaisten antamien määräysten lisäksi myös viranomaisten antamia päätöksiä. Yrityksille asetettavia veloitteita sisältyy myös esimerkiksi huomattavaan markkinavoimaan tai yleispalveluvelvoitteisiin liittyviin ennakkosääntelypäätöksiin tai toimilupapäätöksiin.

321 §. Valvontapäätös. Pykälään on yhdistetty viestintämarkkinalain 121 §:n (HE 112/2002 vp.) sähköisen viestinnän tietosuojaalain 41 §:n (HE 125/2003 vp.), televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp.), tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 27 §:n (HE 194/2001 vp.) ja radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 36 §:n (HE 80/2001 vp.) valvontapäätöstä koskeva sääntely.

Samalla viranomaisen antama huomautus esitetään laajennettavaksi koskemaan kaikkia tietoyhteiskuntakaaren valvontatilanteita. Huomautus on aiemmin sisältynyt televisio- ja radiotoiminnasta annettuun lakiin ja radiotaajuuksista ja telelaitteista annettuun lakiin. Huomautus voisi olla vaihtoehto korjausvelvoitteelle. Huomautusta ja veloitetta voitaisiin käyttää myös yhdessä tai toisiaan täydentävästi. Huomautuksen antaminen ei ole välttämätöntä ennen valituskelpoisen päätöksen antamista.

Valvontapäätös ja huomautus koskee laajasti tietoyhteiskuntakaareissa mainittuja tilanteita. Viestintävirasto voi antaa valvontapäätöksen esimerkiksi teleyritykselle, muulle sähköisen viestinnän välittäjälle tai muulle

radiotaajuuksien käyttäjälle kuin teleyritykselle, yhteisötilaajalle, taloyhtiölle tai muulle kiinteistön sisäisen viestintäverkon haltijalle sekä sisäverkon tele- tai antenniurakoitsijalle, viranomaisverkon haltijalle, radio- ja telepäätelaitteiden sekä viestintäverkkolaitteiden valmistajalle, maahantuojalle ja myyjälle sekä arviointilaitokselle verkkotunnuspalveluntarjoajalle, televisio- tai radiotoiminnan harjoittajalle, tilausohjelmopalvelun tarjoajalle tai tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalle. Tietosuojavaltuutettu puolestaan voi antaa valvontapäätöksen esimerkiksi suoramarkkinoinnin harjoittajalle ja yhteystietopalvelun tarjoajalle.

Viestintämarkkinalakiin sisältynyt yhden kuukauden määräaika esitetään korvattavaksi kohtuullisella määräajalla. Kohtuullisen määräjän vaatimus seuraa jo hallintolaista ja yleisistä hyvän hallinnon periaatteista.

Pykälää esitetään selkeytettäväksi ja yhdenmukaistettavaksi poistamalla sääntelyyn sisältynyt maininta kehotuksesta, sillä viestintämarkkinalaissa ollut maininta kehotuksesta on aiheuttanut muutoksenhaussa hallintotuomioistuimissa epäselvyyttä siitä missä käsittelyn vaiheessa annetaan valituskelpoinen päätös.

Kuluttaja-asiamiehelle esitetään lisättäväksi oikeus saattaa käsiteltävänä oleva asia esitutkinnan kohteeksi. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi 328 pykälän numeron tai palvelun sulkemista koskevista tilanteista.

Säännöksellä pannaan täytäntöön valtuutsdirektiivin 10 artiklan 2 ja 3 kohdat.

322 §. Väliaikainen päätös. Pykälässä on yhdistetty viestintämarkkinalain 121 §:n 3 momentin (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp.) ja radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 36 §:n 3 momentin (HE 80/2001 vp., HE 238/2010 vp.) väliaikaista päätöstä koskeva sääntely (valtuutsdirektiivin 10 artiklan 2 ja 6 kohdat). Pykälän sääntelyä esitetään laajennettavaksi koskemaan myös niitä asioita, joista säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa, sähköisen viestinnän tietosuojalaissa ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetussa laissa. Näistä sähköisen viestinnän tietosuojalakiin kuuluneet tietoturva- ja tietosuoja-asiat ovat samanluonteisia kuin viestintämarkkinalain

teknistä luotettavuutta ja käyttäjien oikeuksia koskevat velvoitteet.

Vakava taloudellinen tai toiminnallinen haitta voi liittyä markkinoiden toimivuuteen, tekniseen häiriöttömyyteen ja luotettavuuteen tai käyttäjien yleisiin etuihin, joita lain säännöksillä suojataan. Yleisen järjestyksen, turvallisuuden ja kansanterveyden käsitteitä käytetään pykälässä samassa tarkoituksessa kuin poikkeusoloja, pelastustointa taikka poliisitoimintaa koskevassa lainsäädännössä.

323 §. Uhkasakko, keskeyttämisuhka ja teettämisuhka. Pykälässä on yhdistetty viestintämarkkinalain 121 §:n (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp.), sähköisen viestinnän tietosuojalain 41 §:n (HE 125/2003 vp.), televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36 §:n (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp.), radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 36 §:n (HE 80/2001 vp., HE 238/2010 vp.) ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisesta annetun lain 27 §:n (HE 194/2001 vp.) sääntely. Keskeyttämisuhka ja teettämisuhka esitetään laajennettavaksi koskemaan niitä asioita, joista on säädetty televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa.

324 §. Teleyrityksen seuraamusmaksu. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 122 §:ää (HE 112/2002 vp.).

325 §. Televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu. Pykälä vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36a §:ää (HE 112/2002 vp.). Momentin 2 viittauksella 2 momentin viittauksella tarkoitetaan niitä tavoitteita, joista on säädetty televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 3 ja 4 luvuissa.

326 §. Seuraamusmaksun täytäntöönpano. Pykälässä on yhdistetty viestintämarkkinalain 122 §:n ja televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 36a §:n seuraamusmaksun täytäntöönpanoa koskeva sääntely (HE 112/2002 vp.).

327 §. Kohtuuttoman sopimusehdon kielttäminen viestintäpalvelun tarjonnassa. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 121 a §:ää (HE 231/2005 vp.). Pykälää esitetään muutettavaksi koskemaan viestintämarkkinalain 121 a §:ssä säädetyn käyttäjän sijasta kuluttajaa.

Lisäksi pykälää esitetään selkeytettäväksi. Nykyinen sanamuoto vastaa kuluttajansuoja-

lain kuluttaja-asiamiehen kieltopäätöksen täytäntöönpanoa koskevaa sääntelyä. Kuluttaja-asiamiehen kieltopäätöksestä poiketen Viestintäviraston kieltopäätös ei edellytä markkinaoikeuden vahvistusta. Viestintäviraston kieltopäätöksestä on mahdollista tehdä valitus.

328 §. Numeron tai palvelun sulkeminen. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 121 b §:ää (HE 238/2010 vp., yleisvalvurektiivin 28 artiklan 2 kohta).

329 §. Televisiotoiminnan keskeyttäminen. Pykälä vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 37 §:ää (HE 34/1998 vp., HE 112/2002 vp.).

330 §. Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen. Pykälä vastaa asiallisesti televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 38 §:ää (HE 34/1998 vp., HE 87/2009 vp., televisiodirektiivin 2 a artiklan 1 ja 2 kohdat). Televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 38 §:ssä on viitattu lain 19 §:ään, johon sisältyneet lapsen kehitykselle haitallisia ohjelmia koskevat velvoitteet on siirretty kuvaohjelmalakiin (710/2011). Kuvaohjelmalakiin sisältyvien velvoitteiden täytäntöönpanoa valvoo Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus.

331 §. Teletoinnin kieltäminen. Pykälä vastaa asiallisesti viestintämarkkinalain 123 §:ää (HE 112/2002 vp., HE 238/2010 vp., valtuutusdirektiivin 10 artiklan 2 kohta). Viestintämarkkinalain 123 §:ään sisältynyt kehotusta koskeva maininta esitetään poistettavaksi sen sisältyessä valvontapäätöstä koskevaan 321 §:ään. Kieltopäätöstä annettaessa viranomaisen kuulee asianosaista hallintolaissa säädetyllä tavalla.

Verkkotoimiluvan peruuttamisesta säädetään tietoyhteiskuntakaaren 18 §:ssä.

331 a §. Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilön tarkastus. Ehdotettu pykälä vastaa asiallisesti radiolain 35 §:n 2 momenttia (HE 80/2001 vp. ja 222/2010 vp.).

6 luku Muutoksenhaku

332 §. Oikaisuvaatimus. Pykälä vastaa radiolain 42 §:n 2 momenttia. Arviointilaitoksen radiolaitteen laadunvarmistusjärjestelmää koskevaan IX osan 3 luvun 243 §:ssä tarkoitettuun päätökseen sekä 253 §:ssä tarkoitettuun

pätevyytustutkimuksen hylkäämistä koskevaan päätökseen voisi hakea oikaisua Viestintävirastolta. Oikaisuvaatimus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saisi hakea muutosta siten kuin tämän luvun 328 §:ssä säädetään (HE 75/2004, puitedirektiivi 4 artikla).

333 §. Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen. Ehdotetussa pykälässä on yhdistetty viestintämarkkinalain 127 §:n (HE 112/2002), sähköisen viestinnän tietosuojalain 43 §:n (HE 125/2003), televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 40 §:n (HE 34/1998, HE 112/2002 ja HE 13/2010) sekä radiolain 40 §:n (HE 80/2001) muutoksenhakua hallinto-oikeuteen koskevat säännökset. Ehdotetun 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun ja kuluttaja-asiamiehen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asioista, joissa muutosta haetaan suoraan korkeimmalta hallinto-oikeudelta, säädetään 335 §:ssä.

Ehdotetun 2 momentin mukaan päätöksen tehnyt viranomaislainen voi määrätä päätöksessään, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomaislainen toisin määrää. Ehdotettu säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 40 §:n 1 momenttia, radiolain 40 §:ää ja sähköisen viestinnän tietosuojalain 43 §:ää. Ehdotettu säännös merkitsee muutosta viestintämarkkinalain 127 §:ään, jonka mukaan viestintämarkkinalain nojalla annettua liikenne- ja viestintäministeriön päätöstä sekä Viestintäviraston päätöstä on ilman erillismääräystäkin noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaislainen määrää toisin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan 203 §:ssä tarkoitettua Viestintäviraston päätöstä noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaislainen toisin määrää. Säännös koskee vain televisiotoiminnassa yksinoikeuksien käyttöön liittyviä Viestintäviraston päätöksiä. Päätöksen välittömän täytäntöönpanon tulee olla mahdollista, koska muuten päätöksen tarkoitus saattaa jäädä toteutumatta. Järjestelmän tarkoituksena on turvata yhteiskunnallisesti merkittävien ta-

pahtumien näkyvyys laajalle yleisölle. Asian käsittely muutoksenhakutuomioistuimessa veisi todennäköisesti aikaa niin, että tapahtuma ehdittäisiin televisioida ennen kuin päätös voitaisiin panna täytäntöön. Valitusviranomaisena voi kuitenkin harkintansa mukaan määrätä, että päätöstä ei voida panna täytäntöön ennen kuin valitus on käsitelty. Ehdotettu säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 40 §:n 3 momenttia.

Ehdotetun 4 momentin mukaan Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta myös hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muuttanut sitä. Säännös vastaa radiolain 40 §:ää sekä pääosin viestintämarkkinalain 127 §:n 2 momenttia, sillä säännöksestä on poistettu viittaus liikenne- ja viestintäministeriön päätökseen tarpeettomana. Säännös liittyy hallintolainkäyttölain 6 §:ään, jonka mukaan viranomaisella on valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Viestintävirastolle on nyt ehdotettavalla säännöksellä kuten jo voimassa olevilla radiolain 40 §:n ja viestintämarkkinalain 127 §:n 2 momentin säännöksillä haluttu antaa valitusoikeus kaikissa tilanteissa.

Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön puitedirektiivin 4 artiklan 1 kohta.

334 §. Muutoksenhaku markkinaoikeuteen. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin siitä, miten Viestintäviraston tai kuluttaja-asiamiehen antamasta hallintopäätöksestä haettaisiin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Pykälä vastaisi asiallisesti verkkotunnuslain 18 §:ää (HE 125/2004 vp., HE 124/2012 vp.), viestintämarkkinalain 121 a §:ssä säädettyä muutoksenhakua (HE 231/2005 vp., HE 124/2012 vp.) ja 121 b §:ssä säädettyä muutoksenhakua (HE 238/2010 vp., HE 124/2012 vp.). Pykälään tuotaisiin kaikki ne tämän lain nojalla tehtävät hallintopäätökset, joihin haettaisiin muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Ehdotettua valitustietä edellä mainittujen päätösten osalta pidetään edelleen tarkoituksenmukaisena päätösten luonteen vuoksi.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa eriteltäisiin ne tämän lain kohdat, joihin sovellettaisiin

siin valitusoikeutta markkinaoikeuteen. Viestintäviraston osan VII 1 luvun verkkotunnuksia käsitteleviin hallintopäätöksiin haettaisiin muutosta markkinaoikeudesta. Oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain esitöiden mukaan (HE 124/2012 vp.) verkkotunnusasioiden keskittäminen markkinaoikeuden piiriin on ollut perusteltua ottaen huomioon verkkotunnusasioiden läheiset kytkennät etenkin tavaramerkki- ja toimimioikeuteen. Muutosta ax-maakuntatunnuksia koskeviin Ahvenanmaan maakunnan hallituksen päätöksiin haettaisiin edelleen valittamalla sen mukaan kuin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 25 §:ssä ja verkkotunnushallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetussa tasavallan presidentin asetuksessa (188/2006) säädetään.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa viitattaisiin myös Viestintäviraston tämän lain 327 §:n nojalla tekemään päätökseen kohtuuttoman sopimusehdon kieltämisestä ja kuluttaja-asiamiehen 328 §:n nojalla tekemään päätökseen numeron tai palvelun sulkemisesta. Tämän lain 327 §:n 2 momentin nojalla teyryitys voisi hakea muutosta kieltopäätökseen valittamalla markkinaoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta. Kuluttaja-asiamiehen 328 §:n 4 momentin nojalla teyryitys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa siitä tiedon saatuaan.

Ehdotetun pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin viittaussäännös siitä, että 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädettäisiin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Ehdotetun pykälän 3 momentissa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että Viestintävirastolla olisi oikeus valittaa markkinaoikeuden tekemästä päätöksestä.

335 §. Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Ehdotetussa pykälässä koottaisiin yhteen televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 40 §:n (HE 34/1998), viestintämarkkinalain 127 §:n (HE 112/2002) sekä eräiden radiotaajuuksien huu-

tokaupoista annetun lain 21 §:n (HE 37/2009) säännökset muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Ehdotetun 1 momentin mukaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamalla voi hakea muutosta päätöksiin, jotka on lueteltu pykälän 1 momentissa. Ensimmäisen luetelmakohdan mukaan valtioneuvoston tämän lain nojalla tekemiin päätöksiin haetaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Toisen luetelmakohdan mukaan päätöksistä, jotka Viestintävirasto on tehnyt III osan 1 luvun 51 – 54 §:n nojalla tai jotka koskevat tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa, haetaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Kyseessä ovat huomattavaa markkinavoimaa, teleyrityksille asetettavia velvollisuuksia sekä niiden noudattamista koskevat päätökset. Kolmannen luetelmakohdan mukaan päätöksistä, jotka Viestintävirasto on tehnyt III osan 84 §:n nojalla tai jotka koskevat tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa, haetaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Kyseessä ovat teleyrityksen yleispalvelua koskevat päätökset. Neljännen luetelmakohdan mukaan Viestintäviraston EU:n verkkovierailuasetuksen valvontaa koskeviin 305 §:n nojalla tehtyihin päätöksiin haetaan muutosta korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Viidennen luetelmakohdan mukaan markkinaoikeuden tämän lain nojalla tekemiin päätöksiin voi hakea muutosta valittamalla lukuun ottamatta 327 ja 328 §:ssä tarkoitettua päätöstä, johon haetaan muutosta siten kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013) säädetään.

Ehdotetun 2 momentin mukaan edellä 1 momentin 1- 4 kohdissa tarkoitettua valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Ehdotetun 2 momentin mukaan siis valtioneuvoston päätöksiä olisi aina valituksesta huolimatta noudatettava, ellei valitusviranomaisen eli korkein hallinto-oikeus toisin määrää. Ehdotettu säännös merkitsisi muutosta televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 40 §:ään, jonka mukaan valtioneuvosto voi kyseisen lain nojalla antamassaan päätöksessä määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava.

Pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa valitus olisi käsiteltävä kiireellisenä.

Säännöksellä pannaan osaltaan täytäntöön puitedirektiivin 4 artiklan 1 kohta sekä verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 17 artiklan 1 kohta.

1.13 XI OSA Muut säännökset

1 luku Rangaistussäännökset

336 §. *Luvaton televisio- ja radiotoiminta.* Ehdotettu säännös vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 37 §:ää (HE 87/2009 vp.).

Pykälä vastaa televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain 38 §:ää (HE 87/2009 vp., AV-direktiivi 3 artikla).

337 §. *Rangaistus suojauksen purkujärjestelmärikkomuksesta.* Ehdotettu säännös vastaa eräiden suojauksenpurkujärjestelmien kiellosta annetun lain 6 §:ää (HE 146/2001 vp., ehdollisen pääsyn direktiivi 5 artikla).

338 §. *Rangaistus radiotaajuus- ja telelaiterikkomuksesta.* Ehdotettu säännös vastaa radiotaajuuksista ja telelaitteista annetun lain 39 §:ää (HE 80/2001 vp., HE 179/2006 vp.).

339 §. *Rangaistus sähköisen viestinnän tietosuojarikkomuksesta.* Ehdotettu säännös vastaa sähköisen viestinnän tietosuojalain 42 §:ää (HE 125/2003 vp., HE 48/2008 vp., HE 238/2010 vp.).

2 luku Voimaantulo

340 §. Voimaantulo.

341 §. Siirtymäsäännökset.

342 §. Eräiden aikaisempien säännösten soveltaminen.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

3.1 Omaisuuden suoja

Perustuslain omaisuudensuojan kannalta merkityksellisiä ovat ehdotuksen III osan säännökset, jotka koskevat käyttöoikeuden luovutusta (52 – 56 §), verkkojen yhteenliittämistä (60 – 61 §) sekä käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua (70 ja 71 §). Lisäksi merkityksellinen on ehdotetun 274 §:n säännös kriittisen viestintäjärjestelmän sijainnista.

Käyttöoikeuden luovuttamista ja verkkojen yhteenliittämistä koskevat säännökset on valmisteltu ottaen huomioon sähköistä viestintää koskevat EU:n direktiivit, erityisesti käyttöoikeusdirektiivin 12 artikla. Säännökset vastaavat asiallisesti pääosin voimassa olevia viestintämarkkinalain säännöksiä. Ehdotettu 55 §, kuten voimassa oleva viestintämarkkinalain 36 a §, on pyritty muotoilemaan mahdollisimman tekniikkaneutraalisti, koska komissio on Suomelle osoittamissaan virallisissa huomautuksissa toistuvasti todennut, että käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklan luettelo on esimerkinomainen. Tyhjentävällä luettelolla ei pystyttäisi kattavasti ottamaan huomioon sähköisen viestinnän erityispiirteitä ja tekniikan jatkuvaa kehitystä. Komissio määrittelee säännöllisin väliajoin suosituksessaan mahdolliset kansallisen sääntelyn alaiset sähköisen viestinnän tuote- ja palvelumarkkinat ja näin välillisesti myös mahdollisen sääntelyn alaiset tuotteet ja palvelut. Komission suostumuksella Viestintävirasto voi lisäksi säännellä myös muita sähköisen viestinnän merkityksellisiä tuote- tai palvelumarkkinoita.

Ehdotetun 70 §:n mukaan Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevia hinnoitteluvollisuuksia, jos kyseistä tuotetta tai palvelua koskeva markkina-analyysi osoittaa, että markkinoilla ei ole tehokasta kilpailua ja huomattavan markkinavoiman yrityksellä on sen vuoksi mahdollisuus pitää hintaa liian korkealla tasolla tai harjoittaa hintapainostusta (hintaruuvi) viestintäpalvelujen käyttäjille haitallisella tavalla. Nämä ehdotetut 70 §:ään sisällytetyt hinnoitteluvollisuuden asettamisen edellytykset ovat EU:n käyttöoikeusdirektiivin 13 artiklan mu-

kaiset. Viestintävirasto asettaisi 70 §:n nojalla hinnoitteluvollisuuksia vain käyttöoikeuden luovutusta tai yhteenliittämistä koskevien hintojen osalta eli kyseessä olisivat teleyritysten välisten tukku tuotteiden hinnoittelu koskevat velvollisuudet.

Ehdotetun 70 §:n tarkoituksena on monipuolistaa Viestintäviraston nykyisin käytössä olevia hinnoittelun valvontakeinoja. Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan teleyritykselle asetettavat velvollisuudet voisivat koskea säännellyn tuotteen tai palvelun hinnan määrittämistä ja hinnan asettamisessa käytettävää menetelmää. Viestintävirasto voisi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden noudattaa tietyn käyttöoikeuden luovutuksessa tai verkkojen yhteenliittämisessä 1) kustannussuuntautunutta 2) vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa tai 3) oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua. Viestintävirasto voisi hinnoitteluvollisuutta asettaessaan ottaa huomioon vastaavilla kilpailuilla markkinoilla vallitsevan hintatason.

Ehdotetun 70 §:n 3 momentin mukaan Viestintävirasto voisi asettaa säännellylle tuotteelle tai palvelulle myös enimmäishinnan enintään kolmen vuoden määräajaksi kerrallaan. Enimmäishinta perustuisi 2 momentissa säädettyihin hinnoitteluvollisuuksiin. Enimmäishinnan asettamisen tarpeellisuutta on käsitelty esityksen yleisperusteluissa. Viestintäviraston velvollisuudesta muuttaa asetettua hinnoitteluvollisuutta tai poistaa se kokonaan säädettäisiin 52 §:n 3 momentissa.

Ehdotetun 70 §:n 4 momentissa säädetään asetettavien hinnoitteluvollisuuksien edellytyksistä. Hinnoitteluvollisuuksien tulee muun muassa kaikissa tilanteissa sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle.

Ehdotetun 71 §:n mukaan Viestintävirasto voisi asettaa muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 70 §:ssä mainittuja hinnoitteluvollisuuksia, jos hinnoitteluvollisuuden asettaminen on välttämätöntä Viestintäviraston asettaman käyttöoikeus- tai yhteenliittämisvelvollisuuden turvaamiseksi. Muiden kuin huomattavan markkinavoiman omaavien yritysten osalta mahdolliset käyttöoikeuden luovutusvelvollisuudet on määri-

telty tyhjentävästi 54 ja 56 §:ssä. Niitä koskevien hinnoitteluvollisuuksien soveltamiskynnys on asetettu tarkoituksella korkealle ehdotetussa 71 §:ssä, erityisesti verrattuna voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Edellä kuvatut ehdotukset merkitsevät viranomaisen mahdollisuutta rajoittaa omistajan oikeutta määrätä omaisuutensa käytöstä sekä siitä perittävän vastikkeen suuruudesta kilpailun edistämiseksi. Sääntelyä on tarkasteltava perustuslain 15 §:n 1 momentissa turvatun omaisuuden suojan näkökulmasta. Sääntelytasoon ja tarkkuuteen kohdistuvien vaatimusten kannalta merkityksellinen on lisäksi perustuslain 18 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Merkittävä on myös perustuslakivaliokunnan käytännössä toistettu kanta perusoikeuksien käyttämisen kannalta keskeisten kysymysten sääntelemisestä lailla.

Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin arvioinut ehdotuksia, joissa muun ohella sähkö-, maakaasu- ja teleyritysten omistajille on asetettu omaisuuden käyttöön kohdistuvia velvollisuuksia tai rajoituksia kilpailuedellytysten luomiseksi tai turvaamiseksi. Valiokunta on näissä yhteyksissä lähtenyt vakiintuneesti siitä, että velvoitteet ja rajoitukset ovat kulloinkin kysymyksessä olevan omaisuuden erityisluonne huomioon ottaen perustuslain mukaisia, jos ne perustuvat lain täsmällisiin säännöksiin ja ovat omistajan kannalta kohtuullisia (PeVL 1/1996 vp. (teletointalain muuttaminen), PeVL 47/1996 vp. (telemarkkinalaki), PeVL 34/2000 ja PeVL 5/2001 vp. (telemarkkinalain muuttaminen), PeVL 36/2004 (sähkömarkkinalain muuttaminen), PeVL 8/2002 vp. (viestintämarkkinoita koskevan lainsäädännön muuttaminen) sekä PeVL 61/2002 vp., PeVL 32/2004 vp. ja PeVL 45/2005 vp. (viestintämarkkinalaki). Valiokunta on lausuntokäytännössään todennut muun muassa, että kysymyksessä on erityinen, pelkästään määrätynlaiseen toimintaan käytettävä omaisuus ja siihen kohdistuvat velvoitteet (PeVL 34/2000 vp.).

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt lausunnossaan (PeVL 10/2007 vp.) voimassa olevan viestintämarkkinalain 36 a §:n avoimesti määriteltyä käyttöoikeuden luovutus-

velvollisuutta. Valiokunta on todennut, että sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta arvioitaessa on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella ja kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat. Tällaisten yritysten tulee perustuslakivaliokunnan mukaan varautua muun muassa EU:n taholta kansalliseen sääntelyjärjestelmään kohdistuviin muutosvaatimuksiin.

Luovutusvelvollisuuden kriteerit on ehdotetussa 55 §:ssä säännelty riittävän tarkasti ja mahdollisimman teknologianeutraalisti. Säännöksessä muu kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeuden luovutus on kytketty pykälässä muihin määriteltyjen kaltaisiin käyttöoikeuksiin sekä käyttöoikeusdirektiivin 12 artiklaan. Tämä estää mielivaltaisten ja yllättävien velvoitteiden asettamisen, joten sääntely täyttää perustuslakivaliokunnan aikaisemmassa käytännössään edellyttämän täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset.

Perustuslakivaliokunta on tarkastellut aikaisemmin teleyrityksille asetettavia velvoitteita myös suhteellisuusvaatimuksen kannalta (PeVL 10/2007 vp., s.2.). Ehdotetun 52 §:n mukaan asetettavien käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään. Lisäksi säännöksessä luetellaan kriteerit, jotka Viestintäviraston tulee ottaa huomioon velvollisuuksia asettaessaan. Ehdotetun 55 §:n mukaan käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuden tulee olla kohtuullinen. Kohtuullisuutta on arvioitava sekä luovutusvelvollisen että käyttöoikeutta tarvitsevan kilpailevan yrityksen kannalta. Kokonaisarvioon vaikuttaa myös ehdotetun 58 §:n turvaama luovuttavan teleyrityksen oma käyttö ja oma kohtuullinen tuleva tarve sekä 70 §:n mukainen kohtuullinen luovutuskorvaus, joka sisältää muun muassa kohtuullisen tuoton säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Näin ollen ehdotettu sääntely täyttää oikeasuhtaisuuden vaatimukset.

Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinotoiminnan sääntelyä ns. luonnolliseen monopoliin perustuvassa markkinatilanteessa lähtökohtaisesti tarpeellisena ja hyväksyttävänä. Tällaisessa tilanteessa on perusteltua

pyrkii edistämään kilpailua ja suojaamaan teleyritysten asiakkaiden varallisuusarvoisia oikeuksia tavanomaista tehokkaammilla sääntelykeinoilla (PeVL 36/2000 vp.). Ehdotuksen 70 ja 71 §:ssä säännellyillä hinnoittelun valvontaa koskevilla säännöksillä on perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät perusteet. Ehdotuksen tarkoituksena on edistää uusien yrittäjien mahdollisuuksia päästä markkinoille ja tällä tavoin lisätä kilpailua, mikä puolestaan alentaa hintoja ja parantaa käyttäjille tarjottavien viestintäpalvelujen laatua ja edistää innovaatioita. Ehdotettuja hinnoittelun valvontaa koskevia säännöksiä puoltaa painava yhteiskunnallinen tarve.

Viestintävirastolle tulee olla käytettävissään erilaisia keinoja valvoa teleyritysten hinnoittelua ja asettaa 70 §:n mukaisia hinnoitteluvollisuuksia riippuen markkinoiden kilpailuongelmista ja muista markkinoiden erityispiirteistä. Jotta hinnoittelua koskeva sääntely voisi olla tehokasta, Viestintävirastolle tulee jättää ehdotetun säännöksen mukaista harkintavaltaa hinnoitteluvollisuuksien asettamisessa sekä sääntelyn yksityiskohtien arvioinnissa eri tuotteiden ja palvelujen osalta. Tätä puoltavat säänneltävien tuotteiden monimuotoisuus ja niiden tekninen kehitys.

Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää riittävän täsmällisenä, kun otetaan huomioon päätettäviin seikkoihin liittyvät osin laskennalliset ja siten teknisluonteiset erityispiirteet, samoin kuin sääntelyn kohdistuminen yksilön sijasta ensisijassa viestintäpalveluja tarjoaviin yrityksiin. Lainsäätäjän liikkumavara on tällöin omaisuuden näkökulmasta suurempi kuin silloin, kun sääntelyn vaikutukset muodostuvat hyvin välittömiksi oikeushenkilön taustalla olevien luonnollisten henkilöiden asemalle. Arvioitaessa sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta on merkitystä sääntelykohteen erityispiirteillä, teknologian monimutkaisuudella sekä sillä kansainvälisellä toimintaympäristöllä, jossa huomattavan markkinavoiman teleyritykset toimivat (PeVL 10/2007 vp.).

On otettava huomioon, että hinnoittelun valvonta kohdistuu vain teleyrityksen säänneltyihin tuotteisiin, eikä teleyrityksen kaikkien toimintaan. Säänneltävien tuotteiden osalta ehdotetun pykälän mukaisesti yrityk-

sille turvataan kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle ja asetettavien hinnoitteluvollisuuksien tulee kannustaa yritystä investointeihin tulevaisuudessa.

Sääntelyn tavoitteena on edistää kilpailua viestintämarkkinoilla, jotta vähittäisasiakkailla tarjottavat palvelut olisivat mahdollisimman kilpailtuja, edullisia ja korkealaatuisia. Ottaen huomioon sääntelyn tavoite, sähköisen viestinnän teknologian nopea kehitys sekä kilpailun edistämisen tavoitteet, ehdotettu sääntely ei kokonaisuutena arvioituna muodostu viestintäpalveluja tarjoavien omistajien kannalta kohtuuttomaksi.

Kun ehdotettua hinnoittelun valvontaa tarkastellaan suhteellisuusvaatimuksen kannalta, ehdotetun 70 §:n mukaan Viestintäviraston asettamien hinnoitteluvollisuuksien tulee olla kohtuullisia suhteessa niillä tavoiteltaviin päämääriin.

Poikkeuksellisissa tapauksissa ja 54 ja 56 §:ssä säädetyissä tapauksissa Viestintävirasto voisi asettaa käyttöoikeuden luovuttamista ja yhteenliittämistä koskevia velvollisuuksia myös muille kuin huomattavan markkinavoiman yrityksille. Velvollisuuden asettamisen edellytykset ilmenevät niitä koskevasta säännöksestä. Yhteinen tekijä niille on useimmiten se, että velvollisuuden asettaminen on käyttäjien edun kannalta välttämätöntä. Kriteerit liittyvät muun muassa ympäristönsuojeluun, televisio- ja radio-ohjelmien saatavuuteen sekä televiestinnän toimivuuden takaamiseen. Poikkeuksellisissa tapauksissa, kun se olisi 71 §:n mukaisesti välttämätöntä käyttöoikeuden tai yhteenliittämisvelvollisuuden toteuttamiseksi, Viestintävirasto voisi asettaa 70 §:ssä tarkoitettuja hinnoitteluvollisuuksia myös muulle kuin huomattavan markkinavoiman yritykselle.

Oikeusturvan näkökulmasta lakiehdotuksen 335 § sisältää asianmukaiset säännökset muutoksenhakuoikeudesta Viestintäviraston päätöksiin, joissa teleyrityksille asetetaan käyttöoikeuden luovutukseen ja verkkojen yhteenliittämiseen liittyviä velvollisuuksia sekä tuote- tai palvelukohtaisia hinnoitteluvollisuuksia.

Edellä esitetyin perustein voidaan katsoa, että ehdotetut käyttöoikeuden luovutusta ja yhteenliittämistä sekä näiden hinnoittelua

koskevat mahdolliset velvollisuudet ovat kohtuullisia ja täyttävät ne täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden sekä suhteellisuuden vaatimukset. Kysymyksessä on erityinen, pelkästään määrätynlaiseen toimintaan käytettävä omaisuus ja siihen kilpailun edistämiseksi tarpeen mukaan asetettava velvoitteet. Velvoitteita voidaan pitää laadultaan sopivina omaisuuden erityisluonteeseen nähden. Ehdotetun sääntelyn ei siten nähdä olevan ongelmallinen perustuslain kannalta.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden suoja sisältää muun muassa omistajalle lähökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan, samoin kuin omistajan oikeuden asettaa muille hänen omaisuutensa käyttörajoituksia ja -esteitä.

Lakiehdotuksella on merkitystä perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan kannalta, sillä lain 274 §:ssä ehdotetaan säädettyä kriittisen viestintäjärjestelmän sijainnista. Sääntelyä on siten arvioitava perustuslain 15 §:n 1 momentin ja perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta.

Ehdotetun säännöksen mukaan teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittinen viestintäjärjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta sijaitsevat Suomessa tai että ne ovat viipymättä palautettavissa Suomeen. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

Perustuslakivaliokunta on aiemmissa lausunnoissaan todennut, että omaisuus ei ole perustuslain suojaama kaikkia käyttörajoituksia vastaan, ja että omistajan oikeuksia voidaan rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset (PeVM 25/1994 vp.). Valiokunta viittasi tässä yhteydessä omaisuudensuojaasioissa jo pitkään noudatettuun tulkintalinjaan, jonka mukaan omistajan varallisuus- ja oikeuksille annettava suoja ei ole ehdotonta, vaan tavallisella lailla voidaan säätää rajoituksia, jotka eivät loukkaa omistajan normaalia, kohtuullista ja järkevää omaisuudenkäyttöä.

Ehdotuksen tarkoituksena on varmistaa se, että teleyritykset varautuvat valmiuslain 9 luvun 60 §:n mukaisen toimivaltuuden käyttöön ottoon, jonka nojalla liikenne- ja viestin-

täministeriö voi edellyttää, että viestintäjärjestelmää on ylläpidettävä tietystä paikasta. Teleyrityksen olisi näin ollen jo normaalioloissa huolehdittava asianmukaisesta varautumisesta poikkeusoloihin, kuten ehdotetun lain 272 §:ssä säädetään.

On keskeistä varmistua siitä, että teleyritys kykenee toteuttamaan valmiuslain mukaiset vaatimukset. Ehdotettua sääntelyä voidaan pitää omaisuudensuojan kannalta hyväksyttävänä, sillä sen tarkoituksena on varautua poikkeusoloihin ja mahdollistaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen myös poikkeusoloissa. Ehdotetussa säännöksessä edellytettäisiin palautettavuutta viipymättä Suomeen, mutta ei rajoitettaisi sitä, että teleyritys voi ylläpitää kriittistä viestintäjärjestelmäänsä sekä sen ohjausta, ylläpitoa ja hallintaa myös esimerkiksi ulkomailla. Teleyrityksen olisi sen sijaan huolehdittava siitä, että se kykenee palauttamaan nämä toiminnot tarvittaessa viipymättä Suomeen.

Tarkkarajaisuus- ja täsmällisyysvaatimuksen mukaisesti ehdotettua velvollisuutta rajoitetaan eri tavoin. Toimijan olisi huolehdittava vain sellaisten viestintäjärjestelmien palautettavuudesta Suomeen, jotka ovat kriittisiä sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi. Lisäksi velvollisuus ei koskisi merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja. Edellä mainittujen rajausten tarkoituksena on huolehtia siitä, että velvollisuus kohdistuu vain sellaisiin kriittisimpiin viestintäjärjestelmiin, jotka turvaavat keskeisten viestintäpalvelujen saatavuuden Suomessa myös poikkeusoloissa. Ehdotetussa säännöksessä edellytettäisiin myös kriittisen viestintäjärjestelmän ohjauksen, ylläpidon ja hallinnan palautettavuutta Suomeen, mikä sekä rajoittaa pykälän soveltamisalaa että täsmentää säännöksen sisältöä.

Ehdotetussa säännöksessä ei rajoitettaisi keinoja, joiden avulla teleyritys voi huolehtia pykälän mukaisen velvollisuuden täyttämisestä. Teleyritys voisi siten itse päättää parhaiten soveltuvista toimintatavoista siihen, kuinka se huolehtii varautumisesta järjestelmän palauttamiseen Suomeen. Tällä tavoin huolehditaan siitä, että ehdotetulla sääntelyllä ei puututtaisi tarpeettomasti yrityksen omaisuuden suojaan.

Ehdotetun sääntelyn ei siten arvioida vaarantavan perustuslain 15 §:n omaisuuden suoja.

3.2 Elinkeinovapaus

3.3 Sananvapaus

Perustuslain 12 §:n mukaan jokaisella on sananvapaus. Perustuslain 12 §:n 1 momentissa jokaiselle turvattuun sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä (PeVL 54/2002 vp.). Sananvapaus ymmärretään perustuslais-
sa laajasti ja välineneutraalina (HE 309/1993 vp., s. 56—57).

Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 60/2001 vp., s. 2/I, PeVM 14/2002 vp., s. 3/II, PeVL 9/2004 vp., s. 3), että tietoverkoissa tapahtuvan viestinnän erityisen suuri nopeus ja kattavuus voi tuoda esiin uusia sananvapauden käyttämisen kannalta merkityksellisiä näkökulmia. Verkkoviestinnän teknisten erityispiirteiden vuoksi tällaisia näkökohtia liittyy esimerkiksi tarpeeseen edistää lainsäädännöllä viestinnän tietoturvaa ja viestintäjärjestelmien häiriötöntä toimintaa (PeVL 9/2004, s. 3).

Ehdotetun 264 §:n mukaan teleyrityksellä tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan velvollisuutena on ryhtyä toimenpiteisiin merkittävän haitan tai häiriön korjaamiseksi, jos viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite aiheuttaa merkittävää haittaa tai häiriötä viestintäverkolle, viestintäpalvelulle, viestintäverkkoon liitettylle muulle palvelulle, laitteelle, viestintäverkon käyttäjälle tai muulle henkilölle. Lisäksi säännöksen mukaan teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan on tarvittaessa irrotettava viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite yleisestä viestintäverkosta. Ehdotetulla säännöksellä rajoitetaan yksittäistapauksissa käyttäjien sananvapautta siten, että teleyritys tai muu viestintäverkon tai laitteen haltija voi tietyissä tilanteissa irrottaa käyttäjän laitteen yleisestä viestintäverkosta.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että sananvapauden rajoitusten sallittavuutta on arvioitava perusoikeuksien yleisten rajoi-

tusedellytysten (PeVM 25/1994 vp., s. 4—5) valossa. Rajoituksesta on säädettävä lailla, sen on oltava hyväksyttävä, täsmällinen ja tarkkarajainen, eikä rajoitus saa koskea perusoikeuden ydinaluetta. Rajoitusten on oltava myös oikeassa suhteessa tavoiteltuihin päämääriin nähden.

Säännöksen keskeisenä tavoitteena on edistää viestinnän tietoturvaa ja viestintäjärjestelmien häiriötöntä toimintaa sekä sananvapauden toteutumista sähköisissä viestintäverkoissa ja viestintäpalveluissa. Säännöksen tavoitteena on luoda edellytyksiä sananvapauden käyttämiseksi viestintäverkoissa. Perustuslakivaliokunnan mukaan perusoikeuksien käyttämiseen ja niiden toteutumisen edistämiseen tällä tavoin liittyviä seikkoja voidaan pitää hyväksyttävinä ja painavina perusteina tietoverkoissa harjoitettavaan viestintään kohdistuville rajoituksille (PeVL 9/2004 vp.).

Ehdotettua säännöstä on arvioitava myös tarkkarajaisuus- ja täsmällisyysvaatimuksen näkökulmasta. Säännöksessä edellytetään, että toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain siinä tapauksessa, että viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite aiheuttaa merkittävää haittaa tai häiriötä. Teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Säännöksen mukaan niiden on vain tarvittaessa irrotettava viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite yleisestä viestintäverkosta, mikä merkitsee, että kyseessä on viimesijainen toimenpide. Ensimmäisessä tilanteen on pyrittävä korjaamaan muiden korjaustoimenpiteiden avulla.

Lisäksi ehdotetun säännöksen mukaiset toimenpiteet ovat viimesijaisia siten, että ne otetaan käyttöön muutoinkin vasta siinä tapauksessa, kun muita vaihtoehtoja tilanteen korjaamiseksi ei enää ole. Ehdotetun 264 §:n 1 momentin mukaisten muiden korjaustoimenpiteiden lisäksi lain 237 §:n 3 momentin ja 263 §:n tavoitteena on se, että 264 §:n mukaista toimenpidettä irrottaa viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite yleisestä viestintäverkosta ei tarvitse suorittaa.

Tilaaajan olisi ehdotetun 237 §:n 3 momentin mukaan huolehdittava tietoturvasta. Tarkoituksena on, että tilaaja huolehtii laitteensa ja järjestelmänsä tietoturvasta, jotta teleyri-

tyksen ei tarvitse ryhtyä 263 §:n tai 264 §:n mukaisiin toimenpiteisiin tietoturvan toteuttamiseksi tai haitan taikka häiriön korjaamiseksi. Tällä tavoin pyritään varmistamaan se, että sellaista merkittävää haittaa tai häiriötä ei aiheutuisi, että teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan olisi ryhdyttävä 264 §:n mukaisiin toimiin.

Teleyritys voi 263 §:n mukaisesti ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin huolehtiakseen tietoturvasta. Säännöksessä käsitellyt toimet voivat käsittää viestin automaattisen sisällöllisen analyysin, viestien välittämisen ja vastaanottamisen automaattisen estämisen tai rajoittamisen; tietoturvaa vaarantavien haitallisten tietokoneohjelmien automaattisen poistamisen viesteistä ja muita näihin rinnastettavia teknisluonteisia toimenpiteitä.

Ehdotettua oikeutta irrottaa käyttäjän laite yleisestä viestintäverkosta rajoitettaisiin 2 momentin mukaisilla suhteellisuusvaatimuksilla. Suhteellisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla ehdotetun 1 momentin mukaiset toimenpiteet olisi mitoitettava torjuttavan häiriön vakavuuteen ja ne olisi toteuttava huolellisesti. Lisäksi momentissa säädettäisiin toimenpiteiden tilapäisyydestä. Toimenpiteet olisi lopetettava välittömästi, jos niiden toteuttamiselle ei ole enää pykälän 1 momentin mukaisia edellytyksiä. Ehdotettu momentti vastaa 263 §:n 4 momentin mukaisia vaatimuksia.

Edellä mainituin perustein ehdotetun sääntelyn arvioidaan olevan perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten näkökulmasta sallittuja. Ehdotetun sääntelyn ei siten arvioida vaarantavan perustuslain 12 §:n sananvapauden suojaa.

3.4 Hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle

Ehdotettu häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmää koskeva sääntely merkitsee perustuslain 124 §:n mukaisesti hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Julkinen hallintotehtävä voidaan edellä mainitun säännöksen mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oi-

keusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Julkisen hallintotehtävän antamisen edellytyksenä oleva tarkoituksenmukaisuusvaatimus perustuslain 124 §:ssä on perustuslakivaliokunnan mukaan oikeudellinen edellytys, jonka täyttyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi. Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne (PeVL 48/2010 vp., PeVL 57/2010 vp.).

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmän tarkoituksena olisi avustaa Viestintävirastoa häiriötilanteiden hallinnassa sekä sovittaa yhteen sellaisten toimenpiteiden suorittamista, jotka ovat tarpeen yhteiskuntaa kohtaavien häiriötilanteiden hallitsemiseksi. Tehtävän hoitamisen kannalta olisi olennaista, että häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmän jäsen voisi myös avustaa Viestintävirastoa yksittäisen päätöksen noudattamisen valvonnassa.

Julkisen hallintotehtävän muulle kuin viranomaiselle antamisen edellytyksenä on, ettei se vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Sääntelyn on täytettävä perustuslain 124 §:stä johdetut vaatimukset toimivaltuuksien täsmällisestä sääntelystä, sääntelyn yleisestä tarkkuudesta ja muusta asianmukaisuudesta sekä asianomaisten henkilöiden sopivuudesta ja pätevydestä (PeVL 57/2010 vp.).

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmää koskeva säännös sisältää ehdotukset yhteistoimintaryhmän tehtävistä ja ryhmän jäsenen toimivaltuuksista. Säännöksen mukaan ryhmän jäsen voisi Viestintäviraston valtuuttamana valvoa häiriötilanteiden hallitsemiseksi välttämättömien viraston päätösten noudattamista.

Ryhmän jäsenen toimivaltuudet olisi sidottu Viestintäviraston valtuutukseen. Lisäksi jäsen voisi valvoa vain sellaisia Viestintäviraston päätöksiä, jotka ovat häiriötilanteiden hallitsemiseksi välttämättömiä. Ryhmän jäsen voisi toimia vain häiriötilanteiden hallinnassa, eikä Viestintävirasto voisi valtuuttaa jäsentä valvomaan esimerkiksi muita viraston päätöksiä. Ryhmän jäsen voisi esimerkiksi myrskytilanteissa avustaa Viestintävirastoa tilanteen hallinnassa jollakin tietyllä maantieteellisellä alueella.

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmää koskevaan sääntelyyn ei ehdoteta otettavaksi viittausta hallinnon yleislakeihin. Tällaista viittausta ei perustuslakivaliokunnan uudemman käytännön mukaan enää ole perustuslain 124 §:n takia välttämätöntä sisällyttää lakiin, koska hallinnon yleislakeja sovelletaan niiden sisältämien soveltamisalaa, viranomaisten määritelmää tai yksityisen kielellistä palveluvelvollisuutta koskevien säännösten nojalla myös yksityisiin niiden hoitajissa julkisia hallintotehtäviä (esimerkiksi PeVL 15/2012 vp., PeVL 13/2010 vp., PeVL 62/2010 vp., PeVL 30/2010 vp., PeVL 42/2005 vp. s. 3/II).

Annettaessa julkinen hallintotehtävä hoitettavaksi muulle kuin viranomaiselle on huolehdittava siitä, että tehtävää hoitavaan sovelletaan tässä tehtävässä samoja säännöksiä kuin viranomaisvastuulla vastaavaa tehtävää hoitavaan (PeVL 5/2010 vp., PeVL 3/2009 vp., PeVL 1/2008 vp.). Ehdotettavaan 264 §:ään esitetään otettavaksi mukaan säännös rikosoikeudellista virkavastuuta koskevien säännösten soveltamisesta yhteistoimintaryhmän jäsenen hänen toimiessaan lain mukaisissa tehtävissä. Lisäksi lakiin ehdotetaan otettavaksi informatiivinen viittaus vahingonkorvauslakiin.

Perustuslakivaliokunta korosti perustuslain säätämisen yhteydessä, että uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle tulee säännöspäätöksistä taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp., s. 35/II). Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmästä säätämisen nyt ehdotetulla tavalla ei siten arvioida vaarantavan perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

3.5 Valtion verot ja maksut

Ehdotetussa 279 §:ssä olevaa säännöstä markkinaehtoisesta taajuusmaksusta on tarkasteltava perustuslain 81 §:n valtion veroja ja maksuja koskevan sääntelyn näkökulmasta.

Valtion verosta säädetään perustuslain 81 §:n 1 momentin mukaan lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suu-

ruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta. Verolaista tulee yksiselitteisesti ilmetä verovelvollisuuden piiri. Lain säännösten tulee olla myös sillä tavoin tarkkoja, että lakia soveltavien viranomaisten harkinta veroa määrättäessä on sidottua. Valtion viranomaisten virkatoimien, palvelujen ja muun toiminnan maksullisuuden sekä maksujen suuruuden yleisistä perusteista säädetään perustuslain 81 §:n 2 momentin perusteella lailla.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt veron ja maksujen välistä rajanvetoa ainakin rautatielakia koskevassa lausunnossaan PeVL 66/2002 vp., rahoitustarkastusta koskevassa lausunnossaan PeVL 67/2002 vp. sekä lausunnoissa PeVL 61/2002 vp. ja PeVL 3/2003 vp., jotka molemmat koskivat viestintämarkkinalakia. Myös sähköisen viestintätietosuojalakia koskevassa perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 9/2004 vp. on käsitelty asiaa.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkintakäytännön mukaan maksuille on ominaista, että ne ovat korvauksia tai vastikkeita julkisen vallan palveluista. Muut rahasuoritukset valtiolle ovat sen sijaan valtiosääntöoikeudellisesti arvioiden yleensä veroja.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan hahmotellut eräitä seikkoja, jotka maksun tulisi täyttää, jotta se olisi valtiosääntöoikeudellisesti arvioiden maksu eikä vero.

Suoritteiden, joista maksu peritään, tulee olla jollakin tavalla yksilöitävissä. Jos rahasuoritus peritään yleisesti jonkin toiminnan rahoittamiseen, kyseessä on valtiosääntöoikeudellisesti pikemminkin vero kuin maksu. Vaikka maksuluonteen edellytyksenä ei olekaan täysi kustannusvastaavuus, maksun suuruuden ja määräytymisperusteiden tulee kuitenkin säilyttää jokin yhteys suoritteen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Mitä suuremmaksi ero maksun ja etenkin julkisoikeudelliseen tehtävään liittyvän suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten välillä kasvaa, sitä lähempänä on pitää suoritusta verona.

Merkitystä voi olla myös sillä, onko asianomaisen suoritteen vastaanottaminen vapaaehtoista vai pakollista. Veron suuntaan viittaa, jos suoritusvelvollisuuden aiheuttamista suoritteista ei voi kieltäytyä ja velvollisuus

koskee suoraan lain nojalla tietyt tunnusmerkit täyttäviä oikeussubjekteja.

Rahasuorituksen mahdollisella rajoitetulla käyttötarkoituksella ei perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan ole merkitystä suorituksen valtiosääntöoikeudellista luonnetta arvioitaessa.

Markkinaehtoista taajuusmaksua tulee arvioida perustuslakivaliokunnan asettamien edellä mainittujen kriteerien mukaisesti.

Markkinaehtoinen taajuusmaksu perittäisiin toimiluvan haltijan käytössä olevista taajuuksista, joten suorite on yksilöitävissä. Maksua ei myöskään perittäisi minkään yksilöidyn toiminnan rahoittamiseksi. Maksun suuruudella on suora yhteys toimiluvanhaltijan käytössä olevien taajuuksien määrään ja niiden taloudelliseen arvoon.

Maksu ei kohdistuisi kaikkiin taajuuksien käyttäjiin, vaan sen olisivat velvollisia suorittamaan yritykset, jotka harjoittavat toimintaa matkaviestin- tai televisiotoimintaan osoituilla arvokkailla taajuuksilla, jotka on myönnetty niille vastikkeetta ja joista on kilpailevaa kysyntää.

Osa taajuuksista on myönnetty matkaviestintöimintaa harjoittaville yrityksille huutokauppaamalla. Siirryttäessä esityksen mukaisesti laajemmin käyttämään huutokauppamennettelyä myönnettäessä käyttöoikeuksia, on eri taajuuksien käyttäjäryhmien tasapuolisen kohtelun ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarpeen periä tasoltaan maltillinen maksu myös niiltä taajuuksien käyttäjätahoilta, joille oikeus taajuuksien käyttöön on myönnetty vastikkeetta. Televisiotoimintaa voi digitaalisen maanpäällisen joukkoviestintäverkon lisäksi harjoittaa myös kaapeliverkossa tai satelliitin välityksellä sekä yhä enenevässä määrin internetpohjaisesti, jotka eivät edellytä toimiluvan hankkimista. Suoritteen vastaanottamisen voidaan näin ollen katsoa olevan vapaaehtoista.

Maksulle on ehdotettu vahvistettavaksi yläraja, jota maksu ei saisi ylittää, mikä selkeästi täsmentää maksun suuruuden määrittelyä ja rajaa viranomaisen harkintavaltaa. Lisäksi valtioneuvoston tulisi kuulla alan toimijoita ennen asetuksen antamista.

Kaikilta taajuuksien käyttäjiltä peritään jo tällä hetkellä maksuperustelain nojalla hallinnollinen taajuusmaksu, jolla katetaan taa-

juushallinnosta viranomaiselle aiheutuvat kustannukset. Markkinaehtoisella taajuusmaksulla perittäisiin valtiolle kohtuullinen korvaus erittäin arvokkaiden mutta rajallisten taajuuksien käyttöoikeudesta, jolla yritykset harjoittavat liiketoimintaa. Tästä näkökulmasta maksua voitaisiin pitää perustuslain 81 §:n 2 momentissa tarkoitettuna maksuna taajuuden käytöstä.

Koska maksua saatetaan valtiosääntöoikeudellisessa mielessä mahdollisesti pitää verona, ehdotettu säännös on pyritty laatimaan siten, että siitä ilmenee vähintään maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteet, maksuvelvollisten oikeusturva ja maksuvelvollisten piiri perustuslain 81 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla.

3.6 Säättämisenjärjestyksen arviointia

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisenjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Tietoyhteiskuntakaari

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 luku

Lain tavoitteet ja määritelmät

1 §

Lain tavoitteet

Lain tavoitteena on edistää sähköisen viestinnän palvelujen tarjontaa ja käyttöä sekä varmistaa, että viestintäverkkoja ja viestintäpalveluja on kohtuullisin ehdoin jokaisen saatavilla koko maassa. Lain tavoitteena on lisäksi turvata radiotaajuuksien tehokas ja häiriötön käyttö sekä edistää kilpailua ja varmistaa, että viestintäverkot ja palvelut ovat teknisesti kehittyneitä, laadultaan hyviä, toimintavarmoja ja turvallisia sekä hinnaltaan edullisia.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *audiovisuaalisella ohjelmalla* elokuvaa, televisio-ohjelmaa, tapahtuman välittämistä yleisölle tai muuta vastaavaa pääasiassa liikkuvista kuvista ja niihin liitetystä äänestä muodostuvaa kokonaisuutta;

2) *audiovisuaalisilla sisältöpalveluilla* televisio toimintaa tai tilausohjelmapalveluja, joita tarjotaan yleisölle taloudellisessa tarkoituksessa;

3) *internetpuhelinpalvelulla* palveluyrityksen tarjoamaa loppuasiakkaille asti internetyhteykäytäntöön perustuvaa puhelun mahdollistavaa palvelua;

4) *internetyhteyspalvelulla* viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan muodostaa yhteys internetiin ja yhteyden avulla käyttää internetissä tarjolla olevia palveluja;

5) *joukkoviestintäverkolla* viestintäverkkoa, jota pääasiassa käytetään televisio- ja radio-ohjelmistojen tai muun kaikille vastaanottajille samanlaisena välitettävän aineiston siirtämiseen tai lähettämiseen;

6) *kaapelikanavalla* yleisen viestintäverkon rakentamisessa käytettävää suojarakennelmaa, joka on tarkoitettu tietoyhteyskaapeliin sijoituspaikaksi;

7) *kaapelitelevisioverkolla* joukkoviestintäverkkoa, joka on toteutettu johtimella tai muulla kiinteällä yhteydellä;

8) *kaupallisella viestinnällä* mainontaa, teletostolähetyksiä, sponsorointia, tuotesijoittelua tai muuta tavaroiden tai palvelujen myynnin taikka taloudellista toimintaa harjoittavan luonnollisen tai oikeudellisen henkilön julkisen kuvan edistämistä.

9) *kiinteällä asennuksella* viestintäverkkolaitteiden yhdistelmää, joka on asennettu pysyvästi käyttöön ennalta määritellyyn paikkaan;

10) *käyttäjällä* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka käyttää viestintäpalvelua tai lisäarvopalvelua olematta välttämättä tämän palvelun tilaaja;

11) *liitännäispalvelulla* ehdollisen käyttö-oikeuden järjestelmiä, sähköisiä ohjelmaoppaita, numeronmuunnosjärjestelmiä, tunnistamis- paikantamis- ja tilatietopalveluja ja muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä palveluja, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun

tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta;

12) *liitännäistoiminnolla* liitännäispalveluja sekä rakennuksia, rakennusten sisääntuloja ja kaapelointia, kaapelikanavia, mastoja ja muita vastaavia viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyviä fyysisiä rakenteita, toimintoja tai elementtejä, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista niiden kautta;

13) *lisäarvopalvelulla* palvelua, joka perustuu välitystietojen tai sijaintitietojen käsittelyyn muuta tarkoitusta kuin viestin välittämistä varten;

14) *maanpäällisellä joukkoviestintäverkolla* joukkoviestintäverkkoa, joka on toteutettu vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä;

15) *mainonnalla* tavallisesti maksua tai muuta vastiketta vastaan televisio- ja radiotoiminnassa lähetettävää tiedotetta, ilmoitusta tai muuta viestiä, joka ei ole sponsorointia eikä tuotesijoittelua ja jonka tarkoituksena on edistää mainostajan hyödykkeiden myyntiä taikka taloudellista toimintaa harjoittavan mainostajan tunnettuutta;

16) *ohjelmistolla* audiovisuaalisten ohjelmien tai radio-ohjelmien muodostamaa ennalta valikoitua kokonaisuutta;

17) *radioamatööriviestinnällä* radioviestintää, jota riittävän pätevyyden osoittaneet henkilöt radioamatööriasemaa käyttäen harjoittavat keskenään ilman taloudellisen edun tavoittelua kouluttautumisen-, yhteydenpito- tai radioteknisessä kokeilutarkoituksessa;

18) *radiolaitteella* laitetta tai sen olennaista osaa, joka on tarkoitettu radiotaajuisten sähkömagneettisten aaltojen lähettämiseen (radiolähetin) tai vastaanottamiseen (radiovastaanotin) radioviestintää tai muuta tarkoitusta varten;

19) *radiotaajuudella* vapaasti etenevän sähkömagneettisen aallon taajuutta, joka on pienempi kuin 3 000 GHz;

20) *radiotoiminnalla* radio-ohjelmista koostuvien ohjelmistojen samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

21) *radioviestinnällä* tiedon siirtoa, lähettämistä tai vastaanottoa käyttäen hyväksi radiotaajuuksia;

22) *sijaintitiedolla* viestintäverkosta tai päätelaitteesta saatavaa tietoa, joka ilmaisee liittymän tai päätelaitteen maantieteellisen sijainnin ja jota käytetään muuhun tarkoitukseen kuin viestin välittämiseen;

23) *sponsoroinnilla* audiovisuaalisten sisältöpalvelujen, audiovisuaalisten ohjelmien taikka radio-ohjelmien tai radiotoiminnan rahoitusta tai muuta taloudellista tukemista, jonka tarkoituksena on tuen antajan hyödykkeiden myynnin tai tuen antajan tunnettuuden edistäminen, jos tuen antaja ei harjoita ohjelmien tai radio-ohjelmien tuotantoa taikka sisältöpalvelujen tarjontaa tai radiotoimintaa;

24) *suojatulla nimellä tai merkillä* kauppa-, tavaramerkki-, yhdistys-, -säätio- tai puolue-rekisteriin merkittyä nimeä tai merkkiä taikka toiminimilaisissa (128/1979) ja tavaramerkkilaisissa (7/1964) tarkoitettua vakiintunutta nimeä, toissijaista tunnusta tai tavaramerkkiä sekä julkisyhteisön, valtion liikelaitoksen, itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen, julkisoikeudellisen yhdistyksen sekä vieraan valtion edustuston tai näiden toimielimen nimeä;

25) *sähköisellä viestillä* tietoa, jota välitetään tai jaetaan sähköisesti;

26) *telelaitteella* radiolaitetta, telepätelaitetta ja viestintäverkkolaitetta;

27) *teleostoslähetyksellä* osto- tai myyntitarjouksia sisältävää televisiolähetystä;

28) *telepätelaitteella* laitetta, joka viestien lähettämiseksi, käsittelemiseksi tai vastaanottamiseksi on tarkoitettu johtimella, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla liitettäväksi joko suoraan yleisen viestintäverkon liittymään tai toimimaan yleisen viestintäverkon yhteydessä kytkettynä suoraan tai epäsuorasti yleisen viestintäverkon liittymään;

29) *televisiotoiminnalla* audiovisuaalisista ohjelmista koostuvien ohjelmistojen alkupeleistä ja samanaikaista lähettämistä yleisölle tietyn ohjelma-aikataulun mukaisesti;

30) *teleyrityksellä* sitä, joka tarjoaa verkopalvelua tai viestintäpalvelua ennalta rajaanattomalle käyttäjäpiirille eli harjoittaa yleistä teletoimintaa;

31) *tietoturvalla* hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla, ettei tietoja voida muuttaa muiden kuin sii-

hen oikeutettujen toimesta ja että tiedot ja tietojärjestelmät ovat niiden käyttöön oikeutettujen hyödynnettävissä;

32) *tietoyhteiskunnan palvelulla* sähköisenä etäpalveluna vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä tavallisesti korvausta vastaan toimitettavaa palvelua;

33) *tilaajalla* oikeushenkilöä tai luonnollista henkilöä, joka on muuta kuin teletoimintaa varten tehnyt sopimuksen viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun toimittamisesta;

34) *tilaajayhteydellä* kiinteän viestintäverkon osaa, joka on käyttäjän liittymän ja sellaisen laitteen välillä, jolla voidaan ohjata viestejä;

35) *tilausohjelmapalvelulla* palvelua, jossa audiovisuaalisia ohjelmia pidetään käyttäjien saatavilla ohjelmista tehdyn ohjelmaluettelon pohjalta;

36) *turvallisuusradioviestinnällä* radioviestintää, jota harjoitetaan ihmishengen tai omaisuuden turvaamiseksi ja pelastamiseksi;

37) *verkkopalvelulla* palvelua, jossa teleyritys (*verkkoyritys*) tarjoaa omistamaansa tai muulla perusteella hallussaan olevaa viestintäverkkoa käytettäväksi viestien siirtoon tai jakeluun;

38) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmistä muodostuvaa internet-verkossa käytettävää nimimuotoista toisen asteen osoitietoa;

39) *viestinnän välittäjällä* teleyrityksiä, yhteisötilaajia ja sellaisia muita tahoja, jotka välittävät sähköistä viestintää;

40) *viestintäpalvelulla* palvelua, joka muodostuu kokonaan tai pääosin viestien siirtämisestä tai tarjolla pitämisestä viestintäverkossa mukaan lukien siirto- ja lähetysohjelmat joukkoviestintäverkoissa;

41) *viestintäverkkolaitteella* laitetta, joka on tarkoitettu käytettäväksi viestien siirtoon tai ohjaamiseen viestintäverkossa;

42) *viestintäverkolla* toisiinsa liitetyistä johtimista sekä laitteista muodostuvaa järjestelmää, joka on tarkoitettu viestien siirtoon tai jakeluun johtimella, radioaalloilla, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

43) *välitystiedolla* oikeus- tai luonnolliseen henkilöön yhdistettävissä olevaa tietoa, jota käsitellään viestin välittämiseksi sekä tietoa radioaseman tunnistesta, radiolähettimen la-

jista tai käyttäjästä ja tietoa radiolähetysten alkamisajankohdasta, kestosta tai lähetysohjelmapalvelusta;

44) *yhteisötilaajalla* viestintäpalvelun tai lisäarvopalvelun tilaajana olevaa yritystä tai yhteisöä, joka käsittelee viestintäverkossaan käyttäjien viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja;

45) *yleisellä puhelinpalvelulla* viestintäpalvelua, jonka avulla voidaan soittaa ja vastaanottaa kotimaan- ja ulkomaanpuheluja kansallisessa tai kansainvälisessä numerointisuunnitelmassa olevan numeron tai numeroiden avulla;

46) *yleisellä viestintäverkolla* viestintäverkkoa, jota käytetään viestintäpalvelujen tarjontaan ennalta rajaamattomalle käyttäjäpiirille.

II OSA

ILMOITUKSENVARAINEN TOIMINTA JA TOIMILUVAT

1 luku

Ilmoituksenvarainen toiminta

3 §

Toiminnan harjoittamista koskevat ilmoitusvelvollisuudet

Toiminnan harjoittajan on ennen toiminnan aloittamista tehtävä sähköisesti ilmoitus Viestintävirastolle tämän lain tarkoittamasta muusta kuin lyhytaikaisesta tai merkitykseltään muutoin vähäisestä:

1) yleisestä teletoiminnasta (teletoimintailmoitus);

2) muusta kuin toimiluvanvaraisesta televisiotoiminnasta, jos palvelun tarjoaja on sijoitautunut Suomeen (ohjelmistotoimintailmoitus);

3) tilausohjelmapalvelun tarjoamisesta, jos palvelun tarjoaja on sijoitautunut Suomeen (tilausohjelmapalveluilmoitus); ja

4) maksutelevisiopalvelujen tarjoamisesta (maksutelevisiopalveluilmoitus).

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaista ilmoituksenvaraista toimintaa on pidettävä lyhytaikaisena tai merkitykseltään vähäisenä.

Pykälän 1 momentissa tarkoitetuissa ilmoituksissa on annettava kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoitusten sisällöstä, muodosta ja Viestintävirastolle toimitamisesta.

Ilmoituksen tiedoissa tapahtuneista muutoksista ja toiminnan lopettamisesta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle.

Jos teleyritys tai maksutelevisiopalvelun tarjoaja ei ennakoimattoman syyn vuoksi voi enää tarjota tilaajalle sopimuksen mukaista viestintä- tai muuta palvelua eikä noudattaa palvelun irtosanomisessa sopimusehtojen mukaista menettelyä, yrityksen on viipymättä tai kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen palvelun lakkaamista, ilmoitettava tilaajalle ja Viestintävirastolle palvelun lakkaamisesta. Teleyrityksen on samalla ilmoitettava tilaajan käytettävissä olevista keinoista turvata viestensä säilyminen.

Jos 5 momentissa tarkoitettu viestintäpalvelun lakkaaminen johtuu verkkopalvelun katkaisemisesta, on verkkoyrityksen, jonka viestintäverkossa palveluyritys toimii, ilmoitettava asiasta Viestintävirastolle viimeistään neljä viikkoa ennen verkkopalvelun katkaisemista.

4 §

Toimijaluettelo ja vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta

Viestintävirasto pitää julkista luetteloja 3 §:ssä tarkoitetuista ilmoituksista.

Viestintäviraston on annettava vahvistus ilmoituksen vastaanottamisesta viikon kuluessa. Viestintäviraston vahvistusilmoituksessa on mainittava ne tähän lakiin perustuvat oikeudet ja velvollisuudet, jotka ilmoituksen toimittajalla on Suomessa.

2 luku

Verkkotoimilupa

5 §

Verkkotoimilupaa edellyttävä teletointa

Radiotaajuuksia edellyttävän verkkopalvelun tarjoaminen digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tai matkaviestinverkossa, jossa harjoitetaan yleistä teletointa, edellyttää verkkotoimilupaa.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös viranomaisverkkona toimivaa matkaviestinverkkoa, joka toimii useamman kuin yhden kunnan alueella.

Verkkopalvelun tarjoaminen 1 momentissa tarkoitettussa digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ei kuitenkaan edellytä toimilupaa, jos:

1) toiminta kestää enintään kuukauden ja toiminnassa käytettävän televisiolähtetimen säteilyteho on enintään 50 wattia; tai

2) käytettävän televisiolähtetimen säteilyteho, ottaen huomioon sen käyttöpaikka, on niin pieni, että toiminta kohdistuu vain rajatulle alueelle.

6 §

Verkkotoimiluvan julistaminen haettavaksi

Valtioneuvoston on julistettava toimilupa haettavaksi 94 §:ssä tarkoitettun taajuusluokituksen mukaisesti, kun toimilupaa edellyttävään teletointaan vapautuu teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia.

Viestintäviraston myöntämää verkkotoimilupaa ei kuitenkaan julisteta haettavaksi.

7 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvat 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun teletointaan vastikkeetta siten kuin 9 §:n 1 momentissa säädetään.

Jos matkaviestinverkossa harjoitettavaan yleiseen teletointaan osoitetaan teknisesti ja taajuuksien tehokkaan käytön kannalta tarkoituksenmukaisia taajuuksia, valtioneuvosto voi päättää myöntää verkkotoimiluvat

huutokaupamenettelyllä siten kuin 10 §:ssä säädetään.

8 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen lyhytaikaiseen toimintaan

Verkkotoimiluvan 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan myöntää kuitenkin Viestintävirasto, jos toiminta kestää enintään kuukauden ja digitaalisessa televisiotoiminnassa käytettävän lähettimen säteilyteho on enintään kaksi kilowattia. Viestintäviraston on myönnettävä lyhytaikainen verkkotoimilupa, jos toimintaan on osoitettavissa radiotaajuudet eikä ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan tämän lain säännöksiä. Viestintävirasto ei saa myöntää toiminnan harjoittajalle toimilupia välittömästi toisiaan seuraaville enintään kuuden kuukauden jaksoille.

9 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen vertailevalla menettelyllä

Tämän luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimilupa on myönnettävä, jos:

1) hakijalla on riittävät taloudelliset voimavarat huolehtia verkkoyrityksen velvollisuuksista;

2) toimilupaviranomaisella ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan tämän tai muun teletoimintaa koskevan lain säännöksiä; ja

3) lupaviranomaisella ei ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen

vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjontaa viranomaisverkossa, on myönnettävä, jos hakijalla on 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten lisäksi toiminnan erityisluonteen edellyttämä kyky ja ammattitaito.

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimilupaa ei voida radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää kaikille hakijoille, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten

edistää I osan 1 luvun 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita.

Toimilupahakemuksessa on annettava kaikki ne toimilupaviranomaisen pyytämät tiedot, jotka ovat tarpeen arvioitaessa 1 momentissa tarkoitettuja toimiluvan edellytyksiä.

Valtioneuvoston toimilupaa koskeva päätös on tehtävä kuuden viikon kuluessa hakuajan päättymisestä. Valtioneuvosto voi erityisessä tapauksessa pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

10 §

Verkkotoimiluvan myöntäminen huutokaupalla

Valtioneuvoston on myönnettävä 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu toimilupa yritykselle tai yhteisölle, joka on tehnyt huutokaupassa korkeimman hyväksytyn tarjouksen taajuuskaistasta tai taajuuskaistaparista, jollei lupaviranomaisella ole erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

Huutokaupan järjestää Viestintävirasto. Huutokauppa tulee järjestää siten, että se on puolueeton, selkeä, avoin, syrjimätön sekä teknologia- ja palveluriippumaton.

Myönnettävien taajuuskaistojen tai taajuuskaistaparien määrästä, yritystä ja yhteisöä kohden myönnettävien taajuuksien enimmäismäärästä sekä huutokaupattavien taajuuksien lähtöhinnasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Huutokauppa voidaan toteuttaa sähköistä huutokauppajärjestelmää käyttäen.

Huutokaupassa voidaan järjestää yksi tai useampia kierroksia nousevin tarjouksin. Kaikki huutokaupan aikana annetut tarjoukset ovat sitovia huutokaupan päättymiseen saakka.

Viestintävirasto julistaa huutokaupan päättyneeksi sen kierroksen jälkeen, jonka kuluessa yhdestäkään taajuuskaistaparista tai taa-

juuskaistasta ei enää ole annettu uusia tarjouksia.

Huutokaupan päättyessä kustakin taajuuskaistaparista tai taajuuskaistasta annettu korkein hyväksyty tarjous voittaa.

11 §

Tarkemmat määräykset huutokauppanettelystä

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä huutokaupassa noudatettavasta menettelystä.

Määräykset voivat koskea:

- 1) huutokauppaan ilmoittautumisen tapaa ja määräaika;
- 2) tarjousten antamista;
- 3) tarjousten korottamista;
- 4) tarjousten siirtämistä taajuuskaistaparien ja taajuuskaistan välillä;
- 5) huuto-oikeuden määräytymistä kullakin tarjouskierroksella;
- 6) voimassa olevan korkeimman tarjouksen määräytymistä;
- 7) huutokaupan keskeyttämistä tai peruuttamista ylivoimaisesta esteestä tai muusta teknisestä syystä johtuen;
- 8) muita vastaavia huutokaupan sääntöjä sekä sen teknistä järjestämistapaa.

12 §

Huutokauppaan osallistuminen

Yrityksen tai yhteisön, joka haluaa osallistua huutokauppaan, on tehtävä etukäteen ilmoitus osallistumisestaan Viestintävirastolle 277 §:ssä säädetty osallistumismaksu.

Kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu konsernista huutokauppaan saa osallistua vain yksi yritys.

Huutokauppaan osallistuvat yritykset eivät saa tehdä huutokauppaan liittyvää yhteistyötä.

Kielletyksi yhteistyöksi katsotaan:

- 1) tarjousten sisältöä koskevat sopimukset;
- 2) tarjousten sisältöä koskeva tietojen vaihto huutokauppanettelyn aikana;
- 3) muu osallistujien välinen toiminta, jonka tarkoituksena on vaikuttaa huutokaupan kulkuun ja lopputulokseen.

13 §

Huutokauppanettelyn julkisuus

Huutokauppaan ilmoittautuneen yrityksen ja yhteisön nimi ja muut ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot eivät ole julkisia ennen huutokauppanettelyn päättymistä.

Voittavat tarjoukset julkistetaan huutokauppanettelyn päättyttyä. Muut yrityksen tai yhteisön tekemät tarjoukset ovat salassa pidettäviä. Viestintäviraston voi antaa huutokaupan aikana tiedon huutokaupan kullakin kierroksella annettujen tarjousten yhteenlasketusta euromäärästä. Huutokauppaan osallistujille annetaan lisäksi tieto taajuuksista tehtyjen tarjousten lukumäärästä ja korkeimman tarjouksen euromäärästä.

Muilta osin tietojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Viestintäviraston tulee salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tässä luvussa säädettyjä tehtäviä suorittaessaan saamiaan 1-2 momentissa tarkoitettuja valvontaa ja ohjausta varten tarpeellisia tietoja liikenne- ja viestintäministeriölle tämän pyynnöstä.

14 §

Tarjousten hylkääminen huutokaupassa

Viestintäviraston tulee hylätä yrityksen tai yhteisön tekemä tarjous, jos tosiasiallinen määräysvalta yrityksessä tai yhteisössä muuttuu ennen toimiluvan myöntämistä siten, ettei yritys tai yhteisö enää täytä 12 §:ssä säädettyjä huutokauppaan osallistumisen edellytyksiä.

Viestintävirasto voi päättää hylätä yrityksen tai yhteisön tekemän tarjouksen, jos se on antanut oleellisesti vääriä tietoja huutokaupan kannalta merkityksellisistä asioista tai jos se muutoin rikkoo tätä lakia tai Viestintäviraston määräyksiä, eikä kehotuksesta huolimatta välittömästi korjaa menettelyään.

Valtioneuvosto voi päättää hylätä yrityksen tai yhteisön tekemän tarjouksen, jos sillä on erityisen painavia perusteita epäillä toimiluvan myöntämisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta.

15 §

Verkkotoimiluvan ehdot

Valtioneuvosto myöntää verkkotoimiluvan määräajaksi, enintään 20 vuodeksi.

Verkkotoimiluvassa voidaan määritellä teleyrityksen maantieteellinen toimialue sekä verkon peittoalue. Toimilupaan voidaan liittää 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä sekä 234 §:ssä säädettyjä vaatimuksia tai 235 §:ssä tarkoitettuja Viestintäviraston teknisiä määräyksiä täydentäviä ehtoja, jotka koskevat viestintäverkkojen teknisiä ominaisuuksia tai taajuuksien tehokasta käyttöä.

Verkkotoimilupaan voidaan lisäksi liittää ehtoja, jotka koskevat ohjelmistoluvan haltijalle varattavan kapasiteetin määrää tai ohjelmistoluvan haltijoiden yhteistyötä kapasiteetin jakoon tai sähköiseen ohjelmaoppaaseen liittyvissä kysymyksissä. Verkkotoimilupaan voidaan liittää myös lähetystekniikkaa tai lähetysten salaamista koskevia ehtoja.

Toimilupaan voidaan liittää ehtoja, jotka koskevat toimiluvan haltijan velvollisuutta poistaa toiminnastaan muulle määräysten mukaiselle radioviestinnälle aiheutuvat häiriöt sekä näiden häiriöiden poistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista.

Verkkotoimilupa, joka koskee verkkopalvelun tarjontaa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa, voidaan myöntää sillä ehdolla, että toimiluvanhaltija omalta osaltaan huolehtii siitä, että Yleisradio Oy sekä tämän luvun 17 §:ssä ja yleisradiotoiminnasta annetun maakuntalain (Ålands författningssamling 117/1993) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ohjelmistoluvanhaltija saavat käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin. Valtioneuvoston on edellä mainituilla toimilupaehdoilla huolehdittava siitä, että mainitut televisio- ja radiotoiminnan harjoittajat saavat kaikissa tilanteissa käytettäväkseen toiminnan harjoittamiseen tarvittavan kapasiteetin.

16 §

Verkkotoimiluvan muuttaminen

Verkkotoimilupaa voidaan muuttaa toimiluvan voimassaoloaikana toimiluvanhaltijan suostumuksella ja muutoinkin, jos se on teknisestä kehityksestä, kansainvälisistä sopimusvelvoitteista tai luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tai markkinaolosuhteissa tapahtuvasta tai muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämätöntä.

Valtioneuvoston myöntämän verkkotoimiluvan ehtoja voidaan muuttaa myös toimiluvanhaltijan hakemuksesta. Valtioneuvoston on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava toimiluvanhaltijalle, miten valtioneuvoston tekemä uudelleentarkastelu vaikuttaisi toimilupaan, ja annettava samalla toimiluvanluvanhaltijalle kohtuullinen määräaika hakemuksen peruuttamiselle.

17 §

Verkkotoimiluvan siirtäminen

Verkkotoimilupaa ei saa siirtää muulle kuin kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun samaan konserniin kuuluvalla yritykselle. Siirrosta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle.

Toimiluvan siirroksi katsotaan myös, jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu. Määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi valtioneuvostolle. Valtioneuvoston on päätettävä kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta peruuttaako se toimiluvan sen haltijan määräysvallassa tapahtuneen muutoksen vuoksi.

Valtioneuvosto voi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että:

1) 7 §:n mukaiset toimiluvan myöntämisedellytykset täyttyvät; ja

2) toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena.

Toimiluvanhaltija voi pyytää valtioneuvostolta ennakkopäätöksen määräysvallan muutoksen vaikutuksesta toimilupaan. Valtioneuvoston tulee antaa päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut viranomaiselle.

Jos määräysvallan muutos on yrityskauppa, joka on ilmoitettava kilpailulain (948/2011) mukaan Kilpailuvirastolle tai yrityskeskitty-

mien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen ("EY:n sulautuma-asetus") (EY)N:o 139/2004 mukaan komissiolle, valtioneuvoston päätös on annettava viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Valtioneuvosto voi verkkotoimiluvan haltijan pyynnöstä siirtää 10 §:ssä säädettyssä huutokauppanettelyssä myönnetyn verkkotoimiluvan, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä siirron estävän kilpailua tai vaarantavan radioviestinnän häiriöttömyyttä tai ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston päätös on annettava viimeistään kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

Verkkotoimiluvan 5 momentissa tarkoitettu siirto voi koskea myös vain osaa toimilupaan sisältyvistä taajuuksista. Toimiluvanhaltijan on toimiluvan siirtoa koskevassa hakemuksessa selvitettävä, kuka siirron jälkeen vastaa 278 §:ssä säädetyn toimilupamaksun suorittamisesta.

Toimiluvanhaltijan kaikki oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät toimiluvan uudelle haltijalle. Toimiluvan siirtyessä myös siihen liittyvä 43 §:ssä säädetty taajuusvaraus tai 38 §:ssä säädetty radiolupa siirtyy kokonaan tai osittain. Toimiluvan luovuttajan on välittömästi ilmoitettava siirrosta Viestintävirastolle.

18 §

Verkkotoimiluvan peruuttaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa verkkotoimiluvan osaksi tai kokonaan, jos:

1) toimiluvan haltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai 15 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja;

2) toimiluvan haltijalla, jolle on myönnetty vastikkeetta 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimilupa, ei enää ole toiminnanlaatu ja laajuus huomioon ottaen riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia velvollisuuksistaan;

3) toimiluvassa tarkoitettua verkkoa ei käytetä toimintaan, johon toimiluvassa tarkoitettut radiotaajuudet on osoitettu tai

4) toimiluvan haltija ei kahden vuoden kuluessa toimilupakauden alkamisesta ole tosiasiallisesti aloittanut toimiluvan mukaista

toimintaa, ellei valtioneuvosto toimiluvanhaltijan hakemuksesta tekniseen kehitykseen tai yleiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyvistä syistä toisin määrää.

Peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi että verkkotoimiluvan haltija ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjaa menettelyään, saata taloudellisia voimavarojaan jälleen riittäviksi tai osoita aloittaneensa toimintaansa.

Valtioneuvosto voi peruuttaa verkkotoimiluvan, jos toimiluvan haltija siirtää toimiluvan muulle kuin samaan konserniin kuuluvalla yritykselle siten kuin 17 §:n 1-2 momentissa säädetään.

Jos 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu toimiluvanhaltija asetetaan konkurssiin, toimilupa lakkaa olemasta voimassa välittömästi.

Verkkotoimiluvan peruuttaminen 1 momentin nojalla ei toimenpiteenä perusta korvausvelvollisuutta valtiolle.

19 §

Taajuuksien käyttöoikeuden vuokraaminen

Toimiluvanhaltija, jonka toimilupa on myönnetty 7 §:n 2 momentissa säädettyssä huutokauppa menettelyssä, voi vuokrata käyttöoikeuden toimiluvassa tarkoitettuihin taajuuksiin toiselle yritykselle tai yhteisölle. Toimiluvan ja siihen liittyvän 38 §:ssä säädetyn radioluvan ja 43 §:ssä säädetyn taajuusvarauksen mukaisista velvoitteista vastaa kuitenkin edelleen toimiluvanhaltija.

Käyttöoikeuden vuokraamiseen tulee saada valtioneuvoston hyväksyntä. Valtioneuvosto voi hyväksyä toimiluvanhaltijan hakemuksesta käyttöoikeuden vuokraamisen, jos sillä ei ole erityisen painavia perusteita epäillä vuokraamisen vaarantavan ilmeisesti kansallista turvallisuutta. Valtioneuvoston on päätettävä hyväksymisestä kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

20 §

Verkkotoimiluvasta luopuminen

Toimiluvanhaltija voi luopua toimiluvasta ilmoittamalla asiasta toimilupaviranomaiselle ennen toimilupakauden päättymistä.

Toimiluvanhaltijalta, joka on luopunut toimiluvasta kokonaan, ei peritä 278 §:ssä säädettyä toimilupamaksua jäljellä olevalta toimilupakaudelta. Toimiluvasta osittain luopuneen toimilupamaksua alennetaan vastavasti jäljellä olevan toimilupakauden ajalta. Ennen toimiluvasta luopumista maksettuja toimilupamaksuja ei kuitenkaan palauteta.

3 luku

Ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan

21 §

Ohjelmistotoimilupaa edellyttävä digitaalinen televisio- ja radiotoiminta

Televisio- ja radiotoiminnan harjoittaminen maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa edellyttää ohjelmistotoimilupaa. Ohjelmistotoimilupa haetaan Viestintävirastolta.

Yleisradio Oy saa harjoittaa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä tarkoitettua julkisen palvelun digitaalista televisio- ja radiotoimintaa ilman toimilupaa.

22 §

Ohjelmistotoimiluvan hakumenettely

Ohjelmistotoimilupa digitaaliseen televisio- ja radiotoimintaan haetaan Viestintävirastolta. Hakemuksessa on mainittava seuraavat asiat:

- 1) hakijan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka;
- 2) selvitys suunnitellusta toiminnan kestosta;
- 3) selvitys käytettävästä lähetystekniikasta, ohjelmiston jakelun vaatimasta enimmäiskapasiteetista ja kapasiteetin saatavuudesta;
- 4) selvitys hakijan vakavaraisuudesta ja kyvystä säännöllisen televisiotoiminnan harjoittamiseen;
- 5) selvitys 25 §:ssä asetettujen toimiluvan myöntämisedellytysten täyttämistä, jos ohjelmistotoimilupaa haetaan yleisen edun televisiotoimintaan;

6) julkinen versio hakemuksesta, jonka Viestintävirasto voi 2 momentissa tarkoitetulla tavalla julkaista.

Jos kapasiteettia on vapaana, Viestintäviraston on viipymättä julkaistava saapunut toimilupahakemus ja ilmoitettava samalla määräajasta, jonka kuluessa muiden hakijoiden on haettava ohjelmistotoimilupaa. Ohjelmistotoimilupa voidaan myöntää aikaisintaan kuukauden kuluttua hakemuksen julkaisemisesta.

Jos lähetykskapasiteettia on vapaana 25 §:ssä tarkoitettuun yleisen edun televisiotoimintaan, Viestintäviraston on julkaistava ilmoitus vapaana olevasta lähetykskapasiteetista ja ilmoitettava samalla määräajasta, jonka kuluessa toimiluvan hakijan on jätettävä hakemus Viestintävirastoon.

23 §

Yleisradio Oy:n oikeus televisioverkon kapasiteettiin

Toimilupaviranomaisen velvollisuutena on huolehtia siitä, että Yleisradio Oy saa käyttöönsä julkisen palvelun toiminnassa tarvitsemansa, sille taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyn määrän maanpäällisen televisioverkon lähetykskapasiteettia ja että yhtiö voi käyttää sitä tarkoituksenmukaisesti.

24 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen

Viestintävirasto myöntää 21 §:n 1 momentissa tarkoitettua ohjelmistotoimiluvan sitä hakeneelle, jos:

- 1) hakija on maksanut luvun 276 §:ssä säädetyn hakemusmaksun;
- 2) hakija on vakavarainen ja sillä on ilmeinen kyky säännölliseen ohjelmistotoimiluvan mukaiseen toimintaan;
- 3) hakijan ei perustellusta syystä epäillä rikkovan tämän lain säännöksiä; ja
- 4) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä.

Viestintäviraston on tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestin-

täministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

Jos kaikille 1 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle hakijoille ei ole osoitettavissa riittävästi lähetykskapasiteettia taikka ohjelmistotoimiluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Viestintäviraston on julkaistava tieto ja ilmoitettava samalla hakijalle asian siirtämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimiluvan hakija voi kahden viikon kuluessa siirrosta toimittaa suunnitellulla ohjelmasisällöllä täydennetyt hakemusten valtioneuvostolle.

Jos toimilupa-asia on 2 momentin nojalla siirretty valtioneuvoston ratkaistavaksi, valtioneuvoston tulee ratkaista asia kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on siirretty toimivaltaiselle viranomaiselle. Valtioneuvosto voi erityisessä tapauksessa pidentää kahden kuukauden määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemuksen täydentämiseksi tai muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Valtioneuvoston tulee asianomaisella alueella harjoitettava televisiotoiminta kokonaisuudessaan huomioon ottaen pyrkiä sananvapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus ja yleisön erityisryhmien tarpeet tavalla, joka parhaiten edistää 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita.

25 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen yleisen edun televisiotoimintaan

Sananvapauden, moniarvoisen viestinnän ja televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi tämän lain IV osan 1 luvun 94 §:ssä tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa osoitetaan yleisen edun televisiotoimintaan tarvittava määrä kapasiteettia.

Viestintävirasto myöntää tämän luvun 24 §:ssä säädettyä menettelyä noudattaen ohjelmistotoimiluvat 1 momentissa tarkoitettuihin yleisen edun kanavanippuihin.

Ohjelmistotoimilupa on myönnettävä, jos:

1) hakija on suorittanut 276 §:ssä säädetyn hakemusmaksun.

2) lähetykset ovat vapaasti vastaanotettavissa;

3) lähetyksiä voi vastaanottaa valtakunnallisesti lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa;

4) lähetykset sisältävät päivittäin suomen- tai ruotsinkielisiä ohjelmia;

5) lähetykset sisältävät päivittäin uutisia ja ajankohtaisohjelmia;

6) lähetyksiin sisältyy 201 §:ssä tarkoitettu ääni- ja tekstityspalvelut; ja

7) hakija on toimittanut riittävän selvityksen ohjelmiston jakelun järjestämisestä.

Viestintäviraston on tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

Jos kaikille 2 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle hakijoille ei ole osoitettavissa riittävästi lähetykskapasiteettia, taikka ohjelmistotoimiluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Viestintäviraston on julkaistava tieto ja ilmoitettava samalla hakijalle asian siirtämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimiluvan hakija voi kahden viikon kuluessa siirrosta toimittaa suunnitellulla ohjelmasisällöllä täydennetyt hakemusten valtioneuvostolle.

Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa hakijalle, joka parhaiten toteuttaa 2 momentissa ja 24 §:n 5 momentissa säädetty edellytykset. Valtioneuvoston tulee ratkaista asia 24 §:n 4 momentissa säädettyssä määräajassa.

Yleisen edun ohjelmistotoimilupa voidaan myöntää kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettusta konsernista vain yhdelle yritykselle.

Toimilupaviranomaisen on huolehdittava siitä, että yleisen edun ohjelmistotoimiluvan haltija saa käyttöönsä yleisen edun televisiotoiminnassa tarvitsemansa määrän maanpäällisen televisioverkon lähetykskapasiteettia.

26 §

Ohjelmistotoimiluvan ehdot

Ohjelmistotoimiluvat myönnetään määräajaksi, enintään 10 vuodeksi.

Ohjelmistotoimiluvan haltijan, jolle on myönnetty ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisiotoimintaan osoitettuun kanavanippuun, on täytettävä koko toimilupakauden ajan 25 §:ssä televisiotarjonnan monipuolisuuden turvaamiseksi säädetyt edellytykset.

Valtioneuvosto voi liittää ohjelmistotoimilupaan ehtoja, jotka koskevat:

- 1) alueellista kuuluvuutta tai näkyvyyttä;
- 2) vuorokautista lähetysaikaa ja
- 3) lähetystekniikkaa ja siirtokapasiteettia.

Valtioneuvosto voi lisäksi liittää ohjelmistotoimilupiin ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämättömiä ehtoja.

27 §

Lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa

Viestintäviraston on myönnettävä ohjelmistotoimilupa lyhytaikaiseen televisio- tai radiotoimintaan digitaalisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa ilman 22 ja 24 §:ssä säädettyä menettelyä, jos:

- 1) toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta tai
- 2) toiminnan viikoittainen kesto on enintään kahdeksan tuntia; eikä
- 3) ole perusteltu syytä epäillä hakijan rikkovan tämän lain säännöksiä.

Toiminnan harjoittajalle, jolle 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu toimilupa on myönnetty, voidaan myöntää uusi lyhytaikainen ohjelmistotoimilupa aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen toimilupakauden päättymisestä.

Viestintävirasto voi myöntää toimiluvan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

28 §

Ohjelmistotoimiluvan muuttaminen

Toimiluvan myöntänyt toimilupaviranomainen voi muuttaa ohjelmistotoimilupaa toimiluvan voimassaoloaikana toimiluvanhaltijan hakemuksesta tai suostumuksella tai

muutoinkin, jos se on teknisestä kehityksestä, kansainvälisistä sopimusvelvoitteista tai luvanvaraisen toiminnan toimintaedellytyksissä tai markkinaolosuhteissa tapahtuvasta tai muusta vastaavasta olennaisesta muutoksesta johtuvasta syystä välttämätöntä.

29 §

Ohjelmistotoimiluvan siirtäminen

Ohjelmistotoimilupaa ei saa siirtää muulle kuin kirjanpitolain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun samaan konserniin kuuluvalla yritykselle. Konsernin sisäisestä siirrosta on ilmoitettava välittömästi Viestintävirastolle.

Ohjelmistotoimiluvan siirroksi katsotaan myös, jos tosiasiallinen määräysvalta toimiluvan haltijaan nähden muuttuu. Määräysvallan muuttumisesta on ilmoitettava välittömästi toimilupaviranomaiselle, jonka on päätettävä kahden kuukauden kuluessa ilmoituksesta peruuttaako se toimiluvan haltijan määräysvallassa tapahtuneen muutoksen vuoksi.

Toimilupaviranomainen voi hyväksyä tosiasiallisen määräysvallan muutoksen, jos on ilmeistä, että 24 ja 25 §:n mukaiset toimiluvan myöntämisedellytykset täyttyvät ja toiminta jatkuu toimiluvan ehtojen mukaisena.

Ohjelmistotoimiluvanhaltija voi pyytää toimilupaviranomaiselta ennakkopäätöksen määräysvallan muutoksen vaikutuksesta toimilupaan. Toimilupaviranomaisen tulee antaa päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hakemus on saapunut viranomaiselle.

Jos määräysvallan muutos on yrityskauppa, joka on ilmoitettava kilpailulain (948/2011) mukaan Kilpailuvirastolle tai yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen ("EY:n sulautuma-asetus") (EY)N:o 139/2004 mukaan komissiolle, toimilupaviranomaisen päätös on annettava viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä kun yrityskauppa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

30 §

Ohjelmistotoimiluvan raukeaminen

Televisio- tai radiotoimintaa varten myönnetty ohjelmistotoimilupa raukeaa, jos säännöllistä toimiluvan mukaista toimintaa ei ole

aloitettu viimeistään kuuden kuukauden kulluttua toimilupakauden alkamisesta tai jos säännöllinen lähetystoiminta on keskeytetty 30 vuorokautta pidemmäksi ajaksi. Toimintaa voidaan pitää toimiluvan mukaisena vain, jos sitä harjoitetaan kaikilla niillä taajuuksilla tai alueilla, joihin toimilupa oikeuttaa. Viestintäviraston on ilmoitettava toimiluvan raukeamisesta toimiluvanhaltijalle.

Toimilupaviranomainen voi myöntää luvan poiketa 1 momentissa säädetystä, jos siihen on toiminnan edellytyksiin liittyvä erityisen painava syy. Toimiluvan haltijan on haettava poikkeuslupaa toimilupaviranomaiselta ennen kuin raukeamisen edellytykseksi säädetty aika on kulunut.

31 §

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen

Ohjelmistotoimiluvan myöntänyt toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos ohjelmistotoimiluvanhaltija:

1) on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tämän lain säännöksiä tai 26 §:ssä tarkoitettuja toimilupaehtoja;

2) jos toimiluvanhaltijalla, ei enää ole toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen riittäviä taloudellisia voimavaroja huolehtia velvollisuksistaan.

Peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi että toimiluvanhaltija ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjaa menettelyään, saata taloudellisia voimavarojaan jälleen riittäviksi tai osoita aloittaneensa toimintaansa.

Toimilupaviranomainen voi peruuttaa ohjelmistotoimiluvan, jos toimiluvanhaltija siirtää toimiluvan muulle kuin samaan konserniin kuuluvalla yritykselle siten kuin 29 §:n 1-2 momentissa säädetään.

Jos ohjelmistotoimiluvanhaltija asetetaan konkurssiin, toimilupa lakkaa olemasta voimassa välittömästi.

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen 1 momentin nojalla ei toimenpiteenä perusta korvausvelvollisuutta valtiolle.

32 §

Ohjelmistotoimiluvasta luopuminen

Ohjelmistotoimiluvan haltija voi luopua toimiluvasta ilmoittamalla asiasta toimiluvan myöntäneelle viranomaiselle ennen toimilupakauden päättymistä.

4 luku

Ohjelmistotoimilupa analogiseen radiotoimintaan

33 §

Ohjelmistotoimilupaa edellyttävä analoginen radiotoiminta

Radiotoiminnan harjoittaminen analogisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa edellyttää ohjelmistotoimilupaa. Ohjelmistotoimilupa haetaan Viestintävirastolta.

Analogista radiotoimintaa, jossa toiminnan kesto on enintään kolme kuukautta, saa harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa. Lisäksi vähäistä, rajatulla alueella harjoitettavaa radiotoimintaa, saa harjoittaa ilman ohjelmistotoimilupaa.

Yleisradio Oy saa harjoittaa Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä tarkoitettua julkisen palvelun analogista radiotoimintaa ilman ohjelmistotoimilupaa.

34 §

Analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimiluvan hakumenettely

Viestintäviraston on julkaistava ilmoitus analogiseen radiotoimintaan haettavista ohjelmistotoimiluvista, kun ohjelmistotoimilupa edellyttävään radiotoimintaan on osoitettu 95 §:ssä tarkoitettussa Viestintäviraston määräyksessä vapaita taajuuksia. Viestintäviraston on samalla ilmoitettava määräajasta, jonka kuluessa toimiluvanhakijan on jätettävä hakemus Viestintävirastoon.

Hakemuksessa on mainittava seuraavat asiat:

1) hakijan nimi, yhteystiedot ja kotipaikka;

- 2) selvitys suunnitellusta toiminnan kestosta;
 3) selvitys hakijan vakavaraisuudesta ja kyvystä säännöllisen radiotoiminnan harjoittamiseen;
 4) haettava taajuus tai taajuuskokonaisuus; ja
 5) selvitys suunnitellusta kuuluvuusalueesta

35 §

Ohjelmistotoimiluvan myöntäminen analogiseen radiotoimintaan

Viestintävirasto myöntää 33 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan sitä hakeneelle, jos:

- 1) hakija on maksanut 276 §:ssä säädetyn hakemusmaksun
 2) hakija on vakavarainen ja sillä on ilmeinen kyky säännölliseen ohjelmistotoimiluvan mukaiseen toimintaan
 3) hakijan ei perustellusta syystä epäillä rikkovan tämän lain säännöksiä;

Viestintäviraston on tarvittaessa päätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

Jos kaikille 1 momentissa säädetty edellytykset täyttävälle hakijoille ei ole osoitettavissa riittävästi taajuuksia taikka ohjelmistotoimiluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää toimiluvan. Viestintäviraston on julkaistava tieto ja samalla ilmoitettava hakijalle asian siirtämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle. Toimiluvan hakija voi kahden viikon kuluessa siirrosta toimittaa suunnitellulla ohjelmallisällöllä täydennetyt hakemuksen valtioneuvostolle.

Valtioneuvoston tulee ratkaista asia 24 §:n 4 momentissa säädettyssä määräajassa.

Valtioneuvoston tulee asianomaisella alueella harjoitettava radiotoiminta kokonaisuudessaan huomioon ottaen pyrkiä sananvapauden edistämiseen sekä turvaamaan ohjelmistotarjonnan monipuolisuus ja yleisön erityisryhmien tarpeet tavalla, joka parhaiten edistää 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita.

36 §

Analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimiluvan ehdot

Toimilupaviranomainen myöntää ohjelmistotoimiluvat määräajaksi, pääsääntöisesti 10 vuodeksi.

Ohjelmistotoimiluvassa määrätään taajuuskokonaisuus, jolla toimiluvanhaltija saa harjoittaa toimiluvanvaraista toimintaa.

Valtioneuvosto voi liittää ohjelmistotoimilupaan ehtoja, jotka koskevat alueellista kuuluvuutta ja vuorokautista lähetysaikaa.

Valtioneuvosto voi lisäksi liittää ohjelmistotoimilupaan ohjelmatoimintaa koskevia, ohjelmiston monipuolisuuden ja yleisön erityisryhmien tarpeiden turvaamisen kannalta välttämättömiä ehtoja.

Analogisen radiotoiminnan harjoittamiseen sovelletaan lisäksi tämän osan 3 luvun ohjelmistotoimiluvan muuttamista, siirtämistä, raukeamista, peruuttamista ja ohjelmistotoimiluvasta luopumista koskevia 28 – 32 §:ää.

37 §

Yleisradio Oy:n oikeus analogisen radioverkon taajuuksiin

Toimilupaviranomaisen velvollisuutena on huolehtia siitä, että Yleisradio Oy saa käyttöönsä julkisen palvelun toiminnassa tarvitsemansa, sille taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyn määrän radioverkon taajuuksia ja että yhtiö voi käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti.

5 luku

Radiolupa

38 §

Radiolupa

Radiotaajuuksien tehokkaan, tarkoituksenmukaisen ja riittävän häiriöttömän käytön takaamiseksi radiolähettimien hallussapito ja käyttö edellyttävät Viestintäviraston myön-

tämää radiolupaa, jollei tässä pykälässä toisin säädetä.

Radiolupa sähköisten viestintäpalvelujen käyttöön tarkoitetuille radiotaajuuksille on myönnettävä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Viestintävirasto on saanut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeelliset asiakirjat. Myöntäessään radioluvan 39 §:n nojalla Viestintävirasto voi erityisessä tapauksessa pidentää kuuden viikon määräaikaa enintään kahdeksalla kuukaudella, jos se on hakumenettelyn tasapuolisuuden, kohtuullisuuden, selkeyden tai avoimuuden varmistamiseksi, hakemusten täydentämiseksi taikka muusta erityisestä syystä tarpeen. Määräajan pidentämisestä on ilmoitettava julkisesti.

Radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin toimii ainoastaan Viestintäviraston sille määräämällä yhteistaajuudella ja jos sen vaatimustenmukaisuus on varmistettu tässä laissa säädettyllä tavalla. Viestintävirasto voi antaa tällaisen radiolähettimen käyttöä rajoittavia määräyksiä, jotka ovat taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön sekä häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia.

Viestintävirasto voi määrätä, että tällaisen radiolähettimen hallussapidosta ja käytöstä on ennen sen käyttöönottoa tehtävä kirjallinen kerrallaan enintään viisi vuotta voimassa oleva rekisteröinti-ilmoitus.

Radiolähettimen hallussapitoon ei tarvita radiolupaa, jos radiolähetin on pysyvästi tehty teknisesti kykenemättömäksi radioviestintään tai jos muuten on selvää, että hallussapidon tarkoituksena ei ole laitteen käyttäminen radioviestintään.

Viestintävirasto antaa määräykset muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman luvan, muun oikeutuksen tai radiolähettimen käyttöoikeuden ilmaisevan merkin hyväksymisestä 1 momentissa tarkoitetuksi luvaksi.

Vieraan valtion poliisimies ei tarvitse radiolupaa tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen (SopS 23/2001) 41 artiklassa tarkoitettussa takaaajossa tai 40 artiklassa tarkoitettussa rajan yli

tapahtuvassa tarkkailussa käytettävän radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön.

Vieraan valtion edustaja ei tarvitse radiolupaa valtio- tai työvierailussa käytettävän radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähettimen hallussapidosta ja käytöstä on ilmoitettu Viestintävirastolle ja radiolähettimen rakenteesta on annettu Viestintävirastolle sen pyytämät tiedot.)

Tampereen yleissopimuksessa televiestintän voimavarojen antamisesta suuronnettomuuksien lievittämiseen ja pelastustoimiin (SopS 15/2005) tarkoitettu vieraan valtion henkilöstö ei tarvitse radiolupaa sopimuksessa tarkoitetuissa pelastustoimissa ja suuronnettomuuksien lievittämisessä käytettävän radiolähettimen hallussapitoon ja käyttöön, jos radiolähettimen hallussapidosta ja käytöstä on ilmoitettu Viestintävirastolle ja radiolähettimen rakenteesta ja suunnitellusta käytöstä on annettu Viestintävirastolle sen pyytämät tiedot.

39 §

Radioluvan myöntäminen

Radioluvan myöntää Viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Viestintäviraston hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Jos yksittäisen radioluvan myöntämisellä voi olla vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, Viestintäviraston on lupapäätöstä valmistellessaan kuultava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa. Jos radioluvan myöntämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, valtioneuvosto myöntää radioluvan.

Radiolupa myönnetään enintään 10 vuodeksi kerrallaan. Tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettu toimilupaa edellyttävän teletoiminnan tarjoamiseen käytettävän radiolähettimen tai 17 §:ssä tarkoitettun televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen käytettävän radiolähettimen radiolupa myönnetään kuitenkin enintään 20 vuodeksi kerrallaan.

Tämän osan 2 luvun 7 §:ssä säädetyssä huutokauppanettelyssä toimiluvan saaneelle tai tällaisen toimiluvan siirron saajalle Viestintävirasto myöntää radioluvan hake-

muksesta sen jälkeen, kun toimiluvan haltija on suorittanut 278 §:ssä säädetyn toimilupamaksun ensimmäisen maksuerän.

Toiminnanharjoittajalle, jolle on myönnetty radiolupa 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuun, enintään kolme kuukautta kestävään toimintaan, voidaan myöntää uusi radiolupa aikaisintaan kahden kuukauden kuluttua edellisen luvan päättymisestä.

Radiolupa myönnetään 33 §:n 2 momentissa tarkoitettuun vähäiseen, rajatulla alueella harjoitettavaan radiotoimintaan enintään vuodeksi kerrallaan.

40 §

Radioluvan ja taajuusvarauksen myöntämisen edellytykset

Jollei 2–4 momentista muuta johdu, radiolupa tai 43 §:ssä säädetty edellytykset täyttävä taajuusvaraus on myönnettävä, jos:

1) lupaa tai taajuusvarausta haetaan taajuusalueelle, joka taajuuksien käytöstä annettussa valtioneuvoston asetuksessa tai Viestintäviraston määräyksissä on osoitettu hakemuksessa tarkoitettuun käyttöön;

2) radiotoiminnan kesto analogisessa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa on enintään kolme kuukautta;

3) taajuusalueelta on osoitettavissa teknisesti tarkoituksenmukaisia radiotaajuuksia hakijan käytettäväksi tai varattavaksi;

4) radiolähtetimen vaatimustenmukaisuus on varmistettu; ja

5) Viestintävirastolla ei ole perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan radioviestintää koskevia säännöksiä, määräyksiä tai radiolupaan liitettyjä ehtoja.

Jos hakijan aiemmasta radioluvasta tai taajuusvarauksesta, joka koskee samaa laiteryhmää kuin haettava uusi lupa tai varaus, on maksamatta muu kuin määrältään vähäinen eräänntynyt maksu, lupa tai varaus voidaan jättää myöntämättä.

Jos hakijan tarkoituksena on harjoittaa 5 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista teletointaa tai 21 §:ssä tarkoitettua toimiluvanvaraista televisiotoimintaa taikka 33 §:ssä tarkoitettua radiotoimintaa, radiolupaa tai radiotaajuuksien varausta ei voida myöntää, jos

hakijalla ei ole tarvittavaa verkko- tai ohjelmistotoimilupaa.

Jos radiolupa tai radiotaajuuksien varaus voidaan radiotaajuuksien niukkuuden vuoksi myöntää vain osalle hakijoista, se on myönnettävä niille hakijoille, joiden toiminta parhaiten edistää 1 §:ssä säädettyä lain tarkoitusta.

Radioluvan hakija tai haltija on sekä tarvittaessa myös muut teleyritys ovat velvollisia antamaan Viestintävirastolle sen pyytämät 4 momentissa tarkoitettua lupapäätöksen tekemisessä tarvittavat tiedot.

41 §

Lupaehdot

Viestintävirasto voi liittää radiolupaan taajuuksien tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön, viestintämarkkinoiden tehokkuuden ja radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen kannalta tarpeellisia ehtoja. Viestintävirasto voi lisäksi lupaehdoissa määrätä, että radiolupaa on säilytettävä radiolähtetimen välittömässä läheisyydessä.

Suuren häiriöriskin aiheuttavan radiolähtetimen lupaehdoissa voidaan määrätä, ettei lähetintä saa ottaa käyttöön, ennen kuin Viestintävirasto on tarkastuksen perusteella hyväksynyt käyttöönoton. Viestintävirasto määrää ne radiolähtetinjat, joiden katsotaan aiheuttavan suuren häiriöriskin, ja antaa tarkemmat määräykset niiden tarkastusmenettelystä sekä lähtetmien säätämisestä ja muista siihen verrattavista käyttöönoton hyväksymisen edellytyksistä.

42 §

Kuulemisvelvollisuus

Teleyrityksiä ja viestintäpalvelujen käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus esittää käsityksensä yleiseen teletointaan tarkoitettua radioluvan myöntämisestä, 38 §:n 3 momentissa tarkoitettua määräyksestä sekä 94 §:ssä tarkoitettua käyttösuunnitelmas- ta ja 95 §:ssä tarkoitettua määräyksestä ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista. Teleyrityksiä ja viestintäpalvelujen käyttäjiä edustaville tahoille on varattava

tilaisuus kuukauden kuluessa esittää käsityksensä 1 momentissa tarkoitetun säännöksen, päätöksen tai määräyksen muuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voidaan poiketa. Jos ehdotetut muutokset ovat vähäisiä ja niistä on sovittu radioluvan haltijan kanssa, kuulemisvelvollisuutta ei ole.

43 §

Radiotaajuuksien varaus

Ennen radioluvan hakemista radiolähettimen käyttöön tarvittaviin radiotaajuuksiin voidaan hakea varaus, jos se on perusteltua radiojärjestelmän suunnittelun tai toteuttamisen vuoksi taikka jos radiolähettimen hankkiminen edellyttää ennakkotietoa käytettävissä olevista radiotaajuuksista.

Viestintävirasto myöntää 5 §:ssä tarkoitetun verkkotoimiluvan ja 33 §:ssä tarkoitetun ohjelmistotoimiluvan haltijalle taajuusvarauksen toimiluvan voimaantulosta lukien ilman hakemusta.

Taajuusvaraus on voimassa kunnes toimiluvan haltijalle myönnetään 40 §:ssä säädetty radiolupa. Taajuusvaraus tulee kuitenkin uudelleen voimaan, jos radioluvan voimassaolo lakkaa toimiluvan ollessa vielä voimassa.

44 §

Taajuusvarauksen myöntäminen

Taajuusvarauksen myöntää Viestintävirasto. Hakemuksessa on esitettävä Viestintäviraston hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Taajuusvaraus myönnetään enintään vuodeksi kerrallaan. Varaus raukeaa, kun varauksessa tarkoitetun radiolähettimen käyttöön myönnetään radiolupa.

45 §

Radioluvan uusiminen hakemuksetta

Viestintävirasto voi uusia myöntämänsä radioluvan ilman radioluvan haltijan hakemusta enintään kymmeneksi vuodeksi kerral-

laan, jos luvanhaltija on antanut uusimiseen kirjallisen suostumuksensa.

Viestintävirasto voi olla uusimatta radiolupa, jos 48 §:ssä säädetty radioluvan peruuttamisen edellytykset täyttyvät.

46 §

Radioluvan muuttaminen

Viestintävirasto voi radioluvan voimassa ollessa muuttaa lupaehtoja ilman luvanhaltijan suostumusta, jos se on välttämätöntä radiotaajuudelle vahvistetun käyttösuunnitelman muuttumisen, taajuuksia koskevien määräysten tai kansainvälisten sopimusvelvoitteiden vuoksi taikka jos se on perusteltua radioviestinnän häiriöiden estämisen tai poistamisen taikka radiotaajuusalueen ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaisen käytön vuoksi.

Verkkotoimiluvan haltijan, jolle on myönnetty 5 §:n 1 momentissa tarkoitettu verkkotoimilupa radioluvan ehtoja voidaan muuttaa myös, jos se on välttämätöntä markkinoilla toimivan teleyrityksen taloudellisissa tai teknisissä toimintaedellytyksissä tapahtuvan muutoksen vuoksi taikka johtuu uuden teleyrityksen tulosta markkinoille, tai vastavasta muusta markkinaolosuhteiden muutoksen aiheuttamasta tarpeesta järjestellä uudelleen radiotaajuuksien käyttöä.

Radioluvan ehtoja voidaan muuttaa radioluvan haltijan hakemuksesta. Jos sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaa koskevan radioluvan haltija hakee muutosta radioluvan ehtoihin, Viestintäviraston on ennen ratkaisun antamista ilmoitettava radioluvan haltijalle, miten Viestintäviraston tekemä uudelleentarkastelu vaikuttaisi radiolupaan, ja annettava samalla radioluvan haltijalle kohtuullinen määräaika hakemuksen peruttamiseen.

Jos sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan käytettävää teknologiaa ei ole toimiluvassa erikseen määrätty, toimiluvan haltijan on ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava Viestintävirastolle verkossa käytettävä teknologia. Jos toimiluvan haltija muuttaa käytettävää teknologiaa, sen on ennen muutoksen toteuttamista ilmoitettava siitä Viestintävirastolle.

47 §

Radioluvan siirtäminen ja vuokraaminen

Muun kuin verkko- tai ohjelmistotoimilupaa edellyttävään toimintaan tarkoitetun radioluvan saa siirtää. Radioluvassa voidaan kuitenkin kieltää radioluvan siirtäminen, jos radiolähtetimen käyttäminen edellyttää tämän lain 256 §:ssä tarkoitettua pätevyystodistusta tai radioluvan siirtämisellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen.

Siirrosta on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle. Viestintävirasto voi kuukauden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta hylätä radioluvan siirron, jos on ilmeistä, että 40 §:ssä säädetty radioluvan hylkäämisen edellytykset täyttyvät.

Radioluvan siirtämiseksi ei katsota luvan luovuttamista sen haltuun, jolle luvanhaltija vuokraa tai muuten antaa radiolähtetimensä väliaikaisesti käytettäväksi. Luvanhaltija vastaa tällöinkin siitä, että radiolähetintä käytetään lupaehtojen mukaisesti.

Jos luvanhaltija sulautuu osakeyhtiölaissa tarkoitetulla tavalla toiseen osakeyhtiöön, radiolupa siirtyy vastaanottavalle yhtiölle. Jos luvanhaltijan liiketoiminta, johon radiolupa liittyy, kokonaisuudessaan luovutetaan, radiolupa siirtyy vastaanottavalle oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle. Jos radioluvan haltija asetetaan konkurssiin ja konkurssipesän hallinto viipymättä ilmoittaa Viestintävirastolle, että konkurssipesä jatkaa luvanhaltijan elinkeinotoimintaa, radiolupa siirtyy konkurssipesälle.

48 §

Radioluvan ja radiotaajuuksien varauksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi kokonaan tai osittain peruuttaa radioluvan tai radiotaajuuksien varauksen, jos:

1) luvanhaltija 320 §:n mukaisesti määrätyistä toimenpiteistä huolimatta vakavasti tai toistuvasti radioviestinnän häiriöttömyyden kannalta olennaisella tavalla rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai

määräyksiä tai lupaehtoja taikka olennaisesti rikkoo radiolupa- tai radiotaajuuksien varaukseen liittyvää maksuvelvollisuutta;

2) luvanhaltija tahallaan tai huolimattomuudesta lähettää radiolähtetimestä rikoslain (39/1889) 34 luvun 10 §:ssä tarkoitetun perättömän vaarailmoituksen taikka muulla tavalla häiritsee tai haittaa turvallisuusradioviestintää;

3) luvanhaltija ei käytä luvassa osoitettuja radiotaajuuksia eikä ota niitä käyttöön Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määräjassa;

4) radiolähetin käyttää radiotaajuuksia epätarkoituksenmukaisella tavalla teknisten ominaisuuksiensa vuoksi;

5) 95 §:n 6 momentissa tarkoitetut radioluvan myöntämisen edellytykset eivät täyty;

6) televisio- ja radiotoimintaa varten myönnetty ohjelmistotoimilupa lakkaa olemasta voimassa;

7) 5 §:ssä tarkoitettu verkkotoimilupa lakkaa olemasta voimassa; sekä

8) Suomea velvoittavat kansainväliset sopimukset edellyttävät peruuttamista.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun määräjän asettamis päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

49 §

Päätös häiriösuojauksesta

Viestintävirasto voi radiotaajuuksien käyttäjän hakemuksesta päättää toimenpiteistä kiinteän radiovastaanottoaseman suojaamiseksi häiriöiltä, jos päätös voidaan tehdä tuottamatta muille radiotaajuuksien käyttäjille suojauksella saavutettavaan etuun nähden kohtuutonta taloudellista tai muuta vahinkoa.

Päätöksessä, joka on voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan, voidaan asettaa suojattavan aseman rakennetta, sijaintia ja käyttöä koskevia ehtoja. Päätös voidaan peruuttaa tai sen ehtoja muuttaa, jos päätöstä tehtäessä vallinneet olosuhteet muuttuvat olennaisesti.

III OSA

VELVOLLISUUKSIEN ASETTAMINEN JA YLEISPALVELU

1 Luku

Velvollisuuksien perusteet

50 §

Markkinamäärittely

Viestintäviraston on säännöllisin väliajoin määriteltävä merkitykselliset viestintämarkkinat. Viestintäviraston on merkityksellisiä markkinoita määriteltäessä otettava huomioon Euroopan komission, jäljempänä komissio, suositus merkityksellisistä markkinoista sekä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen (BEREC) lausunnot asiasta.

51 §

Markkina-analyysi ja päätös huomattavasta markkinavoimasta

Viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määrittelyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Markkina-analyysi on tehtävä viimeistään kahden vuoden kuluttua komission antamasta markkinasuosituksesta, jos kyseessä on aiemmin määrittelmättömät markkinat ja vähintään kolmen vuoden välein, jos kyseessä ovat jo aiemmin määritellyt markkinat. Kolmen vuoden määräaika voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos Viestintävirasto pyytää sitä komissiolta, eikä komissio kiellä sitä kuukauden kuluessa pyynnöstä.

Jos kyseessä ovat valtion rajat ylittävät markkinat, Viestintäviraston on markkina-analyysiä tehdessään toimittava yhteistyössä Euroopan talousalueeseen kuuluvan asianomaisen valtion sääntelyviranomaisen kanssa.

Viestintäviraston on päätöksellään määrättävä yritys huomattavan markkinavoiman yritykseksi, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan tietyillä markki-

noilla yksin tai yhdessä muiden kanssa sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista tai muista käyttäjistä. Yrityksellä, jolla on tietyillä markkinoilla huomattava markkinavoima, voidaan katsoa olevan sama asema myös niihin läheisessä yhteydessä olevilla markkinoilla, jos yritys kykenee laajentamaan markkinavoimaansa ensimmäisiltä markkinoilta niihin läheisessä yhteydessä oleville markkinoille ja siten vahvistamaan markkinavoimaansa myös näillä markkinoilla.

Viestintäviraston on muutettava huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä, jos markkina-analyysin perusteella markkinoiden kilpailutilanteesta havaitaan tapahtuneen merkityksellisiä muutoksia. Viestintäviraston on päätöksellään poistettava teleyritykseltä huomattavan markkinavoiman asema tietyillä markkinoilla, jos markkina-analyysin perusteella havaitaan, ettei teleyrityksellä enää ole 3 momentissa tarkoitettua huomattavaa markkinavoimaa.

52 §

Tukku- ja vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Viestintäviraston on päätöksellään asetettava huomattavan markkinavoiman yritykselle tämän osan 55, 60, 64 §:ssä ja sekä tämän osan 4 luvussa tarkoitettuja velvoitteita, jos ne ovat tarpeen kilpailun esteiden poistamiseksi tai kilpailun edistämiseksi kyseisillä merkityksellisillä markkinoilla. Viestintäviraston on velvollisuuksia asettaessaan toimitettava yhteistyössä komission sekä Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kanssa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltavaan päämäärään, ja niitä asetettaessa tulee erityisesti ottaa huomioon:

1) käyttöoikeuden tekninen ja taloudellinen tarkoituksenmukaisuus markkinoiden kehitysaste ja käyttöoikeuden laatu huomioon ottaen;

2) käyttöoikeuden toteuttamiskelpoisuus käytettävissä oleva kapasiteetti huomioon ottaen;

3) tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvät vaatimukset;

4) huomattavan markkinavoiman yrityksen tekemät investoinnit ja riskit;

5) tarve turvata kilpailu pitkällä aikavälillä;

6) asiaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet;

7) eurooppalaisten palvelujen tarjoaminen.

Huomattavaa markkinavoimaa koskevassa päätöksessään Viestintäviraston on arvioitava yrityksille asetettavien velvollisuuksien vaikutukset markkinoille.

Viestintäviraston on muutettava 1 momentissa mainittua päätöstä, jos 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tai markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

53 §

Vähittäismarkkinoilla huomattavan markkinavoiman yritykselle asetettavat velvollisuudet

Viestintäviraston on päätöksellään asetettava vähittäismarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle tarpeen mukaan 2 momentissa tarkoitettuja tehokkaan kilpailun turvaamiseksi välttämättömiä lisävelvoitteita, jos Viestintävirasto vähittäismarkkinoista tehdyn markkina-analyysin perusteella toteaa, että määritellyillä vähittäismarkkinoilla ei ole kilpailua ja etteivät tukkimarkkinoilla toimivalle huomattavan markkinavoiman yritykselle asetetut velvoitteet riittävästi edistä kilpailua vähittäismarkkinoilla.

Viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitettua tavoitteen saavuttamiseksi määrätä, että vähittäismarkkinoilla toimiva huomattavan markkinavoiman yritys:

1) ei saa periä kohtuuttomia hintoja;

2) ei saa estää markkinoille pääsyä tai rajoittaa kilpailua perusteettoman alhaisella hinnoittelulla;

3) ei saa suosia tiettyjä käyttäjiä epäasiallisella tavalla;

4) ei saa sitoa tiettyä tuotetta tai palvelua muihin tuotteisiin tai palveluihin.

Asetetun lisävelvoitteen tulee olla oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos markkinoiden kilpailutilanteessa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

54 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman aseman perusteella asetettavat velvollisuudet

Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle tässä laissa jäljempänä säädettyin edellytyksin muunkin kuin huomattavan markkinavoiman perusteella 56 §:n mukaista käyttöoikeuden luovutusta tai 61 §:n mukaisista yhteenliittämistä koskevia sekä niihin liittyviä 67, 68 ja 71 §:n mukaisia velvollisuuksia.

Asetettujen velvollisuuksien on oltava puolueettomia, avoimia, oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä.

Viestintäviraston on muutettava 1 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos velvollisuuden asettamisen edellytyksenä olleissa olosuhteissa tapahtuu merkityksellisiä muutoksia.

2 Luku

Käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

55 §

Huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden luovuttaa kohtuulliseksi katsottava käyttöoikeus viestintäverkkoon taikka viestintäverkkoon tai viestintäpalveluun liittyvään liitännäistoimintoon tai liitännäispalveluun. Tällainen käyttöoikeus voi sisältää velvollisuuden

1) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon ja verkon osiin;

2) luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkon kapasiteettiin;

3) tarjota rinnakkain sijoittamista tai muita liitännäistoimintojen yhteiskäyttötapoja, mukaan lukien kaapelikanavien, vähäisten laitteiden ja radiomastojen käyttöoikeus;

4) luovuttaa käyttöoikeus sellaisiin liitännäispalveluihin, jotka mahdollistavat viestintäverkon tai viestintäpalvelun tarjoamisen tai tukevat palvelujen tarjoamista kyseisen verkon tai palvelun kautta;

5) tarjota palveluja, joita tarvitaan päästä päähän -palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseksi käyttäjälle saakka, mukaan lukien matkaviestinverkkojen verkkovierailuihin liittyvät toiminnot;

6) velvollisuus mahdollistaa toisen teleyrityksen tarjoamien puhelinpalvelujen käyttäminen sekä puhelukohtaisesti valintakoodin avulla että käyttämällä sellaista ennalta valintaa, joka voidaan tarvittaessa ohittaa valintakoodilla;

7) muun edellä mainittuihin rinnastettavan kohtuulliseksi katsottavan käyttöoikeuden.

Viestintävirasto voi liittää 1 momentissa tarkoitettuun käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen vilpittömyyttä, kohtuullisuutta ja määrärajoja koskevia ehtoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos vuokraaminen johtaa tietosuojan tai kansallisen turvallisuuden vaarantumiseen tai se on verkkoyrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

56 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettavat käyttöoikeuden luovutukseen liittyvät velvollisuudet

Viestintävirasto voi 54 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella:

1) velvollisuuden luovuttaa toiselle teleyritykselle käyttöoikeus tilaajayhteyden tai sen osaan, tilaajayhteyden välityskykyyn tai tilaajayhteyden siirtokapasiteettiin rinnakkaiskäyttöä varten sekä vähäiseen laitetilaan, jos teleyritys hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon ja velvollisuuden asettaminen

on käyttäjien edun varmistamiseksi välttämätöntä;

2) velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus digitaalisen television tai radion sähköiseen ohjelmaoppaaseen, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että tiedot 217 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvista digitaalisista televisio- ja radiolähetysistä saatetaan yleisön saataville sähköisessä ohjelmaoppaassa;

3) velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus televisio- tai radiojärjestelmän ohjelmointirajapintaan, jos se on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että 217 §:ssä tarkoitetun siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat digitaaliset televisio- ja radiolähetykset voidaan liittää käytössä olevaan ohjelmointirajapintaan;

4) velvollisuuden luovuttaa käyttöoikeus kaapelikanavaan tai radiomaston antennipaikkaan sekä siihen liittyvään vähäiseen laitetilaan, jos rinnakkaisen kaapelikanavan tai radiomaston rakentaminen ei ole tarkoituksenmukaista ympäristönsuojelusta, luonnon-suojelusta tai maankäytön suunnittelusta johtuvasta taikka muusta näihin verrattavasta syystä.

Perustellussa tapauksessa ja siinä määrin kuin on välttämätöntä Viestintävirasto voi asettaa teleyritykselle, joka hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon, velvollisuuden tehdä palveluistaan yhteen toimivia toisten teleyritysten palvelujen kanssa.

Viestintävirasto voi asettaa edellä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua antennipaikan ja laitetilan vuokrausvelvollisuuden mainitussa kohdassa tarkoitetuilla perusteilla myös muulle yritykselle kuin teleyritykselle, jos yritys vuokraa antennipaikkaa ja siihen liittyvää laitetilaa jollekin teleyritykselle.

Velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos vuokraaminen johtaa kansallisen turvallisuuden tai tietosuojan vaarantumiseen tai se on verkkoyrityksen kannalta teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta.

57 §

Rinnakkain sijoittaminen ja yhteiskäyttö

Jos verkkoyritys on sijoittanut

1) 226 §:ssä tarkoitettulla tavalla telekaapelin, siihen liittyvän laitteen, vähäisen raken-

nelman tai pylvään toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle,

2) 227 §:ssä tarkoitetulla tavalla radiomaston, siihen liittyvän laitteen, vähäisen rakennelman toisen omistamalle maalle tai hallitsevalle alueelle taikka matkaviestinverkon tukiaseman, siihen liittyvän laitteen tai kaapelin toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen, tai

3) 228 §:ssä tarkoitetulla tavalla kiinnittänyt rakennuksiin tai rakennelmiin tarpeellisia laitteita,

Viestintävirasto voi velvoittaa verkkoyrityksen sallimaan toiselle teleyritykselle tällaisen omaisuuden yhteiskäytön tai rinnakkain sijoittamisen.

Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen, jos rakentamista tai sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävällä tavalla ja kohtuullisin kustannuksin. Velvoitteen asettamisen edellytyksenä on lisäksi, ettei sillä estetä tai rajoiteta kohtuuttomasti verkkoyrityksen omaa käyttöä.

Jolleivät asianomaiset sovi yhteiskäyttöön tai rinnakkain sijoittamiseen liittyvistä kustannuksista, Viestintävirasto voi määrätä aiheutuvien kustannusten jakamisesta.

58 §

Oma käyttö tai kohtuullinen tuleva tarve

Edellä 55 ja 56 §:n nojalla asetetusta velvollisuudesta huolimatta velvollisuutta ei ole, jos käyttöoikeuden kohde on teleyrityksen tai 9 §:n 4 momentissa tarkoitetun yrityksen omassa käytössä taikka se on tarpeen niiden omaa kohtuullista tulevaa tarvetta varten.

3 Luku

Yhteenliittäminen

59 §

Neuvotteluvelvollisuus

Yhteenliittämällä tarkoitetaan eri viestintäverkkojen aineellista ja toiminnallista yhdistämistä sen varmistamiseksi, että käyttäjät

pääsevät toisen teleyrityksen viestintäverkkoon ja viestintäpalveluihin.

Verkkoyritys on velvollinen neuvottelemaan vilpittömästi toisen verkkoyrityksen kanssa yhteenliittämistä.

60 §

Yhteenliittämisvelvollisuus huomattavan markkinavoiman perusteella

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkko yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa. Huomattavan markkinavoiman yrityksen on sen jälkeen neuvoteltava yhteenliittämistä toisen teleyrityksen kanssa sellaisin ehdoin, jotka eivät ole ristiriidassa sille Viestintäviraston 52 §:n mukaisella päätöksellä asetettujen yhteenliittämisvelvoitteiden kanssa.

Viestintävirasto voi asettaa 52 §:n mukaisella päätöksellä huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden tarjota palveluja, joita tarvitaan päästä päähän palvelujen yhteentoimivuuden varmistamiseksi käyttäjille.

Teleyrityksen, jolle Viestintävirasto on asettanut yhteenliittämisvelvollisuuden, on noudatettava 62 ja 63 §:n säännöksiä, jos yhteenliittämisvelvollisuuden sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.

61 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava yhteenliittämisvelvollisuus

Viestintävirasto voi 54 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden liittää viestintäverkkonsa yhteen toisen teleyrityksen viestintäverkon kanssa, jos teleyritys hallitsee käyttäjien yhteyksiä viestintäverkkoon ja velvollisuuden asettaminen on viestintäverkkojen yhteenliitettävyyden varmistamiseksi välttämätöntä.

Viestintävirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä teleyritykselle yhteenliittämisvelvollisuuden lisäksi velvolli-

suuden tehdä palveluistaan yhteentoimivia toisen teleyrityksen palvelujen kanssa.

Teleyrityksen, jolle Viestintävirasto on asettanut yhteenliittämismääräyksen, on noudatettava 62 ja 63 §:n säännöksiä, jos yhteenliittämismääräyksen sisällöstä ei muutoin päästä sopimukseen.

62 §

Yhteenliittämisen toteuttaminen

Yhteenliittäminen on tehtävä yhteenliittämistä pyytävän teleyrityksen osoittamassa kohdassa, jollei se ole teknisesti epätarkoituksenmukaista tai kohtuutonta yhteenliittämismääräyksen teleyrityksen kannalta.

Yhteenliittäminen on tehtävä niin nopeasti kuin se on teknisesti mahdollista.

Yhteenliittämismääräyksen teleyritykseltä perittävä korvaus yhteenliittämistä pyytävän teleyrityksen puhelinverkon käytöstä ei saa olla kohtuuton.

63 §

Kansainvälisten puhelinverkkojen yhteenliittäminen

Puheviestintä ulkomaille on ohjattava kansainväliseen telepalveluun kansainvälistä puhelinpalvelua tarjoavan teleyrityksen valitseman kaukopuhelinpalvelun kautta.

Jokaisesta yleisestä kansainvälisestä puhelinpalvelusta tulee olla pääsy kaikkiin paikallispuhelinpalveluihin.

64 §

Puhelinverkon käytöstä perittävä korvaus

Yhteenliittämismääräyksen teleyrityksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan teleyrityksen verkosta toisen teleyrityksen verkkoon (*nouseva liikenne*) ja

- 1) yhteys muodostetaan ilmaisnumeroon tai
- 2) yhteys muodostetaan palvelunumeroon tai valtakunnalliseen tilaajanumeroon.

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoim

man yritykselle velvollisuuden hinnoitella erikseen muukin kuin 1 momentissa tarkoitettu nouseva liikenne.

Yhteenliittämismääräyksen on hinnoiteltava erikseen toiselta teleyritykseltä perittävä korvaus verkon käytöstä puheyhteyden muodostamiseen silloin, kun yhteys muodostetaan toisen teleyrityksen verkosta teleyrityksen verkkoon (*laskeva liikenne*).

65 §

Määräalettämisen kieltäminen

Yhteenliittämismääräyksen teleyrityksen puhelinverkkojen yhteenliittämisestä perimä korvaus ei saa riippua välitetyn viestinnän määrästä.

4 luku

Muut velvollisuudet

66 §

Käyttöoikeuden luovutusvelvollisuuteen liittyvät tekniset velvoitteet

Viestintävirasto voi käyttöoikeuden luovutusvelvollisuutta ja yhteenliittämistä koskevassa päätöksessä asettaa teleyritykselle sellaisia teknisiä velvoitteita ja luovutusvelvollisuuden käyttöä koskevia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä, jotta käyttöoikeuden luovutusvelvoite voidaan teknisesti toteuttaa.

67 §

Syrjimättömyysvelvollisuus

Viestintävirasto voi 52 § tai 54 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutukseen liittyvässä velvollisuudessa tai yhteenliittämisessä syrjimättömyysvelvollisuutta ja muutokin syrjimättömiä ehtoja.

Syrjimättömyysvelvollisuudella tarkoitetaan ehtoa, joka kohtelee samanlaisessa tilanteessa olevia teleyrityksiä tasapuolisesti. Jos teleyritys käyttää tiettyä palvelua itse tai tarjoaa sitä ty-

täryhtiölleen tai muulle sellaiselle taholle, sen on tarjottava vastaavaa palvelua vastaavin ehdoin ja vastaavanlaatuisena kilpailevalle teleyritykselle.

68 §

Avoimuutta koskevat velvollisuudet

Viestintävirasto voi 52 § tai 54 §:n mukaisella päätöksellä asettaa teleyritykselle avoimuutta koskevia velvollisuuksia, joiden mukaan teleyrityksen on julkaistava käyttöoikeuden luovuttamisen tai yhteenliittämisen kannalta merkitykselliset tiedot, kuten palvelun toimitusehdot, tekniset eritelvät, hinnasto sekä tehdyt sopimukset siltä osin, kun ne eivät sisällä liikesalaisuuksia tai luottamuksellisia tietoja.

Jos teleyritykselle on asetettu edellä 67 §:ssä tarkoitettu syrjimättömyysvelvoite, teleyritykselle voidaan asettaa velvollisuus julkaista käyttöoikeutta tai yhteenliittämistä koskeva viitetarjous. Viitetarjouksen on oltava riittävän yksilöity, etteivät käyttöoikeuden pyytäjät joudu maksamaan tuotteista, jotka eivät ole tarjottavan palvelun kannalta välttämättömiä.

Riippumatta siitä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jos teleyritykselle on asetettu velvollisuus luovuttaa käyttöoikeus viestintäverkkoon tai sen osaan, Viestintäviraston on velvoitettava teleyritys julkaisemaan viitetarjous, joka sisältää vähintään käyttöoikeuden luovuttamisen kannalta merkitykselliset tiedot.

69 §

Kirjanpidollinen eriyttämisvelvollisuus

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden eriyttää kirjanpidossa säännelty toiminta teleyrityksen muusta palvelun tarjonnasta, jos se on tarpeen syrjimättömyysvelvollisuuden valvomiseksi.

Viestintäviraston on yksilöitävä päätöksessään eriyttämisen kohteena olevat tuotteet ja palvelut, eriyttämismenettelyllä selvitettävät tiedot sekä eriyttämismenettelyn pääpiirteet.

Teleyrityksen tilintarkastajien on tarkastettava eriyttämislaskelmat ja annettava niistä erillinen lausunto teleyritykselle.

Eriyttämislaskelmat ja tilintarkastajan lausunto on toimitettava Viestintävirastolle.

70 §

Käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevat velvollisuudet

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle käyttöoikeuden ja yhteenliittämisen hinnoittelua koskevia velvollisuuksia, jos 51 §:n mukainen markkina-analyysi osoittaa, että markkinoilla ei ole todellista kilpailua ja että huomattavan markkinavoiman yrityksellä on sen vuoksi mahdollisuus pitää hintaa liian korkealla tasolla tai harjoittaa hintapainostusta viestintäpalvelujen käyttäjille haitallisella tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus voi koskea säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelua ja hinnan asettamista. Viestintävirasto voi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksessa tai yhteenliittämisessä

- 1) kustannussuuntautunutta hinnoittelua,
- 2) vähittäishinnasta tehtävään vähennykseen perustuvaa hinnoittelua tai
- 3) oikeudenmukaista ja kohtuullista hinnoittelua.

Viestintävirasto voi hinnoitteluvollisuutta asettaessaan ottaa huomioon vastaavilla kilpailluilla markkinoilla vallitsevan hintatason.

Kustannussuuntautuneella hinnalla tarkoitetaan hintaa, joka on kohtuullinen ottaen huomioon tehokkaan toimijan kustannukset säännellyn tuotteen tai palvelun tuottamisesta.

Viestintävirasto voi asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle myös velvollisuuden noudattaa säännellyn tuotteen tai palvelun hinnoittelussa Viestintäviraston etukäteen asettamaa enimmäishintaa. Asetettava enimmäishinta voi perustua 2 momentissa säädettyihin hinnoitteluvollisuuksiin ja se voidaan asettaa enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1-3 momentissa tarkoitettujen hinnoitteluvollisuuksien tulee:

- 1) edistää viestintämarkkinoiden tehokkuutta ja kestävästä kilpailusta;
- 2) tuottaa hyötyä viestintäpalvelujen käyttäjille;
- 3) olla kohtuullisia suhteessa niillä tavoiteltaviin päämääriin;
- 4) kannustaa yritystä investointeihin tulevaisuudessa;
- 5) sallia kohtuullinen tuotto säänneltyyn toimintaan sitoutuneelle pääomalle.

71 §

Muun kuin huomattavan markkinavoiman perusteella asetettava hinnoitteluvuote

Viestintävirasto voi 54 §:n mukaisella päätöksellään asettaa teleyritykselle velvollisuuden noudattaa käyttöoikeuden luovutuksessa tai yhteenliittämisessä edellä 70 §:ssä säädettyjä hinnoitteluvollisuuksia, jos hinnoitteluvollisuuden asettaminen on välttämätöntä käyttöoikeuden luovutuksen tai yhteenliittämisen turvaamiseksi.

72 §

Hinnoittelua koskeva selvittämisvelvollisuus

Jos teleyritykselle tai 187 §:ssä tarkoitettulle yritykselle on tässä laissa tai Viestintäviraston päätöksessä asetettu hinnoittelua koskeva velvollisuus, teleyrityksellä ja 187 §:ssä tarkoitettulla yrityksellä on Viestintäviraston käsitellessä hinnoittelua koskevaa asiaa velvollisuus osoittaa, että sen tuotteesta tai palvelusta perimä hinta on asetetun hinnoitteluvollisuuden mukainen.

Viestintävirasto ei arvioi hinnoittelun säännöstenmukaisuutta taannehtivasti.

Viestintävirasto ei ole hinnoitteluvollisuuden noudattamista arvioidessaan sidottu teleyrityksen kustannuslaskennassa käyttämiin periaatteisiin.

Viestintävirasto voi hinnoitteluvollisuuden noudattamista arvioidessaan yksittäistapauksessa päättää perittävän korvauksen enimmäismäärästä.

73 §

Kustannuslaskentajärjestelmä

Viestintävirasto voi 52 § mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden käyttää kustannuslaskentajärjestelmää, jos se on tarpeen tukkumarkkinoita tai vähittäismarkkinoita koskevan hinnoittelun valvomiseksi.

Teleyritys saa itse valita käyttämänsä kustannuslaskentajärjestelmän. Teleyrityksen on laadittava kustannuslaskentajärjestelmästä Viestintävirastolle kuvaus, josta käyvät ilmi vähintään kustannusten pääluokat ja ne säännöt, joiden mukaan kustannukset kohdennetaan.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kustannuslaskentajärjestelmän avulla kerättävistä tiedoista ja kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksesta. Määräykset voivat koskea:

- 1) kustannuslaskentajärjestelmän ja hinnoittelun välisen yhteyden osoittamisessa välttämättömiä tietoja;
- 2) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen sisältöä ja muotoa;
- 3) kustannuslaskentajärjestelmän kuvauksen toimittamista Viestintävirastolle.

74 §

Kustannuslaskentajärjestelmän valvonta

Teleyrityksen tulee valita tilintarkastuslaisissa (459/2007) tarkoitettu hyväksytty ja riippumaton tilintarkastaja tarkastamaan teleyrityksen kustannuslaskentajärjestelmä teleyrityksen tilintarkastuksen yhteydessä. Tilintarkastajan on laadittava tarkastuksesta kertomus. Teleyrityksen on toimitettava kertomus Viestintävirastolle teleyrityksen tilikauden päättymistä seuraavan elokuun loppuun mennessä.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, mitä tietoja ja aineistoa tilintarkastajan kertomuksen tulee sisältää. Määräykset voivat koskea:

- 1) yleisiä tietoja tarkastettavasta teleyrityksestä ja tarkastuksen suorittamistapaa;
- 2) tarkastusvelvollisuuden kohteena olevaa aineistoa;

3) kriteerejä, joilla voidaan todeta, vastaako teleyrityksen toiminta sille asetettuja velvoitteita;

4) tilintarkastajan kertomuksen liitteenä toimitettavaa aineistoa.

Viestintäviraston on julkaistava vuosittain kertomus siitä, miten kustannuslaskentajärjestelmiä noudatetaan teleyrityksissä.

75 §

Toiminnallinen eriyttämisvelvollisuus

Viestintävirasto voi 52 §:n mukaisella päätöksellä asettaa huomattavan markkinavoiman yritykselle velvollisuuden eriyttää jokin toiminnallinen kokonaisuus teleyrityksen muusta liiketoiminnasta, jos kyseisen verkopalvelun markkinoilla on havaittu merkittäviä ja pysyviä markkinahäiriöitä, eikä 52 §:n nojalla asetetuilla velvollisuuksilla ole ollut vaikutusta markkinoiden kilpailutilanteeseen.

Eriyttämisen tuloksena syntyneen toiminnallisen kokonaisuuden on tarjottava palvelujaan samoin syrjimättömin ehdoin sekä emoyritykselleen että kilpailevalle teleyritykselle.

Viestintäviraston on ennen toiminnallisen eriyttämisvelvoitteen asettamista toimitettava komissiolle perusteltu päätösehdotus, jonka tulee sisältää ainakin:

näyttöä merkittävistä ja pysyvistä markkinahäiriöistä kyseisillä markkinoilla;

näyttöä siitä, ettei 52 §:n mukaisilla velvoitteilla ole ollut vaikutusta markkinoiden kilpailutilanteeseen;

näyttöä siitä, että markkinoiden kilpailutilanteen muuttumisesta kohtuullisessa aikataulussa on hyvin vähän tai ei lainkaan merkkejä;

analyysi velvoitteen vaikutuksista viestintämarkkinoihin sekä velvollisuuden kohteena olevaan teleyritykseen;

selvitys eriyttämisvelvollisuuden tarkasta sisällöstä;

luettelo eriyttämisvelvollisuuden kohteena olevista tuotteista ja palveluista;

selvitys toiminnallisen kokonaisuuden henkilöstön riippumattomuuteen sekä teleyrityksen valvontaan liittyvistä seikoista.

76 §

Omistajanvaihdosta koskeva ilmoitusvelvollisuus

Huomattavan markkinavoiman yrityksen on ilmoitettava Viestintävirastolle etukäteen ja viipymättä aikeestaan siirtää paikallisverkonsa tai huomattavan osan siitä perustamalleen erilliselle liiketoimintayksikölle tai erilliselle oikeushenkilölle, jolla on eri omistaja.

Viestintäviraston on ilmoituksen vastaanotettuaan tehtävä uusi 51 §:n mukainen markkina-analyysi kyseiseen viestintäverkkoon liittyvillä markkinoilla, jos luovutuksella on merkittävä vaikutus kyseisillä markkinoilla.

77 §

Ennakkomaksu ja vakuus

Teleyritys voi vaatia toiselta teleyritykseltä kohtuullisen ennakkomaksun tai vakuuden käyttöoikeuden luovutuksesta tai yhteenliittämisestä suoritettavasta korvauksesta.

78 §

Maksujen perintä

Liittymäsopimuksen tehnyt teleyritys, jolle on asetettu 60 tai 61 §:n mukainen yhteenliittämisvelvollisuus, on viestintäpalvelua tarjoavan toisen teleyrityksen valinnan mukaan velvollinen kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan perimään toisen teleyrityksen maksut tai antamaan toiselle teleyritykselle laskujen perinnän kannalta välttämättömät tiedot. Liittymäsopimuksen tehneelle teleyritykselle on varattava kohtuullinen siirtymäaika ennen kuin viestintäpalvelua tarjoava teleyritys aloittaa maksujen perimisen.

Tieto maksuvelvollisen liittymän tilaajanumerosta on siirrettävä viestintäyhteyden aikana. Jos tilaajanumeron siirtäminen ei ole teknisesti mahdollista, liittymäsopimuksen tehnyt teleyritys on velvollinen toimittamaan laskutuksessa tarvittavat tiedot toiselle teleyritykselle tai, jos tämä ei ole mahdollista, perimään maksut korvauksesta.

79 §

Tietojen luottamuksellisuus teleyritysten välillä

Teleyritys saa käyttää tämän osan 1 ja 2 luvun käyttöoikeuden luovutuksen tai 3 luvun yhteenliittämisen yhteydessä saatuja toista teleyritystä koskevia tietoja vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on teleyritykselle annettu. Tietoja saavat teleyrityksessä käsitellä ainoastaan ne, jotka tarvitsevat tietoja välttämättä työssään. Tietoja on muutoinkin käsiteltävä siten, ettei toisen teleyrityksen liikesalaisuuksia vaaranneta.

Teleyritys, joka aiheuttaa 1 momentin vastaisella menettelyllä vahinkoa toiselle teleyritykselle, on velvollinen korvaamaan menettelystään aiheutuvan vahingon.

80 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Teleyritys, joka tahallaan tai huolimattomuudesta toimii 52–54 §:n nojalla asetettujen velvollisuuksien vastaisesti, on velvollinen korvaamaan toiselle teleyritykselle aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvaus käsittää korvauksen kuiluista, hinnanerosta sekä muusta välittömästä taloudellisesta vahingosta, jota teleyrityksen 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta on aiheutunut.

Korvausta voidaan sovitella, jos täysi korvausvelvollisuus harkitaan kohtuuttoman raskaaksi rikkomuksen laatu, vahingon laajuus, osapuolten olosuhteet ja muut seikat huomioon ottaen.

Oikeus korvaukseen vanhenee, jollei korvauskannetta ole pantu vireille kolmen vuoden kuluessa siitä, kun teleyritys sai tiedon tai sen olisi pitänyt saada tieto vahingon ilmenemisestä.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua korvauskannetta tuomioistuimien voi pyytää Viestintäviraston lausuntoa asiassa.

5 Luku

Menettely

81 §

Markkinamäärittelyä, markkina-analyysiä ja huomattavaa markkinavoimaa koskeva kuuleminen

Viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa:

- 1) komission suosituksesta poikkeavaa markkinamäärittelyä;
- 2) markkina-analyysiä;
- 3) huomattavaa markkinavoimaa koskevaa päätöstä;
- 4) 75 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

Viestintäviraston on lykättävä 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä kahdella kuukaudella, jos komissio on ilmoittanut pitävänsä päätösehdotusta unionin oikeuden vastaisena. Viestintäviraston on kuuden kuukauden kuluessa komission ilmoituksesta peruttava 1 momentissa tarkoitettu päätöksensä tai muutettava sitä, jos komissio tätä vaatii.

Jos Viestintävirasto muuttaa 1 momentissa tarkoitettua päätösehdotusta komission vaatimuksesta, Viestintäviraston on varattava niille asianosaisille, joiden oikeutta tai etua päätös koskee, mahdollisuus antaa lausuntonsa muutetusta päätösehdotuksesta. Viestintäviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava asianmukaisesti huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua lausunnot. Viestintäviraston on annettava päätös tiedoksi komissiolle.

82 §

Yrityksille asetettavaa velvoitetta koskeva kuuleminen

Viestintäviraston on varattava komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle tilaisuus antaa lausuntonsa kuukauden määräajassa ennen ETA-valtioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa päätöstä, jolla Viestintävirasto asettaa huomattavan markkinavoiman päätöksellä tai muulla perusteella tämän osan 2-4 luvussa tarkoitettua velvoitteita lukuun ottamatta 56

§:n 1 momentin 4 kohdassa, 57 ja 75 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

Jos komissio katsoo, että Viestintäviraston 1 momentissa tarkoitettu päätösehdotus muodostaisi esteen yhtenäismarkkinoille tai jos komissio vakavasti epäilee, ettei Viestintäviraston päätösehdotus ole Euroopan unionin oikeuden mukainen, Viestintäviraston on lykättävä päätöksen tekemistä vielä kolmella kuukaudella. Viestintäviraston on tällöin jatkettava päätöksen valmistelua läheisessä yhteistyössä komission ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen kanssa.

Viestintävirasto voi tämän kolmen kuukauden kuluessa joko muuttaa päätösehdotustaan tai perua sen taikka kolmen kuukauden kuluessa pitää päätösehdotuksensa sellaisenaan voimassa. Jos Viestintävirasto muuttaa päätösehdotustaan tai pitää sen sellaisenaan voimassa, komissio voi antaa Viestintäviraston päätösehdotuksesta vielä ratkaisusuosituksen tai poistaa 2 momentissa tarkoitetyt epäilynsä. Viestintäviraston on annettava lopullinen päätöksensä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle kuukauden kuluessa ratkaisusuosituksen antamisesta. Tätä kuukauden määräaikaa voidaan kuitenkin jatkaa, jos se on tarpeen asianosaisten kuulemiseksi.

Jos Viestintävirasto päättää olla muuttamatta tai perumatta päätöstä komission suosituksesta huolimatta, sen on perusteltava päätöksensä.

83 §

Menettely kiireellisissä tapauksissa

Markkinamäärittely, markkina-analyysi sekä Viestintäviraston päätös huomattavasta markkinavoimasta ja teleyritykselle asetettavasta velvollisuudesta voidaan tehdä komissiota ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä kuulematta, jos toimenpide on kiireellinen ja välttämätön kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi. Toimenpiteen tulee olla tilapäinen sekä oikeassa suhteessa sillä tavoiteltavaan päämäärään.

Viestintäviraston on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu markkinamäärittely, markkina-analyysi tai päätös viipymättä tiedoksi komissiolle ja Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimelle.

6 luku

Yleispalvelu

84 §

Yleispalveluyrityksen nimeäminen

Yleispalvelulla tarkoitetaan yleisten puhelinpalvelujen ja tarkoituksenmukaisen internetyhteyden tarjontaa tietyssä vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa sekä yleisen numerialueen ja puhelinluettelopalvelun tarjontaa.

Viestintäviraston on päätöksellään nimitettävä yksi tai useampi teleyritys tai yhteystietopalvelua tarjoava yritys yleispalveluyritykseksi, jos se on välttämätöntä yleispalvelun tarjonnan takaamiseksi tietyllä maantieteellisellä alueella. Nimeämismenettelyn on oltava tehokas, puolueeton, avoin ja syrjimätön. Yleispalveluyritykseksi on nimettävä se yritys, jolla on parhaat edellytykset yleispalvelun tarjontaan.

Viestintäviraston on muutettava 2 momentissa tarkoitettua päätöstä, jos päätöksen perusteena olleissa seikoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

85 §

Yleisiä puhelinpalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Viestintävirasto on 84 §:ssä tarkoitettulla tavalla nimennyt yleisissä puhelinpalveluissa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on oltava sellainen, että kaikki, myös vammaiset, voivat käyttää hätäpalveluja, soittaa ja vastaanottaa kotimaan ja ulkomaan puheluita sekä käyttää muita tavanomaisia puhelinpalveluja.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin vammaisten erityistarpeista. Ennen asetuksen antamista Viestintäviraston on tarvittaessa laadittava niistä selvitys.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava, jotta myös vammaiset voivat sitä käyttää.

86 §

Internetyhteyspalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Teleyritys, jonka Viestintävirasto on 84 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt internetyhteyspalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan maantieteellisestä paikasta riippumatta käyttäjän kannalta kohtuullisella hinnalla liittymän yleiseen viestintäverkkoon käyttäjän vakinaisessa asuin- tai sijaintipaikassa. Teleyrityksen on toimitettava liittymä kohtuullisessa ajassa tilauksesta.

Tarjottavan liittymän on mahdollistettava kaikille käyttäjille tarkoituksenmukainen internet-yhteys, ottaen huomioon käyttäjien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säädetään tarkoituksenmukaisen internetyhteyden vähimmäisnopeudesta. Ennen asetuksen antamista Viestintäviraston on tarvittaessa laadittava selvitys tiedonsiirtopalvelujen markkinoista, käyttäjien enemmistön käytössä olevasta yhteysnopeudesta ja teknisestä kehitystasosta sekä arvio sääntelyn taloudellisista vaikutuksista teleyrityksille.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten liittymä on teknisesti toteutettava tai mitä teknisiä ominaisuuksia liittymässä on oltava.

87 §

Liittymän tarjoamista koskevat muut oikeudet ja velvollisuudet

Yleispalveluyritys voi tarjota 85 ja 86 §:ssä tarkoitettuja palveluja myös useamman liittymän välityksellä, jos siitä ei aiheudu tilaajalle ja käyttäjälle kohtuuttomia lisäkustannuksia.

Yleispalveluyrityksen on tarjottava kuluttajalle mahdollisuus maksaa 85 ja 86 §:ssä tarkoitettua liittymän rakentamisesta johtuva korvaus useammassa maksuerässä. Yleispalveluyritys saa kieltäytyä velvollisuudestaan vain, jos kieltäytymiselle on kuluttajan maksukykyyn liittyvä painava peruste.

Yleispalveluyrityksellä on oikeus kieltäytyä tekemästä tilaajan kanssa sopimusta 85 ja 86 §:ssä tarkoitetusta liittymästä, jos tilaaja on asetettu syyteeseen tai viimeisen vuoden aikana tuomittu jonkin teleyrityksen liittymää hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä taikka jos tilaajalla on yleispalveluyrityksen tarjoaman toisen liittymän käytöstä aiheutuneita maksamattomia, erääntyneitä ja riidattomia velkoja.

88 §

Yhteystietopalveluja koskeva yleispalveluvelvollisuus

Yritys, jonka Viestintävirasto on tämän luvun 84 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt numeropalvelussa tai puhelinluettelopalvelussa yleispalveluyritykseksi, on velvollinen tarjoamaan käyttäjien saataville yleisen, kattavan ja käyttäjän kannalta kohtuuhintaisen numeropalvelun tai puhelinluettelopalvelun.

Puhelinluettelopalvelua voidaan tarjota painetussa tai sähköisessä muodossa ja sen tiedot on päivitettävä vähintään kerran vuodessa.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainitun velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

89 §

Verkkopalvelua koskeva yleispalveluvelvollisuus

Verkkoyritys, jonka Viestintävirasto on tämän luvun 84 §:ssä tarkoitetulla tavalla nimennyt yleispalveluyritykseksi, on velvolli-

nen tarjoamaan yleispalveluyritykseksi nimeytylle palveluyritykselle viestintäverkkoon liittymiseksi tarvittavan verkkopalvelun kustannuksiin perustuvaan hintaan.

90 §

Yleispalveluyrityksen velvollisuus tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjota yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan

Yleispalveluyrityksen on tiedotettava tarkoituksenmukaisella tavalla yleispalveluvelvoitteistaan sekä tarjottava yleispalvelutuotteitaan ja -palvelujaan.

Yleispalveluyrityksen on julkaistava tiedot ja aineistot tarjoamistaan yleispalvelutuotteista ja -palveluista siten, että ne ovat helposti tilaajien ja käyttäjien saatavilla.

91 §

Yleispalvelun hintojen seuranta

Viestintäviraston on seurattava yleispalvelun hinnoittelua, verrattava sitä viestintäpalvelujen yleiseen hintatasoon sekä arvioitava yleispalvelun hinnoittelua suhteessa yleiseen kuluttajahintatasoon ja väestön yleiseen tulotasoon.

92 §

Yleispalvelun nettokustannukset

Yleispalvelun nettokustannuksilla tarkoitetaan niitä palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia, joita yleispalveluyritys ei saa katetuiksi palvelun tuottamilla tuloilla.

Jos on ilmeistä, että yleispalvelun tarjonta muodostaa yleispalveluyritykselle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen, ja jos yleispalveluyritys sitä vaatii, Viestintäviraston on laskettava yleispalvelun nettokustannukset.

Viestintävirasto ei ole nettokustannuksia laskiessaan sidottu yleispalveluyrityksen ilmoittamiin tietoihin tai sen kustannuslaskennassa käytettyihin periaatteisiin.

93 §

Kustannusten korvaaminen yleispalveluyritykselle

Yrityksen kokoon, yritystoiminnan laatuun ja yrityksen harjoittaman teletoiminnan, numeropalvelun tai puhelinluettelopalvelun liikevaihtoon sekä muihin näihin rinnastettaviin seikkoihin nähden kohtuuttoman taloudellisen rasitteen muodostava osuus yleispalvelun nettokustannuksista on korvattava yleispalveluyritykselle valtion varoista, jos yleispalveluyritys sitä vaatii.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen kustannusten korvaamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö Viestintäviraston laatiman nettokustannuslaskelman pohjalta.

Taannehtivasti korvausta maksetaan enintään vuoden ajalta vaatimuksen esittämisestä.

IV OSA

TAAJUUDET JA NUMEROINTI

1 luku

Taajuushallinto

94 §

Taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettu valtioneuvoston asetus

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan yleiset periaatteet 3 momentissa tarkoitettujen taajuuksien käytölle. Säädetäessä viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien taajuuksien käytöstä on noudatettava tekniikka-palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa asetuksessa voidaan kuitenkin poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

- 1) tekniikkariippumattomuudesta:
 - a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;
 - b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä; ja
 - c) palvelujen teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi; sekä

- 2) palveluriippumattomuudesta:
 a) elämän turvallisuuden takaamiseksi;
 b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi;
 c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi; ja
 d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksella vahvistetaan taajuussuunnitelma:

1) 5 §:ssä tarkoitettuun verkkotoimilupaa edellyttävään teletoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille;

2) 21 §:ssä ja 33 §:ssä tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen televisio- ja radiotoiminnan harjoittamiseen tarkoitetuille taajuusalueille;

3) 95 §:n 5 momentissa tarkoitetuille taajuusalueille;

4) tuotekehitys-, testaus- ja opetustoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille;

5) Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä tarkoitettuun julkisen palvelun televisio- ja radiotoimintaan tarkoitetuille taajuusalueille.

Ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa taajuussuunnitelman, teleyrityksille, Yleisradio Oy:lle ja muille taajuusalueiden käyttäjryhmiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus tulla kuulluksi taajuussuunnitelmasta. Valtioneuvoston on tarkasteltava taajuussuunnitelmaa uudelleen, jos 2 momentissa tarkoitettuun julkiseen palveluun tai toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuusalueita tai jos edellä tässä momentissa mainittu taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

95 §

Taajuuksien käytöstä annetut Viestintäviraston määräykset

Viestintävirasto määrää radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin ottaen huomioon radiotaajuuksien käyttöä koskevat kansainväliset määräykset ja suositukset sekä 94 §:ssä tarkoitettu valtioneuvoston asetus. Määräyksissä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta ja tärkeimmistä radioominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on käytettävä.

Viestintäviraston on tarkasteltava 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiään uudelleen, jos 94 §:n 3 momentissa tarkoitettuun toimiluvanvaraiseen toimintaan voidaan osoittaa lisää taajuuksia tai jos teleyritys tai muu taajuusalueiden käyttäjäryhmiä edustava taho esittää tarkastelua koskevan perustellun pyynnön.

Määrätessään sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaan soveltuvien radiotaajuuksien käytöstä Viestintäviraston on noudatettava tekniikka- ja palveluriippumattomuutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa määräyksessä voidaan poiketa verkko- ja viestintäpalvelujen:

- 1) tekniikkariippumattomuudesta;
 a) haitallisten häiriöiden välttämiseksi;
 b) yleisön suojelemiseksi sähkömagneettisilta kentiltä;
 c) palvelun teknisen laadun, taajuuksien yhteiskäytön tai yleisen edun tavoitteiden saavuttamiseksi sekä
 2) palveluriippumattomuudesta;
 a) elämän turvallisuuden takaamiseksi;
 b) sosiaalisen, alueellisen tai maantieteellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseksi
 c) taajuuksien tehottoman käytön välttämiseksi; ja
 d) kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden ja tiedotusvälineiden moniarvoisuuden edistämiseksi.

Viestintäviraston on 1 momentissa tarkoitettuja määräyksiä valmistellessaan toimittava yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos yksittäisen taajuusalueen käyttöä koskevalla määräyksellä voi olla huomattavia vaikutuksia viestintämarkkinoiden yleiseen kehitykseen, kyseisen taajuusalueen taajuussuunnitelma vahvistetaan tämän luvun 94 §:ssä tarkoitettussa taajuussuunnitelmassa.

Viestintävirasto voi perustellusta syystä sallia tämän luvun 94 §:ssä tarkoitettussa taajuussuunnitelmassa säädetyille radiotaajuusalueelle tai 1 momentin nojalla annetussa määräyksessä tarkoitettulle taajuusalueelle myös muuta kuin sen käyttötarkoituksen mukaista radioviestintää, jos muu radioviestintä ei rajoita taajuusalueen käyttöä sen ensisijaisiin käyttötarkoituksiin eikä aiheuta häiriöitä ensisijaisten käyttötarkoitusten mukaiselle radioviestinnälle.

96 §

Erityiset sähkölaitteet

Viestintävirasto määrää radiotaajuudet, joilla radioaaltoja kehittämään tarkoitettua tieteelliseen, teolliseen, lääkinnälliseen tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen käytettyä muuta sähkölaitetta kuin radiolaitetta saa käyttää, ja ehdot, joiden mukaan laitetta on käytettävä.

2 luku

Numerointi

97 §

Telealueet

Viestintävirasto päättää Suomen jakautumisesta telealueisiin.

Telealuejaon on oltava tarkoituksenmukainen. Telealueita muodostettaessa on erityisesti otettava huomioon tietyllä alueella harjoitetun televiestinnän määrä ja sen suuntautuminen, viestintäverkkojen tekninen rakenne sekä numeroiden mahdollisimman tehokas käyttö.

98 §

Viestintäviraston numerointia koskeva määräys

Teletoinnin numeroita ja tunnuksia jaettaessa on pyrittävä numeroinnin selkeyteen ja tehokkuuteen sekä otettava huomioon numerointia ja tunnuksia koskevat kansainväliset velvoitteet.

Viestintävirasto voi antaa numerointia koskevat tarkemmat määräykset. Viestintäviraston määräyksillä määrätään siitä, millaisia numeroita ja tunnuksia teletoinnassa saa käyttää ja mihin tarkoitukseen niitä on käytettävä. Viestintäviraston numerointia koskevassa määräyksessä voidaan lisäksi määrätä numeroiden ja tunnusten maantieteellisestä käyttöalueesta.

Internetin verkkotunnuksista säädetään erikseen.

99 §

Numerointipäätös

Viestintävirasto päättää teleyritysten ja muiden henkilöiden käyttöön annettavista numeroista ja tunnuksista.

Numerot ja tunnukset on jaettava siten, että teleyrityksiä ja muita henkilöitä kohdellaan toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen mahdollisimman tasapuolisesti.

Viestintäviraston on tehtävä päätös numeron tai tunnuksen jakamisesta (numerointipäätös) kolmen viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos numerolla tai tunnukSELLA on poikkeuksellista taloudellista arvoa, numerointipäätös voidaan kuitenkin tehdä kuuden viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Numerointipäätöksessä numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden haltija voidaan velvoittaa ottamaan numero käyttöön kohtuullisessa ajassa.

Numerointipäätös voidaan tehdä toistaiseksi tai tarjottavan palvelun kannalta tarkoituksenmukaiseksi määrääjäksi. Viestintävirasto voi numerointipäätöksessä määrätä, että numeroa on käytettävä tietyn palvelun tarjoamiseen, sekä asettaa numeron käytölle muita numeroinnin selkeyden ja tehokkuuden tai käyttäjien etujen varmistamiseksi tarpeellisia ehtoja.

100 §

Numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden peruuttaminen

Viestintävirasto voi päätöksellään peruuttaa numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden,

1) jos numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden haltija ei suorita numerointipäätökseen liittyvää maksua,

2) jos numeroa tai tunnusta käytetään numerointipäätöksen vastaisesti tai

3) jos numeroa tai tunnusta ei ole otettu käyttöön kohtuullisessa ajassa numerointipäätöksestä tai sen käyttö on lopetettu, ja numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden haltija

ja ei kehotuksesta huolimatta oikaise menettelyään kuukauden määräajassa.

Numeron tai tunnuksen käyttöoikeus voidaan peruuttaa myös, jos peruuttamiseen on muu vastaava numeroinnin selkeyteen ja tehokkuuteen tai käyttäjien etuun liittyvä erittäin painava syy ja numeron tai tunnuksen käyttöoikeuden haltijalle on annettu mahdollisuus esittää näkemyksensä asiassa kuukauden määräajassa. Kuuleminen on tarpeetonta, jos käyttöoikeuden saanut yritys on lopettanut toimintansa tai käyttöoikeuden haltija on jostain muusta syystä lakannut olemasta.

101 §

Puhelinnumeron siirrettävyyteen liittyvät velvoitteet

Teleyritys on velvollinen viipymättä huolehtimaan siitä, että teleyrityksen kanssa sopimuksen tehnyt käyttäjä voi halutessaan säilyttää puhelinnumeron vaihtaessaan palvelua tarjoavaa teleyritystä. Puhelinnumeroon liittyvän määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen voimassaolo ei vapauta teleyritystä numeron siirtovelvoitteesta. Kiinteässä puhelinverkossa telealueen tilaajanumero on siirrettävissä telealueen sisällä.

Teleyritys ei saa periä käyttäjältä korvausta puhelinnumeron siirtämisestä toiselle teleyritykselle. Teleyritys saa kuitenkin periä toiselta teleyritykseltä 1 momentissa tarkoitettua puhelinnumeron siirrosta kustannuksia vastaavan kertakorvauksen, jos puhelinnumeron siirron tekninen toteuttaminen aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia. Kertakorvaus ei kuitenkaan saa olla niin suuri, että se estää palvelun käytön. Viestintävirasto voi yksittäistapauksessa päättää kertakorvauksen enimmäismäärästä.

Teleyrityksellä ei ole 1 momentissa tarkoitettua puhelinnumeron siirtovelvollisuutta kiinteän puhelinverkon ja matkaviestinverkon välillä.

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjien saatavilla on yleinen, kattava ja maksuton tiedotuspalvelu siirretyistä puhelinnumeroista.

102 §

Puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevat tekniset säännökset

Viestintävirasto voi antaa puhelinnumeron siirrettävyyttä koskevia teknisiä määräyksiä.

Viestintäviraston määräykset voivat koskea:

- 1) puhelinnumeroita, jotka teknisistä syistä vapautetaan siirtovelvoitteesta;
- 2) siirrettävyyden teknistä toteuttamistapaa;
- 3) siirrettyyn numeroon liittyvän puhelun ohjausta;
- 4) siirrettyjä puhelinnumeroita koskevan tiedotuspalvelun järjestämistä;
- 5) muita näihin verrattavia numeron siirrettävyyden teknisiä edellytyksiä.

103 §

Televiestintä Euroopan talousalueella

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että Euroopan talousalueeseen kuuluvista valtioista voidaan soittaa Suomessa käytössä oleviin muihinkin kuin maantieteellisiin numeroihin, jos se on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista.

Teleyrityksellä ei ole 1 momentissa mainittua velvollisuutta, jos puhelun vastaanottaja on kaupallisista syistä rajoittanut tietyiltä maantieteellisiltä alueilta tulevia puheluita.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainitun velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

104 §

Yleinen ulkomaantunnus

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät voivat soittaa ulkomaille käyttäen yleistä ulkomaantunnusta 00.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainitun velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

105 §

Teleyrityksen velvollisuus välittää puheluita eurooppalaisella numeroalueella

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen korvausta vastaan välittämään kaikki yleisessä standardissa määritellyille eurooppalaiselle numeroalueelle soitetut puhelut.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettun velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

V OSA

KÄYTTÄJÄN JA TILAAJAN OIKEUDET VIESTINTÄPALVELUSSA

106 §

Soveltamisala ja säännösten pakottavuus

Tämän osan säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Tämän osan 114-123 §:ää, 125 §:n 2-4 momenttia, 126 §:ää ja 135-136 §:ää sovelletaan muun kuin kuluttajan kanssa tehtäviin sopimuksiin vain, jos muuta ei ole sovittu.

Tämän osan 108, 112, 118-124, 128 ja 135 §:ää ei sovelleta itsenäisesti vastikkeetta tarjottaviin viestintäpalveluihin.

1 luku

Viestintäpalvelusopimus

107 §

Sopimusehdot ja hinnasto

Teleyrityksen on laadittava kuluttajan kanssa tehtäviä viestintäpalvelusopimuksia varten vakiosopimusehdot ja käytettävä niitä tehdessään sopimuksia kuluttajan kanssa. Sopimuksissa ei saa olla kuluttajan kannalta kohtuuttomia ehtoja tai rajoituksia. Sopimusehdot on laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä.

Teleyrityksen on julkaistava käyttämänsä vakiosopimusehdot sekä viestintäpalveluja koskevat hinnastot siten, että ne ovat helposti saatavilla ilman korvausta.

108 §

Viestintäpalvelusopimus

Teleyrityksen ja tilaajan välinen viestintäpalvelusopimus on tehtävä kirjallisesti. Samansisältöinen sopimus voidaan tehdä sähköisesti edellyttäen, että sähköisen sopimuksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että sopimus säilyy osapuolten saatavilla. Sopimusehdot on laadittava selkeällä ja ymmärrettävällä kielellä.

Sopimuksessa on yksilöitävä teleyrityksen nimi ja yhteystiedot.

Sopimuksessa on mainittava ainakin:

- 1) sopimuksen voimaantulopäivä, voimassaoloaika ja mahdollinen uusimismenettely;
- 2) tarjottavien palvelujen laatu, ominaisuudet sekä ylläpitopalvelutyypit, internetyhteyspalveluista myös tiedonsiirtonopeuden vaihteluväli;
- 3) viestintäpalvelun toimitusaika;
- 4) sopimuksen irtisanomismenettely ja irtisanomisen perusteet;
- 5) mahdollisen virheen tai viivästyksen seuraamukset;
- 6) miten sopimusehtojen muutoksista tiedotetaan tilaajalle;
- 7) mitkä ovat tilaajan ja käyttäjän oikeudet sopimusehtojen muuttuessa;
- 8) palvelujen hinnoitteluperuste tai sovellettavat hinnastot;
- 9) tilaajan oikeus saada tietoja laskunsa muodostumisesta;
- 10) tilaajan oikeus tehdä telelaskusta muistutus;
- 11) maksun laiminlyönnin seuraamukset;
- 12) teleyrityksen oikeus lopettaa palvelun tarjoaminen tai rajoittaa palvelun käyttöä;
- 13) jäljempänä 112 §:n 1 momentissa tarkoitettun käyttörajan suuruus sekä ohjeet siitä, miten kuluttaja voi seurata laskun kertymistä;
- 14) voiko liittymän avulla käyttää hätäpalveluja ja voidaanko liittymän haltijan sijainti paikantaa hätätilanteissa;

15) tiedot menettelyistä, joilla teleyritys mittaa ja muokkaa tietoliikennettä välttääkseen verkkoyhteyden ylikuormittumisen;

16) tiedot siitä, miten 15 kohdassa tarkoitetut menettelyt saattavat vaikuttaa palvelun laatuun;

17) tarjottavat asiakaspalvelut;

18) toimitettavan päätelaitteen käyttöä koskevat rajoitukset;

19) käyttäjän mahdollisuus valita, sisällytetäänkö hänen yhteystietonsa puhelinluetteloon sekä mitä yhteystietoja hän haluaa siihen sisällyttää;

20) laskun eri maksutavat ja niistä aiheutuvat hintaerot;

21) millaisiin toimenpiteisiin teleyritys voi ryhtyä tietoturvan vaarantuessa.

Sopimuksessa on lisäksi mainittava kuluttajan oikeudesta saattaa sopimusta koskeva riita kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi.

109 §

Viestintäpalvelusopimuksen kesto

Viestintäpalvelusopimus on voimassa tois-
taiseksi ellei erikseen toisin sovita.

Teleyritys saa tehdä kuluttajan kanssa enintään 24 kuukauden määräaikaisen sopimuksen. Jos teleyritys tarjoaa pidempää kuin 12 kuukauden sopimusta, kuluttajalle on tarjottava myös mahdollisuus tehdä 12 kuukauden määräaikainen sopimus.

Teleyritys ei saa jatkaa määräaikaista sopimusta uudella määräaikaisella sopimuksella ilman tilaajan kanssa tehtyä uutta kirjallista sopimusta.

110 §

Käyttäjän oikeus valita internetin palvelujen tarjoaja

Internetyhteyspalvelun tarjoaja ei saa rajoittaa käyttäjän mahdollisuutta käyttää internetin palveluja ja sovelluksia paitsi:

1) edellä 108 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa;

2) viranomaisen tai tuomioistuimen päätökseen perustuen;

3) tietoturvasta huolehtimiseksi ja häiriön korjaamiseksi siten kuin 234 ja 235 §:ssä ja 263 ja 264 §:ssä säädetään;

4) internetyhteyspalvelun ja muun viestintäpalvelun toimivuuden ja laadun ylläpitämiseksi siten kuin 234 ja 235 §:ssä tai IX osan 2 luvussa säädetään.

Internetyhteyspalvelun käytön rajoitukset eivät saa olla sellaisia, jotka rajoittavat palvelun tarkoituksenmukaista käyttöä.

Edellä 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen rajoitukset eivät saa:

1) estää tilaajan mahdollisuutta käyttää haluamiaan sovelluksia ja palveluja;

2) hidastaa kohtuuttomasti internetyhteyspalvelun liikennettä.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen rajoitusten ja menettelyjen arvioimisesta ja niiden käyttämisestä internetyhteyspalvelun riittävän käytettävyyden ja laadun turvaamiseksi.

Viestintävirasto voi päätöksellä velvoittaa internetyhteyspalvelun tarjoajan:

1) toteuttamaan 3 momentissa tarkoitettujen haittojen estämiseksi välttämättömiä menettelyjä tai;

2) pidättäytymään sellaisten menettelyjen ja rajoitusten käyttämisestä, jotka aiheuttavat 3 momentissa tarkoitettua haittaa.

Viestintäviraston on 4 ja 5 momentin mukaisia määräyksiä ja päätöksiä antaessaan otettava huomioon käyttäjille tarjolla olevien internetyhteyspalvelujen yleinen laatu ja ominaisuudet.

111 §

Käyttöoikeus kiinteistön tai rakennuksen sisäiseen verkkoon

Tilaajan valinnanvapauden turvaamiseksi asunto-osakeyhtiöllä, kiinteistöosakeyhtiöllä tai niihin verrattavalla yhteisöllä, joka omistaa tai hallinnoi kiinteistön sisäistä tai usean kiinteistön välistä kiinteää viestintäverkkoa, joka on liitetty yleiseen viestintäverkkoon, on velvollisuus luovuttaa tilaajan valitsemalle teleyritykselle syrjimättömin ehdoin käyttöoikeus kiinteistön tai kiinteistöryhmän sisäisen viestintäverkon vapaana olevaan osaan viestintäpalvelun välittämiseksi kiinteistössä tilaajan päätelaitteisiin.

112 §

Käyttöraja, ennakkomaksu ja vakuus

Teleyritys ja kuluttaja voivat sopia kohdullisen euromääräisen käyttörajan asettamisesta puhelinliittymälle.

Teleyritys saa vaatia kuluttajalta viestintäpalvelusopimuksesta ennakkomaksun tai vakuuden vain sopimusta tehtäessä ja vain, jos siihen on ennakoitavissa olevasta maksukyvyttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta seikasta johtuva erityinen syy. Ennakkomaksu tai vakuus ei saa ylittää niiden maksujen yhteismäärää, jotka tarjotuista palveluista arvioidaan kertyvän ennen kuin teleyritys voi estää viestintäpalvelun käytön maksulaiminlyönnin perusteella.

113 §

Kytkykauppa

Jos teleyritys kytkee päätelaitteen ja viestintäpalvelusopimuksen toisiinsa kaupantekohetkellä siten, että se vaikuttaa hyödykkeiden ostohintaan (kytkykauppa), tulee teleyrityksen tarjota vastaavaa viestintäpalvelua tilaajalle myös ilman päätelaitetta.

Markkinoinnissa on ilmoitettava kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 12 §:ssä tarkoitettujen tietojen ohella myös kytkykaupasta kuluttajalle aiheutuvien lisäkustannusten kokonaismäärä.

Teleyritys saa estää toisen teleyrityksen liittymän käytön kytkykauppaan kuuluvalla matkapuhelimella. Esto on kuluttajan pyynnöstä purettava viipymättä, kun liittymäsopeimus päättyy. Eston purkamisesta ei saa periä kuluttajalta maksua.

114 §

Sopimuksen muuttaminen

Teleyritys saa muuttaa toistaiseksi voimassa olevan viestintäpalvelusopimuksen mukaisia maksuja ja muita sopimusehtoja kuluttajan vahingoksi vain:

1) sopimusehdoissa yksilöidyillä perusteilla, edellyttäen, että sopimuksen sisältö ei kokonaisuutena olennaisesti muutu;

2) lainsäädännön muutoksen tai viranomaisen päätöksen perusteella.

Teleyrityksellä on lisäksi oikeus tehdä toistaiseksi voimassa olevan viestintäpalvelusopimuksen sopimusehtoihin vähäisiä muutoksia, joilla ei ole vaikutusta sopimuksen keskeiseen sisältöön.

Määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen ehtoja ei saa muuttaa kesken sopimuskauden kuluttajan vahingoksi. Sopimusehtojen muuttaminen on kuitenkin sallittua, jos muutostarve johtuu lainsäädännön muutoksista tai viranomaispäätöksistä.

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle sopimusehtojen muutoksesta ja niiden sisällöstä viimeistään kuukautta ennen kuin muutetut ehdot tulevat voimaan. Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajalle samanaikaisesti tämän oikeudesta irtisanoa sopimuksensa heti päättyväksi, jos tilaaja ei hyväksy muutettuja sopimusehtoja.

115 §

Viestintäpalvelun sulkeminen ja käytön rajoittaminen

Teleyrityksellä on oikeus sulkea viestintäpalvelu tai rajoittaa viestintäpalvelun käyttöä, jos tilaaja ei ole maksanut viestintäpalvelusta aiheutunutta erääntyneitä maksua.

Sulkemis- tai rajoitusoikeutta ei kuitenkaan ole, jos:

1) erääntynyt maksu on alle 50 euroa;

2) erääntynyt maksu liittyy muun palvelun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen;

3) erääntynyt maksu maksetaan kahden viikon kuluessa maksukehotuksen lähettämisestä;

4) kuluttaja osoittaa maksun laiminlyönnin johtuvan sairaudesta, työttömyydestä tai muusta siihen verrattavasta kuluttajasta riippumattomasta syystä ja erääntynyt maksu maksetaan kuukauden kuluessa maksukehotuksen lähettämisestä;

5) tilaaja tekee muistutuksen laskusta ennen eräpäivää ja maksaa riidattoman osan laskusta määräajassa.

Teleyrityksellä on oikeus sulkea viestintäpalvelu myös, jos:

1) tilaaja on asetettu konkurssiin tai viranomaisen on todennut hänet muutoin maksukyvyttömäksi eikä tilaaja aseta kohtuullista vakuutta;

2) tilaaja ei kehotuksesta huolimatta noudata muita sopimusehtoja; tai

3) tilaaja tai käyttäjä on asetettu syytteen liittyväksi hyväksi käyttäen tehdystä tietoliikenteen häirinnästä

Teleyrityksellä on oikeus rajoittaa viestintäpalvelun käyttöä myös, jos käyttäjä ylittää 112 §:n 1 momentissa tarkoitetun käyttöajan. Teleyrityksen on ilmoitettava käyttäjälle etukäteen käytön rajoittamisesta ja samalla annettava käyttäjälle ohjeet siitä, miten käytön rajoittaminen on estettävissä.

Mitä edellä on säädetty teleyrityksen oikeudesta estää viestintäpalvelun käyttö, ei rajoita teleyrityksen velvollisuutta estää viestintäpalvelun käyttö toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen päätöksen perusteella.

116 §

Sopimuksen irtisanominen

Tilaaja voi irtisanoa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti. Tilaajalla on oikeus milloin tahansa irtisanoa toistaiseksi voimassa oleva sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta. Tilaajalla on oikeus irtisanoa viestintäpalvelusopimus heti päättyväksi, jos teleyritys ilmoittaa muuttavansa sopimusehtoja tilaajan vahingoksi. Mikäli sopimusehtojen muutos johtuu verolainsäädännön muutoksista, tilaajalla ei ole oikeutta irtisanoa määräaikaista viestintäpalvelusopimusta.

Teleyrityksen on lähetettävä tilaajalle irtisanomisesta kirjallinen vahvistus.

Teleyrityksen on irtisanottava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

Lain 113 §:n mukaisen kytkeykaupan yhteydessä kuluttajalla on aina oikeus irtisanoa määräaikainen sopimus päättyväksi kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos hän suorittaa käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuneet maksut sekä tällaisen tilanteen varalta mahdollisesti sovitut muut maksut.

Kuluttajalla on sopimuksen määräaikaaisuudesta huolimatta oikeus irtisanoa sopimus päättymään kahden viikon kuluttua irtisanomisesta, jos kuluttaja on joutunut maksuvaikeuksiin sairauden, työttömyyden tai vastaavan hänestä riippumattoman syyn takia taikka jos sopimuksen pitäminen voimassa on muun erityisen syyn takia hänen kannaltaan kohtuutonta. Teleyritys ei saa periä kuluttajalta viestintäpalvelusopimuksen käyttämättä jäävään sopimusaikaan kohdistuvia maksuja. Teleyrityksellä on kuitenkin oikeus saada 113 §:n mukaisen kytkeykaupan yhteydessä luovutettu päätelaite takaisin.

117 §

Sopimuksen purkaminen

Tilaaja saa purkaa viestintäpalvelusopimuksen teleyrityksen viivästyksen tai virheen vuoksi, jos sopimusrikkomus on olennainen. Tilaaja voi purkaa viestintäpalvelusopimuksen suullisesti tai kirjallisesti.

Teleyrityksellä on oikeus purkaa viestintäpalvelusopimus, jos:

1) liittymä on ollut 115 §:n nojalla suljettuna vähintään kuukauden ja sulkemisen edellytykset ovat edelleen voimassa; tai

2) tilaaja tai käyttäjä on tuomittu viestintäpalvelua käyttäen tehdystä tietoliikenteen häiritsemisestä.

Teleyrityksen on purettava viestintäpalvelusopimus kirjallisesti.

118 §

Viestintäpalvelun toimituksen viivästys ja oikeus pidätyä maksusta

Viestintäpalvelun toimitus on viivästynyt, jos palvelua ei ole toimitettu sovittuna ajankohtana, eikä tämä johdu tilaajasta eikä käyttäjästä tai tilaajan tai käyttäjän puolella olevasta seikasta.

Tilaaja on velvollinen maksamaan viestintäpalvelusopimukseen perustuvat maksut vasta siitä lukien, kun yhteys on käytettävissä. Palvelun kytkemisen jälkeen tilaajalla on oikeus pidätyä maksamasta sellaista osaa maksusta, joka on tarpeen viivästyksen pe-

rustuvan vakiokorvauksen ja vahingonkorvauksen vakuudeksi.

119 §

Vakiokorvaus

Tilaajalla on oikeus vakiokorvaukseen silloin, kun toimitus on 118 §:ssä säädetyllä tavalla viivästynyt. Vakiokorvauksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta viivästys- tai keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa.

Oikeutta vakiokorvaukseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa viivästyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

Jos viivästys johtuu henkilöstä, jota teleyritys on käyttänyt apunaan sopimuksen tai sen osan täyttämiseksi, teleyritys vapautuu vastuusta vain, jos myös tämä henkilö olisi 2 momentin mukaan vapaa vastuusta.

120 §

Virhe viestintäpalvelun toimituksessa

Viestintäpalvelun toimituksessa on virhe, jos viestintäpalvelun laatu tai toimitustapa ei vastaa sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Viestintäpalvelun toimitus on virheellinen, jos:

1) viestintäpalvelu ei laadultaan vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia;

2) viestintäpalvelun toimitus on muusta kuin 2 momentissa tarkoitettusta syystä yhtäjaksoisesti tai toistuvasti keskeytynyt, eikä keskeytystä voida pitää keskeytyksen syy ja olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä; tai

3) viestintäpalvelu ei vastaa markkinoinnissa annettuja tietoja tai poikkeaa muutoin siitä, mitä tilaajalla yleensä on vastaavan palvelun yhteydessä aihetta olettaa.

Viestintäpalvelun virheenä ei pidetä sitä, että teleyritys tilapäisesti ilman tilaajan suostumusta keskeyttää viestintäpalvelun tarjonnan tai rajoittaa sen käyttöä kalenterikuukaudessa yhteensä korkeintaan 24 tunnin ajaksi,

kun toimenpide on välttämätön viestintäverkon rakennus- tai kunnossapitotyön taikka tietoturvan vuoksi. Keskeytys on tehtävä käyttäjälle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla ja sellaisena ajankohtana, että haittaa aiheutuu mahdollisimman vähän. Keskeytyksestä on tiedotettava tehokkaasti.

121 §

Virheen oikaisu

Tilaajalla on oikeus vaatia, että teleyritys korjaa virheen tai uusii suorituksen ilman, että siitä aiheutuu tilaajalle kustannuksia. Teleyritys ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi teleyritykselle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Kustannusten kohtuuttomuutta ja kohtuutonta haittaa arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja suorituksen arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen, sekä se, voidaanko oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta tilaajalle huomattavaa haittaa.

Vaikka tilaaja ei vaatisi virheen korjaamista tai suorituksen uusimista, teleyritys saa omalla kustannuksellaan suorittaa tällaisen oikaisun, jos se tilaajan ilmoittaessa virheestä viipymättä tarjoutuu tekemään sen. Tilaaaja saa kieltäytyä virheen oikaisusta, jos siitä aiheutuisi hänelle olennaista haittaa tai vaaraa siitä, että tilaajalle aiheutuvat kustannukset jäävät korvaamatta taikka jos kieltäytymiseen on muu erityinen syy.

Teleyritys ei saa vedota siihen, ettei se ole saanut tilaisuutta virheen oikaisuun, jos tilaaja on korjauttanut virheen, eikä olosuhteet huomioon ottaen voida kohtuudella edellyttää, että tilaaja olisi jäänyt odottamaan teleyrityksen suorittamaa oikaisua.

122 §

Hinnanalennus ja vakiohyvitys

Jollei virheen korjaaminen tai uusi suoritus tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun tilaaja on ilmoittanut virheestä, tilaajalla on oikeus virhettä vastaavaan hinnanalennukseen.

Tilajalla on oikeus vakiohyvitykseen, jos 120 §:ssä tarkoitettu virhe perustuu toimituksen keskeytykseen. Vakiohyvityksen määrä on vähintään 20 euroa kultakin alkavalta keskeytysviikolta, kuitenkin enintään 160 euroa. Jos tilajalle maksetaan vakiohyvitys, hänellä ei ole oikeutta 1 momentissa tarkoitettuun hinnanalennukseen saman keskeytyksen johdosta.

Oikeutta vakiohyvitykseen ei kuitenkaan ole, jos teleyritys osoittaa keskeytyksen johtuneen sen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta esteestä, jota sen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimusta tehtäessä ja jonka seurauksia se ei ole kohtuudella voinut välttää tai voittaa.

123 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Tilajalla on oikeus korvaukseen vahingosta, jonka hän kärsii toimituksen viivästyksen tai keskeytyksen ja muun viestintäpalvelussa olevan virheen vuoksi. Jos tilajalla on oikeus 119 §:ssä tarkoitettuun vakiokorvaukseen, oikeus vahingonkorvaukseen on vain siltä osin kuin vahinko ylittää maksetun vakiokorvauksen määrän.

Teleyritys vastaa toimituksen viivästyksistä tai keskeytyksestä ja muusta viestintäpalvelun virheestä aiheutuneesta välillisestä vahingosta vain, jos viivästyks, keskeytys tai vahinko on aiheutunut huolimattomuudesta teleyrityksen puolella. Välillisenä vahinkona pidetään:

- 1) ansion menetystä, joka tilajalle aiheutuu viivästyksen, keskeytyksen tai siitä johtuvien toimenpiteiden vuoksi;
- 2) vahinkoa, joka johtuu muuhun sopimukseen perustuvasta velvoitteesta;
- 3) viestintäpalvelun käyttöhyödyn olennaista menetystä, josta ei aiheudu suoranaista taloudellista vahinkoa, sekä siihen rinnastettavaa haittaa, joka on olennainen.

124 §

Virhettä tai viivästystä koskeva ilmoitusvelvollisuus

Tilajaa ei saa vedota viivästykseen, ellei hän ilmoita viivästyksestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun palvelu on toimitettu. Tilajaa ei saa vedota virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä teleyritykselle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on havainnut virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Tilajaa saa 1 momentin estämättä vedota viivästyksen tai virheeseen, jos teleyritys on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka, jos viestintäpalvelu ei vastaa laissa tai sen nojalla annetussa Viestintäviraston määräyksessä asetettuja vaatimuksia.

125 §

Viestintäpalvelun oikeudeton käyttö

Teleyrityksen on viipymättä suljettava viestintäpalvelu tai estettävä sen käyttö, jos viestintäpalvelun tilaaja, käyttäjä, poliisi, vakuutusyhtiö tai toinen teleyritys ilmoittaa, että viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävä väline on kadonnut ja pyytää viestintäpalvelun sulkemista tai sen käytön estämistä. Teleyrityksellä on velvollisuus sulkea viestintäpalvelu välittömästi 3 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten vastaanotettuaan.

Tilajaa vastaa viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä vain, jos välineen katoaminen, joutuminen oikeudettomasti toisen haltuun tai oikeudeton käyttö on johtunut tilajan huolimattomuudesta, joka ei ole lievää.

Tilajaa ei vastaa viestintäpalvelun oikeudettomasta käytöstä siltä osin kuin viestintäpalvelua on käytetty sen jälkeen, kun tilaaja tai käyttäjä on tehnyt teleyritykselle ilmoituksen siitä, että viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävä väline on kadonnut, se on oikeudettomasti toisen hallussa tai että välinettä on oikeudettomasti käytetty.

Jos viestintäpalvelun hallinnoinnissa käytettävää välinettä on käytetty maksutapahtumien toteuttamiseen maksupalvelulain (290/2010) 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitettulla tavalla, tilajan vastuusta oikeudettomista maksutapahtumista on voimassa, mitä maksupalvelulaissa säädetään.

126 §

Suljetun viestintäpalvelun avaaminen

Teleyrityksen on tilaajan pyynnöstä avattava 115 §:n nojalla suljettu viestintäpalvelu tai poistettava käyttörajoitus heti, kun käytön rajoittamiselle tai viestintäpalvelun sulkemiselle ei enää ole perustetta.

Teleyrityksellä on oikeus periä kohtuullinen maksu viestintäpalvelun avaamisesta ja käyttörajoituksen poistamisesta. Maksua ei kuitenkaan saa periä 115 §:n 4 momentissa tarkoitetun käyttörajoituksen poistamisesta.

127 §

Teleyrityksen velvollisuus rajoittaa viestintäpalvelun käyttöä

Teleyrityksen, jonka tarjoamaa viestintäverkkoa tai verkon osaa toinen teleyritys käyttää viestintäpalvelua tarjotessaan tai joka perii maksuja toisen teleyrityksen lukuun, on pyynnöstä estettävä toisen teleyrityksen viestintäpalvelun käyttäminen, jos:

1) siihen on 115 §:n mukaiset edellytykset; ja

2) estoa pyytänyt teleyritys ei voi itse estää viestintäpalvelunsa käyttämistä.

128 §

Teleyrityksen, palveluntarjoajan ja myyjän yhteisvastuu

Kuluttajalla, jolla on oikeus pidättyä maksusta taikka saada hinnan palautusta, vahingonkorvausta tai muu rahasuoritus palveluntarjoajalta tai myyjältä tämän sopimusrikkomuksen johdosta, on tämä oikeus myös sitä teleyritystä kohtaan, joka on laskuttanut kuluttajalta hyödykkeen. Teleyritys ei ole kuitenkaan velvollinen maksamaan kuluttajalle enempää kuin on tältä saanut maksuina.

Jos palvelun toimittaminen keskeytetään tai jos palveluun liittyvä palveluntarjoajan ja kuluttajan välinen sopimus puretaan, kuluttaja voi vedota ennen palvelun keskeyttämistä tai sopimuksen purkua suoritetun maksun palauttamisen osalta myös palvelun laskuttanutta teleyritystä kohtaan.

129 §

Erinäisistä muutoksista tiedottaminen

Teleyrityksen on tehokkaasti ja hyvissä ajoin tiedotettava tilaajille:

1) puhelinverkkoa koskevista numerointimuutoksista;

2) sellaisista viestintäverkon suorituskykyä mittaavista menettelyistä, jotka teleyritys on ottanut käyttöön mitatakseen ja muokatakseen tietoliikennettä ja välttääkseen verkko-yhteyden ylikuormittumisen;

3) siitä, miten 2 kohdassa tarkoitetut menettelyt vaikuttavat palvelun laatuun;

4) vammaisille tarkoitettuja tuotteita ja palveluja koskevista yksityiskohdista;

5) hätäpalvelun tai liittymänhaltijan sijaintitiedon saatavuuteen liittyvistä muutoksista.

130 §

Palvelun laatua koskeva julkaisuvelvollisuus

Viestintävirasto voi päätöksellään asettaa teleyritykselle tai numerotiedotuspalvelun tarjoajalle velvollisuuden julkaista vertailukelpoisia ja ajantasaisia tietoja yrityksen tarjoamien palvelujen laadusta.

Viestintäviraston päätöksessä on määrättävä julkaistavat tiedot ja tietojen julkaisutapa.

2 luku

Yleistä puhelinpalvelua koskevat erityiset säännökset

131 §

Puhelinnumeron siirrettävyys

Teleyritys on velvollinen viipymättä huolehtimaan siitä, että teleyrityksen kanssa sopimuksen tehnyt tilaaja voi halutessaan säilyttää puhelinnumeron vaihtaessaan palvelua tarjoavaa teleyritystä. Puhelinnumeroon liittyvän määräaikaisen viestintäpalvelusopimuksen voimassaolo ei vapauta teleyritystä numeron siirtovelvoitteesta. Kiinteässä puhelinverkossa telealueen tilaajanumero on siirrettävissä telealueen sisällä.

Teleyritys ei saa periä tilaajalta korvausta puhelinnumeron siirtämisestä toiselle teleyritykselle. Teleyritys saa kuitenkin periä toiselta teleyritykseltä 1 momentissa tarkoitettua puhelinnumeron siirrosta kustannuksia vastaavan kertakorvauksen, jos puhelinnumeron siirron tekninen toteuttaminen aiheuttaa kertaluonteisia kustannuksia. Kertakorvaus ei kuitenkaan saa olla niin suuri, että se estää palvelun käytön. Viestintävirasto voi yksittäistapauksessa päättää kertakorvauksen enimmäismäärästä.

Teleyrityksellä ei ole 1 momentissa tarkoitettua puhelinnumeron siirtovelvollisuutta kiinteän puhelinverkon ja matkaviestinverkon välillä.

Puhelinpalvelua tarjoava teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että tilaajien ja käyttäjien saatavilla on yleinen, kattava ja maksuton tiedotuspalvelu siirretyistä puhelinnumeroista.

132 §

Automaattinen soitonsiirto

Teleyrityksen on tilaajan pyynnöstä makсутta poistettava kolmannen osapuolen tekemä automaattinen soitonsiirto käyttäjän liittymään.

133 §

Liittymän tunnistus

Teleyrityksen on tarjottava palvelua, jonka avulla puhelun vastaanottaja näkee soittajan numeron ennen puheluun vastaamista. Soittajan numeron näkyminen puhelimesta puhelun vastaanottajalle on voitava kuitenkin estää.

Liittymän tunnistusta tarjoavan teleyrityksen on annettava tilaajalle helppokäyttöinen mahdollisuus estää:

- 1) jokaisen liittymänsä tunnistus;
- 2) tulevien puhelujen liittymän tunnistus;
- 3) sellaisten tulevien puhelujen vastaanotto, joiden liittymän tunnistus on estetty, milloin se on teknisesti ja ilman kohtuuttomia kustannuksia mahdollista; sekä
- 4) sen liittymän tunnistus, johon liittymään tulevat puhelut on siirretty.

Edellä 2 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen palvelujen on oltava tilaajalle maksuttomia.

Liittymän tunnistusta tarjoavan teleyrityksen on annettava käyttäjälle helppokäyttöinen ja maksuton mahdollisuus estää jokaisen lähtevän puhelun osalta erikseen liittymänsä tunnistus.

Teleyrityksen on tiedotettava tilaajalle ja käyttäjälle tässä pykälässä tarkoitetuista palveluista.

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen estot voidaan ohittaa luovutettaessa tietoja hätäilmoituksia vastaanottaville viranomaisille 313 §:n mukaisesti tai toteutettaessa erikseen säädettyä poliisin tiedonsaantioikeutta. Lain 147 §:n perusteella säilytettäviä tietoja voivat saada palveluyrityksiltä ainoastaan viranomaiset, joilla on lain perusteella oikeus saada tiedot palveluyritykseltä.

Viestintävirasto voi antaa teknisiä määräyksiä 2, 4 ja 6 momentissa tarkoitettujen estojen ohittamisesta.

134 §

Oikeus seurata maksun kertymistä

Matkapuhelinverkossa toimivan teleyrityksen on tarjottava tilaajalle ja käyttäjälle maksuton mahdollisuus liittymän käytöstä kertyvien maksujen seuraamiseen.

135 §

Laskun erittely ja yhteyskohtainen erittely

Teleyrityksen on maksutta ja ilman pyyntöä eriteltävä liittymän käytöstä aiheutuva lasku. Laskusta on vaikeudetta käytävä ilmi ainakin seuraavista suoritteista laskutettavat erät:

- 1) paikallispuhelut ja 2–4 kohdassa tarkoitetuista palveluista perityt verkkokorvaukset;
- 2) kaukopuhelut;
- 3) kansainväliset puhelut;
- 4) matkaviestinpuhelut;
- 5) perusmaksut;
- 6) tekstiviestit, kuvaviestit ja muut viestit;
- 7) datansiirtopalvelut;

8) lisämaksulliset palvelut siten kuin 4 momentissa säädetään.

Teleyrityksen on tilaajan sitä pyytäessä annettava maksutta laskun yhteyskohtainen erittely. Erittely on annettava tilaajalle siten, että puhelinnumeron kolme viimeistä numeroa on peitetty tai muutoin siten, ettei erittelystä voida tunnistaa viestinnän toista osapuolta.

Teleyrityksen on annettava käyttäjän sitä pyytäessä laskun yhteyskohtainen erittely, jossa on eritelty viestinnän osapuolten liittymien numerot tai viestintäpalvelun muut tunnistamistiedot täydellisesti. Käyttäjän puhevaltaa käyttää alle 15-vuotiaan puolesta hänen huoltajansa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 4 §:n mukaisesti tai muun kuin alaikäisen vajaan puolesta hänen edunvalvojansa siten kuin holhoustoimesta annetussa laissa säädetään.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, teleyrityksen on pyytämättä eriteltävä laskulle:

1) tilaajalle maksun määrä, ajankohta ja saaja yhteyksistä, joissa on kyse maksupalvelulain (290/2010) 1 §:n 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetuista maksutapahtumista, ellei maksupalvelulaista muuta johdu; erittelyyn ei saa sisältyä yksityisyyden suojan piiriin kuuluvaa viestintää koskevia tietoja;

2) tilaajalle maksun määrä, ajankohta ja saaja yhteyksistä, joissa on kyse yksinomaan maksupalvelulain soveltamisalaan kuulumattoman hyödykkeen tai palvelun maksamisesta automaattisessa palvelussa ja joista aiheutuu tilaajalle ensisijaisesti muita kuin viestintäpalvelun käytöstä johtuvia maksuja;

3) tilaajalle palvelutyypeittäin ja käyttäjälle täydellisesti muut kuin edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut yhteydet, joista aiheutuu tilaajalle muita kuin viestintäpalvelun käytöstä johtuvia maksuja.

Liittymän yhteyskohtainen erittely ei saa sisältää maksuttomien palvelujen tunnistamistietoja. Tilaajalla on oikeus pyynnöstä saada erittelemätön lasku.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetun erittelyn sisällöstä ja toteuttamistavasta.

136 §

Oikeus rajoittaa liittymän käyttöä muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen

Teleyrityksen on tilaajan pyynnöstä estettävä korvauksetta liittymän käyttö muuhun kuin viestintäpalveluun ja liittymän lähtevä liikenne tiettyyn liikennetyyppiin, jos esto on teknisesti helposti toteutettavissa. Jos esto myöhemmin tilaajan pyynnöstä poistetaan, teleyritys saa periä toimenpiteestä maksun.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä niistä liittymän lähtevän liikenteen estoluokista, joita tilaajalle on vähintään tarjottava, määräyksiä estopalvelujen teknisestä toteuttamisesta sekä määräyksiä puheluiden hintatiedoista.

Teleyrityksellä on oikeus estää muun palvelun kuin viestintäpalvelun käyttäminen, jos tilaaja ei maksa muusta palvelusta aiheutunutta erääntyneitä laskua kahden viikon kuluessa maksukehotuksen lähettämisestä.

VI OSA

VIESTINNÄN LUOTTAMUKSELLISUUS JA YKSITYISYYDEN SUOJA

1 luku

Sähköisen viestin ja välitystietojen käsitteily

137 §

Viestin ja välitystietojen luottamuksellisuus

Viestinnän osapuoli voi käsitellä omia sähköisiä viestejään ja niihin liittyviä välitystietoja, jollei laissa toisin säädetä.

Yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitettua radioviestintää ja sen välitystietoja saa käsitellä, jollei laissa toisin säädetä. Tällaisena radioviestintänä pidetään:

- 1) televisio- ja ääniradio-ohjelmistojen alkuperäisiä lähetyksiä;
- 2) hätäkutsuja;
- 3) yleisellä kutsukanavalla harjoitettavaa radioviestintää;

- 4) radioamatööriviestintää;
 5) lyhytaaltoradioviestintää 27 megahertsin taajuusalueella;
 6) muuta sellaista radioviestintää, joka on tarkoitettu yleisesti vastaanotettavaksi.

Muita sähköisiä viestejä ja välitystietoja saa käsitellä viestinnän osapuolen suostumuksella tai jos laissa niin säädetään.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon sähköisestä viestistä, radioviestinnästä tai välitystiedosta, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa ilman viestinnän osapuolen suostumusta ilmaista tai käyttää hyväksi viestin sisältöä, välitystietoa tai tietoa viestin olemassaolosta, ellei laissa toisin säädetä.

138 §

Viestinnän välittäjän yleiset käsittelyperiaatteet

Sähköisten viestien ja välitystietojen käsittely on sallittua ainoastaan käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Sähköisiä viestejä ja välitystietoja on sallittua luovuttaa ainoastaan niille tahoille, joilla on oikeus käsitellä tietoja asianomaisessa tilanteessa.

Käsittelyn jälkeen sähköiset viestit ja välitystiedot on hävitettävä tai välitystiedot tehtävä sellaisiksi, ettei niitä voi yhdistää tilaajaan tai käyttäjään, ellei laissa toisin säädetä.

Sähköisiä viestejä ja välitystietoja saa käsitellä vain viestinnän välittäjän tai tilaajan lukuun toimiva henkilö, joka käsittelee viestejä ja välitystietoja tässä luvussa erikseen säädettyjen tarkoitusten toteuttamiseksi.

139 §

Käsittely viestinnän välittämiseksi ja palvelun toteuttamiseksi sekä tietoturvasta huolehtimiseksi

Sähköisiä viestejä ja välitystietoja voi käsitellä siinä määrin kuin se on tarpeen viestinnän välittämiseksi ja sovitun palvelun toteuttamiseksi sekä niiden tietoturvasta huolehtimiseksi.

Viestinnän välittäjän ja lisäarvopalvelun tarjoajan on 1 momentissa tarkoitettua palvelua tarjotessaan ilmoitettava tilaajalle tai käyttäjälle, millaisia välitystietoja käsitellään ja kuinka kauan niiden käsittely kestää.

140 §

Käsittely laskutusta varten

Viestinnän välittäjät voivat käsitellä keskinäisten maksujensa määrittämistä ja laskutusta varten välttämättömiä välitystietoja.

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja voi käsitellä teleyrityksen hallinnoiman viestintäverkon välityksellä tarjottavien kuvatallenteiden, äänitallenteiden ja muiden maksullisten palvelujensa laskutusta varten välttämättömiä tunnistamistietoja ja muita laskutuksen kannalta välttämättömiä tietoja. Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalla on oikeus saada teleyritykseltä nämä tiedot.

Laskun määräytymiseen liittyviä tietoja on säilytettävä vähintään kolme kuukautta laskun eräpäivästä tai välitystiedon tallentumisesta riippuen siitä, kumpi näistä ajankohdistista on myöhäisempi. Tietoja ei saa kuitenkaan säilyttää enää sen jälkeen, kun saatava on velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) mukaan vanhentunut. Laskua koskevan erimielisyyden synnyttämä laskua koskevat tiedot on kuitenkin säilytettävä siihen saakka, kunnes asia on sovittu tai ratkaistu.

Viestinnän välittäjän on ilmoitettava tilaajalle tai käyttäjälle, millaisia välitystietoja käsitellään ja kuinka kauan niiden käsittely kestää.

141 §

Käsittely markkinointia varten

Viestinnän välittäjä voi viestintäpalvelujen markkinoinniseksi käsitellä välitystietoja siinä määrin ja niin kauan kuin tällainen markkinointi edellyttää, jos tilaaja tai käyttäjä, jota tiedot koskevat, on antanut siihen suostumuksensa.

Suostumuksen antajalla on oltava mahdollisuus peruuttaa välitystietojen käsittelyä koskeva suostumuksensa.

142 §

Käsittely teknistä kehittämistä varten

Viestinnän välittäjä voi käsitellä välitystietoja viestinnän välittämisen tai viestintäpalvelun teknistä kehittämistä varten.

Ennen 1 momentissa tarkoitetun käsittelyn aloittamista tilaajalle tai käyttäjälle on ilmoitettava, mitä välitystietoja käsitellään ja kuinka kauan niiden käsittely kestää. Ilmoitus voi olla kertaluonteinen.

143 §

Käsittely tilastollista analyysiä varten

Viestinnän välittäjä voi käsitellä välitystietoja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tilastollista analyysiä varten, jos:

- 1) analyysiä ei voida muuten tuottaa ilman kohtuutonta vaivaa; ja
- 2) analyysistä ei voida tunnistaa yksittäistä luonnollista henkilöä.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös tilaajana olevan oikeushenkilön oikeutta käsitellä liittymänsä ja päätelaitteensa välitystietoja.

144 §

Käsittelyoikeus väärinkäytötapauksissa

Viestinnän välittäjä voi käsitellä välitystietoja maksullisen palvelun käyttöä maksutta tai muiden siihen rinnastuvien käyttöä koskevien väärinkäytösten havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun välitystietojen käsittelyn teknisestä toteuttamisesta.

145 §

Käsittely teknisen vian tai virheen havaitsemiseksi

Viestinnän välittäjä voi käsitellä välitystietoja, jos se on tarpeen viestinnän välittämisessä tapahtuneen teknisen vian tai virheen havaitsemiseksi, estämiseksi tai selvittämiseksi.

146 §

Käsittelyä koskevien tietojen tallentaminen

Viestinnän välittäjän on tallennettava yksityiskohtaiset tapahtumatiedot luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojan kannalta keskeisiä välitystietoja sisältävissä tietojärjestelmissä tapahtuvasta välitystietojen käsitteystä, mikäli se ei ole teknisesti mahdotonta. Tapahtumatiedoista on käytävä ilmi käsittelyn ajankohta, kesto ja käsittelijä. Tapahtumatiedot on säilytettävä kaksi vuotta niiden tallentamisesta.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetun tallentamisen ja säilyttämisen teknisestä toteuttamisesta.

2 luku

Viranomaistoimintaan liittyvät tiedot

147 §

Velvollisuus säilyttää tiedot viranomaistarpeita varten

Sen estämättä, mitä tässä osassa säädetään välitystietojen käsittelystä, teletointailoituksen antamiseen velvollisen, sisäasiainministeriö erikseen nimeämän yrityksen (säilytysvelvollinen yritys) on huolehdittava jäljempänä säädettyin edellytyksin, että yleisesti saatavilla olevien sähköisten viestintäpalvelujen tai yleisten viestintäverkkojen yhteydessä tuotettavien tai käsiteltävien tietojen säilyttämisestä ja direktiivin 2002/58/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/24/EY 5 artiklassa tarkoitetut tiedot säilytetään 12 kuukauden ajan viestinnän päivämäärästä. Näitä tietoja saa käyttää ainoastaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen rikosten tai telesoitetta tai telepätelaitetta käyttäen tehdyn rikoksen estämiseksi, tutkimiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.

Säilytysvelvollisuus koskee tietoja, jotka liittyvät:

1) säilytysvelvollisen yrityksen tarjoamaan kiinteän verkon puhelinpalveluun tai lisäpalveluun taikka matkaviestinverkon puhelinpalveluun, lisäpalveluun, tekstiviestipalveluun, EMS-palveluun tai multimedialpalveluun;

2) säilytysvelvollisen yrityksen tarjoamaan internetyhteyspalveluun;

3) säilytysvelvollisen yrityksen tarjoamaan sähköpostipalveluun;

4) säilytysvelvollisen yrityksen tarjoamaan internetpuhelinpalveluun;

5) puheluun, jossa yhteys on saatu muodostettua, mutta puheluun ei vastattu tai puhelu on estynyt verkonhallintatoimenpiteestä johdettuna.

Säilytysvelvollisuus ei koske viestin sisältöä eikä verkkosivustojen selaamisesta kertyviä välitystietoja. Säilytysvelvollinen yritys voi kuitenkin tallentaa myös välitystietoja ja muita tietoja, mikäli se on välttämätöntä internetyhteyspalvelun, sähköpostipalvelun tai internetpuhelinpalvelun käyttäjän tunnistamiseksi.

Säilytysvelvollisuuden edellytyksenä on, että tiedot ovat saatavilla ja säilytysvelvollisen yrityksen yleisesti saatavilla olevien viestintäpalvelujen tarjoamisen yhteydessä tämän luvun tai henkilötietolain perusteella tuottamia tai käsittelemiä.

Säilytysvelvollisuuden perusteella säilytettävien tietojen tarkemmasta määrittelystä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Säilytysvelvollisuuden perusteella säilytettävien tietojen tekniset yksityiskohdat määritellään Viestintäviraston määräyksessä.

148 §

Viranomaistarpeita varten säilytettävien tietojen käsittelyssä noudatettavat velvoitteet ja menettelytavat

Säilytysvelvollisen yrityksen tulee ennen säilytysvelvollisuuden toteuttamista neuvotella tietojen säilyttämisen toteutuksesta sisäasiainministeriön kanssa viranomaisten tarpeiden mukaisen tietojen säilyttämisen varmistamiseksi. Mikäli neuvottelu ei pääty yhteisymmärrykseen tietojen säilyttämisen to-

teutuksesta, säilytysvelvollinen yritys päättää säilyttämisen teknisestä toteuttamisesta. Toteutuksen on oltava kustannustehokasta ja siinä on otettava huomioon säilytysvelvollisen yrityksen liiketoiminnan tarpeet, järjestelmien tekniset ominaispiirteet ja säilyttämisestä aiheutuvat kustannukset maksavan viranomaisen tarpeet. Toiminnassa on vältettävä sitä, että samoja tietoja säilyttää useampi yritys.

Sisäasiainministeriöllä on oikeus säilytysvelvollisuuden toteuttamiseksi hankkia ulkopuoliselta palveluntarjoajalta järjestelmä, johon säilytysvelvollinen palveluyritys voi siirtää säilytysvelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot. Säilytysvelvollisella palveluyrityksellä on oikeus tallentaa järjestelmään myös ne tiedot, joiden käsittely omaa tarvetta varten ei ole vielä päättynyt.

Säilytysvelvollisen yrityksen on tietojen käsittelyssä huolehdittava tietoturvasta siten kuin siitä säädetään 238 §:ssä. Säilytysvelvollisen yrityksen tulee lisäksi nimetä ne henkilöt, joilla on oikeus käsitellä säilytettäviä tietoja tai määriteltävä mainitut tehtävät. Säilytysvelvollisen yrityksen on huolehdittava, että tilaajan saatavilla on tietoa tietojen säilyttämisestä ja sen tarkoituksesta.

Säilytettävät tiedot tulee voida toimittaa tietojen saamiseen oikeutetulle viranomaiselle ilman tarpeetonta viivästystä. Säilytysvelvollisen yrityksen tulee huolehtia velvollisuuden toteuttamisesta tarvittaessa yhteistyössä verkkoyrityksen kanssa siten, että myös ne 147 §:ssä tarkoitetut saatavilla olevat tiedot säilytetään, joita verkkoyritys käsittelee säilytysvelvollisen yrityksen palvelun toteuttamiseksi.

Tietojen säilyttämisvelvollisuuden toteuttamisesta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä säilytysvelvollisuuden teknisestä toteutuksesta ja tietojen säilyttämisen tietoturvasta.

149 §

Viranomaistarpeita varten säilytettävien tietojen käyttöä koskeva tilastointi

Sisäasiainministeriön on toimitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle vuosittain tilastot tämän lain perusteella säilytettävien tietojen hyödyntämisestä. Tilastojen tulee sisältää:

- 1) tapaukset, joissa säilytettyjä tietoja toimitettiin viranomaiselle;
- 2) tapaukset, joissa säilytettyjä tietoja koskevaa viranomaisen tietopyyntöä ei voitu täyttää;
- 3) tiedot siitä, kuinka kauan kului säilytettävien tietojen tallentamisesta viranomaisen tietopyyntöön.

Sisäasiainministeriön tulee ottaa erityisesti huomioon edellä 1 momentissa tarkoitetut tilastot poliisilain (872/2011), pakkokeinolain tai muun lain perusteella eduskunnan oikeusasiamiehelle televalvonnan ja telekuuntelun käytöstä antamissaan kertomuksissa.

3 luku

Sijaintitietojen käsittely

150 §

Sijaintitietojen käsittely ja luovutus

Sijaintitietoja, jotka voidaan yhdistää luonnolliseen henkilöön, saa käsitellä lisäarvopalvelun tarjoamiseksi ja hyödyntämiseksi, jos tilaaja tai käyttäjä, jota tiedot koskevat on antanut siihen suostumuksensa, jollei suostumus yksiselitteisesti ilmene asiayhteydestä tai jos laissa niin säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla suostumuksella ei voida poiketa siitä, mitä muualla tässä laissa on käyttäjän ja tilaajan oikeudesta saada sijaintitietoja säädetty. Sijaintitietojen käsittely on sallittua ainoastaan käsittelyn tarkoituksen vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä. Käsittelyn jälkeen sijaintitiedot on hävitettävä tai tehtävä sellaisiksi, ettei niitä voi yhdistää tilaajaan tai käyttäjään, ellei laissa toisin säädetä.

Sijaintitietoja saa käsitellä vain lisäarvopalvelun tarjoajan palveluksessa sekä sen lukuun toimivat henkilöt, joiden tehtävänä on

käsitellä paikkatietoja tämän luvun mukaisesti.

Se, joka on ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon sijaintitiedosta, jota ei ole hänelle tarkoitettu, ei saa ilman paikannettavan suostumusta ilmaista tai käyttää hyväksi sijaintitietoa tai tietoa sen olemassaolosta, ellei laissa toisin säädetä.

151 §

Tiedonantovelvollisuus

Lisäarvopalvelun tarjoajan on huolehdittava, että paikannettavan saatavilla on helposti ja jatkuvasti tietoa käsiteltävien sijaintitietojen tarkkuudesta, käsittelyn täsmällisestä tarkoituksesta ja kestosta sekä siitä, voidaanko sijaintitiedot luovuttaa kolmannelle osapuolelle lisäarvopalvelun tarjoamista varten. Lisäarvopalvelun tarjoajan on erityisesti huolehdittava siitä, että nämä tiedot ovat paikannettavan saatavilla ennen 1 momentissa tarkoitettua suostumusta.

152 §

Tilaajan ja käyttäjän oikeudet

Tilaajalla tai käyttäjällä on oltava mahdollisuus helposti ja ilman erillistä maksua peruuttaa 150 §:n 1 momentissa tarkoitettu suostumus, jollei laissa toisin säädetä. Paikannettavalla on oltava mahdollisuus helposti ja ilman erillistä maksua kieltää väliaikaisesti sijaintitietojen käsittely milloin se on teknisesti ja ilman kohtuuttomia kustannuksia mahdollista.

Käyttäjällä on oikeus saada viestinnän välittäjältä tai lisäarvopalvelun tarjoajalta tämän hallussa olevat itseään koskevat sijaintitiedot, jotka ilmaisevat liittymän tai päätelaitteen sijainnin tietyllä hetkellä.

Sijaintitietojen käsittelyyn liittyvän suostumuksen, kiellon ja tiedonsaantioikeuden käyttämisestä päättää alle 15-vuotiaan puolesta hänen huoltajansa lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 4 §:n mukaisesti tai muun kuin alaikäisen vajaanvaltaisen puolesta hänen edunvalvojansa siten kuin holhoustoimesta annetussa laissa

(442/1999) säädetään, jollei tämä ole palvelun teknisen toteutuksen takia mahdotonta.

VII OSA

SÄHKÖISIIN PALVELUIHIN LIITTYVÄÄ ERITYISSÄÄNTELYÄ

1 luku

Verkkotunnukset

153 §

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan Suomen maantunukseen (fi-maatunnus) ja Ahvenanmaan maakuntatunnukseseen (ax-maakuntatunnus) päättyviin verkkotunnuksiin sekä verkkotunnustoimintaan ja verkkotunnusten välittämiseen.

154 §

Viestintäviraston verkkotunnustoiminta ja verkkotunnusvälittäjä

Viestintävirasto ylläpitää rekisteriä fi-maatunukseen päättyvistä verkkotunnuksista (verkkotunnusrekisteri) ja tietokantaa verkkotunnusten teknisistä tiedoista internetliikenteen ohjaamista varten (fi-juuri).

Merkintöjä verkkotunnusrekisteriin voi tehdä vain 155 §:ssä tarkoitetun verkkotunnusvälitysilmoituksen tehnyt toiminnanharjoittaja (verkkotunnusvälittäjä). Viestintävirasto voi kuitenkin merkitä verkkotunnushallinnon tarpeita varten yksimerkkisiä ja muita verkkotunnuksia maksutta. Viestintävirasto voi tehdä verkkotunnusrekisteriin myös muita tämän lain toteutumisen kannalta tarpeellisia merkintöjä.

Mitä tässä luvussa säädetään Viestintäviraston ylläpitämästä verkkotunnusrekisteristä, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ylläpitämään rekisteriin ax-maakuntatunnuksista.

155 §

Verkkotunnusvälittäjän ilmoitusvelvollisuudet

Verkkotunnusvälittäjän on ennen toimintansa aloittamista tehtävä ilmoitus Viestintävirastolle. Verkkotunnusvälittäjän yksilölliset tiedot, kuulemisiin ja tiedoksiantoihin käytettävä sähköinen prosessiosoite sekä muut valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Verkkotunnusvälittäjän ilmoittamissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista on viipymättä ilmoitettava Viestintävirastolle. Toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava Viestintävirastolle ja asiakkaille viimeistään kaksi viikkoa etukäteen. Viestintäviraston 162 §:n 2 momentin nojalla tekemästä kieltopäätöksestä on ilmoitettava asiakkaille viipymättä.

Tarkempia määräyksiä ilmoituksen tekemisestä ja sen sisällöstä voidaan antaa Viestintäviraston määräyksellä.

156 §

Verkkotunnuksen välittämisen yleiset edellytykset

Verkkotunnus voidaan merkitä oikeushenkilön, yksityisen elinkeinonharjoittajan tai muun yhteisön taikka luonnollisen henkilön käyttöön (verkkotunnuksen käyttäjä), joka täyttää tässä pykälässä säädetyt edellytykset.

Fi-maatunukseen päättyvän verkkotunnuksen merkitsee Viestintävirastolle 155 §:ssä säädetyn verkkotunnusvälitysilmoituksen tehnyt verkkotunnusvälittäjä:

- 1) Suomessa rekisteröidylle oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle;
- 2) suomalaiselle julkisyhteisölle, valtion liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle, julkisoikeudelliselle yhdistykselle;
- 3) vieraan valtion edustustolle;
- 4) henkilölle, jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus.

Ax-maakuntatunnukseseen päättyvän verkkotunnuksen merkitsee Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle 155 §:ssä säädetyn verkko-

tunnusvälitysilmoituksen tehnyt verkkotunnusvälittäjä:

1) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitettu kotiseutuoikeus taikka jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa;

2) oikeushenkilölle, jolla on kiinteä toimipaikka tai joka on rekisteröity Ahvenanmaalla;

3) julkisyhteisölle, liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle tai julkisoikeudelliselle yhdistykselle, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä;

4) henkilölle, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutuoikeus.

157 §

Verkkotunnuksen muoto ja sisältö

Verkkotunnuksessa saa olla vähintään 2 ja enintään 63 merkkiä.

Verkkotunnus ei saa merkitsemishetkellä:

1) vastata toisen suojattua nimeä tai merkkiä, ellei käyttäjä pysty esittämään hyväksyttävää perustetta verkkotunnuksen merkitsemiselle; tai

2) muistuttaa toisen suojattua nimeä tai merkkiä, jos verkkotunnus merkitään ilmeisessä hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa.

Viestintävirasto voi antaa määräyksiä verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä määrittelyistä, muodosta, pituudesta ja sallituista merkeistä.

158 §

Tietojen merkitseminen verkkotunnusrekisteriin ja tietojen julkaiseminen

Verkkotunnus on merkittävä sen käyttäjän nimiin. Verkkotunnusvälittäjän on merkittävä verkkotunnusrekisteriin käyttäjää koskevat oikeat, ajantasaiset ja yksilöivät tiedot.

Viestintävirasto voi julkaista internet-sivuillaan tietoja verkkotunnusrekisteristä. Luonnollisista henkilöistä voidaan internet-sivuilla julkaista verkkotunnus ja käyttäjän nimi. Rekisterin tietojen luovuttamiseen so-

velletaan muutoin, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä säädetään.

Verkkotunnusrekisteriin merkitty verkkotunnus on voimassa enintään viisi vuotta. Verkkotunnusvälittäjä voi uudistaa verkkotunnusta koskevan merkinnän enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä merkitsemisen teknisestä toteuttamistavasta ja merkitsemisen yhteydessä ilmoitettavista tiedoista.

159 §

Verkkotunnuksen siirtäminen ja verkkotunnusvälittäjän vaihtaminen

Verkkotunnuksen käyttäjä voi siirtää verkkotunnuksen toiselle käyttäjälle verkkotunnuksen voimassaoloaikana. Verkkotunnusvälittäjän on suoritettava siirto kohtuullisessa ajassa pyynnön vastaanottamisesta. Jos verkkotunnusta ei ole kohtuullisessa ajassa siirretty, Viestintävirasto voi tehdä siirron. Verkkotunnusta ei voida siirtää, jos verkkotunnuksen poistamista koskeva asia on vireillä Viestintävirastossa.

Viestintävirasto voi palauttaa verkkotunnuksen sen alkuperäiselle käyttäjälle, jos verkkotunnus on siirretty toiselle ilman käyttäjän suostumusta ja tämä pyytää merkinnän korjaamista, eikä siirron saaja esitä siirrolle määräajassa hyväksyttävää perustetta.

Verkkotunnuksen käyttäjä voi vaihtaa verkkotunnusvälittäjää verkkotunnuksen voimassaolon aikana. Verkkotunnusvälittäjän on suoritettava vaihtamisen edellytyksenä olevat toimenpiteet kohtuullisessa ajassa pyynnön vastaanottamisesta. Jos verkkotunnusta ei ole kohtuullisessa ajassa siirretty toiselle verkkotunnusvälittäjälle, Viestintävirasto voi tehdä siirron.

Viestintävirasto voi antaa määräyksiä siirtämisen ja verkkotunnusvälittäjän vaihtamisen teknisistä toteuttamistavoista ja määräajoista.

160 §

Verkkotunnusmerkinnän poistaminen

Viestintävirasto voi poistaa verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta, jos 158 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot ovat puutteellisia tai virheellisiä ja tietoja ei kehotuksesta huolimatta korjata määräajassa.

Viestintävirasto poistaa verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä ja fi-juuresta käyttäjää kuulematta, jos verkkotunnuksen voimassaoloaika on kulunut umpeen.

Jos 157 §:n 2 momentissa tarkoitetun oikeuden haltija pyytää verkkotunnuksen poistamista, Viestintävirasto voi poistaa laissa asetettujen säännösten vastaisesti merkityn verkkotunnuksen verkkotunnusrekisteristä tai merkitä sen oikeudenhaltijan käyttöön.

Viestintävirasto voi määräajaksi poistaa verkkotunnusta koskevan merkinnän fi-juuresta verkkotunnuksen käyttäjää kuulematta, jos verkkotunnuksen käyttäjä on hakenut useita toisen suojattua nimeä tai merkkiä muistuttavia verkkotunnuksia, ja suojatun nimen tai merkin haltija pyytää verkkotunnuksen poistamista.

Verkkotunnusrekisteristä poistettu verkkotunnus vapautuu yleisesti uudelleen merkittäväksi kuukauden kuluttua merkinnän poistamisen jälkeen.

161 §

Verkkotunnusvälittäjän muut velvollisuudet

Verkkotunnusvälittäjän on:

1) tarjottava ennen verkkotunnuksen merkitsemistä tämän lain mukaiset tarvittavat tiedot verkkotunnuksen sisältöön ja muotoon liittyvistä edellytyksistä;

2) pidettävä verkkotunnusrekisteriin merkityt tiedot ajantasaisina;

3) kyettävä merkitsemään tietoja verkkotunnusrekisteriin Viestintäviraston määrittelemällä teknisellä järjestelyllä;

4) tiedotettava verkkotunnuksen käyttäjää riittävästi ja tehokkaasti verkkotunnuksen voimassaoloajan päättymisestä;

5) poistettava verkkotunnus verkkotunnusrekisteristä verkkotunnuksen käyttäjän pyynnöstä ennen voimassaoloajan päättymistä; sekä

6) huolehdittava toimintansa tietoturvallisuudesta;

Viestintävirasto voi antaa teknisiä määräyksiä verkkotunnuksen käyttäjälle annettavista tiedoista ja toiminnan tietoturvallisuudesta.

162 §

Verkkotunnushallinnon järjestäminen

Sen lisäksi, mitä muualla tässä luvussa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

1) hallinnoida fi-maatunnusta;

2) ylläpitää ja kehittää fi-verkkotunnustoimintaa;

3) huolehtia fi-juuren nimipalvelimien siirtoyhteyksistä ja yhdysliikenteestä internetiin;

4) valvoa verkkotunnusvälittäjien toimintaa;

5) huolehtia fi-verkkotunnustoiminnan tietoturvasta; sekä

6) antaa pyynnöstä todistuksia ja otteita verkkotunnusrekisteristä.

Viestintävirasto voi antaa huomautuksen verkkotunnusvälittäjälle, joka rikkoo lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai päätöksiä. Huomautuksen yhteydessä Viestintävirasto voi velvoittaa verkkotunnusvälittäjän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa. Jos virhettä tai laiminlyöntiä ei korjata määräajassa, Viestintävirasto voi kieltää verkkotunnusvälittäjältä enintään yhdeksi vuodeksi verkkotunnusten tai niitä koskevien muutosten merkitsemisen verkkotunnusrekisteriin.

163 §

Verkkotunnuksen tietoturvan varmistaminen

Viestintävirastolla on oikeus ryhtyä välttämättömiin toimiin fi-verkkotunnuksia hyödyntämällä toteutettavien yleisiin viestintäverkkoihin tai -palveluihin taikka niiden käyttäjiin kohdistuvien merkittävien tietoturvaloukkausten havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi. Viestintävirasto voi ryhtyä näihin toimiin verkkotunnuksen käyttäjää kuulematta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut välttämättömät toimet voidaan toteuttaa fi-juuren nimipalvelintietoihin kohdistettavien toimenpiteiden avulla ja voivat käsittää:

1) verkkotunnukseen suuntautuvan liikenteen estämisen tai rajoittamisen;

2) verkkotunnukseen suuntautuvan liikenteen ohjaamisen toiseen verkko-osoitteeseen; sekä

3) muut näihin rinnastettavat teknisluonteiset toimenpiteet.

Tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden on toteutettava huolellisesti ja ne on mitoitettava torjuttavan tietoturvaloukkauksen vakavuuteen. Toimenpiteitä toteutettaessa ei saa rajoittaa sananvapautta taikka luottamuksellisen viestin tai yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Toimenpiteet on lopetettava, jos niiden toteuttamiselle ei enää ole tässä pykälässä säädettyjä edellytyksiä.

2 luku

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoaminen

164 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta:

1) verotukseen;

2) yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY sekä henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY ja 2006/24/EY ja 2009/136/EY muuttamisesta, soveltamisalaan kuuluviin kysymyksiin;

3) julkisten notaarien ja vastaavien ammattiharjoittajien sellaisiin toimiin, joihin sisältyy julkisen vallan käyttämistä;

4) oikeudenkäyntiasiamiehen tai oikeudenkäyntiavustajan toimiin oikeudenkäynnissä;

5) vastikkeelliseen arpajaistoimintaan.

Tämän luvun 165 ja 166 §:ää ei sovelleta:

1) tekijänoikeuteen, lähioikeuksiin, teollisoikeuksiin eikä oikeuksiin, joita tarkoitetaan puolijohdetuotteiden piirimallien oikeudellisesta suojasta annetussa neuvoston direktii-

vissä 87/54/ETY ja tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetussa neuvoston direktiivissä 96/9/EY;

2) sähköisen rahan liikkeeseenlaskuun silloin, kun jäsenvaltio on soveltanut liikkeeseenlaskijaan jotakin sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitosten liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakaan valvonnasta, direktiivien 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2000/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/110/EY 9 artiklan 1 kohdassa säädettyistä poikkeuksista;

3) arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 85/611/ETY 44 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun yhteissijoitusyrityksen osuuksien mai-
nontaan;

4) sijoittautumisvapauteen, vakuutusten vapaaseen tarjontaan ja vakuutus sopimukseen sovellettavaan lakiin liittyviin kysymyksiin, joista säädetään neuvoston toisen vahinkovakuutusdirektiivin 88/357/ETY 7 ja 8 artiklassa, neuvoston toisen henkivakuutusdirektiivin 90/619/ETY 4 artiklassa, neuvoston kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 92/49/ETY 30 artiklassa ja IV osastossa sekä neuvoston kolmannen henkivakuutusdirektiivin 92/96/ETY IV osastossa;

5) osapuolten vapauteen valita sopimukseen sovellettava laki;

6) sopimusvelvoitteisiin kuluttajasopimuksissa;

7) kiinteistön sijaintivaltion lain pakottaviin säännöksiin sopimuksen muodosta silloin, kun sopimuksella luodaan tai siirretään oikeus kiinteistöön;

8) ei-toivotun kaupallisen sähköpostiviestinnän sallittavuuteen.

165 §

Yhteen sovitettu ala ja palvelun tarjoamisen vapaus

Yhteensovitetulla alalla tarkoitetaan oikeusjärjestykseen sisältyviä vaatimuksia, joita palvelun tarjoajan on noudatettava toimintan-

sa aloittaessaan ja sitä jatkaessaan, kuten vaatimuksia, jotka koskevat:

a) pätevyyttä, lupaa, rekisteröintiä tai viranomaiselle tehtäviä ilmoituksia;

b) menettelytapoja, mainontaa ja muuta markkinointia, palvelun laatua ja sisältöä, sopimuksia tai palvelun tarjoajan vastuuta.

Toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon sijoittautuneelle palvelun tarjoajalle ei saa asettaa yhteensovitettuun alaan kuuluvia vaatimuksia, jotka rajoittavat tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista Suomessa. Tuomioistuimien tai muu toimivaltainen viranomainen saa kuitenkin erikseen säädettyjen toimivaltuuksiensa mukaisesti rajoittaa tietyn palvelun tarjoamista, jos:

1) rajoitus on tarpeen yleisen järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi, kansanterveyden suojelemiseksi taikka kuluttajien suojaamiseksi;

2) rajoitus kohdistuu palveluun, joka vahingoittaa 1 kohdassa tarkoitettuja tavoitteita tai saattaa vakavasti vaarantaa niiden saavuttamisen; ja

3) rajoitus on oikeassa suhteessa tavoitteeseen nähden.

Rajoitusta ei saa toteuttaa ennen kuin palvelun tarjoajan sijoittautumisvaltiota on pyydetty ryhtymään asiassa toimenpiteisiin, mutta sijoittautumisvaltio ei ole toteuttanut toimenpiteitä tai toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä. Lisäksi rajoituksesta on ennen sen toteuttamista ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle ja palvelun tarjoajan sijoittautumisvaltiolle.

Kiireellisissä tapauksissa rajoitus voidaan toteuttaa sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään. Euroopan yhteisöjen komissiolle ja palvelun tarjoajan sijoittautumisvaltiolle on viipymättä ilmoitettava rajoituksesta ja syistä, joiden vuoksi tapaus on katsottu kiireelliseksi.

Mitä 3 ja 4 momentissa säädetään, ei sovelleta rikostutkinnassa eikä käsiteltäessä asiaa tuomioistuimissa.

166 §

Suomen lain noudattaminen

Suomen toimivaltaisten viranomaisten on valvottava, että Suomeen sijoittautuneet pal-

velun tarjoajat, eli palvelun tarjoajat, jotka tosiasiallisesti harjoittavat taloudellista toimintaa pysyvässä sijoittautumispaikassa, noudattavat yhteensovitettulla alalla Suomen lakia myös silloin, kun palvelujen tarjonta kohdistuu yksinomaan tai pääasiassa toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon.

167 §

Yleinen tiedonantovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on pidettävä ainakin seuraavat tiedot palvelun vastaanottajien ja viranomaisten saatavilla helposti, välittömästi ja jatkuvasti:

1) palvelun tarjoajan nimi, maantieteellinen osoite sijoittautumisvaltiossa, sähköpostiosoite sekä sellaiset muut yhteystiedot, joiden avulla palvelun tarjoajaan voidaan saada yhteys nopeasti, suoraan ja tehokkaasti;

2) mihin kaupparekisteriin tai muuhun vastaavaan julkiseen rekisteriin palvelun tarjoaja mahdollisesti on merkitty sekä palvelun tarjoajan yritys- ja yhteisötunnus tai muu vastaava tunnus kyseisessä rekisterissä;

3) asianomaisen valvontaviranomaisen yhteystiedot, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää lupaa tai rekisteröintiä;

4) arvonlisäverotunnus, jos palvelun tarjoaja harjoittaa arvonlisäveron alaista toimintaa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2005/36/EY tarkoitetun säännellyn ammatin harjoittajan on tietoyhteiskunnan palvelua tarjotessaan pidettävä saatavilla seuraavat tiedot:

1) ammattialajärjestö tai vastaava yhteisö, johon palvelun tarjoaja kuuluu;

2) ammattinimike sekä jäsenvaltio, jossa se on myönnetty;

3) maininta sijoittautumisvaltiossa sovellettavista ammatillisista säännöistä sekä siitä, missä ja miten ne ovat saatavilla.

Jos tietoyhteiskunnan palvelua tarjottaessa annetaan tietoja tavaroiden tai palvelujen hinnoista, ne on annettava selkeästi ja yksise-

litteisesti. Tiedoista on käytävä ilmi, sisältyvätkö vero ja toimituskulut hintaan. Kulutus-
hyödykkeen hinnan ilmoittamisesta säädetään erikseen.

168 §

Tiedonantovelvollisuus tilausta tehtäessä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään tiedonantovelvoitteista, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on ennen kuin palvelun vastaanottaja tekee tilauksen pidettävä tämän saatavilla selkeät ja ymmärrettävät tiedot ainakin seuraavista seikoista:

- 1) sopimuksen teon tekniset vaiheet;
- 2) tallentaako palvelun tarjoaja tehdyn sopimuksen ja onko se toisen osapuolen saatavilla;
- 3) tekniset keinot, joilla voidaan tunnistaa ja korjata syöttövirheet ennen tilauksen tekemistä;
- 4) kielet, joilla sopimus voidaan tehdä;
- 5) palvelun tarjoajan noudattamat asiaa koskevat käytännösäännöt sekä missä ja miten ne ovat sähköisesti saatavilla.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta sopimukseen, jotka tehdään käyttäen yksinomaan sähköpostia tai vastaavaa henkilökohtaista viestintätapaa. Sopimuksella saadaan poiketa 1 momentin säännöksistä, jollei osapuolena ole kuluttaja.

169 §

Sopimusehtojen toimittaminen

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on toimitettava sopimusehdot palvelun vastaanottajan saataville siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa ne.

170 §

Tilaus ja vastaanottoilmoitus

Jos tilaus tehdään teknisiä keinoja käyttäen, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on viivytyksettä sähköisesti ilmoitettava tilauksen vastaanottamisesta. Vastaanottoilmoitusta ei tarvitse toimittaa, jos tilattu hyödyke toimitetaan viivytyksettä sähköisesti.

Palvelun tarjoajan on asetettava palvelun vastaanottajan käyttöön asianmukaiset, tehokkaat ja helppokäyttöiset tekniset keinot, joiden avulla vastaanottaja voi tunnistaa ja korjata syöttövirheet ennen tilauksen tekemistä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta sopimukseen, jotka tehdään käyttäen yksinomaan sähköpostia tai vastaavaa henkilökohtaista viestintätapaa. Sopimuksella saadaan poiketa 1 ja 2 momentin säännöksistä, jollei osapuolena ole kuluttaja.

171 §

Vastaanottamisen ajankohta

Edellä 170 §:ssä tarkoitettu tilaus ja vastaanottoilmoitus katsotaan vastaanotetuksi, kun se on sen osapuolen käytettävissä, jolle se on osoitettu.

172 §

Sopimusta koskevien muotovaatimusten täyttäminen sähköisesti

Jos sopimus on lain mukaan tehtävä kirjallisesti, vaatimuksen täyttää myös sellainen sähköinen sopimus, jonka sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja joka säilyy osapuolten saatavilla. Jos sopimus on lain mukaan allekirjoitettava, sovelletaan, mitä sähköisistä allekirjoituksista erikseen säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee vastavasti sopimussuhteeseen liittyviä osapuolten ilmoituksia ja muita toimenpiteitä, joiden on lain mukaan oltava kirjallisia tai allekirjoitettuja.

Jos sopimukseen liittyvä ilmoitus on lain mukaan toimitettava todisteellisesti, vaatimus voidaan täyttää myös sellaisella sähköisellä menetelmällä, jonka avulla voidaan näyttää vastaanottajan saaneen ilmoituksen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta kiinteistön kauppaa tai muuta luovutusta koskevaan sopimukseen eikä perhe- tai jäämistöoikeudelliseen sopimukseen.

173 §

*Vastuuvapaus tiedonsiirto- ja verkkoyhteys-
palveluissa*

Kun tietoyhteiskunnan palvelu muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa tai verkkoyhteyden tarjoamisesta, palvelun tarjoaja ei ole vastuussa siirrettyjen tietojen sisällöstä tai välittämisestä, jos hän:

- 1) ei ole siirron alkuunpanija;
- 2) ei valitse siirron vastaanottajaa; eikä
- 3) valitse eikä muuta siirrettäviä tietoja.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun siirtoon tai yhteyden tarjoamiseen liittyvät toiminnot käsittävät siirrettyjen tietojen automaattisen, tilapäisen ja lyhytaikaisen tallentamisen siltä osin kuin tallentamisessa on kysymys yksinomaan siirron suorittamisesta eikä tallentamisen kesto ylitä siirtoon tarvittavaa kohtuullista aikaa.

174 §

*Vastuuvapaus tallennettaessa tietoja väli-
muistiin*

Kun tietoyhteiskunnan palvelu muodostuu palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen siirrosta viestintäverkossa, palvelun tarjoaja ei ole vastuussa tietojen sisällöstä tai välittämisestä sellaisen automaattisen, tilapäisen ja lyhytaikaisen tallennuksen osalta, jonka yksinomaaisena tarkoituksena on tehostaa tietojen siirtämistä edelleen muille palvelun vastaanottajille heidän pyynnöstään, jos hän:

- 1) ei muuta tietoja;
- 2) noudattaa tietoihin pääsyä koskevia ehtoja;

3) noudattaa tiedon päivitystä koskevia sääntöjä, jotka on määritelty toimialalla laajalti hyväksytyllä ja käytetyllä tavalla;

4) ei puutu toimialalla laajalti hyväksytyyn ja käytetyn teknologian lailliseen käyttöön saadakseen tietoja tallennetun tiedon käytöstä; ja

5) toimii viipymättä tallentamansa tiedon poistamiseksi tai sen saannin estämiseksi saatuaan tosiasiallisesti tietoonsa, että tieto on poistettu sieltä, missä se alun perin verkossa oli, tai että sen saanti on estetty taikka että tuomioistuin tai muu toimivaltainen vi-

ranomainen on määrännyt poistamaan tiedon tai estämään sen saannin.

175 §

Vastuuvapaus tietojen tallennuspalveluissa

Kun tietoyhteiskunnan palvelu käsittää palvelun vastaanottajan (sisällön tuottaja) toimittamien tietojen tallentamisen tämän pyynnöstä, palvelun tarjoaja ei ole vastuussa tallennettujen tietojen sisällöstä tai välittämisestä, jos hän toimii viipymättä tallentamansa tiedon saannin estämiseksi:

1) saatuaan tietoonsa sitä koskevan tuomioistuimen määräyksen taikka, jos kysymyksessä on tekijänoikeuden tai lähioikeuden loukkaaminen, saatuaan 182 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen;

2) saatuaan muuten tosiasiallisesti tietoonsa, että tallennettu tieto on ilmeisesti rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 tai 10 a §:n taikka 17 luvun 18 tai 18 a §:n vastainen.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos sisällön tuottaja toimii palvelun tarjoajan johdon tai valvonnan alaisena.

176 §

Tiedon saannin estoa koskeva määräys

Tuomioistuin voi syyttäjän tai tutkinnanjohtajan hakemuksesta taikka sen hakemuksesta, jonka oikeutta asia koskee, määrätä 175 §:ssä tarkoitetun palvelun tarjoajan sakon uhalla estämään tallentamansa tiedon saannin, jos tieto on ilmeisesti sellainen, että sen sisällön pitäminen yleisön saatavilla tai sen välittäminen on säädetty rangaistavaksi tai korvausvastuun perusteeksi. Tuomioistuimen on käsiteltävä hakemus kiireellisesti. Hakemusta ei voida hyväksyä varaamatta palvelun tarjoajalle ja sisällön tuottajalle tilaisuutta tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Tuomioistuimen määräys on annettava tiedoksi myös sisällön tuottajalle. Jos sisällön tuottaja on tuntematon, tuomioistuin voi määrätä palvelun tarjoajan huolehtimaan tiedoksiannosta.

Määräys raukeaa, jollei sen kohteena olevan tiedon sisältöön tai välittämiseen perustuvasta rikoksesta nosteta syytettä tai, milloin kysymys on korvausvastuusta, panna vireille kannetta kolmen kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta. Tuomioistuimien voi syyttäjän, asianomistajan tai asianosaisen edellä tarkoitettuna määräaikaan esittämästä vaatimuksesta pidentää tätä määräaikaan enintään kolmella kuukaudella.

Palvelun tarjoajalla ja sisällön tuottajalla on oikeus hakea määräyksen kumoamista siinä tuomioistuimessa, jossa määräys on annettu. Määräyksen kumoamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan oikeudenkäymiskaaren 8 luvun säännöksiä. Tuomioistuimien huolehtii kuitenkin tarpeellisista toimenpiteistä syyttäjän kuulemiseksi. Kumoamista on haettava 14 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut tiedon määräyksestä. Tietoa ei saa saattaa uudelleen saataville kumoamista koskevan asian käsittelyn ollessa vireillä, ellei asiaa käsittelevä tuomioistuin toisin määrää. Myös syyttäjällä on oikeus hakea muu-
tosta päätökseen, jolla määräys on kumottu.

177 §

Toimivaltainen tuomioistuin

Edellä 176 §:ssä tarkoitettu hakemus käsitellään palvelun tarjoajan kotipaikan käräjäoikeudessa. Hakemus voidaan kuitenkin aina käsitellä myös Helsingin käräjäoikeudessa. Käräjäoikeus on päätösvaltainen myös, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

178 §

Sisällön tuottajan oikeusturva

Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja on estänyt tiedon saannin 175 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla, hänen on viipymättä ilmoitettava siitä sisällön tuottajalle kirjallisesti tai sähköisesti siten, että ilmoituksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että se säilyy osapuolten saatavilla. Ilmoituksessa on mainittava eston syy sekä tieto sisällön tuottajan oikeudesta saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Ilmoitus on tehtävä sisällön tuottajan äidinkielellä, suomeksi tai ruotsiksi. Il-

moitus voidaan tehdä myös sisällön tuottajan kanssa sovitulla muulla kielellä.

179 §

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan velvollisuus ryhtyä toimiin viranomaisen päätöksen toteuttamiseksi

Mitä 173–175 §:ssä säädetään tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan vastuuvapaudesta, ei vaikuta palvelun tarjoajan velvollisuuteen muun lain nojalla ryhtyä tarvittaviin toimiin tuomioistuimen tai muun toimivaltaisen viranomaisen määräyksen tai päätöksen toteuttamiseksi.

180 §

Tekijänoikeutta tai lähioikeutta loukkaavan aineiston saannin estäminen

Tekijänoikeuden haltija tai hänen edustajansa voi vaatia 175 §:ssä tarkoitettua tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajaa estämään tekijänoikeutta loukkaavan aineiston saannin siten kuin tässä pykälässä ja 182–184 §:ssä säädetään. Sama koskee lähioikeuden haltijaa ja hänen edustajansa, jos kysymys on tällaista oikeutta loukkaavasta aineistosta.

Vaatus on esitettävä ensin sille sisällön tuottajalle, jonka toimittamaa aineistoa vaatimus koskee. Jos sisällön tuottaja ei voida tunnistaa tai jos hän ei viipymättä poista aineistoa tai estä sen saantia, vaatimus voidaan tehdä tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajalle 182 §:ssä säädetyllä ilmoituksella.

181 §

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan yhteyspiste

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on ilmoitettava yhteyspiste, jonne 182 §:ssä tarkoitettu ilmoitus ja 183 §:ssä tarkoitettu vastine voidaan toimittaa. Yhteyspisteen yhteystietojen on oltava saatavilla helposti ja jatkuvasti.

182 §

Ilmoituksen muoto ja sisältö

Ilmoitus on tehtävä kirjallisesti tai sähköisesti siten, että ilmoituksen sisältöä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että se säilyy osapuolten saatavilla. Ilmoituksessa on oltava:

1) ilmoituksen tekijän nimi ja yhteystiedot;
2) yksilöityinä se aineisto, jonka saannin estämistä vaaditaan, sekä selvitys aineiston sijainnista;

3) ilmoituksen tekijän vakuutus siitä, että se aineisto, jota vaatimus koskee, on hänen vilpittömän käsityksensä mukaan lainvastaisesti saatavilla viestintäverkossa;

4) tieto siitä, että ilmoituksen tekijä on tuloksetta esittänyt vaatimuksensa sisällön tuottajalle tai että sisällön tuottajaa ei ole voitu tunnistaa;

5) ilmoituksen tekijän vakuutus siitä, että hän on tekijänoikeuden tai lähioikeuden haltija taikka oikeutettu toimimaan oikeudenhaltijan puolesta;

6) ilmoituksen tekijän allekirjoitus.

Ilmoitus, joka ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia, on tehoton. Jos ilmoituksen puutteet koskevat yksinomaan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on kuitenkin ryhdyttävä kohtuullisiin toimiin ilmoituksen tekijän tavoittamiseksi ja ilmoitettava tälle havaitsemansa puutteet.

183 §

Ilmoitus sisällön tuottajalle ja vastine

Tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan on viipymättä ilmoitettava sisällön tuottajalle tämän toimittaman aineiston saannin estämisestä sekä toimitettava sisällön tuottajalle jäljennös ilmoituksesta, jonka perusteella esto on tehty.

Jos sisällön tuottaja katsoo eston olevan perusteeton, hän voi saada aineiston palautetuksi toimittamalla ilmoituksen tekijälle vastineen kirjallisesti tai 182 §:ssä säädetyllä tavalla sähköisesti 14 päivän kuluessa ilmoituksesta tiedon saatuaan. Jäljennös vastineesta on toimitettava palvelun tarjoajalle. Vastineessa on oltava:

1) sisällön tuottajan nimi ja yhteystiedot;

2) ne tosiseikat ja muut syyt, joiden nojalla esto katsotaan perusteettomaksi;

3) yksilöityinä se aineisto, jonka esto katsotaan perusteettomaksi;

4) sisällön tuottajan allekirjoitus.

184 §

Aineiston palauttaminen

Jos 183 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävä vastine on määräajassa toimitettu, tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja ei saa estää vastineessa yksilöidyn aineiston palauttamista ja sen pitämistä saatavilla, ellei palvelun tarjoajan ja sisällön tuottajan välisestä sopimuksesta taikka tuomioistuimen tai muun viranomaisen määräyksestä tai päätöksestä johdu muuta.

185 §

Korvausvelvollisuus

Joka antaa väärän tiedon 182 §:ssä tarkoitettussa ilmoituksessa tai 183 §:ssä tarkoitettussa vastineessa, on velvollinen korvaamaan siitä aiheutuvan vahingon. Korvausvelvollisuutta ei kuitenkaan ole tai sitä voidaan sovitella, jos tiedon antaneella oli ollut perusteltua aiheutta olettaa tietoa oikeaksi tai jos väärällä tiedolla oli vain vähäinen merkitys ilmoituksen tai vastineen koko sisältö huomioon ottaen.

3 luku

Yhteystietopalvelut

186 §

Yhteystietopalvelun saatavuus

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjien saatavilla on yleinen, kattava ja kohtuuhintainen numeropalvelu.

Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen kanssa puheliverkon liittymän käytöstä sopimuksen tehneen tilaajan nimeä, osoitetta

ja puhelinnumeroa koskevat yhteystiedot kerätään ja julkaistaan yleisesti saatavilla olevassa kattavassa ja kohtuuhintaisessa puhelinluettelopalvelussa.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainitun velvollisuuden täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

187 §

Yhteystietojen luovuttaminen

Teleyrityksen ja yhteystietopalvelun tarjoajan on pyynnöstä luovutettava edellä 186 §:n 2 momentissa tarkoitetut yhteystiedot toiselle yritykselle yhteystietopalvelun tarjoamista varten käyttökelpoisessa muodossa. Yhteystiedot on luovutettava kustannus- ja syrjimättömin ehdoin.

Teleyritys ja sen kanssa yhteystietojen ylläpidosta sopimuksen tehnyt yritys on velvollinen julkaisemaan yhteystietojen luovutuksesta perittävää hintaa koskevat tiedot.

Yhteystietopalvelun tarjoaja ei saa yhteystietoja käsitellessään suosia yhtä teleyritystä toisen teleyrityksen kustannuksella tai toimia muutoin syrjivällä tavalla.

188 §

Henkilötietojen käsittely

Yhteystietopalvelun tarjoajalla on oikeus käsitellä henkilötietoja yhteystietopalvelun muodostamiseksi sekä sen tarjoamista varten.

189 §

Yhteystietojen julkaisukielto

Teleyrityksen ja yhteystietopalvelun tarjoajan on annettava tilaajana ja käyttäjänä olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus helposti ja maksutta kieltää tietojensa merkitseminen ja luovuttaminen kokonaan tai osittain yhteystietopalveluun. Teleyrityksen sekä yhteystietopalvelun tarjoajan on tilaajana ja käyttäjänä olevan luonnollisen henkilön pyynnöstä maksutta poistettava ja korjattava virheelliset tiedot.

Teleyrityksen ja yhteystietopalvelun tarjoajan on annettava yhteystietopalveluun merkitylle yritykselle ja muulle yhteisölle oikeus saada tietonsa poistetuiksi ja virheelliset tiedot korjatuiksi.

190 §

Ilmoitusvelvollisuus yhteystietojen tarkoituksesta ja luovuttamisesta

Teleyrityksen on ilmoitettava tilaajana olevalle luonnolliselle henkilölle yleisesti saatavilla olevan tai yhteystietopalvelun kautta käytettävissä olevan yhteystietopalvelun tarkoituksesta ja käytöstä. Ilmoitus on annettava tilaajalle maksutta ennen kuin hänen tietonsa merkitään palveluun.

Teleyrityksen ja yhteystietopalvelun tarjoajan on lisäksi huolehdittava siitä, että riittäväällä tavalla yksilöidyt tiedot niistä yrityksistä, joille tilaajien yhteystietoja 187 §:n 1 momentin mukaisesti luovutetaan, ovat helposti tilaajien saatavilla.

4 luku

Sähköinen suoramarkkinointi ja evästeet

191 §

Suoramarkkinointi luonnolliselle henkilölle

Automatisoitujen soittojärjestelmien sekä telekopiolaitteiden, sähköpostiviestien, tekstiviestien, puheviestien, ääniviestien tai kuvaviestien avulla toteutettua suoramarkkinointia saa kohdistaa vain sellaisiin luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat antaneet siihen ennalta suostumuksensa.

Muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua suoramarkkinointia luonnolliselle henkilölle saa harjoittaa, jollei tämä ole sitä nimenomaisesti kieltänyt. Luonnollisen henkilön on voitava helposti ja maksutta kieltää tässä momentissa tarkoitettu suoramarkkinointi.

Jos palvelun tarjoaja tai tuotteen myyjä saa asiakkaana olevalta luonnolliselta henkilöltä sähköpostiviestiin, tekstiviestiin, puheviestiin, ääniviestiin tai kuvaviestiin liittyvän yh-

teystiedon tuotteen tai palvelun myynnin yhteydessä, sama palvelun tarjoaja tai tuotteen myyjä voi sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, käyttää tätä yhteystietoa omien samaan tuoteryhmään kuuluvien tai muuten vastaavien tuotteiden ja palvelujen suoramarkkinoinnissa. Palvelun tarjoajan tai tuotteen myyjän on annettava asiakkaana olevalle luonnolliselle henkilölle mahdollisuus ilman erillistä maksua ja helposti kieltää yhteystiedon käyttö tiedon keräämisen ja jokaisen sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin yhteydessä. Palvelun tarjoajan tai tuotteen myyjän on selkeästi tiedotettava kieltomahdollisuudesta.

192 §

Puhelinliittymän markkinoinnin kieltö

Matkaviestinverkon puhelinliittymää ei saa markkinoida kuluttajalle puhelimitse muuten kuin kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teleyrityksen markkinointiin omille matkaviestinasiakkailleen.

193 §

Suoramarkkinointi yhteisölle

Suoramarkkinointia yhteisölle saa harjoittaa, jollei tämä ole sitä nimenomaisesti kieltänyt.

Yhteisölle on annettava mahdollisuus helposti ja ilman erillistä maksua kieltää yhteystietojensa käyttö jokaisen suoramarkkinointitarkoituksessa lähetetyn sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin yhteydessä. Suoramarkkinointia harjoittavan on selkeästi tiedotettava kieltomahdollisuudesta.

194 §

Suoramarkkinoinnin tunnistaminen

Tämän luvun 49 ja 50 §:ssä säädettyyn suoramarkkinointiin tarkoitettu sähköpostiviesti, tekstiviesti, puheviesti, ääniviesti ja kuvaviesti on voitava sitä vastaanotettaessa

selvästi ja yksiselitteisesti tunnistaa markkinoinniksi.

Sellaisen suoramarkkinointiin tarkoitettujen sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin lähettäminen on kiellettyä:

1) jossa peitetään tai salataan sen lähettäjän henkilöllisyys, jonka puolesta viesti on lähetetty;

2) jossa ei ole voimassa olevaa osoitetta, johon vastaanottaja voi lähettää pyynnön siitä, että kyseinen viestintä lopetetaan;

3) jossa pyritään ohjaamaan vastaanottajat kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun säännösten vastaisille verkkosivustoille.

195 §

Suoramarkkinoinnin vastaanottamisen estäminen

Käyttäjän pyynnöstä teleyrityksellä ja yhteisötilaajalla on oikeus estää tämän luvun 49–51 §:ssä tarkoitettujen suoramarkkinoinnin vastaanottaminen. Toimenpiteet on toteutettava huolellisesti, eikä niillä saa rajoittaa sananvapautta taikka luottamuksellisen viestin tai yksityisyyden suojaa enemmän kuin on välttämätöntä.

196 §

Palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö

Evästeiden tai muiden palvelun käyttöä kuvaavien tietojen tallentaminen käyttäjän päätelaitteelle ja näiden tietojen käyttö on sallittua palvelun tarjoajalle, jos käyttäjä on antanut siihen suostumuksensa ja palvelun tarjoaja antaa käyttäjälle ymmärrettävät ja kattavat tiedot tallentamisen tai käytön tarkoituksesta.

Edellä 1 momentissa säädetty ei koske tietojen sellaista tallentamista tai käyttöä, jonka ainoana tarkoituksena on toteuttaa viestin välittämistä viestintäverkoissa tai joka on välttämätöntä palvelun tarjoajalle sellaisen palvelun tarjoamiseksi, jota tilaaja tai palvelun käyttäjä on nimenomaisesti pyytänyt.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettu tallentaminen ja käyttö on sallittua ainoastaan palvelun vaatimassa laajuudessa ja sillä ei saa rajoittaa yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

VIII OSA

AUDIOVISUAALISTEN PALVELUJEN JA RADIOTOIMINNAN SÄÄNTELY

1 luku

Telesiolähetysten ja tilausohjelmapalvelujen sisältö

197 §

Sijoittautuminen

Audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen, jos toiminnan harjoittajan päätoimipaikka on Suomessa ja ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloja koskevat päätökset tehdään Suomessa.

Tarkemmat säännökset tilanteista, joissa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja on sijoittautunut Suomeen ohjelma-aikataulua tai ohjelmaluetteloja koskevien päätösten, työntekijöiden työskentelypaikan, toiminnan aloittamisen, taloudellisesti merkittävän toiminnan, satelliittilähetysaseman – tai kapasiteetin taikka muun vastaavan seikan perusteella annetaan valtioneuvoston asetuksella.

198 §

Paikallinen televisio toiminta

Mitä 199 §:ssä ja 200 §:ssä säädetään, ei koske televisio toimintaa paikallisissa televisio verkoissa eikä sellaisia lähetyksiä, joita ei voida vastaanottaa missään Euroopan talousalueeseen kuuluvassa tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimuspuolella olevassa valtiossa Suomen ulkopuolella.

199 §

Ohjelmiston eurooppalaisuus

Televisio toiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisille ohjelmille suurin osa vuosittaisesta lähetyksajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiolähetyksille tai teleostoslähetyksille varattua aikaa.

Tarkemmat audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 1 artiklan mukaiset säännökset siitä, millaisia ohjelmia pidetään 1 momentissa tarkoitettuina eurooppalaisina ohjelmina, annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tilausohjelmapalvelun tarjoajan on edistettävä eurooppalaisten ohjelmien tuotantoa ja saatavuutta palveluissaan tuottajien rahoituksen, ohjelmaostojen, eurooppalaisten teosten näkyvyyden tai muun vastaavan keinon avulla.

200 §

Riippumattomien tuottajien ohjelmat

Televisio toiminnan harjoittajan on varattava eurooppalaisten riippumattomien tuottajien tuottamille ohjelmille 19 prosenttia lähetyksajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, teleostoslähetyksille ja tekstitelevisiolähetyksille varattua aikaa, tai vaihtoehtoisesti 19 prosenttia ohjelmistobudjetistaan. Mainittuun riippumattomien tuottajien osuuteen laskettavista ohjelmista puolet on oltava viimeisen viiden vuoden aikana tuotettuja.

Riippumattomana pidetään sellaista audiovisuaalisten ohjelmien tuottajaa, jonka osakepääomasta yksittäinen audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoaja hallitsee enintään 25 prosenttia tai useampi enintään 50 prosenttia ja joka viimeisen kolmen vuoden aikana on tuottanut enintään 90 prosenttia ohjelmistaan samalle audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajalle.

201 §

Ohjelmistojen saattaminen näkö- ja kuulorojoitteisten saataville

Suomen- tai ruotsinkielisiin televisio-ohjelmiin on liitettävä tekstitys sekä muihin ohjelmiin selostus tai palvelu, jossa tekstityn ohjelman teksti muutetaan ääneksi (ääni- ja tekstityspalvelu) siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä Yleisradio Oy:stä annetussa laissa tarkoitettuihin julkisen palvelun ohjelmistoihin. Ääni- ja tekstityspalvelu on liitettävä myös valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettäviin yleisen edun mukaisiin ohjelmistoihin siten kuin siitä tarkemmin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Yleisen edun mukaisia ovat monipuoliset, suomen- ja ruotsinkielisiä ohjelmia sisältävät ohjelmistot, joiden toimiluvan mukaan tulee sisältää uutis- ja ajankohdaisohjelmia. Ääni- ja tekstityspalvelua ei tarvitse liittää musiikkiesityksiin eikä urheilurohjelmiin. Ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset muun kuin julkisen palvelun televisiotoiminnan harjoittajille eivät saa ylittää yhtä prosenttia televisiotoiminnan harjoittajan edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Ohjelmille, joihin ääni- ja tekstityspalvelu tulee liittää, voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää asteittain nousevat kiintiöt osuuksina ohjelmatunneista.

Edellä 2 momentissa tarkoitettujen valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävien ohjelmistojen osalta kiintiö voi olla vuosina 2011–2016 ohjelmista 10–50 prosenttia ja julkisen palvelun ohjelmista 50–100 prosenttia. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ääni- ja tekstityspalvelun teknisestä toteuttamisesta ja lähettämisestä. Valtioneuvoston asetuksella tulee vahvistaa kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan ääni- ja tekstityspalvelun toteuttamisesta aiheutuva ohjelmatuntikohtainen kustannus.

202 §

Yksinoikeuksien käyttö

Jos televisiotoiminnan harjoittaja on hankkinut yksinoikeuden lähettää sellaisen tapahtuman, jonka jokin Euroopan talousalueeseen kuuluva valtio on audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun ja Euroopan komission varmistamaan luetteloon, se ei saa käyttää yksinoikeutta siten, ettei merkittävä osa kyseisen valtion yleisöstä voi seurata tapahtumaa koskevaa lähetystä maksuttomalla televisiokanavalla niin kuin kyseisessä valtiossa säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään yksinoikeuksien käyttämisestä, sovelletaan vastaavasti eurooppalaisen rajat ylittävistä televisiolähetyksistä tehdyn yleissopimuksen muutospöytäkirjan CM (98)93 9 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettua luettelossa mainittuihin tapahtumiin.

Tarvittaessa säädetään valtioneuvoston asetuksella, mitkä tapahtumat ovat Suomessa yhteiskunnallisen merkittävyytensä vuoksi sellaisia, että niitä koskevat lähetykset on välitettävä Suomen alueelle siten, että merkittävä osa yleisöstä voi seurata niitä vapaasti vastaanotettavissa olevassa muodossa kokonaan tai osittain joko suorana tai nauhoitettuna lähetystenä. Tässä momentissa tarkoitettua yhteiskunnallisesti merkittävää tapahtumaa koskeva televisiolähetys katsotaan välitetyksi merkittävälle osalle yleisöä, jos 90 prosenttia väestöstä voi vastaanottaa lähetysten ilman erillistä korvausta.

Jos yksinoikeuden hankkinut televisiotoiminnan harjoittaja ei toteuta 1 momentissa tarkoitettua lähetystä itse, se on velvollinen luovuttamaan toiselle televisiotoiminnan harjoittajalle oikeuden tapahtuman lähettämiseen, jos tämä pyytää sitä vähintään kuusi kuukautta ennen tapahtuman alkamista. Lähetysoikeuden luovuttavalla televisiotoiminnan harjoittajalla on oikeus saada luovutuksesta täysi korvaus.

203 §

Yksinoikeuksien käyttöä koskeva menettely

Jos 202 §:n 4 momentissa tarkoitettu lähetysosoikeuden luovuttamisesta ei ole päästy sopimukseen, yksinoikeuden hankkinut televisiotoiminnan harjoittaja tai oikeuden luovuttamista tämän luvun 202 §:n 4 momentin mukaisesti pyytänyt televisiotoiminnan harjoittaja voi saattaa asian Viestintäviraston käsiteltäväksi viimeistään kolme kuukautta ennen tapahtuman alkua. Viestintävirasto voi päättää, mitä on pidettävä tämän luvun 202 §:n 4 momentin mukaisena täytenä korvauksena. Määriteltävän korvauksen tulee perustua kilpailuilla markkinoilla vastaavista oikeuksista maksettaviin hintoihin. Viestintävirasto voi asettaa päätöksessään myös luovutukseen liittyviä teknisiä ehtoja.

Tässä pykälässä tarkoitetun päätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

2 luku

Kaupallinen viestintä

204 §

Yleiset periaatteet

Kaupallisen viestinnän on oltava selkeästi tunnistettavissa.

Kaupallisessa viestinnässä ei saa käyttää uutis- ja ajankohtaisohjelmissä säännöllisesti esiintyvien henkilöiden kuvaa tai ääntä.

Mainokset ja teleostoslähetykset on erotettava audiovisuaalisista ja radio-ohjelmista ääni- tai kuvatunnuksella taikka kuvatilan jakamisella.

Teleostoslähetyksissä ei saa kehottaa lapsia tekemään tavaroiden tai palvelujen osto- tai vuokrasitoumuksia.

Markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta ja alaikäisille suunnatun tai alaikäiset yleisesti tavoittavan markkinoinnin hyvän tavan vastaisuudesta säädetään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 2 §:ssä.

205 §

Mainosten ja teleostoslähetysten sijoittelu

Televisiotoiminnassa mainokset ja teleostoslähetykset on sijoitettava audiovisuaalisten ohjelmien väliin. Niitä voidaan sijoittaa myös audiovisuaalisten ohjelmien keskelle, jos se on mahdollista loukkaamatta audiovisuaalisen ohjelman eheyttä ja arvoa ja tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia.

Itsenäisistä osista rakentuissa urheilu- tai muissa audiovisuaalisissa ohjelmissä, joissa on väliaikoja, mainoksia ja teleostoslähetyksiä saa sijoittaa ainoastaan osien väleihin tai väliajoille.

Yksittäiset mainokset ja teleostoslähetykset muissa kuin urheilulähetyksissä on kielletty.

206 §

Eräiden audiovisuaalisten ohjelmien keskeyttäminen mainoksilla

Televisiotoiminnassa lähetettävän elokuvan, televisiota varten tehdyn elokuvan, uutisohjelman ja lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kerran kutsikin aikataulun mukaista 30 minuutin jaksoa kohti.

Lastenohjelman saa keskeyttää mainoksilla tai teleostoslähetyksillä kuitenkin vain, jos ohjelman aikataulun mukainen kesto on enemmän kuin 30 minuuttia.

Uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä ei saa katkaista mainoksilla eikä teleostoslähetyksillä.

207 §

Eräiden tuotteiden markkinointi

Tupakkatuotteiden mainonnasta säädetään toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi annetussa laissa (693/1976). Alkoholijuomien mainonnasta ja myyninedistämisestä säädetään alkoholilaissa (1143/1994). Lääkkeiden markkinoinnista säädetään lääkelaisissa (395/1987).

208 §

Ohjelmien ja palvelujen sponsorointi

Sponsori ei saa vaikuttaa sponsoroidun audiovisuaalisen ohjelman tai radio-ohjelman

taikka audiovisuaalisen sisältöpalvelun sisältöön eikä ohjelmien sijoitteluun ohjelmistossa siten, että se vaikuttaa audiovisuaalisen sisältöpalvelun tarjoajan tai radiotoiminnan harjoittajan vastuuseen tai toimitukselliseen riippumattomuuteen ohjelmien suhteen.

Sponsoroitujen audiovisuaalisten ja radio-ohjelmien alussa tai lopussa on esitettävä selvästi sponsorin nimi tai tunnus.

Sponsoroiduissa audiovisuaalisissa ohjelmissa tai radio-ohjelmissa ei saa rohkaista ostamaan tai vuokraamaan sponsorin tai kolmannen osapuolen tuotteita tai palveluja viittaamalla erityisesti ja mainosluonteisesti kyseisiin tuotteisiin tai palveluihin taikka muulla tavalla.

209 §

Kielletty sponsorointi

Pääasiassa tupakkatuotteita valmistava tai markkinoiva yritys ei saa sponsoroida ohjelmia, audiovisuaalisia sisältöpalveluja eikä radiotoimintaa.

Jos ohjelman sponsorina on yritys, jonka toimintaan kuuluu lääketuotteiden tai lääketoimintojen valmistaminen tai myynti, ohjelman yhteydessä voidaan esittää yrityksen nimi tai tunnus ottaen huomioon, mitä 208 §:ssä säädetään. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan saa tuoda esille sellaista lääketuotetta tai hoitomuotoa, joka on Suomessa saatavissa ainoastaan lääkärin määräyksestä.

Uutis- tai ajankohtaisohjelmat eivät saa olla sponsoroituja.

210 §

Tuotesijoittelu

Tuotteen, palvelun tai tavaramerkin sijoittaminen audiovisuaaliseen ohjelmaan vastiketta vastaan (tuotesijoittelu) on kielletty.

Edellä 1 momentissa säädetystä poiketen tuotesijoittelu on sallittu:

- 1) elokuvateoksissa;
- 2) audiovisuaalista sisältöpalvelua varten tehdyissä elokuvissa tai sarjoissa;
- 3) urheiluohjelmissa;
- 4) kevyissä viihdeohjelmissa.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske tuotesijoittelua lastenohjelmissa.

Tuotesijoitteluna pidetään myös vastikkeitä tarpeiston tai tuotepalkintojen antamista käytettäväksi audiovisuaalisessa ohjelmassa, jos ne ovat merkittävän arvokkaita. Tarpeiston tai tuotepalkintojen antamisena toteutettu tuotesijoittelu on sallittu muissa kuin lastenohjelmissa.

211 §

Tuotesijoittelun toteuttaminen

Tuotesijoittelussa ei saa:

- 1) vaikuttaa tuotesijoittelulla ohjelmien sisältöön tai niiden sijoitteluun ohjelmistossa;
- 2) rohkaista hankkimaan tuotteita tai palveluja;
- 3) mainosluonteisesti tai muuten erityisesti viitata tuotteisiin;
- 4) aiheettomasti korostaa tuotteita.

Tupakkatuotteiden tai pääasiassa tupakkatuotteita valmistavien tai markkinoivien yritysten tuotteiden taikka Suomessa ainoastaan lääkärin määräyksestä saatavilla olevien hoitomuotojen tuotesijoittelu on kielletty.

Yleisölle on joko tekstillä tai audiovisuaalisten sisältöpalvelujen tarjoajien yhtenäisesti käyttämällä tunnuksella selkeästi ilmoitettava siitä, että audiovisuaalisessa ohjelmassa on tuotesijoittelua. Ilmoitus pitää sijoittaa audiovisuaalisen ohjelman alkuun, loppuun ja jokaisen mainoskatkon jälkeen. Ilmoitus ei saa olla mainosluonteinen.

Tuotesijoittelusta ei kuitenkaan tarvitse ilmoittaa, jos sisältöpalvelujen tarjoaja tai sen sidosyritys ei itse ole tuottanut tai tilannut kyseistä audiovisuaalista ohjelmaa eikä tietoa siihen sisältyvästä tuotesijoittelusta ole saatavissa ilman kohtuutonta vaivaa.

212 §

Teleostoslähetysten ja televisiomainosten aikarajoitukset

Mainosten ja teleostoslähetysten osuus yhtä tasatuntien välistä tuntia kohti ei saa olla yli 12 minuuttia, lukuun ottamatta kanavia, joilla lähetetään pelkästään teleostoslähetysiä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta televisiotoiminnan harjoittajan ilmoituksiin sen omista audiovisuaalisista ohjelmista ja ohjelmiin suoraan liittyviin oheistuotteisiin, sponsorointia koskeviin ilmoituksiin, tuotesijoitteluun eikä 215 §:ssä tarkoitettuihin teleostoslähetyksille varattuihin ohjelmapaikkoihin.

213 §

Radiomainonnan erottaminen ja rajoitukset

Radiomainokset on erotettava radio-ohjelmista äänitunnuksella tai muulla selkeällä tavalla.

Radiomainosten lähetysaika ei saa olla yli kymmentä prosenttia päivittäisestä lähetysajasta. Mainoksia saa radiolähetyksissä kuitenkin kunakin kahtena peräkkäisenä täytenä tuntina olla enintään yhteensä 24 minuuttia.

Kaupallista viestintää ei saa lähettää radiotoiminnassa, jota harjoitetaan ilman tässä laissa tarkoitettua analogisen radiotoiminnan ohjelmistotoimilupaa.

214 §

Aatteellinen ja yhteiskunnallinen mainonta

Mainonta, jonka tarkoituksena on edistää asian tai aatteen tunnettuutta tai niihin liittyen mainostajan tunnettuutta taikka henkilön julkista kuvaa (aatteellinen ja yhteiskunnallinen mainonta), on erotettava audiovisuaalisista ohjelmista ääni- tai kuvatunnuksella taikka kuvatilan jakamisella.

Aatteelliset ja yhteiskunnalliset mainokset on sijoitettava audiovisuaalisten ohjelmien tai ohjelman itsenäisten osien väliin. Niitä voidaan sijoittaa myös audiovisuaalisten ohjelmien keskelle, jos se on mahdollista loukkaamatta audiovisuaalisen ohjelman eheyttä ja arvoa ja tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksia. Aatteellisella tai yhteiskunnallisella mainonnalla ei saa keskeyttää uskonnollisten tilaisuuksien televisiolähetyksiä.

Aatteelliset ja yhteiskunnalliset mainokset, jotka väkivaltaisuuksensa, seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla

ovat lasten kehitykselle haitallisia, on lähetettävä sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisiota.

215 §

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat

Teleostoslähetyksille varatun ohjelmapaikan yhtäjaksoisen keston on oltava vähintään 15 minuuttia kanavalla, jota ei ole varattu pelkästään teleostoslähetyksille.

Teleostoslähetyksille varatut ohjelmapaikat on yksilöitävä selkeästi kuva- ja äänitunnuksella.

216 §

Teleostoslähetyksille ja myyninedistämiseen varatut kanavat

Televisiokanavilla, joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myyninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia, on sellainen sisältö, joka väkivaltaisuuksensa, seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai ahdistusta aiheuttamalla taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla on lasten kehitykselle haitallista, lähetettävä sellaiseen aikaan, jolloin lapset eivät tavallisesti katso televisiota.

Mitä 199 ja 200 §:ssä sekä 205 ja 212 §:n 1 momentissa säädetään, ei sovelleta sellaisiin televisiokanaviin, joilla lähetetään yksinomaan mainontaa, teleostoslähetyksiä tai televisiotoiminnan harjoittajan omaan myyninedistämistoimintaan liittyviä audiovisuaalisia ohjelmia.

3 luku

**Televisio-ohjelmien siirtovelvoite ja kana-
vapaikkanumerointi**

217 §

Televisio-ohjelmien siirtovelvoite

Verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoava teleyritys on velvollinen siirtämään verkossa ilman korvausta:

1) Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut, verkon sijaintikunnassa vastaanotettavissa olevat julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmistot sellaisen palvelun televisio- ja radiotoiminnan osalta, jota harjoitetaan 2 §:n 14 kohdassa tarkoitetussa maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa;

2) verkon sijaintikunnassa vastaanotettavat yleisen edun mukaiset valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävät televisio-ohjelmistot;

3) edellä tarkoitettuun ohjelmistoon sisältyvää ohjelmaa varten toimitetun vapaasti vastaanotettavan aineiston, ohjelmistoihin liittyvät mainokset sekä ohjelmistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu siirtovelvoite koskee myös verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoavaa teleyritystä, joka käyttää ohjelmistojen välittämiseen muuta kuin perinteistä kaapelitelevisiotekniikkaa edellyttäen, että ohjelmistojen vastaanotto on mahdollista tavanomaisilla vastaanottolaitteilla.

Siirtovelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos kaapelitelevisioverkon välityskyky on teleyrityksen käytössä sen omassa televisio- tai radiotoiminnassa tai jos se on tarpeen tähän tarkoitukseen yrityksen kohtuullista tulevaa tarvetta varten. Teleyrityksen ei tarvitse siirtovelvollisuuden täyttämiseksi tehdä kaapelitelevisioverkkoon olennaisia taloudellisia investointeja vaativia parannuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ohjelmistot niihin liittyvine palveluineen on tarjottava käyttäjälle maksutta. Teleyritys voi kuitenkin vaatia käyttäjältä kohtuullisen maksun verkon ylläpidosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut ohjelmistot ja palvelut on tarjottava käyttäjälle muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa.

Asunto-osakeyhtiön, kiinteistöosakeyhtiön tai muun niihin verrattavan yhteisantennijärjestelmän ylläpitäjän, joka omistaa tai hallinnoi kiinteistön sisäistä tai usean kiinteistön välistä yhteisantenniverkkoa, jota käytetään joukkoviestinnän välittämiseen kiinteistössä

käyttäjien päätelaitteisiin, on huolehdittava siitä, että 1 momentissa tarkoitetut ohjelmistot ja palvelut ovat käyttäjien saatavilla muuttamattomina ja samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa.

218 §

Kanavapaikkanumerointi

Maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä ja televisio- ja radiotoimijaoilla on velvollisuus huolehtia osaltaan siitä, että ohjelmistojen kanavapaikkanumerointi on käyttäjien kannalta selkeä ja tarkoituksenmukainen. Kanavapaikkanumeroinnissa tulee asettaa etusijalle Yleisradio Oy:n ja niiden ohjelmistotoimiluvan haltijoiden, joille on myönnetty 25 §:ssä tarkoitettu ohjelmistotoimilupa yleisen edun televisio-toimintaan, ohjelmistot.

Kanavapaikkanumerointi laaditaan ensisijaisesti toimialan itsesääntelynä. Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa tarjottavien ohjelmistojen kanavanpaikkanumeroinnista.

IX OSA

VIESTINTÄVERKOT, -PALVELUT JA -LAITTEET

1 luku

Viestintäverkkoon kuuluvien laitteiden sijoittaminen toisen alueelle tai rakennukseen

219 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa telekaapeli

Teleyrityksellä on oikeus sijoittaa telekaapeli, siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväk toisen omistamalle tai hallitsevalle alueelle siten kuin tässä luvussa säädetään lukuun ottamatta 220 ja 227 §:ää.

220 §

Teleyrityksen oikeus sijoittaa tukiasema ja radiomasto

Teleyrityksellä on oikeus sijoittaa matkaviestinverkon radiomasto, siihen liittyvä laite ja vähäinen rakennelma toisen omistamalle maalle tai hallitsemalle alueelle sekä matkaviestinverkon tukiasema, siihen liittyvä laite ja kaapeli toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen siten kuin tässä luvussa jäljempänä säädetään lukuun ottamatta 226 §:ää. Muista tukiaseman ja radiomaston sijoittamiseen liittyvistä edellytyksistä säädetään ympäristöä koskevassa lainsäädännössä.

221 §

Yleiset tavoitteet sijoittamisessa

Telekaapeli on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava maantielaisissa (503/2005) tarkoitettulle tialueelle tai kiinteistönmuodostamislaisissa (554/1995) tarkoitettulle yleiselle alueelle.

Telekaapelin ja radiomaston sijoittamisessa on otettava huomioon voimassa oleva kaa-voitus ja muu maankäytön suunnittelu sekä maise malliset ja ympäristönäkökohdat. Teleyrityksen telekaapelia ja radiomastoa ei saa sijoittaa niin, että vaikeutetaan alueen kaa-voitusta tai kaavan toteuttamista.

Telekaapelin, tukiaseman ja radiomaston sijoittamisesta ja kunnossapidosta ei saa aiheutua sellaista haittaa tai vahinkoa, joka on kohtuullisin kustannuksin vältettävissä.

222 §

Sijoittamissuunnitelma

Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen 219 tai 220 §:ssä tarkoitettua sijoittamisesta toisen alueelle tai rakennukseen, teleyrityksen on laadittava sijoittamisesta suunnitelma (*sijoittamissuunnitelma*).

Sijoittamissuunnitelman tulee sisältää soveltuvien osin seuraavat tiedot:

1) kartta, joka osoittaa telekaapelien ja radiomaston sekä niihin liittyvien rakenteiden sijainnin;

2) kylittäin tai kaupunginosittain laadittu kartta, johon on merkitty alueella sijaitsevat kiinteistöt ja teleyrityksen olemassa olevat tukiasemat;

3) asiakirja, josta käy ilmi telekaapelien, tukiaseman tai radiomaston sekä niihin liittyvien rakenteiden ja laitteiden sijoittamisten yksityiskohdat, rakentamistapa ja rakentamisaika;

4) rakentamissuunnitelma, josta käy ilmi, miten telekaapelin reitti merkitään maastoon.

223 §

Sijoittamissuunnitelmasta tiedottaminen

Teleyrityksen on toimitettava sijoittamissuunnitelma todisteellisesti tiedoksi kaikille kiinteistön ja rakennuksen omistajille ja muille henkilöille, joiden etua tai oikeutta suunnitelma koskee. Ilmoituksessa tulee mainita ne kiinteistöt, joita suunnitelma koskee. Ilmoituksessa tulee lisäksi mainita, että kiinteistön omistajalla ja henkilöllä, jonka etua tai oikeutta suunnitelma koskee, on oikeus tehdä muistutus sijoittamissuunnitelmasta määräajan kuluessa.

224 §

Lausunto sijoittamissuunnitelmasta

Teleyrityksen on varattava kunnalle ja toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä tarpeen mukaan muullekin toimivaltaiselle viranomaiselle tilaisuus antaa sijoittamissuunnitelmasta lausuntonsa.

225 §

Muistutus

Kiinteistön ja rakennuksen omistajalla sekä muulla, jonka etua tai oikeutta sijoittamissuunnitelma koskee, on oikeus tehdä teleyritykselle muistutus 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona hän on vastaanottanut 221 §:ssä tarkoitettua sijoittamissuunnitelman.

226 §

Päätös telekaapelin sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle

Teleyrityksen 219 §:ssä tarkoitettu kaapeli, siihen liittyvä laite, vähäinen rakennelma ja pylväs voidaan sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle, jos sijoittamisesta sovitaan.

Jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi teleyrityksen hakemuksesta päätöksellään antaa teleyritykselle sijoitusoikeuden vahvistamalla 222 §:ssä tarkoitettua sijoittamissuunnitelmaa. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta.

Sijoittamissuunnitelma voidaan vahvistaa, jos teleyritys on noudattanut 223 ja 224 §:n mukaista menettelyä. Jos sijoittamissuunnitelmasta on tehty muistutus, vahvistamisen edellytyksenä on lisäksi se, että suunnitelma vastaa 221 §:n mukaisia tavoitteita.

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Jos päätöksestä on valitettu, valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes se on ratkaissut valituksen.

Rakennusvalvontaviranomaisen 2 momentin mukaiseen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:ssä säädetään.

227 §

Päätös tukiaseman tai radiomaston sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle tai rakennukseen

Teleyrityksen 220 §:ssä tarkoitettu radiomasto voidaan sijoittaa toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle sekä 220 §:ssä tarkoitettu tukiasema toisen omistamaan tai hallitsemaan rakennukseen, jos sijoittamisesta sovitaan.

Jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen kiinteistön tai rakennuksen omistajan tai haltijan kanssa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi teleyrityksen hakemuksesta päätöksellään antaa teleyritykselle sijoitusoikeu-

den vahvistamalla 222 §:ssä tarkoitettua sijoittamissuunnitelmaa. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätös on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa teleyrityksen hakemuksesta.

Sijoittamissuunnitelma voidaan vahvistaa seuraavin edellytyksin:

1) teleyritys on noudattanut 223 ja 224 §:n mukaista menettelyä;

2) jos sijoittamissuunnitelmasta on tehty muistutus, suunnitelma vastaa 221 §:n mukaisia tavoitteita;

3) sijoittamisella ei estetä kiinteistön tai rakennuksen omistajan kohtuullista omaa nykyistä tai tulevaa käyttöä;

4) edellä 1 momentissa tarkoitettua laitetta ei saa sijoittaa kotirauhan piiriin kuuluvaan pysyväisluonteisesti asumiseen käytettyyn tilaan.

Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman. Jos päätöksestä on valitettu, valitusviranomainen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon, kunnes se on ratkaissut valituksen.

Rakennusvalvontaviranomaisen 2 momentin mukaiseen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin maankäyttö- ja rakennuslain 190 §:ssä säädetään.

228 §

Sijoittamisoikeuteen liittyvä oikeus tehdä rakennus- ja kunnossapitotöitä toisen alueella

Jos se on telekaapelin tai radiomaston sijoittamisen toteuttamiseksi välttämätöntä, teleyritys, jolla on 226 §:n 2 momentissa tai 227 §:n 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen perustuva oikeus, saa ilman omistajan tai haltijan lupaa kaataa puita ja muita kasveja sijoittamissuunnitelman mukaiselta alueelta, kiinnittää rakennuksiin ja rakennelmiin tarpeellisia laitteita sekä tehdä muita rakennustöitä alueella. Teleyrityksen palveluksessa olevalla on tässä tarkoituksessa oikeus liikua yksityisellä alueella ja asettaa maastoon tarpeellisia merkkejä.

Teleyrityksen on muissa kuin kiireellisissä tapauksissa varattava alueen omistajalle ja

haltijalle tilaisuus suorittaa 1 momentissa mainitut toimenpiteet itse.

Rakennuksen omistajan tai haltijan on sallittava teleyrityksen sijoittaa tukiasema ja siihen liittyvät laitteet rakennukseen tarkoituksenmukaisesti ja liittää laitteet tarkoituksenmukaisesti viestintä- ja sähköverkkoon. Jos tarkoituksenmukaisia tiloja ei ole eikä rakennuksen omistaja tai haltija niitä rakenna, rakennuksen omistajan tai haltijan on sallittava teleyrityksen rakentaa tarvittavat tilat. Rakennuksen omistajan tai haltijan on annettava teleyrityksen palveluksessa olevalle pääsy rakennukseen tukiaseman ja siihen liittyvien laitteiden asentamista ja ylläpitoa varten.

Teleyrityksen on kunnostettava alue tässä pykälässä tarkoitettua työtä suorittamisen jälkeen.

229 §

Korvaukset sijoittamisesta

Kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla, kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana sekä valtiolla yleisen teialueen omistajana ja haltijana on oikeus saada täysi korvaus haitasta ja vahingosta, joka on aiheutunut 228 §:ssä tarkoitettua toimenpiteestä.

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi kiinteistön omistajalla ja haltijalla, rakennuksen omistajalla ja haltijalla sekä kunnalla yleisen alueen omistajana ja haltijana on oikeus 227 §:n 2 momentin mukaisessa sijoittamisessa täyteen korvaukseen sijoittamisesta aiheutuvasta mahdollisesta taloudellisesta menetyksestä. Lisäksi rakennuksen omistajalla ja haltijalla on oikeus täyteen korvaukseen kustannuksista, jotka aiheutuvat teleyrityksen laitteiden käytöstä ja ylläpidosta sekä niiden edellyttämästä pääsystä rakennukseen.

Korvausvaatimus on tehtävä teleyritykselle vuoden kuluessa haitan, vahingon tai taloudellisen vahingon syntymisestä. Jollei korvauksesta sovita, asia ratkaistaan kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977), jäljempänä lunastuslaki, mukaisessa järjestyksessä.

230 §

Lunastuslain perusteella maksettavat korvaukset

Jos tässä luvussa säädetystä viestintäverkkoon kuuluvien laitteiden sijoittamisesta ja kunnossapidämisestä tarvitaan laajempia oikeuksia toisen omaisuuteen kuin 228 §:ssä on mainittu, asia ratkaistaan lunastuslain mukaisesti.

231 §

Sijoittamisen valvonta

Kunnan on alueellaan valvottava sitä, että telekaapelin, pylvään tai radiomaston sijoittamisesta noudatetaan tämän luvun 221 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita.

Kunnan on tarvittaessa koordinoitava teleyritysten kaapelien ja radiomastojen sijoittamista siten, että tämän luvun 221 §:ssä tarkoitettuja tavoitteita saavutetaan myös silloin, kun kunnan alueella tehdään useamman kuin yhden teleyrityksen viestintäverkkojen rakentamis- ja kunnossapitotöitä.

232 §

Telekaapeleita vaarantava työ

Ennen maanrakennustyöhön, metsätyöhön, vesirakennustyöhön taikka muuhun telekaapeleita mahdollisesti vaarantavaan työhön ryhtymistä työn suorittajan on vaurioiden välttämiseksi selvitettävä, sijaitseeko työalueella telekaapeleita.

Teleyrityksen on annettava maksutta tietoja kaapeleiden sijainnista.

Teleyrityksen on annettava työn suorittajalle vaaran välttämiseksi tarpeelliset tiedot ja ohjeet.

233 §

Telekaapeleiden sijaintitietojen saatavuus ja tietoturva

Teleyrityksen on saatettava telekaapeleita koskevat sijaintitiedot digitaaliseen muotoon. Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että si-

jaintitiedot on teknisesti mahdollista tarjota keskitetysti yhdestä paikasta.

Telekaapeleiden sijaintitietojen käsittelyn on oltava tietoturvaltaan siten, ettei kansallinen turvallisuus vaarannu.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia teknisiä määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetuista vaadittavasta kaapelitietojen digitaalisesta muodosta sekä sijaintitietojen käsittelyn tietoturvasta.

2 luku

Viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatuvaatimukset

234 §

Viestintäverkon ja viestintäpalvelun laatuvaatimukset

Yleiset viestintäverkot ja -palvelut sekä niihin liitettävät viestintäverkot ja -palvelut on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä siten, että:

1) sähköinen viestintä on tekniseltä laadultaan hyvää ja tietoturvaltaan;

2) ne kestävät normaalit odotettavissa olevat ilmastolliset, mekaaniset, sähkömagneettiset ja muut ulkoiset häiriöt sekä tietoturva-uhat;

3) niiden suorituskykyä, käytettävyyttä, laatua ja toimintavarmuutta voidaan seurata;

4) niihin kohdistuvat merkittävät tietoturvaloukkaukset ja -uhat sekä niiden toimitusmerkittävästi häiritsevät viat ja häiriöt voidaan havaita;

5) pääsy hätäpalveluihin on turvattu myös verkon häiriötilanteissa mahdollisimman luotettavasti;

6) kenenkään terveydelle tai omaisuudelle ei aiheudu vaaraa;

7) kenenkään tietosuoja, tietoturva tai muut oikeudet eivät vaarannu;

8) niiden veloitukset on luotettava ja tarkka;

9) ne eivät aiheuta kohtuuttomia sähkömagneettisia tai muita häiriöitä taikka tietoturva-uhkia;

10) ne toimivat yhdessä ja ne voidaan tarvittaessa liittää toiseen viestintäverkkoon;

11) niihin tehtävistä muutoksista ei aiheudu ennakoimatonta häiriötä muille viestintäverkoille ja viestintäpalveluille;

12) niihin voidaan tarvittaessa liittää tämän lain vaatimukset täyttäviä päätelaitteita ja ne ovat tarvittaessa yhteentoimivia tämän lain vaatimukset täyttävän televisiovastaanottimen kanssa;

13) niistä vastaava toimija kykenee muutoinkin täyttämään sille kuuluvat tai tämän lain nojalla asetetut velvollisuudet;

14) ne toimivat mahdollisimman luotettavasti myös valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa;

15) viranomaisten antamia vaaratiedotteita voidaan välittää yleisölle siten kuin siitä erikseen säädetään ja

16) telekuuntelu ja televalvonta sekä muut viranomaisten tiedonsaantioikeuksia koskevat pyynnöt voidaan toteuttaa siten kuin siitä erikseen säädetään.

Edellä 1 momentin 1-4, 10, 11 ja 14 kohdassa tarkoitettujen laatuvaatimusten on suhteutettava viestintäverkkojen ja -palvelujen käyttäjämäärään, maantieteelliseen alueeseen, jota ne palvelevat, sekä niiden merkitykseen käyttäjälle.

Toimenpiteet, joilla huolehditaan 1 momentin 1, 2, 4, 7 ja 9 kohdassa tarkoitettujen tietoturvan, tarkoitettavien toimien toiminnan turvallisuuden, tietoliikenneturvallisuuden, laitteisto- ja ohjelmistoturvallisuuden sekä tietoaineistoturvallisuuden varmistamiseksi. Toimenpiteet on suhteutettava uhan vakavuuteen, toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen laatuvaatimukset koskevat myös niihin liittyviä merkittäviä liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja.

235 §

Viestintäverkkoa ja viestintäpalvelua koskevat määräykset

Viestintävirasto voi antaa 234 §:ssä tarkoitettuja viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen laatua, tietoturvalisuutta ja yhteensopi-

vuotta koskevia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

- 1) tärkeysluokittelua, tehon syöttöä, varmistamista ja varatiejärjestelyjä;
- 2) viestintäverkon ja siihen kuuluvan laitteen sähköistä ja fyysistä suojaamista;
- 3) suorituskykyä, tietoturvallisuutta ja häiriöttömyyttä sekä niiden ylläpitoa, seuranta ja verkonhallintaa;
- 4) menettelyä vika- ja häiriötilanteissa sekä tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden ylläpitämiseksi;
- 5) viestintäverkon rakennetta ja sen liityntäpisteen teknisiä ominaisuuksia;
- 6) hätäliikenteen teknistä toteutusta ja varmistamista;
- 7) veloituksen teknistä toteutusta;
- 8) yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta, merkinantoa ja synkronointia;
- 9) antennijärjestelmän ja yhteisantennijärjestelmän teknisiä ominaisuuksia;
- 10) laajakuvatelevisiopalveluja ja laajakuvatelevisio-ohjelmia vastaanottavan televisioverkon teknisiä ominaisuuksia;
- 11) sähköisen ohjelmaoppaan aloitussivun sisältöä ja rakennetta;
- 12) teknistä dokumentointia ja tilastointia sekä näihin liittyvien asiakirjojen muotoa ja tietojen säilyttämistä;
- 13) noudatettavia standardeja;
- 14) muita näihin verrattavia viestintäverkolle tai viestintäpalvelulle asetettavia teknisiä vaatimuksia;
- 15) liitännäistoimintoja ja liitännäispalveluja siltä osin kuin niillä on vaikutusta viestintäverkon tai viestintäpalvelun lain 234 §:ssä säädettyihin vaatimuksiin.

236 §

Viranomaisten avustamista koskevat vaatimukset

Sen viranomaisen, joka suorittaa telekuuntelua tai televalvontaa, on toimitettava Viestintävirastolle esitys niistä toiminnallisista laatuvaatimuksista, jotka viestintäverkon ja viestintäpalvelun tulee täyttää.

Viestintävirasto päättää yksittäistapauksessa telekuuntelussa tai televalvonnassa käytettävälle apuvälineelle tai ominaisuudelle asetettavista teknisistä vaatimuksista kuultuaan

teleyritystä ja 1 momentissa mainittua viranomaista.

Teleyrityksen on viivytyksettä annettava 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tarpeelliset tiedot telekuuntelun ja televalvonnan sekä muiden viranomaisten tiedonsaanti-oikeuksien kannalta merkittävistä viestintäverkkojen ja palvelujen muutoksista jo niiden suunnitteluvaiheessa. Teleyrityksen on lisäksi annettava sellaiset tiedot muutosten mahdollisista vaikutuksista viranomaisten omiin tietojärjestelmiin, jotka sillä on tiedossa.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 3 momentissa tarkoitettussa tiedon antamisessa noudatettavasta menettelystä.

237 §

Tilaaajan ja käyttäjän päätelaitteet ja järjestelmät

Teleyritys ei saa estää käyttäjää liittämästä yleiseen viestintäverkkoon tämän lain vaatimusten mukaista radio- ja telepätelaitetta tai suojauksen purkulaitetta taikka televisiovastaaotinta.

Tilaaaja ja käyttäjä ei saa liittää yleiseen viestintäverkkoon muita kuin toimintakuntoisia ja tämän lain vaatimusten mukaisia radio- ja telepätelaitteita.

Tilaaajan on ylläpidettävä yleiseen viestintäverkkoon liitettävää laitetta tai järjestelmää teleyrityksen antamien ohjeiden mukaisesti siten, ettei se vaaranna yleisen viestintäverkon ja -palvelun tietoturvallisuutta.

238 §

Viestinnän välittäjän ja lisäarvopalvelun tarjoajan velvollisuus huolehtia tietoturvasta

Viestinnän välittäjän on viestejä välittäessään huolehdittava palvelujensa, viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen tietoturvasta. Viestinnän välittäjänä toimivan yhteisötalaaajan on huolehdittava kuitenkin ainoastaan käyttäjiensä viestien, välitystietojen ja sijaintitietojen käsittelyn tietoturvasta.

Lisäarvopalvelun tarjoajan on huolehdittava palvelujensa tietoturvasta.

Toimenpiteet, joilla huolehditaan tietoturvasta, on suhteutettava uhan vakavuuteen,

toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin sekä käytettävissä oleviin teknisiin mahdollisuuksiin torjua uhka.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 - 2 momentissa tarkoitettusta tietoturvasta.

239 §

Vähimmän haitan periaate

Teleyrityksen on toteutettava viestintäverkon ja -palvelun rakennus-, kunnossapito-, muutos- ja tietoturvatyötoimenpiteet muille teleyrityksille mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavalla tavalla.

Teleyritys saa tilapäisesti ilman toisen teleyrityksen suostumusta keskeyttää verkko- tai viestintäpalvelun tarjonnan tai rajoittaa sen käyttöä, jos se on välttämätöntä toimenpiteen onnistumiseksi. Keskeytyksestä ja muutoksesta on tiedotettava tehokkaasti muille teleyrityksille, joiden viestintäverkkoihin ja -palveluihin ne voivat vaikuttaa.

240 §

Kiinteistön tai rakennuksen sisäisen verkon suunnittelu ja teleurakointi

Yleiseen viestintäverkkoon liitettävän kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon on täytettävä tämän lain vaatimukset. Kiinteistön tai rakennuksen sisäisten viestintäverkkojen suunnittelussa on edistettävä 111 §:ssä tarkoitettua tilaajan mahdollisuutta valita teleyritys.

Teleyritys ei saa edellyttää, että yleiseen viestintäverkkoon liitettäväksi tarkoitettujen kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon rakentamista, asentamista tai ylläpitoa (teleurakointi) saa suorittaa ainoastaan teleyrityksen valitsema teleurakoitsija.

Teleyritys ei saa edellyttää kiinteistön tai rakennuksen sisäisen viestintäverkon liittämistä teleyrityksen viestintäverkkoon siten, että se rajoittaa kiinteistön sisäisten viestintäverkkojen hallintaa ja mahdollisuutta valita teleyritys.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua viestintäverkkojen suunnittelussa huomioon otettavista

viestintäverkkojen teknisistä ominaisuuksista ja suunnitteluun liittyvien asiakirjojen muodosta ja sisällöstä sekä 3 momentissa tarkoitettua verkkojen teknisestä liittämiskohdasta. Viestintävirasto voi antaa määräyksiä myös muista näihin verrattavista kiinteistön tai rakennuksen sisäisen verkon hallintaan vaikuttavista teknisistä järjestelyistä.

241 §

Viranomaisverkko

Viranomaisverkolla tarkoitetaan valtion johtamiseen ja turvallisuuteen, maanpuolustukseen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, rajaturvallisuuteen, pelastustoimintaan, meripelastustoimintaan, hätäkeskustoimintaan, maahanmuuttoon, ensihoitopalveluun tai väestönsuojeluun liittyvien tehtävien vuoksi rakennettua viestintäverkkoa.

Viranomaisverkon liittymiä voidaan tarjota viranomaiselle ja muulle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamisen kannalta välttämättömälle käyttäjäryhmälle. Liikenne- ja viestintäministeriö päättää niistä käyttäjäryhmistä, joilla on oikeus käyttää viranomaisverkkoa.

Viranomaisverkkoon ei sovelleta III osan, 101 §:n eikä V osan säännöksiä.

Teleyrityksen on pyynnöstä liitettävä viranomaisverkko yleiseen viestintäverkkoon korvauksetta. Viranomaisverkossa toimivalla teleyrityksellä ei ole oikeutta saada korvausta televiestinnästä yleisestä viestintäverkosta viranomaisverkkoon. Yleisessä viestintäverkossa toimivalla teleyrityksellä on oikeus saada teleyrityksen hinnaston mukainen korvaus televiestinnästä viranomaisverkosta yleiseen viestintäverkkoon.

3 luku

Tele-, verkko- ja radiolaitteiden markkinoille saattaminen

242 §

Päätelaite-rajapinta

Teleyrityksen on julkaistava ajan tasalla olevat tekniset eritelvät niistä yleisen viestintäverkon rajapinnoista, joihin telepäätelaitteet voidaan liittää. Eritelmistä on käytävä ilmi riittävällä tarkkuudella tiedot, joiden perusteella voidaan valmistaa telepäätelaitteita ja joiden avulla voidaan käyttää rajapinnan kautta tarjottavia palveluja.

243 §

Telelaitteen valmistajan sijasta vastuussa olevat

Mitä tämän lain 247–254 ja 307 §:ssä säädetään valmistajasta, koskee soveltuvin osin tämän valtuutettua edustajaa, jos valmistaja ei ole sijoittautunut Euroopan talousalueelle. Jos valmistaja tai tämän valtuutettu edustaja eivät ole sijoittautuneet Euroopan talousalueelle, tämän lain säännöksiä sovelletaan myös siihen, joka saattaa laitteen markkinoille Euroopan talousalueella.

244 §

Maahantuonti, myynti, kaupan pitäminen, esittely ja käyttö

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutus-tarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan, myydä tai luovuttaa toiselle vain sellaisia radiolähetimiä, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoituseroilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutus-tarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan vain sellaisia radiovastaanottimia, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät, käyttötarkoituseroilmoitus ja vaatimustenmukaisuusvakuutus.

Suomeen saa tuoda myynti- tai luovutus-tarkoituksessa tai Suomessa pitää kaupan, myydä tai luovuttaa toiselle vain sellaisia telepäätelaitteita ja viestintäverkkolaitteita, jotka täyttävät tämän lain sekä sen nojalla säädetty ja määrätty olennaiset vaatimukset ja joissa on tarvittavat merkinnät sekä vaatimustenmukaisuusvakuutus. Telepäätelait-

teessa on lisäksi oltava merkintä käyttötarkoituksesta.

Suomessa markkinoille saatettavaksi tarkoitettu muukin kuin 1–3 momentin mukainen telelaite voidaan asettaa näytteille, jos näkyvällä merkinnällä selvästi ilmoitetaan, että laitetta ei voi saattaa markkinoille ennen kuin sen on varmistettu täyttävän 245 §:ssä tarkoitettujen olennaisien vaatimukset.

Radiolähetintä ei saa käyttää radioviestintään, jos sen ei ole varmistettu täyttävän 245 tai 255 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Radiolähetintä saa kuitenkin käyttää radioviestintään, jos sen käyttöoikeus on hyväksytty 38 §:n 6–9 momentissa tarkoitettulla tavalla tai jos Viestintävirasto on myöntänyt 38 §:n 1 momentissa tarkoitettua radioluvan sen hallussapitoon ja käyttöön radiolaitteiden tutkimus- ja kehittämistoiminnassa.

245 §

Olennaiset vaatimukset

Telelaitteen on täytettävä seuraavat niitä koskevat olennaiset vaatimukset:

1) ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvät vaatimukset, mukaan lukien sähköturvallisuusvaatimukset siten kuin niistä erikseen säädetään, jännitealuerajoja radio- ja telepäätelaitteiden osalta sovelta-matta;

2) sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset siten kuin Viestintävirasto määrää;

3) vaatimus radiotaajuuksien ja kiertorata-resurssien tehokkaasta käytöstä haitallisten häiriöiden välttämiseksi.

Viestintävirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset sellaisista radiolaitteista ja telepäätelaitteista koskevista olennaisista erityisvaatimuksista, joista Euroopan yhteisöjen komissio on antanut täytäntöönpanoa edellyttävän päätöksen.

246 §

Arviointilaitos

Viestintävirasto nimeää hakemuksesta arviointilaitoksen, jonka tehtävänä on antaa lausuntoja radiolaitteiden ja telepäätelaittei-

den vaatimustenmukaisuudesta, määritellä erityisiä radiotestisarjoja sekä hyväksyä ja valvoa laitteiden laadunvarmistusjärjestelmiä. Arviointilaitos voidaan nimetä määräajaksi. Hakemuksessa on esitettävä Viestintäviraston pyytämät hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot.

Arviointilaitoksen tulee olla toiminnallisesti ja taloudellisesti radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden valmistajista riippumaton. Sillä tulee olla toiminnan laajuuden kannalta riittävä vastuuvakuutus tai muu vastaava järjestely ja käytössään riittävästi ammattitaitoista henkilöstöä sekä toiminnan edellyttämät järjestelmät, laitteet ja välineet. Arviointilaitoksella tulee olla vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005) tarkoitetun akkreditointiyksikön tai muun akkreditointielinten väliseen vastavuoroiseen tunnustamissopimukseen kuuluvan akkreditointielimen tekemä voimassa oleva akkreditointipäätös, jossa todetaan laitoksen olevan pätevä toimimaan 1 momentissa tarkoitettuna arviointilaitoksena.

Viestintävirasto valvoo arviointilaitosten toimintaa. Arviointilaitoksen on ilmoitettava toimintansa muutoksista, jos niillä voi olla vaikutusta arviointilaitoksena toimimisen edellytyksiin. Jos arviointilaitos ei enää täytä säädettyjä vaatimuksia tai toimii säännösten vastaisesti, Viestintävirasto voi peruuttaa nimeämisen.

Arviointilaitoksen on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja kielilaissa (423/2003) säädetään.

Tarkemmat säännökset arviointilaitoksille asetettavista vaatimuksista ja hakemukseen liitettävistä vaatimusten täyttymistä osoittavista asiakirjoista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

247 §

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Telelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava:

- 1) sisäisellä tuotevalvonnalla;

- 2) erityiset radiolaitetestit sisältävällä sisäisellä tuotevalvonnalla;

- 3) erityiset radiolaitetestit ja arviointilaitoksen lausunnon sisältävällä sisäisellä tuotevalvonnalla;

- 4) arviointilaitoksen lausunnon sisältävällä sisäisellä tuotevalvonnalla;

- 5) sähköturvallisuuslain (410/1996) nojalla säädetyllä tuotannon sisäisellä tarkastuksella tai ilmoitetun tarkastuslaitoksen lausunnon sisältävällä tuotannon sisäisellä tarkastuksella; tai

- 6) täydellisellä laadunvarmistuksella.

Jokaisessa 1 momentissa tarkoitettussa menettelyssä telelaitteen valmistajan on varmistettava, että laite täyttää 245 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset sekä laadittava asiakirja, jossa laitteen vakuutetaan täyttävän nämä vaatimukset (vaatimustenmukaisuusvakuutus). Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä on laitteelle lisäksi tehtävä erityiset testit. Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä on lisäksi esitettävä testien tuloksiin ja laitteesta laadittuun tekniseen asiakirjaan perustuva rakennetiedosto arviointilaitokselle.

Arviointilaitoksen laitteen rakennetiedostosta antama kielteinen lausunto ei estä muussa kuin 1 momentin 5 kohdan arviointimenettelyssä valmistajaa saattamasta laitetta markkinoille, jos laite täyttää 245 §:ssä tarkoitetut olennaiset vaatimukset.

Edellä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä valmistajan on käytettävä tuotteiden suunnittelussa, valmistuksessa ja tarkastuksessa arviointilaitoksen hyväksymää laatujärjestelmää. Valvontaa varten valmistajan on annettava arviointilaitokselle tarvittavat tiedot sekä sallittava tuotanto-, tarkastus-, testaus- ja varastotilojensa tarkastaminen. Jos laatujärjestelmä ei enää täytä sille tämän lain nojalla asetettuja vaatimuksia, arviointilaitos voi peruuttaa hyväksyntänsä.

Vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelyihin liittyvät asiakirjat on laadittava suomen tai ruotsin kielellä taikka arviointilaitoksen tai Viestintäviraston hyväksymällä kielellä. Valmistajan on säilytettävä mainitut asiakirjat Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden kansallisten valtioiden saatavilla vähintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun viimeinen telelaite on valmistettu. Vies-

tintävirasto antaa tarkemmat määräykset telelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamisessa noudatettavasta menettelystä ja sen yhteydessä laadittavista asiakirjoista.

248 §

Radiolähettimen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Radiolähettimen, jonka valmistaja on soveltanut sellaista teknistä eritelmää (yhdennukaistettu standardi), jonka tunnustettu standardointilaitos on vahvistanut Euroopan yhteisöjen komission toimeksiannosta ja jonka viitetiedot on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, vaatimustenmukaisuus on osoitettava 247 §:n 1 momentin 2, 3 tai 6 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Radiolähettimen, jonka valmistaja ei ole soveltanut 1 momentissa tarkoitettuja yhdennukaistettuja standardeja tai on soveltanut niitä vain osittain, vaatimustenmukaisuus on osoitettava 247 §:n 1 momentin 3 tai 6 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

249 §

Radiovastaanottimen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Radiovastaanottimen ja radiolaitteen vastaanotinosien vaatimustenmukaisuus on osoitettava tämän luvun 247 §:n 1 momentin 1, 3 tai 6 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä. Yksinomaan televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettun radiovastaanottimen vaatimuksenmukaisuus on osoitettava 247 §:n 1 momentin 1 tai 5 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

250 §

Telepäätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Telepäätelaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava 247 §:n 1 momentin 1, 4 tai 6 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

251 §

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistaminen

Viestintäverkkolaitteen vaatimustenmukaisuus on osoitettava 247 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

252 §

Kiinteä asennus

Kiinteä asennus on tehtävä noudattaen hyviä teknisiä käytäntöjä siten, että kiinteä asennus täyttää 245 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevat suojavaatimukset. Kiinteän asennuksen vaatimustenmukaisuutta sähkömagneettisen yhteensopivuuden osalta ei tarvitse osoittaa 247 §:ssä tarkoitetulla arviointimenettelyllä.

Sen estämättä, mitä 244 §:n 3 momentissa ja 251 §:ssä säädetään, viestintäverkkolaitteen, joka on tarkoitettu tiettyyn kiinteään asennukseen ja jota ei pidetä kaupan, vaatimustenmukaisuutta ei tarvitse osoittaa 245 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen sähkömagneettista yhteensopivuutta koskevien suojavaatimusten osalta eikä sitä tarvitse merkitä Viestintäviraston 253 §:n 1 momentin nojalla määräämällä merkinnällä.

Kiinteän asennuksen haltija on velvollinen nimeämään henkilön, joka on vastuussa siitä, että kiinteä asennus on 1 momentin mukainen ja antamaan Viestintävirastolle pyynnöstä tiedon vastuuhenkilöstä.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kiinteän asennuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä ja vastuuhenkilön nimeämisestä ja ilmoittamisesta sekä kiinteään asennukseen ja siihen tarkoitettuun viestintäverkkolaitteeseen liittyvistä asiakirjoista ja niihin liittyvästä kirjaamis- ja säilytämismuutamisvelvollisuudesta.

253 §

Merkitseminen ja annettavat tiedot

Telelaitteen valmistajan on varustettava 247 §:n mukaisesti varmistettu laite merkinnällä siten kuin Viestintävirasto määrää.

Vaatimustenmukaisuusvakuutuksen lisäksi radiolaitteen ja telepäätelaitteen mukana on oltava tiedot laitteen käyttötarkoituksesta (*käyttötarkoituseroitus*). Radiolaitteen myyntipäällyksestä ja käyttöohjeesta on riittävän selkeästi käytävä ilmi Euroopan unionin jäsenvaltiot tai maantieteelliset alueet, joissa laite on tarkoitettu käytettäväksi. Telepäätelaitteen tiedoista on selkeästi käytävä ilmi yleisen viestintäverkon liittymät, joihin laite on tarkoitettu liitettäväksi.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei koske yksinomaan televisio- tai radio-ohjelmistoja vastaanottamaan tarkoitettuja radiovastaanottimia.

254 §

Ilmoitus markkinoille saattamisesta

Jos 248 §:n mukaisesti varmistettu radiolähetin toimii taajuuksilla, jotka Viestintäviraston määräyksissä osoitetaan muuhun käyttötarkoitukseen, valmistajan on ilmoitettava Viestintävirastolle aikomuksesta saattaa radiolähetin markkinoille.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset ilmoitusmenettelystä ja ilmoitukseen sisällytettävistä tiedoista.

255 §

Erityisten radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden vaatimukset

Mitä 245-250 ja 253 §:ssä säädetään, ei koske:

1) yksinomaan radioamatööriviestintään tarkoitettuja muuten kuin kaupallisesti saatavilla olevia radiolaitteita;

2) radiolaitteita, joiden vaatimustenmukaisuus varmistetaan laivanvarusteina siten kuin laivanvarustelaissa (1503/2011) säädetään;

3) ilmailuradioviestinnässä käytettäviä ilma-aluksessa käytettäväksi tarkoitettuja radiolaitteita;

4) yksinomaan yleisen turvallisuuden varmistamiseen, valtion turvallisuuteen taikka rikosten paljastamiseen, selvittämiseen tai esitutkintaan käytettäviä radiolaitteita ja telepäätelaitteita.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräyksiä 1 momentin 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen radiolaitteiden ja telepäätelaitteiden ominaisuuksista ja teknisestä rakenteesta sekä näiden laitteiden vaatimustenmukaisuuden varmistamismenettelystä ja merkinnöistä.

4 luku

Pätevyys ja kelpoisuus

256 §

Pätevyyden osoittaminen

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käytävällä on oltava Viestintäviraston myöntämä pätevyystodistus tai Viestintäviraston Suomessa voimassa olevaksi hyväksymä muun maan toimivaltaisen viranomaisen myöntämä pätevyystodistus.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, radiolähetintä saa pätevyystodistuksen haltijan välittömässä valvonnassa käyttää muukin henkilö.

Pätevyystodistuksen saamiseksi on suoritettava pätevyystutkinto. Tutkinnossa on osoitettava kyseiseen radioviestinnän lajiin liittyvien sääntöjen, ohjeiden ja laitteiden tuntemus sekä tarvittava kielitaito. Viestintävirasto määrää tutkintovaatimukset sekä tutkinnon vastaanottajat. Hakemuksesta viraston ulkopuolinen taho voidaan määrätä tutkinnon vastaanottajaksi. Tutkinnon vastaanottajalla tulee olla tehtävän edellyttämä taito ja kokemus. Tutkinnon vastaanottajan on suorittaessaan tässä laissa tarkoitettuja tehtäviään noudatettava, mitä hallintolaissa (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) ja kieli-laissa (423/2003) säädetään. Tutkintoon liittyvien suoritteiden maksullisuuden ja maksujen suuruuden yleisistä perusteista on silloin soveltuvin osin voimassa, mitä valtion maksuperustelain (150/1992) 4–7 §:ssä säädetään. Mainituista suoritteista perittävistä maksuista voidaan säätää liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelain 8 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Viestintävirasto myöntää pätevyystodistuksen tutkinnon suorittaneelle hakijalle, jos ei ole perusteltua syytä epäillä, että hakija rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai määräyksiä.

Ilmailuradioviestinnässä vaadittavasta pätevyydestä säädetään ilmailulaissa (281/1995) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä.

Viestintävirasto voi peruuttaa 3 momentissa tarkoitetun tutkinnon vastaanottajaa koskevan määräyksen, jos tutkinnon vastaanottaja ei enää täytä momentissa säädettyjä tutkinnon vastaanottajaksi määräämisen edellytyksiä tai olennaisesti rikkoo sen toimintaa koskevia säännöksiä ja määräyksiä.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä tutkintojen vastaanottamisesta.

257 §

Pätevyiden ylläpitäminen

Kansainvälisessä liikenteessä olevan kauppa-alueen turvallisuusradioviestintään tarkoitettua radiolähtimien käyttäjän on osoitettava 256 §:ssä tarkoitetun todistuksen mukaisen pätevyiden ylläpitäminen ennen kuin todistuksen myöntämisestä on kulunut viisi vuotta. Pätevyiden ylläpitäminen voidaan osoittaa:

- 1) esittämällä todistus pätevyiden ylläpitoon liittyvästä meripalvelusta ja turvallisuusradiolaitteiden käytöstä;
- 2) suorittamalla tutkinto, johon sovelletaan 256 §:n 3–5 momentin säännöksiä; taikka
- 3) suorittamalla tutkinnon korvaava Viestintäviraston hyväksymä kurssi.

Viestintävirasto myöntää hakemuksesta kelpoisuustodistuksen sille, joka 1 momentissa tarkoitetulla tavalla osoittaa pätevyiden ylläpitämisen. Viestintävirasto voi hyväksyä pätevyiden ylläpitämisen osoitukseksi myös muun maan toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen pätevyiden ylläpitämisestä.

258 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen esittäminen sekä todistusten voimassaoloaika

Radiolähetintä meriradio- tai radioamatööriviestintään käyttävän on pyynnöstä esitettävä pätevyys- tai kelpoisuustodistuksensa sitä koskevien säännösten noudattamista valvovalle Viestintäviraston, poliisin, rajavartiolaitoksen tai Liikenteen turvallisuusviraston edustajalle.

Pätevyystodistus on voimassa toistaiseksi ja kelpoisuustodistus viisi vuotta myöntämispäivästä, tutkinnon suorittamispäivästä tai kurssitodistuksen myöntämispäivästä.

259 §

Pätevyys- ja kelpoisuustodistuksen peruuttaminen

Viestintävirasto voi peruuttaa pätevyys- tai kelpoisuustodistuksen, jos todistuksen haltija lähettää radiolähtimellä rikoslain 34 luvun 10 §:ssä tarkoitetun perättömän vaarailmoituksen, häiritsee radiolähtimellä radioviestintää rikoslain 38 luvun 5, 6 tai 7 §:ssä rangaistavaksi säädettyllä tavalla taikka toistuvasti rikkoo radioviestintää koskevia säännöksiä tai toistuvasti huolimattomuuttaan aiheuttaa radioliikenteelle haitallisen häiriön.

5 luku

Suojaus ja suojauspurkujärjestelmät

260 §

Sähköisen viestin suojaaminen

Sähköisen viestin ja sen välitystiedot saa suojata käyttäen hyväksi sitä varten tarjolla olevia teknisiä mahdollisuuksia, jollei laissa toisin säädetä. Suojauksen toteuttamisella ei saa häiritä verkkopalvelun ja viestintäpalvelun toteuttamista tai käyttämistä.

Sellaisen suojausjärjestelmän tai sen osan hallussapito, käyttö, valmistaminen, maahantuonti, kaupanpito, vuokraus, levittäminen, myynninedistäminen, asentaminen ja huolto on kielletty, jonka ensisijaisena käyttötarkoituksena on teknisen suojausjärjestelmän oikeudeton purku ja mahdollistaa pääsy suojattuun sähköiseen viestiin, televisiolähettyk-

seen, radiolähetykseen tai vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavaan etäpalveluun.

Viestintävirasto voi antaa hyväksyttävästä syystä luvan poiketa 2 momentissa tarkoitusta kiellosta.

Mitä 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös suojauksen purkujärjestelmään, joka tarkoituksena on mahdollistaa pääsy erilliseen ehdollisen pääsyn tekniseen järjestelmään, jolla suojataan 2 momentissa tarkoitettuja palveluja.

261 §

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävälle yritykselle asetettavat velvollisuudet

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen huolehtimaan siitä, että suojauksen purkujärjestelmä ei estä toisen yrityksen televisio- tai radio-ohjelmistojen tai niihin liittyvien oheis- tai lisäpalvelujen jakelua tai vastaanottoa maanpäällisessä digitaalisessa televisio- tai radioverkossa.

Suojauksen purkujärjestelmää käyttävä yritys on velvollinen antamaan toiselle yritykselle edellä mainitun jakelun edellyttämiä teknisiä palveluja kustannussuuntautuneeseen ja syrjimättömään hintaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos velvollisuuden täyttäminen olisi teknisesti epätarkoituksenmukaista tai muutoin kohtuutonta yrityksen kannalta.

Suojauksen purkujärjestelmää tarjoavan yrityksen on eriytettävä 1 momentissa tarkoitettu toiminta yrityksen muusta toiminnasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu yritys on velvollinen huolehtimaan siitä, että viestintäverkon siirron valvonta on mahdollista.

Maanpäällisessä digitaalisessa joukkoviestintäverkossa lineaaristen maksutelevisiopalvelun tarjoamisessa suojauksen purkujärjestelmää käyttävän yrityksen on pidettävä I osan 3 luvussa tarkoitettujen televisio-ohjelmistotarjolla tavalla, joka mahdollistaa eri maksutelevisiopalvelujen vastaanottamisen yhdellä suojauksenpurkujärjestelmän kortilla.

Jos yritykset eivät pääse sopimukseen 1 momentissa tarkoitetuista teknisten palvelu-

jen tarjoamisesta aiheutuvista kustannuksista viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sopimusneuvottelujen aloittamisesta, eikä 306 §:n 2 momentissa tarkoitettu sovittelu ole johtanut ratkaisuun, Viestintävirasto voi määrätä teknisiä palveluja antavalle yritykselle maksettavan korvauksen suuruudesta.

262 §

Suojauksen purkujärjestelmän teollisoikeuksien haltijan velvollisuus

Digitaalisessa televisio- ja radioverkossa käytettävän suojauksen purkujärjestelmän teollisoikeuksien haltijan on myöntäessään oikeuksia suojauksen purkujärjestelmiä valmistavalle yritykselle käytettävä oikeudenmukaisia, kohtuullisia ja syrjimättömiä ehtoja.

Teollisoikeuksien haltija ei saa asettaa käyttöoikeuden myöntämiselle ehtoja, joilla estettäisiin suojauksen purkujärjestelmän käyttäminen muiden laitteiden tai järjestelmien kanssa taikka vaikeutettaisiin sitä, elleivät ehdot ole laitteen turvallisuuden tai muun teknisen syyn takia välttämättömiä.

X OSA

VIESTINNÄN JA PALVELUJEN JATKUVUUDEN TURVAAMINEN

1 luku

Tietoturvan ja häiriöiden hallinta sekä häiriöistä ilmoittaminen

263 §

Toimenpiteet tietoturvan toteuttamiseksi

Teleyrityksellä, yhteisötilaajalla ja lisäarvopalvelun tarjoajalla sekä niiden lukuun toimivalla on oikeus ryhtyä 2 momentissa tarkoitettuihin välttämättömiin toimiin tieturvasta huolehtimiseksi:

1) viestintäverkkojen tai niihin liitettyjen palvelujen sekä tietojärjestelmien tietoturvalle haittaa aiheuttavien tapahtumien havaitsemiseksi, estämiseksi, selvittämiseksi ja esitutkintaan saattamiseksi;

2) viestin lähettäjän tai viestin vastaanottajan viestintämahdollisuuksien turvaamiseksi; tai

3) viestintäpalvelujen kautta laajamittaisesti toteutettavien rikoslain 37 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen maksuvälinepetosten valmistelun ehkäisemiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut toimet voivat käsittää:

1) viestin automaattisen sisällöllisen analyysin;

2) viestien välittämisen ja vastaanottamisen automaattisen estämisen tai rajoittamisen;

3) tietoturvaa vaarantavien haitallisten tietokoneohjelmien automaattisen poistamisen viesteistä;

4) muut näihin rinnastettavat teknisluonteiset toimenpiteet.

Jos viestin tyyppin, muodon tai muun vastaavan seikan perusteella on ilmeistä, että viesti sisältää haitallisen tietokoneohjelman tai käskyn eikä viestin automaattisella sisällöllisellä analyysillä pystytä turvaamaan 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista, yksittäisen viestin sisältöä saa käsitellä manuaalisesti. Manuaalisesta viestin sisällön käsittelystä on ilmoitettava viestin lähettäjälle ja vastaanottajalle, jollei ilmoittamisella todennäköisesti vaaranneta 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista.

Tässä pykälässä tarkoitettut toimenpiteet on toteutettava huolellisesti ja ne on mitoitettava torjuttavan häiriön vakavuuteen. Toimenpiteitä toteutettaessa ei saa rajoittaa sananvapautta taikka luottamuksellisen viestin tai yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Toimenpiteet on lopeutettava, jos niiden toteuttamiselle ei enää ole tässä pykälässä säädettyjä edellytyksiä.

Viestintävirasto voi antaa teleyrityksille ja lisäarvopalvelun tarjoajille tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitettujen toimenpiteiden teknisestä toteuttamisesta.

264 §

Velvollisuus korjata häiriö

Jos viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite aiheuttaa merkittävää haittaa tai häiriötä viestintäverkolle, viestintäpalvelulle, viestintäverkkoon liitetulle muulle palvelulle, laitteelle, viestintäverkon käyttäjälle tai muulle henkilölle, teleyrityksen tai muun viestintäverkon tai laitteen haltijan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi ja tarvittaessa irrotettava viestintäverkko, viestintäpalvelu tai laite yleisestä viestintäverkosta.

Tässä pykälässä tarkoitettut toimenpiteet on toteutettava huolellisesti ja ne on mitoitettava torjuttavan häiriön vakavuuteen. Toimenpiteitä toteutettaessa ei saa rajoittaa sananvapautta taikka luottamuksellisen viestin tai yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä 1 momentissa tarkoitettujen tavoitteiden turvaamiseksi. Toimenpiteet on lopeutettava, jos niiden toteuttamiselle ei enää ole tässä pykälässä säädettyjä edellytyksiä.

Viestintävirasto voi 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa päättää korjaustoimenpiteistä sekä verkon, palvelun tai laitteen irrottamisesta.

265 §

Häiriöilmoitukset tilaajalle ja käyttäjälle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä tilaajalle ja käyttäjälle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Lisäarvopalvelun tarjoajan on ilmoitettava viipymättä käyttäjälle palveluunsa kohdistuvasta merkittävästä tietoturvaloukkauksesta tai sen uhkasta.

Teleyrityksen ja lisäarvopalvelun tarjoajan on ilmoituksessa kerrottava häiriön tai sen uhan arvioitu kesto. Lisäksi on kerrottava tilaajien ja käyttäjien käytettävissä olevista suojautumistoimenpiteistä, niiden todennäköiset kustannukset sekä mistä tilaaja tai käyttäjä saa lisätietoja. Teleyrityksen ja lisäarvopalvelun tarjoajan on säilytettävä tiedot ilmoituksista.

Teleyrityksen on tiedotettava toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt 1 momentissa tarkoi-

tetussa tilanteessa sekä niiden mahdollisista vaikutuksista palvelun käyttöön.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen ja tiedottamisen sisällöstä ja muodosta sekä ilmoituksen säilyttämisestä.

266 §

Häiriöilmoitukset Viestintävirastolle

Teleyrityksen on ilmoitettava viipymättä Viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää viestintäpalvelun toimivuuden tai häiritsee sitä olennaisesti. Teleyrityksen on ilmoitettava myös ilman aiheetonta viivästystä häiriön tai sen uhan arvioitu kesto ja vaikutukset, korjaustoimenpiteet sekä ne toimenpiteet, joilla häiriön toistuminen pyritään estämään. Jos häiriöstä ilmoittaminen on yleisen edun mukaista, Viestintävirasto voi velvoittaa teleyrityksen tiedottamaan asiasta.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, milloin 1 momentissa tarkoitettu häiriö on merkittävä sekä määräyksiä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Viestintävirasto toimittaa Euroopan komissiolle ja Euroopan verkko- ja tietoturvavirastolle vuosittain tiivistelmäraportin 1 momentin mukaisista ilmoituksista.

267 §

Häiriötilanteiden yhteistoimintaryhmä

Viestintävirasto voi häiriötilanteita varten asettaa yhteistoimintaryhmän, jossa ovat edustettuna teleyritykset, sähkömarkkinalaisissa (386/1995) tarkoitetut verkon- ja jakeluverkonhaltijat, niiden lukuun toimivat urakoitsijat sekä muut tarkoituksenmukaiset toimijat.

Ryhmän tehtävänä on:

1) sovittaa yhteen valmiuslain mukaisten poikkeusolojen sekä normaaliolojen häiriötilanteiden hallinnassa tarvittavia toimenpiteitä;

2) hankkia ja toimittaa häiriötilanteiden hallinnassa tarpeellisia tietoja Viestintäviraston päätöksenteon tueksi sekä

3) välittää ryhmän kokoamaa ja analysoimaa häiriötilanteita koskevaa tietoa sellaisille toimijoille, jotka voivat vähentää häiriötilanteiden haitallisia vaikutuksia yhteiskunnalle.

Ryhmän jäsen voi Viestintäviraston valtuuttamana valvoa häiriötilanteiden hallitsemiseksi välttämättömien viraston päätösten noudattamista.

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, Viestintävirasto voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa häiriötilanteen hallinnassa tarvittavia tietoja yhteistoimintaryhmän jäsenelle, jos tiedot ovat välttämättömiä ryhmän tehtävien hoitamiseksi, eivätkä ne sisällä luottamuksellisia viestejä, välitystietoja tai sijaintitietoja.

Yhteistoimintaryhmän jäsenen sovelletaan tämän pykälän mukaisissa tehtävissä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 6 luvun vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa koskevia säännöksiä sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

268 §

Radiohäiriöiden poistaminen

Jos radiolaitteen toiminta häiritsee turvallisuusradioviestintää, radiolaitteen käyttö on heti keskeytettävä.

Jos radiolähtin aiheuttaa radioviestinnälle tai muille radiolaitteille häiriötä, radiolähtimen haltijan ja omistajan on poistettava häiriö tai rajoitettava sitä. Jos häiriö johtuu radiovastaanottimen tai siihen liitetyn erillisen antenni- tai antennijärjestelmän teknisistä ominaisuuksista, häiriön poistaminen on radiovastaanottimen haltijan ja omistajan vastuulla, jos tässä laissa säädetystä tai toimilupaehdoista ei muuta johdu. Viestintävirasto voi määrätä, mihin muihin radiolaitteen teknisii ominaisuuksia tai käyttöä koskeviin toimiin radiolaitteen haltijan ja omistajan on ryhdyttävä häiriön ja sen vaikutusten ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi.

Jos sekä häiriön aiheuttava että häiritty radiolaite ovat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset, ja jollei häiriö ole vähäinen tai jollei häiriö johdu radiovastaanottimeen liitetyn erillisen antennin- tai antennijärjestelmän häiriönsieto-ominaisuuksista, Viestintävirasto tekee osapuolille ehdotuksen toimenpiteiksi, joilla häiriö voidaan poistaa tai sen vaikutuksia rajoittaa.

Jos osapuolet eivät voi sopia häiriön poistamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä taikka niistä aiheutuvien kustannusten määrästä tai jakamisesta, Viestintävirasto ratkaisee asian.

Edellä 2–4 momentissa tarkoitettua menettelyä sovelletaan myös silloin, kun radiolaite aiheuttaa häiriötä televerkolle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle, jonka häiriönsieto-ominaisuudet ovat tämän lain tai sähköturvallisuuslain nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaiset.

Viestintävirasto voi tarvittaessa antaa määräykset radiovastaanottimeen liitettävän erillisen antennin- tai antennijärjestelmän teknisistä ominaisuuksista, joita sovelletaan 4 momentissa tarkoitettussa tilanteessa.

2 luku

Hätäpuheluiden ja viranomaisten tietotiedon välittäminen

269 §

Yleinen hätänumero

Puhelinverkossa toimiva teleyritys on velvollinen osaltaan huolehtimaan siitä, että käyttäjät saavat puhelimitse sekä tekstiviestillä yhteyden maksutta yleiseen hätänumeroon 112.

Teleyrityksen on viipymättä ilmoitettava hätäkeskukselle, meripelastuskeskukselle ja meripelastuslohkokeskukselle hätäpuheluiden välittämisen kannalta merkittävistä viestintäverkon, verkkopalvelun ja viestintäpalvelun vikatilanteista ja häiriötilanteista.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa mainitun velvollisuu-

den täyttämiseksi välttämättömistä teknisistä toimenpiteistä.

270 §

Velvollisuus välittää vaaratiedotteita

Se, jolla on

1) edellä 33 §:ssä tarkoitettu lupa radiotoiminnan harjoittamiseen ja jonka verkon väestöpeitto mahdollistaa väestön varoittamisen kattavasti tai

2) edellä 25 §:ssä tarkoitettu ohjelmisto- toimilupa yleisen edun televisiotoiminnan harjoittamiseen, on velvollinen välittämään korvauksetta yleisölle sellaisen viranomaisen vaaratiedotteen, jonka antamisesta säädetään erikseen.

Vaaratiedotteen sisältöä ei saa muuttaa sitä välitettäessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettun verkon väestöpeiton kattavuudesta.

271 §

Teleyrityksen velvollisuus välittää kohdennettu viranomaistiedote

Kohdennetulla viranomaistiedotteella tarkoitetaan kohdennettua hätätiedotetta ja muuta kohdennettua viranomaistiedotetta. Kohdennetulla hätätiedotteella tarkoitetaan ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuvan välittömän uhkan taikka huomattavan omaisuus- tai ympäristövahingon välittömän uhkan torjumiseksi välitettävää tiedotetta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin. Muulla kohdennetulla viranomaistiedotteella tarkoitetaan ihmisten tai omaisuuden suojelemiseksi välitettävää tiedotetta, joka välitetään matkaviestinverkossa tekstiviestillä tai muulla viestillä tietyllä alueella tai alueilla oleviin päätelaitteisiin tai liittymiin tilanteessa, jossa ihmisten henkeen, terveyteen tai omaisuuteen kohdistuva uhka ei ole välitön.

Teleyritys on velvollinen välittämään kohdennetun viranomaistiedotteen, jos tiedote

tulee välitettäväksi hätäkeskukselta, meripelastuskeskukselta tai meripelastuslohkokeskukselta.

Kohdennetun hätätiedotteen välittämisestä päättää pelastus-, poliisi- tai rajavartioviranomainen taikka Säteilyturvakeskus tai Ilmatieteen laitos toimialallaan. Muun kohdennetun viranomaistiedotteen välittämisestä päättää toimivaltainen ministeriö.

Kohdennettu viranomaistiedote tulee välittää viranomaisen päättämällä kielillä ja määräämillä alueilla tiedotteen välittämishetkellä sijaitseviin päätelaitteisiin tai liittyisiin. Teleyritys ei saa muuttaa kohdennetun viranomaistiedotteen sisältöä.

Kohdennettu hätätiedote on välitettävä viivytyksettä. Muu kohdennettu viranomaistiedote on välitettävä heti, kun se on mahdollista tavanomaista verkko- ja viestintäpalvelua kohtuuttomasti haittaamatta.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kohdennettujen viranomaistiedotteiden välittämisestä, vasteajoista ja välittämiseen varautumisesta.

3 luku

Varautuminen

272 §

Velvollisuus varautua normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Teleyrityksen sekä sen, jolla on II osan 3 tai 4 luvun mukainen oikeus harjoittaa televisio- tai radiotoimintaa, on huolehdittava, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi myös normaaliolojen häiriötilanteissa sekä valmiuslaissa (1552/2011) tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

Huoltovarmuuden turvaamisen kannalta keskeisten radiotaajuuksien käyttäjien ja käyttäjäryhmien on huolehdittava radiotaajuuksien riittävän häiriöttömästä ja tehokkaasta käytöstä normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa tarkoitetuissa poikkeusoloissa. Liikenne- ja viestintäministeriö päättää keskeisistä radiotaajuuksien käyttäjis-

tä ja käyttäjäryhmistä Huoltovarmuuskeskuksen esityksestä.

273 §

Varautumissuunnitelma

Edellä 272 §:ssä tarkoitetun varautumisvelvollisen on arvioitava riskit, jotka voivat vaarantaa toiminnan jatkuvuuden, ja sen on niiden perusteella laadittava suunnitelma siitä, miten sen toiminta jatkuu normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslain 9 luvun mukaisia toimivaltuuksia käytettäessä.

Varautumisvelvollisen on suunnitelmaa laatiessaan arvioitava, mitkä sen viestintäjärjestelmät ja radiotaajuudet ovat sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden turvaamiseksi kriittisiä. Lisäksi sen on arvioitava muiden teleyritysten ja radiotaajuuksien käyttäjien vaikutus sen viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuuteen samalla alueella sekä kriittisten viestintäjärjestelmien ja taajuuksien häiriöiden vaikutukset sellaisiin viestintäpalvelun käyttäjiin, joiden voidaan arvioida olevan yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta kriittisiä. Samalla on arvioitava myös palvelun tuottamiseen osallistuvien muiden toimijoiden vaikutus toiminnan häiriöttömyyteen.

Varautumisvelvollisen on Viestintäviraston pyynnöstä toimitettava 1 momentissa tarkoitettu suunnitelma Viestintävirastolle. Toimitettua suunnitelmaa koskevista muutoksista on ilmoitettava viipymättä Viestintävirastolle. Varautumisvelvollisen on Viestintäviraston pyynnöstä yksittäistapauksissa ilmoitettava, miten se varautuu yksittäiseen häiriötilanteeseen tai sellaisen uhkaan ja mihin varautumissuunnitelman mukaisesti toimiin se on tilanteen johdosta ryhtynyt tai aikoo ryhtyä.

Tässä pykälässä tarkoitetut velvollisuudet eivät koske viranomaisia.

274 §

Kriittisen viestintäjärjestelmän sijainti

Teleyrityksen ja televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman viestintäpalvelun toimivuuden

turvaamiseksi kriittinen viestintäjärjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta sijaitsevat Suomessa tai että ne ovat viipymättä palautettavissa Suomeen. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.

275 §

Tarkemmat säännökset varautumisesta

Viestintävirasto voi antaa varautumisvelvollisuutta koskevia tarkempia yksityiskohdaisia määräyksiä. Määräykset voivat koskea:

- 1) edellä 273 §:ssä tarkoitetun varautumissuunnitelman tarkempaa sisältöä ja suunnitelmaan liittyviä asiakirjoja;
- 2) teknisiä toimenpiteitä tietoturvaloukkusten vahingollisten vaikutusten minimoimiseksi;
- 3) edellä 273 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kriittisten viestintäjärjestelmien teknisiä arviointiperusteita sekä 274 §:ssä tarkoitetun velvoitteen teknistä toteuttamista;
- 4) taajuuksien käyttöä;
- 5) muita näihin verrattavia teknisiä kysymyksiä.

XI OSA

VIRANOMAISMAKSUT JA -KORVAUKSET

1 luku

Viranomaismaksut

276 §

Hakemusmaksu

Tässä laissa säädetyn toimiluvan hakija on velvollinen suorittamaan toimilupaviranomaiselle hakemuksen yhteydessä maksun, jonka suuruus on:

- a) 5 §:n 1 momentissa säädetystä verkkotoimiluvasta ja 21 §:n 1 momentissa säädetystä maanpäällisen televisiotoiminnan harjoittamiseen myönnettävästä ohjelmistotoimiluvasta 5 000 euroa;

- b) 21 §:n 1 momentissa säädetystä radio-toiminnan harjoittamiseen myönnettävästä ohjelmistotoimiluvasta 1 500 euroa;

- c) 8 §:ssä säädetystä verkkotoimiluvasta 1 000 euroa; sekä

- d) 27 §:ssä säädetystä lyhytaikaisesta ohjelmistotoimiluvasta 300 euroa.

Hakemusmaksua ei tarvitse suorittaa viranomaisverkkoa koskevasta toimilupahakemuksesta.

Hakemusmaksua ei palauteta, vaikka toimilupahakemuksesta luovuttaisiin tai se hylättäisiin.

277 §

Huutokaupan osallistumismaksu

Viestintävirastolle huutokaupan järjestämisestä aiheutuvien hallinnollisten kustannusten kattamiseksi II osan 2 luvussa säädettyyn huutokauppaan ilmoittautunut yritys tai yhteisö on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle valtioneuvoston asetuksella säädetyn osallistumismaksun.

Osallistumismaksua ei palauteta, vaikka yritys tai yhteisö ei tekisi tarjouksia huutokaupassa.

Maksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Viestintäviraston maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin XII osan 6 luvussa säädetään.

Jollei maksua suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle määrälle peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Maksun suorasta ulosottokelpoisuudesta ilman ulosottoerustetta säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

278 §

Toimilupamaksu

Teleyritys, jolle on 10 §:n nojalla myönnetty verkkotoimilupa, on velvollinen suorittamaan toimilupaviranomaiselle toimilupamaksun. Toimilupamaksu on II osassa säädetty hyväksyty korkein tarjous.

Toimilupamaksu maksetaan toimilupakauden aikana erissä siten kuin valtioneuvoston

asetuksella säädetään. Maksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto.

279 §

Markkinaehtoinen taajuusmaksu

Viestintävirasto perii vuosittain valtiolle maksettavan valtioneuvoston 5 §:n nojalla tele- ja televisiotoimintaan vastikkeetta myöntämän verkkotoimiluvan haltijalta taajuuksien käytön tehostamiseksi markkinaehtoisen taajuusmaksun. Maksua ei peritä, jos toimilupa on myönnetty yleisen edun televisiotoimintaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään 1 momentissa tarkoitetun markkinaehtoisen taajuusmaksun määrästä. Markkinaehtoinen taajuusmaksu perustuu toimiluvan haltijan käytettäväksi osoitettuun taajuusmäärään, taajuusalueeseen ja taajuuksien käytön tehokkuuteen sekä taajuusalueen tekniseen ja taloudelliseen käytettävyyteen, taajuuksien käyttöoikeuden laatuun, radiojärjestelmien käyttöoikeusalueen suuruuteen ja sen väestön määrään. Erityisestä syystä maksu voidaan määrätä perittäväksi taajuuksien markkinaehtoista arvoa alempana, jos siihen on kulttuurisia, kielellisiä, syrjimättömään kohteluun, markkinoiden kokonaistilanteeseen tai taajuusalueen käyttötarkoitukseen liittyviä tai muita näihin verrattavia lain 1 §:ssä säädettyjä tavoitteita edistäviä syitä. Markkinaehtoiselle taajuusmaksulle tulee asettaa yläraja, jota maksu ei saa ylittää.

Ennen asetuksen antamista tarvittaessa on laadittava selvitys maksun kohteena olevien taajuuksien taloudellisesta arvosta, jota määritettäessä on otettava huomioon edellä 2 momentissa säädetty taajuuksien käyttöön perustuvat maksun perusteet. Taloudellisen arvon määrittelyn tulee koskea toimilupakauden pituista ajanjaksoa ja sen määrittelyssä on otettava huomioon maksujen tasapuolisuus eri käyttötarkoituksiin myönnettyjen taajuusalueiden välillä. Lisäksi teleyrityksille ja niitä edustaville tahoille on ennen asetuksen antamista varattava tilaisuus vähintään kuukauden määräajassa esittää näkemyksensä valtioneuvoston asetuksesta.

Edellä säädetty maksu voidaan periä myös Viestintäviraston puolustusvoimien käyttöön määräämistä taajuuksista.

280 §

Tietoyhteiskuntamaksu

Tämän lain nojalla ilmoituksenvaraista tai toimiluvanvaraista toimintaa harjoittava teleyritys on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle vuotuisen tietoyhteiskuntamaksun. Tietoyhteiskuntamaksua ei peritä televisio- tai radiotoiminnan taikka televisio-ohjelmien tai radio-ohjelmien edelleen lähettämisen liikevaihdosta. Tietoyhteiskuntamaksu vastaa niitä kustannuksia, jotka aiheutuvat Viestintävirastolle tässä laissa säädettyjen, teleyrityksiä koskevien tehtävien hoitamisesta, 288 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä lukuun ottamatta.

Tietoyhteiskuntamaksun suuruus on 0,12 prosenttia teleyrityksen Suomessa harjoittaman teletoinnin liikevaihdosta maksun määräämistä edeltävällä tilikaudella, kuitenkin vähintään 300 euroa. Maksun määräytymisen perusteena olevasta liikevaihdosta säädetään tarkemmin 281 §:ssä.

Tietoyhteiskuntamaksun määräytymisestä toiminnan ensimmäisenä vuotena säädetään 283 §:ssä.

Tietoyhteiskuntamaksua ei palauteta, vaikka teleyritys lopettaisi toimintansa kesken maksukauden.

281 §

Tietoyhteiskuntamaksun määräytymisen perusteena oleva liikevaihto

Jos teleyritys kuuluu kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:n mukaiseen konserniin, teleyrityksen maksun perusteena on yrityksen osuus samaan konserniin kuuluvien maksuvelvollisten teleyritysten Suomessa harjoittaman teletoinnin yhteisestä liikevaihdosta vähennettynä yhtiöiden keskinäisellä tästä toiminnasta syntyneellä liikevaihdolla. Maksu määräytyy samoin myös niissä tapauksissa, joissa emoyhtiö ei ole suomalainen.

Jos teleyrityksen konsernisuhteissa on edellisen tilikauden päättymisen ja maksupäätöksen antamisajankohdan välisenä aikana tapahtunut muutoksia, maksu määräytyy sen perusteella, mikä yrityksen osuus on ollut edellisen päättyneen tilikauden teletoinnin liikevaihdosta.

Jos teletointa on edellisen vuoden tilikauden päättymisen ja maksupäätöksen antamisajankohdan välisenä aikana luovutettu toiselle yritykselle, maksuvelvollisuus kohdistuu siihen yritykseen, joka harjoittaa yleisiä teletointia maksupäätöksen antamisajankohtana. Sen maksua määrättäessä otetaan huomioon luovutetun teletoinnin edelliseltä päättyneeltä tilikaudelta vahvistettu liikevaihto.

Jos teleyrityksen tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta, sen liikevaihto muunnetaan kalenterivuoden liikevaihtoa vastaavaksi kertomalla se luvulla 12 ja jakamalla se tilikauden kuukausien lukumäärällä.

Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten maksun määräämiseksi tarpeelliset tiedot on ilmoitettava Viestintävirastolle.

282 §

Tietoyhteiskuntamaksun määrääminen

Tietoyhteiskuntamaksu peritään vuosittain yhdessä erässä. Tietoyhteiskuntamaksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Viestintäviraston maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta siten kuin XII osan 2 luvussa säädetään. Tarkempia säännöksiä maksun täytäntöönpanosta voidaan antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

283 §

Tietojen ilmoittaminen Viestintävirastolle sekä maksuvelvollisuuden määräytyminen eräissä poikkeustilanteissa

Viestintävirastolla on oikeus saada teleyrityksiltä tietoyhteiskuntamaksun määräämistä varten tiedot teletoinnin maksun määräämistä edeltävän kauden liikevaihdosta. Konserniin kuuluvien yritysten tulee lisäksi toi-

mittaa selvitys siitä, mitkä konsernin yritysten keskinäisestä teletoinnasta syntyneet erät on 281 §:n 1 momentin mukaisesti vähennetty teletoinnin liikevaihdosta. Teleyrityksen tulee toimittaa tiedot Viestintävirastolle yhden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Liitteenä tulee toimittaa jäljennös vahvistetusta tilinpäätöksestä ja konsernitilinpäätöksestä.

Viestintävirasto voi arvioida maksun perusteena olevan liikevaihdon, jos siitä ei puuttuvan tilinpäätöksen tai muun siihen verrattavan erittäin painavan syyn vuoksi voida saada riittävän luotettavaa selvitystä. Arvioinnissa on otettava huomioon:

- 1) teleyrityksen toiminnan laajuus;
- 2) teleyrityksen markkina-asema;
- 3) tiedot teleyrityksen tarjoamista palveluista, asiakasmääristä ja laskutuksesta;
- 4) vertailutiedot muista vastaavaa palveluntarjontaa harjoittavista teleyrityksistä; ja
- 5) muut näihin rinnastettavat, teleyrityksen liikevaihtoon vaikuttavat seikat.

Viestintäviraston on ennen 2 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä kehoitettava teleyritystä liikevaihdon arvioinnin uhalla antamaan tietoyhteiskuntamaksun määräämistä varten tarvittavat tiedot Viestintäviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

284 §

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu

Televisio- ja radiotoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään Viestintävirastolle televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu.

Yleisradio Oy sekä televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja, jolla on tässä laissa tarkoitettu ohjelmistotoimilupa, ovat velvollisia suorittamaan valvontamaksun.

Maksuvelvollisuus alkaa kalenterivuonna, jona televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toimiluvan saamisesta tulee kuluneeksi 6 kuukautta. Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua ei palauteta, vaikka televisio- tai radiotoiminnan harjoittaja lopettaisi toimintansa kesken kalenterivuotta.

285 §

*Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksun
suuruus*

Televisio- ja radiotoiminnan vuosittaiset valvontamaksut ovat seuraavat:

1) Yleisradio Oy:n maksu on 165 000 euroa;

2) muun kuin alueellista televisiotoimintaa harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 16 000 euroa kutakin toimiluvan mukaista televisio-ohjelmistoa kohden lukuun ottamatta rinnakkaislähetyskäsityksiä;

3) alueellista televisiotoimintaa harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 800 euroa kutakin toimiluvan mukaista televisio-ohjelmistoa kohden;

4) radiotoimintaa valtakunnallisen tai siihen rinnastetun toimiluvanvaraisen käytön taajuuksilla harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 8 000 euroa kutakin toimiluvan mukaista radio-ohjelmistoa kohden;

5) radiotoimintaa alueellisen tai paikallisen toimiluvanvaraisen käytön taajuuksilla harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 800 euroa kutakin toimiluvan mukaista radio-ohjelmistoa kohden;

6) vain televisioverkossa radiotoimintaa harjoittavan toimiluvan haltijan maksu on 8 000 euroa kutakin toimiluvan mukaista radio-ohjelmistoa kohden.

Televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu peritään vuosittain kahdessa erässä. Maksun määrää maksettavaksi Viestintävirasto. Muutoksenhausta maksun määräämistä koskevaan Viestintäviraston päätökseen säädetään XII osan 6 luvussa.

286 §

Verkkotunnusmaksu

Verkkotunnusvälittäjän on suoritettava verkkotunnuksen merkitsemisestä verkkotunnusrekisteriin ja merkinnän uudistamisesta Viestintävirastolle fi-verkkotunnusten hallinnointitoiminnasta aiheutuvia kustannuksia vastaava maksu. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys verkkotunnusta merkittäessä.

Edellä säädetyn maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Tarkemmat

säännökset maksujen suuruudesta, perinnästä ja määrätymisperusteista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

287 §

Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset maksut

Viestintävirasto perii vuosittain radiolupien ja taajuusvarauksien haltijoilta sekä sotilaalliseen maanpuolustukseen liittyvien taajuuksien hallinnosta taajuuksien käytön tehostamiseksi maksun. Viestintävirasto perii maksuja myös muista sen radiohallintoon liittyvistä julkisoikeudellisista suoritteista.

Edellä säädettyjen maksujen suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Tarkemmat säännökset maksujen suuruudesta, perinnästä ja määrätymisperusteista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

288 §

Numerointimaksu

Teleyritys ja muu numeron tai tunnuksen vastaanottava henkilö on velvollinen suorittamaan Viestintävirastolle numeron tai tunnuksen käytöstä ja numeroinnin hallinnosta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi kiinteän maksun, jonka suuruus määräytyy sen mukaan, kuinka suuren osuuden käytettävissä olevasta numeroavaruudesta käyttöön otettu numero kuluttaa.

Edellä säädetyn maksu suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Tarkemmat säännökset maksujen suuruudesta, perinnästä ja määrätymisperusteista annetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

289 §

Maksujen periminen

Jos tässä luvussa tarkoitettua maksua ei suoriteta viimeistään eräpäivänä, maksamattomalle määrälle peritään vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:ssä tarkoitetun korkokannan mukaan. Viivästysko-

ron sijasta viranomaisen voi periä viiden euron suuruisen viivästysmaksun, jos viivästyskoron määrä jäisi tätä pienemmäksi.

Tässä luvussa tarkoitettu maksu saadaan periä siinä järjestyksessä kuin laissa verojen ja maksujen täytäntöönpanosta (706/2007) säädetään.

2 luku

Viranomaiskorvaukset

290 §

Varautumisesta aiheutuneet kustannukset

Teleyrityksellä sekä televisio- ja radiotoiminnan harjoittajalla on oikeus saada IX osan 3 luvussa tarkoitettua varautumisesta aiheutuneista kustannuksista korvausta huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992) tarkoitettua huoltovarmuusrahastosta, jos kustannukset ovat teleyrityksen tai televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen huomattavia.

Kustannusten korvaamisesta päättää Huoltovarmuuskeskus, jonka tulee pyytää korvaushakemusta koskeva lausunto liikenne- ja viestintäministeriöltä.

291 §

Viranomaisten avustamiseksi hankittujen järjestelmien kustannukset

Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus yksinomaan viranomaisen avustamiseksi hankittujen järjestelmien, laitteistojen tai ohjelmistojen investoinneista ja ylläpidosta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Kustannusten korvaamisesta päättää tarvittaessa Viestintävirasto.

Korvauksen maksaa viranomaisen, jonka laissa säädettyä tehtävää tai tietojen saantia viestintäverkon tai -palvelun varustaminen palvelee.

Teleyritys ei saa käyttää viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa, ellei siitä

ole nimenomaisesti sovittu viranomaisen ja teleyrityksen välillä.

292 §

Vaaratiedotteen välittämisyjärjestelmän kustannukset

Yrityksellä, jonka velvollisuus on suunnitella, rakentaa ja ylläpitää viestintäverkot ja viestintäpalvelut 234 §:n 1 momentin 15 kohdan mukaisesti, on oikeus saada korvaus veloitteen aiheuttamista kustannuksista huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua huoltovarmuusrahastosta, jos kustannukset ovat yrityksen toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen huomattavia.

Kustannusten korvaamisesta päättää Huoltovarmuuskeskus, jonka tulee pyytää korvaushakemusta koskeva lausunto liikenne- ja viestintäministeriöltä.

293 §

Kohdennetun viranomaistiedotteen välitysjärjestelmän kustannukset

Teleyrityksellä on oikeus saada valtion varoista korvaus 271 §:ssä tarkoitettujen veloitteiden toteuttamisesta ja niihin varautumisesta aiheutuvista kustannuksista.

Korvausta voi saada yksinomaan viranomaisen ilmoittamien tarpeiden vuoksi hankittujen järjestelmien, laitteistojen tai ohjelmistojen investoinneista, käytöstä ja ylläpidosta aiheutuneista välittömistä kustannuksista. Korvausta voi saada myös viranomaisen määräämästä toimenpiteestä aiheutuneesta välittömistä kustannuksista. Kustannusten korvaamisesta päättää tarvittaessa Viestintävirasto.

Teleyritys ei saa käyttää viranomaisen kustantamia järjestelmiä, laitteistoja tai ohjelmistoja kaupalliseen toimintaansa, ellei siitä ole nimenomaisesti sovittu viranomaisen ja teleyrityksen välillä.

VIRANOMAISTEN TOIMINTA

1 luku

Ohjaus, valvonta ja viranomaisten muut tehtävät

294 §

Yleinen ohjaus ja kehittäminen

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus ja kehittäminen kuuluu liikenne- ja viestintäministeriölle.

Valtioneuvoston on varmistettava, että teleyritysten sääntelytoimintaan ja valtioneuvoston omistajuuteen tai päättäväisyyteen liittyvä toiminta erotetaan toisistaan rakenteellisesti tehokkaalla tavalla.

295 §

Viestintäviraston yleiset tehtävät

Viestintäviraston tehtävänä on valvoa tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamista siltä osin kuin ei tässä laissa ole muuta säädetty.

Viestintäviraston ratkaisuvaltaan eivät kuulu yrityksen ja tilaajan välistä sopimussuhdetta tai korvausvastuuta taikka teleyrityksen takautumisoikeutta tai palautusvelvollisuutta koskevat asiat.

Viestintävirasto ei valvo tämän lain 245 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyviä vaatimuksia siltä osin kuin ne on säädetty muun viranomaisen valvottaviksi.

Viestintävirasto ei valvo VIII osan 2 luvun säännöksiä lukuun ottamatta lain 167-169 ja 181 §:ää.

Viestintäviraston tehtävänä on edistää toimialan yhteis- tai itsesääntelytoimia, jos yhteis- tai itsesääntelyllä on asian luonteen perusteella mahdollista turvata tässä laissa säädettyjen vaatimusten toteutuminen.

Viestintäviraston on tämän lain perusteella annettavia määräyksiä valmistellessaan kuuluttava liikenne- ja viestintäministeriötä ja toimittava yhteistyössä sen kanssa.

296 §

Viestintäviraston erityiset tehtävät

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään, Viestintäviraston tehtävänä on:

1) edistää sähköisen viestinnän toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta;

2) osallistua valmiussuunnitteluun sekä valvoa ja kehittää alan teknistä varautumista poikkeusoloihin;

3) hoitaa radiotaajuuksia ja teletoimintaa sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen numerointia ja tunnuksia koskevaa hallintoa;

4) koordinoita telealan standardointia;

5) myöntää radiolähetysten tunnistamiseksi tarvittavan radioaseman tunniste ja antaa tarvittaessa määräykset sen käytöstä;

6) antaa radioamatööriaseman rakennetta ja käyttöä koskevat sekä radioamatööriviestinnässä muuten noudatettavat määräykset käytettävistä taajuuksista, lähetystehoista ja harhalähetteisistä, lähetysten osoittamisesta ja yksisuuntaisesta lähettämisestä;

7) kerätä tietoa ja tiedottaa verkkopalvelujen ja viestintäpalvelujen saatavuudesta ja laadusta

8) kerätä tietoa verkkopalveluihin, viestintäpalveluihin ja lisäarvopalveluihin kohdistuvista tietoturvaloukkauksista ja niiden uhkista sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen vika- ja häiriötilanteista;

9) tiedottaa tietoturva-asioista sekä viestintäverkkojen ja viestintäpalvelujen toimivuudesta

10) selvittää radioviestinnän häiriön sekä radiolaitteen tai telepäätelaitteen televerkolle, radiolaitteelle, telepäätelaitteelle tai sähkölaitteistolle aiheuttaman häiriön syitä;

11) selvittää verkkopalveluihin, viestintäpalveluihin ja lisäarvopalveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ja niiden uhkia;

12) ilmoittaa Euroopan komissiolle sellaisesta yhteistyöstä Euroopan unionin jäsenvaltion kanssa, jonka seurauksena yhdenmukaisesti sellaiset jäsenvaltioiden rajojen yli tarjottavien viestintäpalvelujen tietoturvallisuuteen liittyvät valvontatoimenpiteet, joilla voi olla vaikutusta sisämarkkinoiden toimintaan.

Viestintäviraston on otettava toiminnassaan mahdollisimman tarkasti huomioon sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteis-

sestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/21/EY 19 artiklassa tarkoitettua komission suosituksia. Jos Viestintävirasto ei noudata komission suositusta, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle ja perusteltava ratkaisunsa.

Mitä 294, 300, 301, 305, 306, 316, 323, 327, 331 ja 336 §:ssä säädetään, koskee myös verkkovierailuista yleisissä matkaviestinverkoissa unionin alueella annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 531/2012 noudattamisen valvontaa ja rikkomisen seuraamuksia sekä mainitusta asetuksesta johtuvien riitojen ratkaisemista.

297 §

Tietosuojavaltuutetun tehtävät

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on valvoa:

1) 150–152 §:ssä tarkoitettua sijaintitietojen käsittelyä;

2) 188–190 §:ssä tarkoitettuja yhteystietopalveluja koskevien säännösten noudattamista;

3) 191 ja 193–195 §:ään sisältyvien suoramarkkinointia koskevien säännösten noudattamista;

4) XII osan 3 lukuun sisältyvien tiedonsaantioikeuksia ja vaitiolovelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista sijaintitietojen osalta.

298 §

Kuluttaja-asiamiehen tehtävät

Kuluttaja-asiamies valvoo 204 §:n 3 ja 4 momentin noudattamista. Kuluttaja-asiamies voi puuttua kuluttajansuojalain nojalla tässä laissa tarkoitettuun kaupalliseen viestintään, jos se on kuluttajan kannalta sopimatonta markkinointia. Kuluttaja-asiamies ei voi puuttua 214 §:ssä tarkoitettuun mainontaan.

299 §

Eräiden muiden viranomaisten tehtävät

Poliisi ja rajavartiolaitos valvovat Viestintäviraston ohella 30 §:n 1 momentin ja 253

§:n 1 momentin noudattamista. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo Viestintäviraston ohella 256 §:n 1 momentin sekä 257 §:n 1 momentin noudattamista. Tulliviranomainen valvoo Viestintäviraston ohella telelaitteiden maahantuontia koskevien säännösten ja määräysten noudattamista.

300 §

Yhteistyö eri viranomaisten kanssa

Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Viestintäviraston on tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan toimittava tarvittaessa yhteistyössä tietosuojavaltuutetun, kilpailuviranomaisten ja kuluttajaviranomaisten kanssa.

Viestintäviraston on tarvittaessa toimittava yhteistyössä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Euroopan neuvoston televisioyleissopimuksen sopimusosapuolena olevan valtion Viestintävirastoa vastaavan valvontaviranomaisen kanssa.

301 §

Virka-apu

Viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta, tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta ja Liikenteen turvallisuusvirastolta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi.

Viestintävirasto voi pyynnöstä antaa virka-apua asiantuntija-apua toiselle viranomaiselle. Virka-avun antamisesta päättää liikenne- ja viestintäministeriö. Kiireellisessä tapauksessa virka-avun antamisesta voi päättää myös Viestintäviraston pääjohtaja, jonka tulee viipymättä saattaa virka-avun jatkamista koskeva asia liikenne- ja viestintäministeriön päätettäväksi. Viestintäviraston antamasta virka-avusta aiheutuneista kustannuksista vastaa virka-avun pyytäjä, jollei asiasta toisin sovita.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu virka-avun antaminen ei oikeuta Viestintävirastoa antamaan toiselle viranomaiselle tietoja viesteistä, välitystiedoista tai sijaintitiedoista taikka luottamuksellisen radiolähetysten sisällöstä ja olemassaolosta.

2 luku

Asian käsittely ja kuuleminen

302 §

Kuulemisvelvollisuus

Teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on ennen säännöksen, päätöksen tai määräyksen antamista varattava tilaisuus esittää käsityksensä:

- 1) toimiluvan hakuilmoituksesta;
- 2) telealueita koskevasta päätöksestä;
- 3) viestintämarkkinoihin huomattavalla tavalla vaikuttavasta numerointipäätöksestä;
- 4) 50–78 §:n mukaisista päätöksistä, joilla on huomattava vaikutus viestintämarkkinoihin

Toimiluvanhaltijalle sekä teleyrityksiä ja käyttäjiä edustaville tahoille on varattava tilaisuus kuukauden kuluessa esittää näkemyksensä toimilupaehtojen muuttamisesta tai toimiluvan peruuttamisesta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuukauden määräajasta voidaan poiketa.

303 §

Viestintäviraston ja valtioneuvoston julkaisemisvelvollisuus

Viestintäviraston on julkaistava 50–78 §:ssä tarkoitetut päätökset, telealuejakoa koskeva päätös, numerointipäätös ja teleyritysten välistä riita-asiaa koskeva ratkaisu siten, että ne ovat teleyritysten ja käyttäjärühmien saatavilla.

Valtioneuvoston on julkaistava toimiluvan hakuilmoitus ja toimilupapäätös 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

304 §

Sähköinen tiedoksianto

Viestintäviraston toimivaltaan kuuluva asia voidaan asianosaisen suostumuksella käsitellä ja päätös antaa tiedoksi sähköpostilla. Pää-

tös tai muu asian käsittelyyn liittyvä asiakirja katsotaan annetun tiedoksi silloin, kun asianosainen lähettää Viestintävirastolle kuittauksen viestin lukemisesta. Mikäli kyse on asiakirjasta, jota lain mukaan ei tarvitse toimittaa tiedoksi todisteellisesti, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näydetä.

Verkkotunnuksiin liittyvä asiakirja tai päätös voidaan kuitenkin aina antaa tiedoksi sähköpostilla asianosaisen tai asianosaista edustavan verkkotunnusvälittäjän Viestintävirastolle ilmoittamaan osoitteeseen, jolloin päätös tai muu asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämistä, jollei muuta näydetä.

Jos tässä laissa tarkoitetun hallintoasian asianosainen tai asianosaista edustanut verkkotunnusvälittäjä on antanut Viestintävirastolle olennaisesti puutteelliset tai virheelliset yhteystiedot taikka jättänyt ilmoittamatta olennaisen yhteystiedon eikä näitä tietoja ole myöhemminkään saatu oikaistua tai täydennettyä ja asian käsittelyyn liittyvän asiakirjan tai päätöksen tiedoksianto ei tästä syystä ole toteutettavissa muutoin kuin hallintolain (434/2003) 62 §:ssä tarkoitettuna yleistiedoksiantona, Viestintävirasto voi antaa asiakirjan tai päätöksen tiedoksi myös julkaisemalla asiaa koskevan ilmoituksen verkkosivuillaan. Päätös tai muu asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kuukauden kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta. Ilmoituksessa on oltava tieto julkaisujankohdasta ja siitä, koska päätös tai muu asiakirja katsotaan annetun tiedoksi.

305 §

Asioiden käsittely Viestintävirastossa

Viestintävirasto voi ottaa asian tutkittavakseen asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan.

Viestintävirasto voi asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Viestintävirasto voi jättää asian tutkimatta jos;

1) ei voida pitää todennäköisenä, että kyse on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten vastaisesta toiminnasta;

2) asialla on epäilystä virheestä tai laiminlyönnistä huolimatta viestintämarkkinoiden toimivuuden, viestintäpalvelujen luotetta-

vuuden tai sähköisen viestinnän häiriöttömyyden turvaamisen ja palveluja käyttävien edun kannalta vain vähäinen merkitys; tai

3).asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton.

Viestintäviraston on tehtävä päätös 2 momentin tarkoittamasta tutkimatta jättämisestä viipymättä.

306 §

Yritysten välisten riita-asioiden ratkaiseminen Viestintävirastossa

Viestintäviraston on ratkaistava teleyrityksen ja muun yrityksen 52–79 §:n nojalla viereille saattama asia viimeistään neljän kuukauden kuluttua asian viereille tulosta. Määräaika ei koske poikkeuksellisen laajoja tai muuten poikkeuksellisissa olosuhteissa viereille saatettuja asioita. Osapuolille päätöksen yhteydessä asetettavien velvoitteiden tulee olla tämän lain säännösten mukaisia.

Viestintäviraston on edistettävä teleyritysten yhteistyötä sekä pyrittävä ratkaisemaan teleyritysten väliset erimielisyydet ensisijaisesti sovittelamalla.

Jos sovittelu ei johda tulokseen neljässä kuukaudessa, Viestintäviraston on riidan osapuolen vaatimuksesta tehtävä päätös asiassa neljän kuukauden kuluessa sovittelun päättymisestä.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, sovelletaan tarvittaessa myös sellaisen rajat ylittävän riidan ratkaisemiseen, jossa riidan osapuolet ovat sijoittuneet useampaan ETA-valtioon. Viestintäviraston on tällaista rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan toimittava yhteistyössä asianomaisen ETA-valtion sääntelyviranomaisen kanssa.

Viestintävirasto voi rajat ylittävää riitaa ratkaistessaan kuulla myös Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelintä. Jos rajat ylittävästä riidasta on pyydetty Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelimen lausuntoa, Viestintäviraston on odotettava lausunnon saapumista ennen asian ratkaisemista.

3 luku

Tietojen käsittely (tietojen saanti, luovutus ja julkaisu)

307 §

Valvontaviranomaisten yleinen tiedonsaanti-oikeus

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla, kuluttajasiemillä ja muulla tämän lain säännöksiä valvovalla viranomaisella on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada tehtäviensä suorittamiseksi tarvittavat tiedot niiltä, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään tai jotka toimivat näiden lukuun.

Ne, joiden oikeuksista ja velvollisuuksista tässä laissa säädetään, tai niiden lukuun toimivat ovat pyynnöstä velvollisia keräämään ja salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä pyynnöstä luovuttamaan tarvittavat tiedot tämän lain nojalla toimivaltaiselle viranomaiselle sen tehtävien hoitamiseksi.

Tiedot on luovutettava viipymättä, viranomaisen pyytämässä muodossa ja maksutta.

Viranomaisen on pyynnöstä perusteltava tietojen luovutusta koskeva pyyntö.

Velvollisuudesta kerätä ja luovuttaa, sekä viranomaisen oikeudesta saada tietoja viesteistä, välitystiedoista ja sijaintitiedoista säädetään erikseen.

308 §

Viestintää ja sijaintia koskevien tietojen käsittely ja hävittäminen

Viestintävirastolla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada tarpeelliset välitystiedot ja sijaintitiedot vikatilanteiden tai häiriötilanteiden taikka laskutukseen liittyvien epäselvyyksien selvittämiseksi. Myös se, joka on 127 §:n 3 momentin mukaisesti muussa kuin viestinnän välittäjän asemassa toimiessaan ottanut vastaan tai muutoin saanut tiedon viestistä tai välitystiedoista, joita ei ole hänelle tarkoitettu, voi luovuttaa tiedon viestistä ja välitystiedoista

Viestintävirastolle, mikäli se on tarpeen vika-tilanteen selvittämiseksi.

Viestintävirastolla ja tietosuojavaltuutetulla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada välitystiedot, sijaintitiedot ja viestit, jos ne ovat tarpeen tämän lain VI osassa tarkoitettua käsittelyä, ja VII osan 4 luvussa tarkoitettua evästeiden käyttöä tai suoramarkkinointia koskevien säännösten valvomiseksi taikka merkittävien tietoturvaloukkausten tai -uhkien selvittämiseksi. Edellytyksenä on lisäksi, että Viestintäviraston tai tietosuojavaltuutetun arvion mukaan on syytä epäillä jonkin seuraavista tunnusmerkistöistä täytyvän:

1) tämän lain xx §:n x momentissa tarkoitettu sähköisen viestinnän tietosuojarikkomus;

2) rikoslain 28 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luvaton käyttö;

3) rikoslain 34 luvun 9 a §:ssä tarkoitettu vaaran aiheuttaminen tietojenkäsittelylle;

4) rikoslain 34 luvun 9 b §:ssä tarkoitettu tietoverkkorikosvälineen hallussapito;

5) rikoslain 35 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu vahingonteko;

6) rikoslain 38 luvun 1 §:ssä tarkoitettu salassapitorikos;

7) rikoslain 38 luvun 3 §:ssä tarkoitettu viestintäsalaisuuden loukkaus;

8) rikoslain 38 luvun 5 §:ssä tarkoitettu tietoliikenteen häirintä;

9) rikoslain 38 luvun 7 a §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmän häirintä;

10) rikoslain 38 luvun 8 §:ssä tarkoitettu tietomurto;

11) rikoslain 38 luvun 8 b §:ssä tarkoitettu suojauksen purkujärjestelmärikos; tai

12) rikoslain 38 luvun 9 §:ssä tarkoitettu henkilörekisteririkos.

Viestintävirastolla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus saada tieto radiolähetyksen olemassaolosta ja välitystiedoista, jos se on tarpeen radioviestinnän häiriön tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi. Tietoja muun, kuin yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitettun radiolähetyksen sisällöstä saa antaa vain, jos se on välttämätöntä turval-

lisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi.

Viestintäviraston ja tietosuojavaltuutetun on hävitettävä tämän pykälän nojalla saamansa tiedot viesteistä, välitystiedoista ja sijaintitiedoista, kun ne eivät enää ole tarpeen tässä pykälässä tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi tai niitä koskevan rikosasian käsittelemiseksi. Tiedot viesteistä, välitystiedoista ja sijaintitiedoista on hävitettävä viimeistään kahden vuoden tai, jos on kysymys tietoturvaloukkausten selvittämistä koskevista tiedoista, viimeistään kymmenen vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tiedot saatiin tai päätös taikka tuomio tässä momentissa tarkoitetuissa asioissa sai lainvoiman.

Tässä pykälässä säädetty tiedonsaantioikeus ei koske luottolaitostoiminnasta annetun lain (121/2007) 141 §:ssä tai oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tietoja.

309 §

Radioviestinnän häiriön aiheuttajan tunnistaminen ja paikantaminen

Viestintävirasto saa tarkkailla ja käyttää myös muun kuin yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitettun radiolähetyksen välitystietoja siinä määrin kuin se on tarpeellista radioviestinnän häiriön aiheuttajan tai ilman radiolupaa käytettävän luvanvaraisen radiolähettimen tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi. Muun, kuin yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitettun radiolähetyksen sisältöä saa tarkkailla ja lähetyksen sisällöstä saatuja tietoja saa käyttää kuitenkin vain, jos se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syytteeseen saattamiseksi.

Mitä 137 §:n 4 momentissa säädetään, ei estä tiedon antamista Viestintävirastolle radiolähetyksen olemassaolosta ja välitystiedoista, jos se on tarpeen radioviestinnän häiriön tunnistamiseksi ja paikantamiseksi, häi-

riön poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syyteeseen saattamiseksi. Tietoja radiolähetyksen sisällöstä saa antaa vain, jos se on välttämätöntä turvallisuusradioviestinnän häiriön tunnistamiseksi, paikantamiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi taikka häiriön aiheuttajan syyteeseen saattamiseksi.

Viestintäviraston on hävitettävä luottamuksellista radioviestintää koskevat tiedot sen jälkeen, kun ne eivät ole tarpeen radioviestinnän riittävän häiriöttömyyden varmistamiseksi taikka häiriötä koskevan hallinto- tai rikosasian käsittelemiseksi. Tiedot on hävitettävä viimeistään kahden vuoden tai, jos kysymys on turvallisuusradioviestinnän häiriöttömyyden varmistamiseksi tarpeellisista tiedoista, viimeistään kymmenen vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tiedot saatiin tai päätös radiohäiriöön liittyvässä hallinto- tai rikosasiassa sai lainvoiman.

310 §

Tietojen luovuttaminen viranomaisesta

Liikenne- ja viestintäministeriöllä, Viestintävirastolla, tietosuojavaltuutetulla sekä Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa laissa säädettyjen tehtäviensä hoitamisen yhteydessä saamansa tai laatimansa asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto toisilleen, jos se on näille säädettyjen tehtävien hoitamiseksi välttämätöntä.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ja Viestintävirastolla on oikeus luovuttaa salassa pidettävä asiakirja sekä ilmaista salassa pidettävä tieto komissiolle ja toisen ETA-valtion valvontaviranomaiselle, jos se on viestintämarkkinoiden valvonnan kannalta välttämätöntä.

Pykälässä tarkoitettu luovuttamis- ja ilmaisuoikeus ei koske tietoja viesteistä, välitystiedoista, paikkatiedoista tai luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta.

Liikenne- ja viestintäministeriö tai Viestintävirasto saa käyttää ulkomaiselta viranomaiselta saatua salassa pidettävää asiakirjaa vain

siihen tarkoitukseen, jota varten se on annettu.

311 §

Vaitiolovelvollisuus ja viesteihin liittyvien tietojen luovuttaminen

Viestintäviraston ja tietosuojavaltuutetun 292 ja 293 §:ien nojalla saamat ja hankkimat tiedot viesteistä, välitystiedoista, sijaintitiedoista sekä luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta on pidettävä salassa.

Viestintävirastolla on 1 momentissa säädetyn salassapitovelvollisuuden tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa tietoturvaloukkauksia koskevan tiedonkeruun ja selvittämisen yhteydessä saamiaan välitystietoja ja muita tietoja:

1) niille viestinnän välittäjille, lisäarvopalvelun tarjoajille, yhteisöille, tilaajille ja käyttäjille joita on käytetty hyväksi tietoturvaloukkauksessa, jotka ovat joutuneet tietoturvaloukkauksen kohteiksi tai joihin todennäköisesti voi kohdistua tietoturvaloukkaus, jos Viestintäviraston arvion mukaan on syytä epäillä, että jokin 21 §:n 2 momentin 1–12 kohdassa mainittu tunnusmerkistö toteutuu;

2) muussa valtiossa toimivalle viranomaiselle tai muulle taholle, jonka tehtävänä on ennalta ehkäistä tai selvittää viestintäverkkoihin ja -palveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia.

Viestintävirastolla on oikeus luovuttaa tietoja siten kuin 2 momentissa säädetään ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tietoturvaloukkausten ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi. Tietojen luovuttamisella ei saa rajoittaa luottamuksellisen viestin ja yksityisyyden suojaa enempää kuin on välttämätöntä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä tunnistamistiedon antamista toiselle viranomaiselle, jos se on tarpeen radiohäiriön aiheuttamista koskevan rikoksen selvittämistä tai syyteeseen panoa varten taikka radioviestinnän häiriön poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Viestintäviraston on 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja viranomaisia ja muita tahoja määriteltessään toimittava yhteistyössä lii-

kenne- ja viestintäministeriön kanssa. Jos luovutuksen kohteesta päättämällä voi olla huomattavaa yhteiskunnallista merkittävyyttä tai vaikutuksia sähköisen viestinnän palvelujen yleiseen kehitykseen, liikenne- ja viestintäministeriö päättää, mille viranomaisille tai muille tahoille Viestintävirasto voi 2 momentissa tarkoitettuja tietoja luovuttaa.

312 §

Puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen tiedonsaantioikeus

Puolustusvoimilla ja rajavartiolaitoksella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada Viestintävirastolta taajuuksien käyttöä koskevia valmiussuunnittelun ja poikkeusoloihin varautumisen kannalta merkityksellisiä tietoja. Tiedonsaantioikeus ei koska tietoja viesteistä, välitystiedoista, sijaintitiedoista tai luottamuksellisen radiolähetyksen sisällöstä ja olemassaolosta.

313 §

Hätäilmoituksia vastaanottavien viranomaisten tiedonsaantioikeus

Teleyritys on velvollinen luovuttamaan hätäkeskukselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille käsiteltäväksi:

1) sen liittymän ja päätelaitteen tunnistamistiedot ja sijaintitiedot, josta hätäilmoitus on tehty, ja tiedot liittymän tilaajasta, käyttäjästä ja asennusosoitteesta; sekä

2) hätäilmoituksen kohteena olevan käyttäjän päätelaitteen ja liittymän sijainnin ilmaisevat yhteystiedot ja sijaintitiedot, jos käyttäjä on hätäilmoituksen vastaanottaneen viranomaisen perustellun käsityksen mukaan ilmeisessä hädässä tai välittömässä vaarassa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut tiedot on luovutettava 137 §:ssä tarkoitetun vaitiolovelvollisuuden ja 150–152 §:ssä tarkoitettujen sijaintitietojen käsittelyä koskevien edellytysten estämättä ja riippumatta siitä, mitä tilaaja tai käyttäjä on sopinut teleyrityksen kanssa tietojen pitämisestä salassa.

Lisäarvopalvelun tarjoajalla on oikeus luovuttaa 1 momentissa tarkoitetut tiedot hätä-

keskukselle, meripelastuskeskukselle, meripelastuslohkokeskukselle ja poliisille.

314 §

Eräiden muiden viranomaisten tiedonsaantioikeus

Viranomaisten oikeudesta saada välitystietoja rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi säädetään poliisilaisissa, rajavartiolaissa (578/2005), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), tullilaisissa (1466/1994) ja pakkokeinolaissa.

Tämän lain 147 §:n perusteella säilytettäviä tietoja voivat saada säilytysvelvollisilta yrityksiltä ainoastaan ne viranomaiset, joilla on lain perusteella oikeus saada tiedot.

315 §

Viranomaisen määräämät toimenpiteet ja tietopyynnöt

Teleyrityksen on toteutettava sellainen viranomaisen määräämä toimenpide korvauksetta, joka on tarpeellinen laissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten selvittämiseksi, paljastamiseksi tai estämiseksi taikka pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamisessa siten kuin siitä erikseen säädetään. Henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa toimenpide on toteutettava kiireellisenä.

Teleyrityksen on luovutettava viranomaiselle korvauksetta sellaiset hallussaan olevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia laissa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten selvittämiseksi, paljastamiseksi tai estämiseksi taikka tai pelastustoiminnan ylläpitämiseksi säädetyn tehtävän suorittamisessa siten kuin siitä erikseen säädetään. Henkeä ja terveyttä välittömästi uhkaavissa tilanteissa tiedot on luovutettava kiireellisenä.

Viranomaisen toteuttaa kustannuksellaan järjestelmän, jolla se voi vastaanottaa ja käsitellä 2 momentissa tarkoitettuja tietoja. Viranomaisen vastaa myös viranomaisen järjestelmän yleiseen viestintäverkkoon ja -palveluun liittämistä aiheutuneista kustan-

nuksista. Teleyrityksen on kuitenkin toteutettava hätäliikenteen ohjausmuutokset maksutta.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentissa mainittujen toimenpiteiden ja tietopyyntöjen toteuttamisen tavoista ja noudatettavista määräajoista.

4 luku

Tarkastukset ja radiohäiriöiden estäminen

316 §

Viestintäviraston tarkastusoikeus

Viestintävirastolla on oikeus tehdä teleyrityksessä tekninen turvallisuus- tai toimivuustarkastus taikka taloudellinen tarkastus tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä, määräyksissä ja päätöksissä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi.

Teknisen turvallisuus- ja toimivuustarkastuksen kohteena voi olla myös tässä laissa tarkoitettu viranomaisverkko.

Viestintävirastolla on oikeus teettää tekninen turvallisuus- ja toimivuustarkastus riippumattomalla asiantuntijalla. Asiantuntijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Viestintävirastolla ja sen lukuun toimivalla on tarkastuksen yhteydessä oikeus päästä teleyrityksen laitteiloihin ja muihin tiloihin sekä saada tutkittavakseen, sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, valvonta-tehtävän kannalta tarpeelliset asiakirjat ja tiedot.

Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa pysyväisluonteisesti asumiin käytetyissä tiloissa.

317 §

Telelaitteeseen liittyvä tarkastus

Viestintävirastolla on oikeus tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten, määrä-

ysten ja päätösten noudattamisen valvomiseksi toimittaa tarkastus paikassa, jossa on:

1) radiolähetin, jonka hallussapitoon vaaditaan tässä laissa tarkoitettu radiolupa tai jonka käyttöön vaaditaan tässä laissa tarkoitettu pätevyys- tai kelpoisuustodistus;

2) radiolaite tai telepäätelaitte, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen tai toimivan säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön;

3) 96 §:ssä tarkoitettu sähkölaite, jonka on todettu tai jonka todennäköisin syin epäillään toimineen tai toimivan säännösten tai määräysten vastaisesti tai aiheuttavan häiriön;

4) radiolaite tai telepäätelaitte, jota pidetään kaupan tai joka on tarkoitettu markkinoille saatettavaksi; taikka

5) suojauksen purkujärjestelmä.

Viestintävirastolla on oikeus päästä paikkaan, jossa 1 momentissa tarkoitettua laitteen todennäköisin syin epäillään olevan. Tarkastusta ei saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa pysyväisluonteisesti asumiseen käytetyissä tiloissa, ellei ole erityistä syytä epäillä, että tämän lain 338 §:n 1 momentin 1–3 kohdan säännöksiä tai rikoslain 38 luvun 5–7 §:ää tai 8 b §:ää on rikottu.

Radiolaitteen haltijan, käyttäjän ja omistajan on pyynnöstä esitettävä Viestintävirastolle, rajavartiolaitokselle ja poliisille hallussaan oleva radiolupa.

318 §

Laitteen tutkittavaksi ottaminen

Jos todennäköisin syin epäillään, että 244 §:ää, 253 §:n 2 momenttia, 254 tai 260 §:ää on rikottu, tarkastajalla on oikeus ottaa laite ja sen asiakirjat tutkittaviksi sekä kieltää laitteen käyttö, kaupan pitäminen, luovutus, hukkaaminen ja hävittäminen viivytyksettä suoritettavan tutkimuksen ajaksi. Sille, jolta laite on otettu tutkittavaksi, on annettava todistus, josta ilmenevät tutkittavaksi otettu omaisuus ja tutkittavaksi ottamisen syy.

Jos tutkittavaksi otettu telelaitte täyttää tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset ja sen arvo on alentunut tutkimuksen vuoksi, omistajalle on vaatimuksesta maksettava laitteesta käypää hintaa vastaava korvaus.

Jos telelaite on olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen, Viestintävirasto voi velvoittaa laitteen valmistajan tai maahantuojan korvaamaan tutkimuksesta aiheutuneet kustannukset ja poistamaan laitteet markkinoilta.

319 §

Radiotaajuuksien käytön häiriöttömyyden ja tehokkuuden turvaaminen

Viestintävirastolla on oikeus tarkkailla radioviestintää ja sen teknistä toteutusta radiotaajuuksien riittävän häiriöttömyyden ja tehokkaan käytön turvaamiseksi.

320 §

Radiohäiriöiden estäminen

Viestintävirastolla on oikeus kieltää telelaitteen maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti, luovutus ja käyttö sekä 96 §:ssä tarkoitetun erityisen sähkölaitteen käyttö, jos se on aiheuttanut haitallisen häiriön tai sen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan haitallisen häiriön.

Viestintävirastolla on oikeus kieltää radiolaitteen maahantuonti, kaupan pitäminen, myynti, luovutus ja käyttö myös, jos radiolaitteen voidaan todennäköisin syin olettaa aiheuttavan häiriötä 94–95 §:ssä tarkoitetulle radiotaajuuksien suunnitellulle käytölle.

Viestintävirastolla on oikeus tarkastaa ja ottaa tutkittavaksi radiolaite, jos sen todennäköisin syin epäillä olevan tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen taikka se on aiheuttanut tai todennäköisesti voi aiheuttaa haitallisen häiriön. Jos radiolaitteen tai sen käytön todetaan olevan olennaisella tavalla tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen tai voivan aiheuttaa haitallisen häiriön, Viestintävirasto voi tehdä radiolaitteen tilapäisesti toimintakyvyttömäksi, jos siitä ei aiheudu radiolaitteen haltijalle olosuhteisiin nähden kohtuutonta haittaa tai vahinkoa. Radiolaitteen tutkittavaksi ottamiseen sovelletaan muilta osin 318 §:n säännöksiä.

5 luku

Valvontapäätökset ja pakkokeinot

321 §

Valvontapäätös

Viestintävirasto ja tietosuojavaltuutettu voi tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan antaa huomautuksen sille, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä, päätöksiä ja lupaehtoja sekä velvoittaa tämän korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä kohtuullisessa määräajassa.

Kuluttaja-asiamiehen valvomien tämän lain 298 §:ssä mainittujen säännösten osalta noudatetaan, mitä kuluttajansuojalain 2 luvun 16, 17 ja 19 §:ssä säädetään. Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja rikkoessaan tämän lain 167–170 §:n säännöksiä menettelee myös kuluttajansuojalain säännösten vastaisesti, pakkokeinoista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään.

Viestintävirasto, kuluttaja-asiamies ja tietosuojavaltuutettu voi saattaa käsiteltävänään olevan asian esitutkinnan kohteeksi.

322 §

Väliaikainen päätös

Jos tämän lain taikka sen nojalla annettua säännöstä, määräystä, päätöstä tai lupaehtoa koskeva virhe tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä ja vakavaa vaaraa yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle tai kansanterveydelle taikka vakavaa taloudellista tai toiminnallista haittaa muille yrityksille, tilaajille tai käyttäjille taikka viestintäverkkojen tai viestintäpalvelujen toiminnalle, Viestintävirasto voi viipymättä päättää tarvittavista väliaikaisista toimista 321 §:ssä säädetystä määräajasta riippumatta.

Viestintäviraston on ennen väliaikaisia toimia koskevan päätöksen antamista varattava sen saajalle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin

nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Väliaikaisena toimenä Viestintävirasto voi keskeyttää vaaraa tai vakavaa haittaa aiheuttavan toiminnan. Viestintävirasto voi lisäksi rajoittaa taajuuksien käyttöä tai määrätä muusta näihin verrattavasta pakkokeinosta. Väliaikaiset toimet voivat olla voimassa enintään kolme kuukautta. Viestintävirasto voi jatkaa väliaikaisia toimia enintään kolmella kuukaudella, jos virhettä tai laiminlyöntiä ei ole määrääjässä korjattu. Väliaikaisia toimia koskevaan päätökseen voi hakea muutosta erikseen samalla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen.

323 §

Uhkasakko, keskeyttämisuhka ja teettämisuhka

Edellä 321 tai 322 §:n mukaan asetetun velvoitteen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko tai uhka siitä, että toiminta keskeytetään taikka että tekemättä jätetty toimenpide teetetään rikkojan kustannuksella.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään toiminnan keskeyttämisen uhasta, ei kuitenkaan sovelleta tämän lain 167–170 tai 181 §:n säännöksiin.

Uhkasakosta, keskeyttämisuhasta ja teettämisuhasta on voimassa, mitä niistä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990). Teettämällä suoritettujen toimenpiteiden kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista. Kustannukset saadaan periä ilman tuomiota tai päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään (706/2007).

324 §

Teleyrityksen seuraamusmaksu

Teleyritykselle, joka toimii tämän lain 52–54 §:n nojalla asetetun velvollisuuden vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kolmen kuukauden määräajassa oikaise menettelyään, voidaan määrätä seuraamusmaksu.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos menettelyllä ei ole huomattavaa vaikutusta

markkinoihin tai jos seuraamusmaksun määrääminen on kilpailun turvaamisen kannalta muutoin ilmeisen perusteetonta. Seuraamusmaksu voidaan lisäksi jättää määräämättä, jos teleyritykselle on määrätty tai määrätään vastaavasta teosta tai laiminlyönnistä kilpailunrajoituksista annetussa laissa (480/1992), jäljempänä kilpailunrajoituslaki, tarkoitettu kilpailunrikkomismaksu.

Seuraamusmaksua määrättäessä on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja sen kestoaika sekä vastaavasta teosta tai laiminlyönnistä määrätty kilpailunrajoituslain mukainen kilpailunrikkomismaksu. Maksun suuruus on vähintään 1 000 euroa ja enintään miljoona euroa. Jos teolla tai laiminlyönnillä on erittäin huomattavia vaikutuksia markkinoihin, mainittu määrä saadaan ylittää. Maksu saa kuitenkin enintään olla viisi prosenttia teleyrityksen edellisen vuoden sähköisen viestinnän verkkojen ja palvelujen tarjoamisesta koostuvasta liikevaihdosta.

Seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelyyn markkinaoikeudessa sovelletaan niitä markkinaoikeuslain (1527/2001) säännöksiä, jotka koskevat kilpailunrajoituslain mukaisen asioiden käsittelyä. Asian käsittelyyn ja selvittämiseen sovelletaan muutoin hallintolainkäyttölakia (586/1996). Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

325 §

Televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan seuraamusmaksu

Televisio- tai radiotoiminnan harjoittajalle, joka toimii tämä lain VIII osan 1 ja 2 luvun säännösten vastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta oikaise menettelyään XII osan 1 luvussa tarkoitettun valvontaviranomaisen asettamassa määräajassa, voidaan määrätä seuraamusmaksu.

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos menettelyllä ei ole huomattavaa vaikutusta tämän lain VIII osan 1 ja 2 lukuun sisältyvien tavoitteiden toteutumiseen tai jos seuraamusmaksun määrääminen on niiden turvaamisen kannalta muutoin ilmeisen perusteetonta.

Seuraamusmaksua määrättäessä on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja sen kestoaika. Maksun suuruus on vähintään 1 000 euroa ja enintään miljoona euroa. Jos teolla tai laiminlyönnillä on erittäin huomattavia vaikutuksia tämän lain VIII osan 1 ja 2 lukuun sisältyvien tavoitteiden toteutumiseen, mainittu määrä saadaan ylittää. Maksu saa kuitenkin enintään olla viisi prosenttia televisio- tai radiotoiminnan harjoittajan edellisen vuoden toimiluvanvaraisen toiminnan liikevaihdosta.

Seuraamusmaksun määrää Viestintäviraston tai 204 §:ää koskevissa tapauksissa kuluttaja-asiamiehen esityksestä markkinaoikeus. Asian käsittelyyn ja selvittämiseen markkinaoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996). Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

326 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Seuraamusmaksu pannaan täytäntöön ilman tuomiota tai päätöstä noudattaen, mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettussa laissa (706/2007) säädetään. Maksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksessa voidaan säätää seuraamusmaksun täytäntöönpanon kannalta merkityksellisistä viranomaisten ilmoitusvelvollisuudesta, seuraamusmaksun palauttamisesta sekä muista vastaavista, maksun täytäntöönpanon kannalta välttämättömistä seikoista.

327 §

Kohtuuttoman sopimusehdon kieltäminen viestintäpalvelun tarjonnassa

Viestintävirasto voi kieltää jatkamasta tämän lain 107 §:n vastaisen sopimusehdon käyttämistä tai uudistamasta sellaisen tai siihen rinnastettavan sopimusehdon käyttämistä, jos kiello on kuluttajan suojaamiseksi tarpeen.

Viestintävirasto voi asettaa kieltopäätöksen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee

maksettavaksi markkinaoikeus. Teleyritys voi hakea muutosta kieltopäätökseen valittamalla markkinaoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi saamisesta siten kuin tämän lain 334 §:ssä säädetään.

328 §

Numeron tai palvelun sulkeminen

Kuluttaja-asiamies voi sakon uhalla velvoittaa teleyrityksen viipymättä sulkemaan numeron tai muutoin estämään palvelun käytön, jos on ilmeistä, että palvelulla tavoitellaan oikeudetonta taloudellista hyötyä antamalla markkinoinnissa palvelun tilaajien ja käyttäjien kannalta merkityksellisiä totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja, ja jos tilaajan viestintäpalvelua koskevalle laskulle muodostuu palvelusta aiheutuvia maksuja. Kuluttaja-asiamies voi antaa päätöksen myös väliaikaisena, jolloin se on voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu.

Kuluttaja-asiamiehen on 1 momentin mukaisessa päätöksessään määrättävä, että teleyrityksen on heti saatuaan päätöksen tiedoksi keskeytettävä sisältöpalvelun laskutus ja lopetettava palvelusta jo kertyneiden tai vielä kertyvien varojen tilittäminen palvelun tarjoajalle tai toiselle teleyritykselle.

Kuluttaja-asiamiehen on ennen 1 momentin mukaisen päätöksen antamista varattava teleyritykselle ja palvelun tarjoajalle tilaisuus tulla kuulluksi, paitsi jos kuulemista ei voida toimittaa niin nopeasti kuin asian kiireellisyys välttämättä vaatii.

Kuluttaja-asiamiehen 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Teleyritys tai se, jonka palvelun käyttö on estetty, voi saattaa muun kuin väliaikaisena annetun päätöksen markkinaoikeuden käsiteltäväksi siten kuin tämän lain 334 §:ssä säädetään. Muutoin päätös jää pysyväksi.

Jos kuluttaja-asiamiehen 1 momentissa tarkoitettu päätös jää pysyväksi, teleyrityksen on viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluessa asian lopullisesta ratkaisemisesta palautettava tilaajien palvelusta maksamat maksut täysimääräisinä tilaajille. Jos teleyritykselle palvelusta kertyneet varat eivät riitä kaikkien tilaajien saatavien kattamiseen, va-

rat on palautettava saatavien mukaisessa suhteessa. Palautettavalle määrälle on maksettava vuotuista korkoa korkolain 12 §:ssä tarkoitetun viitekoron mukaisesti.

329 §

Televiotoiminnan keskeyttäminen

Viestintävirasto voi velvoittaa keskeyttämään tämän lain 3 §:ssä tarkoitetun televisiotoiminnan kokonaan tai osittain, jos toiminnan harjoittaja 321–323 §:ssä tai 325 §:ssä määrätystä toimenpiteistä huolimatta vakavasti ja toistuvasti rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

330 §

Televisio-ohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttäminen

Valtioneuvosto voi määrätä keskeytettäväksi Suomen ulkopuolelta tulevan televisiiohjelmiston edelleen lähettämisen, jos kyseisessä ohjelmistossa on toistuvasti, ilmiselvästi, törkeästi ja vakavasti tehty rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädetty teko tai rikottu kuvaohjelmalain (710/2011) 6 §:n säännöksiä. Ohjelmiston edelleen lähettäminen voidaan määrätä keskeytettäväksi enintään kuukauden ajaksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettusta televisiiohjelmistosta vastuussa oleva televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, televisiiohjelmiston edelleen lähettämisen keskeytyksen määräämisessä on noudatettava audiovisuaalisista mediapalveluista annetun direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä. Jos televisiotoiminnan harjoittaja on sijoittautunut johonkin Euroopan talousalueeseen kuulumattomaan, mutta Euroopan neuvoston televisiioleissopimuksen sopimusosapuolena olevaan valtioon, televisiiohjelmiston edelleen lähettämisen keskeyttämisen määräämisessä on noudatettava kyseisen sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyä menettelyä.

331 §

Teletoinnin kieltäminen

Jos teleyritys tämän lain 321–324 §:ssä tarkoitetuista seuraamuksista huolimatta vakavasti ja olennaisella tavalla rikkoo tai jättää noudattamatta tämän lain säännöksiä, sen nojalla annettuja määräyksiä tai päätöksiä Viestintävirasto voi kieltää teleyritykseltä teletoinnin harjoittamisen. Viestintävirasto voi kieltää teleyrityksen toiminnan kokonaan tai osittain.

Viestintävirasto voi kieltää tai vaatia lykättäväksi kilpailulle huomattavaa haittaa aiheuttavan palvelun tai palvelukokonaisuuden tarjonnan, kunnes 51 §:ssä tarkoitettu päätös on tehty.

332 §

Kotietsintä, paikanetsintä ja henkilöntarkastus

Jos on painavia perusteita epäillä, että tietyssä kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa on tehty rikoslain 38 luvun 7 §:ssä taikka tämän lain 339 §:ssä tarkoitettu rikos, lainvastaisen radiolaitteen tai telepäätelaitteen löytämiseksi tai rikoksen selvittämiseksi saadaan toimittaa yleinen kotietsintä tai paikanetsintä sekä henkilöntarkastus sen estämättä, mitä pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 2 §:n 1 momentissa, 4 §:ssä ja 31 §:n 1 momentissa säädetään.

6 luku

Muutoksenhaku

333 §

Oikaisuvaatimus

Arviointilaitoksen radiolaitteen laadunvarmistusjärjestelmää koskevaan päätökseen sekä pätevyystutkinnon hylkäämistä koskevaan päätökseen voi hakea oikaisua Viestintävirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen saa

hakea muutosta siten kuin tämän luvun 334 §:ssä säädetään.

334 §

Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen

Liikenne- ja viestintäministeriön, Viestintäviraston, tietosuojavaltuutetun ja kuluttaja-asiamiehen tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Asioista, joissa muutosta haetaan suoraan korkeimmalta hallinto-oikeudelta, säädetään 336 §:ssä.

Päätöksen tehnyt viranomainen voi päätöksessä määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Edellä 203 §:ssä tarkoitettua Viestintäviraston päätöstä on edellä 2 momentista poiketen noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Viestintävirastolla on oikeus hakea valittamalla muutosta myös hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Viestintäviraston 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tai muuttanut sitä.

335 §

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen

Viestintäviraston osan VII 1 luvun ja 327 §:n sekä kuluttaja-asiamiehen 328 §:n nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla markkinaoikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Viestintävirasto voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun valituksen käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Viestintävirastolla on oikeus valittaa markkinaoikeuden tekemästä päätöksestä.

336 §

Muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen valittamalla voi hakea muutosta päätökseen, jonka

1) Valtioneuvosto on tehnyt tämän lain nojalla,

2) Viestintävirasto on tehnyt 51–54 §:n nojalla tai joka koskee tällaisen päätöksen noudattamisen valvontaa,

3) Viestintävirasto on tehnyt 84 §:n nojalla,

4) Viestintävirasto on tehnyt 296 §:n 3 momentin ja 306 §:n nojalla EU:n verkkovie-railuasetuksen valvonnasta,

5) markkinaoikeus on tehnyt tämän lain nojalla lukuun ottamatta 327 ja 328 §:ssä tarkoitettua päätöstä, johon haetaan muutosta siten kuin oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013) säädetään.

Edellä 1 momentin 1- 4 kohdissa tarkoitettua valtioneuvoston ja Viestintäviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

XIII OSA

MUUT SÄÄNNÖKSET

1 luku

Rangaistussäännökset

337 §

Luvaton televisio- ja radiotoiminta

Joka harjoittaa televisio- tai radiotoimintaa ilman tämän lain mukaista toimilupaa tai tekemättä tämän lain mukaista ilmoitusta taikka vastoin XX § [37 ja 38 §:n] nojalla annettua kieltoa, on tuomittava luvattomasta televisio- tai radiotoiminnan harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

338 §

Rangaistus suojauksen purkujärjestelmärikkomuksesta

Rangaistus suojauksen purkujärjestelmärikkoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 8 b §:ssä.

Joka muutoin kuin 1 momentissa mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla tahallaan rikkoo 260 §:ssä säädettyä kieltoa, on tuomitava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, suojauksen purkujärjestelmärikkomuksesta sakkoon.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä suojauksen purkujärjestelmärikkomuksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteen pantavaksi taikka ellei erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

339 §

Rangaistus radiotaajuus- ja telelaiterikkomuksesta

Joka tahallaan

1) pitää hallussaan tai käyttää radiolähetintä ilman vaadittua radiolupaa taikka käyttää radiolähetintä ilman vaadittua pätevyyttä tai kelpoisuutta,

2) rikkoo häiriön estämiseksi tai rajoittamiseksi annettua määräystä tai kieltoa,

3) rikkoo telelaitteen maahantuontia, myyntiä, kaupan pitämistä, toiselle luovutusta tai näytteille asettamista koskevaa säännöstä taikka laitteiden tutkittavaksi ottamisen yhteydessä annettua kieltoa taikka

4) rikkoo radiolaitteen tai telepäätelaitteen vaatimustenmukaisuuden varmistamista tai siihen liittyvää asiakirjojen säilyttämistä koskevaa säännöstä taikka laitteiden markkinoille saattamista, merkitsemistä tai käyttötarkoituksilmoitusta koskevaa säännöstä, on tuomitava, jollei teosta muussa laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, radiotaajuus- ja telelaiterikkomuksesta sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tai toiminnan keskeyttämisen uhalla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

340 §

Rangaistus sähköisen viestinnän tietosuojarikkomuksesta

Rangaistus viestintäsalaisuuden loukkaamisesta ja törkeästä viestintäsalaisuuden loukkaamisesta säädetään rikoslain 38 luvun 3 ja 4 §:ssä sekä rangaistus tietomurrosta rikoslain 38 luvun 8 §:ssä. Rangaistus tämän lain 137 §:n 4 momentissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tahallaan

1) laiminlyö 196 §:ssä säädettyt velvollisuudet,

3) laiminlyö 238 §:ssä säädetyn velvollisuuden huolehtia palvelujensa tai välitystietojen ja sijaintitietojen käsittelyn tietoturvas- ta,

4) laiminlyö 266 §:n 1 momentissa tai 269 §:n 2 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuuden,

5) käsittelee välitystietoja tai sijaintitietoja VI osassa säädetyn vastaisesti,

6) laiminlyö, mitä 135 §:ssä säädetään laskun yhteyskohtaisesta erittelystä,

7) laiminlyö, mitä VII osan 3 luvussa säädetään yhteystietopalveluihin sisältyvien henkilötietojen käsittelystä, tilaajalle luettelon tarkoituksesta ja käytöstä ilmoittamisesta, tietojen poistamisesta ja korjaamisesta, kiello-oikeuksista tai oikeushenkilöiden oikeuksista tai

8) harjoittaa suoramarkkinointia VII osan 4 luvun vastaisesti, on tuomittava sähköisen viestinnän tietosuojarikkomuksesta sakkoon, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Rangaistusta ei tuomita, jos rikkomus on vähäinen.

2 luku

Voimaantulo

341 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan X päivänä XXkuuta 20XX.

Tällä lailla kumotaan 9 päivänä lokakuuta 1998 annettu laki televisio- ja radiotoiminnasta (744/1998), 16 päivänä marraskuuta 2001 annettu laki radiotaajuuksista ja telelaitteista (1015/2001), 30 päivänä marraskuuta 2001 annettu laki eräiden suojauksen purkujärjestelmien kieltämisestä (1117/2001), 13 päivänä maaliskuuta 2003 annettu verkkotunnuslaki (228/2003), 23 päivänä toukokuuta 2003 annettu viestintämarkkinalaki (393/2003), 16 päivänä kesäkuuta 2004 annettu sähköisen viestinnän tietosuojalaki (516/2004) sekä 26 päivänä kesäkuuta 2009 annettu laki eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista (462/2009) niihin myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

342 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa voimassa... Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottaviin ... lakiin, viittauksen on katsottava tarkoittavan tätä lakia.

L:lla 593/2012 lisätty 127 a § on väliaikaisesti voimassa 8.11.2012–30.6.2022.

343 §

Eräiden aikaisempien säännösten soveltaminen

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan hallintoasian käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.